Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស

១៦. ចត្តាលីសនិបាតោ

[៥២១] ១. តេសកុណជាតកវណ្ណនា

វេស្សន្តរំ បុច្ឆាមីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ កោសលរាជានំ ឱវទន្តោ កថេសិ. តញ្ហិ រាជានំ ធម្មស្សវនត្ថាយ អាគតំ សត្ថា អាមន្តេត្វា “មហារាជ, រញ្ញា នាម ធម្មេន រជ្ជំ ការេតព្ពំ, យស្មិញ្ហិ សមយេ រាជានោ អធម្មិកា ហោន្តិ, រាជយុត្តាបិ តស្មិំ សមយេ អធម្មិកា ហោន្តី”តិ ចតុក្កនិបាតេ (អ. និ. ៤.៧០) អាគតនយេនេវ ឱវទិត្វា អគតិគមនេ អគតិអគមនេ ច អាទីនវញ្ច អានិសំសញ្ច កថេត្វា “សុបិនកូបមា កាមា”តិអាទិនា នយេន កាមេសុ អាទីនវំ វិត្ថារេត្វា, “មហារាជ, ឥមេសញ្ហិ សត្តានំ –

‘មច្ចុនា សង្គរោ នត្ថិ, លញ្ជគ្គាហោ ន វិជ្ជតិ;

យុទ្ធំ នត្ថិ ជយោ នត្ថិ, សព្ពេ មច្ចុបរាយណា’.

តេសំ បរលោកំ គច្ឆន្តានំ ឋបេត្វា អត្តនា កតំ កល្យាណកម្មំ អញ្ញា បតិដ្ឋា នាម នត្ថិ. ឯវំ ឧត្តរបច្ចុបដ្ឋានំ អវស្សំ បហាតព្ពំ, ន យសំ និស្សាយ បមាទំ កាតុំ វដ្ដតិ, អប្បមត្តេនេវ ហុត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេតុំ វដ្ដតិ. បោរាណករាជានោ អនុប្បន្នេបិ ពុទ្ធេ បណ្ឌិតានំ ឱវាទេ ឋត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេត្វា ទេវនគរំ បូរយមានា គមិំសូ”តិ វត្វា តេន យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តោ រជ្ជំ ការេន្តោ អបុត្តកោ អហោសិ, បត្ថេន្តោបិ បុត្តំ វា ធីតរំ វា ន លភិ. សោ ឯកទិវសំ មហន្តេន បរិវារេន ឧយ្យានំ គន្ត្វា ទិវសភាគំ ឧយ្យានេ កីឡិត្វា មង្គលសាលរុក្ខមូលេ សយនំ អត្ថរាបេត្វា ថោកំ និទ្ទាយិត្វា បពុទ្ធោ សាលរុក្ខំ ឧល្លោកេត្វា តត្ថ សកុណកុលាវកំ បស្សិ, សហ ទស្សនេនេវស្ស សិនេហោ ឧប្បជ្ជិ. សោ ឯកំ បុរិសំ បក្កោសាបេត្វា “ឥមំ រុក្ខំ អភិរុហិត្វា ឯតស្មិំ កុលាវកេ កស្សចិ អត្ថិតំ វា នត្ថិតំ វា ជានាហី”តិ អាហ. សោ “សាធុ, ទេវា”តិ វត្វា អភិរុហិត្វា តត្ថ តីណិ អណ្ឌកានិ ទិស្វា រញ្ញោ អារោចេសិ. រាជា “តេន ហិ ឯតេសំ ឧបរិ នាសវាតំ មា វិស្សជ្ជេសី”តិ វត្វា “ចង្កោដកេ កប្បាសបិចុំ អត្ថរិត្វា តត្ថេវ តានិ អណ្ឌកានិ ឋបេត្វា សណិកំ ឱតរាហី”តិ ឱតារាបេត្វា ចង្កោដកំ ហត្ថេន គហេត្វា “កតរសកុណណ្ឌកានិ នាមេតានី”តិ អមច្ចេ បុច្ឆិ. តេ “មយំ ន ជានាម, នេសាទា ជានិស្សន្តី”តិ វទិំសុ. រាជា នេសាទេ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិ. នេសាទា, “មហារាជ, ឯតេសុ ឯកំ ឧលូកអណ្ឌំ, ឯកំ សាលិកាអណ្ឌំ, ឯកំ សុវកអណ្ឌ”ន្តិ កថយិំសុ. កិំ បន ឯកស្មិំ កុលាវកេ តិណ្ណំ សកុណិកានំ អណ្ឌានិ ហោន្តីតិ. អាម, ទេវ, បរិបន្ថេ អសតិ សុនិក្ខិត្តានិ ន នស្សន្តីតិ. រាជា តុស្សិត្វា “ឥមេ មម បុត្តា ភវិស្សន្តី”តិ តានិ តីណិ អណ្ឌានិ តយោ អមច្ចេ បដិច្ឆាបេត្វា “ឥមេ មយ្ហំ

បុត្តា ភវិស្សន្តិ, តុម្ហេ សាធុកំ បដិជគ្គិត្វា អណ្ឌកោសតោ និក្ខន្តកាលេ មមារោចេយ្យាថា”តិ អាហ។ តេ តានិ សាធុកំ រក្ខិំសុ។

តេសុ បឋមំ ឧលូកអណ្ឌំ ភិជ្ជិ។ អមច្ចា ឯកំ នេសាទំ បក្កោសាបេត្វា “ត្វំ ឥត្ថិកាចិ វា បុរិសកាចិ វា ជានាសី”តិ វត្វា តេន តំ វីមំសិត្វា “បុរិសោ”តិ វុត្តេ រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា “បុត្តោ តេ, ទេវ, ជាតោ”តិ អាហ។ រាជា តុដ្ឋោ តស្ស ធនំ ទត្វា “បុត្តកំ មេ សាធុកំ បដិជគ្គ, ‘វេស្សន្តរោ’តិ ចស្ស នាមំ ករោហី”តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោ តថា អកាសិ។ តតោ កតិបាហច្ចយេន សាលិកាអណ្ឌំ ភិជ្ជិ។ សោបិ អមច្ចោ តំ នេសាទេន វីមំសាបេត្វា “ធីតា”តិ សុត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “ធីតា តេ, ទេវ, ជាតា”តិ អាហ។ រាជា តុដ្ឋោ តស្សាបិ ធនំ ទត្វា “ធីតរំ មេ សាធុកំ បដិជគ្គ, ‘កុណ្ឌលិនី’តិ ចស្សា នាមំ ករោហី”តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោបិ តថា អកាសិ។ បុន កតិបាហច្ចយេន សុវកអណ្ឌំ ភិជ្ជិ។ សោបិ អមច្ចោ នេសាទេន តំ វីមំសិត្វា “បុរិសោ”តិ វុត្តេ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “បុត្តោ តេ, ទេវ, ជាតោ”តិ អាហ។ រាជា តុដ្ឋោ តស្សាបិ ធនំ ទត្វា “បុត្តស្ស មេ មហន្តេន បរិវារេន មង្គលំ កត្វា ‘ជម្ពុកោ’តិស្ស នាមំ ករោហី”តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោបិ តថា អកាសិ។ តេ តយោបិ សកុណា តិណ្ណំ អមច្ចានំ គេហេសុ រាជកុមារបរិហារេន វឌ្ឍន្តិ។ រាជា “មម បុត្តា, មម ធីតា”តិ វោហរតិ។ អថស្ស អមច្ចា អញ្ញមញ្ញំ អវហសន្តិ “បស្សថ, ភោ, រញ្ញោ កិរិយំ, តិរច្ឆានគតេបិ ‘បុត្តា មេ, ធីតា មេ’តិ វទន្តោ វិចរតី”តិ។

តំ សុត្វា រាជា ចិន្តេសិ – “ឥមេ អមច្ចា ឯតេសំ មម បុត្តានំ បញ្ញាសម្បត្តិំ ន ជានន្តិ, បាកដំ នេសំ ករិស្សាមី”តិ។ អថេកំ អមច្ចំ វេស្សន្តរស្ស សន្តិកំ បេសេសិ – “តុម្ហាកំ បិតា បញ្ហំ បុច្ឆិតុកាមោ, កទា កិរ អាគន្ត្វា បុច្ឆតូ”តិ។ សោ អមច្ចោ គន្ត្វា វេស្សន្តរំ វន្ទិត្វា តំ សាសនំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា វេស្សន្តរោ អត្តនោ បដិជគ្គកំ អមច្ចំ បក្កោសិត្វា “មយ្ហំ កិរ បិតា មំ បញ្ហំ បុច្ឆិតុកាមោ, តស្ស ឥទានិ តស្ស សក្ការំ កាតុំ វដ្ដតិ, កទា អាគច្ឆតូ”តិ បុច្ឆិ។ អមច្ចោ “ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ តវ បិតា អាគច្ឆតូ”តិ អាហ។ តំ សុត្វា វេស្សន្តរោ “បិតា មេ ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ អាគច្ឆតូ”តិ វត្វា ឧយ្យោជេសិ។ សោ អាគន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា សត្តមេ ទិវសេ ភេរិំ ចរាបេត្វា បុត្តស្ស និវេសនំ អគមាសិ។ វេស្សន្តរោ រញ្ញោ មហន្តំ សក្ការំ ការេសិ, អន្តមសោ ទាសកម្មការានម្បិ សក្ការំ ការេសិ។ រាជា វេស្សន្តរស្ស គេហេ ភុញ្ជិត្វា មហន្តំ យសំ អនុភវិត្វា អត្តនោ និវេសនមេវ អាគន្ត្វា រាជង្គណេ មហន្តំ មណ្ឌបំ ការាបេត្វា ភេរិំ ចរាបេត្វា អលង្កតមណ្ឌបមជ្ឈេ មហាបរិវារេន និសីទិត្វា “វេស្សន្តរោ អាគច្ឆតូ”តិ អមច្ចស្ស សន្តិកំ បេសេសិ។ អមច្ចោ វេស្សន្តរំ សុវណ្ណបីឋេ និសីទាបេត្វា អានេសិ។ វេស្សន្តរោ បិតុ អង្កេ និសីទិត្វា បិតរា សហ កីឡិត្វា គន្ត្វា តត្ថេវ សុវណ្ណបីឋេ និសីទិ។ អថ នំ រាជា មហាជនមជ្ឈេ បុច្ឆន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១។

“វេស្សន្តរំ តំ បុច្ឆាមិ, សកុណ ភទ្ទមត្ថុ តេ;

រជ្ជំ ការេតុកាមេន, កិំ សុ កិច្ចំ កតំ វរ”ន្តិ។

តត្ថ សកុណាតិ តំ អាលបតិ។ កិំ សូតិ កតរំ កិច្ចំ កតំ វរំ ឧត្តមំ ហោតិ, កថេហិ មេ, តាត, សកលំ រាជធម្មន្តិ ឯវំ កិរ តំ សោ បុច្ឆិ។

តំ សុត្វា វេស្សន្តរោ បញ្ហំអកថេត្វាវ រាជានំ តាវ បមាទេ ចោទេន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

១។

“ចិរស្សំ វត មំ តាតោ, កំសោ ពារាណសិគ្គហោ;

បមត្តោ អប្បមត្តំ មំ, បិតា បុត្តំ អចោទយី”តិ។

តត្ថ តាតោតិ បិតា។ កំសោតិ ឥទំ តស្ស នាមំ។ ពារាណសិគ្គហោតិ ចតូហិ សង្គហវត្ថូហិ ពារាណសិំ សង្គហេត្វា ឋិតត្តា។ បមត្តោតិ ឯវរូបានំ បណ្ឌិតានំ សន្តិកេ វសន្តោ បញ្ហស្ស អបុច្ឆនេន បមត្តោ។ អប្បមត្តំ មន្តិ សីលាទិគុណយោគេន មំ អប្បមត្តំ។ បិតាតិ បោសកបិតា។ អចោទយីតិ អយញ្ហិ “តិរច្ឆានគតោ បុត្តោ កត្វា ចោទេតី”តិ អវហសិយមានោ បមាទំ អាបជ្ជិត្វា ចិរស្សំ អជ្ជ ចោទេសិ, បញ្ហំបុច្ឆីតិ វទតិ។

ឯវំ សោ ឥមាយ គាថាយ ចោទេត្វា “មហារាជ, រញ្ញា នាម តីសុ ធម្មេសុ ឋត្វា ធម្មេន រជ្ជំ ការេតព្ព”ន្តិ វត្វា រាជធម្មំ កថេន្តោ ឥមា គាថាយោ អាហ –

២។

“បឋមេនេវ វិតថំ, កោធំ ហាសំ និវារយេ;

តតោ កិច្ចានិ ការេយ្យ, តំ វតំ អាហុ ខត្តិយ។

៣។

“យំ ត្វំ តាត តបោកម្មំ, បុព្ពេ កតមសំសយំ;

ᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨧ ᨿᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣ, ᨶ ᨲᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ᪨

᪃᪨

“ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩔ ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩔ, ᩁᨭ᩠ᨮᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩅᨯ᩠ᨰᨶ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨽᩮᩣᨣᩣ ᩅᩥᨶᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᩋᨥ᪨

᪄᪨

“ᩈᩥᩁᩦ ᨲᩣᨲ ᩋᩃᨠ᩠ᨡᩦ ᨧ, ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᩑᨲᨴᨻᩕᩅᩩᩴ;

ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩦᩁᩥᨿᩮ ᨷᩮᩣᩈᩮ, ᩁᨾᩣᩉᩴ ᩋᨶᩩᩈᩪᨿᨠᩮ᪨

᪅᪨

“ᩏᩈᩪᨿᨠᩮ ᨴᩩᩉᨴᨿᩮ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨴᩩᩔᨠᩮ;

ᨠᩣᩊᨠᨱ᩠ᨱᩦ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩁᨾᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᨽᨬ᩠ᨩᨶᩦ᪨

᪆᪨

“ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩩᩉᨴᨿᩮᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ ᨽᩅ;

ᩋᩃᨠ᩠ᨡᩥᩴ ᨶᩩᨴ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩃᨠ᩠ᨡ᩠ᨿᩣ ᨽᩅ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩴ᪨

᪇᪨

“ᩈ ᩃᨠ᩠ᨡᩦᨵᩥᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᩉᨣ᩠ᨣᨲᩮᩣ;

អយិត្តានិ កាឃិបតិ, យូស៍ អក្កញ្ឋា លិត្តតិ៍

១០៍

“សក្កោបិ ហិ ក្វតបតិ, ក្ថ្ជាតេ តប្បយន្ទតិ;

ស កល្យាណោ ឆិតិ៍ កត្វា, ក្ថ្ជាតេ ក្ស្រុទោ យតោ៍

១១៍

“កត្ឋញ្ញា បិតរោ ឆេចា, សាឌីចា ទេហាត្តិ តាឌិតោ;

ក្ថ្ជាហតោ អប្បយន្ទតោ, អត្សុតិក្ថ្តិ ឆេចតោ៍

១២៍

“សោ អប្បយត្តោ អក្កុទ្ឋោ, តាត កិច្ចាតិ ការេឃ;

ចាឃយស្សុ ច កិច្ចេសុ, ភាលសោ ចិត្តតោ ស្សុល៍

១៣៍

“តទេត្តច តេ ចត្តបឆា, ៤សាច អត្សុសាសតី;

អល៍ យិទេត្ត ស្សុលាបេត្យ, អយិត្តានិ ក្សុលាឃ ចា”តិ៍

តត្តុ បឆេយេភេច ចិតឆត្តិ, តាត, រាឌា ភាយ អាឌិទោតាច យុសាចាឆំ ភិចាររេឃ៍ យុសាចាឌិតោ ហិ រទេញ្ញា រក្ថ្ជំ ភិទោរាឌ៉ ទេហាតិ, បឆចិឃា ឍ្ថឌា កយ្ដុករោលក្ថ្ជាភតោ សត្តុរេតភយត្តុំ ទេហក្ថ្ជា កស្សុតិ, តទោតា អាហារេរ ចា ទោលយឆ្សុឋាលិតាឌីសុ ចា ឍ្ថសឆេសុ ឍ្ថឌា ភ ទេហាតិ៍

ᨶᩥᩁᩮᩣᨩᩣᩉᩣᩁᩮᩣᨣᩣᨩᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨻᩉ᩠ᩅᩣᨻᩣᨵᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨹᩃᩣᨹᩃᩮᩈᩩ ᩋᩮᩣᨩᩣ ᨶᩩᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᨲᩮ ᩈᩮᩅᨠᩮ ᩈᨦ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩈᨦ᩠ᨣᩉᩥᨲᩣ ᩈᩮᩅᨠᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨠᩩᨷ᩠ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩉᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩑᩅᩴ, ᨲᩣᨲ, ᨿᩩᩅᩁᩣᨩᩮᨶ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨶᩥᩁᩣᨩᩣ, ᨶ ᩉᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩉᩮᨲᩩᨷᩥ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣ, ᩅᨭ᩠ᨭᩴ ᨷᨶ ᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺ ᩋᨷᩥᨧ ᨿᩩᩅᩁᩣᨩᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨣᩩᨱᨷᩁᩥᨽᩣᩅᩥᨲᩮᨶ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨿᩮᩣᨴᩣᨶᩮᨶ, ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᩮᩁ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ "ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩉᩅᩮ ᩉᨲᩮᩣ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ"ᨲᩥ ᨧᩮᨲᩥᨿᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩺ ᪑᩺ ᪘᩺᪓᪕ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᨠᩮᩣᨵᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨲ, ᩁᩣᨩᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᨠᩃᩈᨠᩮᩈᩩ ᨠᩮᩣᨵᩅᩈᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩣᨲ, ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᩣᨾᩴ ᨶ ᨷᩥᩃᨿᩣᨲᩥ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨷᩥᩃᨿᩣᨲᩥ᩺ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨧᩣᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩦᩁᩣ ᨩᩥᩅ᩠ᩉᩣᩃᩮᩣᩃᩣᨶᩥᨲᩥᨿᩣᨷᩥ ᩅᩣᩈᩴ ᨧᩮᨲᩣᨶᩮᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᨲᩥᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᨶᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩃᨴ᩠ᨵᩥᩅᩥᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩅᩥᩈᩮᩈᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᩥᨿᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩥᨿ ᨠᩣᩃᩴ ᨧᩮᩣᩁᨠᩣᩃᩮ ᨠᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺ ᨲᩣᨲ, ᩋᨲᩥᨠᩮᩣᨵᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩩᨠ᩠ᨠᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᨡᨶ᩠ᨲᩥᩅᩣᨴᩦᨩᩣᨲᨠᩴ- (ᨩᩣ᩺ ᪑᩺᪓᩺᪓᪔ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᨧᩪᩊᨵᨾ᩠ᨾᨷᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩣᨶᩥ (ᨩᩣ᩺ ᪑᩺᪕᩺᪓᪓ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᩺ ᨧᩪᩊᨵᨾ᩠ᨾᨷᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩉᩥ ᨾᩉᩣᨷᨲᩣᨷᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨥᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᨠᩮᨶ ᩉᨴᨿᩮᨶ ᨹᩃᩥᨲᩮᨶ ᨾᨲᩣᨿ ᨷᨳᩅᩥᨿᩣ ᩅᩥᩅᩁᩮ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᩋᩅᩦᨧᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥ, ᩉᨴᨿᩮᨶ ᨹᩃᩥᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᨲᩮᩣ᩺ ᩋᨳ ᨲᩮ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᩣᨷᩥ ᩅᩥᨠᩋᩣᨲ᩠ᨲᩣᩉᩣᩁᩮᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᩺ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᨿᩩᩅᩁᩣᨩᩮᩈᩩ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ᩺

ᩉᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩔᩴ, ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩣ ᨷᩥᩁᩮᩣᨵᩣ᩺ ᩈᩮᨲᩩ ᩈᩮᨲᩩ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩥᩃᩥᨧᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨠᩮᩣᨵᩣᨽᩥᩃᨷᨶᩴ ᨷᩁᩥᩉᩣᩈᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨲᩣᨲ, ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨿ ᨠᩮᩣᨵᩣᨽᩥᩃᨷᨶᩴ ᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩴ, ᩋᨷᩁᩣᨷᩁᩥᩴ ᨿᩮᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨶᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ᩺ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩥᩃᩥᨧᩥᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨿᩈᩴ ᨧᩥᨶᩣᩈᩮᨲᩥ᩺ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨧᩮᨲᩴ ᩈᩩᩁᩣᨷᩣᨶᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩺ ᪑᩺᪑ᩃᩦ᩺᪓᪐ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᨷᩩᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩔ ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨠᩥᩁᩥᨾᨱ᩠ᨯᩮ ᨠᩥᨾ᩠ᨷᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᨷᩁᩮᨴ᩠ᨵᩣ ᩅᨵ ᩁᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᨣᩩᨷ᩠ᨷᩣᩋᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᨧᩣ ᨶ ᨿᩣᨲᨠᩮ ᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩺ ᪑᩺᪑᪓᩺᪑ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᨿᨬ᩠ᨬᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᨠᩈ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨲᨠᨲᩣᨷᩈᩮ ᩋᨷᩁᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᩅᨵ ᩁᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨴ᩠ᨴᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩮᨧᩣ ᨶ ᨵᨶᨷᩣᩃᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩺ ᪑᩺᪑᪐᩺᪑᪙᪓ ᩋᨭ᩠ᨮᨠᨳᩣ) ᨴᩈᩁᨳᩣᨴᩥᨠᩁᩣᨩᨴᩣᩁᨠᩣᨶᩴ ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᨷᩩᨧ᩠ᨨᩣᩉᩣᨶᩴ ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩦᨷᩥᨿᩮᨶ ᩋᨷᩁᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨧᩣᩈᩩᩁᩮᨶᨧᨠᩩᩃᩔ ᨶᩣᩈᩥᨲᨠᩣᩁᨧᩣ ᨶ ᨠᨳᩮᨲᨻ᩠ᨻᩣ᩺

ᨲᨲᩮᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ, ᨲᩣᨲ, ᨷᨬ᩠ᨧᩴ ᨿᩩᩅᩁᩣᨩᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩋᨲᩥᩉᩣᩈᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᨧᩣᩁᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ᩺ ᨲᩴ ᨧᨲᩴ ᩋᩣᩉ ᩃᨠ᩠ᨡᨿᩣᨲᩥ, ᩃᨠ᩠ᨡᨿᨿᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨿᩴ ᨿᨳᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᩑᨲᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᨲᩈᩮᨿᩣᨦ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᩺

ᨶ ᨲᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨲᨿᩣ ᩁᩣᨩᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᨲᩣᨷᨠᩁᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᨠᨿᩥᩁᩣ, ᨿᩣ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᨲᩣᨲᩣᨲᩥ᩺ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩮᨲᩥ ᨲᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᩋᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨧᩮᨷᩁᩣᩃᨠᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨠᨳᨿᩥᩴᩈᩩ᩺ ᩈᩥᩁᩦᨲᩥ ᨷᩣᨱᩴ ᨧᩮᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩣᨷᨠᩮᩣ ᨷᩩᨶ᩠ᨶ ᨶᩥᩁᩣᨲᩥᩈᩥᨿᩴ ᨷᨩᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᩁᩮᨠᩣᩃᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩔᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧᩥᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩈᩮᨴᩥᨠᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᨠᨳᩥᨿᩴᩈᩩ᩺ ᩈᩩᨴᩣᨲᩦᨲᩥᩁᩥᨿᩮᨲᩥ ᨿᩮᩣ

យោ សោ ឧដ្ឋានេន វីរិយេន ច បតិដ្ឋិតោ, ន ច បរេសំ សម្បត្តិំ ទិស្វា ឧស្សូយតិ, តស្មិំ អហំ អភិរមាមីតិ អាហ។ ឯវំ តាវ តាត សិរី កថេសិ។ ឧស្សូយកោតិ អលក្ខី បន, តាត, បុដ្ឋិតា អហំ បរសម្បត្តិឧស្សូយកេ ទុហទយេ ទុដ្ឋចិត្តេ កល្យាណកម្មទូសកេ យោ កល្យាណកម្មំ ទូសេន្តោ អប្បិយាយន្តោ អដ្ឋិយន្តោ ន ករោតិ, តស្មិំ អភិរមាមីតិ អាហ។ ឯវំ សា កាឡកណ្ណី, មហារាជ, រមតិ បតិរូបទេសវាសាទីនោ កុសលចក្កស្ស កថាតិ។

សុហទយោតិ សុន្ទរចិត្តោ ហិតចិត្តកោ។ ធុវាតិ និច្ចំ។ និច្ចសត្តិ លក្ខណា បន និច្ចសតំ ករេ បតិដ្ឋា ហោតិ។ ស លក្ខីឋិតិសម្បន្នោតិ, មហារាជ, កាសិបតិ យោ បុរិសោ បញ្ញាយ ចេវ វីរិយេន ច សម្បន្នោ។ មហគ្គតោតិ មហជ្ឈាសយោ ចោរានំ បច្ចាមិត្តេ កណ្ឋិត្វា អមិត្តានំ មូលំ ចោរេ កណ្ឋិត្វា អមិត្តានំ អគ្គំ ឆិន្ទតីតិ ឆេតិ។ សន្តោតិ ឋានេ។ ក្វាបតីតិ រាជានំ អាលបតិ។ ឧដ្ឋានេតិ ឧដ្ឋានវីរិយេ។ តប្បមជ្ជតីតិ ន បមជ្ជតិ, សព្ពកិច្ចានិ ករោតិ។ ស កល្យាណេតិ សោ ទេវរាជា ឧដ្ឋានវីរិយេ មតិំ ករោន្តោ បិបកម្មំ អកត្វា កល្យាណ បុញ្ញកម្មសិទ្ធិំ ឌិតិំ កត្វា អប្បមត្តោ ឧដ្ឋានេ មតិំ ករោតិ, តស្ស បន កល្យាណកម្មេ វីរិយករណការណស្សតត្ថំ សរភញ្ញាតកេ ទ្វីសុ ទេវលោកេសុ ទេវតាហិ សទ្ធិំ កបិដ្ឋារាមំ អាកត្វា បញ្ហាបុច្ឆិត្វា ឆម្មស្ស សុតការេ, មហាកណ្ហជាតកេ (ជា។ ១។១៦។៩១ អាទយោ) អត្តនោ អានុភាវេន ជនំ តាវេត្វា ឋូលក្កត្តស្ស សាសនស្ស បចត្តិតការេ ចាតិ ឯចមាទីនិ ចត្តារិ កថេតព្ពានិ។

កណ្ហាតិ ចាតុមហារាជិកានំ ទេវានំ ចតុយោតិកា ទេវា, ចតុយោតិកត្តាយេច កិរ តេ កណ្ហា នាម ជាតា។ បិតរោតិ ព្រហ្មានោ។ ទេវាតិ ឧបបត្តិទេវេសុ ច កាមាវចរទេវា។ តាទិសោតិ តថាវិធស្ស កុសលាភិរតស្ស រញ្ញោ។ សាទិវា ហោន្តីតិ សមានទីបិកា ឧបទីបិតព្ពា។ តាទិសា ហិ រាជានោ ទាតានីតិ បុញ្ញានិ ករោន្តា ទេវតានំ បត្តិំ ទេន្តិ, តា តំ បត្តិំ អនុមោទិត្វា សម្បជ្ជិត្វា ទិព្ពយសេន ចឡន្តិ។ អនុតិដ្ឋន្តីតិ តាទិសស្ស រញ្ញោ វីរិយំ ករោន្តស្ស អប្បមាទំ អាបជ្ជន្តស្ស ទេវតា អនុតិដ្ឋន្តិ អនុកន្តន្តិ, ឆម្មិកំ រក្ខំ សំវិទហន្តីតិ អត្ថោ។

សោតិ សោ ត្វំ។ ចាយមស្សូតិ តានិ វុទ្ធិកិច្ចានិ ករោន្តោ កុលតចរេសុ តីរណចរេសុ បច្ចក្ខកម្មចរេសុ ទេវសុ ទេវសុ កិច្ចេសុ វីរិយំ ករស្សុ។ តទេវ ចេត ចត្តបភាតិ, តាត, យំ យំ ត្វំ កិំសុ កិច្ចំ កតំ ចរត្តិ បុដ្ឋិ, តត្ថ តច បនោមេច ឯវេត យថា “បចរេបភេច ចិតច”ត្តិអាទយោ ទុត្តា, ឯវេត ចត្តបភា ចត្តកោដ្ឋាសា, ឯវំ តត្ថ ចត្តស្សុ ឯសាតិ ឃា តេ យថា កថិតា, ឯសាច តច អនុសាសនី។ អលត្ថិ ឯវំ ចត្តមានោ ហិ រាជា អត្តនោ មិត្តេ សុខាបេតុំ, អមិត្តានញ្ច ទុក្ខាយ អលំ បរិយត្តោ សមត្ថោតិ។

ឯវំ ទេវស្សត្តររកុលោក ឯកាយ កាថាយ រញ្ញោ បមាទំ ចោរេត្វា ឯកាទសហិ កាថាហិ ឆម្មំ កថិតេ “ព្រហ្មលីឡ្ហអាយ បញ្ហា កថិតា”តិ មហាជនោ អច្ឆរិយព្ភុតចិត្តជាតោ សាធុការសតានិ បចត្តេសិ។ រាជា សោមនស្សប្បត្តោ អមច្ចេ អាមន្តេត្វា បុច្ឆិ –

“ភោន្តោ! អមច្ចា មម បុត្តេន ទេវស្សត្តរេន ឯវំ កថេន្តេន កោត កតត្តំ កិច្ចំ កត”ត្តិ។ មហាសេនគុត្តេន, ទេវាតិ។ “តេន ហិស្ស មហាសេនគុត្តដ្ឋានំ ទេមី”តិ ទេវស្សត្តរំ ឆាតត្តរេ ឆបេសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ មហាសេនគុត្តដ្ឋានេ ឋិតោ បិតុ កម្មំ អកាសីតិ។

ເວສ຺ສນ຺ຕຣປຎ຺ໂຫ ນິຏ຺ຐິໂຕ.

ປຸນ ຣາຊາ ກຕິປາຫຈ຺ຈເຍນ ປຸຣິມນເຍເນວ ກຸຓ຺ຑລິນິຍາ ສນ຺ຕິກໍ ທູຕໍ ເປເສຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕເຖວ ມຓ຺ຑປມເຊ຺ຌ ນິສີທິຕ຺ວາ ກຸຓ຺ຑລິນິໍ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ສຸວຓ຺ຓປີເຐ ນິສິນ຺ນໍ ຣາຊຘມ຺ມໍ ປຸຈ຺ຉນ຺ໂຕ ຄາຖມາຫ –

໑໓.

“ສກ຺ຂິສິ ຕ຺ວໍ ກຸຓ຺ຑລິນິ, ມຎ຺ຎສິ ຂຕ຺ຕພນ຺ຘຸນິ;

ຣຊ຺ຊໍ ກາຣຍມາເນນ, ກິໍ ສຸ ກິຈ຺ຈໍ ກຕໍ ວຣ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສກ຺ຂິສີຕິ ຍຖາ ປຸພ຺ພປຎ຺ຫາກເຖຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສສີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ. ກຸຓ຺ຑລິນີຕິ ຕສ຺ສາ ສລິງ຺ຄໂຕ ອາຄຕນາເມນາລປຕິ. ຕສ຺ສາ ກິຣ ທ຺ວີສຸ ກຓ຺ຓປິເຏ຺ຐສຸ ກຸຓ຺ຑລສຓ຺ຐານາ ເທ຺ວ ເລຂາ ອເຫສຸໍ, ເຕນສ຺ສາ “ກຸຓ຺ຑລິນີ”ຕິ ນາມໍ ກາເຣສຸໍ. ມຎ຺ຎສີຕິ ຊານິສ຺ສສິ ຍຖາ ປຸພ຺ພປຎ຺ຫສ຺ສ ອຕ຺ຖໍ. ຂຕ຺ຕພນ຺ຘຸນີຕິ ຂຕ຺ຕສ຺ສ ມຫາເສນຄຸຕ຺ຕສ຺ສ ຠຄິນິຠາເວນ ນໍ ເອວໍ ອາລປຕິ. ກສ຺ມາ ປເນສ ເວສ຺ສນ຺ຕຣສກຸຓໍ ເອວໍ ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອິມເມວ ປຸຈ຺ຉຕີຕິ? ອິຕ຺ຖິຠາເວນ. ອິຕ຺ຖິໂຍ ຫິ ປຣິຕ຺ຕປຎ຺ຎາ, ຕສ຺ມາ “ສເຈ ສກ຺ໂກຕິ, ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມິ, ໂນ ເຈ, ນ ປຸຈ຺ຉິສ຺ສາມີ”ຕິ ວີມໍສນວເສນ ເອວໍ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ຕເຎ຺ຎວ ປຎ຺ຫໍ ປຸຈ຺ຉິ.

ສາ ເອວໍ ຣຎ຺ຎາ ຣາຊຘເມ຺ມ ປຸຈ຺ຉິເຕ, “ຕາຕ, ຕ຺ວໍ ມໍ ‘ອິຕ຺ຖິກາ ນາມ ກິໍ ກເຖສ຺ສຕີ’ຕິ ວີມໍສສິ ມເຎ຺ຎ, ສກລໍ ເຕ ຣາຊຘມ຺ມໍ ທ຺ວີຫິເຍວ ປເທຫິ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໔.

“ເທ຺ວວ ຕາຕ ປທການິ, ຍຕ຺ຖ ສພ຺ພໍ ປຕິຏ຺ຐິຕໍ;

ອລທ຺ຘສ຺ສ ຈ ໂຍ ລາໂຠ, ລທ຺ຘສ຺ສ ຈານຸຣກ຺ຂຓາ.

໑໕.

“ອມເຈ຺ຈ ຕາຕ ຊານາຫິ, ຘີເຣ ອຕ຺ຖສ຺ສ ໂກວິເທ;

អភក្លាកិតចេ តាត, អសោល្ឌេ អចិភាសកោ៍

១៧៍

“ឃោ ច តំ តាត រក្លេឃ្យ, ឆតិ ឃទ្បោច តេ ឃិឃា;

ឃ្ញតោច រធំ សក្កញ្យោសោ តេ កិច្ចាតិ ការយេ៍

១៨៍

“ឃ្យសក្កហិតត្តឌតោ, សឃំ ចិត្តំ អចេក្លឃ;

ភិឆិក្ខា ត្ពាលភាភក្ខា, ភ ករេ បរបត្តិឃា៍

១៩៍

“សឃំ អាឃំ ចឃំ ឌ្ពា, សឃំ ឌ្ពា កតាកតំ;

ភិក្កញ្យោភិក្កហារហេំ, បក្កញ្យោបក្កហារហេំ៍

២០៍

“សឃំ ឌាភបធំ អត្វំ, អត្យសាឃ រឆេសក;

យា តេ អឆឃ្ចិកា ឃុត្តា, ឆតិ រដ្ឌដ្ឋា ភាសឃុំ៍

២១៍

“យា ឆ ខេចេកត កិច្ចានិ, ករោនិ ការេឃសិ ចា;

ខេចកសា ហិ កតំ កម្មំ, យេត្ថា បត្ថាត្ថតព្បតិ។

១១។

“យា តេ អធិសេរ យុត្តា, ឃុនាញហយធិកោបិតំ;

កោឆសា ហិ ពាហូ ឆិតា, ក្យលិ អក្យលតំ កតា។

១២។

“‘យា តាត ត្ថស្សេរាយិំ្ញតិ, អតត្វាឃ បតារឃិ;

ត្ថត្តិត្តំ បុរិសាតត្ថា, យា តេ អានិ ត្យព្រេឃា។

១៣។

“អបេតលោមហំសស្ស, រេញ្ញោ កាយាត្សារិតោ;

សន្តា គោកា ចិតស្សត្តិ, រញ្ញោ តំ ត្យត្ថេតេ អឈ។

១៤។

“តេត្វេច តេ ចត្តបកា, ឲសាច អត្យសានតី;

កក្ខស្សកាតិ បុញ្ញាកេរា, អរសារេណ្ឌា អចិតានកោ;

ឃីលចាស្ស យហារាជ, ត្យស្សីលោ ចិតិបាតិកោ”តិ។

ຕຕ຺ຖ ປຄການີຕິ ກາໂລປການິ. ຍຕ຺ຕາຕິ ໂຍສຸ ຂີສຸ ປໂຍສຸ ສຕ຺ຖ ອຕ຺ຕຊາຕໍ ຫິຕສຸຂໍ ປຕິຕ຺ຖິຕໍ. ອລທ຺ທ຺ສ຺ສາຕິ ໂຍ ຈ ປຸພ຺ເພ ອລທ຺ທ຺ສ຺ສ ລາພສ຺ສ ລາໂພ, ຍາ ຈ ລທ຺ທ຺ສ຺ສ ອນຸຣກ຺ຂຓາ. ຕາຕ, ອນຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ຫິ ລາພສ຺ສ ອຸປ຺ປາເທນ຺ນ ນາມ ນ ກາເຣຣາ, ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ປນ ອນຸຣກ຺ຂຓເມວ ກາເຣຣາ. ເອວໍ ສນ຺ເຕ ຫິ ຍໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາປິ ຍເຄ ປມເຕ຺ຕ ປມາທໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ປິລາຕິປິຕາທີນິ ກເຣາຕິ, ມຫາເຣາເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ຣຖໍ ຈິລຸມ຺ມາເນາ ຈຣຕິ. ອຖ ນໍ ຣາຊາເນາ ກາຫາເປຕ຺ວາ ມຫາຈິນາສໍ ປາເປນ຺ຕິ. ອຖ ວາ ອຸປ຺ປນ຺ນປີຬິສຸ ກາມຄຸເຓສຸ ປມເຕ຺ຕ ອເຍານິເສາ ຜນໍ ນາເສເນ຺ຕ ສພ຺ພສາປເຕຍ຺ຍໍ ຍີເຓ ກປເຓ ຫຸຕ຺ວາ ຂີຣກຈເສເນາ ກປິລຍາຄາມ ຈຣຕິ. ປພ຺ພຊິເຕາ ວາ ປນ ກຕ຺ຕຸຣາທີຈເສນ ລາພສກ຺ການໍ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາ ປມເຕ຺ຕ ຫີນາຍາວຕ຺ຕຕິ. ອປເຣ ປຊຍຍສານາທີນິ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາປິ ຍຸຊ຺ຊິສ຺ສຕິນາມ ຕຊາກູເປ ອາຣມ຺ເມຓ ພຍ຺ຍິຕ຺ວາ ຍສານາ ປຣິຫາຍຕິ. ເອວໍ ອຸປ຺ປນ຺ນສ຺ສ ມສສ຺ສ ວາ ຍສານາທີລາພສ຺ສ ວາ ຣກ຺ຂເຓມ ທຸກ຺ກໍ. ຕທຕ຺ຖີປນຕ຺ຖໍ ປນ ເທຈທຕ຺ຕສ຺ສ ຈຕ຺ຕ ຈ,

ມຸທຸລກ຺ຂຓ- (ຊາ. ໑.໑.໙໙) ເລີມສກສ຺ສປ- (ຊາ. ໑.໒.໙໐ ອາຄເຍາ) ຫຣິຕຈຊາຕກ- (ຊາ. ໑.໒.໓໐ ອາຄເຍາ) ສຄ຺ຄປ຺ປຊາຕກາທີນິ (ຊາ. ໑.໖.໑ ອາຄເຍາ) ຈ ກເຖຕພ຺ພານິ. ເອເກາ ປນ ລາພສກ຺ການໍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ອປ຺ປມາເທ ຕຕ຺ວາ ກລ຺ຍາຓກມ຺ມໍ ກເຣາຕິ, ຕສ຺ສ ເສາ ມເສາ ສຸກ຺ກປເກ຺ກ ຈເນ຺ທາ ຈິມ ຈທ຺ທຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ, ມຫາຣາຊ, ອປ຺ປມເຕ຺ຕ ປເຍາຄສມ຺ປຕ຺ຕິມາ ຕຕ຺ວາ ຄເມ຺ມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣເນ຺ຕ ຕຈ ອຸປ຺ປນ຺ນໍ ມສໍ ອນຸຣກ຺ຂາຫີຕິ.

ຊານາຫີຕິ ກທ຺ທາການຣິກາກມ຺ມານີນໍ ກເຣາຕ຺ເຕ ອຸປຜາເຣຫິ. ອນກ຺ຂາກິຕເວຕິ ອນເກ຺ຂ ອກິຕເວ ອທ຺ຍຸຕກເຣ ເວຈ ອເກາຣາທີເກ ຈ. ອເສາເຣທ຺ທຕິ ພຸຈສຸຣາຄທ຺ທຍາລິເສາທ຺ທກາຈເຣຫິເຕ. ອຈິນາສເກຕິ ຕຈ ສຕ຺ຕການໍ ຜນຜຊ຺ຊານີນໍ ອຈິນາສເກ. ເຍາຕິ ເຍາ ອມເຖ຺ຖາ. ຍເຖ຺ຖາຈາຕິ ຍເຖ຺ຖາ ເຕ ຖເຣ ຜນໍ ສີຍາ, ຕໍ ຣເກ຺ຂຍ຺ຍ. ພຸເຕາຈາຕິ ຣຈສາເຣຈີ ຈີຍ. ຍຈາ ສາເຣຈີ ຈີສມມກ຺ຄີຈາເຣາຕ຺ຕ ອເສ຺ສ ສຄ຺ຄຓ຺ຫປ຺ຕາ ຣຈໍ ສຄ຺ເຄຓ຺ຫຍ຺ຍ, ເອວໍ ເຍາ ສຫ ເຄາເກຫິ ຕໍ ຣກ຺ຂິຕໍ ສເກ຺ກຕິ, ເສາ ເຕ ອມເຖ຺ຖາ ນາມ ຕາທີສໍ ສຄ຺ເຄຫຕ຺ວາ ກທ຺ທາການຣິກາທີກິເຖ຺ຖານີ ການເຣຍ.

ພຸສຄ຺ຄຫິຕຕ຺ຖເຊເນາຕິ, ຕາຕ, ຍສ຺ສ ຫິ ຣເຊ຺ຊາ ອຕ຺ຕເນາ ອເນ຺ຕາຊເນາ ອຕ຺ຕເນາ ຈລຊ຺ຊານກປຣິຊເນາ ຈ ຊານາທີຫິ ອສຄ຺ຄຫິເຕາ ເຫາຕິ, ຕສ຺ສ ອເນ຺ຕານິເຈສເນ ພຸຈຓ຺ຓຫິຣເຊ຺ຊາທີນິ ເຕສໍ ອສຄ຺ຄຫິຕມນຸສ຺ສານໍ ຈເສນ ນສ຺ສນ຺ຕິ, ອເນ຺ຕາຊນາ ຍາຫິ ຄຓ຺ຫນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ ຕໍ ພຸສຄ຺ຄຫິຕອເນ຺ຕາຊເນາ ຫຸຕ຺ວາ “ເອຕ຺ຕກໍ ນາມ ເມ ຈິຕ຺ຕນ຺ຕິ ສຍໍ ອຕ຺ຕເນາ ຜນໍ ອເຈກ຺ຂິຕ຺ວາ “ອມຸກຄ຺ຄາເຣ ນາມ ນີຊີ ນີເຜມ, ອມຸກສ຺ສ ຍາລໍ ເຜມາ”ຕິ ຍາລໍ ອຸກຍມິ຺ຍ ນ ກເຣ ປຣປຕ຺ຕິມາ, ປຣປຕ຺ຕິມາປິ ຕໍ ມາ ກຣິ, ສຕ຺ຖິ ອຕ຺ຕປຈ຺ຈກ຺ຂເມວ ກເຣຍ຺ຍາສີຕິ ຈຄຕິ.

ອາຍໍ ຈຍນ຺ຕິ ຕເຕາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊນກໍ ອາຍເຖ຺ຖ ເຕສໍ ເຕສໍ ຄາຕຕ຺ຖໍ ຈຍເຖ຺ຖ ສຍເມວ ຊາເນຍ຺ຍາສີຕິ. ກຕາກຕນ຺ຕິ ສຄ຺ຄາເມ ວາ ນຈກເມ ວາ ອເນ຺ຊານຸ ວາ ກິເຈ຺ຈສຸ “ນາມີນາ ນາມ ມຍ຺ຍາກຕໍ, ນາມີນາ ນ ກຕນ຺ຕິ ເອຕມິ຺ຍ ສຍເມວ ຊາເນຍ຺ຍາສີ, ຍາ ປຣປຕ຺ຕິເຍາ ເຫາຫິ. ນິຄ຺ຄເຫຍ຺ຍ,

ຕາຕ, ຣາຊາ ນາມ ສທ຺ທເຖ຺ຖຊາທີການເຣນ ນິຄ຺ຄຫາເຣຫໍ ອາເນຕ຺ວາ ຈສ຺ສິຕໍ ອຸປປຣິກ຺ຂິຕ຺ວາ ເສາເຜຕ຺ວາ ເປິຣາລການຣາຊ຺ຫິ ຜປິຕຈທ຺ທໍ ຊຸເລຣເກຕ຺ວາ ເຄາສາຕຸຣູປໍ ນິຄ຺ຄເຫຍ຺ຍ. ປຄ຺ຄເຫຍ຺ຍາຕິ ເຍາ ປນ ປຄ຺ຄຫາເຣເຫາ ເຫາຕິ, ອກິຕ຺ຕສ຺ສ ຈາ ປຣທາລສ຺ສ ເຣເຄຕາ, ກິຕ຺ຕສ຺ສ ຈາ ສກທາລສ຺ສ ອາຣາຜເກາ, ອລທ຺ທ຺ສ຺ສ ຈາ ຣຊ຺ຊ຺ສ຺ສ ອາຫຣເກາ, ລທ຺ທ຺ສ຺ສ ຈາ ທາຈຣກາເຣເກາ, ເຍນ ຈາ ປນ ຊີຈິຕໍ ຊິຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ, ເອຈຣູປໍ ປຄ຺ຄຫາເຣໍ ປຄ຺ເຄຫຕ຺ວາ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ການສມ຺ມານໍ ກເຣຍ຺ຍ. ເອວໍ ຫິສ຺ສ ກິເຈ຺ຈສຸ ອເຊ຺ຊາປິ ອຸຣໍ ຄຕ຺ວາ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກຣິສ຺ສນ຺ຕີຕິ.

ឌាតបេក្ខិ ឌតបេចាឃឹត អត្ថ៌ ឋឃំ អត្តបច្ចក្លេតេច អត្យឋាឋ៉ អឆយ៉ិកា ឃ្យត្តាតិ អឆយ៉ិកា ពត្ថ ពត្ថ តិឃ្យត្តា អាឃ្យត្តកា លដ្ឋ៉ា កេហត្វា ចិតិច្ឆឃំ កិត្តត្តា ពច ឆតញ្ចា រដ្ឋញ្ចា យា តាឋឃុំ៉ ត្ថ្លយិតា កាាំរលោត អប្បេយេត្តា ហុត្វា ឋឃេយេច អត្យឋាឋ៉ រចេកេតាតិ ឋហឋា អត្យលេត្វា អតិ៍រេត្វា៉ រចេកឋាតិ អត្យលេត្វា អតិ៍រេត្វា លត្ថាឌិចេឋេត ឋហឋា កត់ កយ៉ុញ៉ោត ឋាឆ្យ ត ឃុត្តទ៉ា៉ កិកាារលា? តាឌិឋញ៉ា កត្វា យេត្វា បច្ឆា ចិប្បដិឋារចេឋេត ត្ថ្លឆ រលិរេក អបិឃឌ្យក្លិ អត្យកចេត្តា បររលិរេក ច អត្យពប្បតិ៉ អឃំ បេតត្ថ អេត្តា “ត្ថ្លឃឹតយត្តទ៉ា កត្វា, កទ្យរាឌាតិ រយ ឃុត”ត្តិ កទ្យឌាតរេកត (ឌា៉ ១៉១៉១១៥-១១៩) ឌឹរបតេត្តា៉

យា រត អឆិឋេរ យុញ្ចា, ឃុឌាិញហយឆិរកាបិតត្តិ, តាត, តច ហេឆំ កុឋលំ អឆិឋទិត្វា អតិត្លយិត្វា បចេត្ត បររឋំ អក្យឋលកេយ្យ ឃុដ្ឋ ឌាិញហំ អឆិរកាបិតំ កុដ្ឋាបិតំ ហុត្វា យា យុញ្ចា, យា បតិដ្ឋាឃត្យតិ អេត្វា៉ ត្ថ្លឆំ ទុត្ត រហាតិ – តាត, ឃេតា រត ចិតិច្ឆយេ ឌិតឃ្យ ត្ថ្លយិតា បុទិរឋា ចា ហេតា ឋត្ថិ ចា លិរេត្តាតិ រចាទ៉ ឆេឃ្យត្តិ, តេតា រត បររឋំ ចចេតេហិ ឃុដ្ឋ រកាបិតយ៉ិ ហេឆំ រកាឆចេឋេត យា យុញ្ចា, អបទិក្កេហត្វា យា ឆល្ហំ បរលាហិ៉ កិកាារលា? អេចារយ៉ិ ហិ “រចារទា”តិ កេហត្វា អារតត្តិ, តឃ្វា អក្កុដ្ឋិញ្ញា ដ្ឋកិត្ថ អត្តបច្ចត្តិកាត់ កចំ ឃុត្វា ឃុដ្ឋ ឋារឆត្វា អត្តបច្ចក្លេត តឃ្យ រចារកាចំ ឌាត្វា បចេលាំឃា ឆបិតឆល្ហចេឋេត កត្តត្តា កេរទាហិ៉ ទត្តា ហិ ដ្ឋប្បេត្តបិ រកាឆ ហេឆំ ឃឹតលំ អកត្វា កយ៉ុំ ត កាតត្ថា៉ ឃេតា បតឃ្យ ហេឆំ តិត្វាតំ រហាតិ យុក្យាំ, តេតា ចិតិច្ឆឃកយ៉ុំ កាតត្ថា៉ ឋទ្យរេ ហិ ឌិរេត្ត បក្កុឌិរត ដ្ឋឌេរក យុលតិយិត្ត ចិឃ កាារលំ ត បត្តាាឃតិ៉ រកាឆឋា ហឹតិ, តាត, រកាារឆត ហិ ពាហ្យតិ ឌឹតាតិ រាឌក្យលិតិ អក្យលកាចំ កតាតិ យហាចិតាឋេយច បត្តាតិតិ៉ ត្ថ្លយឃ្យ បតត្ថឃ្យ ឌឹបតត្ថ ឈត្តិចាឌិឌាតក- (ឌា៉ ១៉៣៉៣៨ អាឆេឃា)
តាញត្ថ្លរកររាឌចត្ថុឋហឃ្យឌាហ្យអត្តតចត្ថុអាឌឹតិ កេចតត្តាតិ៉

យា, តាត, ត្ថ្លឃ្យរទាឃឹត្វិ, អតត្វាឃ បតារឃឹតិ, តាត, “អហំ បចចិឃ្យរទា”តិ យា យហាឌត កាឃឌ្យច្ចទិតាឌិអតត្វាឃ បតារឃំ យា ឌ្លតារឃំ, ឃេចា តំ អតត្ថ៌ ឋយាតាឃ ចត្តតិ, យា ឲចយកាឃឹតិ អេត្វា៉ យា រត អាឃឹតិ, តាត, តច ចិឌិរត យត្យឃ្យឌាតិកាត់ ចា តិទេច្ឆាតឌាតិកាត់ ចា ត្ថ្លត្ថ៌បុទិឋាត់ ឌ្យុរុដ្ឋេឃា ឌ្យក្លប្បត្តិ យា អាឃិ៉ ឃេចា ហិ អឆយ៉ិកទាឌ្យត ចិឌិរត យត្យឃ្យា កាឃឌ្យច្ចទិតាឌឹតិ កត្វា តិទេឃ ដ្ឋប្បេឌ្ឍត្តិ, តច រដ្ឋចាឃឹត តំ ឌ្យក្លិ ឃេចា ត រហាតិ, តេចា កេរទាហឹតិ អេត្វា៉

អេបតេលិយហំឋឃ្យាតិ អត្តាត្យចាឌាឌិកេឃហិ តិត្ថាឃឃ្យ៉ ត្ថ្លយិតា ត្ថ្លយំ ឆេឃ្យតិ – តាត, រឃា រាឌា កិរ៉ិច្ចំ អាឋត្ថិ អកត្វា អត្តរេតា កាឃេយច អត្យឃ្យរតិ, លត្ថចេឋេត ឃំ ឃំ ត្ថ្លច្ឆតិ, តំ តំ កេរទាតិ, ចិឃ្យដ្ឋ ឃដ្ឋ ចិឃ អេត្វា តិទេក្លេឋា ចិឃ ច ចល្ហហត្ថិ រហាតិ, តឃ្យ ឋេត្តា រកាកា ចិតឃ្យត្តិ, តឃ្យ តំ រកាកេញ្ញឋត អឈំ ឌ្យក្លត្តិ ទុច្ចតិ៉

តេត្តច រត ចត្តបេតាតិ បុទិឃតេឃេតេច រឃារឌតត្តា៉ ឆក្លឃ្យុងាតិតិ, តាត, តុំ ត្ថ្លយំ អត្យឋាឋតិ ឃុត្វា ត្ថ្លឆាតិ ឆេក្លា អតលេឋា បុត្តាាត់ កាារលាត បុត្តាកេរទា ឃុរាឌិបទិហរលាត៉ា អេឋារល្ហា ឌិដ្ឋឆយ៉ិកឋយ្យរាឃិកឃ្យ អត្ថឃ្យ អចិតាឋេតត អចិតាឋេកា កេចឃ្យាឃឹតិ៉ ឃឹលចាឃ្យុតិ ឃឹលចា អាចារឋយ្យេត្តា កច, ឆឋឃ្យ រាឌឆេយ្យុ បតិដ្ឋាឃ រដ្ឋ កេរហិ៉ ឌ្យឃ្យឹរលិ ចិតិបិតិរកាតិ ឌ្យឃ្យឹរលិ ហិ, យហារាឌ,

ອຕ຺ຕານໍ ນິຣເຍ ວິນິປາເຕນ຺ຕາ ວິນິປາຕິກາ ນາມ ເຫາຕີຕິ.

ເອວໍ ກຸຓ຺ຑລິນີປິ ເອກາທສຫິ ຄາຖາຫິ ຘມ຺ມໍ ເທເສສິ. ຣາຊາ ຕຸເຏ຺ຐາ ອມຈ຺ເຈ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ – “ເຠາເນ຺ຕາ! ອມຈ຺ຈາ ມມ ຘີຕາຍ ກຸຓ຺ຑລິນິຍາ ເອວໍ ກຖຍມານາຍ ເກນ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກິຈ຺ຈໍ ກຕ”ນ຺ຕິ. ຠຓ຺ຑາຄາຣິເກນ, ເທວາຕິ. “ເຕນ ຫິ ຕສ຺ສາ ຠຓ຺ຑາຄາຣິກຏ຺ຐານໍ ເທມີ”ຕິ ກຸຓ຺ຑລິນິໍ ຐານນ຺ຕເຣ ຐເປສິ. ສາ ຕເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ຠຓ຺ຑາຄາຣິກຏ຺ຐາເນ ຐຕ຺ວາ ປິຕຸ ກິຈ຺ຈໍ ອກາສີຕິ.

ກຸຓ຺ຑລິນິປເຎ຺ຫາ ນິຏ຺ຐິເຕາ.

ປຸນ ຣາຊາ ກຕິປາຫຈ຺ຈເຍນ ປຸຣິມນເຍເນວ ຊມ຺ພຸກປຓ຺ຑິຕສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ທູຕໍ ເປເສຕ຺ວາ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ຕຕ຺ຖ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ອນຸພວິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄເຕາ ຕເຖວ ມຓ຺ຑປມຊ຺ເຌ ນິສີທິ. ອມຈ຺ຈາ ຊມ຺ພຸກປຓ຺ຑິຕໍ ກຎ຺ຈນປີເຐ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ປີຕໍ ສີເສນາທາຍ ອາຄມິໍສຸ. ປຓ຺ຑິເຕາ ປິຕຸ ອເງ຺ກ ນິສີທິຕ຺ວາ ກີຬິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຎ຺ຈນປີເຐເຍວ ນິສີທິ. ອຖ ນໍ ຣາຊາ ປຍ຺ຫໍປຸຈ຺ເຉນ຺ເຕາ ຄາຖມາຫ –

໑໙.

“ອປຸຈ຺ຉິມ຺ຫ ເກາສິຍເຄາຕ຺ຕໍ, ກຸຓ຺ຑລິນິໍ ຕເຖວ ຈ;

ຕ຺ວໍ ທານິ ວເທຫິ ຊມ຺ພຸກ, ພລານໍ ພລມຸຕ຺ຕມ”ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສຕ຺ເຖາ – ຕາຕ, ຊມ຺ພຸກ, ອຫໍ ຕວ ພາຕຣໍ ເກາສິຍເຄາຕ຺ຕໍ ເວສ຺ສນ຺ຕຣໍ ກນິຏ຺ຐໍ ຕວ ກຸຓ຺ຑລິນິໍ ຣາຊທມ຺ມໍ ອປຸຈ຺ຉິໍ, ເຕ ອຕ຺ຕເນາ ພເລນ ກເຖສຸໍ, ຍຖາ ປນ ເຕ ປຸຈ຺ຉິໍ, ຕເຖວ ຕ຺ວໍ ທານິ, ປຸຕ຺ຕ ຊມ຺ພຸກ, ຕໍ ປຸຈ຺ຉາມິ, ຕ຺ວໍ ເມ ຣາຊພເລສຸ ອຸຕ຺ຕມໍ ພລໍ ກເຖຫີຕິ.

ເອວໍ ຣາຊາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ປຍ຺ຫປຸຈ຺ເຉຕ຺ວາ ອເຍ຺ຍສໍ ປຸຈ຺ຉິຕນເຍນ ອປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ ວິເສເສຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉີ. ອຖສ຺ສ ປຓ຺ຑິເຕາ “ເຕນ ຫິ, ມຫາຣາຊ, ອົຫິຕເສາເຕາ ສຸນາຫິ, ສພ຺ພໍ ເຕ ກເຖສ຺ສາມີ”ຕິ ປສາຣິຕຫເຕ຺ຖ ສຫສ຺ສຕ຺ເຖວິກໍ ຖເປເນ຺ຕາ ວິຍ ມທຸເຣນ ສເຣນ ອາຫ –

໒໐.

“ພລໍ ປຍ຺ຈວິທໍ ເລາເກ, ປຸຣິສສ຺ມິໍ ມຫຄ຺ຄເຕ;

ຕຕ຺ຖ ພາຫຸພລໍ ນາມ, ຈຣິມໍ ວຸຈ຺ຈເຕ ພລໍ.

១ប៉៍

“េភាកពាលញ្ហា ឌីឈាចុ, ត្យុតិឃំ ចុក្ខពេ ពាល់;

អយក្ខពាលញ្ហា ឌីឈាចុ, ឥតិឃំ ចុក្ខពេ ពាល់៍

១ដ័៍

“អភិឌក្ខពាលេញ្ហាច, ត៌ា ចត្យុត្ថ អឞិឞឃំ;

ឃាតិ េចតាតិ ឞព្ទាតិ, អឆិពល្យាតិ បល្ហិេតា៍

១០៍

“ត៌ា ពាលិត៌ ពាល់ េឞដ្ឋ, អក្កុ បញ្ញាពាល់ ពាល់;

បញ្ញាពេលត្យុបត្ថេទ្ធា, អត្ថ ចិត្តុតិ បល្ហិេតា៍

១៧៍

“អបិ េច លកតិ យេត្ថា, ឞ៊ីត៌ា ឆេកហិយុត្តយំ;

អកាយឞ្យ បឞឃ្យាចា, អេញ្ញា ត៌ា បដិបញ្ជតិ៍

១១៍

“អភិឌាេតាបិ េច េហាតិ, ខញ្ជ លទ្ធាគ ឧត្តិេឃា;

ទុប្បញ្ញោ ហិ កាសិបតិ, សព្ពោនបិ ន ជីវតិ។

១២។

“បញ្ញាច សុតំ វិនិច្ឆិនី, បញ្ញា កិត្តិសិលោកវឌ្ឍនី;

បញ្ញាសហិតោ នរោ ឥធ, អបិ ទុក្ខេ សុខានិ វិន្ទតិ។

១៣។

“បញ្ញញ្ច ខោ អសុស្សូសំ, ន កោចិ អធិគច្ឆតិ;

ពហុស្សុតំ អនាគម្ម, ធម្មដ្ឋំ អវិនិព្ភុជំ។

១៤។

“យោ ច ធម្មវិភង្គញ្ញូ, កាលុដ្ឋាយី អតន្ទិតោ;

អនុដ្ឋហតិ កាលេន, កម្មផលំ តស្សិជ្ឈតិ។

១៥។

“អនាយតនសីលស្ស, អនាយតនសេវិនោ;

ន និព្ពិន្ទិយការិស្ស, សម្មទត្ថោ វិបច្ចតិ។

១៦។

“អជ្ឈត្តញ្ច បយុត្តស្ស, តថាយតនសេវិនោ;

អនិដ្ឋិតិយការិស្ស, សមុដេត្វា វិបច្ចតិ.

១៥.

“យោគប្បយោគសង្ខាតំ, សម្ភតស្សានុរក្ខណំ;

តានិ ត្វំ តាត សេវស្សុ, មា អកម្មាយ រន្ធយិ;

អកម្មុនា ហិ ទុម្មេធោ, នឡាគារំវ សីទតី”តិ.

តត្ថ មហគ្គតេតិ, មហារាជ, ឥមស្មឹ សត្តលោកេ មហញ្ញាសយេ បុរិសេ បញ្ចាធិកំ ពលំ ហោតិ. ពាហុពលន្តិ កាយពលំ. វីរិយន្តិ តំ អតិមហន្តម្បិ សមានំ វិមជ្ឈមេវ. កិំការណា? អន្ធពាលភាវេន. សចេ ហិ កាយពលំ មហន្តំ នាម ភវេយ្យ, វារណពលតោ ហត្ថិកាយ ពលំ មហន្តំ ភវេយ្យ, វារណពលំ បន អន្ធពាលភាវេន មនុស្សានំ វសំ ជាតំ, ហត្ថិកា អត្តនោ វោហារកុសលតាយ វារណំ ឧទិតកម្មំ បវេសេតិ. ឥមស្មឹ បនេត្ថ “ន ហេវ សព្ពត្ថ ពលេន កិច្ចំ, ពលញ្ហិ ពាលស្ស វធាយ ហោតី”តិ សុត្តំ (ជា. ១.៥.៣១) អាហរិតព្ពំ.

ភោគពលន្តិ រូបវន្តមុត្តវសេន សត្តំ ហិរញ្ញសុវណ្ណាទិ រូបភោគជាតំ ភោគពលំ នាម, តំ កាយពលតោ មហន្តតរំ. អមច្ចពលន្តិ អនេកមត្តស្ស សូរស្ស សុហទយស្ស អមច្ចមណ្ឌលស្ស អត្ថិតា, តំ ពលំ សង្គាមសូរតាយ បុរិសេហិ ពលេហិ មហន្តតរំ. អភិជច្ចពលន្តិ ធីតិ កុលីនំ អតិក្កមិត្វា ឧត្តមកុលវសេន ជាតិសម្បត្តិ, តំ វុត្តេហិ ពលេហិ មហន្តតរំ. ជាតិសម្បន្នា ឯវ ហិ សង្គណ្ហន្តិ, ន ឥតរេតិ. យានិ ចេតានីតិ យានិ ច ឯតានិ ចត្តារិបិ ពលានិ បណ្ឌិតោ បញ្ញានុភាវេន អធិគណ្ហាតិ អភិភវតិ, តំ សព្ពពលានំ បញ្ញាពលំ សេដ្ឋន្តិ ច អគ្គន្តិ ច វុច្ចតិ. កិំការណា? ឯតេន ហិ ពលេន រូបវន្តោ បណ្ឌិតោ អត្ថំ ចិន្តេតិ, វុឌ្ឍិំ បាបុណាតិ. តេនេវ ជាតកេ “បញ្ញា នរំ យេន ច បេយ្យមាហុ”តិ បុណ្ណកជាតកញ្ច (ជា. ១.១.១១៨ អាទយោ) សិរីកាឡកណ្ណិបញ្ហបញ្ចបណ្ឌិតបញ្ហា សត្តុភស្តជាតក- (ជា. ១.៨. ៣៩ អាទយោ) សម្ពុជាតក- (ជា. ១.១៩.១១៥ អាទយោ) សរភង្គជាតកាទីនិ (ជា. ២.១៨.៧០ អាទយោ) ច កថេតព្ពានិ.

មន្តោតិ មន្តបញ្ញា ពាលេ. ឋិតន្តិ, តាត, មន្តបញ្ញា ពុគ្គលេ សព្ពនរបុណ្ណេ ចេបិ រូបម្មំ ធរតិ លភតិ, តស្ស អភិវឌ្ឍមានស្សេវ បរិយត្តិ វា បន គត្វា អញ្ញោ បញ្ញាសម្បន្នោ តំ បដិបជ្ជតិ. មន្តោ ហិ លទ្ធ យសំ រក្ខិតុំ កុលសន្តកំ វា បន បវេណិអាគតម្បិ រជ្ជំ អធិគន្តុំ ន សក្កោតិ. តេនេវ ជាតកេ “អទ្ធា បិទហាមិ សច្ចា, បញ្ញាយ អតិរោចតី”តិ បិទហាមិជាតកំ (ជា. ១.១.១៥៣-១៥៥) កថេតព្ពំ. លទ្ធាតាតិ ជាតិសម្បត្តិំ និស្សាយ កុលសន្តកំ រជ្ជំ លភិត្វាបិ. សព្ពន្តម្បីតិ តេន សកលម្បិ រជ្ជំ ន ជីវតិ, អនុបាយកុសលតាយ ទុក្ខតោវ ហោតីតិ.

ឯវំ មហាសត្តោ ឯត្តកេន ឋានេន អបណ្ឌិតស្ស អគុណំ កថេត្វា ឥទានិ បញ្ញំ បសំសន្តោ “បញ្ញា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ សុតន្តិ សុតបរិយត្តិំ។ តន្តិប្បញ្ញា ច វិនិច្ឆិនតិ។ កិត្តិសិលោកវឌ្ឍនីតិ កិត្តិយសស្ស ច សិលោកសង្ខាតស្ស ច វឌ្ឍនី។ ទុក្ខេ សុខានិ វិន្ទតីតិ ទុក្ខេ ឧប្បន្នេបិ និទ្ទុក្ខោ ហុត្វា ឧបាយកុសលតាយ សុខំ បដិលភតិ។ តត្ថិទំ វត្ថុ –

“យស្សេតេ ចតុរោ ធម្មា, វានរិន្ទ យថា តវ”។ (ជា។ ១។១។៥៧);

អលមេតេហិ អម្ពេហិ, ជម្ពូហិ បនសេហិ វា”តិ។ (ជា។ ១។២។១៣) –

អាទីនិ ជាតកានិ កថេតព្ពានិ។

អសុស្សូសន្តិ បណ្ឌិតបុគ្គលេ អបយិរុបាសន្តោ អស្សុណន្តោ។ ធម្មដ្ឋន្តិ សភាវការណេ ឋិតំ ពាហុស្សុតំ អនាគម្ម តំ អបុច្ឆន្តោ។ អវិនិព្ភុជន្តិ អត្ថានត្ថំ ការណាការណំ អនោគាហន្តោ អចិន្តេន្តោ ន កោចិ បញ្ញំ អធិគច្ឆតិ, តាតាតិ។

ធម្មវិភង្គញ្ញូតិ ទសកុសលកម្មបថវិភង្គកុសលោ។ កាលុដ្ឋាយីតិ វីរិយំ កាតុំ យុត្តកាលេ វីរិយស្ស ការកោ។ អនុដ្ឋហតីតិ តស្មិំ តស្មិំ កាលេ តំ តំ កិច្ចំ ករោតិ។ តស្សាតិ តស្ស បុគ្គលស្ស កម្មផលំ សមិជ្ឈតិ និប្ផជ្ជតិ។ អនាយតនសីលស្សាតិ អនាយតនំ វុច្ចតិ លោកយសុលាតំ អនាចារោ ទុស្សីល្យកម្មំ, តំសីលស្ស តេន ទុស្សីល្យកម្មេន សមន្នាគតស្ស, អនាយតនភូតេ ច ទុស្សីលបុគ្គលេ សេវន្តស្ស, កុសលស្ស កម្មស្ស ករណកាលេ និព្ពិន្ទិយការិស្ស និព្ពិន្ទិត្វា ឧក្កណ្ឋិត្វា ករោន្តស្ស ឯវរូបស្ស, តាត, បុគ្គលស្ស កម្មានំ អត្ថោ សម្មា ន វិបច្ចតិ ន សម្បជ្ជតិ, ទីហិ កុលក្កានិ ច ឧ កាមសក្កានិ ច ន ឧបេតីតិ អត្ថោ។ អជ្ឈត្តញ្ញាតិ អត្តនោ និយកជ្ឈត្តំ អនិច្ចាទិវសេន បយុត្តស្ស។ តថាយតនសេវិនោតិ តថេវ សីលវន្តេ បុគ្គលេ សេវមានស្ស។ វិបច្ចតីតិ សម្បជ្ជតិ មហត្តំ យសំ ទេតិ។

យោគប្បយោគសង្ខាតន្តិ យោគេ យុញ្ជិតព្ពយុត្តកេ ការណេ បយោគកោដ្ឋាសភូតំ បញ្ញំ។ សម្ពុតស្សាតិ ទាសិកតស្ស ធនស្ស អនុរក្ខណំ។ តានិ ត្វម្បិ ឯតានិ ច ទ្វេ បុរិមានិ ច មយា វុត្តការណានិ សព្ពានិ, តាត, ត្វំ សេវស្សុ, មយា វុត្តំ ឱវាទំ ហទយេ កត្វា អត្តនោ ធនេ ធនំ រក្ខ។ យោ អកម្មាយ រន្ធយីតិ អយុត្តេន អការណេន យោ រន្ធយិ, តំ ធនំ យោ នាសយិ យោ ភាសយិ។ កិំការណា? អកម្មុនា ហីតិ អយុត្តកម្មករណេន ទុម្មេធោ បុគ្គលោ សកំ ធនំ នាសេត្វា បច្ឆា ទុគ្គតោ។ នឡអាគារំវ សីទតីតិ យថា នឡអាគារំ មូលតោ បដ្ឋាយ ជីរមានំ អប្បតិដ្ឋំ បតតិ, ឯវំ អការណេន ធនំ នាសេត្វា អបាយេសុ និព្ពត្តតីតិ។

ឯវម្បិ ពោធិសត្តោ ឯត្តកេន ឋានេន បញ្ច ពលានិ វណ្ណេត្វា បញ្ញាពលំ ឧក្ខិបិត្វា ចន្ទមណ្ឌលំ នីហរន្តោ វិយ កថេត្វា ឥទានិ ទសហិ គាថាហិ រញ្ញោ ឱវាទំ ទេន្តោ អាហ –

໒໙.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ມາຕາປິຕູສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

໓໐.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ປຸຕ຺ຕທາເຣສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

໓໑.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ມິຕ຺ຕາມເຈ຺ຈສຸ ຂຕ຺ຕິຍ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

໓໒.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ວາຫເນສຸ ພເລສຸ ຈ;

ອິຘ ຘມ຺ມໍ ຈຣິຕ຺ວານ, ຣາຊ ສຄ຺ຄໍ ຄມິສ຺ສສິ.

໓໓.

“ຘມ຺ມໍ ຈຣ ມຫາຣາຊ, ຄາເມສຸ ນິຄເມສຸ ຈ;

ᩍᨵ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩁᩣᨩ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ᪨

᪓᪓᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨩᨶᨷᨴᩮᩈᩩ ᨧ;

ᩍᨵ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩁᩣᨩ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ᪨

᪓᪔᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᨾᨱᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ ᨧ;

ᩍᨵ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩁᩣᨩ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ᪨

᪓᪕᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᩥᨣᨷᨠ᩠ᨡᩦᩈᩩ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿ;

ᩍᨵ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩁᩣᨩ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ᪨

᪓᪖᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨧᩥᨱ᩠ᨱᩮᩣ ᩈᩩᨡᩣᩅᩉᩮᩣ;

ᩍᨵ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩁᩣᨩ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩥ᪨

᪓᪗᪨

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᩥᨶ᩠ᨴᩣ ᨴᩮᩅᩣ ᩈᨻᩕᩉ᩠ᨾᨠᩣ;

ស្ចនំណ្លូត ឌិចំ បត្តា, យា ឆយ៉ុ ទាឌ បិយរោ"តិ៑

តត្ថ បធមកាធាយ តាច ខ្ពុឆ ឆយ្ពត្ថិ យាតាបិត្យបដ្ឋាតឆយ៉ុ៑ តំ កាលរយ្សច ចុដ្ឋាយ យាតាបិត្យតំ យុរលាគកឆត្តកដ្ឋគាតយាឌិ កត្វា សព្ពសទីរកិច្ចបទិហរណំ កររាទរត្ថាច ប្ងរទហឹតិ ចឆតិ៑ បុត្តគាររស្ងតិ បុត្តឌឹតររា តាច បិបិ តិចាររត្វា កល្យារលា តិរចរសរត្ថា សិប៉្យ ក្កូល្យារបរត្ថា ចយប្យត្តការរល បតិទ្វបក្យលចំរសត អាចាហចិចាហំ កររាទរត្ថា សយរយ ឆត់ ឆេរត្ថា បុរត្តស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ, កទិយំ សយ្ពាភរត្ថា អភចយាភរត្ថា អភតិចររត្ថា ខ្ពុឃ្សទិយំ រចាឃ្សរខ្ពរត្ថា អលក្តាទំ អតុប្យរឆរត្ថា គាររស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑ យិត្តាយរច្ចស្ងតិ យិត្តាយរច្ច ចត្យហិ សក្កហចត្ថុហិ សក្កល្យារត្តា អចិរំចាររឆរត្ថា ឲុរតាស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑ ចាហរតស្ង ពរលស្ង ចាតិ ហត្ថិអប្យ្សាឌឹតំ ចាហតាតំ ពលកាឃឃ្ស ច គាតព្ពាយុត្តកំ ឆេរត្ថា សក្កាទំ កររាទរត្ថា ហត្ថិអប្យ្សារឆយា យហល្លកការល ករយ្ពស្ង អរឃារជរត្ថា រតាស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑

ការយស្ង តិករយស្ង ចាតិ កាយតិករយចាសិរតា ចល្ពពាលិហិ អបឹឡឲរត្ថាច រតាស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑ ទរដ្ឋ ឌតបរឆស្ង ចាតិ ទដ្ឋញ្ចា ឌតបឆញ្ចា អការលោត កិលរយរត្ថា ហិតចិត្តំ អបច្ចុបដ្ឋរបរត្ថា តត្ថ អឆយ៉ុ ចរតិ តាយ, អបឹឡឲរត្ថា បត ហិតចិរត្តត ឲរត្ថា តត្ថ ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑ សយរលា ត្រាហ្មុរលាស្ង ចាតិ រតសំ ចត្តារទា បច្ចរយ ឆេរត្ថាច រតាស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑ យិកបក្ខិស្ងតិ សព្ពចត្យប្យគយក្យលាតំ អភយំ ឆេរត្ថា រតាស្ង ឆយ៉ុ ចរតិ តាយ៑ ឆរយ្ពា ចិណ្លោតិ ស្ងចទិតឆរយ្ពា ចិណ្លោ៑ ស្ងលាចរហាតិ តឹស្ង ក្យលសយ្យគាស្ង ឈស្ង កាយសក្កូស្ង ស្ងចំ អាចហតិ៑ ស្ងចិណ្លូតាតិ ខ្ពុឆ ចិណ្លូត កាយស្ងចទិតាឌិតា ស្ងចិណ្លូត៑ ឌិចំ បត្តាតិ ឆេចរលាកត្រាហ្មុរលាកសប្តាតំ ឌិចំ កតា, តត្ថ ឌិព្ពសយ្បត្តិលាភិរតា ឌាតា៑ យា ឆយ៉ុ ទាឌ បិយរោតិ តស្មា ត្វំ, យហាទាឌ, ឌិចិតំ ឌហរត្ថាបិ ឆយ៉ុ យា បយឌ្ជិតិ៑

ឲចំ ឆស ឆយ្ពុចរិយកាធារយា ចត្វា ក្កត្តទិបិ ឡ្ពចឆរត្ថា ឡ្ពសាតកាធយាហ –

៣៨៑

"តរត្ចច រត ចត្តបគា, ឲសាច អត្យសាសតឹ;

សប្យញ្ញារសចិ កល្យាណឹ, សយត្តំ សាយ តំ ចិត្វ"តិ៑

តត្ថ តរត្ចច រត ចត្តបគាតិ ខ្ពុឆំ បុទិយតរយរតច រយារឌតត្តិ៑ សប្យញ្ញារសចិ កល្យាណឹ, សយត្តំ សាយ តំ ចិត្វតិ, យហាទាឌ, តំ យយា ចុត្តំ ឡ្ពចាឆំ ត្វំ តិច្ចកាលំ សប្យញ្ញាបុក្កូលរសចិ កល្យាណក្យាណសយត្តាការតា ហុត្វា សយត្តំ បទិបុណ្ណំ សាយំ ចិត្វ អត្តបច្ចត្តរតាច ឌាតិត្វា យចាត្យសិដ្ឋំ បដិបជ្ជាតិ៑

ឯវំ មហាសត្តោ អាកាសគង្គំ ឱតារេន្តោ វិយ ពុទ្ធលីឡាយ ធម្មំ ទេសេសិ។ មហាជនោ មហាសក្ការំ អកាសិ, សាធុការសហស្សានិ អហោសិ។ រាជា តុដ្ឋោ អមច្ចេ អាមន្តេត្វា បុច្ឆិ – “ភោន្តោ! អមច្ចា មម បុត្តេន តរុណជម្ពុផលសមានតុណ្ឌេន ជម្ពុកបណ្ឌិតេន ឯវំ កថេន្តេន កេន កត្តព្ពំ កិច្ចំ កត”ន្តិ។ សេនាបតិនា, ទេវាតិ។ “តេន ហិស្ស សេនាបតិដ្ឋានំ ទម្មី”តិ ជម្ពុកំ ឋានន្តរេ ឋបេសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ សេនាបតិដ្ឋានេ ឋត្វា បិតុ កម្មានិ អកាសិ។ តិណ្ណំ សកុណានំ មហន្តោ សក្ការោ អហោសិ។ តយោបិ ជនា រញ្ញោ អត្ថញ្ច ធម្មញ្ច អនុសាសិំសុ។ មហាសត្តស្សោវាទេ ឋត្វា រាជា ទានាទីនិ បុញ្ញានិ កត្វា សគ្គបរាយណោ អហោសិ។ អមច្ចា រញ្ញោ សរីរកិច្ចំ កត្វា សកុណានំ អារោចេត្វា “សាមិ, ជម្ពុកសកុណ រាជា តុម្ហាកំ ឆត្តំ ឧស្សាបេតព្ពំ អកាសី”តិ វទិំសុ។ មហាសត្តោ “ន មយ្ហំ រជ្ជេនត្ថោ, តុម្ហេ អប្បមត្តា រជ្ជំ ការេថា”តិ មហាជនំ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា “ឯវំ វិនិច្ឆយំ បវត្តេយ្យាថា”តិ វិនិច្ឆយធម្មំ សុវណ្ណបដ្ដេ លិខាបេត្វា អរញ្ញំ បាវិសិ។ តស្សោវាទោ ចត្តាលីស វស្សសហស្សានិ បវត្តិ។

សត្ថា រញ្ញោ ឱវាទវសេន ឥមំ ធម្មទេសនំ ទេសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា រាជា អានន្ទោ អហោសិ, កុណ្ឌលិនី ឧប្បលវណ្ណា, វេស្សន្តរោ សារិបុត្តោ, ជម្ពុកសកុណោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

តេសកុណជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៥២២] ២. សរភង្គជាតកវណ្ណនា

អលង្កតា កុណ្ឌលិនោ សុវត្ថាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ មហាមោគ្គល្លានត្ថេរស្ស បរិនិព្ពានំ អារព្ភ កថេសិ។ សារិបុត្តត្ថេរោ តថាគតំ ជេតវនេ វិហរន្តំ អត្តនោ បរិនិព្ពានំ អនុជានាបេត្វា គន្ត្វា នាឡកគាមកេ ជាតោវរកេ បរិនិព្ពាយិ។ តស្ស បរិនិព្ពានភាវំ សុត្វា សត្ថា រាជគហំ គន្ត្វា វេឡុវនេ វិហាសិ។ តទា មហាមោគ្គល្លានត្ថេរោ ឥសិគិលិបស្សេ កាឡសិលាយំ វិហរតិ។ សោ បន ឥទ្ធិពលេន កោដិប្បត្តភាវេន ទេវលោកចារិកញ្ច ឧស្សទនិរយចារិកញ្ច គច្ឆតិ។ ទេវលោកេ ពុទ្ធសាវកានំ មហន្តំ ឥស្សរិយំ ទិស្វា ឧស្សទនិរយេសុ ច តិត្ថិយសាវកានំ មហន្តំ ទុក្ខំ ទិស្វា មនុស្សលោកំ អាគន្ត្វា “អសុកោ ឧបាសកោ អសុកា ច ឧបាសិកា អសុកស្មិំ នាម ទេវលោកេ និព្ពត្តិត្វា មហាសម្បត្តិំ អនុភវតិ, តិត្ថិយសាវកេសុ អសុកោ ច អសុកា ច និរយាទីសុ អសុកអបាយេ នាម និព្ពត្តា”តិ មនុស្សានំ កថេសិ។ មនុស្សា សាសនេ បសីទន្តិ, តិត្ថិយេ បរិវជ្ជេន្តិ។ ពុទ្ធសាវកានំ សក្ការោ មហន្តោ អហោសិ, តិត្ថិយានំ បរិហាយតិ។

តេ ថេរេ អាឃាតំ ពន្ធិត្វា “ឥមស្មិំ ជីវន្តេ អម្ហាកំ ឧបដ្ឋាកា ភិជ្ជន្តិ, សក្ការោ ច បរិហាយតិ, មារាបេស្សាម ន”ន្តិ ថេរស្ស មារណត្ថំ សមណគុត្តកស្ស នាម ចោរស្ស សហស្សំ អទំសុ។ សោ “ថេរំ មារេស្សាមី”តិ មហន្តេន បរិវារេន សទ្ធិំ កាឡសិលំ អគមាសិ។ ថេរោ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វាវ ឥទ្ធិយា ឧប្បតិត្វា បក្កាមិ។ ចោរោ តំ ទិវសំ ថេរំ អទិស្វា និវត្តិត្វា បុនទិវសេបីតិ ៦ ទិវសេ អគមាសិ។ ថេរោបិ តថេវ ឥទ្ធិយា បក្កាមិ។ សត្តមេ បន ទិវសេ ថេរស្ស បុព្ពេ កតំ អបរាបរិយវេទនីយកម្មំ ឱកាសំ លភិ។ សោ កិរ បុព្ពេ ភរិយាយ វចនំ គហេត្វា មាតាបិតរោ មារេតុកាមោ យានកេន អរញ្ញំ នេត្វា ចោរានំ ឧដ្ឋិតាការំ កត្វា មាតាបិតរោ បោថេសិ បហរិ។ តេ

ចក្ខុទុព្ពលតាយ រូបទស្សនរហិតា តំ អត្តនោ បុត្តំ អសញ្ជានន្តា “ចោរា ឯវ ឯតេ”តិ សញ្ញាយ, “តាត, អសុកា តាយ ចោរា នោ ឃាតេន្តិ, ត្វំ បដិក្កមាហី”តិ តស្សេវត្ថាយ បរិទេវិំសុ ។ សោ ចិន្តេសិ – “ឥមេ មយា បហរិយមានាបិ មយ្ហំយេវត្ថាយ បរិទេវន្តិ, អយុត្តំ ករោមី”តិ ។ អថ តេ អស្សាសេត្វា ចោរានំ បលាយនាការំ ទស្សេត្វា តេសំ ហត្ថបាទេ សម្ពាហិត្វា “អម្ម , តាត, មា ភាយិត្ថ, ចោរា បលាតា”តិ វត្វា បុន អត្តនោ គេហមេវ អានេសិ ។ តំ កម្មំ ឯត្តកំ កាលំ ឱកាសំ អលភិត្វា ភស្មបដិច្ឆន្នោ អគ្គិ វិយ ឋត្វា ឥមំ អន្តិមសរីរំ ឧបធាវិត្វា គណ្ហិ ។ យថា ហិ បន សុនខលុទ្ទកេន វិស្សដ្ឋា សុនខោ មិគំ អនុពន្ធិត្វា យស្មិំ ឋានេ បាបុណាតិ, តស្មិំយេវ គណ្ហាតិ, ឯវំ ឥទំ កម្មំ យស្មិំ ឋានេ ឱកាសំ លភតិ, តស្មិំ វិបាកំ ទេតិ, តេន មុត្តោ នាម នត្ថិ ។

ថេរោ អត្តនា កតកម្មស្ស អាកឌ្ឍិតភាវំ ញត្វា ន អបគច្ឆិ ។ ថេរោ តស្ស និស្សន្ទេន អាកាសេ ឧប្បតិតុំ នាសក្ខិ ។ នន្ទោបនន្ទទមនសមត្ថេ វេជយន្តកម្បនសមត្ថាបិស្ស ឥទ្ធិ កម្មពលេន ទុព្ពលតំ បត្តា ។ ចោរា ថេរំ គហេត្វា ថេរស្ស អដ្ឋីនិ តណ្ឌុលកណមត្តានិ ករោន្តា ភិន្ទិត្វា បលាលបិដ្ឋិកករណំ នាម កត្វា “មតោ”តិ សញ្ញាយ ឯកស្មិំ គុម្ពបិដ្ឋេ ខិបិត្វា សបរិវារា បក្កមិំសុ ។ ថេរោ សតិំ បដិលភិត្វា “សត្ថារំ បស្សិត្វា បរិនិព្ពាយិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អត្តភាវំ ឈានវេឋនេន វេឋេត្វា ថិរំ កត្វា អាកាសំ ឧប្បតិត្វា អាកាសេន សត្ថុ សន្តិកំ គន្ត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា “ភន្តេ, អាយុសង្ខារោ មេ ឱស្សដ្ឋោ, បរិនិព្ពាយិស្សាមី”តិ អាហ ។ “បរិនិព្ពាយិស្សសិ, មោគ្គល្លានា”តិ ។ “អាម, ភន្តេ”តិ ។ “កត្ថ គន្ត្វា បរិនិព្ពាយិស្សសី”តិ ។ “កាឡសិលាបទេសំ, ភន្តេ”តិ ។ “តេន ហិ, មោគ្គល្លាន, មយ្ហំ ធម្មំ កថេត្វា យាហិ, តាទិសស្ស សាវកស្ស ឥទានិ ទស្សនំ នត្ថី”តិ ។ សោ “ឯវំ ករិស្សាមិ, ភន្តេ”តិ សត្ថារំ វន្ទិត្វា តាលប្បមាណំ អាកាសេ ឧប្បតិត្វា បរិនិព្ពានទិវសេ សារិបុត្តត្ថេរោ វិយ នានប្បការា ឥទ្ធិយោ កត្វា ធម្មំ កថេត្វា សត្ថារំ វន្ទិត្វា កាឡសិលាយំ អដវិយំ បរិនិព្ពាយិ ។

តង្ខណញ្ញេវ ឆ ទេវលោកា ឯកកោលាហលា អហេសុំ, “អម្ហាកំ កិរ អាចរិយោ បរិនិព្ពុតោ”តិ ទិព្ពគន្ធមាលាវាសធូមចន្ទនចុណ្ណានិ ចេវ នានាទារូនិ ច គហេត្វា អាគមិំសុ, ឯកូនសតរតនចន្ទនចិតកា អហោសិ ។ សត្ថា ថេរស្ស សន្តិកេ ឋត្វា សរីរនិក្ខេបំ ការេសិ ។ អាឡាហនស្ស សមន្តតោ យោជនមត្តេ បទេសេ បុប្ផវស្សំ វស្សិ ។ ទេវានំ អន្តរេ មនុស្សា, មនុស្សានំ អន្តរេ ទេវា អហេសុំ ។ យថាក្កមេន ទេវានំ អន្តរេ យក្ខា តិដ្ឋន្តិ, យក្ខានំ អន្តរេ គន្ធព្ពា តិដ្ឋន្តិ, គន្ធព្ពានំ អន្តរេ នាគា តិដ្ឋន្តិ, នាគានំ អន្តរេ វេនតេយ្យា តិដ្ឋន្តិ, វេនតេយ្យានំ អន្តរេ កិន្នរា តិដ្ឋន្តិ, កិន្នរានំ អន្តរេ ឆត្តា តិដ្ឋន្តិ, ឆត្តានំ អន្តរេ សុវណ្ណចាមរា តិដ្ឋន្តិ, តេសំ អន្តរេ ធជា តិដ្ឋន្តិ, តេសំ អន្តរេ បដាកា តិដ្ឋន្តិ ។ សត្ត ទិវសានិ សាធុកីឡំ កីឡិំសុ ។ សត្ថា ថេរស្ស ធាតុយោ គាហាបេត្វា វេឡុវនទ្វារកោដ្ឋកេ ចេតិយំ ការាបេសិ ។ តទា ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ “អាវុសោ, សារិបុត្តត្ថេរោ តថាគតស្ស សន្តិកេ អបរិនិព្ពុតត្តា ពុទ្ធានំ សន្តិកា មហន្តំ សក្ការំ ន លភិ, មោគ្គល្លានត្ថេរោ បន ពុទ្ធានំ សមីបេ បរិនិព្ពុតត្តា មហន្តំ សក្ការំ លភី”តិ ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ មោគ្គល្លានោ មម សន្តិកា សក្ការំ លភតិ, បុព្ពេបិ លភិយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ ព្រាហ្មណិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិត្វា ទសមាសច្ចយេន

បច្ចូសសមយេ មាតុកុច្ឆិតោ និក្ខមិ។ តស្មិំ ខណេ សកលពារាណសិនគរេ សព្វាវុធានិ បជ្ជលិំសុ។ បុរោហិតោ បុត្តស្ស ជាតក្ខណេ ពហិ និក្ខមិត្វា អាកាសំ ឱលោកេន្តោ នក្ខត្តយោគំ ទិស្វា “ឥមិនា នក្ខត្តេន ជាតត្តា ឯសោ កុមារោ សកលជម្ពុទីបេ ធនុគ្គហានំ អគ្គោ ភវិស្សតី”តិ ញត្វា កាលស្សេវ រាជកុលំ គន្ត្វា រាជានំ សុខសយិតភាវំ បុច្ឆិ។ “កុតោ មេ, អាចរិយ, សុខំ, អជ្ជ សកលនិវេសនេ អាវុធានិ បជ្ជលិតានី”តិ វុត្តេ “មា ភាយិ, ទេវ, ន តុម្ហាកំ និវេសនេយេវ, សកលនគរេបិ បជ្ជលិំសុយេវ, អជ្ជ អម្ហាកំ គេហេ បុត្តស្ស ជាតត្តា ឯវំ អហោសី”តិ។ “អាចរិយ, ឯវំ ជាតកុមារស្ស បន កិំ ភវិស្សតី”តិ? “ន កិញ្ចិ, មហារាជ, សោ បន សកលជម្ពុទីបេ ធនុគ្គហានំ អគ្គោ ភវិស្សតី”តិ។ “សាធុ, អាចរិយ, តេន ហិ នំ បដិជគ្គិត្វា វយប្បត្តកាលេ អម្ហាកំ ទស្សេយ្យាសី”តិ វត្វា ខីរមូលំ តាវ សហស្សំ ទាបេសិ។ បុរោហិតោ តំ គហេត្វា និវេសនំ គន្ត្វា ព្រាហ្មណិយា ទត្វា បុត្តស្ស នាមគ្គហណទិវសេ ជាតក្ខណេ អាវុធានំ បជ្ជលិតត្តា “ជោតិបាលោ”តិស្ស នាមំ អកាសិ។

សោ មហន្តេន បរិវារេន វឌ្ឍមានោ សោឡសវស្សកាលេ ឧត្តមរូបធរោ អហោសិ។ អថស្ស បិតា សរីរសម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា សហស្សំ ទត្វា, “តាត, តក្កសិលំ គន្ត្វា ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហាហី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា អាចរិយភាគំ គហេត្វា មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា តត្ថ គន្ត្វា សហស្សំ ទត្វា សិប្បំ បដ្ឋបេត្វា សត្តាហេនេវ និប្ផត្តិំ បាបុណិ។ អថស្ស អាចរិយោ តុស្សិត្វា អត្តនោ សន្តកំ ខគ្គរតនំ សន្ធិយុត្តំ មេណ្ឌកសិង្គធនុំ សន្ធិយុត្តំ តូណីរំ អត្តនោ សន្នាហកញ្ចុកំ ឧណ្ហីសញ្ច ទត្វា “តាត ជោតិបាល, អហំ មហល្លកោ, ឥទានិ ត្វំ ឥមេ មាណវកេ សិក្ខាបេហី”តិ បញ្ចសតមាណវកេបិ តស្សេវ និយ្យាទេសិ។ ពោធិសត្តោ សព្ពំ ឧបករណំ គហេត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា ពារាណសិមេវ អាគន្ត្វា មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថ នំ វន្ទិត្វា ឋិតំ បិតា អវោច “ឧគ្គហិតំ តេ, តាត, សិប្ប”ន្តិ។ “អាម, តាតា”តិ។ សោ តស្ស វចនំ សុត្វា រាជកុលំ គន្ត្វា “បុត្តោ មេ , ទេវ, សិប្បំ សិក្ខិត្វា អាគតោ, កិំ ករោតូ”តិ អាហ។ “អាចរិយ, អម្ហេ ឧបដ្ឋហតូ”តិ។ “បរិព្ពយមស្ស ជានាថ, ទេវា”តិ។ “ទេវសិកំ សហស្សំ លភតូ”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា គេហំ គន្ត្វា កុមារំ បក្កោសាបេត្វា “តាត, រាជានំ ឧបដ្ឋហា”តិ អាហ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ទេវសិកំ សហស្សំ លភិត្វា រាជានំ ឧបដ្ឋហិ។

រាជបាទមូលិកា ឧជ្ឈាយិំសុ – “មយំ ជោតិបាលេន កតកម្មំ ន បស្សាម, ទេវសិកំ សហស្សំ គណ្ហាតិ, មយមស្ស សិប្បំ បស្សិតុកាមា”តិ។ រាជា តេសំ វចនំ សុត្វា បុរោហិតស្ស កថេសិ។ បុរោហិតោ “សាធុ, ទេវា”តិ បុត្តស្សារោចេសិ។ សោ “សាធុ, តាត, ឥតោ សត្តមេ ទិវសេ ទស្សេស្សាមិ សិប្បំ, អបិច រាជា អត្តនោ វិជិតេ ធនុគ្គហេ សន្និបាតាបេតូ”តិ អាហ។ បុរោហិតោ គន្ត្វា រញ្ញោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ រាជា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា ធនុគ្គហេ សន្និបាតាបេសិ។ សដ្ឋិសហស្សា ធនុគ្គហា សន្និបតិំសុ។ រាជា តេសំ សន្និបតិតភាវំ ញត្វា “នគរវាសិនោ ជោតិបាលស្ស សិប្បំ បស្សន្តូ”តិ នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា រាជង្គណំ សជ្ជាបេត្វា មហាជនបរិវុតោ បល្លង្កវរេ និសីទិត្វា ធនុគ្គហេ បក្កោសាបេត្វា “ជោតិបាលោ អាគច្ឆតូ”តិ បេសេសិ។ សោ អាចរិយេន ទិន្នានិ ធនុតូណីរសន្នាហកញ្ចុកឧណ្ហីសានិ និវាសនន្តរេ ឋបេត្វា ឆត្តំ គាហាបេត្វា បកតិវេសេនេវ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ។

ធនុគ្គហា “ជោតិបាលោ កិរ ធនុសិប្បំ ទស្សេតុំ អាគតោ, ធនុំ អគ្គហេត្វា បន អាគតត្តា អម្ហាកំ ហត្ថតោ ធនុំ គហេតុកាមោ ភវិស្សតិ , នាស្ស ទស្សាមា”តិ កតិកំ ករិំសុ។ រាជា ជោតិបាលំ អាមន្តេត្វា “សិប្បំ ទស្សេហី”តិ អាហ។ សោ សាណិំ បរិក្ខិបាបេត្វា អន្តោសាណិយំ

ᩍᨲᩮᩣ ᩈᩣᨭᨠᩴ ᩋᨷᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨶ᩠ᨶᩣᩉᨠᨬ᩠ᨧᩩᨠᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨱ᩠ᩉᩦᩈᩴ ᩈᩦᩈᩮ ᨷᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᩮᨱ᩠ᨯᨠᩈᩥᨦ᩠ᨣᨵᨶᩩᩴ ᨷᩅᩣᩊᩅᨱ᩠ᨱᨩᩥᨿᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩩᨱᩦᩁᩴ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨡᨣ᩠ᨣᩴ ᩅᩣᨾᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨩᩥᩁᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩣᩁᩣᨧᩴ ᨶᨡᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩣᩊᩥᩴ ᩅᩥᩅᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨶᩣᨣᨠᩩᨾᩣᩁᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨷᨧᩥᨲᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᨾᩉᩣᨩᨶᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨷ᩠ᨹᩮᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩊᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ "ᨴᩔᩮᩉᩥ, ᨩᩮᩣᨲᩥᨷᩣᩃ, ᩈᩥᨷ᩠ᨷ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨴᩮᩅ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᩅᩮᨵᩥᩅᩣᩃᩅᩮᨵᩥᩈᩁᩅᩮᨵᩥᩈᨴ᩠ᨴᩅᩮᨵᩥᨶᩮᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᩉᩦᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᩈᩥ᪨

ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᨧᨲᩩᩁᩔᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩮᨷᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᨱ᩠ᨱᩮᩈᩩ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩮ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᨲᩥᩴᩈ ᨲᩥᩴᩈ ᨠᨱ᩠ᨯᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᩮᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᨴᩣᨿᨠᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨿᩴ ᩅᨩᩥᩁᨣ᩠ᨣᩴ ᨶᩣᩁᩣᨧᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩤ "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨾᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᩑᨠᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᩈᩁᩮ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨾᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨶ᩠ᨲᩩ, ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨡᩥᨲ᩠ᨲᨠᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ "ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳᩣ"ᨲᩥ ᩋᩣᨱᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ, "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨿᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᨱᩅᩮᨵᩥᩅᩣᩃᩅᩮᨵᩥᩈᩁᩅᩮᨵᩥᩈᨴ᩠ᨴᩅᩮᨵᩥᨶᩮᩣ, ᨩᩮᩣᨲᩥᨷᩣᩃᩮᩣ ᨲᩁᩩᨱᨴᩣᩁᨠᩮᩣ, ᨶ ᨾᨿᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᩔᩣᨾᩣ"ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ "ᩈᨧᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨳ, ᩅᩥᨩ᩠ᨫᨳ ᨾ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩮ "ᩈᩣᨵᩪ"ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨠᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨡᩥᨷᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩣᩁᩣᨧᩮᨶ ᨷᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨿᨳᩣ ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩅᩣ ᨶ ᨷᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨴᩮᩣᨱᩥᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᩴ ᨷᨲ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩣᩃᩮᨶ ᨲᩣᩃᩴ, ᩅᩣᩃᩮᨶ ᩅᩣᩃᩴ, ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩮᨶ ᨴᨱ᩠ᨯᨠᩴ, ᩅᩣᨩᩮᨶ ᩅᩣᨩᩴ ᩋᨶᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩁᨠᩩᨭᩥᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᨶᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩣᨶᩥ ᨡᩦᨱᩣᨶᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᨡᩦᨱᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩁᨠᩩᨭᩥᩴ ᩋᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨹᩮᩣᨭᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩮᩊᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᨷᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᨽᩁᨱᩣᨴᩦᨶᩥ ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩑᨠᩁᩣᩈᩥᨽᩪᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᨠᩮᩣᨭᩥᩈᨦ᩠ᨡ᩠ᨿᨵᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – "ᨠᩥᩴ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨩᩮᩣᨲᩥᨷᩣᩃᩣ"ᨲᩥ? ᩈᩁᨷᨭᩥᨻᩣᩉᩴ ᨶᩣᨾ, ᨴᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩑᨲᩴ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ᪨ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨷᩮ ᨾᩴ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᩴ ᨴᩔᩮᩉᩥ, ᨲᩣᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅ, ᩑᨲᩮ ᨲᩣᩅ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᨱ᩠ᨱᩮᩈᩩ ᨮᨲ᩠ᩅᩤ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨷᩥ ᨩᨶᩣ ᨾᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩴᩈᩩ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶᩮᨲᩮ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᨱ᩠ᨱᩮᩈᩩ ᨮᩥᨲᩮ ᩑᨠᩮᨶᩮᩅ ᩈᩁᩮᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ᪨ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣ ᨮᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩏᩔᩉᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨠᨱ᩠ᨱᩮᩈᩩ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨠᨴᩃᩥᨿᩮᩣ ᨮᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨶᩣᩁᩣᨧᨷᩩᨦ᩠ᨡᩮ ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩑᨠᩴ ᨠᨴᩃᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨠ᩠ᨡᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᨶᩣᩁᩣᨧᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᨴᩃᩥᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᨲᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᨾᩮᩅ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩩᨶ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨠᨴᩃᩥᨿᩮᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ "ᨠᩥᩴ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ, ᨲᩣᨲᩣ"ᨲᩥ? ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴ ᨶᩣᨾ, ᨴᩮᩅᩣᨲᩥ᪨ ᩋᨷᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨴᩔᩮᩉᩥ, ᨲᩣᨲᩣᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩁᩃᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᩁᨩ᩠ᨩᩩᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᩅᩮᨱᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨴᩔᩮᩈᩥ, ᩈᩁᨷᩣᩈᩣᨴᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᩈᩮᩣᨷᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᨾᨱ᩠ᨯᨷᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᨷᩣᨠᩣᩁᩴ ᨶᩣᨾ, ᩈᩁᨷᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᩈᩁᨷᨴᩩᨾᩴ ᨶᩣᨾ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨷᩮᩈᩥ, ᩈᩁᩅᩔᩴ ᨶᩣᨾ ᩅᩔᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩣᨶᩥ ᩍᨾᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩩᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᩋᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᨶᩮᩅ ᩈᨲ᩠ᨲ ᨾᩉᩣᨠᩣᨿᩮ ᨷᨴᩣᩃᩮᩈᩥ, ᩋᨭ᩠ᨮᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᩏᨴᩩᨾ᩠ᨻᩁᨷᨴᩁᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥ, ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᩋᩈᨶᨷᨴᩁᩴ, ᨴ᩠ᩅᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᨲᨾ᩠ᨻᨷᨭ᩠ᨭᩴ, ᩑᨠᨦ᩠ᨣᩩᩃᨻᩉᩃᩴ ᩋᨿᨷᨭ᩠ᨭᩴ, ᩑᨠᩣᨻᨴ᩠ᨵᩴ ᨹᩃᨠᩈᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩃᩣᩃᩈᨠᨭᩅᩣᩃᩩᨠᩈᨠᨭᨷᨴᩁᩈᨠᨭᩣᨶᩴ ᨷᩩᩁᩥᨾᨽᩣᨣᩮᨶ ᩈᩁᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨷᩮᩈᩥ, ᨷᨧ᩠ᨨᩣᨽᩣᨣᩮᨶ ᩈᩁᩴ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩩᩁᩥᨾᨽᩣᨣᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩣᨷᩮᩈᩥ, ᩏᨴᨠᩮ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩩᩃᩴ, ᨳᩃᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩩᩈᨽᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᨱ᩠ᨯᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩅᩣᨲᩥᨦ᩠ᨣᨱᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩏᩈᨽᨾᨲ᩠ᨲᨠᩮ ᩅᩣᩃᩴ ᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥ᪨ ᨴᩮᩣᨷᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᩁᩮ ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᩈᩁᨷᩣᩈᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᩩᨶ ᩑᨠᩮᨠᩴ ᩈᩁᩮᨶ ᨲᩮ ᩈᩁᩮ ᨷᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩥᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨠᩣᩈᩦᨲᩥ "ᩈᩁᨠᨶ᩠ᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨾ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᩈᩥᨷ᩠ᨷᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨦ᩠ᨣᨲᩮᩣ᪨

ອຖສ຺ສ ຣາຊາ ເສນາປຕິຏ຺ຐານໍ ປຏິຊານິຕ຺ວາ “ໂຊຕິປາລ, ອຊ຺ຊ ວິກາໂລ, ເສ຺ວ ຕ຺ວໍ ເສນາປຕິຏ຺ຐານໍ ສກ຺ກາຣໍ ລຠິສ຺ສສິ, ເກສມສ຺ສຸໍ ກາເຣຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ເອຫີ”ຕິ ຕໍ ທິວສໍ ປຣິພ຺ພຍຕ຺ຖາຍ ສຕສຫສ຺ສໍ ອທາສິ. ມຫາສຕ຺ໂຕ “ອິມິນາ ມຍ຺ຫຕ຺ໂຖ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ອຏ຺ຐາຣສໂກຏິສງ຺ຂ຺ຍທນໍ ສາມິການໍ ນິຍ຺ຍາເທຕ຺ວາ ມຫນ຺ເຕນ ປຣິວາເຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຕໍ ກນ຺ຕ຺ວາ ເກສມສ຺ສຸໍ ກາເຣຕ຺ວາ ນ຺ຫຕ຺ວາ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣປ຺ປຏິມຓ຺ຑິໂຕ ອໂນປມາຍ ສິຣິຍາ ນິເວສນໍ ປວິສິຕ຺ວາ ນານຄ຺ຄຣສໂພຊນໍ ພຸຍ຺ຊິຕ຺ວາ ສິຣິສຍນໍ ອພິຣູຍ຺ຫິຕ຺ວາ ປໂຕ຺ຕ ເຆ຺ຕ ຍາເມ ສຍິຕ຺ວາ ປຈ຺ຈິມຍາເມ ປພຸທ຺ໂທ ອຊ຺ຊາຍ ປລ຺ລງ຺ກໍ ອາພຸຊິຕ຺ວາ ສຍນປິຏ຺ເຐ ນິສິນ຺ໂນວ ອຕ຺ຕໂນ ສິປ຺ປສ຺ສ ອາທິມຊ຺ຌປຣິໂຍສານໍ ຊຸລ຺ລິເກຕ຺ວາ “ມມ ສິປ຺ປສ຺ສ ອາທິໂຕວ ປເຣສໍ ປຓ຺ຓາຍຕິ, ມຊ຺ເຌ ກິເລສປຣິເພາເຣກາ, ປຣິໂຍສາເນ ນິຣເຍ ປຏິສນ຺ທິ, ປາຓາຕິປາໂຕ ກິເລສປຣິເພາເຣກສ຺ສ ຈ ອປ຺ປມາເທນ ນິຣເຍ ປຏິສນ຺ທິ ເທຕິ, ຣຎ຺ໂຎ ມຍ຺ຫໍ ເສນາປຕິຏ຺ຐານໍ ທິນ຺ເນ, ມຫນ຺ໂຕ ເມ ອິສ຺ສຣິຍໍ ພວິສ຺ສຕິ, ພຣິຍາ ຈ ປຸຕ຺ຕທີຕໂຣ ຈ ພຫູ ພວິສ຺ສນ຺ຕິ. ກິເລສຈ຺ຈໂຍ ໂລ ປນ ເວປຸລ຺ລຄໍ ທຸກ຺ຂໍ ໂຫຕິ, ອຫໍ ອເຈວ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກໂກວ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ອິສິປພ຺ພຊ຺ຊໍ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ຍຸຕ຺ຕໍ ມຍ຺ຫ໌ນ຺ຕິ ມຫາສຍນໂຕ ອຏ຺ຐາຍ ກຎ຺ຌໍ ອຊານນ຺ໂຕ ປິສາເຈ ອຸຕ຺ຕຣຍ຺ຍກນ຺ເທຣນ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ເອກໂກວ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ໂກທາວຣີນທີຕີເຣ ຕິໂຍຊນິກໍ ກປິຏ຺ຐວນໍ ສນ຺ທາຍ ປາຍາສິ.

ຕສ຺ສ ນິກ຺ຂນ຺ຕພາວໍ ຎຕ຺ວາ ສເກ຺ກາ ຈິຣສ຺ສກມ຺ໂມ ປເກ຺ກາສາເປຕ຺ວາ “ຕາຕ, ໂຊຕິປາໂລ ອພິນິກ຺ຂມນ຺ໂຕ ນິກ຺ຂເນ຺ໂຕ, ມຫາສມາຄໂມ ພວິສ຺ສຕິ, ໂກທາວຣີນທີຕີເຣ ກປິຏ຺ຐວເນ ອສ຺ສມໍ ມາເປຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕປຣິກ຺ຂາເຣ ປຏິຍາເທຫີ”ຕິ ອາຫ. ໂສ ຕຖາ ອກາສິ. ມຫາສຕ຺ໂຕ ຕໍ ຊານໍ ປຕ຺ວາ ອຸກປກົມຍຸກ຺ຂໍ ທິສ຺ວາ “ປພ຺ພຊິຕານໍ ວສນຏ຺ຐາເນນ ພວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ເຕນ ມເກ຺ຄນ ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ກຸຏິໍ ອປສ຺ສນ຺ໂຕ ປຓ຺ຓສາລໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕປຣິກ຺ຂາເຣ ທິສ຺ວາ “ສກ຺ເກນ ເທວຣາຊາ ມມ ນິກ຺ຂນ຺ຕພາວໍ ອຎ຺ຎາສິ ມເຎ຺ຎ”ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ສາຏກໍ ອປເນຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕວາກຈີຣໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ຈ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຈ ອຊິນຈມ຺ມໍ ເອກໍສໍ ອກາສິ, ຊຏາມຓ຺ຑລໍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ຂາຣິກາຊໍ ອໍເສ ກຕ຺ວາ ກຕ຺ຕຣທຓ຺ຑໍ ຄເຫຕ຺ວາ ປຓ຺ຓສາລໂຕ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ຈງ຺ກມໍ ອາຣຸຍ຺ຫກຕິປຍວາເຣ ອປຣາປຣໍ ຈງ຺ກມິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊ຺ຊາສິຣິຍາ ວນໍ ໂອພາເສນ຺ໂຕ ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ກຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິເຕໂຕ ສຕ຺ຕເມ ທິວເສ ອຏ຺ຐ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ປຎ຺ຈ ອພິຎ຺ຎາໂຍ ຈ ນິພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາ ອຸຎ຺ຈາວຈຣິຍາຍ ວນມູລຜລາຫາໂຣ ເອກໂກວ ວິຫາສິ. ມາຕາປິຕໂຣ ມິຕ຺ຕສຸຫຊ຺ຊາຍ ຎາຕິວຄ຺ໂຄປິສ຺ສ ຕໍ ອປສ຺ສນ຺ຕາ ໂຣທນ຺ຕາ ປຣິເທວນ຺ຕາ ວິຈຣນ຺ຕິ.

ອເຖໂກ ວນຈຣເກາ ອຣຎ຺ຎໍ ປວິສິຕ຺ວາ ກປິຏ຺ຐອສ຺ສມປເທ ນິສິນ຺ນໍ ມຫາສຕ຺ຕໍ ທິສ຺ວາ ສຊ຺ຊານິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ເຕນ ສທ຺ທິໍ ປຏິສນ຺ຖາຣໍ ກຕ຺ວາ ນຄຣໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕູນໍ ອາໂຣເຈສິ. ເຕ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣຈຍິໍສຸ. ຣາຊາ “ເອຖ ຕໍ ປສ຺ສິສ຺ສາມາ”ຕິ ຕສ຺ສ ມາຕາປິຕໂຣ ຄເຫຕ຺ວາ ມເຫາຕປຣິວຸໂຕ ວນຈຣເກນ ເທສິເຕນ ມເກ຺ຄນ ໂກທາວຣີຕີຣໍ ປາປຸຓິ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ນທີຕີຣໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ອາກາເສ ນິສິນ຺ໂນ ຣຸມ຺ມຈິ ອາກາເສນ ອາທາຍ ປກາເສຕ຺ວາ ຣຸມ຺ມໍ ເທເສສິ. ຣາຊານໍ ອາທີ ກຕ຺ວາ ສພ຺ເພປິ ປພ຺ພຊິສຸ. ໂພທິສຕ຺ໂຕ ປຸພິການຣິເຄຕ຺ວາ ຕເຕ຺ຕວ ວສິ. ອເຖາປິ ຣາຊາໂນ ຣຏ຺ຐວາສີຫິ ສທ຺ທິໍ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສນ຺ຕິເກ ປພ຺ພຊິໍສຸ, ສມາຄໂມ ມຫາ ອໂຫສິ. ອນຸປຸພ຺ເພນ ອເນກສຕສຫສ຺ສປຣິສາ ອໂຫສິ. ໂຍ ກາມວິຕກ຺ກໍ ວາ ພ຺ຍາປາທວິຕກ຺ກໍ ວາ ວິຫິໍສາວິຕກ຺ກໍ ວາ ວິຕກ຺ເກຕິ, ມຫາສຕ຺ໂຕ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປຸຣໂຕ ອາກາເສ ນິສີທິຕ຺ວາ ຣຸມ຺ມໍ ເທເສຕິ, ກສິຓປຣິກມ຺ມໍ ອາຈິກ຺ຂຕິ. ຕສ຺ໂສວາເທ ຏຕ຺ວາ ອຏ຺ຐ ສມາປຕ຺ຕິໂຍ ອຸປ຺ປາເທຕ຺ວາ ຊານາພິນິພ຺ພຕ຺ຕິໍ ປຕ຺ວາ ສາລິສ຺ສໂຣ ເມນ຺ທິສ຺ສໂຣ

បណ្ឌេតា កាឡអជេចិលៃ កិរចន្ទោ អត្ថសិស្សា នាមគោតិ សព្វ ឧដ្ឋេត្វចាសិតា អហេសុំ អបរភាគេ កបិដ្ឋកអស្សមោ បរិបុន្នំ ព្ពសិកលស្ស ចរតោការសា គព្ភេហាតិ។

អថ មហាសត្ថា សាលិបុត្តំ អាមន្តេត្វា “សាលិបុត្ត, អយំ អស្សមោ ព្ពសិកលស្ស គព្ភេហាតិ, ត្វំ ព្ពមំ ព្ពសិកលំ កហេត្វា មញ្ញុមញ្ញា ចិឌិតេ កលប្បភុល្លកតិកមំ ឋបតិស្សាម ចរាហី”តិ អាហ។ សោ “សាធុ”តិ តស្ស ចចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា អនេកសតសហស្សំ ព្ពសិកលំ កហេត្វា កត្វា តត្ថ ចាសំ កប្បេសិ។ មត្ថុសេស្សុ អាកត្វា បណ្ណុខត្តេសុ បុត អស្សមោ បរិបុន្នំ ទោមិឌិសត្វា មោគ្គល្លានំ អាមន្តេត្វា, “មោគ្គល្លាន, ត្វំ ព្ពមំ ព្ពសិកលំ អាទាយ សុវណ្ណឧតបឧស្ស ហិមវន្តេ សានោតាឌិកា នាម គតិ អត្ថិ, តស្សា ឥតេ ចរាហី”តិ ឋបេស្សាខេសិ, បុត កបិដ្ឋកអស្សមោ បរិបុន្នំ ឲ្យេតត្ថុបិមេឃត តតិយចាតេ បណ្ណតំ អាមន្តេត្វា “បណ្ណត, ត្វំ មហាអជេចិយំ អញ្ញាតបណ្ណតោ នាម អត្ថិ, តំ ឋបតិស្សាម ចរាហី”តិ បេសេសិ។ ចតុត្ថចាតេ កាឡអជេចិលំ អាមន្តេត្វា “កាឡអជេចិល, ត្វំ ឥក្កិលបឧ អចត្តិវេដ្ឋ ឈតសេលបណ្ណតោ នាម អត្ថិ, តំ ឋបតិស្សាម ចរាហី”តិ បេសេសិ។ បុត កបិដ្ឋកអស្សមោ បរិបុន្នំ, បញ្ចសុ ឋានេសុ អនេកសតសហស្សិកលោ អហោសិ។ កិរចន្ទោ បត មហាសត្ថំ អាបុច្ឆិត្វា ឥល្លកិរញ្ញោ ចិឌិតេ ក្សុក្កចតិតកទំ នាម អត្ថិ, តំ ឋបតិស្សាម ឋេស្សាខេត ចិហាសិ។ នាមេឧោ មញ្ញុមឧេស អញ្ញាតកិរិនាមកោ បណ្ណតឌាលត្តេរ ចិហាសិ។ អត្ថសិស្សា បត មហាសត្ថស្ស សត្តិកេច អហោសិ។

តស្មិំ ការេល ឥល្លកិរាជា ឲ្យកំ លទ្ធសក្កាទំ កលិកំ ឆាតា ចាភេចសិ។ សា អត្តតោ ឥយុតាយ ចិនទត្តិ ឋេស្សាខំ កត្វា កិរចន្ទតាបសំ ឌិស្វា “អយំ កាឡអកល្លិ កចិស្សតិ, ព្ពមស្ស សរិរេ កលិ បចាសេហត្វា គច្ឆា កមិស្សាមី”តិ ឥត្តកដ្ឋំ លាឌិត្វា សព្ពបធមំ តស្សុបរិ ពាហលលេព្ពអំ តិដ្ឋកត្តិ កិរចន្ទតាបសស្ស ឧដត្តេរ តិដ្ឋកិត្វា ឥត្តកដ្ឋម្បិស្ស សិរេសមេច លិបិត្វា សយំ សិនំ គច្ឆិត្វា កតា។ រាជាបិ តំ សរិត្វា បុត បិតតិតេមេច អកាសិ។ សា មោហមុញ្ញហា ហុត្វា “កាឡអកល្លិសរិរេ កលិ បចាសេហត្វា មម្បិ រាជា បុត ឆាតេ ឆេបតិ មយា យសោ លទ្ធោ”តិ សញ្ញាមកាសិ។ តតោ តតិយទិវសេច រាជា បុរោហិតំ ឆាតតោ ចាភេចសិ។ សោ តស្សា សត្តិកំ កត្វា “ត្វំ កោត ការណេន បុត ឆាតំ លភសី”តិ បុច្ឆិ។ អថស្ស សា “រាជុយ្យានេ កាឡអកល្លិសរិរេ កលិស្ស បចាហិតត្តា”តិ អាមោចេសិ។ បុរោហិតោ កត្វា តថេច តស្ស សរិរេ កលិ បចាសេហសិ, មម្បិ រាជា បុត ឆាតេ ឆេបសិ។ អថស្ស អបរភាគេ បច្ចន្តោ កុបិ។ សោ មេនកដ្ឋបរិចុតោ យុទ្ធាយ តិក្ខមិ។ អថ តំ មោហមុញ្ញមោ បុរោហិតោ, “មហារាជ, កិំ តុម្ហេ ជយំ ព្ពច្ឆថ, ឋេសាហុ បរាជយ”ន្តិ បុច្ឆិត្វា “ជយ”ន្តិ ចុត្តេ – “តេន ហិ រាជុយ្យានេ កាឡអកល្លិ ចរតិ, តស្ស សរិរេ កលិ បចាសេហត្វា យាហី”តិ អាហ។ សោ តស្ស កថំ កហេត្វា “មេ មយា សទ្ធិំ អាកច្ឆន្តិ, តេ ឋេស្សាខេត កាឡអកល្លិសរិរេ កលិ បចាសេហថា”តិ ចត្វា ឋេស្សាខំ បចិសិត្វា ឥត្តកដ្ឋំ លាឌិត្វា សព្ពបធមំ សមមេច តស្ស ឧដត្តេរ លេព្ពអំ តិដ្ឋកិត្វា ឥត្តកដ្ឋញ្ច លិបិត្វា សិនំ គច្ឆិ។ ពលកាយោបិស្ស តថា អកាសិ។

តស្មិំ បក្កន្តេ សេនាបតិ កត្វា តាបសំ ឌិស្វា ឥត្តកដ្ឋាឌីតិ ឥហរិត្វា សាធុកំ គច្ឆាបេត្វា “ភន្តេ, រញ្ញោ កិំ កចិស្សតី”តិ បុច្ឆិ។ អាចុសោ មយ្ហំ មនោបទោសោ នត្ថិ, ទេចតា បត កុបិតា ព្ពតោ សត្តមេ ឌិចសេ សកលរដ្ឋំ អរដ្ឋំ ករិស្សន្តិ, ត្វំ បុត្តទារំ កហេត្វា សីឃំ បលាយិត្វា អញ្ញត្ថ យាហីតិ។ សោ ភីតតសិតោ កត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ, រាជា តស្ស ចចនំ ន កណ្ហិ។ សោ តិចត្តិត្វា អត្តនោ គេហំ កត្វា បុត្តទារំ អាទាយ បលាយិត្វា អញ្ញំ រដ្ឋំ អកមាសិ។ សរភង្គសត្ថា តំ ការណំ ញាត្វា ទ្វេ តរុណតាបសេ បេសេត្វា “កិរចន្ទំ មញ្ចសិចិកាយ

អានេថា”តិ អាកាសេន អាណាបេសិ។ រាជា ឃុដ្ឋិត្វា ចោរេ គហេត្វា នគរេមប បន្ធាកយិ។ តស្មិំ អាគតេ ទេវតា បធយំ ទេចំ

ចស្សាបេសុំ, ចស្សាឈេន សន្តាកុលាបេសុ អចហទេដសុ សុទ្ធចាលុកចស្សំ បស្សិ, សុទ្ធចាលុកមត្ថកេ ជិន្តាបុបុបចស្សំ បស្សិ, ជិន្តាបុបុមត្ថកេ

មានកចស្សំ, មានកមត្ថកេ កហាបណចស្សំ, កហាបណមត្ថកេ ជិន្តាករណចស្សំ បស្សិ, មនុស្សា សោមនស្សប្បត្តា ហិរញ្ញសុវណ្ណាករណានិ

គហិត្វា អារកិំសុ។ អថ តេនំ សរីរេ សមប្ពលិតំ នានប្បការំ អាភុឆចស្សំ បស្សិ, មនុស្សា ពណ្ឌាពល្ដិកំ លិខិំសុ។ អថ តេនំ ឧបរិ មហត្តមហត្តា

ជីតត្ថិតប្បារា បតិំសុ, តេនំ ឧបរិ មហត្តមហត្តានិ បន្តលិតបត្តតក្បដានិ បតិំសុ, តេនំ ឧបរិ សក្តិហតុដ្ឋានំ ប្ញុរឃត្តំ សុភុមចាលុកចស្សំ

បស្សិ។ ឧចំ សក្តិយោជនដ្ឋានំ អរដ្ឋំ អហោសិ, តស្ស ឧចំ អរដ្ឋការេធា សកលជម្ពុទីបេ បន្នាមិ។

អថ តស្ស រដ្ឋស្ស អនត្ថរដ្ឋាធិបតិនោ កាលិង្គោ, អង្គកោ, កីមរទេថាតិ តយោ រាជានោ ចិន្តយិំសុ – “បុព្វេ ធារាណសិយំ

កលាវុកាសិករាជា ពត្តិចាជិតាបសេ អបរជ្ឈិត្វា បថចិ បចិដ្ឋោតិ សុយតិ, តថា “នាឡិកេរោរាជា តាបសេ សុនខេហិ ខាទាបេត្វា,

សហស្សពាហុ អជ្ជុនោ ច អង្គីរសេ អបរជ្ឈិត្វា, ពួជាតិ ចណ្ឌកិរាជា កិសវច្ឆេ អបរជ្ឈិត្វា សហ រដ្ឋេន ចិនាសំ បត្តា”តិ សុយតិ។ ពួមេបំ

បន ចតុន្នំ រាជូនំ គិច្ចាតុដ្ឋានំ មយំ ន ជានាម, តំ នោ ធរេបត្វា សរភង្គសត្ថារំ អញ្ញោ កោថពុំ សមេត្វា នាម នត្ថិ, តំ ឧបសង្កមិត្វា ពួមេ

បញ្ហាបុច្ឆិស្សាមា”តិ ។ តេ តយោបិ មហន្តេន បរិចារេន បញ្ហាបុច្ឆនត្ថាយ និក្ខមិំសុ។ តេ បន “អសុកោបិ និក្ខន្តោ”តិ ន ជានន្តិ,

ឧត្តកោ “អហមេវ គច្ឆាមី”តិ មញ្ញតិ, តេនំ គោធាវរិតជីរោ អពិទូរេ សមាគមោ អហោសិ។ តេ រថេហិ ឱតរិត្វា តយោបិ

ឧកមេវ រថំ អភិរុយ្ហ គោធាវរិតជីតីរំ សមាបុណិំសុ។

តស្មិំ ខណេ សក្កោ បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនេ និសិន្នោ សត្ត បញ្ហេ និន្តេត្វា “ពួមេ បញ្ហេ ធរេបត្វា សរភង្គសត្ថារំ អញ្ញោ សទេចកេ លោកេ

កោថពុំ សមេត្វា នាម នត្ថិ, តំ ពួមេ បញ្ហេ បុច្ឆិស្សាមិ, ពួមេបិ តយោ រាជានោ សរភង្គសត្ថារំ បញ្ហំ បុច្ឆិតុំ គោធាវរិតជីតីរំ បត្តា,

ឧតេនំ បញ្ហេបិ អហមេវ បុច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ទេចលោកា ទេចតាហិ បរិវុតោ ទេចលោកតោ ឱតរិ។ តំ ជិចសមេវ កិសវច្ឆោ

កាលមកាសិ។ តស្ស សរីរកិច្ចំ ការេតុំ ចតុស្សុ ឋានេសុ អនេកសហស្សា ឥសយោ តទ្ធេច គន្ត្វា បញ្ចាសុ ឋានេសុ មណ្ឌបញ្ច ការេត្វា

អនេកសហស្សា ឥសិកណា កិសវច្ឆស្ស តាបសស្ស ចន្ទនចិតកំ កត្វា សរីរំ ឈាបេសុំ។ អាឡហនស្ស សមន្តា អឌ្ឍយោជនមត្តេ ឋានេ

ជិន្តាកុសុមចស្សំ បស្សិ។ មហាសត្តោ តស្ស សរីរនិក្ខេបំ ការាបេត្វា អស្សមំ បវិសិត្វា តេហិ ឥសិគណេហិ បរិវុតោ និសីទិ។ តេសម្បិ រាជូនំ

នជីតីរំ អាគតកាលេ មហាសេនាវាហនតូរិយសទ្ទោ អហោសិ។ មហាសត្តោ តំ សុត្វា អនុសិស្សំ តាបសំ អាមន្តេត្វា “តាត, ត្វំ គន្ត្វា តាវ

ជានាហិ, កិំ សទ្ទោ នាមេសោ”តិ អាហ។ សោ បានីយឃដំ អាទាយ តត្ថ គន្ត្វា តេ រាជានោ ទិស្វា បុច្ឆនវសេន បឋមំ គាថមាហ –

៥០។

“អលង្កតា កុណ្ឌលិនោ សុវត្ថា, វេឡុរិយមុត្តាថរុខគ្គពទ្ធា;

រថេសភា តិដ្ឋថ កេ នុ តុម្ហេ, កថំ វោ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ”តិ។

តត្ថ វេឡុរិយមុត្តាថរុខគ្គពន្ធាតិ វេឡុរិយមណីហិ ចេវ មុត្តាលម្ពកេហិ ច អលង្កតថរូហិ ខគ្គរតនេហិ សមន្នាគតា។ តិដ្ឋថាតិ ឯកស្មិំ រថេ តិដ្ឋថ។ កេ នូតិ កេ នាម តុម្ហាកំ វោ សញ្ជានន្តីតិ?

តេ តស្ស វចនំ សុត្វា រថា ឱតរិត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋំសុ។ តេសុ អដ្ឋករាជា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តោ ទុតិយំ គាថមាហ –

៣៦។

“អហមដ្ឋកោ ភីមរថោ បនាយំ, កាលិង្គរាជា បន ឧគ្គតោយំ;

សុសញ្ញតានំ ឥសីនំ ទស្សនាយ, ឥធាគតា បុច្ឆិតាយេម្ហ បញ្ហេ”តិ។

តត្ថ ឧគ្គតោតិ ចន្ទោ វិយ សូរិយោ វិយ ច បាកដោ បញ្ញាតោ។ សុសញ្ញតានំ ឥសីនន្តិ, ភន្តេ, ន មយំ វនកីឡាទីនំ អត្ថាយ អាគតា, អថ ខោ កាយាទីហិ សុសញ្ញតានំ សីលវន្តានំ ឥសីនំ ទស្សនត្ថាយ អាគតា។ បុច្ឆិតាយេម្ហ បញ្ហេតិ សរភង្គសត្ថារំ បញ្ហេ បុច្ឆិតុំ ឥធាគតម្ហាតិ អត្ថោ។ យ-ការោ ព្យញ្ជនសន្ធិករោតិ វេទិតព្វោ។

អថ តេ តាបសា “សាធុ មហារាជា, អាគតដ្ឋានេយេវ អាគតត្ថ, តេន ហិ ន្ហត្វា វិស្សមិត្វា អស្សមបទំ បវិសិត្វា ឥសិគណំ វន្ទិត្វា សរភង្គសត្ថារមេវ បញ្ហេ បុច្ឆថា”តិ។ តេហិ សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ កត្វា [illegible] [illegible] បុច្ឆន្តា អាកាសំ ឧលោកេន្តា សក្កំ ទេវរាជានំ ទេវគណបរិវុតំ ឯរាវណក្ខន្ធវរគតំ ឋិតំ ទិស្វា តេន សទ្ធិំ សល្លបន្តា តតិយំ គាថមាហ –

៣៧។

“វេហាយសំ តិដ្ឋសិ អន្តលិក្ខេ, បថទ្ធុនោ បណ្ណរសេវ ចន្ទោ;

បុច្ឆាមិ តំ យក្ខ មហានុភាវ, កថំ តំ ជានន្តិ មនុស្សលោកេ”តិ។

តត្ថ វេហាយសន្តិ អព្ភុគ្គន្ត្វា អន្តលិក្ខេ អាកាសេ តិដ្ឋសិ។ បថទ្ធុនោតិ បថទ្ធគោ, អទ្ធបថេ គគនមជ្ឈេ ឋិតោតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា សក្កោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៥៦៓

“ឃយាហុ ចេចេចស៊ុ ‘ស៊ុឌយ្យតី’តិ, ‘យឈចា’តិ តំ អាហុ យត្យុស្សលោកេ;

ស ចេចរាឌា ឰកយឌ្ឌ បចេត្តា, ស៊ុសឌ្ឍាតាគំ ឰសឹគំ ឥស្សតាឃា”តិ៓

តត្ថ ស ចេចរាឌាតិ សោ អហំ សក្កោ ចេចរាឌា៓ ឰកយឌ្ឌ បចេត្តាតិ ឰគំ ផាគំ អឌ្ឌ អាកចោ៓ ឥស្សតាឃាតិ ឥស្សតត្ថាឃ ចត្ថតត្ថាឃ សរកក្ខសត្ថារដ្ឋា បតំញាបុទ្ធតត្ថាឃាតិ អាហ៓

អឆ គំ អត្យុសិស្សា “សាឆុ, យហារាឌ, តុយេ្យសន្ធា អាកច្ឆធា”តិ ចត្វា បរិតឹឃឈូដំ អាគាឃ អស្សយបគំ បចិសិត្វា បរិតឹឃឈូដំ បដិសារេយត្វា តិណ្ណំ រាឌ្ជគំ ចេចរាឌស្ស ច បតាញាបុទ្ធតត្ថាឃ អាកតកាចំ យហាសត្តស្ស អាររាចេសិ៓ សោ ឰសិកឈុបទិចុចោតា យហាចិសាលយាឌ្ឍអកេ គិសីទិ៓ តយោ រាឌាតោ អាកត្វា ឰសិកឈំ ចត្តិត្វា ឯកយត្តំ គិសីទិំស៊ុ៓ សក្កោបិ ឰតរិត្វា ឰសិកឈំ ឧបសង្កមិត្វា អញ្ចលិ បក្កឃ្យាផិតោ ឰសិកឈំ ចណ្ណត្វា ចត្ថយាគោ បញ្ចមំ កាឆយាហ –

៥៧៓

“ភ្នេរ ស៊ុតា តោ ឰសឃោ សយាកតា, យហិទ្ធិកា ឰទ្ធិក្យុណុបបន្នា;

ចត្ថាយិ តេ អឃិរេ បសត្ថចិត្តា, ឃេ ឌីចលោកេត្ថ យត្យុស្សសេដ្ឋា”តិ៓

តត្ថ ភ្នេរ ស៊ុតា តោតិ, កត្តេ, អយេតុំ តុយេ្យភ្នេរ ចេចលោកេ ផិតេហិឃេច ស៊ុតាតិ យយាឃត្តោ ឯចយាហ៓ ឰគំ ចុត្តំ ហោតិ – ឰរេ ឰឆ សយាកតា អយ្យាកំ ឰសឃោ ភ្នេរ ស៊ុតា ឃាច ព្រហ្មលោកា ចិស្សុតា បរិតដាតិ៓ យហិទ្ធិកាតិ យហាត្យុភាចា៓ ឰទ្ធិក្យុណុបបន្នាតិ បញ្ចាចិធេគ ឰទ្ធិក្យុណោគ សយត្តាកតា៓ អឃិរេតិ, អឃេ្យ៓ ឃេតិ ឃេ តុយេ្យឰយស្មិំ ឌីចលោកេ យត្យុស្សេស៊ុ សេដ្ឋាតិ៓

ឯចំ ឰសិកឈំ ចណ្ណត្វា សក្កោ ឈ គិសដ្ឌដោសេ បរិហរន្តោ ឯកយត្តំ គិសីទិ៓ អឆ គំ ឰសីគំ អណោចាតោ គិសិត្នំ ចិស្វា អត្យុសិស្សា ឈដ្ឋំ កាឆយាហ –

៥៨៓

“ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩴ, ᨠᩣᨿᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᨾᩣᩃᩩᨲᩮᨶ;

ᨽᩪᨲᩮᩣ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃ᩠ᨿ ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲ, ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᩋᨾᩩᨧᩥ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨸᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃ ᩋᨷᩮᩉᩥ᪨ ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩋᩣᩃᨷᨶᩅᨧᨶᩴ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᩈᩉᩔᩔᩣᨸᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩑᨠᨠ᩠ᨡᨱᩮ ᨷᩔᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᩅᩤ ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨷᨶ ᨴᩮᩅᩣᨶᩴ ᨴᩔᨶᩪᨷᨧᩣᩁᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᨲᩣᨿ ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨾᩩᨧᩦᨲᩥ ᩅᩥᩈᨩ᩠ᨩᩮᩈᩥ ᨷᩁᩥᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩮᨶ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩩᨧᩥᨠᩣᨿᩣ, ᨲᩮᨶ ᩅᩮᩣ ᩅᨴ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩪᨾᩥᨾ᩠ᨷᩦᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨽᩪᨲᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪒᪔᪨

“ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨽᩪᨾᩥᩴ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩣᨶᩴ, ᨠᩣᨿᩣ ᨧᩩᨲᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩩ ᨾᩣᩃᩩᨲᩮᨶ;

ᨧᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨸᩩᨷ᩠ᨷᩴ ᩈᩩᩁᨽᩥᩴ ᨾᩣᩃᩴ, ᨣᨶ᩠ᨵᨬ᩠ᨧ ᩅᩴ ᨷᩥᩊᩥᨶ᩠ᨴᩣᨿ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ;

ᨶ ᩉᩮᨲ᩠ᩅ ᨴᩮᩅᩤ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩪᨲᩥ ᨾᨵᩣᩈᩩᩁᩴ ᨷᨵᨲ᩠ᨲᩩ, ᨶᩣᩈᨷᩩᨭᩴ ᨶᩮᩣ ᨷᩉᩁᨲᩪᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩥᩊᩥᨶ᩠ᨴᩣᨿᩣᨲᩥ ᨽᨬ᩠ᨩᩣᨿ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩮᩅᩤ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᩈᨬ᩠ᨬᩥᨶᩮᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩈᩩ ᩉᩥ ᨴᩮᩅᩤ ᨩᩥᨣᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩮᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨷᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨶᩩᩈᩥᩔ ᩋᩉᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩏᩔᩣᩉᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨷᩩᨷ᩠ᨹᩮᩉᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᨷᩪᨩᩣᨿ ᨾᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨳᩮᩁᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩏᨷᩣᨿᩣᩈᨲᩣ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨠᩴ ᨷᩪᨩᩣᨿ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

᪒᪕᪨

“ᨷᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᨴᩮᩣ ᨽᩪᨲᨷᨲᩦ ᨿᩈᩔᩦ, ᨴᩮᩅᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨾᨥᩅᩣ ᩈᩩᨩᨾ᩠ᨷᨲᩥ;

ស ឆេចរាឌា អសុរកហប្យមក្កទេតា, ឱ្ងកាសយាកន្លតិ បញ្យាបុន្ធិតុ៎

៣ប៊

“ទេកា ទេតចិទេយស៑ ខ្ពុឆ បណ្ឌិតាត៑, បទេញ្យាបុទេដ្ឋា តិបុទេហ ឲ្យាកទិស្សតិ;

តិលាទ្ធា ទន្ញា យត្រុឌាឆិបាត៑, ឆេចាតមិក្កស្ស ឆ ចាសចស្សា”តិ៊

ពត្ថ “បុទិក្កឆេា”តិអាឌីតិ សក្កទេស្សច ក្យលាតាយាតិ៊ ទេសា ហិ បុទេទ ឆាត៑ ឌិត្ថត្វា បុទិក្កឆេា, ក្ខុទេពសុ ទេដ្ឋេកត្វា ក្ខុតបតិ, បទិចារសយ្យឆាឃ ឃសស្សឹ, បទមិស្សទេតាឃ ឆេចាតមិទេក្កា, សត្វត្ថ ចត្វបឆាត៑ សុ្ឌ កពត្វា សទេក្កា, បុទិមឌាតិចទេសត មឈចា, សុឌាឃ អសុរកន្ញាឃ បតិការទេចត សុឌយ្យតិ, ឆេចាត៑ ទន្ញាតតាឃ ឆេចរាឌា៊ ទេកា ទេតចាតិ ទេកា ត្យ ឲច៊ តិបុទេហតិ សញ្ហាឃុឃុទេម បទេញ្យា ទន្ញាត្តិ ទាឌ្ខត៑

ខ្ពុទេមស៑ ចត្យត្ថ ទាឌ្ខត៑ មត៑ កទេហត្វា ទេកា ខ្ពុទេមស៑ បណ្ឌិតាត៑ ខ្ពុសីត៑ បទេញ្យាកទេឆស្សតិ, បញ្យាទេតស៑ កទេឆតុ៎ សមត្ថ ឌាតាឆាតិ ចឆតិ៊

ត៑ សុត្វា ខ្ពុសិកទេណា, “មាទិស, អត្យសិស្ស ត្វុ៎ បឆចិឃ៑ ឆត្វា បឆចិ អបស្សទេត្វា ចិឃ កទេឆសិ, ឆទេបត្វា សទកក្ខសត្វាទិ ទេកា អទេញ្ញា ឲទេតស៑ បញ្យាកទេឆតុ៎ សមទេត្វា”តិ ចត្វា កាឆមាហ –

៣៤៊

“អឃ៑ ខ្ពុសិ សទកទេក្កា តបស្សឹ, ឃទេតា ឌាទេតា ចិទទេតា ទេមធ្យុតស្វា;

អាទេចទបុទេត្វា សុចិតីតទ្ខុទេបិ, ទេសា ទេតស៑ បញ្យាតិ ចិឃាកទិស្សតី”តិ៊

ពត្ថ សទកទេក្កាតិ សទេទ លិបិត្វា អាកាទេស សទបិសាឆាឌីតិ កត្វា បុត ឲទេកត សទេទត ទេត សទេទ បិទេតទេត្វា កក្កចិកទេក្ក អកាសីតិ សទកទេក្កា៊ ទេមធ្យុតស្វាតិ ទេមធ្យុតឆមុទេតា៊ ទេសា កិទ ទេមធ្យុត៑ អទេសចិត្វា បត្តាឌិទេតា៊ អាទេចទបុទេត្វាតិ ទទេញ្ញា អាចទិឃស្ស បុទេទាហិតស្ស បុទេត្វា៊

ឲចទ្ធា បត ចត្វា ខ្ពុសិកទេណា អត្យសិស្ស៑ អាហ – “មាទិស, ត្វុទេមច សត្វាទិ ចត្ថិត្វា ខ្ពុសិកាលស្ស ចចទេតត សទេក្កត បុន្ធិតបញ្យាកទេឆតាឃ ឱ្ងកាស៑ កាទេទហឹ”តិ៊ ទេសា “សាធ្វ”តិ សយ្យឌិន្ធិត្វា សត្វាទិ ចត្ថិត្វា ឱ្ងកាស៑ កាទេទទេត្វា អតត្តទិ កាឆមាហ –

៩០៊

“កោណ្ឌញ្ញ បញ្ហានិ វិយាករោហិ, យាចន្តិ តំ ឥសយោ សាធុរូបា;

កោណ្ឌញ្ញ ឯសោ មនុជេសុ ធម្មោ, យំ វុឌ្ឍមាគច្ឆតិ ឯស ភារោ”តិ។

តត្ថ កោណ្ឌញ្ញាតិ តំ គោត្តេនាលបតិ។ ធម្មោតិ សភាវោ។ យំ វុឌ្ឍន្តិ យំ បញ្ញាយ វុឌ្ឍំ បុរិសំ ឯស បញ្ហានំ វិស្សជ្ជនភារោ នាម អាគច្ឆតិ, ឯសោ មនុជេសុ សភាវោ, តស្មា ចន្ទិមសុរិយសហស្សំ ឧដ្ឋាបេន្តោ វិយ បាកដំ កត្វា ទេសេន្តោ បញ្ហេ កថេហីតិ។

តតោ មហាបុរិសោ ឱកាសំ ករោន្តោ អនន្តរំ គាថមាហ –

៩១។

“កតាវកាសា បុច្ឆន្តុ ភោន្តោ, យំ កិញ្ចិ បញ្ហំមនសាភិបត្ថិតំ;

អហញ្ហិតំ តំ វោ វិយាករិស្សំ, ញត្វា សយំ លោកមិមំ បរញ្ច”តិ។

តត្ថ យំ កិញ្ចីតិ ន កេវលំ តុម្ហាកំយេវ, អថ ខោ សទេវកស្សបិ លោកស្ស យំ មនសាភិបត្ថិតំ, តំ យំ ភវន្តោ បុច្ឆន្តុ។ អហញ្ហិ វោ ឥធលោកនិស្សិតំ វា បរលោកនិស្សិតំ វា សព្វំ បញ្ហំឥមញ្ច បរញ្ច លោកំ សយំ បញ្ញាយ សច្ឆិកត្វា កថេស្សាមីតិ សព្វញ្ញុបវារណំ បវារេសិ។

ឯវំ តេន ឱកាសេ កតេ សក្កោ អត្តនា អភិសង្ខតំ បញ្ហំបុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៩២។

“តតោ ច មឃវា សក្កោ, អត្ថទស្សី បុរិន្ទទោ;

អបុច្ឆិ បឋមំ បញ្ហំ, យញ្ចាសិ អភិបត្ថិតំ។

៩៣។

“កិំ សុ វធិត្វា ន កទាចិ សោចតិ, កិស្សប្បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ;

កស្សីធ វុត្តំ ផរុសំ ខមេថ, អក្ខាហិ មេ កោណ្ឌញ្ញ ឯតមត្ថ”ន្តិ។

តត្ថ យញ្ជាសីតិ យំ តស្ស មនសា អភិបត្ថិតំ អាសិ, តំ បុច្ឆីតិ អត្ថោ។ ឯតន្តិ ឯតំ មយា បុច្ឆិតមត្ថំ អក្ខាហិ មេតិ ឯកគាថាយ តយោ បញ្ហេ បុច្ឆិ។

តតោ បរំ ព្យាករោន្តោ អាហ –

៩៣។

“កោធំ វធិត្វា ន កទាចិ សោចតិ, មក្ខប្បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ;

សព្ពេសំ វុត្តំ ផរុសំ ខមេថ, ឯតំ ខន្តិំ ឧត្តមមាហុ សន្តោ”តិ។

តត្ថ កោធំ វធិត្វាតិ កោធំ មារេត្វា ឆឌ្ឌេត្វា។ សោចន្តោ ហិ បដិឃចិត្តេនេវ សោចតិ, កោធាភាវា កុតោ សោកោ។ តេន វុត្តំ “ន កទាចិ សោចតី”តិ។ មក្ខប្បហានន្តិ បរេហិ អត្តនោ កតូបការមក្ខនលក្ខណស្ស អកតញ្ញុតាសង្ខាតស្ស មក្ខស្ស បហានំ ឥសយោ វណ្ណយន្តិ។ សព្ពេសន្តិ ហីនមជ្ឈិមុក្កដ្ឋានំ សព្ពេសម្បិ ផរុសំ វចនំ ខមេថ។ សន្តោតិ បោរាណកា បណ្ឌិតា ឯវំ កថេន្តិ។

សក្កោ អាហ –

៩៤។

“សក្កា ឧភិន្នំ វចនំ តិតិក្ខិតុំ, សទិសស្ស វា សេដ្ឋតរស្ស វាបិ;

កថំ នុ ហីនស្ស វចោ ខមេថ, អក្ខាហិ មេ កោណ្ឌញ្ញ ឯតមត្ថ”ន្តិ។

សរភង្គោ អាហ –

៩៩៍

“ភយា ហិ សេដ្ឋស្ស ចេធា លមេឆ, សារេប្ពហេតុ បត សាឌិសស្ស;

ខេឃា ឌិឆ ហិតស្ស ចេធា លមេឆ, ឲតំ លត្តិ ក្ខត្តយយាហុ សន្តោ”តិ៍ –

ឲចយាឌិតំ កាឆាតំ ចឆតប្យឌិចឆតចសេត សប្ពន្តោ ចេឌិតន្តោ៍

តត្ថ អគ្គាហិ ខេយតិ, ភន្តេ ខោលាឌ្ឍញ្ញា, តុខេយត្តិ ខេ្ខ បញ្ញា ស្វកឆិតា, ឲខោ ខេយ ខិត្តំ ត កាឈ្យាតិ, កឆំ សក្កា អត្តនោ ហិតតាទស្ស ចឆតំ អឆិចាខេសតំ្ញ, តំ យយ អគ្គាហិតិ ប្វន្ធេន្តា ឲចយាហ៍ ឲតំ លត្តិត្តិ ឃខេតំ ឌាតិខោត្តាឌិហិតស្ស ចឆតំ លយតំ, ឲតំ លត្តិ ក្ខត្តយត្តិ ខេបិរាលាកបល្ហិតា ចឆត្តិ៍ ឃំ បខេតំ ឌាតិអាឌិហិ សេដ្ឋស្ស ភខេឃត, សឌិសស្ស កាទលុត្តទិឃលក្ខលោ សារេប្ពុ អាឌិតចឆស្សខេតត លយតំ, ខេតសា អឆិចាសតលត្តិ តាយាតិ អខេត្ថា៍

ឲចំ ចុខេត្ត សខេក្កា យហាសត្តំ អាហ – “ភន្តេ, បឆយំ តុខេយ្យសេន្តាសំ ចុត្តំ ឋទុសំ លខេយឆ, ឲតំ លត្តិ ក្ខត្តយយាហុ សន្តោ’តិ ចត្វា ព្ពភាតិ ‘ខេឃា ឌិឆ ហិតស្ស ចេធា លមេឆ, ឲតំ លត្តិ ក្ខត្តយយាហុ សន្តោ’តិ ចភឆ, ត ចេធា បុទិខេយត បន្ថិយំ សខេយតី”តិ៍ អឆ តំ យហាសខេត្វា, “សក្ក, បន្ថិយំ យឃា ‘អឃំ ហិខេតា’តិ ញាត្វា ឋទុសចឆតំ អឆិចាខេសត្តស្ស ចខេសត ចុត្តំ, ឃស្វា បត ត សក្កា ទ្វបភស្សតយខេត្តត សត្តាតំ សេដ្ឋាឌិកាខេចា ញាតំ្ញ, តស្វា បុទិយំ ចុត្ត”ត្តិ ចត្វា សត្តាតំ អញ្ញាណ សំចាសា ទ្វបភស្សតយខេត្តត សេដ្ឋាឌិកាចស្ស ក្ខុចិខេញ្ញាឃ្យតំ បកាខេសន្តោ កាឆយាហ –

៩៨៍

“កឆំ ចិឌញ្ញា ចត្បបត្វទ្វបំ, សេដ្ឋំ សទិក្ខ អឆចាបិ ហិតំ;

ចិទ្វបទ្វបេត ចទត្តិ សន្តោ, តស្វា ហិ សន្តោសំ ចេធា លមេឆា”តិ៍

តត្ថ ចត្បបត្វទ្វបត្តិ ចត្វហិ ព្ពទិឃាបចេហិ បដិច្ឆត្តសភាចំ៍ ចិទ្វបទ្វបេតាតិ ចិទ្វបិតំ លិយកប្បក្កលិតំ ទ្វបេត ក្ខត្តយក្យលា សន្តោបិ ចិចត្តិ៍ ព្ពយស្មិំ បតខេត្ត យញ្ញត្តិកខេត្តទស្ស ចត្វ កចេតន្តា៍

តំ ស្វត្វា សខេក្កា តិក្កខេន្តា ហុត្វា, “ភន្តេ, ឲតាឃ ខេតា លត្តិឃា អាតិសំសំ កខេឆហី”តិ ឃាចិ៍ អឆស្ស យហាសខេត្វា កាឆយាហ –

៩៨។

“ត ទេហចយត្ថុ យហតីបិ ទេសតា, សទាឌិកា ឃ្លួឡ្យាតា លទេកឆ;

ឃំ ឈក្តិយា សប្បុរិសេសា លទេកឆ, ឈក្តិពាលស្ស្សបសយក្តិ ទេចទា”តិ។

ពត្ថ ឲពយត្តិ ឲពំ ទេចទច្ឆបសយតិប្បដិឈសកាចសដ្ឋាពំ អត្ថុ។

ឲចំ យហាសទេត្តត ឈក្តិកុទេលា កមិទេព ទេព ទាឌាទេតា ចិក្តយិសុ – “សទេក្កា អត្តទេតាច បទេញ្ញាបុច្ឆតិ, អយញាំ បុច្ឆទេតាកាសំ ត ឥស្សតី”តិ។ អឆ ទេតសំ អញ្ញាសឃំ ចិឌិត្វា សទេក្កា អត្តតា អកិសក្តទេព ចត្តាទេទា បទេញ្ញាផទេបត្វាច ទេពសំ កក្លំ បុច្ឆទេត្តា កាឆយាហ –

៩៩។

“សុកាសិតំ ទេព អតុទេយាឌិយាត, អញ្ញា ពំ បុច្ឆាយិ ពឌិឈ្ឈ ក្លាហិ;

ឃឆា អហុំ ឥណ្ឌកិ តាញក្តទេកទេទា, អឆឌ្ឍទេតា កលិពុ ចាបិ ទាឌា;

ទេពសំ កពិ ក្លាហិ សុបិបកយុំតំ, កព្វបបក្តា ក្តសឹតំ ចិទេហផកា”តិ។

ពត្ថ អតុទេយាឌិយាតាតិ ក្តត់ំ យឃា បុដ្ឋាតំ ពិល្លំ បញ្ញាតំ ចិស្សជ្ជតសក្លាពំ ពច សុកាសិតំ អតុទេយាឌិត្វា។ ឃឆា អហុក្តិ ឃឆា ចត្តាទេទា ឌតា អទេហសុំ។ កលិពុ ចាតិ កលិពុទាឌា ច។ អឆឌ្ឍទេតាតិ អឆ អឌ្ឍតទាឌា។

អឆស្ស ចិស្សទេជ្ជទេត្តា យហាសទេត្តា បញ្ញា កាឆាទេឃា អកាសិ –

១០០។

“កិសតិញ្ញាចឆ្ឋំ អចកិទិឃ ឥណ្ឌកិ, ក្លឹក្តូទេលា សឌទេតា សទដ្ឋា;

កុក្កុឡនាមេ និរយម្ហិ បច្ចតិ, តស្ស ផុលិង្គានិ បតន្តិ កាយេ។

៦១.

“យោ សញ្ញតេ បព្វជិតេ អហេឋយិ, ធម្មំ ភណន្តេ សមណេ អទូសកេ;

តំ នាឡិកេរំ សុនខា បរត្ថ, សង្គម្ម ខាទន្តិ វិផន្ទមានំ។

៦២.

“អថជ្ជុនោ និរយេ សត្តិសូលេ, អវំសិរោ បតិតោ ឧទ្ធំបាទោ;

អង្គីរសំ គោតមំ ហេឋយិត្វា, ខន្តឹ តបស្សឹ ចិរព្រហ្មចារឹ។

៦៣.

“យោ ខណ្ឌសោ បព្វជិតំ អឆេទយិ, ខន្តឹ វទន្តំ សមណំ អទូសកំ;

កលាពុវីចឹ ឧបបជ្ជ បច្ចតិ, មហាបតាបំ កដុកំ ភយានកំ។

៦៤.

“ឯតានិ សុត្វា និរយានិ បណ្ឌិតោ, អញ្ញានិ បាបិដ្ឋតរានិ ចេត្ថ;

ធម្មំ ចរេ សមណព្រាហ្មណេសុ, ឯវំករោ សគ្គមុបេតិ ឋានន្តិ”។

តត្ថ កិសន្តិ អប្បមំសលោហិតត្តា កិសសរីរំ។ អវកិរិយាតិ អវកិរិត្វា និដ្ឋុភនទន្តកដ្ឋបាតនេន តស្ស សរីរេ កលិំ បវាហេត្វា។ ឧច្ឆិន្នមូលោតិ ឧច្ឆិន្នមូលោ ហុត្វា។ សជនោតិ សបរិសោ។ កុក្កុឡនាមេ និរយម្ហីតិ យោជនសតប្បមាណេ កប្បសណ្ឋិតេ កុក្កុឡវារិកនិរយេ។ ផុលិង្គានីតិ វីតច្ចិតង្គារា។ តស្ស កិរ តត្ថ កុក្កុឡេ និមុគ្គស្ស នភតោ ជលមុខេហិ កុក្កុឡវារិកា បតិសន្តិ, សីសេ មហន្តមហន្តា អង្គារា បតន្តិ។ តេសំ

បត បតតការេល សកលសទិរំ ឌឹបទុរេក្លា ចិឃ ឌលតិ, ឆាលចេចេឆតា ចត្តត្តិ៍ សេា អឆិចាេសតុំ អសេក្លាេត្តា យហាចិទចំ ទចតិ៍ សទកក្ខសត្វា បឆចិ កិត្តិត្វា ឋំ តត្វ តឆាបច្ចយាតំ ឌេស្សិ, យហាឌេតា កឃសត្តាសយាបន្ទិ៍ តស្ស អតិចិឃ ក៏តកាចំ ឆាត្វា យហាសេត្តា ឋំ តិទឃំ អត្តទឆាេបសិ៍

ឆយុំ កលាេត្តតិ ឌសក្យុសលកយុបឆឆយុំ កាសេត្តា សយេលាតិ សយិតបិេប៍ អក្ខុសេកតិ តិទបទាេឆ៍ តាឡុត្ថកេទត្តិ ឲចំតាយក់ ទាឌាតំ៍ បទេត្វាតិ បទេលិេក តិទេឃ តិន្ទាត្តំ៍ សក្កុយុាតិ ត្ថេតា ចិេតា ច សយាកត្វា លិត្តិត្វា យហត្តយហត្តា សុតលា លាឆត្តិ៍ តស្មិ កិទ កលិក្ខទេដ្ឋ ឆត្តបុទតកេទ តាឡុត្ថកេទ តាយ ទេញ្ញា ទន្ធិ ការេឃយាេត ឲេកា យហាតាបេសា បញ្ចសតតាបសបទិចុេតា ហិយចត្តា អាកយុ ទាឌុឃ្យាេត ចាសំ កេប្យត្វា យហាឌតស្ស ឆយុំ េឆេសសិ៍ “ឆយិកតាបេសា ក្តឃ្យាេត ចសតិ”តិ ទេញ្ញាបិ អាេទាចឃិសុ៍ ទាឌា បត អឆយិកេា អឆេយុត ទន្ធិ កាេទសិ៍ សេា អយេច្ចសុ តាបសំ បសំសេត្តសុ “អហយ្បិ ឆយុំ សុលិស្សាមិ”តិ ក្តឃ្យាតំ កត្វា តាបសំ ចត្តិត្វា តិសិឌិ៍ តាបេសា ទេញ្ញា សទ្ធិ បដិសត្វាទំ កេទាេត្តា “កិំ, យហាទាឌ, ឆេយុត ទន្ធិ កាេទសិ, ឌតំ ត បីឡុឲសិ”តិ អាហ៍ សេា តស្ស ក្លុន្ធិត្វា “អឃំ ក្បុងឌងចិេលា ឲត្តក់ កាលំ តាកទាតំ សត្តិេក យេច្ឆោច អក្យលំ កេឆសិ យេញ្ញា, េហាត្យ ឌាតិស្សាមិ”តិ ចិេត្តត្វា “េវូ អយ្យាកំ ឈទន្ទាទំ អាកេច្ឆឃ្យាឆា”តិ តិយេត្តត្វា សុតឌិចេស សុទាលក្ខឆស្ស ចាជិេឃា បទិបុទាេបត្វា តាបេសសុ អាកេតសុ េតាសំ កិក្លាកាឌតាតិ ក្ខឆស្ស បុទាេបត្វា ត្វាទំ បិឌហាេបត្វា យុសលិតិ ច េលាហេឆល្លួ ច កាហាេបត្វា ត្ថសិតំ សិសាតិ កិត្តាេបត្វា ឌជិសុ កាហាេបត្វា កេឆ្លាេបត្វា សុតេលហិ លាឆាេបត្វា តេត្វច កិត្តំ បឆចិ បចិសិត្វា សុតលយហាតិទេឃ តិន្ទាត្តតិ, តត្រស្ស តិកាចុតប្យយាលាសទិរំ អេហាសិ៍ អឆ តំ យហត្តយហត្តា យហាហត្វិប្យយាលា បញ្ចចណ្ណា សុតលា អតុតាត្តិត្វា ឆំសិត្វា តចេឃាឌតាឃ ឌលិតអឃបឆចិឃា បិេតត្វា យុលបុទំ លុញ្ចត្តា ចិប្បត្តុយាតំ លាឌិសុ៍ យហាសេត្តា បឆចិ ក្តិឆា កិត្តិត្វា ឋំ តិទឃំ ឌេស្សត្វា យហាឌតស្ស ក៏តកាចំ ឆាត្វា អត្តទឆាេបសិ៍

អឆន្ទុេតាតិ សហស្សពាហុទាឌា៍ អក្ខិទសត្តិ អេក្ខហិ ទំសិតំ តិច្ឆទលាេតា ឲចំលន្ទតាយំ៍ េហេឆឃិត្វាតិ ចិេហេឆត្វា ចិសបិតកេល្លត ចិន្ធិត្វា ឌីចិតក្លឃំ បិេបត្វា៍ សេា កិទ អន្ទុេតា តាយ ទាឌា យហិសកេទដ្ឋ េកតកទាឌឆាតិឃំ ទន្ធិ កាេទេត្តា យិកចំ កត្វា យិេក ចឆិត្វា អក្ខាទបក្កយំសំ លាឆេត្តា ចិចទិ៍ អេឆកឌិចសំ យិកាតំ អាកយតដ្ឋាេត េកាដ្ឋក់ កត្វា យិេក ត្ថលេលិកឃយាេតា អដ្ឋាសិ៍ តឆា សេា តាបេសា តស្ស ទេញ្ញា អចិត្មុេទ ឲក់ កាទេទុក្លួ អកិទុហិត្វា ឋលិតិ ត្ថចិតេត្តា ត្ថចិតិតឋលសាល់ យុត្តិ៍ តស្សា ចិស្សដ្ឋាឃ សេត្តត ឋំឆាតំ បត្វា យិកា បលិឃិសុ៍ ទាឌា ក្លុន្ធិត្វា តាបសំ ចិសយិស្សិេតាត សេល្លត ចិន្ធ្យិ សេា បទិកលិត្វា បតេត្តា យត្វេកត លឌិទលាល្យក់ អាសាេឆត្វា ស្មុលេក្កេឃច កាលយកាសិ៍ ទាឌា តន្លលេឃច ក្តិឆា កិត្តំ បឆចិ បចិសិត្វា សត្តិស្មុលតិទេឃ តិន្ទាត្តិ, តិកាចុតប្យយាលំ សទិរំ អេហាសិ៍ តត្រ ឋំ តិទឃបិលិ ឌលិេតហិ អាចុេឆហិ េកាេដ្ឋត្វា ឌលិតំ អឃបន្ទាតំ អាេទាបត្តិ៍ បន្ទាតយត្វេក ចិតកាេល ចាេតា បហទតិ, សេា ចាតប្យហាេទត បទិកលិត្វា បតតិ៍ តស្មិ លេលា េហដ្ឋា តចេឃាឌតាឃ ឌលិតអឃបឆចិឃា យហាតាលក្លួត្តប្យយាលំ ឌលិតំ អឃស្មុលំ ដ្ឋហតិ៍ សេា ស្មុលក្កុយត្វេកេឃច អាសាេឆត្វា ស្មុលិចុេតា តិដ្ឋតិ៍ តស្មិ លេលា បឆចិ ឌលតិ, ស្មុលំ ឌលតិ, តស្ស សទិរំ ឌលតិ៍ សេា តត្វ យហាទចំ ទចេត្តា បច្ចតិ៍ យហាសេត្តា បឆចិ ក្តិឆា កត្វា ឋំ តិទឃំ ឌេស្សត្វា យហាឌតស្ស ក៏តកាចំ ឆាត្វា អត្តទឆាេបសិ៍

លល្លេសាតិ ចត្តាេទា ហត្វបិេឆ កល្លតាសញ្ចា លល្លាលល្លំ កត្វា៍ អក្ខុសកត្តិ តិទបទាេឆ៍ តឆា េលឆាេបត្វា ត្ថិហិ កសាហិ បហាទសហស្សហិ

ᨲᩣᩊᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩈᩥᨿ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠᩩᨩ᩠ᨩᩮ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨸᩃᩥᨿ᩠ᨿᩣ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨠᩩᩃ᩠ᩃᩈᨾᨸ᩠ᨸᩥᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩼ ᨠᩮᩣᩃᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩮᩣᩃᩥᨿ ᩋᨹᩥᨧᩥ᩼ ᨠᨲᩩᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᩃᩥᨻᩮᨧᨲ᩠ᨲ, ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩏᨸᨸᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩩ ᨡᩣᩃᩥᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩁ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ᩼ ᩅᩥᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨸᨶ ᨠᩮᩣᩃᩥᨿᩁᩮᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᨲ᩠ᩅ ᩃᨲ᩠ᨲᩥᨧᩣᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᩼ ᪒᩼᪓᩼᪓᪕-᪓᪗) ᨠᨳᩥᨲᩮᩣᨿᩮᩅ᩼ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨸᩣᨸᨠᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨶᩥᩁᨿᩮᩉᩥ ᨸᩣᨸᨠᩣᨶᩥ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨶᩥᩁᨿᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩮᨲᩥ, ᩈᨣ᩠ᨣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᩩᩃᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩣ, ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩮᩁᨿᩥᨠᩣ, ᩋᨳ ᨠᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨶᩥᩁᨿᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨸᩥ ᨧ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮᩈᩩ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨸᨧ᩠ᨧᨿᨴᩣᨶᩣᨴᩥᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨧᩁᨱᩅᩥᨵᩣᨶᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩴ ᩈᨾᨱᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨳᩣᨲᩥ᩼

ᩑᨠᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᨠᩣᩁᩮ ᨠᩔᨧᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ ᨲᨴᩤ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᩅᩈᩮᩈᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᩉᩮ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩣᩉ –

ᩃᩥ᪂᩼

“ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᨲᩮ ᩋᨶᩩᨾᩮᩣᨴᩥᨿᩣᨶ, ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨲᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨲᨴᩥᨦ᩠ᨥ ᨻᩕᩪᩉᩥ;

ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᨶᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥ ᨶᩮᩣ ᨩᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᩼

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᨶᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥ ᨶᩮᩣ ᨩᩉᩣᨲᩦᨲᩥ ᨠᨳᩴᩅᩥᨵᩴ ᨶᩩ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᩥᩁᩦ ᨶ ᨩᩉᩣᨲᩦᨲᩥ᩼

ᩋᨳᩔ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

ᩃᩥ᪃᩼

“ᨠᩣᨿᩮᨶ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨧ ᨿᩮᩣᨵ ᩈᨬ᩠ᨬᨲᩮᩣ, ᨾᨶᩈᩣ ᨧ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨸᩣᨸᩴ;

ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩮᨲᩪ ᩋᩃᩥᨠᩴ ᨽᨱᩮᨲᩥ, ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩴ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩼

ᩃᩥ᪄᩼

“ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨾᨶᩈᩣᨽᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩴ, ᨶᩣᨧ᩠ᨧᩣᩉᩥᨲᩴ ᨠᨾ᩠ᨾ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩴ;

ᨠᩣᩃᩣᨣᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨷᨴᩴ ᨶ ᩁᩥᨬ᩠ᨧᨲᩥ, ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩴ ᨷᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪘᪕᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪ ᨠᨲᩅᩮᨴᩥ ᨵᩦᩁᩮᩣ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩊ᩠ᩉᨽᨲ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ;

ᨴᩩᨡᩥᨲᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ, ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩴ ᩈᨷ᩠ᨷᩩᩁᩥᩈᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪘᪙᪨

“ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩉᩥ ᨣᩩᨱᩮᩉᩩᨷᩮᨲᩮᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨾᩩᨴᩪ ᩈᩴᩅᩥᨽᩣᨣᩦ ᩅᨴᨬ᩠ᨬᩪ;

ᩈᨦ᩠ᨣᩣᩉᨠᩴ ᩈᨡᩥᩃᩴ ᩈᨱ᩠ᩉᩅᩣᨧᩴ, ᨲᨳᩣᩅᩥᨵᩴ ᨶᩮᩣ ᩈᩥᩁᩥ ᨶᩮᩣ ᨩᩉᩣᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ “ᨠᩣᩁᨿᩮᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᨷᨴᩣᨶᩥ ᨲᩥᩅᩥᨵᩈᩩᨧᩁᩥᨲᨴ᩠ᩅᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ᪨ ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩮᨲᩪᨲᩥ ᨴᩮᩈᨶᩣᩈᩦᩈᨾᩮᩅᩮᨲᩴ, ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᨷᩁᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᨿᩈᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᨵᨶᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᩃᩣᨽᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᩋᩣᨾᩥᩈᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩉᩮᨲᩩ ᩅᩣ ᩋᩃᩥᨠᩴ ᨶ ᨠᨳᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨠᩣᨿᨬ᩠ᨧᩮᩣᩈ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ “ᩅᩣᨧᩣᨿ ᩈᨬ᩠ᨬᨲᩣ”ᨲᩥ ᩍᨾᩥᨶᩣᩅ ᩈᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ, ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩥᨶᩮᩣ ᨷᨶ ᩋᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩣᨷᩴ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦᨲᩥ ᨣᩁᩩᨽᩣᩅᨴᩦᨷᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨶ ᩑᩅᨾᩣᩉᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨷᩩᨣ᩠ᨣᩃᩴ ᩈᩦᩃᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨷᨬ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨧ ᨷᩣᩊᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᩴ ᨣᩪᩊ᩠ᩉᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨽᨲ᩠ᨲᨩᩣᨲᨠ- (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪘᪨᪓᪖ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩈᨾ᩠ᨽᩅᨩᩣᨲᨠ- (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪖᪨᪑᪒᪕ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨾᩉᩣᩏᨾ᩠ᨾᨣ᩠ᨣᨩᩣᨲᨠᩮᩈᩩ (ᨩᩣ᪨ ᪒᪨᪒᪒᪨᪕᪙᪐ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩋᩣᨣᨲᩈᨴᩥᩈᩴ ᨷᨬ᩠ᩉᩴ ᨾᨶᩈᩣᨽᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨶᩈᩣ ᩋᨽᩥᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨭᩥᩅᩥᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩈᩉᩔᩴ ᩈᩪᩁᩥᨿᩈᩉᩔᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨷᩣᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩮᩣ ᨠᨳᩮᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨶᩣᨧ᩠ᨧᩣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩋᨲᩥᩋᩉᩥᨲᩴ, ᩉᩥᨲᩣᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨹᩁᩩᩈᩴ ᩈᩣᩉᩈᩥᨠᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨿᩮᩣ ᨶ ᨠᩁᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩍᨾᩔ ᨷᨶᨲ᩠ᨳᩔ ᩋᩣᩅᩥᨠᩁᨱᨲ᩠ᨳᩴ –

“ᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᩩᨡᩔ ᩉᩮᨲᩩ, ᨷᩣᨷᩣᨶᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩈᨾᩣᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ;

ទុវេក្ខត ឲ្យដ្ឋា បិច្ចុព្ពតាបិ សន្តា, លទ្ធា ខោសោ ច ន ជហន្តិ ឆប្ប”ន្តិ –

ក្នុទិបខេញ្ញា កនេឆតខេន្តា

កាលិកាតត្តិ ឲត្ត ទាត់ ទាតព្ពកាលេ, ឃីលំ រក្ខិណកាលេ, ឧបេបិរសធំ ឧបចារសកាលេ, សទរណាឃុ បតិដ្ឋាតកាលេ, បព្ពជិតកាលេ, សយណឆប្បុករណកាលេ, ចិបឃ្យុតាចារឃ្វិ ឃុញ្ញុតកាលេ ចាតិ ព្ពុយាតិ ទាតាឌីតិ សយ្យោខេន្តា កាលិកាតំ អត្តបជំ ត ទិដ្ឋាតិ ត ហារេបតិ ត កញ្ញអារេបតិ តាយ តចាចិឆត្តិ សក្ក សព្ពញ្ញាព្បុទ្ធា ច បច្ចេកព្បុទ្ធា ច ខេរឹសិសត្តា ច បញ្ញាចត្តិ កនេឆត្តា ឲចទ្វបំ បុក្កលំ កនេឆត្តិ

“ឃោ ចេ”តិ កាឆាឃ បទេត អត្តតោ កតក្យុលំ ជាតាតីតិ កតញ្ញុ ឲចំ ញាត្វា បត ឃោតឃ្យ ក្យុណោ កតោ, តឃ្យ ក្យុលំ បជិកទោទេន្តា កតវេចឌី តាយ ត្វលិតឃ្យាតិ អត្តតោ សហាយឃ្យ ទ្វក្ខិប្បត្តឃ្យ ទ្វក្ខិ អត្តតិ អារេទាបេត្វា ឃោ តឃ្យ ឧប្បត្តកិច្ចំ សហទេត្វត សក្កច្ចំ កទោតិ, ព្បុទ្ធាឆឃោ ឲចទ្វបំ សប្បុទិសំ តាយ កនេឆត្តិ អបិច សប្បុទិសា តាយ កតញ្ញុ កតវេចឌិតោ ខោហាត្តីតិ សតបត្តជាតក- (ជា ១-១-ប័វ-ប័សិ) ទ្វញ្ញអហំសជាតក- (ជា ១-១វ-១១ អារខោឃា) យហាហំសជាតកាឌីតិ (ជា ១-១១-ប័ដ អារខោឃា) កនេឆតព្ពាតិ ឲខេតហិ សទ្ធាហីតិ សក្ក ឃោ ឲខេតហិ ខេហដ្ឋា ទុខេត្តហិ ឃីលំឌីហិ សទ្ធាហិបិ ក្យុណាហិ ឧបេតោ សទ្ធាតិ ឱ្យកប្បុតសទ្ធាយ សយត្តាខេតោ យុទ្ធតិ បិឃកាលិ សំចិកាកីតិ ឃីលសំចិកាកោតសំចិកាកាកិរតត្តា សំចិកាកី ឃាចកាត់ ចចត់ ញាត្វា ទាតចខេត ចទញ្ញ ចត្វហិ សក្កហចត្វហិ ខេតសំ ខេតសំ សក្កណ្ហខេតា សក្កាហកំ, យឆុរចចតតាឃ សលិលំ, យដ្ឋចចតតាឃ សណ្ហចាធំ តចាចិឆំ ត្វ បុក្កលំ អឆិកតយសខេសាកក្កុសក្ខាតា ឃិទី ខេតា ជហាតិ, តាឃ្យ ឃិទី ចិតឃ្យាតីតិ

ឲចំ យហាសខេត្វា កកតខេល បុណ្ណចត្តំ ឧដ្ឋាបេត្វា ចិឃ ចត្តារោ បខេញ្ញាចិឃ្យខេញ្ជិឃ តខេតា បទំ ខេសបញ្ញាតំ បុទ្ធា ច ចិឃ្យជ្ជតព្វា ខេហាតិ –

ប័០

“ឃុកាសិតំ ខេត អគ្គុបាខិឃាត, អញ្ញា តំ បុទ្ធាបិ តខ្ជិញ្ញុហិ;

ឃីលំ ឃិទីទ្វាបិ សតញ្ញា ឆប្បំ, បញ្ញាញ្ញា កំ ខេសដ្ឋតទំ ចទន្តិ

ប័១

“បញ្ញា ហិ ខេសដ្ឋា ក្យុសលា ចទន្តិ, តក្ខត្តរាជាទិច តារកាតំ;

សីលំ សិរី ចាបិ សតញ្ច ធម្មោ, អន្វាយិកា បញ្ញវតោ ភវន្តិ។

ប៉៦៍

“សុភាសិតំ តេ អនុមោទិយាន, អញ្ញំ តំ បុច្ឆាមិ តទិង្ឃ ព្រូហិ;

កថំករោ កិន្តិករោ កិមាចរំ, កិំ សេវមានោ លភតីធ បញ្ញំ;

បញ្ញាយ ទានិប្បដិបទំ វទេហិ, កថំករោ បញ្ញវា ហោតិ មច្ចោ។

ប៉ឲ៍

“សេវេថ វុឌ្ឍេ និបុណេ ពហុស្សុតេ, ឧគ្គាហកោ ច បរិបុច្ឆកោ សិយា;

សុណេយ្យ សក្កច្ច សុភាសិតានិ, ឯវំករោ បញ្ញវា ហោតិ មច្ចោ។

ប៉ឱ៍

“ស បញ្ញវា កាមគុណេ អវេក្ខតិ, អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ រោគតោ ច;

ឯវំ វិបស្សី បជហាតិ ឆន្ទំ, ទុក្ខេសុ កាមេសុ មហព្ភយេសុ។

ប៉ឱ៊៍

“ស វីតរាគោ បវិនេយ្យ ទោសំ, មេត្តំ ចិត្តំ ភាវយេ អប្បមាណំ;

សព្ពេសុ ភូតេសុ និធាយ ទណ្ឌំ, អនិន្ទិតោ ព្រហ្មមុបេតិ ឋាន”ន្តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩦᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᩈᩦᩃᩴ᪨ ᩈᩥᩁᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᩔᩁᩥᨿᩈᩥᩁᩥᩴ᪨ ᩈᨲᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᨵᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨸᨬ᩠ᨬᩴ᪨ ᩑᩅᩴ ᩍᨾᩮᩈᩴ ᨧᨲᩩᨶ᩠ᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᨲᩁᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᨲᩁᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩦᨲᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠ, ᩑᨲᩮᩈᩩ ᨧᨲᩪᩈᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ ᨿᩣ ᩑᩈᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩣᨾ, ᩈᩣᩅ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᩍᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᨿᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨲᩣᩁᨠᨣᨱᩣ ᨧᨶ᩠ᨴᩴ ᨸᩁᩥᩅᩤᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᩣ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩦᩃᨬ᩠ᨧ ᩈᩥᩁᩦ ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨲᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮ ᨲᨿᩮᩣᨸᩥ ᩋᨶ᩠ᩅᩣᨿᩥᨠᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨲᩮᩣ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᨶ᩠ᨲᨾᩮᩅ ᩋᨶᩩᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩑᩅ ᨸᩁᩥᩅᩤᩁᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

“ᨠᨳᩴᨠᩁᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩮᩅ᪨ ᨠᨳᩴᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᩋᩣᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᨽᨩᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩤᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩍᨵᩃᩮᩣᨠᩮ ᨸᨬ᩠ᨬᩴ ᩃᨽᨲᩥ, ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨧ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᩅᨴᩮᩉᩥ, ᨩᩣᨶᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᨠᨳᩴᨠᩁᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩮᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ᪨ ᨶᩥᨸᩩᨱᩮᨲᩥ ᩈᩩᨡᩩᨾᨠᩣᩁᨱᨩᩣᨶᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮ᪨ ᩑᩅᩴᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᩮ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮ ᩈᩮᩅᨲᩥ ᨽᨩᨲᩥ ᨸᨿᩥᩁᩩᨸᩤᩈᨲᩥ, ᨸᩁᩥᨿᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ, ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨸᩥᨸᩣᩈᩮᩣ ᩃᩮᩉᩴ ᩃᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨸᩣᨲᩥᨿᩣ ᩈᩦᩉᩅᩈᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩣᨶᩥ ᩈᩩᨱᩣᨲᩥ, ᩋᨿᩴ ᩑᩅᩴᨠᩁᩮᩣ ᨾᨧ᩠ᨧᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ ᩉᩮᩣᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩣᨧᩦᨶᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨲᩮᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨸᨭᩥᨸᨴᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩔᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨣᨲᩥᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈ ᨸᨬ᩠ᨬᩅᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᨲᩥ ᨠᩣᨾᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᩈᩮ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨽᩣᩅᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᨲᩮᩣ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩈᨾ᩠ᨸᩁᩣᨿᩥᨠᩣᨶᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨽᩣᩅᨲᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ, ᩋᨭ᩠ᨮᨶᩅᩩᨲᩥᨿᩣ ᩁᩮᩣᨣᩣᨶᩴ ᨠᩣᨾᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩈᨾ᩠ᨽᩅᨲᩮᩣ ᩁᩮᩣᨣᨲᩮᩣ ᨧ ᩋᩅᩮᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩥᨸᩔᩦ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᩋᨶᩥᨧ᩠ᨧᩣᨴᩥᨲᩴ ᨸᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩣᨾᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨶᩴ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨸᩉᩣᨶᨾᩮᩅ ᩈᩩᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᩈᩩ ᨠᩣᨾᩮᩈᩩ ᨾᩉᨻ᩠ᨽᨿᩮᩈᩩ ᨨᨶ᩠ᨴᩴ ᨸᨩᩉᩣᨲᩥ᪨ ᩈ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣᨲᩥ, “ᩈᨠ᩠ᨠ, ᩈᩮᩣ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᩅᩦᨲᩁᩣᨣᩮᩣ ᨶᩅᩣᨥᩣᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩅᩈᩮᨶ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨶᨠᩈᨽᩣᩅᨴᩮᩣᩈᩴ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩈᨲ᩠ᨲᩣᩁᨾ᩠ᨾᨱᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩴ ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨸᩁᩥᩉᩦᨶᨩ᩠ᨫᩣᨶᩮᩣ ᩋᨶᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩮᩣ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩮ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨠᩣᨾᩣᨶᩴ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᩣᨩᩪᨶᩴ ᩈᨻᩃᨠᩣᨿᩣᨶᩴ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩁᩣᨣᩮᩣ ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ᪨ ᨲᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᩉᩦᨶᨽᩣᩅᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

ᨸᩮ᪨

“ᨾᩉᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᩋᩣᨣᨾᨶᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩅᨭ᩠ᨮᨠᩣ ᨽᩦᨾᩁᨳᩔ ᨧᩣᨸᩥ;

ᨠᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩁᩣᨩᩔ ᨧ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᩁᩔ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᩈ ᩅᩮᩣ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᩮᩣ ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᨲ᩠ᨳᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᩉᩣᩅᩥᨸ᩠ᨹᩣᩁᩴ ᨾᩉᩣᨩᩩᨲᩥᨠᩴ᪨ ᨲᩅᨭ᩠ᨮᨠᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᩋᨭ᩠ᨮᨠ᪨ ᨸᩉᩦᨶᩮᩣᨲᩥ ᨲᨴᨦ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᩉᩣᨶᩮᨶ ᨸᩉᩦᨶᩮᩣ᪨

តំ សុត្វា រាជានោ មហាសត្តស្ស ថុតឹ ករោន្តា គាថមាហំសុ –

៥៤.

“ឯវមេតំ បរេធិត្តវេទិ, សេដ្ឋស នោ កាយវរោ បហីនោ;

ករោហិ ឱកាសមនុគ្គហាយ, យថា គតឹ តេ អភិសម្ភវេម”តិ.

តត្ថ អនុគ្គហាយាតិ បញ្ញជ្ជតាយ ឱកាសំ នោ ករោហិ. យថា មយំ បញ្ញាឌិត្វា តវ គតឹ និប្ផត្តិ អភិសម្ភវេម វិបុលោឡ្ហាយ, តយា បដិវិជ្ឈិតំ បដិវិជ្ឈេយ្យាមាតិ វទឹសុ.

អថ តេសំ ឱកាសំ ករោន្តោ មហាសត្តោ ចតុត្ថំ គាថមាហ –

៥៥.

“ករោមិ ឱកាសមនុគ្គហាយ, តថា ហិ វោ កាយវរោ បហីនោ;

ផរាថ កាយំ វិបុលាយ បីតិយា, យថា គតឹ មេ អភិសម្ភវេថា”តិ.

តត្ថ ផរាថ កាយន្តិ ឱភាសបីតិយា វិបុលាយ កាយំ ផរថាតិ.

តំ សុត្វា តេ សម្បដិច្ឆន្តា គាថមាហំសុ –

៥៦.

“សព្វំ ករិស្សាម តវានុសាសនឹ, យំ យំ តុវំ វក្ខសិ ភូរិបញ្ញ;

ផរាម កាយំ វិបុលាយ បីតិយា, យថា គតឹ តេ អភិសម្ភវេម”តិ.

អថ តេសំ សពលកាយានំ មហាសត្តោ បញ្ហំ ឋាបេត្វា ឥសិគណំ ឧយ្យោជេន្តោ គាថមាហ –

៥០។

“កតាយ វច្ឆស្ស កិសស្ស បូជា, គច្ឆន្តុ ភោន្តោ ឥសយោ សាធុរូបិ;

ឈានេ រតា ហោថ សទា សមាហិតា, ឯសា រតី បព្ពជិតស្ស សេដ្ឋា”តិ។

តត្ថ គច្ឆន្តូតិ អត្តនោ អត្តនោ វសនដ្ឋានានិ គច្ឆន្តុ។

ឥសយោ តស្ស សរភង្គសត្ថុនោ វចនំ សិរសា សម្បដិច្ឆិត្វា វន្ទិត្វា អាកាសំ ឧប្បតិត្វា សកានិ វសនដ្ឋានានិ គមិំសុ។ សក្កោបិ ឧដ្ឋាយាសនា មហាសត្តស្ស ថុតិំ កត្វា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហសុរិយំ នមស្សន្តោ វិយ មហាសត្តំ នមស្សមានោ សបរិវារោ បក្កាមិ។ ឥមមត្ថំ វិទិត្វា សត្ថា ឥមា គាថាយោ អភាសិ –

៥១។

“សុត្វាន គាថា បរមត្ថសំហិតា, សុភាសិតា ឥសិនា បណ្ឌិតេន;

តេ វេទជាតា អនុមោទមានា, បក្កាមុ ទេវា ទេវបុរំ យសស្សិនោ។

៥២។

“គាថា ឥមា អត្ថវតី សុព្យញ្ជនា, សុភាសិតា ឥសិនា បណ្ឌិតេន;

យោ កោចិមា អដ្ឋិកត្វា សុណេយ្យ, លភេថ បុព្ពាបរិយំ វិសេសំ;

លទ្ធាន បុព្ពាបរិយំ វិសេសំ, អទស្សនំ មច្ចុរាជស្ស គច្ឆេ”តិ។

តត្ថ បរមត្ថសំហិតាតិ អនិច្ចាទិទីបនេន និព្ពាននិស្សិតា។ គាថា ឥយាតិ ឥទំ សត្ថា សរភង្គសត្ថុនោ និព្ពានទាយកំ សុភាសិតំ វណ្ណេន្តោ អាហ។ តត្ថ អត្ថវតីតិ និព្ពានទាយកេនេវ បរមត្ថនិស្សិតា។ សុព្យញ្ជនាតិ បរិសុទ្ធព្យញ្ជនា។ សុភាសិតាតិ សុកថិតា។ អដ្ឋិកត្វាតិ អត្តនោ អត្ថិកភាវំ កត្វា អត្ថិកោ ហុត្វា សក្កច្ចំ សុណេយ្យ។ បុព្ពាបរិយន្តិ បឋមញ្ញាណំ បុព្ពវិសេសោ, ទុតិយញ្ញាណំ អបរវិសេសោ។ ទុតិយញ្ញាណំ បុព្ពវិសេសោ, តតិយញ្ញាណំ អបរវិសេសោតិ ឯវំ អដ្ឋសមាបត្តិចតុមគ្គវសេន បុព្ពាបរភាវេន ឋិតំ វិសេសំ។ អទស្សន្តិ បរិយោសានេ អបរវិសេសំ អរហត្តំ លភិត្វា និព្ពានំ បាបុណេយ្យ។ និព្ពានប្បត្តោ ហិ បុគ្គលោ មច្ចុរាជស្ស អទស្សនំ គតោ នាម ហោតីតិ។

ឯវំ សត្ថា អរហត្តេន ទេសនាយ កូដំ គណ្ហិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ មោគ្គល្លានស្ស អាឡាហនេ បុប្ផវស្សំ វស្សី”តិ វត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេន្តោ អាហ –

៥៦។

“សាលិស្សរោ សារិបុត្តោ, មេណ្ឌិស្សរោ ច កស្សបោ;

បព្ពតោ អនុរុទ្ធោ ច, កច្ចាយនោ ច ទេវលោ;

៥៧។

“អនុសិស្សោ ច អានន្ទោ, កិសវច្ឆោ ច កោលិតោ;

នារទោ ឧទាយិត្ថេរោ, បរិសា ពុទ្ធបរិសា;

សរភង្គោ លោកនាថោ, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

សរភង្គជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៥២៣] ៣។ អលម្ពុសាជាតកវណ្ណនា

អថព្រវីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បុរាណទុតិយិកាបលោភនំ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ឥន្ទ្រិយជាតកេ (ជា. ១.៨.៦០ អាទយោ) វិត្ថារិតមេវ។ សត្ថា បន តំ ភិក្ខុំ “សច្ចំ កិរ ត្វំ, ភិក្ខុ, ឧក្កណ្ឋិតោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ចំ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “កេន ឧក្កណ្ឋាបិតោសី”តិ វត្វា

“បុរាណទុតិយិកាយា”តិ វុត្តេ “ភិក្ខុ ឯសា ឥត្ថី តុយ្ហំ អនត្ថការិកា, ត្វំ ឯតំ និស្សាយ ឈានំ នាសេត្វា តីណិ សំវច្ឆរានិ មូឡ្ហោ វិសញ្ញី និបជ្ជិត្វា ឧប្បន្នាយ សញ្ញាយ មហាបរិទេវំ បរិទេវី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ ព្រាហ្មណកុលេ និព្វត្តិត្វា វយប្បត្តោ សព្ពសិប្បេសុ និប្ផត្តិំ បត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា អរញ្ញាយតនេ វនមូលផលាហារោ យាបេសិ។ អថេកា មិគី តស្ស បស្សាវដ្ឋានេ សម្ភវមិស្សកំ តិណំ ខាទិត្វា ឧទកំ បិវិ។ ឯត្តកេនេវ ច តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា គព្ភំ បដិលភិត្វា តតោ បដ្ឋាយ អញ្ញត្ថ អគន្ត្វា តត្ថេវ តិណំ ខាទិត្វា អស្សមស្ស សាមន្តេយេវ វិចរតិ។ មហាសត្តោ បរិគ្គណ្ហន្តោ តំ ការណំ អញ្ញាសិ។ សា អបរភាគេ មនុស្សទារកំ វិជាយិ។ មហាសត្តោ តំ បុត្តសិនេហេន បដិជគ្គិ, “ឥសិសិង្គោ”តិស្ស នាមំ អកាសិ។ អថ នំ មហាសត្តោ វិញ្ញុតប្បត្តំ បព្ពាជេត្វា អត្តនោ មហល្លកកាលេ តំ អាទាយ នារិវនំ នាម គន្ត្វា, “តាត, ឥមស្មិំ ហិមវន្តេ ឥមេហិ បុប្ផេហិ សទិសា ឥត្ថិយោ នាម ហោន្តិ, តា អត្តនោ វសំ គតេ មហាវិនាសំ បាបេន្តិ, ន តាសំ វសំ នាម គន្តុំ វដ្ដតី”តិ ឱវទិត្វា អបរភាគេ ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសិ។

ឥសិសិង្គោបិ ឈានកីឡំ កីឡន្តោ ហិមវន្តប្បទេសេ វាសំ កប្បេសិ។ ឃោរតបោ បរមធិតិន្ទ្រិយោ អហោសិ។ អថស្ស សីលតេជេន សក្កស្ស ភវនំ កម្បិ, សក្កោ អាវជ្ជេន្តោ តំ ការណំ ញត្វា “អយំ មំ សក្កត្តា ចាវេយ្យ, ឯកំ អច្ឆរំ បេសេត្វា សីលមស្ស ភិន្ទាបេស្សាមី”តិ សកលទេវលោកំ ឧបបរិក្ខន្តោ អត្តនោ អឌ្ឍតេយ្យកោដិសង្ខាតំ បរិចារិកានំ មជ្ឈេ ឯកំ អលម្ពុសំ ឋបេត្វា អញ្ញំ តស្ស សីលំ ភិន្ទិតុំ សមត្ថំ អទិស្វា តំ បក្កោសាបេត្វា តស្ស សីលភេទំ កាតុំ អាណាបេសិ។ តមត្ថំ អាវិករោន្តោ សត្ថា បឋមំ គាថមាហ –

៥៣.

“អថព្រវិ ព្រហា ឥន្ទោ, វត្រភូ ជយតំ បិតា;

ទេវកញ្ញំ បរាភេត្វា, សុធម្មាយំ អលម្ពុស”ន្តិ។

តត្ថ ព្រហាតិ មហា។ វត្រភូតិ វត្រស្ស នាម អសុរស្ស អភិភវិតា។ ជយតំ បិតាតិ ជយន្តានំ ជយប្បត្តានំ សេសានំ តេត្តិំសាយ ទេវបុត្តានំ បិតុកិច្ចសាធនេន បិតា។ បរាភេត្វាតិ ហទយំ ភិន្ទិត្វា ឧបលាបេន្តោ វិយ តំ “បដិពលា អយ”ន្តិ ញត្វាតិ អត្ថោ។ សុធម្មាយន្តិ សុធម្មាយំ ទេវសភាយំ។

បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនេ និសិន្នោ តំ អលម្ពុសំ បក្កោសាបេត្វា ឥទមាហ –

៥៤.

“យិស្ស ទេចា តំ ឃាចន្តិ, តាចតិំសា និសត្តកា;

ព្ទសិប្យលោកេត គច្ឆ, ព្ទសិសិក្កុំ អលព្ញូសេ”តិ៍

តត្ថ យិស្សតិ តំ អាលបតិ, ព្ទដ្ឋា តស្សា តាយំ, សព្ទា បតិត្ថិយោ បុរិសេ កិលេសយិស្សតេត យិស្សតោ “យិស្សា”តិ ចុច្ចន្តិ, តេតត សាឆារលោត ក្យលតាយេតាលបន្តោ ឲចយាហ៍ ព្ទសិប្យលោកេតតិ ព្ទសីតំ បលោកតសយេត្វ៍ ព្ទសិសិក្កន្តិ តស្ស កិរ យត្វកោ យិកសិក្ខាកាទេត ទេក្ខ ក្នុញ្ញអា ដ្ឋុហិសុ, តស្មា ឲចំ ចុច្ចតិ៍

ព្ទតិ សក្កោ “គច្ឆ ព្ទសិសិក្កុំ ដ្ឋុបសក្កយិត្វា អត្តតោ ចសំ អាតេត្វា សីលយស្ស កិត្តា”តិ អលព្ញូសំ អាណាបេសិ៍

ដលិ៍

“បុរាយំ អយេព្រអច្ចុតិ, ចត្តចា ព្រាហ្មចរិយចា;

តិត្ថាតាកិរតោ ចុទ្ធោ, តស្ស យក្កាតិ អាចរា”តិ៍ – ចចតំ អាហ;

តត្ថ បុរាយន្តិ អយំ តាបសោ ចត្តសយ្យត្ថោ ច ព្រាហ្មចរិយចា ច, សោ បតេតស ជីឈាឃុកតាយ តិត្ថាតសក្កាតេ យក្កេ អកិរតោ ក្យលចុទ្ធិយា ច ចុទ្ធោ៍ តស្មា ឃាច ឲស អយេព្រតាតិក្កយតិ, ត អកិកចិត្វា ព្ទយព្យាផាតា ចារេចតិ, តាចទេច ត្វំ គត្ថា តស្ស ទេចលោកោយតាតិ យក្កាតិ អាចរ, យថា ព្ទឆ តាកច្ឆតិ, ឲចំ ករោហីតិ អត្ថោ៍

តំ សុត្វា អលព្ញូសា កាឆាទ្ធយយាហ –

ដប៉

“ទេចរាជ កិមេច ត្វំ, យមេច ត្យចំ សិក្ខសិ;

ព្ទសិប្យលោកេត គច្ឆ, សន្តិ អញ្ញាបិ អច្ឆរា៍

៩៩។

“មាទិសិយោ បវរា ចេវ, អសោកេ នន្ទនេ វនេ;

តាសម្បិ ហោតុ បរិយាយោ, តាបិ យន្តុ បលោភនា”តិ។

តត្ថ កិមេវ ឥត្ថី កិំ នារេយំ ត្វំ ករោសីតិ ទីបេតិ។ មមេវ តុម្ហំ និក្ខមីតិ ឥមស្មិំ សកលទេវលោកេ មមេវ តុម្ហំ ឥច្ឆាមិ, អញ្ញំ ន បស្សាមីតិ អធិប្បាយេន វទតិ។ ស-ការោ បនេត្ថ ព្យញ្ជនសន្ធិករោ។ ឥសិប្បលោភនេ ឋត្វាតិ កិំការណា មញ្ញេវ ទុំ វទេសីតិ អធិប្បាយោ។ បវរា ចេវាតិ មយា វុត្តតរា ចេវ។ អសោកេតិ សោករហិតេ។ នន្ទនេតិ នន្ទិជនកេ។ បរិយាយោតិ គមនវារោ។

តតោ សក្កោ តិស្សោ គាថាយោ អភាសិ –

១០០។

“អទ្ធា ហិ សច្ចំ ភណសិ, សន្តិ អញ្ញាបិ អច្ឆរា;

តាទិសិយោ បវរា ចេវ, អសោកេ នន្ទនេ វនេ។

១០១។

“ន តា ឯវំ បជានន្តិ, បារិចរិយំ បុមំ គតា;

យាទិសំ ត្វំ បជានាសិ, នារិ សព្វង្គសោភនេ។

១០២។

“ត្វមេវ គច្ឆ កល្យាណិ, ឥត្ថីនំ បវរា ចសិ;

តវេវ វណ្ណរូបេន, សវសមានយិស្សសី”តិ។

ຕຕ຺ຖ ປຸຍໍ ກຕາຕິ ປຸຣິສໍ ຂ຺ປສຕ຺ກຍຕ຺ຕາ ສຍາຕາ ປຸຣິສປເລາິກິຄິປໍ່ຣິຈຣິຍໍ ນ ຊາຕຕ຺ຕີ ຈຕ຺ຕຸຣປຕາຕິ ສຣີຣເຈເຕ຺ຕນ ເຈຈ ຣຸປສຍຸຕ຺ຕິຍາ ຈ

ສຈສຍາຕຍິສ຺ສືຕິ ຕໍ ຕາປສໍ ອຕ຺ຕເຕາ ຈສໍ ອາເຕສ຺ສືຕິ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ອລຍ຺ຍສາ ເຕ຺ວ ກາຄາ ອກາສິ –

໑໐໗

“ນ ຈາຫໍ ນ ກຍິສ຺ສາມິ, ເຣຈຣາເຊນ ເປສິຕາ;

ຈິເຕຍິ ເຈຕໍ ອາສາເທ຺, ສ຺ກຸເຕເຊາ ຫິ ເມາທູເລາ

໑໐໘

“ອເຕເກ ຄິຣຍໍ ປຕ຺ຕາ, ຍ຺ວສິຍາສາຄີຍາ ຊຕາ;

ອາປຕ຺ຕາ ເຍາທສໍສາເຣ, ຕສ຺ມາ ເລາຍາຕິ ທໍສເຍ”ຕິ

ຕຕ຺ຖ ນ ຈາຫຕ຺ຕິ ນ ເຈ ອທໍ ຈິເຕຍີຕິ ກາຍາຍິ ອາສາເທ຺ຕິ ອາສາຄິຕໍ່ ຍ຺ວຄໍ ຈຸຕ຺ຕໍ ເທາຕິ – ຕາທໍ, ເຣຈ, ຕຍາ ເປສິຕາ ນ ກຍິສ຺ສາມິ, ອປິຈາທໍ ຕໍ ຍ຺ວສິ ສີລເກຣຕ຺ວາຍ ອລ຺ລີຍິຕໍ່ ກາຍາຍິ, ສ຺ກຸເຕເຊາ ຫິ ເສາຕິ ອາສາຄີຍາຕິ ອາສາເຣຕ຺ວາ ເຍາທສໍສາເຣຕ຺ຕິ ເຍາເທນ ສໍສາເຣ, ເຍາເທນ ຍ຺ວສິ ປເລາເກຕ຺ວາ ສໍສາເຣ ອາປຕ຺ຕາ ຈຕຸຕ຺ເຣຕຸ ປຕິຍ຺ຊິຕາ ສຕ຺ຕາ ກຄຸຕປຈໍ ອຕິກ຺ກຕ຺ຕາ ຕສ຺ມາຕິ ເຕນ ກາເຣເຄຕ ເລາຍາຕິ ທໍສເຍຕິ ອທໍ ເລາຍາຕິ ຍ຺ວເປຍິ, “ຕສ຺ສ ກິຣາທໍ ສີລໍ ກິຕ຺ຕິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິຕ຺ຕຍາຍາຕາຍ ເຍ ເລາຍາຕິ ປທໍສຕ຺ຕີຕິ ເຈຕິ

໑໐໙

“ຍ຺ວຄໍ ຈຕ຺ວາຣ ປຕ຺ຕາຍິ, ອຕ຺ຖາ ກາຍເຈຕ຺ຕິຄີ;

ຍິສ຺ສາ ຍິສ຺ສິຕຍິຕ຺ຖີ, ຍ຺ວສິສິຕ຺ຕໍ ອລຍ຺ຍສາ

១០៩៎

“សា ច តំ ចតេយាកឃ្យា ញសិសិក្ខេត ទក្លិតំ;

តិប្តិខាលកសន្លាត្តំ, សយត្តា អគ្គេឃាខត៌

១០លិ៌

“បិតោច បិតទាសយិ,ញ្ញខញ្ញសយឃំ បតិ;

អក្កិដ្ឋិ បរិយដ្ឋត្តំ, ញសិសិក្ខំ ដ្ឋបិកយី”តិ៌ – ញយា អកិសយ្ឋក្កាឆា;

តត្ថ បក្កាយីតិ តោត ហិ, ខេចទាខ, អាចខ្ជេឃ្យាសិ យត្តិ អត្តតោ សឃតកញ្ហុំ បចិសិត្វា អលក្តទិត្វា ញសិសិក្ខំ កិលេសេត យិស្សិតំ ញក្ខត្តិ បក្កាយិ, កិក្លេច, សា អក្ខទា តស្ស អស្សយំ កតាតិ៌ តិប្តិខាលកសន្លាត្តិ ទត្តក្ខទចតេត សន្លាត្តំ៌ បិតោច បិតទាសយីត្វិ, កិក្លេច, បិតទាសចេលិឃ បិតោច បកេឃច អតិបកេច៌ ដ្ឋញ្ញសយឃំ បតីតិ ឃ្ញទិឃ្យក្កយតចេលិឃយេច៌ អក្កិដ្ឋត្តិ អក្កិសាលំ៌ ទត្តិ បឆាតយត្យុញ្ចិត្វា បិតោច តត្វា ដ្ឋខកកិឌ្ឍំ កត្វា បណ្ណសាលិឃំ ទោកំ ពសាតយុពេត ចីតិតាយត្វា តិក្លយិត្វា អក្កិសាលំ សយ្យត្តំ តំ ញសិសិក្ខំ សា ដ្ឋបិកយិ, ញត្តិចិលិសំ ខស្សត្តិ តស្ស បុទតោ អដ្ឋាសិ៌

អច តំ តាបសោ បុច្ឆក្កា អាហ –

១០ប៌

“កា ត្យ ចិខ្ជទិចាកាសិ, ញ្ញសឌិ ចិឃ តារកា;

ចិចិត្តហត្វាករណា, អាយុត្តយកិក្យណ្ណលិ៌

១០ង៌

“អាឌិច្ចចណ្ណសក្កាសា, ហេមចន្ទកក្លិតិ;

សញ្ញាតុទ្ទ យហាយាឃា, កុយាទឹ ឆាទុទស្សតា។

១១០។

“ចិលក្កា យុក្កា សុទ្ធា, បីតា តេ សុប្បតិដ្ឋិតា;

កយគា កាយគឹឃា តេ, ហទត្តិឃេច យេ យគោ។

១១១។

“អកុបុញ្ញា ច តេ ក្ខានុ, គាកគាយសយូបយា;

ចិយដ្ឋា តុឃ្យាសុទស្សាលឹ, អក្ខស្ស ឋលកំ ឃឆា។

១១២។

“ក្ខប្បលទស្សច កិញ្ញក្ខា, គាកិ តេ សាស្រុសណ្ឋិតា;

បុទា កាល្យញ្ញាគទស្សច, ក្វទតោ បតិឌិស្សតិ។

១១៣។

“ក្ខុចិឆា ឌាតា ក្ខទឌា, អចល្លា សាស្រុបក្ខកា;

បទឃាឈទា អបតិតា, អឌ្ឍលិត្យសយា ឆគា។

១១៤។

“ទីឃា កម្ពុតលាភាសា, គីវា ឯណេយ្យកា យថា;

បណ្ឌរាវរណា វគ្គុ, ចតុត្ថមនសន្និភា។

១១៣។

“ឧទ្ធគ្គា ច អធគ្គា ច, ទុមគ្គបរិមជ្ជិតា;

ទុវិជា នេលសមុគ្គតា, ទន្តា តវ សុទស្សនា។

១១៤។

“អបណ្ឌរា លោហិតន្តា, ជិញ្ជូកផលសន្និភា;

អាយតា ច វិសាលា ច, នេត្តា តវ សុទស្សនា។

១១៥។

“នាតិទីឃា សុសម្មដ្ឋា, កនកព្យាសមោចិតា;

ឧត្តមង្គរុហា តុយ្ហំ កេសា ចន្ទនគន្ធិកា។

១១៦។

“យាវតា កសិគោរក្ខា, វាណិជានញ្ច យា គតិ;

ឥសីនញ្ច បរក្កន្តំ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ។

១១៧។

“ន តេ សមសមំ បស្សេ, អស្មិំ បឋវិមណ្ឌលេ;

កោ វា ត្វំ កស្ស វា បុត្តោ, កថំ ជានេមុ តំ មយំ”តិ។

តត្ថ វិចិត្តហត្ថាភរណាតិ វិចិត្តេហិ ហត្ថាភរណេហិ សមន្នាគតា។ ហេមចន្ទនគន្ធិនីតិ សុវណ្ណវណ្ណចន្ទនគន្ធវិលេបនា។ សណ្ហាតនូតិ សុវដ្ដិតឥត្ថរាទុ សមុត្តរូបលក្ខណា។ វិលគ្គាតិ សំខិត្តមជ្ឈា។ មុទុកាតិ មុទុ សុខុមាលា។ សុទ្ធាតិ និម្មលា។ សុប្បតិដ្ឋិតាតិ សមំ បថវិំ ផុសន្តា សុដ្ឋុ បតិដ្ឋិតា។ គមនាតិ គច្ឆមានា។ កាមនីយាតិ កន្តា កាមិតព្វយុត្តកា។ ហរន្តិយេវ មេ មនោតិ ឯតេ ឯវរូបេន បរមេន ឥត្ថិវិលាសេន សង្កមន្តិយា តវ បិតា មម ចិត្តំ ហរន្តិយេវ។ វិមដ្ឋាតិ វិសាលា។ សុស្សោណីតិ សុន្ទរសោណី។ អក្កស្សាតិ សុន្ទរវណ្ណស្ស អក្កស្ស សុវណ្ណផលកំ វិយ វិសាលា តេ សោណីតិ វទតិ។ ឧប្បលស្សេវ កិញ្ជក្ខាតិ នីលុប្បលកណ្ណិកា វិយ។ កល្យាណស្សេវាតិ សុខុមកល្យាណលោមចិត្តត្តា ឯវមាហ។

“ក្ុចិឆា”តិគាថំ ថនេ វណ្ណយន្តោ អាហ។ តេ ហិ ទ្វេ ហុត្វា ឧរេ ជាតា វដ្ដស្ស អភាវា អវដ្ដា, ឧរេ លគ្គា ឯវ ហុត្វា សុដ្ឋុ និក្ខន្តា សានុពន្ធា, បយស្ស ផារណតោ បយោធរា, អបតិតាតិ ន បតិតា, អមិលាតតាយ វា អលម្ពនតាយ វា ន អធោ បតិដ្ឋាតិ អបតិតា, សុវណ្ណផលកេ ឋបិតសុវណ្ណមយវដ្ដអលាពុតោ អភេទន សង្ខតាយ អឌ្ឍលាពុសមា ថនា។ ឧបលម្ភកា មធាតិ ឧបមីយកស្ស ហិ ទីឃា វ វដ្ដា វ គិវា ហោភតិ មធា, ឯវំ តវ គិវា ទោភំ ទីឃា។ គប្ពតលិភាសាតិ សុវណ្ណាលិង្គតលសន្និភា គីវាតិ អត្ថោ។ បណ្ឌរាវរណាតិ ទន្តាវរណា។ វត្តព្ពមនសន្និភាតិ វត្តព្ពមនោ ទុដ្ឋិ វត្តព្ពមនវត្តរូបា ជិវ្ហា។ អភិរត្តភាវេន ជិវ្ហាសទិសំ តេ ឱដ្ឋបរិយោសានន្តិ វទតិ។ ឧទ្ធគ្គាតិ ហេដ្ឋិមទន្តា។ អធគ្គាតិ ឧបរិមទន្តា។ ទុមគ្គបរិមជ្ជិតាតិ ទន្តកដ្ឋបរិមជ្ជិតា បរិសុទ្ធា។ ទុវិជាតិ ទ្វិជា។ តេលសមុត្តាតិ តិទ្ធោវសុ ហនុំសបរិយោសានេសុ សមុត្តា។

អបណ្ឌរាតិ កណ្ហា។ លោហិតន្តាតិ រត្តបរិយន្តា។ ជិញ្ជុកផលសន្និភាតិ រត្តដ្ឋានេ ជិញ្ជុកផលសទិសា។ សុទស្សនាតិ បស្សន្តានំ អតិត្តិករា បញ្ចបសាទសមន្នាគតា។ នាតិទីឃាតិ បមាណយុត្តា។ សុសម្មដ្ឋាតិ សុដ្ឋុ សម្មដ្ឋា។ កនកព្យាសមោចិតាតិ កនកព្យា វុច្ចតិ សុវណ្ណផលិកា, តាយ គន្ធតេលំ អាទាយ បហរិតា សុរចិតា។ កសិគោរក្ខាតិ ព្រាហ្មណ កសិញ្ច គោរក្ខញ្ច និស្សាយ ជីវកសត្តេ ឥទ្ធស្សតិ។ យា គតីតិ យត្តកា និប្ផត្តិ បវត្តតិ យត្តកំ ឋានំ បវត្តតិ, ចិត្តាភិគតា ឋានម្បិ ហិមវន្តេ យត្តកា ឋានសោ ចរន្តីតិ អត្ថោ។ ន តេ សមសមន្តិ តេសុ សព្ពេសុ ឯកម្បិ រូបលីលាអាចិលាសាទិសមតាយ តយា សមានំ ន បស្សាមិ។ កោ វា ត្វន្តិ ឥទំ តស្សា ឥត្ថិកាចំ ជានន្តោ បុរិសវោហារវសេន បុច្ឆតិ។

ឯវំ បាទតោ បដ្ឋាយ យាវ កេសា អត្តនោ វណ្ណំ ភាសន្តោ តាបសេ អលទ្ធសា តុណ្ហីហុត្វា តស្សា កថាយ មនាតុសន្ធិ គតាយ តស្ស សម្ពន្ធកាចំ ញត្វា គាថមាហ –

᪑᪑᪐᪨

“ᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩮᩃᩥ ᨠᨭ᩠ᨮᩮᨲ᩠ᨲ, ᨠᩔᨷᩮᩅ ᨠᨲᩮ ᩈᨲᩥ;

ᩑᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩁᨾᩥᩔᩣᨾ, ᩏᨽᩮᩣ ᩋᩈ᩠ᨾᩣᨠᨾᩔᨾᩮ;

ᩑᩉᩥ ᨲᩴ ᩏᨷᨣᩪᩉᩥᩔᩴ, ᩁᨲᩦᨶᩴ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣ ᨽᩅ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩔᨷᩮᩅ ᨠᨲᩮ ᩈᨲᩦᨲᩥ ᨠᩔᨷᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲ ᩑᩅᩴ ᨲᩅ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨠᩣᩁᩮᩃᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩅᨿᩔ, ᨷᩥᨿᩅᨧᨶᩣᩃᨷᨶᨾᩮᨲᩴ᪨ ᩁᨲᩦᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩁᨲᩦᨶᩴ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩃᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨶᩣᨿᩴ ᨾᨿᩥ ᨮᩥᨲᩣᨿ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᩈᩴ ᩋᩣᨣᨾᩥᩔᨲᩥ, ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩥᨿ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣᨿᩣᨠᩩᩈᩃᨲᩣᨿ ᨲᩣᨷᩈᩴ ᩋᨶᩩᨷᩈᩘᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᨾᨣ᩠ᨣᩣᨽᩥᨾᩩᨡᩦ ᨷᩣᨿᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪑᪨

“ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ, ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣ ᨠᩣᨾᩅᨱ᩠ᨱᩥᨶᩦ;

ᨾᩥᩔᩣ ᨾᩥᩔᩥᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩦ, ᩍᩈᩥᩈᩥᩘ᩠ᨣᩴ ᩋᩃᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨴᨶ᩠ᨵᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᨣᨾᨶᩴ ᨨᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨵᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩈᩮᩈᩩ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨷᩁᩣᨾᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪒᪨

“ᩈᩮᩣ ᨧ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ, ᨨᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨶ᩠ᨵᨷᩁᨠ᩠ᨠᨾᩴ;

ᨲᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩣᩈᩩ ᩅᩮᨱᩦᩈᩩ, ᩋᨩ᩠ᨫᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩁᩣᨾᩈᩥ᪨

១១២។

“ពយុភាចត្ត កល្យាណី, បលិយ្យខី យុសោកតា;

ចចិពយិ្រ្ពាហូចទិយា, ឃឆា ពំ អឆ តោឃិពា។

១១៣។

“យភសា អកយា ញ្ហត្តិ, ចសត្តិ ភត្តេភ ចេភ;

ពយ្សា សក្កប្យយញ្ញាឃ, យឈចា គេចក្យញ្ញេទា។

១១៤។

“បល្លក្តិ បហិណី ពិប្យំ, សោចល្លិ សោបចាហត់;

ទិសាត្តទង្ឆបញ្ញាសំ, សហយ្សបខី ឃត្ថពំ។

១១៥។

“ពេយត់ ពត្ថ ឆាទេសិ, ក្ខេទ កត្ថាភ សោកតា;

ឃឆា ខុកយុហុត្តុច, ពីលិ ចយ្សាតិ ឆាទឃិ។

១១៦។

“ចិយកោ ពីហិ ចសេ្យហិ, បញ្ញ្ហិត្ថាភ ព្រាហ្វណោ;

អទ្ទសាសិ ហរិតរុក្ខេ, សមន្តា អគ្គិយាយនំ។

១១៥។

“នវបត្តវនំ ផុល្លំ, កោកិលគ្គណឃោសិតំ;

សមន្តា បវិលោកេត្វា, រុទំ អស្សូនិ វត្តយិ។

១១៦។

“ន ជុហេ ន ជបេ មន្តេ, អគ្គិហុត្តំ បហាបិតំ;

កោ នុ មេ បារិចរិយាយ, បុត្តោ ចិត្តំ បលោភយិ។

១១៧។

“អរញ្ញេ មេ វិហរតោ, យោ មេ តេជា ហ សម្ភតំ;

នានារតនបរិបូរំ, នាវំវ គណ្ហិ អណ្ណវេ”តិ។

តត្ថ អជ្ឈប្បត្តោតិ សម្បត្តោ។ តមុទាវត្ត កល្យាណីតិ តំ កោសេ បរាមសិត្វា ឋិតំ ឥសិំ ឧទាវត្តិត្វា និវត្តិត្វា កល្យាណទស្សនា សា សុដ្ឋុ សោភនា។ បលិស្សជីតិ អាលិង្គិ។ ចវិតម្ហិ ព្រហ្មចរិយា, យថា តំ អថ តោសិតាតិ, កិន្តេ, តស្ស ឥសិនោ ឈានេន សហ ចិត្តំ អន្តរធាយិ។ តស្មិំ តម្ហា ឈានា ព្រហ្មចរិយា ចវិតេ យថា តំ សក្កេន បត្ថិតំ, តថេវ អហោសិ។ អថ សក្កស្ស បត្ថនាយ សមិទ្ធភាវំ ទិស្វា សា ទេវកញ្ញា តោសិតា, តស្ស តេន ព្រហ្មចរិយវិនាសេន សញ្ជាតបីតិបាមោជ្ជាតិ អត្ថោ។

មនសា អកាមាតិ សា តំ អាលិង្គិត្វា ឋិតា “អហោ វត សក្កោ បល្លង្កំ មេ ទេយ្យា”តិ ឯវំ បវត្តេន មនសា ចិត្តំ អកាមា។ តង្ខណេ ចរតិ តត្ថិជនសមុត្ថាយ តង្ខណសមុទ្ទេន តាវតិំសភវនេ ចលន្តំ ទេវកញ្ញាទីហិ ទេវសេដ្ឋោ បតិលីនោ ទេវេសុ “បតិលីនោ”តិបិ បាឋោ។ សោបចារាហតត្ថំ សម្បរិវារំ និសាត្វានុព្រូហបញ្ញាសត្តិ បញ្ញាសាយ វត្តានុព្រូហេហិ បដិច្ឆាទិតំ។ សហស្សបដិយត្តនេត្តំ សហស្សនេត្តកោដវត្តំ។ តទេវំ តត្ថាតិ តំ ឥសិសិង្គំ តត្ថ និន្នបល្លង្កេ និសិន្នា សា វុនេ កត្វា ឆាទេសិ។ តីណិ វស្សានីតិ ឯកាហុត្តំ វិយ

មតុស្ស កាលកតាយ តីណិ វស្សានិ តំ ឋានេ និបជ្ជាបេត្វា តត្ថ និសិន្នា រោទេសិ។

វិមនោតិ និម្មនោ វិគតមនុញ្ញភាវោ។ សោ ហិ តីណិ សំវច្ឆរានិ វិសញ្ញោ សយិត្វា បច្ឆា បដិលទ្ធសញ្ញោ បញ្ញាយិ តស្មិំ បញ្ញាយមានេ ហត្ថាទិផន្ទនំ ទិស្វាវ អលម្ពុសា តស្ស បញ្ញាណភាវំ ញត្វា បល្លង្កំ អន្តរធាបេត្វា សយម្បិ អន្តរហិតា អហោសិ។ អហោសីតិ សោ អស្សមបទំ ឱលោកេន្តោ “កេន នុ ខោ មេ ព្រហ្មសីលចរិយំ វិលោបិតោ”តិ ចិន្តេត្វា មហន្តេន សទ្ទេន បរិទេវមានោ អហោសិ។ ហរិតានុបត្តីតិ អគ្គិយាយតនបណ្ណាតំ អគ្គិសាលំ សមន្តា បរិវារេត្វា ឋិតេ ហរិតបត្តរុក្ខេ។ វនបត្តចត្តំ តរុណេហិ វនបត្តេហិ សញ្ឆន្នំ វនំ។ រុទន្តិ បរិទេវន្តោ។

វនពហេ វ ជបេ មន្តេតិ អយមស្ស បរិទេវនកាថា។ បហាបិតន្តិ ហាបិតំ, ប-ការោ ឧបសគ្គមត្តំ។ បរិចរិយាយាតិ កោ នុ កិលេសបរិចរិយាយ ប្លុតោ បុត្តោ មម ចិត្តំ បលោភយីតិ បរិទេវតិ។ សោយ មេ តេជោ ហ សមុតន្តិ ហ-ការោ និបាតមត្តំ។ សោយ មម សមណតេជេន សមុតំ ឥសាតេគុណំ នានាការតនបរិបុណ្ណំ មហន្តំ មហណ្ណវេ នាវំ វិយ កណ្ហាបិតាយំ បវេបសិ, កោ នាមេសោតិ បរិទេវតីតិ។

តំ សុត្វា អលម្ពុសា ចិន្តេសិ – “សចាហំ ន កថេស្សាមិ, អយំ មេ អភិសបិស្សតិ, ហន្ទស្ស កថេស្សាមី”តិ។ សា ទិស្សមានេន កាយេន ឋត្វា គាថមាហ –

១១៨។

“អហំ តេ បរិចរិយាយ, ទេវរាជេន បេសិតា;

អវធិំ ចិត្តំ ចិត្តេន, បមាទោ ត្វំ ន ពុជ្ឈសី”តិ។

សោ តស្សា កថំ សុត្វា បិតរា ទិន្នឱវាទំ សរិត្វា “បិតុ វចនំ អកត្វា មហាវិនាសំ បត្តោម្ហី”តិ បរិទេវន្តោ វតស្សា គាថាយោ អភាសិ –

១១៩។

“ឥត្ថិយោតិ កិរ មំ តាតោ, កស្សបោ អនុសាសតិ;

កមលាសទិសិត្ថិយោ, តាយោ ពុជ្ឈេសិ មាណវ។

᪑᪑᪒᪨

“ᨠᩩᨴᩮᨠᨱ᩠ᨯᩣᨿᩮᩣ ᨻᩩᨯᩮ᩠ᨰᩈ᩠ᨾᩥ, ᨲᩣᨿᩮᩣ ᨻᩩᨯᩮ᩠ᨰᩈ᩠ᨾᩥ ᨾᩣᩃᩅ;

ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣᨲ᩠ᨿᩈᩣᨾᩥ ᨾᩴ ᨲᩣᨲᩮᩣ, ᨿᨳᩣ ᨾᩴ ᩋᨲ᩠ᨿᨠᩣᨿ᩠ᨿᨠᩮᩣ᪨

᪑᪑᪓᪨

“ᨲᩔᩣᩉᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨬᩣᨱᩴ, ᨷᩥᨲᩩ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩔ ᩈᩣᩈᨶᩴ;

ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨽᩥᨾᩩᨲ᩠ᨿᩔᨾᩥ,ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨩ ᨶᩈᩣᨿᩣᨾᩥ ᩅᨠᨠᩮᩣ᪨

᪑᪑᪔᪨

“ᩈᩮᩣᩉᩴ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨵᩥᩁᨲ᩠ᨳᩩ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶ ᨾᩮ;

ᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᩅᩤ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩉᩮᩔᩴ, ᨾᩁᨱᩴ ᨾᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻᩕᩣᨿᩣᨲᩦᨲᩥ ᨻᩕᩣᨿᩣᨲᩥ ᩅᨬ᩠ᨧᨲᩥ᪨ ᨠᨾᩃᩥᩈᨴᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨠᨾᩃᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨽᩣᩁᩥᨷᩩᨷ᩠ᨷᩃᨲᩣ, ᨲᩣᨶᩴ ᨷᩩᨷ᩠ᨷᩈᨴᩥᩈᩣ ᨻᩕᨲ᩠ᨲᩮᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩣᨿᩮᩣ ᨻᩩᨯᩮ᩠ᨰᩈ᩠ᨾᩥ ᨾᩣᩃᩅᩣᨲᩥ ᨾᩣᩃᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᩣᨿᩮᩣ ᨡᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᨶᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᨽᩅᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᩣ ᨷᩃᩥᨷᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦᨲᩥ ᨾᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩩᨷᩥᨲᩥ ᩅᨬ᩠ᨧᨲᩥ ᨲᨴᩣ ᨾᩴ ᨲᩣᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨿᩈᩣᩈᨲᩥ, ᨻᩕᩣᨿᩣᨲᩥ ᨠᩥᩁ ᨲᩣᨲᩦᨲᩥ᪨ ᨠᩩᨴᩮᨠᨱ᩠ᨯᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨠᩩᩁᩥᩈᩪᨩᩦᩉᩥ ᨠᨱ᩠ᨯᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ᪨ ᨲᩣᨿᩮᩣ ᨻᩩᨯᩮ᩠ᨰᩈ᩠ᨾᩥ, ᨾᩣᩃᩅᩣᨲᩥ, ᨾᩣᩃᩅ, ᨲᩣᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩅᨶᩴ ᨣᨲᩮ ᨧᩥᨲᩣᨶᩴ ᨷᩥᨷᨷᩢᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨡᩣᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪨ ᨽᩣᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨽᩣᨠᩥ᪨ ᨶᩈᩣᨿᩣᨾᩦᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨾᩥ ᨷᩁᩥᨯᩮᩅᩣᨾᩥ᪨ ᨵᩥᩁᨲ᩠ᨳᩩ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶ ᨾᩮᨲᩥ ᨵᩥᩁᨲ᩠ᨳᩩ ᨣᩁᩉᩥᨲᩴ ᨾᨾ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩮᨶ ᨾᩮ ᨠᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᩅᩤᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨿᨳᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᩅᩤ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨽᨴ᩠ᨴᩴ ᨶᩈᩣᨲᩴ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᩤᨶᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨩᩦᩅᩥᨲᨴᩤᨶᩮᨠᩣ ᨽᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩁᨱᩴ ᩅᩤ ᨾᩮ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨿᩁᩣᨣᩴ ᨷᩉᩣᨿ ᨷᩩᨲ᩠ᨲ ᨶᩈᩣᨲᩴ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᩤᨶᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᩈᨾᨱᨲᩮᨩᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩤ ᨶᩈᩣᨲᩔ ᨧ ᨠᩩᨷ᩠ᨷᩤᨴᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩃᨩ᩠ᨩᩦᩈᩤ ᨡᩦᨲᩤ ᩈᨾᩣᨷᩮᨷᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩤ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩣᨳᩤᨿᩮᩤ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

໑໑໔໌

“ຕສ຺ສ ເຕຊໍ ວີຣິຍຎ຺ຈ, ສຕິ ຎຕ຺ວາ ອຈິນ຺ຕິຕໍ;

ສິຣສາ ອຄ຺ຄຫີ ປາເທ, ຎາສິສິຄ຺ຄໍ ອລຕ຺ຖສາ໌

໑໑໕໌

“ຍາ ເຍ ກຎ຺ຎາຍຫາຈີຣ, ຍາ ເຍ ກຎ຺ຎາຍຫາລເສ;

ຍຫາ ອເທ຺ວ ຍຆາ ຈິເນ຺ຓາ, ທິຄສາຕໍ ຆສສ຺ສິຕໍ;

ຕຆາ ປກຍ຺ຍິຕໍ ອາສິ, ສຕ຺ຖໍ ເຄຈປຸເຣ ຕຄາ”ຕິ໌

ອຌ ຕໍ ເສາ “ຓຍາຍິ ເຕ, ກເທ຺ທ, ຆຌາສຸຍໍ ກຕ຺ຖາ”ຕິ ປິສ຺ສເຊ຺ເຕ຺ຕາ ກາຌຍາຫ –

໑໑໖໌

“ຕາຈຕິສາ ຈ ເຍ ເຄຈາ, ທິຄສາຄຕ຺ວາ ຈາສເຈາ;

ຕ຺ວຕ຺ວາ ກເທ຺ທ ສຸຕີ ໂຫຫິ, ກຕ຺ຖ ກເຕ຺ຕາ ຆຌາສຸຍ”ນ຺ຕິ໌

ສາ ຕໍ ຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ເຕເຕຈ ສຸຈຕ຺ຖປລ຺ລເຕ຺ຕກ ເຄຈປຸເຣ ກຕາ໌ ຕຍຕ຺ຕໍ ປກາເສເຕ຺ຕາ ສຕ຺ວາ ທິເສ຺ສາ ກາຌາເຆາ ອກາສິ –

໑໑໗໌

“ຕສ຺ສ ປາເທ ກເຫຕ຺ວາກ, ກຕ຺ວາ ຈ ຕໍ ປທກ຺ຂິຓໍ;

ອຕ຺ຖລີ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວາກ, ຕຍ຺ຍາຜາຕາ ອປກ຺ກຍິ໌

១៣០។

“យោ ច តស្សាសិ បល្លង្កោ, សោវណ្ណោ សោបវាហនោ;

ឧសាត្តរច្ឆទបញ្ញាសោ, សហស្សបដិយត្ថតោ;

តមេវ បល្លង្កមារុយ្ហ, អគា ទេវាន សន្តិកេ។

១៣១។

“តមោក្កមិវ អាយន្តិំ, ជលន្តិំ វិជ្ជុតំ យថា;

បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ទេវិន្ទោ អទទា វរ”ន្តិ។

តត្ថ ឧក្កមិវាតិ ទីបកំ វិយ។ “បតីតោ”តិអាទីហិ តុដ្ឋាការោវ ទស្សិតោ។ អទទា វរន្តិ អាគន្ត្វា វន្ទិត្វា ធីតាយ តុដ្ឋោ វរំ អទាសិ។

សា តស្ស សន្តិកេ វរំ គណ្ហន្តី ឱសានគាថមាហ –

១៣២។

“វរញ្ចេ មេ អទោ សក្ក, សព្ពភូតានមិស្សរ;

និសិប្បលោភិកា គច្ឆេ, ឯតំ សក្ក វរំ វរេ”តិ។

តស្សត្ថោ – “សក្ក ទេវរាជ, សចេ មេ ត្វំ វរំ អទោ, បុន និសិប្បលោភិកាយ ន គច្ឆេយ្យំ, យា មំ ឯតទត្ថាយ បហិណេយ្យាសិ, ឯតំ វរំ វរេ យាចាមី”តិ។

សត្ថា តស្ស ភិក្ខុនោ ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ

សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋហិ។ តទា អលម្ពុសា បុរាណទុតិយិកា អហោសិ, ឥសិសិង្គោ ឧក្កណ្ឋិតភិក្ខុ, បិតា មហាឥសិ បន អហមេវ អហោសិន្តិ។

អលម្ពុសាជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៥២៤] ៤. សង្ខបាលជាតកវណ្ណនា

អរិយាវកាសោសីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឧបោសថកម្មំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ សត្ថា ឧបោសថិកេ ឧបាសកេ សម្បហំសេន្តោ "បោរាណកបណ្ឌិតា មហតិំ នាគសម្បត្តិំ បហាយ ឧបោសថវាសំ ឧបវសិំសុយេវា"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ រាជគហេ មគធរាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្ស រញ្ញោ អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ, "ទុយ្យោធនោ"តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា អាគន្ត្វា បិតុ សិប្បំ ទស្សេសិ។ អថ នំ បិតា រជ្ជេ អភិសិញ្ចិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឧយ្យានេ វសិ។ ពោធិសត្តោ ទិវសស្ស តិក្ខត្តុំ បិតុ សន្តិកំ អគមាសិ។ តស្ស មហាលាភសក្ការោ ឧទបាទិ។ សោ តេនេវ បលិពោធេន កសិណបរិកម្មមត្តម្បិ កាតុំ អសក្កោន្តោ ចិន្តេសិ – "មហា មេ លាភសក្ការោ, ន សក្កា មយា ឥធ វសន្តេន ឥមំ ជដំ ឆិន្ទិតុំ, បុត្តស្ស មេ អនារោចេត្វាវ អញ្ញត្ថ គមិស្សាមី"តិ។ សោ កស្សចិ អជានាបេត្វា ឧយ្យានា និក្ខមិត្វា មគធរដ្ឋំ អតិក្កមិត្វា មហិសករដ្ឋេ សង្ខបាលទហតោ នាម និក្ខន្តាយ កណ្ណវេណ្ណាយ នទិយា និវត្តនេ ចន្ទកបព្ពតំ ឧបនិស្សាយ បណ្ណសាលំ កត្វា តត្ថ វសន្តោ កសិណបរិកម្មំ កត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា ឧញ្ឆាចរិយាយ យាបេសិ។ តមេនំ សង្ខបាលោ នាម នាគរាជា មហន្តេន បរិវារេន កណ្ណវេណ្ណនទិតោ និក្ខមិត្វា អន្តរន្តរា ឧបសង្កមតិ។ សោ តស្ស ធម្មំ ទេសេសិ។ អថស្ស បុត្តោ បិតរំ ទដ្ឋុកាមោ គតដ្ឋានំ អជានន្តោ អនុវិចារាបេត្វា "អសុកដ្ឋានេ នាម វសតី"តិ ញត្វា តស្ស ទស្សនត្ថាយ មហន្តេន បរិវារេន តត្ថ គន្ត្វា ឯកមន្តេ ខន្ធាវារំ និវាសេត្វា កតិបយេហិ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ អស្សមបទាភិមុខោ បាយាសិ។

តស្មិំ ខណេ សង្ខបាលោ មហន្តេន បរិវារេន ធម្មំ សុណន្តោ និសីទិ។ សោ តំ រាជានំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ឥសិំ វន្ទិត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាមិ។ រាជា បិតរំ វន្ទិត្វា បដិសន្ថារំ កត្វា និសីទិត្វា បុច្ឆិ – "ភន្តេ, កតររាជា នាមេស តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគតោ"តិ។ "តាត, សង្ខបាលនាគរាជា នាមេសោ"តិ។ សោ តស្ស សម្បត្តិំ និស្សាយ នាគភវនេ លោភំ កត្វា កតិបាហំ វសិត្វា បិតុ ភិក្ខាហារំ និពទ្ធំ ទាបេត្វា អត្តនោ នគរមេវ គន្ត្វា ចតូសុ ទ្វារេសុ ទានសាលាយោ ការេត្វា សកលជម្ពុទីបំ សង្ខោភេន្តោ ទានំ ទត្វា សីលំ រក្ខិត្វា ឧបោសថកម្មំ កត្វា នាគភវនំ បត្ថេត្វា អាយុបរិយោសានេ នាគភវនេ និព្ពត្តិត្វា សង្ខបាលនាគរាជា អហោសិ ។ សោ គច្ឆន្តេ កាលេ តាយ សម្បត្តិយា វិប្បដិសារី ហុត្វា តតោ បដ្ឋាយ មនុស្សយោនិំ បត្ថេន្តោ ឧបោសថវាសំ វសិ។ អថស្ស នាគភវនេ វសន្តស្ស ឧបោសថវាសោ ន សម្បជ្ជតិ, សីលវិនាសំ បាបុណាតិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ នាគភវនា និក្ខមិត្វា កណ្ណវេណ្ណាយ នទិយា អវិទូរេ មហាមគ្គស្ស ច ឯកបទិកមគ្គស្ស ច អន្តរេ ឯកំ វម្មិកំ បរិក្ខិបិត្វា ឧបោសថំ អធិដ្ឋាយ សមាទិន្នសីលោ "មម ចម្មមំសាទីហិ អត្ថិកា ចម្មមំសាទីនិ ហរន្តូ"តិ អត្តានំ ទានមុខេ

ចិស្សជ្ជេត្វា ចយ៉ិកាយត្វេក ភិក្ខោ សយណាឆយ៉ុំ កទោរេត្តា ចាតុទ្ទេស បក្ខុទេស ចសិត្វា បាជិបេឆ ភាកកចត់ កន្ធតិ៍

តស្មិំ ឧកកិចយំ ឧចំ សឹលំ សយាកិឃិត្វា ភិក្ខេ បច្ចត្តកាយចាសិតោ សោយាញអស ឌភា "យំនំ អាហរិស្សាមា"តិ អាចុនឋត្វា អរេដ្ឋា ចិចនត្វា

កិញ្ចិ អលកិត្វា ភិក្ខត្វា តំ ចយ៉ិកាយត្វេក ភិក្ខុំ ឌិស្វា "យឃំ អជ្ជ កោណារេបិតកម្បិ ត លភិយ្យា ឰយំ ភាកទោឌាត់ ចឌិត្វា ឈាឌិស្សាមា"តិ

ចិន្តេត្វា "យថា ពោ បេភស កឃ្យុមារោ បលិរោឃឃ្យ, ឃចាភិបក្ខុយេច តំ កោរេកស្ម ស្វេលហិ ចិន្ត្រីហ្វា ឌក្ខាលំ កត្វា កហិស្សាមា"តិ

ស្វលិភិ អាឌាយ ក្នុបសក្កមិស្វ៍ ចោរឹសត្តស្ស សទិទំ យហត្ថំ ឧកោធាលិកភាចប្បយាណំ ចដេត្វា ឌបិតស្វុយតបុប្ពាយំ ចិឃ

ខិត្តាកចលសត្តិកហិ អក្ខិហិ ឌឃស្វុយតបុប្បសិយេត ច សឹរេត សយក្ខាកតំ អតិចិឃ សោកតិ៍ សោ ពោនំ សោយាញអសត្ថិ ឌភាត់ បឌសេទ្ទត

កោកត្តទោ សឹនំ ភឹហទិត្វា ទត្តក្ខិត្តិ ក្នុចហិលេត្វា ពោ ស្វលហត្វេ អាកន្ធត្តេ ឌិស្វា ចិន្តេសិ – "អជ្ជ យឃំ យេភារទោ យត្វកាំ បាបុហិស្សតិ, អហំ

អត្តាភំ ឌាភយុប ភិឃ្យាទេត្វា ចិទិឃំ អឌិដ្ឋហិត្វា ភិបក្ខោ, ឰរេយ យយ សទិទំ សត្តិហិ កោរេដេត្វា លិទ្ធាចលិទ្ធំ កទោរេត្ត កោណចរេត អក្ខិភិ

ក្នុច្ចិលេត្វា ត ឌុលាលិកោស្សាមិ"តិ អត្តភោ សឹលកេឌកយេត ឌញហំ អឌិដ្ឋាយ សឹនំ កោកត្តទោយេច បចេចរេត្វា ភិបខ្លុំ៍ អឆ ភំ ពោ

ក្នុបកត្វា ភក្បុដ្ឋ កហេត្វា កដ្ឋត្វា កុយិឃំ ចបិដេត្វា តិលិលាស្វលហិ អដ្ឋស្វ ដាកេស្វ ចិន្ត្រីហ្វា សកល្យុកកាញអចេត្តឃដ្ឋិយោ បហារយុប្បហិ

បចេចរេត្វា អដ្ឋស្វ ដាកេស្វ ការេភាភាឃ យហាយក្កិ បជិបខ្លុំស្វ, យហារសេត្វា ស្វលហិ ចិន្ត្រូភោ បដ្ឋាយ ឧកដ្ឋាភេបិ កោណចរេត

អក្ខិភិ ក្នុចហិលេត្វា ពោ ត ឌុលាលិកោសិ៍ តស្ស អដ្ឋហិ ការេដហិ អាឌាយ ភិឃយាភស្ស សឹនំ ឌុលទេត្វា កុយិឃំ បហទិ៍ អឆ ភំ "សឹសយស្ស

ឌុលទេត្តី"តិ យហាយក្កេ ភិបខ្លុំរបត្វា តទ្វាលស្វលេត ភាសាបុដំ ចិន្ត្រីហ្វា ទដ្ឋកំ បចេចរេត្វា សឹនំ ក្នុក្ខិបិត្វា កាដេកោដិឃំ លក្កិត្វា បុតបិ

ក្នុក្ខិបិត្វា យក្កិ បជិបខ្លុំស្វ៍

តស្មិំ ពណោ ចិនេហទោដ្ឋេ យិចិលភកទោចាសី អាញអាទោ ភាយ ក្យុទ្ទុម្ពិណា បញ្ចា សកេឌសភាភិ អាឌាយ ស្វុលយាភកោ ភិសឹឌិត្វា កន្ធត្តា ពោ

កោឌបុទ្ធេ ចោរឹសត្តិ តឆា កហិត្វា កន្ធត្តេ ឌិស្វា ពោនំ សោយាញអសត្ថ្យិ សោយាញអសហិ ចាហទោកាណាហិ សទ្ធិំ បសតំ បសតំ ស្វុចណ្ណុយាសកោ

សទ្ធាសំ ភិចាសតបិទ្វបភាភិ ករិឃាភយ្យិ តេសំ ចត្វកទោលាភិ ឌត្វា ចិស្សជ្ជេបសិ៍ អឆ សោ ភាកកចត់ កន្ត្វា តត្វ បបញ្ចំ អកត្វា

យហត្តេត បទិចាទោត ភិក្ខុមិត្វា អាញអាទំ ក្នុបសក្កមិត្វា ភាកកចតស្ស ចណ្ណុំ កទេចត្វា តំ អាឌាយ ភាកកចតំ កន្ត្វា ពឹហិ ភាកកត្តាណាសពោហិ

សទ្ធិំ យហត្តយស្ស ឃសំ ឌត្វា ឌិទ្ធហិ ការេយហិ សត្តបេប្បសិ៍ អាញអាទោ ភាកកចទោត ឧកចស្ស៍ ចសិត្វា ឌិទ្ធការេយ បទិក្ខុប្បិត្វា "ឰទ្ធាយហំ,

សម្ម, បដ្ឋឌិតា"ត្តិ ភាកកទោឌស្ស កទេចត្វា បដ្ឋឌិតបទិក្ខាទោ កហេត្វា ភាកកចភភោ ហិយចត្តប្បទេឆំ កន្ត្វា បដ្ឋឌិត្វា តត្វ ចិទំ ចសិត្វា

អបទោការេក ចាទិកំ ឆទោត្តា ខាទោលាឃិ បត្វា ទាឌុឃ្យាទេភ ចសិត្វា បុភឌិចរេស កិក្ខាឃ ភកទំ បចិសិត្វា ទាឌក្វាទំ អកយាសិ៍ អឆ ភំ

ខាទោលាឃិទាឌា ឌិស្វា ឰទិឃាបទេឆ បឹឌិត្វា បកក្ខាសាទេបត្វា បដ្ឋាឌាត្វាសភេ ភិសឹឌាទេបត្វា ភាភក្កុទសកោឌត់ កោទេឌត្វា អដ្ឋាណតស្មិំ ភិនេច

អាសទោ ភិសិទេក្ខា ចត្តិត្វា ពោភ សទ្ធិំ សល្លបេត្តា បឌយំ កាចយាហ –



"អរិយាចការោនាសិ បសក្ខុភោត្វា, យទេញ្ញា កចំ បដ្ឋឌិពោ ក្យុលយ្យា

កថំ នុ វិត្តានិ បហាយ ភោគេ, បព្ពជិ និក្ខម្ម ឃរា សបញ្ញា”តិ។

តត្ថ អរិយាវកាសោសីតិ និទ្ទោសយុត្តសរីរាវកាសោសិ, អភិរូបោសីតិ អត្ថោ។ បសន្ននេត្តោតិ បញ្ចហិ បសាទេហិ យុត្តនេត្តោ។ កុលម្ហាតិ ខត្តិយកុលា វា ព្រាហ្មណកុលា វា សេដ្ឋិកុលា វា បព្ពជិតោសីតិ មញ្ញាមិ។ កថំ នូតិ កេន ការណេន កិំ អារម្មណំ កត្វា ធនញ្ច ភោគេ ច បហាយ ឃរា និក្ខមិត្វា បព្ពជិតោសិ សបញ្ញ បណ្ឌិតបុរិសាតិ បុច្ឆតិ។

តតោ បរំ តាបសស្ស ច រញ្ញោ ច វចនប្បដិវចនវសេន គាថានំ សម្ពន្ធោ វេទិតព្វោ –

១៣៣។

“សយំ វិមានំ នរទេវ ទិស្វា, មហានុភាវស្ស មហោរគស្ស;

ទិស្វាន បុញ្ញាន មហាវិបាកំ, សទ្ធាយហំ បព្ពជិតោម្ហិ រាជ។

១៣៤។

“ន កាមកាមា ន ភយា ន ទោសា, វាចំ មុសា បព្ពជិតា ភណន្តិ;

អក្ខាហិ មេ បុច្ឆិតោ ឯតមត្ថំ, សុត្វាន មេ ជាយិហិតិប្បសាទោ។

១៣៥។

“វាណិជ្ជ រដ្ឋាធិប គច្ឆមានោ, បថេ អទ្ទសាសិម្ហិ ភោជបុត្តេ;

បវទ្ធកាយំ ឧរគំ មហន្តំ, អាទាយ គច្ឆន្តេ បមោទមានេ។

១៣៦។

“សោហំ សយាកប្ប ជហិត្ថ ទេហិ, បហដ្ឋ លេយោ អចចយិ្យឹទេតា;

ក្យហិ អយំ តឹឃតិ កឹយកាទេឃា, ភាទេកត កិ កាហឆ ទេកាជបុត្តា។

១៣៥។

“ភាទេកា អយំ តឹឃតិ ទេកាជភត្វា, បចក្ខកាទេឃា ស្ទទេកា យហទេត្តា;

សាក្យញ្ញា ឆ្នលញ្ញា យុក្យញ្ញា យំសំ, ភ ត្វំ ទសញ្ញាសិ ចិទេជហបុត្តា។

១៣៦។

“ភ្នទេតា យឃំ កត្តា សកំ ភិទេកតំ, អាភាឃ សត្វាភិ ចិទេកាបឃិត្វា;

យំសាភិ ទេកាប្លាយ បទេយាភយាភា, យឃទិញ្ញទេច សត្តទេចា បត្ថកាភិ។

១៣៧។

“សទេច អយំ តឹឃតិ ទេកាជភត្វា, បចក្ខកាទេឃា ស្ទទេកា យហទេត្តា;

ភភាយិ ទេចា ពលិពក្ខាភិ ទេសាឡអស, ភាកំ ភ្នយំ យុញ្ញាឆ ពត្ថភស្វា។

១៣៨។

“អក្ខា ហិ ទេភា កទេប្លា អយំ យភាទេបិ, ពាហុ ច ទេភា ស្ទទេកា ក្យត្តបុត្តា;

កទេទាយ ទេត តំ ចចភំ អឡអាទ, យិត្តញ្ញា ទេភា ទេហាហិ ចិទេជហបុត្តា។

១៣៩។

“ᨲᩅᩣᩈ᩠ᩈᩩ ᨲᩮ ᨻᨴ᩠ᨵᨲᩣ ᨿᩮᩣᨩᨿᩥᩴᩈᩩ, ᨿᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩮᨲᩣ ᨸᨭᩥᨿᩮᩣᨣ᩠ᨣᩔ ᨸᩥᩈᩮ;

ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᨲᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ, ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨿᩥ ᨸᨭᩥᨽᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩉᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨

᪑᪓᪒᪨

“ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨶ ᨸᨭᩥᨽᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩉᩩᨲ᩠ᨲᩴ, ᨸᩩᨱ᩠ᨱᩮᩉᩥ ᨽᩮᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩮᩃᩥᨠᨿᩦ ᨿᩴ;

ᨲᩅᩣᩔᩉᩴ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩮᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨠᨬ᩠ᨨᩥᩴ, ᨶᨾᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨

᪑᪓᪓᪨

“ᨠᨧ᩠ᨨᩥᨧ ᨶᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᨴᩣᨽᩮᩣᩅᩮᨸᩥ, ᨿᩣ ᨲᩴ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᩩᨽᨴᨣ᩠ᨣᩉᩮᩈᩩᩴ;

ᩈᩩᨱ᩠ᨱᩣ ᩉᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩉᩥ ᨸᩩᨽᩣ ᩈᨿᩣᨣᨿᩣ, ᩋᩅᩔᩴ ᨠᩮᩣᨩᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨽ ᨠᨬ᩠ᨨ᪨

᪑᪓᪔᪨

“ᩋᨠᨿᩣᨾᩥ ᩈᩮᩣ ᩁᩉᩴ ᨧᩥᨸ᩠ᨿᩈᨲ᩠ᨳᩴ, ᨽᩦᩃᩮᨠᩣᩈᩴ ᩁᨿᩉᩦᨿᩴ ᩈᩩᨲᩥᨲ᩠ᨳᩴ;

ᩈᩁᨿᩣᨲᨲᩴ ᨴᨻ᩠ᨻᩉᩥ ᨧᩮᨲᩈᩣᩉᩥ, ᨸᩥᨧᩮᨠ᩠ᨡᩥ ᨽᩥᨲ᩠ᨲᩥᨱ᩠ᨱᨠᨿᩣ ᨸᨲᩦᨲᩮᩣ᪨

᪑᪓᪕᪨

“ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᨧᩥᩔ ᨽᨧᩥᩁᩔ ᨽᩣᨣᩮᩣ, ᨧᩥᨧ᩠ᨨᨶ ᩈᩮ ᨸᩥᨲᩩᩁᩉ᩠ᩅ ᨴᨲᩥᨲ᩠ᨳ;

ᨬᨸᨭ᩠ᨮᩦ ᨿᩴ ᨷᩥᨲᩁᩴᨧ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᩉᩅᨿᨣ᩠ᨣᨿᩴ ᨠᨱ᩠ᨱᩈᩩᩃᩴ ᨠᩃᩮᨲ᩠ᨲᩣ᪨

“ត្វំ មេសិ មាតា ច បិតា អជ្ឈអារ, អត្ថក្ខេរា បិលោខេខា សហាយា;

សកេង្ហា ញ្ចឹ បដិលាភកោស្មិ, អជ្ឈអារ បស្ស មេ តិកេចសតាតិ;

បហុតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ, មសក្កសារំ វិយ វាសវស្សា”តិ៍

តត្ថ វិយាគត្តិ សទ្ធបិលតាកេណ្ណា អនេកសតតាតេកសយ្យត្តិសយត្តំ កញ្ញាគយហិវិយាតំ៍ បុញ្ញាគត្តិ តេគ កតបុញ្ញាតំ មហត្តំ វិបិកំ ជិត្វា កម្មញ្ញា ផលញ្ញា បរលោកញ្ញា សទ្ធហិត្វា បចត្តាយ សទ្ធាយ អហំ បត្តនិតោ៍ គ កាយកាយាតិ គ ចត្តុការេមគបិ កមេគបិ តោរេសគបិ មុសា កលត្តិ៍ ឋាយិហិតីតិ, កតេត្ត, តុមព្រាំ ចចតំ សុត្វា មយ្ហម្បិ បសាទោ សោមតស្សំ ឋាយិស្សតិ៍ ចាលិដ្ឋត្តិ ចាលិដ្ឋកម្មំ ករិស្សាមីតិ កច្ឆេត្តា៍ បតេឆ អទ្ធសាសិមីត្តិ បញ្ញត្តំ សកដសតាតំ បុរតោ សុលយាគេក គិសីទិត្វា កច្ឆេត្តា មហាមេក្កុ ឧតបតេមគុស្ស អទ្ធសំ៍ បចទ្ធកាយត្តិ ចទ្ធិតកាយំ៍ អាគាយាតិ អដ្ឋហិ ការេឋហិ កតេហត្វា៍ អចចមីត្តិ អកាសិំ៍ ភិមការេយាតិ កមឋគកការេយា៍ កោដ្ឋបុត្តាតិ លុទ្ធបុត្តកេ បិយសមុគាចារេគាលបតិ៍ ចិគេហបុត្តាតិ ចិគេហទ្ធចាសិតាយ អាជ្ឈអារំ អាលបិសុ៍ ចិកោបយិត្វាតិ ល៊ិត្តិត្វា៍ មឃតិព្វាចោ សត្តចោតិ មយំ បគ តាកាតំ ចេទិតោ តាម៍ កោឋគត្វាតិ កោឋគត្វាយ៍ មិត្តញ្ញា តោ តោហិតិ ត្វំ អមព្រាំ មិត្តោ តោហិ, កតកុលំ ឋាគ៍

ធនាស្សុ តេតិ, មហារាជ, តេហិ កោដ្ឋបុត្តេហិ ទុចំ ចុតេត្ត អហំ តេសំ សោញ្ញអស ចាហកោរេលា គិចាសតបិទុបតាតិ បសតំ បសតំ សុចណ្ណមាសកេ ករិយាគញ្ញា តេសំ ចត្វាលក្ខាទំ អតាសិំ, អឆ តេ សទ្ធបិលតាករាឋាតំ ក្វមិយំ គិបទ្ធាបេត្វា អត្តតោ កម្ពញ្ញអតាយ សកណ្តកកាញ្ញអចេត្តលតាយ កោដ្ឋយំ កតេហត្វា អាកទ្ធិតុំ អារភិំសុ៍ អឆាហំ តាករាឋាតំ កិលមត្តំ ជិត្វា អកិលមេត្តាច អសិតា តា លតា ល៊ិត្តិត្វា ឧារកាតំ កណ្ណចេឆតោ ចដ្ឋីតីហរេលតិយាមេគ អទ្ធាបេត្តា សលិកំ គីហរិំ, តស្មិំ កាលេ តេ កោដ្ឋបុត្តា មំ ពទ្ធតំ អស្ស គត្តុតោ បចេចមត្វា បិតេស បដិមោក្ខំ, តស្មា ពទ្ធតា តំ ឋូរកំ មោចយិំសុ៍ តស្ស តាមតោ សហ បិតេសគ តំ ទជ្ជាកំ គីហរិំសុតិ ជីមេបតិ៍ ញ្ញតិ តេ ឋូរកំ ចិស្សជ្ជេត្វា ឆោកំ កត្វា “អយំ ឋូរកោ ទុព្ពលោ, មតកាលេ តំ កតេហត្វា កមិស្សាមា”តិ គិលីយិំសុ៍

បុណ្ណហីតិ សោបិ មហុត្តំ បិឌីតាកិមុលោ កត្វា អស្សុបុណ្ណហិ តេតេត្តហិ មំ បលោកយិ៍ ធនាស្សុហត្តិ តនា អស្ស អហំ៍ កច្ឆចាតិ ទុចំ តំ អចគត្តិ ចគតិ៍ ទហគត្តិ កណ្ណចេណ្ណគហំ៍ សមោតតត្តិ ឋូកយតិទេសុ ឧព្ពុទ្ធចេតសទុទ្ធេហិ ឋូតតំ ចិតតំ៍ គិត្តិណ្ណកមោ បតីតោតិ សោ កិរ តំ គហំ បចិសេត្តា អាជ្ឈអារស្ស គិបច្ចកាទំ គស្សេត្វា មាច តដ្ឋា ឋូតរិ, ឋូគេក បចិដ្ឋដ្ឋាគមេចស្ស គិទ្ធមំ អតោហាសិ, តស្មា គិត្តិណ្ណកមោ បតីតោ ហដ្ឋតុដ្ឋោ បិតេចក្ខិតិ៍ បចិស្សាតិ បចិសិត្វា៍ ជីតេទ្ធត មេតិ តាកកចតេគ បមាធំ អតាបដ្ឋិត្វា មយិ កណ្ណចេណ្ណតីទំ អគតិក្កត្តេមេច ជីតេទ្ធត បទិចារេគ មម បុរតោ បិតុទេហាសិ៍ ឋូបដ្ឋហីតិ ឋូបិកមិ៍ អត្ថត្តេរាតិ ហគយំសសជីមោ៍ ត្វំ មម ពហុបការោ, សក្កាទំ តេ ករិស្សាមិ៍ បស្ស មេ តិកេចសតាតីតិ មម តាកកចតំ បស្ស៍ មសក្កសារំ វិយាតិ មសក្កសារោ ទុច្ចតិ

ឧស្សក្កនបរិសក្កនាភាវេន ឃនសារតាយ ច សិនេរុបព្ពតរាជា។ អយំ តត្ថ មាបិតំ តាវតិំសភវនំ សន្ធាយេវមាហ។

មហារាជ! ឯវំ វត្វា សោ នាគរាជា ឧត្តរិ អត្តនោ នាគភវនំ វណ្ណេន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

១៣៨។

“តំ ភូមិភាគេហិ ឧបេតរូបំ, អសក្ខរា ចេវ មុទូ សុភា ច;

នីចត្តិណា អប្បរជា ច ភូមិ, បាសាទិកា យត្ថ ជហន្តិ សោកំ។

១៣៩។

“អនាវកុលា វេឡុរិយូបនីលា, ចតុទ្ទិសំ អម្ពវនំ សុរម្មំ;

បក្កា ច បេសី ច ផលី សុផុល្លា, និច្ចោតុកា ធារយន្តិ ផលិនី”តិ។

តត្ថ អសក្ខរាតិ យា តត្ថ ភូមិ បាសាណសក្ខររហិតា មុទុ សុភា កញ្ចនរជតមណិមយា សត្តរតនវាលុកាកិណ្ណា។ នីចត្តិណាតិ ឥន្ទគោបកបិដ្ឋិសទិសវណ្ណេហិ នីចតិណេហិ សមន្នាគតា។ អប្បរជាតិ បំសុរហិតា។ យត្ថ ជហន្តិ សោកន្តិ យត្ថ បវិដ្ឋមត្តាវ និស្សោកា ហោន្តិ។ អនាវកុលាតិ ន អវកុលា អវាលុយា ឧបរិ ឧក្កុលវិកុលភាវរហិតា វា សមសណ្ឋិតា។ វេឡុរិយូបនីលាតិ វេឡុរិយមេវ ឧបនីលា, តស្មិំ នាគភវនេ វេឡុរិយមយា បសន្នសលិលា នីលោភាសា អនេកវណ្ណកមលុប្បលសញ្ឆន្នា បោក្ខរណីតិ អត្ថោ។ ចតុទ្ទិសន្តិ តស្សា បោក្ខរណិយា ចតូសុ ទិសាសុ។ បក្កា ចាតិ តស្មិំ អម្ពវនេ អម្ពរុក្ខា បក្កផលា ច អឌ្ឍបក្កផលា ច តរុណផលា ច ផុល្លិតា ចេវាតិ អត្ថោ។ និច្ចោតុកាតិ សព្ពេបិ ឧតូនំ អនុរូបេហិ បុប្ផផលេហិ សមន្នាគតាតិ។

១៤០។

តេសំ វនានំ នរទេវ មជ្ឈេ, និវេសនំ ភស្សរសន្និកាសំ;

រជតគ្គឡំ សោវណ្ណមយំ ឧឡារំ, ឱភាសតី វិជ្ជុរិវន្តលិក្ខេ។

១៩១៍

“យឈឹយឃា ឪឃាណ្ណយឃា ក្ខេ្ញអាទា, អឥតកឱិត្តា សតត់ សុតិខ្ញិតា;

បរិបុ្ទា កញ្ញាហិ អលង្កតាហិ, សុចណ្ណកាឃូ្ទឆទាហិ ទាឌ៍

១៩២៍

“ឪឃា សព្ហបិឥលិ តទយាភទ្វឥបិ, បិឃាគយាទុឃ្យអឥភាយចឥណ្ណា;

សហស្សថ្ងយុ្ក អញុលិត្យកាចំ, ឃត្ថស្ស កទិឃា យឥហឹ អឥហាឃិ៍

១៩៣៍

“ឲកា ច ភាទឹ តទយាភទ្វបិ, អាគាឃ ឥចញ្ញទិឃយឃំ យហក្ល្ឈ;

សុកំ យហឹ ឌាតិយត្ថ្វបបត្ក្ន, អឥចាឌិតា អាឃភយត្តិហាឃិ៍

១៩៤៍

“តឥតា យំ ក្ខទឥកា ហឥត្ថ គឥហត្វា, តិឃឹគឃឹ បិយុលអាឃតឃ៉ិ;

ត្តគយាឃតំ អ(ត កចំ តិឃឹគត្យ, កចឥញ្ញាឥយ អញ្ញាតឥទា គទ្វតំ៍

១៩៥៍

“អញ្ញា ច ភាទឹ តទយាភទ្វបិ, អាគាឃ ចាទឹ ក្ខបសក្ខយិត្វា;

បិគាតិ បក្ខាលឃិ ឥយ ឌតិត្ក, កទិឃាច កត្ត្វ បតិឥភា បិឃស្ស៍

១៧៧។

“អបរា ច តារី ពរយាតន្ទុបិ, បក្កឃ្យាសោចណ្ណយឃាយ បរិតិឃា;

អសេតកាឃ្នុបំ ចិចិសំ ចិឃញ្ញាតំ, ខ្លបតាយឃឹ កត្ត យត្តញ្ញាន្ទុបំ។

១៧៨។

“ត្យុទិសេឃហិ យំ ភារេត ក្យុត្តចត្តំ, ខ្លបដ្ឋហំ្យ កត្យុ យសេតា ចិឌិត្វា;

តត្យុត្តទិ៍ យំ តិបតី យហត្តំ, ឌិសេដ្ឋហិ កាសេយហិ អតប្យសេកហី”តិ។

តត្ថ តិសេចសត្តិ បរិសាសេដា។ កឃ្សុរេសត្តិកាសត្តិ បកឃ្សុរេដឃ្សុតំ។ រេដតក្កញ្ញអត្តិ រេដតក្ខារកចាដំ។ យហឹយឃាតិ ខុចន្ទុបិ តត្ថ ក្យុដិការា ច កក្ខា ច។ បរិប្ចុរាតិ សយ្យុណ្ណា។ សោ សដ្ឋបិសេលិតិ, យហារាឌ, អហំ ខុចំ តស្មិំ តាកកចតំ ចសេណ្ណសេត្ត ពំ ឥដ្ឋកាសេយា អសេហាសិំ, អឆ យំ តត្ថ សេតត្វា សោ សដ្ឋបិសេលិ ហសេត្ថ កសេហត្វា តរេយាសេតា សេចញ្ញុទិឃចម្កុសេហិ សហឃ្សុចម្កុំ បរិសាធំ អារុឃ្យាឃស្មិំ ដាសេត អឃ្សុ យសេហសី អសេហាសិ, ពំ ដាតំ សេតឹតិ ឌីសេបតិ។ ខុកា ចាតិ យឃឹ បរិសាធំ អកិទ្យញសេហ ខុកា ទ្ធត្តី អសេញ្ញាហិ យហឹហិ ឌាតិយហសេត្តហិ ខ្លសេបតំ ឃ្យុកំ សេចញ្ញុទិឃាសតំ សេពត តាការាសេដត អច្យុត្តាច។ អក្កិហាសីតិ អកិហរិ, អត្តិទីតិ ចុត្តំ សេហាតិ។

បរិយុឬអារសត្តិត្តិ បយុឬារសត្តិ, ខ្លុត្តយារសេត តិសីដាសេបសីតិ អសេត្តា។ កទ្ធត្តិ យាតាបិត្បុតំ សេយ ត្វំ អញ្ញាតសេរាតិ ខុចំ ចត្វា តិសីដាសេបសិ។ ចិចិសំ ចិឃញ្ញាតត្តិ ចិចិសំ ញ្យញ្ញាតំ។ កត្ត យត្តញ្ញាន្ទុបត្តិ កត្តំ យត្តញ្ញាន្ទុបំ។ ភារេតាតិ រាឌាតំ អាលបតិ។ ក្យុត្តចត្តត្តិ ក្យុត្តាចិ កតកត្តកិច្ចំ។ ខ្លបដ្ឋហត្តិ អសេតកសេតហិ ត្យុទិសេឃហិ កណ្ណុត្តំ ក្យុទ្យយាតា ខ្លបដ្ឋហិស្យុ។ កត្យុ យសេតា ចិឌិត្វាតិ អត្តសេតា បតិសេតា ចិត្តំ ឌាតិត្វា។ តត្យុត្តទិត្តិ តសេតា កណ្ណុាកាសេលាសេតា ខ្លុត្តទិ៍ យំ តិបតីតិ សោ តាការាឌា យំ ខ្លបសដ្ឋយិ។ យហត្តំ ឌិសេដ្ឋហីតិ យហសេត្តហិ ខ្លញ្ញអារេហិ ឌិសេដ្ឋហិ កាសេយហិ សេពហិ ច អតប្យសេកហិ។

ខុចំ ខ្លបសដ្ឋយិត្វា ច បត កាចយាហ –

១៧៩។

“ករិឃា យទេយតា តិឞតា អត្យអារ, ឞដ្ឋាតូយញ្ញា បក្យុត្តរាកា;

អត្យអារ ឲតាឞ្សុ ទេត កាយកាទា, ងកាយិ ទេត តា បរិចារឃឞ្សុ”តិ។

តត្ថ ឞដ្ឋាតូយញ្ញាតិ ឞដ្ឋា អត្តយញ្ញា, បិលិតា កហិតប្យយាលាយញ្ញាតិ អទេត្ថ។ អដ្ឋកធាឃំ បត “ស្យុញ្ញា”តិ បិទេធា។ បក្យុត្តរាកាតិ បក្យុចទ៏ណ្ណាត្តរាកា, បក្យុចទ៏ណ្ណាត្តរច្ឆចិទេឃាតិ អទេត្ថ។ បរិចារឃឞ្សុតិ តា អត្តទេតា បិឪបរិចារិកា កទោរាហិតិ ចត្វា តិហិ ត្ថុតិ្ថឞទេតហិ ឞដ្ឋិ យហាឞយ្យត្តិ យឃ្យអកាឞិ។

ទេឞា អាហ –

១៩៥័។

“ឞំចឆ្ចុ៑ ជិដ្ឋារឞាត្យក្យត្វា, តកាឞ្សុហំ ប្ដត្តរិយញ្ញាកាឞិ;

តាកាឞ្សិជំ កិត្តិ កចឡា លដ្ឋំ, កចញ្ញាយាឞិ ចិយាតទេឞដ្ឋ័។

១ល៏០។

“អដិច្ចលដ្ឋំ បរិណាយជំ ទេត, ឞឃំកតំ ប្ដកាហុ ទេទេចហិ ជិត្តុ;

ប្យុច្ឆាយិ តំ តាការាទេដតយត្ថំ, កចញ្ញាយាឞិ ចិយាតទេឞដ្ឋ”ត្តិ។

តត្ថ ជិដ្ឋារឞាត្យក្យត្វាតិ ជិទេដ្ឋ កាយក្យលាទេឞ អត្យកចិត្វា។ តកាឞ្សុហត្តិ តកា អឞ្សុ អហំ។ តាកាឞ្សិជត្តិ ក្រេយុលឞ្ស ឞដ្ឋបិលតាការាជឞ្ស ត្ថុជំ ឞយ្យត្តិជាតំ កិត្តិ កិ តាយ កយុំ កត្វា កចឡា កត្វា លដ្ឋំ, កចទេយតំ ចិយាតទេឞដ្ឋំ ត្វំ អញ្ញាយាឞិ, ត្ថុតិ តំ អហំ ប្យុច្ឆិ។ អដិច្ចលដ្ឋត្តិ អទេហត្យតា លដ្ឋំ។ បរិណាយជំ ទេតតិ ទេកតចិ តច អត្វាឃ បរិណាយិតត្វា បរិណាយទេតា ជាតំ។ ឞឃំកតត្តិ ការទេក បទេក្កាឞារបត្វា រតតាតិ ងត្វា ការិតត្តិ។

តទេតា បទា ក្ខិត្តុយិ ចចតប្យជិចចតកាធាច –

១៦១។

“នាធិច្ចលទ្ធំ ន បរិណាមជំ មេ, ន សយំកតំ នាបិ ទេវេហិ ទិន្នំ;

សកេហិ កម្មេហិ អបាបកេហិ, បុញ្ញេហិ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ។

១៦២។

“កិំ តេ វតំ កិំ បន ព្រហ្មចរិយំ, កិស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;

អក្ខាហិ មេ នាគរាជេតមត្ថំ, កថំ នុ តេ លទ្ធមិទំ វិមានំ។

១៦៣។

“រាជា អហោសិំ មគធានមិស្សរោ, ទុយ្យោធនោ នាម មហានុភាវោ;

សោ ឥត្តរំ ជីវិតំ សំវិទិត្វា, អសស្សតំ វិបរិណាមធម្មំ។

១៦៤។

“អន្នញ្ច បានញ្ច បសន្នចិត្តោ, សក្កច្ច ទានំ វិបុលំ អទាសិំ;

ឱបានភូតំ មេ ឃរំ តទាសិ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច។

១៦៥។

“មាលញ្ច គន្ធញ្ច វិលេបនញ្ច, បទីបិយំ យានមុបស្សយញ្ច;

អច្ឆាទនំ សយនមថន្នបានំ, សក្កច្ច ទានានិ អទម្ហ តត្ថ។

១៤៦។

“តំ មេ វតំ តំ បន ព្រហ្មចរិយំ, តស្ស សុចិណ្ណស្ស អយំ វិបាកោ;

តេនេវ មេ លទ្ធមិទំ វិមានំ, បហូតភក្ខំ ពហុអន្នបានំ;

នច្ចេហិ គីតេហិ ចុបេតរូបំ, ចិរដ្ឋិតិកំ ន ច សស្សតាយំ។

១៤៧។

“អប្បានុភាវា តំ មហានុភាវំ, តេជស្សិនំ ហន្តិ អតេជវន្តា;

កិមេវ ទាឋាវុធ កិំ បដិច្ច, ហត្ថត្តមាគច្ឆិ វនិព្វកានំ។

១៤៨។

“ភយំ នុ តេ អន្វគតំ មហន្តំ, តេជោ នុ តេ នាន្វគំ ទន្តមូលំ;

កិមេវ ទាឋាវុធ កិំ បដិច្ច, កិលេសមាបជ្ជិ វនិព្វកានំ។

១៤៩។

“ន មេ ភយំ អន្វគតំ មហន្តំ, តេជោ ន សក្កា មម តេហិ ហន្តុំ;

សតញ្ច ធម្មានិ សុកិត្តិតានិ, សមុទ្ទវេលាវ ទុរច្ចយានិ។

១៥០។

“ចាតុទ្ទសិ បញ្ចាគសិ អញ្ញអារទ, ក្តេបិរសធំ តិច្ចយុបិចរាយិ;

អធាកយុំ សោញអស ភោឌបុត្តា, ទន្ទុំ កហេត្វាត គញហញ្ចា បិសំ៍

១ប័៧៍

“កេត្វាត តាសំ អតិកាស្ស ទន្ទុំ, តឈិស្ញុ យំ សយ្យទិកឈ្យាលុទ្ទា;

ឲតាឌិសំ ទុក្លូយហំ តិតិក្លូ, ក្ខេបិរសធំ អបា្យឌិកោបឈក្តោា៍

១ប័៦៍

“ឲកាឃតេ តំ បតេឆ អទ្ទសំស្ញុ, ឆាលេត ចណ្ណោត ក្ញុបេតន្ទុបំ;

សិទិឃា បញ្ញាឃ ច កាចិតោសិ, កិំ បត្វឃំ តាក តបេរិ កោទាសិ៍

១ប័៩៍

“ត បុត្តហេតុ្ទ ត ឆតស្ស ហេតុ្ទ, ត អាឃុតោ ធាបិ អញ្ញអារទ ហេតុ;

យត្ញុស្សយោគិ អកិបត្វឃាតោ, តស្វា បទក្កូយ តបេរិ កោទាយិ៍

១ប័ះ៍

“ត្វំ លោហិតក្លោ ចិហតត្តទំសោ, អលង្កតោ កប្បិតកោសមស្សុ;

ស្ញុទោសិតោ លោហិតចទ្ទតេត, កត្ធព្វទាឌាច ឌិសា បភាសសិ៍

១ប័ះ៍

“ទេវិទ្ធិបត្តោសិ មហានុភាវោ, សព្វេហិ កាមេហិ សមង្គិភូតោ;

បុច្ឆាមិ តំ នាគរាជេតមត្ថំ, សេយ្យោ ឥតោ កេន មនុស្សលោកោ”។

១៥៣។

“អាឡារ នាញ្ញត្រ មនុស្សលោកា, សុទ្ធីវ សំវិជ្ជតិ សំយមោ វា;

អហញ្ច លទ្ធាន មនុស្សយោនិំ, កាហាមិ ជាតិមរណស្ស អន្តំ”។

១៥៤។

“សំវច្ឆរោ មេ វសតោ តវន្តិកេ, អន្នេន បានេន ឧបដ្ឋិតោស្មិ;

អាមន្តយិត្វាន បលេមិ នាគ, ចិរប្បវុដ្ឋោស្មិ អហំ ជនិន្ទ”។

១៥៥។

“បុត្តា ច ទារា អនុជីវិនោ ច, និច្ចានុសិដ្ឋា ឧបតិដ្ឋតេ តំ;

កច្ចិន្នុ តំ នាភិសបិត្ថ កោចិ, បិយញ្ហិ មេ ទស្សនំ តុយ្ហំ អាឡារ”។

១៥៦។

“យថាបិ មាតុ ច បិតុ អគារេ, បុត្តោ បិយោ បដិវិហិតោ វសេយ្យ;

តតោបិ មយ្ហាឥធមេវ សេយ្យោ, ចិត្តញ្ហិ តេ នាគ មយី បសន្នំ”។

“ຍຫຶ ຍຍໍ ຊິຉ຺ຉຕິ ເລາຫິຕເກ຺ກາ, ສຕາທເຣາ ຍຫິເຣຕຕໍ ສ຺ສຽອາເຣ;

ອາຄາຍ ຕ຺ວໍ ຄຈ຺ຈ ສກໍ ນິເກຕໍ, ລທ຺ຘາ ສຕໍ ຕໍ ຍຫິເຍາສ຺ສຍ຺ສ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ກຶ ເຕ ປຕ຺ຖິ ກຶ ຕປ ປຕສຍານາຕໍຯ (ພາຫຸປຣິຍຕ຺ຕິ ເສທ຺ຣປຣິຍໍຯ ຂຸປິຕກ຺ຄຕ຺ຕິ ປຕ຺ຍຫາປເຓ ທຕເປີກ຺ກເຣຫຶ ຊິຍ ສຍຶຄສຍທ(ພາຫຸທາຕໍ ຍຉາສຸຕໍ ປຣິກ຺ຊີຕຕ຺ຕຊິກຈໍຯ ຕ ຈ ສສ຺ສຕາຍຕ຺ຕິ ຊິເຣທ຺ຣິຕິກໍ ສຍາຕຍຶ ເຈ ຕໍ ຍຍຶ໋າສສ຺ສຕໍ ຕ ເຫາຕີຕິ ເຍ ຄເຉຕິຯ

ອປ຺ປາຄ຺ຄາຈາຕິ ເກາຊປຸເຕ຺ຕ ສຕ຺ທາຍາຫຯ ທຕ຺ຕີຕິ ອຕ຺ຕ຺ສຸ ຜາເຕສຸ ສຸເລຫິ ຊິຊ຺ຕາ ກິກາເຣຫາ ຫຕິສຸຯ ກຶ ປຊິທ຺ຮາຕິ ກຶ ສຕ຺ທາຍ ຕ຺ວໍ ຕຄາ ເຕສໍ ຫຕ຺ຕ຺ຕໍ ອາຄຈ຺ຉິ ຈສໍ ສ຺ປກເຕາຯ ຈຕິຕ຺ຕກາຕຕ຺ຕິ ເກາຊປຸຕ຺ຕາ ຕຸສ “ຈຕິຕ຺ຕກາ”ຕິ ຄຸຕ຺ຕາຯ ເຕເຊາ ຕຸ ເຕ ຕາຕ຺ຄໍ ຄຕ຺ຕ຺ຍຸລຕ຺ຕິ ກຶ ຕຸ ຕຈ ເຕເຊາ ເກາຊປຸເຕ຺ຕ ຊິສ຺ວາ ຕຄາ ກຍໍ ຍຫຕ຺ຕຶ ອຕ຺ຕ຺ຄຕໍ, ສ຺ຄາຫຸ ຊິສໍ ຄຕ຺ຕ຺ຍຸລໍ ຕ ອຕ຺ຕ຺ຄຕໍຯ ກິເລສຕ຺ຕິ ຄຸກ຺ກໍຯ ຈຕິຕ຺ຕກາຕຕ຺ຕິ ເກາຊປຸຕ຺ຕາຕໍ ສຕ຺ຕິເຄ, ເກາຊປຸເຕ຺ຕ ຕິສ຺ສາຍາຕິ ອເຕ຺ຕາຯ

ເຕເຊາ ຕ ສກ຺ກາ ຍຍ ເຕຫິ ທຕ຺ຕ຺ຕິ ຍຍ ຊິສເຕເຊາ ອຕ຺ຕາສ຺ສ ເຕເຊຕ ອກິທຕ຺ຍຶປີ ຕ ສກ຺ກາຯ ສຕຕ຺ຕິ ຕຸທ຺ທາຊີຕໍຯ ສຍຸາຕີຕິ ສີລສຍາທິປຕ຺ຕາທຕ຺ຕິອຕຸທ຺ທຍເຍຕ຺ຕາກາຈຕາສຕ຺ຕາຕາຕິ ສຍຸາຕິຯ ສຸກິຕ຺ຕິຕາຕີຕິ ສຸຈຫ຺ຫິຕາຕິ ສຸຄຊິຕາຕິຯ ກິຕ຺ຕິ ຄຕ຺ວາ? ສຍຸທ຺ທເຈລິຈ ຄຸຣຸທ຺ທຍາຕີຕິ ເຕຫິ ສຍຸທ຺ທເຈລິ ຊິຍ ສປຸຣິເສຫິ ຊີຊິຕຕ຺ຍຶປີ ຄຸຣຸທ຺ທຍາຕີຕິ ຈຫ຺ຫິຕາຕິ, ຕສ຺ວາ ອຫໍ ສີລເກຄກເຍຕ ທຕ຺ຕິເຍຕ຺ຕາຊິສຍຕ຺ຕາກເຕາ ຫຕ຺ວາ ຍຍ ເຄາປສ຺ສ ສີລເຈລຕ຺ຕິ ອຕິກ຺ກຍິຕ຺ຕໍ ຕ ອຄາສິຕ຺ຕິ ອາຫຯ

“ຕຸຍິສ຺ສາ ປຕ ສກ຺ປິລສຍຸເຄສຕາຍ ຄສປິ ປິເຣຍິເຍາ ລຕ຺ຕຕ຺ຕິຯ ຕຄາ ຫິ ຍຫາສເຕ຺ຕຕ ສຣີເຣສ຺ສ ປຣິທ຺ຕຕ຺ຕກາເຣຈາ ຄາຕປິເຣຍີ ຕາຍ ເຫາຕິ, ຕຉາຣຸເປຕາປິ ຊິສເຕເຊຕ ສີລສ຺ສ ອກິຕ຺ຕາ ສີລປິເຣຍີ, ຕາກກຈຕເຕາ ຕິກ຺ກຍິຕ຺ວາ ສຍຫສຍຸກເຣຫໍ ເຕກ຺ກຍຸປິເຣຍີ, ‘ຕຸຄທ຺ຊີຄທ຺ທາ ກາຕຸ ຈຕ຺ຕີ’ຕິ ສໍຊິຄຫຕໍ ປຕ຺ຕາປິເຣຍີ, ອສິຈາສຕຊີຣິຍໍ ຊີຣິຍປິເຣຍີ, ອສິຈາສຕລຕ຺ຕິ ລຕ຺ຕິປິເຣຍີ, ສທ຺ທສຍາຄາຕໍ ສທ຺ທປິເຣຍີ, ‘ຍຍ ສີລໍ ຕ ກິຕ຺ຕິສ຺ສາຍີ’ຕິ ອສິທ຺ຕາຕໍ ອສິທ຺ຕາຕປິເຣຍີ, ອຕຸທ຺ທຍກາເຈາ ເຍຕ຺ຕາປິເຣຍີ, ເຈຄຕາຍ ຍຊ຺ຕຕ຺ຕກາເຈາ ສ຺ເປກ຺ຕາປິເຣຍີ”ຕິຯ

ອຉາກຍຸຕ຺ຕິ ອເຉກຊິຈສໍ ຈຍຶກຍຕ຺ເກ ຕິປຕຸ ຊິສ຺ວາ ເສາຕຽອສ ເກາຊປຸຕ຺ຕາ ທເຣຊ຺ທາ ຄຕຽຫປິສທ຺ຕາ ສຸລິຕິ ຈ ກເຫຕ຺ວາ ຍຍ ສຕ຺ຕິກໍ ອາກຕາຯ ເກຕ຺ວາຕາຕິ ຍຍ ສຣີເຣ ອຕ຺ຕ຺ສຸ ຜາເຕສຸ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ສກຸກກາຕຽອເຈຕ຺ຕລຕາ ປເຈເສຕ຺ວາຯ ຕາສໍ ອຕິກສ຺ສ ເຣຊ຺ຕິ ເຉາກໍ ຄຕ຺ຕ຺ວາ ສີສໍ ເຍ ຂຸລຍຸຕ຺ຕ ຊິສ຺ວາ ຍຫາຍເກ ຕິປຊ຺ຕາເປຕ຺ວາ ປຸຕ ຕາສຍຶ ເຍ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຈຕ຺ເຣຊ຺ຕ ອຕິກສ຺ສ ອາຄຸຕິຕ຺ວາ ກາຊເກາຊີຍໍ ລເກ຺ກຕ຺ວາ ສຍຕ຺ຕເຕາ ປຣິກ຺ເຫຕ຺ວາ ຍໍ ຕຍິສຸຯ

ອຕ຺ຕໍສຸຕິ, ນຍຸ ນຕ຺ຕປິລ, ເຕ ເກາະປຸຕ຺ຕາ ໂອກາຍເຕ ໂອກາຍເຕ ຂລ຺ລປຂິກຍເຕ຺ຕ ຕໍ ຢາເລຕ ຈ ຈເຕ຺ຕຕ ຈ ຽເປຕຣຸປໍ ປສ຺ສິສຸ, ຕໍ ປຕ ຕາສ຺ສິຍເນາກຕ຺ຕນິຣິຍາ ຈ ປຕ຺ຕາຍ ຈ ກາຍິເຕາ ຈຕ຺ຕິເຕາ, ເນາ ຕໍ ໂອຈຣຸເປິ ນຍາເສາປິ ກິຍຕ຺ຕ ຕປໍ ກເຣາສິ, ກິຍິຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ຽເປີນຈຈານໍ ຈນນິ, ນິລໍ ຣຕ຺ຕສິ “ອຕ຺ຕສາສິ”ຕ຺ຕິປິ ປເຕາ, ອຫໍ ໂອກາຍເຕ ຍທາຍເຕ຺ຕ ຕໍ ອຕ຺ຕສິຕ຺ຕິ ອເຕ຺ຕາ ອກິປຕ຺ຕຍາເສາຕິ ປເຕ຺ຕເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສາຕິ ຍສ຺ສາ ຍຕຸສ຺ສເຍາຕິ ປເຕ຺ຕຍິ, ຕສ຺ສາ ຂີຣິເຍຕ ປເຣຕ຺ຕຍິຕ຺ຕາ ຕເປິກຍໍ ກເຣາຍິ

ນຸເຣາສິເຕາຕິ ນຸຕ຺ຕ ຍຕຸລິເຕ຺ຕາ ຕາເຕາຕິ ຕາຍຍາສາກາກຈສາ ຍຕຸສ຺ສເລາເກາ ເກຕ ຽຕ຺ຕຣິຕເຣາ ນຸຕ຺ຕີຕິ ຍເຕ຺ຕລຕິຕ຺ຕາສນຕ຺ຕາຕາ ຍິນຸຕ຺ຕິ ນໍຍເຍາຕິ ນີລໍ ຕາຄໍ ເນາ ຍຕຸສ຺ສເລາເກເຍຈ ຕາຕ຺ຕປເຕ຺ຕກຕາຕ຺ຕາຕໍ ຽປຍຕ຺ຕິ ນຕ຺ຕຍາທ ກາທາຍີຕິ ອຕ຺ຕເສາ ອປຍິນຕ຺ຕິກາຄໍ ກເຣາເຕ຺ຕາ ຂາຕິຂເຣາຍເຣາສ຺ສຕ຺ຕ ກຣິສ຺ສາຍີຕີ ໂອຄໍ, ຍທາຣາຂ, ເນາ ນຕ຺ຕປິເລາ ຍຕຸສ຺ສເລາກໍ ຈເຕ຺ຕສິ ນໍຈຕ຺ຕເຣາ ເຍຕີ ໂອຄໍ, ຍທາຣາຂ, ຕສ຺ສິ ຍຕຸສ຺ສເລາກໍ ຈເຕ຺ຕເຕ຺ຕ ອຫໍ ປຕ຺ຕຕ຺ຕາຍ ນິເຕຫໍ ກຕ຺ຕາ ໂອຕຂເຈາຄໍ ຕຕ຺ຕ ຽປຕ຺ຕິເຕາສ຺ສິຕິ ອຕ຺ຕປິເຕຕ ເຈຈ ຂິເຕ຺ຕຫິ ຈ ກາຍຕຸເລຫິ ປຣິຂິເຕ຺ຕາ ຍາຕິເຕາ ອສ຺ສິ ປເລຍີຕິ ປເຣຍິ ກຕ຺ຕາຍິ ຂິຣປຍຕຸເຕ຺ຕາສ຺ສິຕິ ອຫໍ ຍຕຸສ຺ສເລາກເຕາ ຂິຣປຍຕຸເຕ຺ຕາ ອສ຺ສິ

ສາກິນປິຕ຺ຕາຕິ ກຕ຺ຕິ ຕຸ ເຕາ ຍຍ ປຸຕ຺ຕາຂີນຸ ເກາຂີ ຕໍ ສ ອເຕ຺ຕສິ ສ ປຣິກາສີຕິ ປຸຕ຺ຕຕິ “ສາກິນເຂ຺ຂາ”ຕິປິ ປເຕາ, ສ ເກາເຣປນີຕິ ອເຕ຺ຕາ ປຂິຂິຫິເຕາຕິ ປຂິຂຕ຺ຕິເຕາ ຍທີ ຍຍຕ຺ຕິ ນເຣຈ, ນຍຸ ອາຕ຺ຕອາຣ, ກຕ຺ຕນິເຍຈ, ໂອຄໍ ນເຕ຺ຕ ຍຍ ເລາຫິຕເຕ຺ຕາ ຂຕທາຣເກາ ນຕ຺ຕກາຍຂເຣາ ຍທີ ນໍຂິຂຕິ, ຕໍ ຽຕ຺ຕອາເຣ ຍທີເຣຕຄໍ ອາຂາຍ ຕຈ ເກຫໍ ກຕ຺ຕ, ຕຕ຺ຕ ຕາຍສ຺ສາຕຸກາເຈຕ ຍາຈຂິຕ຺ຕກໍ ຂຄໍ ລຕ຺ຕາ ປຸຕ ຕາຍໍ ຍທີ ຂສ຺ສຂສ຺ສ, ຂສ຺ສຂເຕ຺ຕາ ຈ ອຕ຺ຕາຕ຺ຕ ອເສາສ຺ສຂິຕ຺ຕາ ອຕ຺ຕເສາ ຽຂກຈາຂີຍໍ ຂສ຺ສເຂຍ຺ຍາສີຕິ ຈຕ຺ຕາ ຍຍຳຍທີເຣຕຄໍ ຽປເສສີຕິ ຈຂຕິ

ໂອຄໍ ຈຕ຺ຕາ ອາຕ຺ຕອາເຣາ “ອເຂາຫໍ, ຍທາຣາຂ, ສາກເຣາຂາຕໍ ໂອຕຂເຈາຄໍ – ‘ນຍຸ, ສາຫໍ ຂເຕສຕ຺ຕິເກາ, ປຕ຺ຕຂິຕໍ ປສ ຕາຕ຺ຕາຍີ’ຕິ ປຕ຺ຕຂິຕປຣິຕ຺ຕາຣໍ ຍາຂິຕ຺ຕາ ເຕາເສຈ ນຕ຺ຕິ ສາກກຈສາ ສິຕ຺ຕຍິຕ຺ຕາ ຕໍ ສິຈເຕ຺ຕຕ຺ຕາ ຫິຍຈຕ຺ຕ ປຂິນິຕ຺ຕາ ປຕ຺ຕຂິເຕາຍີ’ນ຺ຕິ ຈຕ຺ຕາ ຣເຕ຺ຕາ ຂຍຸກຄໍ ກເຂເຕ຺ຕາ ກາຂາຕ຺ຕຍາທ –

໑໔໑

“ຂິຕ຺ຕາ ຍຍາ ຍາຕຸນກາປິ ກາຍາ, ອນສ຺ສຕາ ຂິປຣິເລາຍຂຍຸາ;

ອາຂີສຄໍ ກາຍຕຸເລາສຸ ຂິສ຺ສາ, ນຕ຺ຕາຍຫໍ ປຕ຺ຕຂິເຕາຍິ ຣາຂ

໑໔໒

“ທຸມປ຺ຜລານີວ ປຕນ຺ຕິ ມາຓວາ, ທຫຣາ ຈ ວຸທ຺ຘາ ຈ ສຣີຣເພທາ;

ເອຕມ຺ປິ ທິສ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ຣາຊ, ອປຓ຺ຓກໍ ສາມຎ຺ຎເມວ ເສຍ຺ໂຍ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສທ຺ຘາຍາຕິ ກມ຺ມຎ຺ຈ ຜລຎ຺ຈ ນິພ຺ພານຎ຺ຈ ສທ຺ທຫິຕ຺ວາ. ທຸມປ຺ຜລານີວ ປຕນ຺ຕີຕິ ຍຖາ ຣຸກ຺ຂຜລານິ ປກ຺ການິປິ ອປກ຺ການິປິ ປຕນ຺ຕິ, ຕຖາ ມາຓວາ ທຫຣາ ຈ ວຸທ຺ຘາ ຈ ປຕນ຺ຕິ. ອປຓ຺ຓກນ຺ຕິ ອວິຣທ຺ຘໍ ນິຍ຺ຍານິກໍ. ສາມຎ຺ຎເມວ ເສຍ຺ໂຍຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊາວ ອຸຕ຺ຕມາຕິ ປພ຺ພຊ຺ຊາຍ ຄຸຓໍ ທິສ຺ວາ ປພ຺ພຊິໂຕມ຺ຫິ ມຫາຣາຊາຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ອນນ຺ຕຣໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໒.

“ອທ຺ຘາ ຫເວ ເສວິຕພ຺ພາ ສປຎ຺ຎາ, ພຫຸສ຺ສຸຕາ ເຍ ພຫຸຐານຈິນ຺ຕິໂນ;

ນາຄໍ ສຸຕ຺ວານ ຕວຎ຺ຈອາເຣ, ກາຫາມິ ປຸຎ຺ຎານິ ອນປ຺ປການີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເຍ ພຫຸຐານຈິນ຺ຕິໂນຕິ ເຍ ພຫູນິ ກາຣຓານິ ຊານນ຺ຕິ. ນາຄນ຺ຕິ ຕຖາ ອປ຺ປມາທວິຫາຣິນໍ ນາຄຣາຊານໍ ຕວ ຈ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ.

ອຖສ຺ສ ອຸສ຺ສາຫໍ ຊເນນ຺ໂຕ ຕາປເສາ ອຸສ຺ສາຫນຄາຖມາຫ –

໑໘໓.

“ອທ຺ຘາ ຫເວ ເສວິຕພ຺ພາ ສປຎ຺ຎາ, ພຫຸສ຺ສຸຕາ ເຍ ພຫຸຐານຈິນ຺ຕິໂນ;

ນາຄໍ ສຸຕ຺ວານ ມມຎ຺ຈ ຣາຊ, ກໂຣຫິ ປຸຎ຺ຎານິ ອນປ຺ປການີ”ຕິ.

ເອວໍ ໂສ ຣເຎ຺ຎາ ຘມ຺ມໍ ເທເສຕ຺ວາ ຕເຕ຺ຖວ ຈຕ຺ຕາໂຣ ວສ຺ສານມາເສ ວສິຕ຺ວາ ປຸນ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຍາວຊີວໍ ຈຕ຺ຕາໂຣ ພ຺ຣຫ຺ມວິຫາເຣ ພາເວຕ຺ວາ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາຍໂນ ອໂຫສິ. ສຕ຺ຕປາໂລປິ ຍາວຊີວໍ ອຸໂປສຖວາສໍ ວສິຕ຺ວາ ຣາຊາ ຈ ທານາທີນິ ປຸຎ຺ຎານິ ກຕ຺ວາ ຍຖາກມ຺ມໍ ຄໂຕ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມຘາເນສິ – “ຕທາ ປິຕາ ຕາປໂສ ກສ຺ສໂປ ອໂຫສິ, ພາຣາຓສິຣາຊາ ອານນ຺ໂທ, ອາຊ຺ຍອາເຣາ ສາຣິປຸຕ຺ໂຕ, ສຊ຺ຊປິລກາກຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ.

ສຊ຺ຊປິລຊາຕກວນ຺ນນາ ນິຏ຺ຐິຕາ.

[໓໙໓] ໓. ທຸຍອສຸຕໂສມຊາຕກວນ຺ນນາ

ອາຍຕ຺ຕຍາຍີຕິກາຍນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເຊຕວເນ ວິຫຣນ຺ໂຕ ເນກ຺ຂມ຺ມປາຣມິໍ ອາຣພ຺ຘ ກເຖສິ. ປຈ຺ຈຸປ຺ປນ຺ນວຕ຺ຖຸ ມຫານາຣທກສ຺ສປຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໑.໐໐໓໑ ອາທໂຍ) ອາວິ ພວິສ຺ສຕິ. ອຕີເຕ ປນ ພາຣາຓສິໍ ພ຺ຣຫ຺ມທຕ຺ເຕ ຣາຊໍ ກາເຣນ຺ເຕ ໂພທິສຕ຺ໂຕ ຕສ຺ສ ອຄ຺ຄມເຫສິຍາ ກຸຈ຺ຉິມ຺ຫິ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ທສມາສຈ຺ຈເຍນ ມາຕຸກຸຈ຺ຉິໂຕ ນິກ຺ຂມິ. ຕສ຺ສ ປນ ປຸຓ຺ຓຈນ຺ທສ຺ສິຣິກໍ ມຸຂໍ ອໂຫສິ, ເຕນສ຺ສ “ໂສມກຸມາໂຣ”ຕິ ນາມໍ ກຣິໍສຸ. ໂສ ວິຍ຺ຍຸຕໍ ປຕ຺ໂຕ ສຸຕວິຕ຺ຕໂກ ສຈນ຺ທີໂລ ອໂຫສິ, ເຕນ ນໍ “ສຸຕໂສໂມ”ຕິ ສຊ຺ຊານິໍສຸ. ໂສ ວຍປ຺ປຕ຺ໂຕ ຕກ຺ກສິລາຍໍ ສພ຺ພສິປ຺ປານິ ອຸຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ ອາຄໂຕ ປິຕຸ ສຕ຺ຕໍ ເສຕຉຕ຺ຕໍ ລທ຺ຘາ ຘມ຺ເມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣສິ, ມຫນ຺ຕໍ ສຸສ຺ສິຣິຍໍ ອໂຫສິ. ຕສ຺ສ ຈນ຺ທາເທວີປ຺ປມຸຂານິ ໂສຍ຺ອສ ສຕ຺ຕິສຫສ຺ສານິ ອເຫສຸໍ. ໂສ ອປຣພາເຄ ປຸຕ຺ຕຘີຕາຫິ ວຑ຺ຑນ຺ໂຕ ຆຣາວາເສ ອນພິຣໂຕ ອຣຊ຺ຊໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປພ຺ພຊິຕຸກາໂມ ອໂຫສິ.

ໂສ ເອກທິວສໍ ກປ຺ປກໍ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ຍທາ ເມ, ສມ຺ມ, ສິຣສ຺ມິໍ ປລິຕໍ ປສ຺ເສຍ຺ຍາສິ, ຕທາ ເມ ອາໂຣເຈຍ຺ຍາສີ”ຕິ ອາຫ. ກປ຺ປໂກ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉິຕ຺ວາ ອປຣພາເຄ ປລິຕໍ ທິສ຺ວາ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ເຕນ ຫິ ນໍ, ສມ຺ມ ກປ຺ປກ, ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ມມ ຫຕ຺ເຖ ປຕິຏ຺ຐເປຫີ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສຸວຓ຺ຓສຓ຺ທາເສນ ອຸທ຺ຘຣິຕ຺ວາ ຣຊ຺ໂຊ ຫຕ຺ເຖ ຐເປສິ. ຕໍ ທິສ຺ວາ ມຫາສຕ຺ໂຕ “ຊຣາຍ ເມ ສຣີຣໍ ອພິພູຕ”ນ຺ຕິ ພີໂຕ ຕໍ ປລິຕໍ ຄເຫຕ຺ວາວ ປາສາທາ ໂອຕຣິຕ຺ວາ ມຫາຊນສ຺ສ ທສ຺ສນຏ຺ຐາເນ ປຊ຺ຊເຕ຺ຕ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກ ນິສີທິຕ຺ວາ ເສນາປຕິປ຺ປມຸຂານິ ອສີຕິອມຈ຺ຈສຫສ຺ສານິ ປຸໂຣຫິຕປ຺ປມຸຂານິ ສຏ຺ຐິພ຺ຣາຫ຺ມຓສຫສ຺ສານິ ອຊ຺ຊຊ຺ຈ ຣຏ຺ຐິກຊານປທາທິພຫຸໍ ຊນໍ ປໂກ຺ກສາເປຕ຺ວາ “ສິຣສ຺ມິໍ ເມ ປລິຕໍ ຊາຕໍ, ອຫໍ ມຫລ຺ລໂກມ຺ຫິ, ມມ ປພ຺ພຊິຕພາວໍ ຊານາຖາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ປຐມໍ ຄາຖມາຫ –

໑໘໓.

“ອາຍຕ຺ຕຍາຍີ ສີກາຍໍ, ຍິຕ຺ຕາຍຈ຺ຈ ປຣິສ຺ສເຊ;

ສິຣສ຺ມິໍ ປລິຕໍ ຊາຕໍ, ປພ຺ພຊ຺ຊໍ ຊາຕິ ເຣາຈຫ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອາຍຕ຺ຕຍາຍີຕິ ຊານາເປມິ ເຣາຈຫນ຺ຕິ “ເຣາເຈມິ ອຫໍ, ຕສ຺ສ ເມ, ເກາເຣນ຺ຕາ! ປພ຺ພຊິຕພາວໍ ຊານາຖາ”ຕິ.

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩣᨷᩁᩮᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪙᪨

“ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨾᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᩴ ᨶ ᨠᩃᩣᩈᩥ, ᩅᩃ᩠ᩃᩥ ᨾᩮ ᨾᩮᨧ ᨯᩁᩈᩥ ᨣᨾᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ;

ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲᩣ ᨲᩮ ᨠᩁᩥᨿᩣ, ᨣᨧ᩠ᨨᩴ ᨶ ᨲᩮ ᨲᩣ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨧᩃᩥᩴ ᨯᩁᩈᩥ ᨣᨾᩮᨿ᩠ᨿᩈᩦᨲᩥ ᨯᩁᩈᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᩅᩥᨲᩮᩣᨶᩣᨲᩅᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩣᩁᩮᩁᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᨲᩣᨲᩥ ᩅᨾᨣ᩠ᨣᩣᨲᩥᨠᩣ ᩃᨲ᩠ᨲᩥᨿᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩣᩮᨿᨲᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨣᨧ᩠ᨨᩴ ᨶ ᨲᩮ ᨲᩣ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩣ ᨲᨧ ᨠᩁᩥᨿᩣ ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨿᩮᨲ ᩋᨽᩣᨳᩣ ᨽᩥᨷ᩠ᨷᨧ᩠ᨨᨿᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩴ ᨠᩁᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᨲᩣ ᩋᨽᩣᨳᩣ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᨮᩣ ᨽᩣᨾ ᨽ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪑᪐᪨

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩉᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨲᩣ, ᨴᩉᩁᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨷᩥ ᨲᩣ ᨣᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ;

ᩅᨣ᩠ᨣᩩᨬᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩮᩣ, ᨲᩮᨶ ᩋᩉᩴ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩉᩥᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨣᨾᩮᨶ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩣᩈᩴ ᨣᩥᩴ ᩉᩮᩣᨾᩥ, ᩅᨭ᩠ᨭᩣᨷᩮᨲᩣ ᨴᩉᩁᩣ, ᨾᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩁᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩴ ᩑᨲᩣ ᨣᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨿᨾ᩠ᨷᩣᨴᩮᨿᩣ ᨷᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩣᨲᩩᩴ ᩋᩅᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨾᩣᨲᩩ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩣ ᨲᩩᩁᩥᨲᨲᩩᩁᩥᨲᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᩅᨶ᩠ᨴᩴ ᨠᩥᩁ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨲᩣᨲ, ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨣᩤᨳᩣᨿᩮᩣ ᩋᨽᩣᩈᩥ –

᪑᪕᪑᪑᪨

“ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨴ᩠ᨵᩴ ᨾᩮ ᩋᩣᩈᩥ ᩈᩩᨲᨾᩣᨿ, ᨿᩔ ᨲᩮ ᩉᩮᩣᨾᩉᩴ ᨾᩣᨲᩣ;

ຍໍ ເມ ວິລປນ຺ຕິຍາ, ອນເປກ຺ເຂາ ປພ຺ພຊສິ ເທວ.

໑໙໙.

“ທຸລ຺ລທ຺ທໍ ເມ ອາສິ ສຸຕເສາມ, ຍໍ ຕໍ ອຫໍ ວິຊາຍິສໍ;

ຍໍ ເມ ວິລປນ຺ຕິຍາ, ອນເປກ຺ເຂາ ປພ຺ພຊສິ ເທວາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຸລ຺ລທ຺ທນ຺ຕິ ຍໍ ເອຕໍ ມຍາ ລພນ຺ຕິຍາ ປຸຕ຺ຕໍ ລທ຺ທໍ ທຸລ຺ລທ຺ທໍ. ຍໍ ເມຕິ ເຍນ ກາຣເຓນ ມມໍ ຕາທິສາກາເຣນ ວິລປນ຺ຕິຍາ ຕ຺ວໍ ປພ຺ພຊິຕຸໍ ອິຈ຺ຉສິ, ເຕນ ກາຣເຓນ ຕາທິສສ຺ສ ປຸຕ຺ຕສ຺ສ ລພນໍ ມມ ທຸລ຺ລທ຺ທໍ ຊາຕນ຺ຕິ.

ເພາທິສເຕ຺ຕາ ເອວໍ ປຣິເທວມານາຍປິ ມາຕຣາ ສທ຺ທິໍ ກິຍ຺ຈິ ນ ກເຖສິ. ເສາ ເທາຣິຕ຺ວາ ຄນ຺ຕ຺ວາ ສເມເທວ ເອກມນ຺ຕໍ ອຏ຺ຐາສິ. ອຖສ຺ສ ປິຕຸ ອາເຣາເຈສຸໍ. ເສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ເອກໍ ຕາຍ ຄາຖມາຫ –

໒໐໐.

“ເກາ ນາເມເສາ ທມ຺ເມາ, ສຸຕເສາມ ກາ ຈ ນາມ ປພ຺ພຊ຺ຊາ;

ຍໍ ເນາ ອມ຺ເຫ ຊຫິຕ຺ວານ, ອນເປກ຺ເຂາ ປພ຺ພຊສິ ເທວາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຍໍ ເນາ ອມ຺ເຫຕິ ຍໍ ຕ຺ວໍ ອມ຺ຫາກໍ ປຸຕ຺ເຕາ ສມາເນາ ອມ຺ເຫ ຊຫິຕ຺ວານ ປຕິຊຄ຺ຄິຕພ຺ພກາເລ ອປ຺ປຕິຊຄ຺ຄິຕ຺ວາ ປປາເຕ ສິລໍ ປເວເສນ຺ເຕາ ວິຍ ສເທ຺ທຕ຺ວາ ອນເປກ຺ເຂາ ປພ຺ພຊສິ, ເຕນ ຕໍ ວທາມິ ເກາ ນາເມເສາ ຕວ ທມ຺ເມາຕິ ອທິປ຺ປາເຍາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ມຫາສເຕ຺ຕາ ຕຸຓ຺ຫີ ອເຫາສິ. ອຖ ນໍ ປິຕາ, “ຕາຕ ສຸຕເສາມ, ສເຈປິ ເຕ ມາຕາປິຕູສຸ ສິເນເຫາ ນຕ຺ຖິ, ປຸຕ຺ຕທີຕເຣາ ເຕ ພຫູ ຕຣຸຓາ, ຕຍາ ວິນາ ວຕ຺ຕິຕຸໍ ນ ສກ຺ຂິສ຺ສນ຺ຕິ, ເຕສໍ ວຸທ຺ທິປ຺ປຕ຺ຕກາເລ ປພ຺ພຊິສ຺ສສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ສຕ຺ຕມໍ ຄາຖມາຫ –

໒໐໑.

“បុត្តាបិ តុយ្ហំ ពហវោ, ទហរា អប្បត្តយោព្វនា;

មញ្ជូ តេបិ តំ អបស្សន្តា, មញ្ញេ ទុក្ខំ និគច្ឆន្តី”តិ។

តត្ថ មញ្ជូតិ មធុរវចនា។ និគច្ឆន្តីតិ និគច្ឆិស្សន្តិ កាយិកចេតសិកទុក្ខំ បដិលភិស្សន្តីតិ មញ្ញាមិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ គាថមាហ –

១០១។

“បុត្តេហិ ច មេ ឯតេហិ, ទហរេហិ អប្បត្តយោព្វនេហិ;

មញ្ជូហិ សព្ពេហិបិ តុម្ហេហិ, ចិរម្បិ ឋត្វា វិនាសភាវោ”តិ។

តត្ថ សព្ពេហិបិ តុម្ហេហីតិ, តាត, ន កេវលំ បុត្តេហេវ, អថ ខោ តុម្ហេហិបិ អញ្ញេហិបិ សព្ពសង្ខារេហិ ចិរំ ឋត្វាបិ ទីឃមទ្ធានំ ឋត្វាបិ វិនាសភាវោវ និយតោ។ សកលស្មិម្បិ ហិ លោកសន្និវាសេ ឯកសង្ខារោបិ និច្ចោ នាម នត្ថីតិ។

ឯវំ មហាសត្តោ បិតុ ធម្មកថំ កថេសិ។ សោ តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា តុណ្ហី អហោសិ។ អថស្ស សត្តសតានំ ភរិយានំ អារោចយិំសុ។ តា ច បាសាទា ឱរុយ្ហ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា គោប្ផកេសុ គហេត្វា បរិទេវមានា គាថមាហំសុ –

១០២។

“ឆិន្នំ នុ តុយ្ហំ ហទយំ, អទុ តេ ករុណា ច នត្ថិ អម្ហេសុ;

យំ នោ វិកន្ទន្តិយោ, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវា”តិ។

តស្សត្ថោ – សាមិ សុតសោម, អម្ហេ វិធវា កត្វា គច្ឆន្តស្ស អប្បមត្តកស្សបិ សិនេហស្ស អភាវេន តវ ហទយំ អម្ហេសុ ឆិន្នំ នុ, ឧទាហុ ករុណាយ អភាវេន ការុញ្ញំ វា នត្ថិ, យំ នោ ឯវំ វិកន្ទន្តិយោ បហាយ បព្ពជសីតិ។

មហាសត្តោ តាសំ បាទមូលេ បរិវត្តិត្វា បរិទេវមានានំ បរិទេវនសទ្ទំ សុត្វា អនន្តរំ គាថមាហ –

១០៣។

“ន ច មយ្ហំលិត្ថំ ហទយំ, អត្ថិ ករុណាបិ មយ្ហំតុម្ហេ;

សគ្គញ្ច បត្ថយានោ, តេន អហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ។

តត្ថ សគ្គញ្ចាតិ អហំ សគ្គញ្ច បត្ថយន្តោ យស្មា អយំ បព្ពជ្ជា នាម ពុទ្ធាទីហិ វណ្ណិតា, តស្មា បព្ពជិស្សាមិ, តុម្ហេ មា ចិន្តយិត្ថាតិ តា អស្សាសេសិ។

អថស្ស អគ្គមហេសិយា អាទេវទេវសុំ សា ករុការា បរិបុណ្ណក្ខាបិ សមានា អាគន្ត្វា មហាសត្តំ វន្ទិត្វា ឯកមន្តំ ឋិតា តិស្សា គាថាយោ អភាសិ –

១០៤។

“ទុល្លទ្ធំ មេ អាសិ សុតសោម, យស្ស តេ អហំ ករិយា;

យំ មេ វិលបត្តិយា, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ។

១០៥។

“ទុល្លទ្ធំ មេ អាសិ សុតសោម, យស្ស តេ អហំ ករិយា;

យំ មេ កុច្ឆិបដិសន្ធិំ, អនបេក្ខោ បព្ពជសិ ទេវ។

១០៦។

“បរិបក្កោ មេ គព្ភោ, កុច្ឆិគតោ យាវ តំ វិជាយាមិ;

មាហំ ទុមា វិឆវា, បណ្ឌា ទ្ញាតិ អដ្ឋិ”ន្តិ។

តត្ថ យំ ទេតិ យស្មា មម វិលបន្តិយា ត្វំ អនបេក្ខា បព្ពជសិ, តស្មា យំ មយា តវ សន្តិកា អគ្គមហេសិដ្ឋានំ លទ្ធំ, តំ ទុល្លទ្ធមេវ អាសិ។ ទុតិយគាថាយ យស្មា យំ ត្វំ កុច្ឆិបដិសន្ធិំ បហាយ អនបេក្ខា បព្ពជសិ, តស្មា យំ មយា តវ ករិយត្តំ លទ្ធំ, តំ ទុល្លទ្ធំ ទេតិ អត្ថោ។ យាវ នត្ថិ យាវាហំ តំ គព្ភំ វិជាយាមិ, តាវ អធិវាសេហីតិ។

តតោ មហាសត្តោ គាថមាហ –

១០៧

“បរិបក្កោ តេ គណ្ឌោ, កុច្ឆិគតោ ញាណ ត្វំ វិជាយស្សុ;

បុត្តំ អនោមវណ្ណំ, តំ ហិត្វា បព្ពជិស្សាមី”តិ។

តត្ថ បុត្តន្តិ, ភទ្ទេ, តវ គព្ភោ បរិបក្កោតិ ជានាមិ, ត្វំ បន វិជាយមានា បុត្តំ វិជាយិស្សសិ, ន ធីតរំ, សា ត្វំ សោត្ថិនា វិជាយស្សុ បុត្តំ, អហំ បន សទ្ធិំ តយា តំ បុត្តំ ហិត្វា បព្ពជិស្សាមេវាតិ។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា សោកំ សន្ធារេតុំ អសក្កោន្តី “ឥតោ ទានិ បដ្ឋាយ, ទេវ, អយ្យានំ សិរី នាម នត្ថី”តិ ឧភោហិ ហត្ថេហិ ហទយំ ធារេមានា អស្សូនិ បុញ្ឆន្តី មហាសទ្ទេន បរិទេវិ។ អថ នំ សមស្សាសេន្តោ មហាសត្តោ គាថមាហ –

១០៨

“យា ត្វំ វទ្ទេ រុទិំ, យា សោធិ វនតិមិរមត្តក្ខិ;

អារោហ វរបាសាទំ, អនបេក្ខា អហំ គមិស្សាមី”តិ។

តត្ថ យា ត្វំ វទ្ទេ រុទីតិ, ភទ្ទេ វទ្ធាទេវិ, ត្វំ យា រោទិ យា សោធិ។ វនតិមិរមត្តក្ខីតិ កិរិណ្ណិកបុប្ផសមាននេត្តេ។ បាឡិយំ បន “កោវិឡារតម្ពក្ខី”តិ លិខិតំ, តស្សា កោវិឡារបុប្ផំ វិយ តម្ពនេត្តាតិ អត្ថោ។

សា តស្ស វចនំ សុត្វា ឋាតុំ អសក្កោន្តី បាសាទំ អារុយ្ហ រោទមានា និសីទិ។ អថ នំ ពោធិសត្តស្ស ជេដ្ឋបុត្តោ ទិស្វា “កិំ នុ ខោ មេ មាតា រោទន្តី និសិន្នា”តិ តំ បុច្ឆន្តោ គាថមាហ –

១១០។

“កោ តំ អម្ម កោបេសិ, កិំ រោទសិ បេក្ខសិ ច មំ ពាឡ្ហំ;

កំ អវជ្ឈំ ឃាតេមិ, ញាតីនំ ឧទិក្ខមានាន”ន្តិ។

តត្ថ កោបេសីតិ, អម្ម! កោ នាម តំ កោបេសិ, កោ តេ អប្បិយំ អកាសិ។ បេក្ខសិ ចាតិ មំ ពាឡ្ហំ បេក្ខន្តី កិំការណា រោទសីតិ អធិប្បាយោ។ កំ អវជ្ឈំ ឃាតេមីតិ អឃាតេតព្វម្បិ កំ ឃាតេមិ អត្តនោ ញាតីនំ ឧទិក្ខមានានញ្ញេវ, អក្ខាហិ មេតិ បុច្ឆតិ។

តតោ ទេវី គាថមាហ –

១១១។

“ន ហិ សោ សក្កា ហន្តុំ, វិជិតាវី យោ មំ តាត កោបេសិ;

បិតា តេ មំ តាត អវច, អនបេក្ខា អហំ ករិស្សាមី”តិ។

តត្ថ វិជិតាវីតិ, តាត, យោ មំ ឥមិស្សា បថវិយា វិជិតាវី កោបេសិ, អប្បិយសមុទាចារេន មេ ហទយេ កោបេត្វា សោកេត្វា បវេទេសិ, សោ តយា ហន្តុំ ន សក្កា, យស្មា, តាត, តវ បិតា “អហំ រជ្ជសិរិញ្ច តញ្ច បហាយ អរញ្ញំ បវិសិត្វា បព្វជិស្សាមី”តិ អវច, ឥទំ មេ រោទនការណន្តិ។

សោ តស្សា វចនំ សុត្វា “អម្ម! កិំ នាម ត្វំ វទេសិ, ននុ ឯវំ សន្តេ មយំ អនាថា នាម ភវិស្សាមា”តិ បរិទេវន្តោ គាថមាហ –

១១២។

“យោហំ បុព្ពេ និយ្យាមិ, ឧយ្យានំ មត្តកុញ្ជរេ ច យោធេមិ;

សុតសោមេ បព្ពជិតេ, កថំ នុ ទានិ ករិស្សាមី”តិ។

តស្សត្ថោ – យោ អហំ បុព្ពេ ចតុអាជញ្ញយុត្តំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ រថំ អភិរុយ្ហឧយ្យានំ គច្ឆាមិ, មត្តកុញ្ជរេ ច យោធេមិ, អញ្ញេហិ ច អស្សកីឡាទីហិ កីឡាមិ, ស្វាហំ ឥទានិ សុតសោមេ បព្ពជិតេ កថំ ករិស្សាមីតិ?

អថស្ស កនិដ្ឋភាតា សត្តវស្សិកោ តេ ឧភោបិ រោទន្តេ ទិស្វា មាតរំ ឧបសង្កមិត្វា, “អម្ម! កិំការណា តុម្ហេ រោទថា”តិ បុច្ឆិត្វា តមត្ថំ សុត្វា “តេន ហិ មា រោទថ, អហំ តាតស្ស បព្ពជិតុំ ន ទស្សាមី”តិ ឧភោបិ តេ អស្សាសេត្វា ធាតិយា សទ្ធិំ បាសាទា ឱរុយ្ហ បិតុ សន្តិកំ គន្ត្វា, “តាត, ត្វំ កិរ អម្ហេ អកាមកេ បហាយ ‘បព្ពជាមី’តិ វទសិ, អហំ តេ បព្ពជិតុំ ន ទស្សាមី”តិ បិតរំ គីវាយ ទឡ្ហំ គហេត្វា គាថមាហ –

១១២។

“មាតុច្ច មេ រុទន្ត្យា, ជេដ្ឋស្ស ច ភាតុនោ អកាមស្ស;

ហត្ថេបិ តេ គហេស្សំ, ន ហិ គច្ឆសិ នោ អកាមាន”ន្តិ។

មហាសត្តោ ចិន្តេសិ – “អយំ មេ បរិបន្ថំ ករោតិ, កេន នុ ខោ នំ ឧបាយេន បដិក្កមាបេយ្យ”ន្តិ។ តតោ ធាតិំ ឱលោកេត្វា, “អម្ម! ធាតិ ហន្ទិមំ មណិក្ខន្ធបិឡន្ធនំ, តវេសោ ហោតុ ហត្ថេ, បុត្តំ អបនេហិ, មា មេ អន្តរាយំ ករី”តិ សយំ បុត្តំ ហត្ថេ គហេត្វា អបនេតុំ អសក្កោន្តោ តស្សា លញ្ជំ បដិជានេត្វា គាថមាហ –

១១៣។

“ឧដ្ឋេហិ ត្វំ ធាតិ, ឥមំ កុមារំ រមេហិ អញ្ញត្ថ;

មា មេ បរិបន្ថមកាសិ, សគ្គំ មម បត្ថយានស្សា”តិ។

តត្ថ ឥមំ កុមារេន្តិ, អម្ម! ធាតិ ត្វំ ឧដ្ឋេហិ, ឥមំ កុមារំ អបនេត្វា អាគន្ត្វា ឥមំ មណិំ គហេត្វា អញ្ញត្ថ នំ អភិរមេហីតិ។

ᩈᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᩃᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨿᩣᩁᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᩣᨿ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲ᩠ᩅ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᩅᩮᨧᨿᩣᨠᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪖᪨

“ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᨲ᩠ᨳᩥᨿᩴ ᨴᩮᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮ, ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩮ ᨴᩩᨿᩥᨠᩣᨲᩮᩣ;

ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩮᨿ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩥᨲᩮ, ᨠᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨿᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᩉᩴ ᨴᩩᨿᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᨷᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩮ ᩈᩩᨷ᩠ᨷᨠᩣᩈᩴ ᨾᩉᩥᩴ ᨴᩮᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᨠᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩥᨲᩮ ᨴᩩᨿᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣ,

ᨠᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩥᨲᩮ ᨴᩩᨿᩴ ᩃᨡᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩃᨠ᩠ᨡᩥᨲᩥᨷᩥ ᨧ ᨠᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨷᩔᩮᨳ ᨾᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨴᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᨿᩴ ᩁᩣᨩᩣ “ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨾᩮ ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᨶ᩠ᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩣ, ᨻᩉᩩᨠᩣᨧᨾᩔ ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨯᩣᨿ

ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪙᪨

“ᨠᩮᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᩥᨲᩣ, ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨣᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᩣᨲᩣ;

ᨷᨧ᩠ᨨᩦ ᨧ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩥᨲᩣ, ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨿᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩥ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪘᪗᪨

“ᨠᩮᩣᩈᩮᩣ ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨷᩥᨲᩣ, ᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᩣᨣᩣᩁᨬ᩠ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩣᨲᩣ;

ᨷᨧ᩠ᨨᩦ ᨧ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩥᨲᩣ, ᨲᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

តំ សុត្វា តស្មិំ អបគតេ កុលវឌ្ឍនសេដ្ឋិំ នាម ឧដ្ឋាយ វន្ទិត្វា គាថមាហ –

១១៥.

“មយ្ហម្បិ ធនំ បហូតំ, សង្ខ្យាតុំ នោបិ ទេវ សក្កោមិ;

តំ តេ ទទាមិ សព្ពម្បិ, រមស្សុ មា បព្ពជិ ទេវា”តិ.

តំ សុត្វា មហាសត្តោ គាថមាហ –

១១៦.

“ជានាមិ ធនំ បហូតំ, កុលវឌ្ឍន បូជិតោ តយា ចស្មិ;

សគ្គញ្ច បត្ថយានោ, តេន អហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ.

តំ សុត្វា កុលវឌ្ឍនេ អបគតេ មហាសត្តោ សោមទត្តំ កនិដ្ឋភាតរំ អាមន្តេត្វា, “តាត, អហំ បញ្ជរបក្ខិត្តោ វនកុក្កុដោ វិយ ឧក្កណ្ឋិតោ, មំ ឃរាវាសេ អនភិរតិ អភិភវតិ, អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, ត្វំ ឥមំ រជ្ជំ បដិបជ្ជា”តិ រជ្ជំ និយ្យាតេន្តោ គាថមាហ –

១១៧.

“ឧក្កណ្ឋិតោស្មិ ពាឡ្ហំ, អរតិ មំ សោមទត្ត អាវិសតិ;

ពហុកាបិ មេ អន្តរាយា, អជ្ជេវាហំ បព្ពជិស្សាមី”តិ.

តំ សុត្វា សោបិ បព្ពជិតុកាមោ តំ ទីបេន្តោ ឥតរំ គាថមាហ –

១១៨.

“ព្ទកញ្ញា តុយ្យារុជិតំ, សុតសោយ អជ្ជេវ ទានិ ត្វំ បព្វជ;

អហម្បិ បព្វជិស្សាមិ, ន ឧស្សហេ តយា វិនា អហំ ឋាតុ”ន្តិ។

អថ នំ សោ បដិក្ខិបិត្វា ឧបឌ្ឍគាថមាហ –

១១១។

“ន ហិ សក្កា បព្វជិតុំ, នគរេ ន ហិ បច្ចតិ ជនបទេ ចា”តិ។

តត្ថ ន ហិ បច្ចតីតិ ឥទានេវ តាវ មម បព្វជ្ជាធិប្បាយំ សុត្វាវ ឥមស្មិំ ទ្វាទសយោជនិកេ សុទស្សននគរេ ច សកលជនបទេ ច ន បច្ចតិ, កោចិ ឧទ្ធនេ អគ្គិ ន ជាលេតិ, អម្ហេ បន តុម្ហេសុ បព្វជិតេសុ អនាថាវ រដ្ឋវាសិនោ ភវិស្សន្តិ, តស្មា ន ហិ សក្កា តយា បព្វជិតុំ, អហមេវ បព្វជិស្សាមីតិ។

តំ សុត្វា មហាជនោ មហាសត្តស្ស បាទមូលេ បរិវត្តិត្វា បរិទេវន្តោ ឧបឌ្ឍគាថមាហ –

“សុតសោយ បព្វជិតេ, កថំ នុ ទានិ ករិស្សាមា”តិ។

តទា មហាសត្តោ “អលំ មា សោចយិត្ថ, អហំ ចិរម្បិ ឋត្វា តុម្ហេហិ វិនា ភវិស្សាមិ, ឧប្បន្នសង្ខារោ ហិ និច្ចោ នាម នត្ថី”តិ មហាជនស្ស ធម្មំ កថេន្តោ អាហ –

១១២។

“ឧបនីយតិទំ មញ្ញេ, បរិត្តំ ឧទកំវ ចង្កវារេ;

ឯវំ សុបរិត្តកេ ជីវិតេ, ន ច បមជ្ជិតុំ កាលោ។

១១៣។

"ឧបនីយតិទំ មញ្ញេ, បរិត្តំ ឧទកំវ ចង្កវារម្ហិ;

ឯវំ សុបរិត្តកេ ជីវិតេ, អន្ធពាលា បមជ្ជន្តិ។

១១៣។

"តេ វឌ្ឍយន្តិ និរយំ, តិរច្ឆានយោនិញ្ច បេត្តិវិសយញ្ច;

តណ្ហាយ ពន្ធនពទ្ធា, វឌ្ឍេន្តិ អសុរកាយ"ន្តិ។

តត្ថ ឧបនីយតិទំ មញ្ញេតិ, តាត, "ឥទំ ជីវិតំ ឧបនីយតី"តិ អហំ មញ្ញាមិ។ អញ្ញេសុ សុត្តេសុ ឧបសំហរណតោ ឧបនិយ្យតេវ, ឥធ បន បរិយាទាតព្វោ។ តស្មា យថា បរិត្តំ ឧទកំ រជកានំ ខារចង្កវារេ បក្ខិត្តំ សីឃំ បរិយាទិយតិ, តថា ជីវិតម្បិ។ ឯវំ សុបរិត្តកេ ជីវិតេ តំ បរិត្តកំ អាយុសង្ខារំ គហេត្វា វិវរត្តានំ សត្តានំ ន បុញ្ញកិរិយាយ បមជ្ជិតុំ កាលោ, អប្បមាទោ ច កាតុំ វដ្ដតីតិ អយមេត្ថ អត្ថោ។ អន្ធពាលា បមជ្ជន្តីតិ អជរាមរា វិយ ហុត្វា ភូតកាលេ សុខរា វិយ ហុត្វា កាយបក្កេ និមុជ្ជន្តា បមជ្ជន្តិ។ អសុរកាយន្តិ កាឡកញ្ជិកអសុរយោនិញ្ច វឌ្ឍេន្តីតិ អត្ថោ។

ឯវំ មហាសត្តោ មហាជនស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា បុត្តំ នាម បិសាចំ អារុយ្ហាសត្តមាយ ភូមិយា ឋិតោ ហេដ្ឋា ចូឡំ ឆិន្ទិត្វា "អហំ តុម្ហាកំ កិញ្ចិ ន ហោមិ, អត្តនោ រាជានំ គណ្ហថា"តិ វទេន្តោ ចូឡំ មហាជនស្ស អន្តរេ ខិបិ។ តំ គហេត្វា មហាជនោ ភូមិយំ បរិវដ្ដេន្តោ បរិវដ្ដេន្តោ បរិទេវិ។ តស្មិំ ឋានេ មហន្តំ រជគ្គំ ឧដ្ឋហិ។ បដិក្កមិត្វា ឋិតជនោ តំ ទិស្វា "រញ្ញា ចូឡំ ឆិន្ទិត្វា វទេថា ចូឡា មហាជនស្ស អន្តរេ ខិត្តា គមិស្សតិ, តេនាយំ បិសាចស្ស អវិទូរេ រជវដ្ដិ ឧដ្ឋិតា"តិ បរិទេវន្តោ គាថមាហ –

១១៤។

"ឩហញ្ញតេ រជគ្គំ អវិទូរេ, បុព្ពកម្ហិ ច បិសាចេ;

មញ្ញេ នោ កេសា ឆិន្នា, យសស្សិនោ ធម្មរាជស្សា"តិ។

តត្ថ ឩហញ្ញតេតិ ឧដ្ឋហតិ។ រជគ្គន្តិ រជក្ខន្ធោ។ អវិទូរេតិ ឥតោ អម្ហាកំ ឋិតដ្ឋានតោ អវិទូរេ។ បុព្ពកម្ហីតិ បុព្ពកបិសាចស្ស សមីបេ។ មញ្ញេ នោតិ អម្ហាកំ ធម្មរាជស្ស កេសា ឆិន្នា ភវិស្សន្តីតិ មញ្ញាមិ។

មហាសត្តោ បរិចារិកេ បេសេត្វា បព្ពជិតបរិក្ខារេ អាហរាបេត្វា កប្បកេន កេសមស្សុំ ឱហារាបេត្វា អលង្ការំ សយនបិដ្ឋេ ឋបេត្វា រត្តបដានិ និវាសេតិ ឆិន្ទិត្វា តានិ កាសាយានិ និវាសេត្វា មត្តិកាបត្តំ ថវិកាយ អំសកូដេ លគ្គេត្វា កត្តរទណ្ឌំ អាទាយ មហាតលេ អបរាបរំ ចង្កមិត្វា បាសាទា ឱតរិត្វា អន្តរវីថិំ បដិបជ្ជិ។ គច្ឆន្តំ បន តំ ន កោចិ សញ្ជានិ។ អថស្ស សត្តសតា ខត្តិយកញ្ញា បាសាទំ អភិរុហិត្វា តំ អទិស្វា អាភរណភណ្ឌមេវ ទិស្វា ឱតរិត្វា អវសេសានំ សោឡសសហស្សានំ ឥត្ថីនំ សន្តិកំ គន្ត្វា “អម្ហាកំ បិយសាមិកោ សុតសោមមហិស្សរោ បព្ពជិតោ”តិ មហាសទ្ទេន បរិទេវមានា ពហិ និក្ខមិំសុ។ តស្មិំ ខណេ មហាជនោ តស្ស បព្ពជិតភាវំ អញ្ញាសិ, សកលនគរំ សង្ខុភិត្វា “រាជា កិរ នោ បព្ពជិតោ”តិ រាជទ្វារេ សន្និបតិ, មហាជនោ “ឥទំ រាជា ករិស្សតិ, ឥទំ ករិស្សតី”តិ បាសាទាទីនិ រញ្ញោ បរិភោគដ្ឋានានិ គន្ត្វា រាជានំ អទិស្វា –

១១៧.

“អយ្យស្ស បាសាទា, សោវណ្ណបុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណា;

យហិមនុចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ.

១១៨.

“អយ្យស្ស បាសាទា, សោវណ្ណបុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណា;

យហិមនុចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ញាតិសង្ឃេន.

១១៩.

“ឥទមយ្យស្ស កូដាគារំ, សោវណ្ណបុប្ផមាល្យវីតិកិណ្ណំ;

យហិមនុចរិ រាជា, បរិកិណ្ណោ ឥត្ថាគារេហិ.

១២០.

“ឆ្លងយស្ស ព្នុងៅការ៉, សោចណ្ណបុប្បយាល្យចិតិកិណ្ណ៉;

ឃហិយត្បុចិឆទិ រាឌា, បទិកិណ្ណោ ឆាតិសេឈ្ឍត៑

១១៧

“អឃយស្ស អសោកចត្តិកា, ស្បុប្បិតា សន្ត្តកាលិកា រមា;

ឃហិយត្បុចិឆទិ រាឌា, បទិកិណ្ណោ ឆ្លត្តាការេទហិ៑

១១៨

“អឃយស្ស អសោកចត្តិកា, ស្បុប្បិតា សន្ត្តកាលិកា រមា;

ឃហិយត្បុចិឆទិ រាឌា, បទិកិណ្ណោ ឆាតិសេឈ្ឍត៑

១១៩

“ឆ្លងយស្ស ក្ឃ្យាត៌, ស្បុប្បិត៌ សន្ត្តកាលិក៌ រម៌;

ឃហិយត្បុចិឆទិ រាឌា, បទិកិណ្ណោ ឆ្លត្តាការេទហិ៑

១១៣

“ឆ្លងយស្ស ក្ឃ្យាត៌, ស្បុប្បិត៌ សន្ត្តកាលិក៌ រម៌;

ឃហិយត្បុចិឆទិ រាឌា, បទិកិណ្ណោ ឆាតិសេឈ្ឍត៑

១១៣៑

“ឥទយស្ស កណិការវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ;

មហិយតុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ឥត្ថាគារេហិ។

១១៦។

“ឥទយស្ស កណិការវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ;

មហិយតុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ញាតិសង្ឃេ។

១១៧។

“ឥទយស្ស បាដលិវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ;

មហិយតុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ឥត្ថាគារេហិ។

១១៨។

“ឥទយស្ស បាដលិវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ;

មហិយតុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ញាតិសង្ឃេ។

១១៩។

“ឥទយស្ស អម្ពវនំ, សុបុប្ផិតំ សព្វកាលិកំ រម្មំ;

មហិយតុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ឥត្ថាគារេហិ។

១៣០។

“ឥទមស្ស អម្ពវនំ, សុបុប្ផិតំ បត្តកាលិកំ រម្មំ;

យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ញាតិសង្ឃ។

១៣១។

“អយមស្ស បោក្ខរណី, សញ្ឆន្នា អម្ពុជេហិ វីតិកិណ្ណា;

យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ឥត្ថាគារេហិ។

១៣២។

“អយមស្ស បោក្ខរណី, សញ្ឆន្នា អម្ពុជេហិ វីតិកិណ្ណា;

យហិមនុវិចរិ រាជា, បរិកិណ្ណា ញាតិសង្ឃា”តិ –

ឥមាហិ គាថាហិ បរិទេវេន្តោ វិចរិ។

តត្ថ វីតិកិណ្ណាតិ សោវណ្ណបុប្ផេហិ ច នានាមាល្យេហិ ច សមោកិណ្ណា។ បរិកិណ្ណាតិ បរិវារិតោ។ ឥត្ថាគារេហីតិ ភាសិយោ ឧបាទាយ ឥត្ថិយោ ឥត្ថាគារា នាម។ ញាតិសង្ឃាតិ អមច្ចាបិ ឥធ ញាតយោ ឯវ។ កុដាការត្តិ សត្តរតនវិចិត្តា សមតក្ខាការគព្ភោ។ អសោកវនិកាតិ អសោកវនក្ខយិ។ បត្តកាលិកាតិ បត្តកាលបរិភោគក្ខមា និច្ចបុប្ផិតា វា។ ឧយ្យានន្តិ នន្ទនវនចិត្តលតាវនសទិសំ ឧយ្យានំ។ បត្តកាលិកន្តិ ឆសុបិ ឧតុសុ ឧប្បជ្ជនកបុប្ផផលសញ្ឆន្នំ។ កណិការវនាទីសុ បត្តកាលិកន្តិ បត្តកាលេ សុបុប្ផិតផលិតមេវ។ សញ្ឆន្នាតិ នានាវិធេហិ ជលជថលជកុសុមេហិ សុដ្ឋុ សញ្ឆន្នា។ អម្ពុជេហិ វីតិកិណ្ណាតិ សកុណសង្ឃេហិ ឱកិណ្ណា។

ឯវំ តេសុ តេសុ ឋានេសុ បរិទេវិត្វា មហាជនោ បុន រាជង្គណំ អាគន្ត្វា –

໑໓໒

“ຣາຊາ ເວາ ເຂາ ປພ຺ພຊິເຕາ, ສຸຕເສາເມາ ຣຊ຺ຊໍ ອິມໍ ປຫຕ຺ວານ;

ກາສາຍວຕ຺ຖວສເນາ, ນາເຄາວ ເອກເກາ ຈຣຕີ”ຕິ –

ກາຣັ ວຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເນາ ຊເຣ ມິກຈ ປຫາຍ ປຸຕ຺ຕທີຕເຣາ ຫເຕ຺ຖສຸ ກເຣຕ຺ວາ ຄິກ຺ລມິຕ຺ວາ ເສາຕິສຕ຺ຕເສ຺ສຈ ສຕ຺ຕິກໍ ອກມາສິ, ຕທາ ມາຕາປິຕເຣາ ປຸຕ຺ຕທາຣາ ເສາຕ຺ຕອສສຫສ຺ສາ ຈ ຕາຕິກິຕ຺ວເຍາ ສກລຕກໍ ຕ຺ຸສ຺ຖ ຈິຍ ອເຫາສິ, ຊຕປທຈາສິເນາປິ ເຕສັ ປ຺ຖເຕາ ປ຺ຖເຕາ ກມິສຸ ເສາຕິສເຕ຺ຕາ ຄ຺ວາທສເຍາຊຕິກໍ ປຣິສັ ກເຣຕ຺ວາ ຫິມວຕ຺ຕາກິມຸເຂາ ປາຍາສິ. ອຈ຺ຈສ຺ສ ອກິຕິກ຺ລມຕໍ ຊາຕ຺ວາ ສເກ຺ກາ ຈິສ຺ສກມ຺ມໍ ອາມເຕ຺ຕຕ຺ວາ, “ຕາຕ ຈິສ຺ສກມ຺ມ, ສຸຕເສາມມຫາຣາຊາ ອກິຕິກ຺ລມຕໍ ຕິກ຺ລເຕ຺ຕາ, ຈສຕ຺ຖາຕໍ ລທ຺ຖໍ ຈຖ຺ຖຕິ, ສມາເຄາມາ ຈ ມຫາ ຄຈິສ຺ສຕິ, ຄ຺ຈ ຫິມວຕ຺ຕປເທເສ ຄ຺ຄາຕີເຣ ຕິສເມາຊຕາມາຍໍ ປ຺ຖາຄສເມາຊຕຈິຕ຺ຕໍ ອສ຺ສມປທໍ ມາເປຫີ”ຕິ ເປເສສິ. ເສາ ຕທາ ຄຕ຺ວາ ຕສ຺ມິ ອສ຺ສມປເທ ປ຺ພຊິຕປຣິກ຺ຂາເຣ ປຕິມາເທຕ຺ວາ ເອກປທິກມັຄ຺ຄໍ ມາເປຕ຺ວາ ເທວເລາກເມວ ຄເຕາ.

ມຫາສເຕ຺ຕາ ເຕນ ມເຄ຺ຄນ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕໍ ອສ຺ສມປທໍ ປວິສິຕ຺ວາ ປທມໍ ສຍໍ ປ຺ພຊິຕ຺ວາ ປ຺ຖາ ເສເສ ປ຺ພາເຊສີ, ອປຣກາເລ ພຫູ ປ຺ພຊິສຸ. ຕິສເມາຊຕິກໍ ຖາຕໍ ປຣິປູຣິ. ຈິສ຺ສກມ຺ມຕິມ຺ມິເຕ ປຕ ອສ຺ສມປທີຕ຺ວາເນາ ຈ ພຫູຕໍ ປ຺ພຊິຕ຺ວາເນາ ຈ ເສາຕິສຕ຺ຕສ຺ສ ອສ຺ສມປທສັຈິທິຫິຕິມ຺ວາເນາ ຈ ຫຕ຺ຖິປາລຊາຕເກ (ຊາ. ໑.໑໕.໑໑໑ ອາທເຍາ) ອາກຕນເຍເນວ ເວທິຕເພ຺ພາ. ຕຕ຺ຖ ມຫາສເຕ຺ຕາ ຍສ຺ສ ຍເສ຺ສວ ກາມວິຕ຺ກ຺ກາທີ ມິຈ຺ຈາວິຕເກ຺ກາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊຕິ, ຕໍ ຕໍ ອາກາເສນ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ອາກາເສ ປລ຺ລເງ຺ກນ ນິສີທິຕ຺ວາ ອຸປເທເສ຺ສາ ກາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໓໓

“ມາສ຺ສຸ ປຸເພ຺ພ ຣຕິກີຌິຕານິ, ຫສິຕານິ ຈ ອນຸສ຺ສຣິຕ຺ຖ;

ມາ ເວາ ກາມາ ຫນິສຸ, ຣມ຺ມໍຫິ ສຸທສ຺ສນໍ ນຄຣໍ.

໑໓໔

“ເມຕ຺ຕຈິຕ຺ຕຍ຺ຈ ກາເວຖ, ອປ຺ປມານໍ ທິວາ ຈ ຣຕ຺ຕໍ ຈ;

អកន្ទិត្វ ទេវបុរំ, អាចារំ បុញ្ញកម្មិន”ន្តិ។

តត្ថ រតិកិញ្ញតាតិតិ កាយរតិយោ ច កាយចារាលិដ្ឋាចសេត បចត្តកិញ្ញតាតិ ច។ យា វោ កាយា ហត្ថិស្មិំ យា ទុយ្យេ ចត្តកាយកិលេសកាយា ហត្ថិស្មិំ រយុំ ហីតិ សុខស្សាទកាទំ គាយ រយហិយំ, តំ យា អត្តស្សទិត្វា យេត្តចិត្តត្តិ ខ្ពងំ ទេសនាយត្តយេច, សោ បន ចត្តារោបិ ព្រហ្មវិហារេ អាចិក្ខិ។ អប្បមាណន្តិ អប្បមាណសត្តារម្មណំ។ អកន្ទិត្វាតិ កមិស្សន្តិ។ ទេវបុរន្តិ ព្រហ្មលោកំ។

សោបិ ខ្ពលិករណោ តស្សោវាទេ ឋត្វា ព្រហ្មលោកបរាយណោ អហោសីតិ សត្ថា ហត្ថិបាលជាតកេ អាគតនយេនេវ កថេតព្ពំ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា មាតាបិតរោ មហារាជកុលានិ អហេសុំ, ចន្ទាទេវី រាហុលមាតា, ជេដ្ឋបុត្តោ សារិបុត្តោ, កនិដ្ឋបុត្តោ រាហុលោ, ធាតិ ឧប្បលវណ្ណា, កុលវឌ្ឍនសេដ្ឋិ កស្សបោ, មហាសេនគុត្តោ មោគ្គល្លានោ, សោមទត្តកុមារោ អានន្ទោ, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, សុតសោមរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចូឡសុតសោមជាតកវណ្ណនា បញ្ចមា។

ជាតកុទ្ទានំ –

សុវបណ្ឌិតជម្ពុកកុណ្ឌលិនោ, វរកញ្ញាយលម្ពុសជាតកញ្ច;

បវរុត្តមសង្ខសិរីវ្ហយកោ, សុតសោមអរិន្ទមរាជវរោ។

ចត្តាលីសនិបាតវណ្ណនា និដ្ឋិតា។

## ᪑᪘᪨ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᨶᩥᨷᩣᨲᩮᩣ

### [᪕᪒᪖] ᪑᪨ ᨶᩥᩊᩥᨶᩥᨠᩣᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩏᨯ᩠ᨯᨿ᩠ᩉᨲᩮ ᨩᨶᨷᨴᩮᩣᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨩᩮᨲᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᩁᩣᨱᨴᩩᨲᩥᨿᩥᨠᩣᨷᩃᩮᩣᨽᨶᩴ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩴ "ᨠᩮᨶ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩣᨷᩥᨲᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨷᩩᩁᩣᨱᨴᩩᨲᩥᨿᩥᨠᩣᨿᩣ"ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ "ᨶ ᩑᩈᩣ ᨲᩮ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ ᨲᩅ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᩥᨠᩣ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨫᩣᨶᩣ ᨷᩁᩥᩉᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨴᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨴᩥᨧ᩠ᨧᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨾᩉᩣᩈᩣᩃᨠᩩᩃᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨣ᩠ᨣᩉᩥᨲᩈᩥᨷ᩠ᨷᩮᩣ ᩍᩈᩥᨷᨻ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩅᩣᩈᩴ ᨠᨷ᩠ᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩋᩃᨾ᩠ᨻᩩᩈᩣᨩᩣᨲᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᩑᨠᩣ ᨾᩥᨣᩦ ᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨷᨭᩥᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩥᨩᩣᨿᩥ, "ᩍᩈᩥᩈᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ"ᨲ᩠ᩅᩮᩅᩔ ᨶᩣᨾᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨷᩥᨲᩣ ᩅᨿᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩈᩥᨱᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᨧᩥᩁᩔᩮᩅ ᨫᩣᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨫᩣᨶᩈᩩᨡᩮᨶ ᩅᩦᨲᩥᨶᩣᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨥᩮᩣᩁᨲᨷᩮᩣ ᨷᩁᨾᨩᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᩦᩃᨲᩮᨩᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᨽᩅᨶᩴ ᨠᨾ᩠ᨷᩥ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ "ᩏᨷᩣᨿᩮᨶᩔ ᩈᩦᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᩈᨠᩃᨠᩣᩈᩥᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩅᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩥ, ᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨴᨯ᩠ᨰᩴ ᩅᩥᨿ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩔᩮ ᩋᩈᨾ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩥᨠ᩠ᨡᨷᩦᩊᩥᨲᩣ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩏᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ "ᨠᩥᩴ ᩑᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩦᨱᩥ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᨴᩮᩅᩔ ᩋᩅᩔᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᨠᩃᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᩏᨯ᩠ᨯᨿ᩠ᩉᨲᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ, ᨴᩮᩅᩴ ᩅᩔᩣᨷᩮᩉᩥ, ᨴᩮᩅᩣ"ᨲᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩦᩃᩴ ᩈᨾᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᩮᩣᩈᨳᩴ ᩏᨷᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣᨷᩥ ᩅᩔᩴ ᩅᩔᩣᨷᩮᨲᩩᩴ ᨶᩣᩈᨠ᩠ᨡᩥ᪨

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩁᨲ᩠ᨲᩈᨾᨿᩮ ᨲᩔ ᩈᩥᩁᩥᨣᨻ᩠ᨽᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩮᩣᨽᩣᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩉᩣᩈᩮ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᨠᩮᩣᩈᩥ ᨲ᩠ᩅ"ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ "ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩦ"ᨲᩥ᪨ "ᨠᩮᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩦ"ᨲᩥ? "ᩅᩔᨲᩥ ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ , ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨴᩮᩅᩮᩣ"ᨲᩥ? "ᨶ ᩅᩔᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ "ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨷᨶᩔ ᩋᩅᩔᨶᨠᩣᩁᨱ"ᨶ᩠ᨲᩥ? "ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠᩣ"ᨲᩥ᪨ "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩍᩈᩥᩈᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨷᨭᩥᩅᩈᨲᩥ ᨥᩮᩣᩁᨲᨷᩮᩣ ᨷᩁᨾᨩᩥᨲᩥᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨴᩮᩅᩮ ᩅᩔᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨶ ᩅᩔᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ "ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨷᨶᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩥᩴ ᨠᩣᨲᨻ᩠ᨻ"ᨶ᩠ᨲᩥ? "ᨲᩔ ᨲᨷᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨶᩮ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᩅᩔᩥᩔᨲᩦ"ᨲᩥ᪨ "ᨠᩮᩣ ᨷᨶᩔ ᨲᨷᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ"ᨲᩥ? "ᨵᩦᨲᩣ ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨶᩥᩊᩥᨶᩥᨠᩣ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ, ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ 'ᩋᩈᩩᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶᩣᨾ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨷᩈᩔ ᨲᨷᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩣᩉᩦ'ᨲᩥ ᨷᩮᩈᩮᩉᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᩈᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᩮᩅ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᩦᨲᩁᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪨

"ᩏᨯ᩠ᨯᨿ᩠ᩉᨲᩮ ᨩᨶᨷᨴᩮᩣ, ᩁᨭ᩠ᨮᨬ᩠ᨧᩣᨷᩥ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ;

ໆហិ តិឰ្ឋតិ៩ោ ៣ង្ហ, ៣ំ ៩យ ្រពាហូលាយាតឃា”ពិ៍

ពត្ថ ៣ំ ៩យពិ ៣ំ យយ អតត្ថពាទិ៍ ្រពាហូលំ អត្តនោ ចរំ អាទេតហិ, ពិ៩លឈរពិច៩ឈតឃ្ស ឃិលំ កិត្ថាហិពិ៍

៣ំ ឃុត្វា ឈា ទុពិឃំ ពាឆយាហ –

១៍

“តាហំ ទុក្ខក្ខយា រាជ, តាហំ អព្ហាត៩ោពាចិតា;

៣ឆំ អហំ ៣យិឃ្សាយិ, ចតំ ព្យុញ្ញារ៩ឈចិត”ត្តិ៍

ពត្ថ ទុក្ខក្ខយាពិ អហំ, យហារាជ, ទុក្ខឃ្ស ៧យា ត ៩ហាយិ, អព្ហាតយ្បិ ត ឌាតាយិ, ឈាហំ ៣ឆំ ៣យិឃ្សាយិពិ៍

ព៩ពា រាឌា ៩ឆ្គ ពាឆា៩ឃា អការិ –

១៍

“ឃិ៣ំ ឌតបឆំ ៣ត្តា, ហត្ថិតា ច រ៩ឆត ច;

តារុឈញ្ញាដឃា៩តត, ៩ចំ ៣ង្ហ តិឰ្ឋតិ៩ោ៍

៣៍

“ហត្ថិអឃ្សរ៩ឆ បត្តិ, ៣៩ង្ហចាតាឃ ៧ត្តិ៩ឃ;

ព៩ចច ចណ្ណរុ៩បត, ចរំ ពយាតឃិឃ្សឃិ”ពិ៍

តត្ថ ទារុសង្ឃាដយានកេនាតិ, អយ្យ, និព្ពុតិកេន ន ត្វំ បទសា គមិស្សសិ, ឥមំ បន សុកិក្លំ ពេយំ អត្តនោ ឧភយំ ហត្ថិចាលេតិ ច វេចាលេតិ ច កត្វា តតោ បរមិ អន្តេបុរេ បដិច្ឆន្នេ វិយាមិនា វុទ្ធការេន នាវាសង្ខាតេន ទារុសង្ឃាដយានេន គច្ឆ។ វណ្ណរូបនាតិ ឯវំ អភិលាបមានោ គន្ត្វា តវ វណ្ណេន វេវ រូបសម្បទាយ ច តំ ព្រាហ្មណំ អត្តនោ វសំ អានយិស្សសីតិ។

ឯវំ សោ ឥតរា សទ្ធិំ អមន្តេត្វាបិ វេទបរិបាលនំ និស្សាយ ករេមសិ។ សាបិ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ អមច្ចា សព្ពំ គោចរព្ពមុត្តកំ កត្វា អមច្ចេហិ សទ្ធិំ វិមោចេមសិ។ អមច្ចា តំ អាទាយ បច្ចន្តំ បត្វា តត្ថ ខន្ធាវារំ និវាសាបេត្វា រាជធីតរំ វុត្តិប្បវេសេត្វា វនចរកេន ទេសិតេន មគ្គេន ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បុព្ពណ្ហសមយេ តស្ស អស្សមបទស្ស សមីបំ បាបុណិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ពោធិសត្តោ បុត្តំ អស្សមបទេ និវាសាបេត្វា សយំ ផលាផលត្ថាយ អរញ្ញំ បវិដ្ឋោ ហោតិ។ វនចរកោ សយំ អស្សមំ អគន្ត្វា តស្ស បន ទស្សនដ្ឋានេ ឋត្វា និព្ពុតិកាយ តំ ទស្សេន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៨។

“កទលីធជបញ្ញាណោ, អាភុជីបរិវារិតោ;

ឯសោ បទិស្សតិ រម្មោ, ឥសិសិង្គស្ស អស្សមោ។

៩។

“ឯសោ អគ្គិស្ស សង្ខាតោ, ឯសោ ធូមោ បទិស្សតិ;

មញ្ញេ នោ អគ្គិំ ហាបេតិ, ឥសិសិង្គោ មហិទ្ធិកោ”តិ។

តត្ថ កទលីសង្ខាតា ធជា បញ្ញាណំ អស្សាតិ កទលីធជបញ្ញាណោ។ អាភុជីបរិវារិតោតិ ភុជបត្តវនបរិក្ខិត្តោ។ សង្ខាតោតិ ឯសោ អគ្គិ អស្ស ឥសិសិង្គស្ស ឈានេន សង្ខាតោ បច្ចក្ខតោ ជលតិ។ មញ្ញេ នោ អគ្គិន្តិ អគ្គិំ នោ ហាបេតិ ជុហតិ បរិចរតីតិ មញ្ញាមិ។

អមច្ចាបិ ពោធិសត្តស្ស អរញ្ញំ បវិដ្ឋវេលាយ អស្សមំ បរិវារេត្វា អារក្ខំ ឋបេត្វា រាជធីតរំ តាបសវេសំ គាហាបេត្វា សុវណ្ណចីរកេន និវាសនបារុបនំ កត្វា សព្ពាលង្ការេហិ អលង្ករិត្វា តន្តុពទ្ធំ ចិត្តគេណ្ឌុកំ គាហាបេត្វា អស្សមបទំ បេសេត្វា សយំ ពហិ រក្ខន្តា អដ្ឋំសុ។ សា តេន គេណ្ឌុកេន កីឡមានា ចង្កមនកោដិយំ ឱតរិ។ តស្មិំ ខណេ ឥសិសិង្គោ បណ្ណសាលទ្វារេ បាសាណផលកេ និសិន្នោ ហោតិ។ សោ តំ អាគច្ឆន្តិំ ទិស្វា ភីតតសិតោ ឧដ្ឋាយ បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា អដ្ឋាសិ ។ សាបិស្ស បណ្ណសាលទ្វារំ គន្ត្វា កីឡិតុមារភិ។ សត្ថា តមត្ថំ បកាសេន្តោ តតិយំ គាថមាហ –

អត្ថំ បកាសេន្តោ តិស្សោ គាថា អកាសិ –

៧។

“តញ្ច ទិស្វាន អាយន្តិំ, អាយុត្តយលិក្យុល្ឍលំ;

ឆ្លសិសិន្ក្កា បាចិសិ ភីតោ, អស្សំ បណ្ណុលាគតំ។

៨។

“អស្សយស្ស ច សា ទ្វារេ, កោល្ហុកោតស្ស កិញ្ចតិ;

ចិរំសយន្តិ អញ្ញាតិ, ក្យរូបកាសិតានិ ច។

៩។

“តញ្ច ទិស្វាន កិញ្ចន្តិ, បណ្ណសាលកតោ ឌជី;

អស្សយា និក្ខមិត្វាន, ឆ្លងំ ចចតយព្រាជី”តិ។

តត្ថ កោល្ហុកោតស្សាតិ អស្ស ឆ្លសិសិក្កស្ស អស្សយទ្វារេ កោល្ហុកោត កិញ្ចតិ។ ចិរំសយន្តីតិ ឌេស្សន្តិំ។ ក្យរូបកាសិតានិ ចាតិ ក្យរូបា រេហស្សក្កំ បកាសិតានិ ច បរិកជានិ យុលហត្ថានីតិ។ អព្រាជីតិ សោ កិរ បណ្ណសាលាយ ឋត្វា ចិន្តេសិ – “សចាយំ យសេក្កា ករេចយ្យ, បណ្ណសាលំ បចិសិត្វា យំ យុរូរូបេត្វា ឍរេភយ្យ, តាយំ យសេក្កា, តាបសោ កចិស្សតី”តិ អស្សយា និក្ខមិត្វា បុច្ឆន្តោ គាថយាហ –

១០។

“អប្ពកា គោ តាយ សោ រុសេក្កា, យស្ស តេចំកតំ ឋលំ;

ក្ខុសេបិ លិត្តំ បស្សតិ, ត តំ ឡូហាយ កច្ឆតី”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩔ ᨲᩮᨧᩥᨣᨲᩴ ᨹᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩔ ᨲᩅ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᩑᨧᩥᨣᨲᩥᨠᩴ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ ᨹᩃᩴ᪨ ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᨴᩥᨲᩕᩮᨣᩃ᩠ᩉᨠᩔ ᩋᨩ᩠ᨫᩥᨷᩩᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ “ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨹᩃᩮᨶ ᨲᩮᨶ ᨠᨷᩥᨭ᩠ᨮᩣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨾᩣᨶᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩔ ᩈᩮᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪨

“ᩋᩔᨾᩔ ᨾᨾ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩮ, ᩈᨾᩦᨷᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᩮ;

ᨻᩉᩅᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ, ᨿᩔ ᨲᩮᨧᩥᨣᨲᩴ ᨹᩃᩴ;

ᨠ᩠ᩅᩮᩁᨷᩥ ᩃᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨶ ᨿᩴ ᨻ᩠ᨿᩣᩉᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨾᩦᨷᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᩮᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᨶᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᨾᨾ ᩋᩔᨾᩔ ᩈᨾᩦᨷᩮ᪨ ᨿᩔ ᨲᩮᨧᩥᨣᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩔ ᩑᨧᩥᨣᨲᩴ, ᨲ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩣ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩁᩮᩣᨷᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᩑᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪒᪨

“ᩅᨲ᩠ᨲᩩ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩋᩔᨾᩥᨾᩴ ᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨲᩩ, ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨ ᨶᨾᩮᩣ;

ᩍᨶᨾᩣᩈᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨲᩥᩈᩦᨶᨲ᩠ᨲᩩ, ᩍᨲᩮᩣ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨾᩪᩃᨹᩃᩣᨶᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩩ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩔᨾᩥᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᨾᩴ ᩍᨾᩴ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨷᩅᩥᩈᨲᩩ᪨ ᩋᨶᩮᨠᨲ᩠ᨲᩩᨲᩥ ᨿᨳᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥᩉᩥᨲᩴ ᩋᩣᩉᩣᩁᩴ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨲᩩ᪨ ᨷᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨷᩣᨲᩴ᪨ ᨠᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩪᩃᨹᩃᩣᨹᩃᩴ᪨ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨶᨾᩣᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩮᨶ ᩅᨴᨾᩣᩉ᪨

ᨲᩔᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮ ᨲᩥᩈᩦᨶᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨾᩥᨶᩮᨠ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᨲ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ ᩋᨷ᩠ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩈᩁᩦᩁᩔ ᩋᨩ᩠ᨫᩥᨷᩩᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨧᨱ᩠ᨱᩣ ᩑᩈᩮᩣ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩑᩅᨾᩣᩉ –

᪑᪖᪨

“ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᨬᩣᨲᩥᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᨿᨲ᩠ᨲᨴᩔᩥᩴ, ᩈᩩᨷᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩴ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨧᨸ᩠ᨿᨠᩣᩈᨲᩥ;

ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᨠᩮᩣᨶᩮ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨷᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᨲ᩠ᨳᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨻ᩠ᩁᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᨶᨿᩣᨣᨿᨠᩣᩁᩮᩃ ᩈᩩᨧᩩᨶᩥᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨷᩩᨴ᩠ᨿᩩᨲᨶᩃ᩠ᩃᩣᨲᩥᩴ᪨ ᩈᩩᨡᩃᨠ᩠ᨡᩮᩃᨠ ᩉᩥ ᩋᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩣᨿ ᨲᩴ ᨹᩣᨲᩥᩴ ᩋᩣᨧᩣᩁᨹᩣᨲᩩᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᨿᨲ᩠ᨲᩣᨣᨲᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨭᨲᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨷᩩᨴ᩠ᨿᩩᨲᨶᩃ᩠ᩃᩣᨲᩥᩴ᪨ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨧᨸ᩠ᨿᨠᩣᩈᨲᩦᨲᩥ ᩁᨠᩮᩣᨶᩩ ᨸᩈᩔᩩ ᨠᩣᨬ᩠ᨬᩋᨠᩴ ᨧᩥᨿ ᨣᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨠᩮᩣᨶᩮ ᨶᩩ ᨲᩮ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᨧ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᩃᩥᨦ᩠ᨠᨶᩃ᩠ᩃᩣᨲᩥᩴ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨲᩴ ᨲᨧ ᨶᩁᩦᩁᨶ᩠ᨲᩣᩁᩮᨲ ᨠᩮᩣᨶᩮ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨲᩴ ᩈᩣ ᨧᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿᩋᨿᩣᩉ –

᪑᪗᪨

“ᩋᩉᩴ ᨧᩁᩮ ᨿᩩᩃᨹᩮᩃᩈᨲᩥᩴ ᨧᩁᩮᩴ, ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩥᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩥ ᩈᩩᨡᩮᩣᨴᩩᨷᩥᩴ;

ᩈᩮᩣ ᨿᩴ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩉᩈᩣᨬ᩠ᨬᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᨸᨲᩩᨩ᩠ᨩ ᨿᩴ ᩋᨭ᩠ᨭᩣᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ᪨

᪑᪘᪨

“ᨳᩣᨿᩴ ᨧᩁᩮᩃᩣ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩣᨿᨲᩥ, ᨶᨭ᩠ᨭᩣᨧ᩠ᨧᩣ ᨠᩣᩃᩥ ᨶ ᩃᨽᩣᨿᩥ ᩈᩣᨲᩴ;

ᨸᩮᩉᩣ ᨽᨧᩴ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᩥᨿᩥᩴ ᨧᩮᨽᨲᩴ, ᨠᩩᨴ᩠ᨴᨲᩴ ᨽᨧᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᨷᩣᩉᩩᩃᨲ᩠ᨳ”ᨲ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩈᩣᩊ᩠ᩉᩥᩴᨲ᩠ᨲᩥ ᨡᩮᨦ᩠ᨠᨶᩥ, ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨳᩣ ᩃᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᩮᨲ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨸᨹᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨶᩉᩈᩣᨬ᩠ᨬᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨿᩴ ᨶᩉᩈᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨸ᩠ᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨶᨿᨸᩮᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨸᨲᩩᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ ᩋᨳ ᨿᩴ ᨸᩥᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩋᨭ᩠ᨭᩣᩉᩦᨲᩥ ᨿᩩᩁᩮᩃᨠ ᨿᨿ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᩃᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᩣᨿᩥ, ᨲᩮᨲᩣ ᨸᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨬᩣᨿᩔᩥ ᨹᩣᩁᩮᨲ ᨧᩁᩮᩃᩣ ᨡᩣᩁᩮᨲᩣ᪨ ᨳᩣᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨿᩴ ᨲᩮᨲᩣ ᨸᨴ᩠ᨴᩣᨿ ᨿᨿᩴᨧᩁᩮᩃᩣ ᨧᨩ᩠ᨩᨲᩥ ᨧᩮᨧ ᨠᩩᨱ᩠ᨯᨧᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨸ᩠ᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ ᩈᩣᩉᩴ ᨶᨭ᩠ᨭᨠᩣᩃᩥ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᩈᩩᨡᩴ ᨶ ᩃᨽᩣᨿᩥ᪨ ᨸᩮᩉᩣᨲᩥ ᨸᩉᩩ ᨶᨿᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨷᩣᩉᩩᩃᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩥ ᨽᨧᩴ ᨿᨳᩣ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᨬᩣᨿᩥᩴ ᨷᩣᩉᩩᩃᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩩ, ᨬᩣᨲᩥᩴ ᨾᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩉᩁᩣᩉᩦᨲᩥ ᨧᩉᨲᩥ᪨

សោ តស្សា មុសាវាទំ “សភាវោ”តិ សទ្ទហិត្វា “សចេ តេ ឯវំ សុខំ ហោតិ, ករិស្សាមី”តិ តំ បទេសំ ឱលោកេត្វា អន្តរំ គាថមាហ –

១៧។

“គម្ភីររូបោ តេ វណោ សលោហិតោ, អបូតិកោ វណគន្ធោ មហា ច;

ករោមិ តេ កិញ្ចិ កសាវយោគំ, យថា ភវំ បរមសុខី ភវេយ្យា”តិ។

តត្ថ សលោហិតោតិ រត្តោភាសោ។ អបូតិកោតិ បូតិមំសរហិតោ។ វណគន្ធោតិ ថោកំ ទុគ្គន្ធោ។ កសាវយោគន្តិ អហំ កេចិ រុក្ខកសាវេ គហេត្វា តវ វណំ កសាវយោគំ ករោមីតិ។

តតោ និល្លជ្ជិកា គាថមាហ

១៨។

“ន មន្តយោគា ន កសាវយោគា, ន ឱសធា ព្រហ្មចារិ កមន្តិ;

យំ តេ មុខំ តេន វិនេហិ កណ្ឌុំ, យថា អហំ បរមសុខី ភវេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ កមន្តីតិ, ភោ ព្រហ្មចារិ, ឥមស្មិំ មម វណេ នេវ មន្តយោគា, ន កសាវយោគា, ន បុប្ផផលាទីនិ ឱសធានិ កមន្តិ, អនេកវារំ កតេហិបិ តេហិ ឯតស្ស ផាសុកភាវោ ន ភូតបុព្វោ។ យំ បន តេ ឯតំ មុខំ អង្គជាតំ, តេន ឃដ្ដិយមានស្សេវ តស្ស កណ្ឌុ ន ហោតិ, តស្មា តេន វិនេហិ កណ្ឌុន្តិ។

សោ “សច្ចំ ឯសា កថេតី”តិ សល្លក្ខេត្វា “មេថុនសំសគ្គេន សីលំ ភិជ្ជតិ, ឈានំ អន្តរធាយតី”តិ អជានន្តោ មាតុគាមស្ស អទិដ្ឋបុព្វតា មេថុនធម្មស្ស ច អជាននភាវេន “ភេសជ្ជ”ន្តិ វទន្តិយា តាយ មេថុនំ បដិសេវិ។ តាវទេវស្ស សីលំ ភិជ្ជិ, ឈានំ បរិហាយិ។ សោ ទ្វេ តយោ វារេ សំសគ្គំ កត្វា កិលន្តោ ហុត្វា និក្ខមិត្វា សរំ ឱរុយ្ហ ន្ហាត្វា បដិប្បស្សទ្ធទរថោ អាគន្ត្វា បណ្ណសាលាយំ និសីទិត្វា បុនបិ តំ “តាបសោ”តិ មញ្ញមានោ វសនដ្ឋានំ បុច្ឆន្តោ គាថមាហ –

១៨៍

“ឥតោ នុ ភោតោ កតមេន អស្សមោ, កច្ចិ ភវំ អភិរមសិ អរញ្ញេ;

កច្ចិ នុ តេ មូលផលំ បហូតំ, កច្ចិ ភវន្តំ ន វិហិំសន្តិ វាឡមិគា”តិ៍

តត្ថ កតមេនាតិ ឥតោ កតមេន ទិសាភាគេន ភោតោ អស្សមោ៍ ភវន្តិ អាលបនមេតំ៍

តតោ និច្ចន្តិកា ចតស្សោ គាថាយោ អភាសិ –

១៩៍

“ឥតោ ឧជុំ ឧត្តរាយំ ទិសាយំ, ខេមា នទី ហិមវតា បភាវី;

តស្សា តីរេ អស្សមោ មយ្ហរម្មោ, អហោ ភវំ អស្សមំ មយ្ហំបស្សេ៍

២០៍

“អម្ពា ច សាលា តិលកា ច ជម្ពុយោ, ឧទ្ទាលកា បាដលិយោ ច ផុល្លា;

សមន្តតោ កិម្បុរិសាភិគីតំ, អហោ ភវំ អស្សមំ មយ្ហំបស្សេ៍

២១៍

“តាលា ច មូលា ច ផលា ច ឯត្ថ, វណ្ណេន គន្ធេន ឧបេតរូបំ;

តំ ភូមិភាគេហិ ឧបេតរូបំ, អហោ ភវំ អស្សមំ មយ្ហំបស្សេ៍

២២៍

“ᨹᩃᩤ ᨧ ᨾᩪᩃᩤ ᨧ ᨸᩉᩪᨲᨾᩮᨲ᩠ᨳ, ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᩁᩈᩮᨶᩩᨸᩮᨲᩣ;

ᩋᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ ᨲᩴ ᨸᨴᩮᩈᩴ, ᨾᩣ ᨾᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩪᩃᨹᩃᩴ ᩋᩉᩣᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩣᨿ᪨ ᨡᩮᨾᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴᨶᩣᨾᩥᨠᩣ ᨶᨴᩦ᪨ ᩉᩥᨾᩅᨲᩣ ᨸᨽᩣᩅᩦᨲᩥ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᩋᩉᩮᩣᨲᩥ ᨸᨲ᩠ᨳᨶᨲ᩠ᨳᩮ ᨶᩥᨸᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩏᨴ᩠ᨴᩣᩃᨠᩣᨲᩥ ᩅᩣᨲᨥᩣᨲᨠᩣ᪨ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣᨽᩥᨣᩦᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩮᨶ ᨣᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᩥᨾ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨣᩦᨲᩴ᪨ ᨲᩣᩃᩤ ᨧ ᨾᩪᩃᩤ ᨧ ᨹᩃᩤ ᨧ ᨾᩮᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩑᨲ᩠ᨳ ᨾᨾ ᩋᩔᨾᩮ ᨸᩥᩈᩣᨧᩥᨠᩣ ᨲᩣᩃᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨧ ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᩅᨱ᩠ᨱᨣᨶ᩠ᨵᩣᨴᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩣ ᨠᨶ᩠ᨴᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣ ᨾᩪᩃᩤ ᨧ ᨹᩃᩤ ᨧ᪨ ᨸᩉᩪᨲᨾᩮᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨹᩃᩤ ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩅᩃ᩠ᩃᩥᨾᩪᩃᩤ ᨧ ᨸᩉᩪᨲᩣ ᩑᨲ᩠ᨳ᪨ ᨾᩣ ᨾᩮ ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨾᨾ ᩋᩔᨾᨸᨴᩴ ᩈᨾ᩠ᨻᩉᩩᩃᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩣ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᨿᩣ ᨧᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᨸᩥᨲᩴ ᨻᩉᩩ ᨾᨵᩩᩁᨾᩪᩃᨹᩃᩤᨹᩃᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩮ ᨾᨿᩥ ᨧᩥᩁᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨾᩪᩃᨹᩃᩤᨹᩃᩴ ᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨲᨲᩮᩣ ᨾᨾ ᨾᩪᩃᨹᩃᩤᨹᩃᩴ ᨾᩣ ᩉᩁᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨧᩮᨸᩥ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ, ᩑᩉᩥ, ᨶᩮᩣ ᨧᩮ, ᩋᩉᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨸᩈᩮᩣ ᨿᩣᩅ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᩣᨣᨾᨶᩣ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩩᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪒᪨

“ᨸᩥᨲᩣ ᨾᨾᩴ ᨾᩪᩃᨹᩃᩮᩈᨶᩴ ᨣᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ ᩈᩣᨿᨠᩣᩃᩮ;

ᩏᨽᩮᩣᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩈᩮ ᩋᩔᨾᩴ ᨲᩴ, ᨿᩣᩅ ᨸᩥᨲᩣ ᨾᩪᩃᨹᩃᨲᩮᩣ ᩑᨲᩩ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨽᩮᩣᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩈᩮᨲᩥ ᨾᨾ ᨸᩥᨲᩩ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᩅ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᨿᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᩥᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᨾᨾ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨸᩥᨲᩣ ᨸᨶᩔ ᨾᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᩅ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ‘ᨲ᩠ᩅᩴ ᩍᨵ ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩦ’ᨲᩥ ᨠᩣᨩᨠᩮᩣᨭᩥᨿᩣ ᨸᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩈᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨶᩣᨣᨲᩮᨿᩮᩅ ᨾᨿᩣ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᩣᨣᨾᨶᨠᨾ᩠ᨾᨾ᩠ᨸᩥ ᨾᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔ ᩋᩣᨣᨾᨶᩪᨸᩣᨿᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦ ᩍᨲᩁᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪓᪨

“ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᨻᩉᩪ ᩍᩈᨿᩮᩣ ᩈᩣᨵᩩᩁᩪᨸᩣ, ᩁᩣᨩᩦᩈᨿᩮᩣ ᩋᨶᩩᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥ;

តេនេច បុត្ថំ យមស្សំ តំ, តេ តំ នយិស្សន្តិ យមំ សកាសេ”តិ។

តត្ថ រាជីសយោតិ, សម្ម, យយា ន សក្កា ឋិរាយិតុំ, អញ្ញា បន សាគរកថា រាជីសយោ ច ព្រាហ្មណីសយោ ច អត្តមេក្ក យយ អស្សមបទស្ស ចរន្តិ, អហំ តេសំ អារោចិត្វា គមិស្សាមិ, ត្វំ តេ បុត្ថេយ្យាសិ, តេ តំ មម សន្តិកំ នយិស្សន្តីតិ។

ឧចំ សា អត្តនោ បលិវេឋនាបិយំ ពត្វា បណ្ណសាលតោ និក្ខមិត្វា តំ ខ្លោលិកេត្តមេច “ត្វំ និចត្តា”តិ ចត្វា អាកាសេនេវ អមន្នាតំ សន្តិកំ អាគមាសិ។ តេ តំ គហេត្វា ពន្ធនាទេ គន្ត្វា អត្តបុរេត្ថុន ជាទាណសិ បិបុលិសុ។ សក្កាបិ តំ ឧិចសេមេច ផុស្សិត្វា សពលទវេ្ឌ ឧេចំ ចស្សាបេសិ, ហតោ សុកិក្ខ ឌនបធំ អហោសិ។ ព្តិសិនិក្ខតាបសស្សបិ តាយ បក្កន្តុមត្តាយ ឧច កាយេ ឌាហោ ឧប្បជ្ជិ។ សោ ពម្បន្តោ បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា ចាគជិនំ បិត្ថរិត្វា សោចន្តោ និបជ្ជិ។ ទោណិសរត្តា សាយំ អាគន្ត្វា បុត្តំ អបស្សន្តោ “ពហំ នុ ខោ គតោ”តិ ពាឌំ ឧត្តាវេត្វា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា តំ និបន្នកំ ឌិស្វា “តាត, កិំ ពរោសី”តិ បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជន្តោ ទិស្សា គាថា អភាសិ –

១៥។

“ន តេ ពដ្ឋានិ ភិន្នានិ, ន តេ ឧដកមាហតំ;

អគ្គិបិ តេ ន ហាបិតោ, កិំ នុ មន្ទោច ឈាយសិ។

១៩។

“ភិន្នានិ ពដ្ឋានិ ហុតោ ច អគ្គិ, តបតីបិ តេ សមិតា ព្រហ្មចារី;

បីឋញ្ច មយ្ហញ្ចគញ្ច ហោតិ, រមសិ តុវំ ព្រហ្មភូតោ បុរត្ថា។

១៧។

“អភិន្នកដ្ឋោសិ អនាភតោឧពោ, អហាបិតគ្គីសិ អសិទ្ធភោជនោ;

ន មេ តុវំ អាលបសី មមជ្ជ, នដ្ឋំ នុ កិំ ចេតសិកញ្ច ទុក្ខ”ន្តិ។

តត្ថ កិត្តាតីតិ អវញ្ញាតោ ក្ខុទ្ទិកោ។ ន ហាបិតោតិ ន ឧលិតោ។ កិត្តាតីតិ បុទ្ធោ តឃា យយាកយតចេលិឃ កដ្ឋាតិ ក្ខុទ្ទិកេច ហោត្តិ។ ហុតោ ច អគ្គីតិ អគ្គិ ច ហុតោ ហោតិ។ តបតីតិ ចិមិន្ទតអគ្គិមដ្ឋាតា តបតីបិ តេ មយិតាច មឃតេច សំចិតហិតាច ហោតិ។ បីឥត្តិ យយ អាមតត្ថាឃ បីឥត្ថា បញ្ញាតត្តយេច ហោតិ។ ក្ខុកកត្ថាតិ បិងឆាចទ៌តាងកយ្បិ ក្ខបដ្ឋាបិតយេច ហោតិ។ ព្រាហ្មក្នុតាតិ ត្យចយ្បិ ក្ខុតោ បុទត្ថា មេដ្ឋក្នុតោ ក្ខុយម្ហិ អយ្យេយ អកិទយសិ។ អកិត្តកដ្ឋោសីតិ មោ ឥាតិ អជ្ជ អត្តុឌ្ឍកដ្ឋោសិ។ អសិទ្ធកោឌតោតិ ន តេ កិត្តិ អយ្យាត កត្តុម្ពល់ ចា បណ្ហិ ចា មេងិតំ។ យយជ្ជាតិ, យយ បុត្ត, អជ្ជ ន យ តុំ អាលបសិ។ តដ្ឋំ ត្យ កិត្តិ កិំ ត្យ តេ តដ្ឋំ ចា, កិំ តេចតសិកំ ចា ត្យក្លុ, អក្ខាហិ យ តិបត្តការលត្តិ បុច្ឆតិ។

មោ បិត្យ ចឥតំ ឃុត្វា តំ ការលំ កចេឆត្តា អាហ –

១២។

“ភ្លូឆាកយា ឧបិលិ ព្រាហ្មចារី, ឃុងស្សតេឃ្យា ឃុតត្ន ចិតេតិ;

តេចាតិឌីឈោ ន បតាតិទស្សា, ឃុកល្យាលហ្ហូងតហិ កោតោ។

១៣។

“អយស្សុឌាតោ អបុរាលចល្លិ, អាឆារទ្នុបត្ថា បតស្ស កច្ឆេ;

ខេត្ត ឃយា កណ្ឌា ក្ខុតរ ឃុឌាតា, ឃុចណ្ហតិត្ថុកតិកា បកស្សរា។

១៤។

“យុលត្ថា តស្ស ក្នុមងស្សតេឃ្ញំ, កល្ហោឃុ លប្ពត្តិ ច ក្យុត្ថិតក្កា;

តេ តេឌាតរ ចរតោ យាលចស្ស, ឃុត្តត្ថា ឃំ សំឃយតំ ឧបិតំ។

១៥។

“អញ្ញា ច តស្ស សំឃយាតិ ចតស្សោ, តិសោ បីតា លោហិតិកា ច សេតា;

តា បិំសរេ ចរេតោ យាណចស្ស, តិទិជិសញ្ញរិច បិច្ចុសយ្យា។

១១។

“ត យិពលំ យុញ្ញយយំ ឆាវេតិ, ត សត្ថេរ តោ បត បត្តុឌស្ស;

តា ឌោតរេ ឌឈតត្តរេ ចិលក្កា, សតេរតា ចិន្ទុរិចត្តលិក្លោ។

១២។

“អលីលកាតិ ច អចល្ហកាតិ, ហេដ្ឋា តក្យា ពជិសយោហិតាតិ;

អឈដ្ថិតា តិច្ចកីញ្ចអំ ពទោត្តិ, ហំ តាត ពិរុក្លចលិតិ តាតិ។

១៣។

“ឌជិ ច តស្ស កុសកស្សតេឃ្យា, បទោរសតំ ចេល្លិតក្កា សុកត្ថា;

ច្ឆោឆា សិទោ សាឆុ ចិកត្តុទ្ទេបិ, អហេ តុ ពោ យឃ្យាតឆា ឌជិស្សុ។

១៤។

“ឃកា ច សោ បកិរតិ តា ឌជិឃោ, ចណ្ហេត ពត្ថេត ក្ខេបតទ្ទេបិ;

តីលុប្បល់ ចាតសយេរិតំច, តឆេច សំចាតិ បតស្សយោ អយំ។

᪒᪗᪨

“ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨲᩔ ᨽᩩᩈᨴᩔᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᨶᩮᨲᩣᨽᩥᩈᩮᩣ ᩅᩣᨽᩥᩈᩮᩣ ᨸᩉ᩠ᨿᩣᨠᩣᩁᩮᩅ;

ᩈᩮᩣ ᨧᩣᩅᨲᩥ ᩏᨴᩥᨲᩮᩣ ᨿᩣᩃᩩᨶᩮᨲᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩ ᩅᨧᩣ ᩋᨠ᩠ᨠᩥᨿᨻ᩠ᨽᩩᨹᩩᩃ᩠ᩃᩣ᪨

᪒᪘᪨

“ᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨲᩔ ᨽᩩᩈᨴᩔᨶᩮᨿ᩠ᨿᩣ, ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᨾᩣ ᩈᨦ᩠ᨡᩅᩁᩪᨸᨸᨶ᩠ᨶᩣ;

ᨿᩮᨶᩣ ᨸᩈᩣᨴᩮᨲ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨧᩥᩁᩅᨿᩣᨶᩣ, ᨶ ᩉᩥ ᨶᩪᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᩣᨠᨿᩃᩣᨽᩥ ᨲᩮᩉᩥ᪨

᪒᪙᪨

“ᩋᨠᨠ᩠ᨠᩈᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩊᩥᨲᩴ ᨾᩩᩉᩩᩴ ᨾᩩᨴᩩᩴ, ᩏᨩᩩᩴ ᩋᨶᩩᨴ᩠ᨵᨲᩴ ᩋᨧᨸᩃᨾᩔ ᨽᩣᩈᩥᨲᩴ;

ᩁᩩᨴᩴ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩁᩅᩦᨠᩈᩩᩔᩁᩴ, ᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨾᩴ ᩁᨬ᩠ᨩᨿᨲᩮᩅ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ᪨

᪓᪐᪨

“ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᩔᩁᩮᩣ ᨶᩣᨲᩥᩅᩥᩈᨭ᩠ᨮᩅᩣᨠ᩠ᨿᩮᩣ, ᨶ ᨶᩪᨶ ᩈᨩ᩠ᨫᩣᨿᨾᨲᩥᨸ᩠ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ;

ᩍᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨡᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩩᨶᨴᩮᩅ ᨴᨭ᩠ᨮᩩᩴ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᩮ ᨾᩣᨱᩅᩮᩣᩉᩩ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩣ᪨

៣០។

“សុសត្ថិ សញ្ញត្ត ចិយង្គិយំ ចលំ, បុត្ត សុខាតំ លោបត្តសត្តិកំ;

ទេតេច យំ ង្គត្តទិឃាន យាលោចា, ចិចទិតំ ង្កាទុំ ឌឈេនេន បិឡអឃិ។

៣១។

“តបត្តិ អាកត្តិ ចិទេរាឆទេរ ឆ, សទេតរតា ចិឌ្ជុទិចត្តលិគ្លេ;

ធាហោ យុក្ខ អញ្ញនលៀបសាឌិសា, ចិចិត្រចង្ក្កលិកាស្ស សោកទេ។

៣២។

“អកក្កសេក្កា ន ច ឌីឈលោមា, នលាស្ស ឌីឈា អបិ លោហិតក្កា;

យុក្ខហិ ធាហាហិ បលិស្សជេត្តា, កល្យាលាទ្ធេបា រេយំ ង្គបង្គហិ។

៣៣។

“ក្ខុយស្ស ឞល្ហបតិកា បកស្សរា, សុចណ្ណកព្យុតលចង្គ សុឆ្លចិ;

ហត្តា យុក្ខ ទេតហិ យំ សយ្យុសិត្តា, ឆ្កេតា កេតា ទេតន យំ ឌហត្តិ តាត។

៣៤។

“ន ត្ថន សោ លាទិចិឆំ អហាសិ, ន ត្ថន សោ កង្គាតិ សយំ អកញ្ញី;

ນ ຕ຺ວນ ໂສ ຫຕ຺ຖິ ພູເຍ ຄຸຘາທິຍາ, ນ ຫິສ຺ສ ຫເຕ຺ວສຸ ຣິລາຕິ ອຕ຺ຖິ.

໓໖.

“ອຕ຺ຖາ ຈ ເມ ຕສ຺ສ ຈຣໍ ອກາສິ, ໂສ ມໍ ອພ຺ຣວິ ‘ສຸຂິຕໍ ມໍ ກໂຣຫິ’;

ຕາຫໍ ກຣິໍ ເຕນ ມມາສິ ໂສຕ຺ຖິ, ໂສ ຈພ຺ຣວິ ‘ສຸຂິໂຕສ຺ມີ’ຕິ ພ຺ຣເຫ຺ມ.

໓໗.

“ອມ຺ຎາ ເມ ຍາລຸຈປຓ຺ຓສຕ຺ຕາ, ຈິກິຓ຺ຓຸປິຈ ມມາ ຈ ເຕນ ຈ;

ກິລຕ຺ຕຸປິ ສຸເສກ ຣສິຕ຺ວາ, ປຸນປ຺ປຸນໍ ປຓ຺ຓກຸຕິໍ ຈຣາມິ.

໓໘.

“ນ ຍຊ຺ຊ ຍຕ຺ຕາ ປຏິກຕ຺ຕິ ຕາຕ, ນ ອຄ຺ຄິຫຸຕ຺ຕໍ ນປິ ຍຎ຺ຎາຕຕ຺ຕໍ;

ນ ຈາປິ ເມ ມູລຜລານິ ພຸເຍ຺ຊ, ຍາຈ ນ ປສ຺ສາມິ ຕໍ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ.

໓໙.

“ອທ຺ຘາ ປຊານາສິ ຕຸວມ຺ປິ ຕາຕ, ຍສ຺ສໍ ທິສໍ ວສເຕ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣີ;

ຕໍ ມໍ ທິສໍ ປາປຍ ຕາຕ ຂິປ຺ປໍ, ຍາ ເມ ອຫໍ ອຍຣິຍສ຺ສຍມິຍາ

໔໐.

“ວິວິຕ຺ຕພຸລ຺ລີມ຺ມາຈໍ ສຸມໍ ຍມາ, ທິຊາຕິລຸຍ຺ຊ ທິຊສ຺ສຸຣສຈິຕໍ;

តំ មំ ចត់ បិបឃ តាត លិប្យំ, បុរា ខេត បិលំា ចិឌហាយិ អប្បូខេយ"តិ៍

តត្ថ ព្ពូសាកយាតិ, តាត, ព្ពូមំ អប្បូមបឥ៍ អាកខេតា៍ ឃុឥប្បូខេតខេឃ្យាតិ ឃុដ្ឋ ឥប្បូខេតខេឃ្យា៍ ឃុតត្វូតិ ឃុដ្ឋ តត្វូខេកា តាតិកិខេឃា តាតិឆ្វូខេលិ ៍ ចិខេតតឹតិ អត្តូខេតា ឃទឹទប្យកាឃ អប្បូមបឥ៍ ឲខេកាកាឃំ ចិឃ ចិខេតតិ ប្វូខេទតិ៍ ឃុកហ្យាហ្ហូសខេតហិ ខេកាខេតាតិ, តាត, តប្បូ ខេកាខេតា ឃុកខេហ្យុតិ កហ្ហូសខេតហិ កមទចខេល្ហូហិ ខេកាខេឃហិ ឃុកហ្យុឹឃំ ឃុមឌ្ឌិតមលិមឃំ ចិឃ លាឃតិ៍ អមឃ្វូឌាខេតាតិ ត តាចប្បូ មប្បុ ឌាឃតិ,

តទុខេហាខេឃច៍ អបុរាហចល្ហឹតិ អចិទបឌ្ឌាឌិខេតា៍ អាសាទទ្វូបប្ចូ បតប្បូ កខេល្ឌូតិ កខេល្ឌូ ច បតប្បូ អមប្យាក់ កិក្លាកាឌតដ្ឋបត់ បត្តាសាទឃឌិឃំ បិឡូអត្ថូត់ អត្តឹតិ មុត្តាហាទំ ឃត្ថូាឃ ចឥតិ៍ កល្ឌូាតិ ឆខេត ឃត្ថូាឃាហ៍ ដ្ឋូខេទ ឃុឌាតាតិ ដ្ឋូទមិប្យុឌាតា៍ "ដ្ឋូខេទតា"តិបិ បិខេផា៍ បកប្បូទាតិ បកាឃមប្យត្ថា៍ "បកាឃខេទ"តិបិ បិខេផា, ឡូកាឃត្តឹតិ អខេត្តូា៍

ក្យុឃឥប្បូខេតឃ្យុត្តិ អតិចិឃ ឥប្បូតឹឃំ៍ ក្យុឌ្ឋិតក្កាតិ ឃឹហក្យុល្ឌូលំ ឃត្ថូាឃ ចឥតិ៍ ឃុត្តឌ្ឋាតិ ឃំ តប្បូ ឌជិឆាត្ថូតឃុត្តំ, តមឿ ខេឌាតតិ បក់ មុឌ្ឋាតិ៍ "ឃំឃមាតិ ចតខេប្បូា"តិ ព្ពូមិតា មលិឃុចល្ហូបចាឡូអទឌតមឃាតិ ចត្តាទិ បិឡូអត្ថូតាតិ ឥខេប្បូតិ ៍ តា បិឃខេទតិ តាតិ បិឡូអត្ថូតាតិ បិចុឃមិប្យចុដ្ឋ ខេឥខេច តិទិជិឃល្ឃូា ចិឃ ចិទចត្តិ៍ មិឍលត្តិ ខេមឍលំ, អឃខេមច ចា បិខេផា៍ ព្ពូឥ៍ តិចត្តូកឌ្ឋាតឌឹទកំ ឃត្ថូាឃាហ៍ ត ឃត្តូខេទតិ ត ចាខេកា៍ ព្ពូឥ៍ ចុត្តំ ខេហាតិ – តាត, ឃឆា មឃំ តិលាមឃំ ចា ចាកមឃំ ចា ឌឹទកំ សាខេទម, ត តឆា ខេឃា, ខេឃា បត ឃុចល្ហូឌឹទកំ សាខេទតឹតិ៍ អតឹលកាតឹតិ អតចាតិ តិប្យល្ហូាតិ៍ កជិឃខេមាហិតាតឹតិ កជិឃំ ឆាត្ថូាតិ៍ តិឌ្ឋកឹឡូអំ កខេទាត្តឹតិ អឈដ្ឋិតាតិបិ តិឌ្ឋកាលំ កឹឡូអាឃត្តិ៍ ហំ, តាតាតិ ហមុត្ថូា, តាត៍ កំ ទុក្លូឋលិតិ តាតឹតិ តាតិ តប្បូ មាលាចប្បូ ឃុត្តាទុឡូហាតិ កជិឃំ ឆាត្ថូាតិ កតទទុក្លូឋលិតិ តាមាតិ មលិឃល្ឃូាជិ៍ ឃត្ថូាឃាហ៍

ឌជិតិ ឌជិមល្ឌូលិកាខេទត ឆាត្ថូទតតមិប្បូកខេកឃចដ្ឋិខេឃា ឃត្ថូាឃាហ៍ ខេចល្លិតក្កាតិ ក្យុឌ្ឋិតក្កា៍ ខេឆ្លូសាឃិខេទាតិ តប្បូ ឃឹឃំ ខេឆ្លូសា កត្តូា ឆាត្ថូាត់ ឌជិត់ ចខេឃត ឃុដ្ឋ ចិកត្តូទ្វូបំ៍ តឆាតិ ឃឆា តប្បូ មាលាចប្បូ ឌជិ, តឆា តុខេមត្ថិ មម ត ឆាត្ថូា, អខេហា ចត មមបិ តឆា អប្បុតិ បខេត្តូខេត្តា អាហ៍ ដ្ឋូខេបតទ្វូបិតិ ដ្ឋូខេបតឃកាចា៍ ចាតឃខេមទិតំចាតិ ឃឆា តាម តឹលុប្យលំ ចាខេតត ឃឹទិតំ, តខេឆច អឃំ ព្ពូមប្បិ ចតឃខេល្ឌូ អប្បូខេមា ឃំចាតិ៍ ខេតតាឌិខេឃាតិ, តាត, ឃាឌិខេឃា មម កាខេឃ បខេក្ខា, ខេតតាឌិខេឃា តប្បូ ឃទឹខេទ៍ ខេឃា ហិ ឥប្បូតឹខេឃា ខេឆច ឃុកខេត្ថូា ច៍ អក្កិខេមត្ថិ ចឃត្តូឃមខេឃ៍

តិហត្តឹតិ បហខេទតិ៍ កំ ទុក្លូឋលំ តុ ខេលា តត្តិ កតទទុក្លូប្បូ តុ ខេលា តំ ឋលំ៍ ឃល្លូចទ្វូបបត្ថាតិ ឃុខេសាតឃល្លូបជិកាកា៍ ត ហិ ត្វូត ខេឃា ឃាកមលាឌិ ខេតហឹតិ ត ត្វូត ខេឃា មាលាខេចា មឃំ ចិឃ ខេតហិ ឥខេត្តូហិ ទុក្លូបល្ហូាតិ ខេឆច ម្វូលឋលិឋលិតិ ច លាឌិ៍ អមប្យាកឡាតាតិ លាឥត្តាត់ ឃឆាលិ បល្ហូចល្ហូា ឥត្តាតិ ឌឹខេបតិ៍

អកក្កឃត្តិ, តាត, តប្បូ កាឃិតំ អឋទុឃំ អកឡូព្ពូតំ, បុតប្យុត់ ចឥត្តប្បូាបិ មឆុទតាឃ មុហុំ មុតុំ, អបមុប្បូតាឃ ដ្ឋូឌុំ, អចិក្លិត្តតាឃ អតុឌ្ឋជំ,

បតិដ្ឋិតតាយ អចបលំ ហុត្វា ភាសមានស្ស សរសម្បាតំ ហុត្វា មនោហរំ ករវីកស្ស វិយ សុស្សរំ សុមធុរំ រញ្ញោ មនោ រញ្ជេតីតិ អត្ថោ។

តស្សេតំ វចនំ សុត្វា មហាសត្តោ “ឥមាយ ទាហរិយា ទារកស្ស ឥទំ កិច្ចំ”តិ វត្វា តំ ទារកំ ឥមា គាថា អភាសិ –

“ព្ទយស្វាហំ ឌោតិរេស ចតបិ្យាកត្ណាខេចន្ធរសញ្ឈូរសចិខេត;

ព្ទឃឹតយាចារេស សតត្តតយិ្យាខេតពាឌិសំ អរតិ បិបុរេលាច។

៥១។

“កចត្តិ យិត្តាតិ អខធា ត ខហាត្តិ, ឌាពឹស្ុ យិខេត្តស្ុ ពខេទាត្តិ ខេបមំ;

អឃញ្ញា ឌខេយ្ូា កិស្ស ចា តិចិខេដ្ឋា, ខេឃា ខេតច ឌាតាពិ ‘ព្ុខេពាយិ្រអាពខេពា’។

៥២។

“សំចារេសត ហិ យិត្តាតិ, សត្ថឹឃត្តិ បុតប្យ្ុតំ;

ខេស្វច យិខេត្តា អសំពត្តុ, អសំចារេសត ឌឹទពិ។

៥៣។

“សខេធ ពុចំ ឥក្ខសិ ព្រាហ្មណារិ, សខេធ ពុចំ សល្លេប ព្រាហ្មណារិកា;

សម្បត្តសង្ឃេច យខេហាឥខេពត, ពខេបិព្យុលំ លិប្យយិមំ បហិស្សសិ។

៥៥។

“បុតបិ ខេធ ឥក្ខសិ ព្រាហ្មណារិ, បុតបិ ខេធ សល្លេប ព្រាហ្មណារិកា;

សម្បត្តសង្ឃេច យខេហាឥខេពត, ក្លូវាពពំ លិប្យយិមំ បហិស្សសិ។

៥៤។

“ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩉᩮᨲᩣᨶᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨲ, ᩅᩥᩁᩪᨷᩁᩪᨷᩮᨶ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ;

ᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩮᩅᩮᨳ ᨶᩁᩮᩣ ᩈᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᩋᩣᩈᨩ᩠ᨩ ᨶᩴ ᨶᩔᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ᪨ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨩᩮᩣᨲᩥᩁᩈᩮᨲᩥ ᩉᩪᨿᨾᩣᨶᩔ ᨩᩮᩣᨲᩥᩈᩮᩣ ᩁᩴᩈᩥᨩ᩠ᨩᨠᩣᩈᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᨾᩦᨷᩮ ᨷᩮᩣᨴᩣᩉᩮ᪨ ᨷᩣᨷᩩᨱᩮᨳᩣᨲᩥ ᨷᩣᨷᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨲᩣᨲ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᩅᨶᩮ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩴ ᩋᩁᨲᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨶ ᨷᩣᨷᩩᨱᩮᨿ᩠ᨿ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᩩᩃᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨶᩣᩁᩉᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

“ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᨠᩣᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩣᨣᨲᨾᩮᩅ ᨽᩣᩈᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᨷ᩠ᨷᩣᨿᩮᩣ – ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨷᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩈᩴ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨬᩣᨲᩦᩈᩩ ᨧ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨧ ᨷᩮᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨩᩮᨾᩣᨲᩥ ᨾᩥᨣᩈᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᩃᩥᨾᨷᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩔ ᨧᩣ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨣᩮᩣᨶ ᨶᩣᨾ ᨣᩣᩁᩮᨱ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨾᩥᨣᩥᨿᩣ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩩᩴ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᩴ ᨲᩮᨶ “ᨠᩩᨲᩮᩣᨾᩥ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾ᩠ᨷᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨷᨣᩮᩅ ᨩᩣᨲᩥᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ᪨

ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨲ, ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨶᩣᨾ ᨷᩩᨶᨷ᩠ᨷᩩᨶᩴ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᩈᩴᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨶ᩠ᨵᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨫᩦᨿᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩅ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᩅ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨾᩣᨶᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩔ ᨷᩩᩁᩥᩈᩔ ᩈᩮᩅᨶ ᩋᩈᨾᩣᨶᩈᨻ᩠ᨷᩣᩈᩮᩅᨶ ᩋᩈᩴᩅᩣᩈᩮᨶ ᨩᩦᩁᨲᩥ ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩅᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ, ᨲᩣᨲ, ᩈᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨲᩴ ᨴᨠ᩠ᨡᩈᩥ, ᩈᩮᩅᨶ ᩅᩣ ᩈᩃ᩠ᩃᨷᩥᩔᩈᩥ, ᩋᨳ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨿ ᨶᩥᨷ᩠ᨷᨠ᩠ᨠᩈᩔ ᨾᩮᩉᩮᩣᨽᩮᨶ ᩉᩁᩦᨿᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩍᨴᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨲᨷᩮᩣᨣᩩᨱᩴ ᨷᩉᩥᩔᩈᩥ ᩉᩣᩁᩮᩔᩈᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾᨱᨵᨾ᩠ᨾᩴ᪨

ᩅᩥᩁᩪᨷᩁᩪᨷᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩥᩅᩥᨵᩁᩪᨷᩮᨶ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨲᩣᨲ, ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩁᩪᨷᩣᨶᩥ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᩅᩥᨵᩁᩪᨷᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩪᨷᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᩴ ᨣᨲᩮ ᨡᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᨶᩥ ᩈᨷᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩁᩮᩣ ᨶ ᩈᩮᩅᩮᨳ᪨ ᨲᩣᨶᩥ ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᩈᨩ᩠ᨩ ᨶᩴ ᨷᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩔᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ, ᩅᩥᨶᩔᨲᩥ ᨲᩣᨿ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩥᨿᩣ ᨶ ᨡᩣᨴᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨷᩥᨲᩩ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨶᩦ ᨠᩥᩁ ᩈᩣ”ᨲᩥ ᨽᩦᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩣᨲ, ᩑᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨡᨾᨳ ᨾᩮ”ᨲᩥ ᨡᨾᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨶᩴ ᩈᨾᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩑᩉᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨾᩣᨱᩅ, ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩣᩅᩮᩉᩥ, ᨠᩁᩩᨱᩴ, ᨾᩩᨴᩥᨲᩴ, ᩏᨷᩮᨠ᩠ᨡ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩅᩥᩉᩣᩁᨽᩣᩅᨶᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨳᩣ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶ ᨫᩣᨶᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨴᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩣᨶᩥ ᨷᨠᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ, ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ ᩈᩮᩣᨲᩣᨷᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨶᩥᩊᩥᨶᩥᨠᩣ ᨷᩩᩁᩣᨱᨴᩩᨲᩥᨿᩥᨠᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩍᩈᩥᩈᩥᨦ᩠ᨣᩮᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩ, ᨷᩥᨲᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តិឮ្ឋតិកាឌាតកចណ្ណតា បធយាៈ

[៓១លិ] ១ៈ ស្ថយាងត្តិឌាតកចណ្ណតា

តិចេបសត់ កឃ្សាត្យង់ ឃ្យតគ្គាតិ ឰ្លង់ សត្ថា ឌេតចេត ចិហរេន្តា ស្កុណ្ឌិតភិក្ខុ អារេព្ភ កចេឆសិៈ សេរា កិរេកឌិចសំ សាចត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរេន្តា ឲកំ អលង្កតបដិយត្តំ ស្តូយទ្វបឆេរ ឰត្ថិំ ឌូសេលិកេក្ខា បដិពន្ធចិត្តា ហុត្វា ចិត្តំ តិចេត្តុតំ អរសក្កោន្តោ ចិហាររយេច អាកន្ត្វា តតោ បដ្ឋាយ សល្លចិន្ធោ ចិយ រាកាត្យរេា កត្តមិកបដិភាគកា កិរេសា ឆយតីសត្វតាកត្តោ ស្តប្បណ្ហប្បណ្ហកឌាតេតា អតកិរេតា ឲកិរិយាបរេឆបិ ចិត្តុស្សាង់ អលភេន្តា អាចរិយចត្តាឌីតិ បហាយ ស្តេស្ថសបរិបុច្ឆាកយុដ្ឋាតាគ្យយោករហិតេតា ចិហាសិៈ សេរា សហាយភិក្ខុហិ "បុរេន្ត តុំ, អាចុសោ, សត្តិត្ថិយោ ចិប្បសត្ត្យុលចណ្ណោ, ឰ្ឋជាតិ តេគា តឆា, កិ ត្យ សេលា ការេណ"ត្តិ បុេដ្ឋា, "អាចុសោ, អតកិរេតាយីហ្មិ" អាហៈ អច តំ តេ "អភិរយាចុសោ, សាសេត, ពុទ្ធប្បាទោ តាម ទុល្លភោ, តថា សទ្ធម្មស្សចតំ យត្យស្សបដិលាភោ ច, សោ តុំ យត្យស្សបដិលាភំ បដិលភិត្វា ទុក្ខស្សត្តកិរិយំ បត្ថយមានោ អស្សុមុខំ ឆាតិឌេតំ បហាយ សទ្ធាយ បព្ពឌិត្វា កិការណា កិលេសចសំ យាសិ, កិលេសា តាមេតេ កណ្ហប្បាឌកបិណកំ ស្កបិដាយ សព្ពពាលជេតសាធារណា, តេយ តេសំ ចត្ថុក្ខតា, តេបិ អប្បស្សាទា កាយា ពហុទុក្ខា ពហុបិយាសា, អាឌីតេចា ឲត្ត ភិយ្យោៈ អដ្ឋិកង្កលូបយា កាយា, មំសបេស្សូបយា កាយា, តិណុក្កូបយា កាយា, អង្គារកាស្សូបយា កាយា, ស្សបិតក្ខូបយា កាយា, យាចិតក្ខូបយា កាយា, រុក្ខឆលូបយា កាយា, អសិស្ទូតូបយា កាយា, សត្តិស្ទូលូបយា កាយា, សប្បសិទ្វបយា កាយា, អគ្គិក្ខន្ធូបយា កាយា, តុំ តាម ឲចទ្វេប ពុទ្ធសាសេត បព្ពឌិត្វា ឲចំ អតត្ថការកាតំ កិលេសាតំ ចសំ កេតាសី"តិ ឲ្ចឌិត្វា អត្តេតា កេឆំ កាហារេបតុំ អរសក្កោន្តា សត្ថុ សត្តិកំ ឆយុសត់ តេត្វា "កិ, ភិក្ខេច, អតិច្ឆយាតកំ ភិក្ខុ អាគយិត្វា"តិ ចុេត្ត, "គេន្ត, អយំ កិរ ភិក្ខុ ស្កុណ្ឌិតោ"តិ អាហំសុៈ សត្ថា "សច្ចំ កិរា"តិ បុច្ឆិត្វា "សច្ចំ, គេន្ត"តិ ចុេត្ត "ភិក្ខុ បេរិរាណកបណ្ឌិតា រឌ្ជំ អត្យសាសន្តាបិ កិលេសេ ស្កប្បេត្ត តស្ស ចសំ អាក្កត្វា ចិត្តំ តិចារេត្វា គ អយុត្តកំ កាទិំ សុ"តិ ចត្វា អតីតំ អាហរិៈ

អតីតេ សិចិរេដ្ឋេ អរិដ្ឋបុរតកេរ សិចិ តាម រាឌា រឌ្ជំ កាេរសិៈ ពោធិសត្តោ តស្ស អក្កមេហសិយា កុច្ឆិស្មិំ តិព្ពត្តិ, "សិចិកុយាេរា"តេ្វចស្ស តាមំ កាទិំ សុៈ សេតាបតិស្សបិ បុត្តោ ឌាយិ, "អភិបារេកា"តិស្ស តាមំ កាទិំ សុៈ តេ ស្តេកាបិ សហាយា ហុត្វា អភិចឌ្ឍន្តា សោឡសចស្សិកា ហុត្វា តក្កសិលំ កន្ត្វា សិប្បំ ស្កុណ្ហិត្វា អាកយិំសុៈ រាឌា បុត្តស្ស រឌ្ជំ អទាសិៈ សោបិ អភិបារកំ សេតាបតិដ្ឋាេត ឋបេត្វា ឆម្មេត រឌ្ជំ កាេរសិៈ តស្មិំយេច តកេរ តិរិដិចច្ឆស្ស តាម អសីតិកោដិចិភចស្ស សេដ្ឋិតោ ធីតា តិព្ពត្តិ ស្តូយទ្វបឆរា សោភក្កប្បត្តា ស្សុកលក្ខណេត សមន្នាកតា, តស្សា តាមក្កហណឌិចេស "ស្ថយាងត្តិ"តិ តាមំ កាទិំ សុៈ សា សោឡសចស្សិកកាលេ អតិក្កត្តយាត្យសចណ្ណោ ទេចច្ឆរា ចិយ អភិទ្វបិ ឥស្សតីយា បិសាឌិកា បរមាយ ចណ្ណេបោក្ខរតាយ សមន្នាកតា អេហាសិៈ យេ យេ បុថុឌ្ជតា តំ បស្សន្តិ, តេ តេ សកកាេចត សណ្ឋាតុំ អរសក្កោន្តា សុរាបិតមយេមត្តា ចិយ កិលេសមយេចត មត្តា ហុត្វា សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ សមត្ថា តាម តាេហសុំៈ

អថស្សា បិតា តិរិដិចច្ឆោ រាឌាតំ ស្កបសង្កមិត្វា "ទេច, មម កេហ ឰត្ថិរតតំ ស្កប្បត្តំ, រេឌ្ឋោាច អត្យច្ឆចិកំ, លក្ខណបាឋេក ព្រាហ្មណេ

បេសេត្វា តំ វីមំសាបេត្វា យថារុចិ ករោហី”តិ អាហ។ រាជា “សាធូ”តិ វត្វា ព្រាហ្មណេ បេសេសិ។ តេ សេដ្ឋិគេហំ គន្ត្វា កតសក្ការសម្មានា បាយាសំ បរិភុញ្ជិំសុ។ តស្មិំ ខណេ ឧម្មាទន្តី សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា តេសំ សន្តិកំ អគមាសិ។ តេ តំ ទិស្វា សតិំ បច្ចុបដ្ឋាបេតុំ អសក្កោន្តា កិលេសមទមត្តា ហុត្វា អត្តនោ វិប្បកតភោជនភាវំ ន ជានិំសុ។ ឯកច្ចេ អាលោបំ គហេត្វា “ភុញ្ជិស្សាមា”តិ សញ្ញាយ សីសេ ឋបេសុំ, ឯកច្ចេ ឧបកច្ឆន្តរេ ខិបិំសុ, ឯកច្ចេ ភិត្តិំ បហរិំសុ, សព្ពេវ ឧម្មត្តកា អហេសុំ។ សា តេ ទិស្វា “ឥមេ កិរ មម លក្ខណំ វីមំសិស្សន្តិ, គីវាយំ នេ គហេត្វា នីហរថា”តិ នីហរាបេសិ។ តេ មង្កុភូតា រាជនិវេសនំ គន្ត្វា ឧម្មាទន្តិយា កុជ្ឈិត្វា “ទេវ, សា ឥត្ថី កាឡកណ្ណី, ន តុម្ហាកំ អនុច្ឆវិកា”តិ វទិំសុ។ រាជា “កាឡកណ្ណី កិរា”តិ ន តំ អាណាបេសិ។ សា តំ បវត្តិំ សុត្វា “អហំ កិរ កាឡកណ្ណីតិ រញ្ញា ន គហិតា, កាឡកណ្ណិយោ នាម ន ឯវរូបា ហោន្តី”តិ វត្វា “ហោតុ, សចេ បន តំ រាជានំ បស្សេយ្យាមិ, ជានេយ្យាមី”តិ តស្មិំ អាឃាតំ ពន្ធិ។ អថ នំ បិតា អភិបារគស្ស អទាសិ, សា តស្ស បិយា អហោសិ មនាបា។

កស្ស បន កម្មស្ស និស្សន្ទេន សា ឯវំ អភិរូបា អហោសីតិ? រត្តវត្ថទានស្ស និស្សន្ទេនាតិ។ សា កិរ អតីតេ ពារាណសិយំ ទលិទ្ទកុលេ និព្ពត្តិត្វា ឧស្សវទិវសេ បុញ្ញសម្បន្នា ឥត្ថិយោ កុសុម្ភរត្តវត្ថំ និវាសេត្វា អលង្កតា កីឡន្តិយោ ទិស្វា តាទិសំ វត្ថំ និវាសេត្វា កីឡិតុកាមា ហុត្វា មាតាបិតូនំ អារោចេត្វា តេហិ, “អម្ម, មយំ ទលិទ្ទា, កុតោ នោ ឯវរូបំ វត្ថ”ន្តិ វុត្តេ “តេន ហិ មំ ឯកស្មិំ អឌ្ឍកុលេ ភតិំ កាតុំ អនុជានាថ , តេ មម គុណំ ញត្វា ទស្សន្តី”តិ វត្វា តេហិ អនុញ្ញាតា ឯកំ កុលំ ឧបសង្កមិត្វា “កុសុម្ភរត្តវត្ថេន ភតិំ ករោមី”តិ អាហ។ អថ នំ តេ “តីណិ សំវច្ឆរានិ កម្មេ កតេ តវ គុណំ ញត្វា ទស្សាមា”តិ វទិំសុ។ សា “សាធូ”តិ បដិស្សុណិត្វា កម្មំ បដិបជ្ជិ។ តេ តស្សា គុណំ ញត្វា អបរិបុណ្ណេសុយេវ តីសុ សំវច្ឆរេសុ តស្សា ឃនកុសុម្ភរត្តវត្ថេន សទ្ធិំ អញ្ញម្បិ វត្ថំ ទត្វា “តវ សហាយិកាហិ សទ្ធិំ គន្ត្វា ន្ហាត្វា និវាសេហី”តិ តំ បេសយិំសុ។ សា សហាយិកា អាទាយ គន្ត្វា រត្តវត្ថំ នទីតីរេ ឋបេត្វា ន្ហាយិ។

តស្មិំ ខណេ ឯកោ កស្សបទសពលស្ស សាវកោ អច្ឆិន្នចីវរោ សាខាភង្គំ និវាសេត្វា ច បារុបិត្វា ច តំ បទេសំ បាបុណិ។ សា តំ ទិស្វា “អយំ ភទន្តោ អច្ឆិន្នចីវរោ ភវិស្សតិ, បុព្ពេបិ អទិន្នការណេន មេ និវាសនំ ទុល្លភំ ជាត”ន្តិ តំ វត្ថំ ទ្វិធា ផាលេត្វា “ឯកំ កោដ្ឋាសំ អយ្យស្ស ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឧត្តរិត្វា អត្តនោ និវាសនំ និវាសេត្វា “តិដ្ឋថ, ភន្តេ”តិ វត្វា ថេរំ វន្ទិត្វា រត្តវត្ថំ មជ្ឈេ ផាលេត្វា តស្សេកំ កោដ្ឋាសំ អទាសិ។ សោ ឯកមន្តេ បដិច្ឆន្នេ ឋត្វា សាខាភង្គំ ឆឌ្ឌេត្វា តស្សេកំ កណ្ណំ និវាសេត្វា ឯកំ បារុបិត្វា និក្ខមិ។ អថស្ស វត្ថោភាសេន សកលសរីរំ តរុណសូរិយោ វិយ ឯកោភាសំ អហោសិ។ សា តំ ទិស្វា “មយ្ហំ អយ្យោ បឋមំ ន សោភតិ, ឥទានិ តរុណសូរិយោ វិយ វិរោចតិ, ឥទម្បិ ឯតស្សេវ ទស្សាមី”តិ ទុតិយម្បិ កោដ្ឋាសំ ទត្វា “ភន្តេ, អហំ ភវេ ភវេ វិចរន្តី ឧត្តមរូបធរា ភវេយ្យំ, មំ ទិស្វា កោចិ បុរិសោ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ មា អសក្ខិ, មយា អភិរូបតរា នាម អញ្ញា មា ហោតូ”តិ បត្ថនំ បដ្ឋបេសិ។ ថេរោបិ អនុមោទនំ កត្វា បក្កាមិ។

សា ទេវលោកេ សំសរន្តី តស្មិំ កាលេ អរិដ្ឋបុរេ និព្ពត្តិត្វា តថា អភិរូបា អហោសិ។ អថ តស្មិំ នគរេ កត្តិកឆណំ ឃោសយិំសុ, កត្តិកបុណ្ណមាយំ នគរំ សជ្ជយិំសុ។ អភិបារកោ អត្តនោ អារក្ខដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ តំ អាមន្តេត្វា “ភទ្ទេ, ឧម្មាទន្តិ អជ្ជ កត្តិករត្តិវារោ ឆណោ, រាជា នគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តោ បឋមំ ឥមំ គេហទ្វារំ អាគមិស្សតិ, មា ខោ តស្ស អត្តានំ ទស្សេសិ, សោបិ តំ ទិស្វា សតិំ ឧបដ្ឋាបេតុំ ន

សក្ខិស្សតី”តិ អាហ។ សា “គច្ឆ ត្វំ, សាមិ, អហំ ជានិស្សាមី”តិ សម្យវិន្ទិត្វា តស្មិំ គតេ ទាសិំ អាណាបេសិ “រញ្ញោ ឥមំ គេហទ្វារំ អាគតកាលេ មយ្ហំ អារោចេយ្យាសី”តិ។ អថ សុរិយេ អត្ថង្គតេ ឧគ្គេហ បុណ្ណចន្ទេ ទេវនគរេ វិយ នគរេ អលង្កតេ សព្ពទិសាសុ ទីបេសុ ជលិតេសុ រាជា សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ អាជញ្ញរថវរគតោ អមច្ចគណបរិវុតោ មហន្តេន យសេន នគរំ បទក្ខិណំ ករោន្តោ បឋមមេវ អភិបារកស្ស គេហទ្វារំ អគមាសិ។ តំ បន គេហំ មនោសិលាវណ្ណបាការបរិក្ខិត្តំ អលង្កតទ្វារដ្ដាលកំ សោភគ្គប្បត្តំ បាសាទិកំ។ តស្មិំ ខណេ ទាសី ឧម្មាទន្តិយា អារោចេសិ។ សា បុប្ផចង្កោដកំ គាហាបេត្វា កិន្នរីលីឡាយ វាតបានំ និស្សាយ ឋិតា រញ្ញោ បុប្ផានិ ខិបិ។ សោ តំ ឧល្លោកេត្វា កិលេសមទមត្តោ សតិំ ឧបដ្ឋាបេតុំ អសក្កោន្តោ “អភិបារកស្សេតំ គេហ”ន្តិ សញ្ជានិតុម្បិ នាសក្ខិ, អថ សារថិំ អាមន្តេត្វា បុច្ឆន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣៥។

“និវេសនំ កស្ស នុទំ សុនន្ទ, បាការេន បណ្ឌុមយេន គុត្តំ;

កា ទិស្សតិ អគ្គិសិខាវ ទូរេ, វេហាយសំ បព្ពតគ្គេវ អច្ចិ។

៣៦។

“ធីតា ន្វយំ កស្ស សុនន្ទ ហោតិ, សុណិសា ន្វយំ កស្ស អថោបិ ភរិយា;

អក្ខាហិ មេ ខិប្បមិធេវ បុដ្ឋោ, អវាវដា យទិ វា អត្ថិ ភត្តា”តិ។

តត្ថ កស្ស នុទន្តិ កស្ស នុ ឥទំ។ បណ្ឌុមយេនាតិ រត្តិដ្ឋកមយេន។ ទិស្សតីតិ វាតបានេ ឋិតា បញ្ញាយតិ។ អច្ចីតិ អនលជាលក្ខន្ធោ។ ធីតាន្វយន្តិ ធីតា នុ អយំ។ អវាវដាតិ អបេតាវរណា អបរិគ្គហា។ ភត្តាតិ យទិ វា អស្សា សាមិកោ អត្ថិ, ឯតំ មេ អក្ខាហីតិ។

អថស្ស សោ អាចិក្ខន្តោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៣៧។

“អហញ្ហិ ជានាមិ ជនិន្ទ ឯតំ, មត្យា ច បេត្យា ច អថោបិ អស្សា;

តេវវ សោ បុរិសោ ក្ខុយិបិល, រត្តិន្ទិវំ អប្បមត្តោ តចេត្ថ។

៩០។

“ខន្ធា ច ហឹតោ ច បុច្ឆិតោ ច, អមច្ចា ច តេ អញ្ញតរោ ជនិន្ទ;

តស្សា ករិយាកិបិរកស្ស, ស្មាទត្តិ នាមនេវយ្យក រាជា”តិ។

តត្ថ មត្យា ច បេត្យា ចាតិ មាតិតោ ច បិតិតោ ចេតំ ជាតាមិ។ អវោចបិ អស្សាតិ អច សាមិកម្បិ អស្សា ជាតាមីតិ ចវតិ។ ខន្ធាតិ សមិន្ធា។ ហឹតោតិ ចត្តាលង្ការេហិ សុបុប្ផិតោ។ សុចឆ្ដិតោតិ សុដ្ឋុ ចុន្ធា។ នាមនេវយ្យកាតិ នាមេត។ អយមិត្តាយោ តំ បស្សតិ, តំ ស្មាទេតិ, សតិមស្ស បច្ចុប្បដ្ឋានេបត្តំ ន ទេតិ, តស្មា ស្មាទត្តីតិ វុច្ចតិ។

តំ សុត្វា រាជា នាមមស្សា ចោរមន្តោ អនត្ថំ កាឆមាហ –

៩១។

“អម្ពា អម្ពា នាមមិទំ ខាមិស្សា, មត្យា ច បេត្យា ច កតំ សុសាធុ;

តទា ហិ មយ្ហំអចេលិកមត្តិំ, ស្មុត្តកំ ស្មុទត្តិំ អកាសិ”តិ។

តត្ថ មត្យា ច បេត្យា ចាតិ មាតរា ច បិតរា ច។ មយ្ហត្តិ ស្មបយោគេត្ថ សម្មាតចចត្តំ។ អចេលិកមត្តីតិ យថា អចេលិកិតា សយម្បិ មំ អចេលិកមត្តិំ មំ ស្មុត្តកំ អកាសីតិ អត្ថោ។

សា តស្ស កម្បិតកាចំ ញត្វា ចាតបរិតំ ឆេកត្វា សិរិកម្ពុមេច អកមាសិ។ រញ្ញោបិ តស្សា ឯដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ នកវំ បទក្ខិណកោណេ ចិត្តមេវ នាវេហាសិ។ សោ សារថិំ អាមន្តេត្វា, “សម្ម សុតត្ថ, រថំ និវត្តេហិ, អយំ លេណោ អមង្គលំ នាត្វដ្ឋចិកោ, អកិបិរកស្ស សេនាបតិស្សវាត្វដ្ឋចិកោ, រជ្ជម្បិ តស្សវាត្វដ្ឋចិក”ន្តិ រថំ និវត្តាបេត្វា បាសាទំ អភិរុយ្ហាសិរិសយនេ និបជ្ជិត្វា វិប្បលបន្តោ អាហ –

៩២។

“ᨿᩣ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨿᩣᨶᩮᨶ ᨿᩥᨠᩣᨿᨲ᩠ᩁᩮᩃᩣᨵᩣ, ᩁᩩᨸᩥᨧᩥᩈᩥ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᩦᨠᨲ᩠ᨲᨵᩥ;

ᨶᩮᨶ᩠ᨲ ᨷᩩᨬ᩠ᨬᨿᩣᨶᩮᨿᩣ ᨲᨴᩉ᩠ᩅ ᩋᨿᨬ᩠ᨬᩣᩉᩴ, ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣᨽ ᨸᩥᩁᩣᨧᨲᩁᨲ᩠ᨲᨧᩣᩈᩥᨲᩥ᪨

᪄᪁᪨

“ᩋᨩ᩠ᨩᩋᩣᩁᨷᩮᨿᨲ᩠ᨳᩥ ᩈᩩᩮᨠᩉᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩥ, ᨷᩮᩃᩥᨠᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᨿᨴᩣ ᩁᨯᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ;

ᨧᩥᨭᨿ᩠ᨿᩣᨽᩣ ᩉᩁᩮᨲᨧ ᩮᨿ ᨿᩮᨽᩣ, ᨭᩣᨲᩣ ᨧᩮᨽ ᨠᩥᨿ᩠ᨿᩁᩥᩈᩦᨧ ᨷᨻ᩠ᨻᨲᩮ᪨

᪄᪂᪨

“ᨲᨴᩣ ᩉᩥ ᨻ᩠ᩁᩉᨲᩦ ᨶᩣᨿᩣ, ᩋᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᨿᨿᩥᨠᩩᨬ᩠ᨬᩃᩥ;

ᩑᨠᨧ᩠ᨨᨶᨽᩣ ᨽᩣᩁᩦ, ᨿᩥᩁᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨧᩩᨴᩥᨠ᩠ᨡᨲᩥ᪨

᪄᪃᪨

“ᨠᨴᩣᩈ᩠ᩈᩩ ᨿᩴ ᨲᨻ᩠ᨻᨽᩃᩣ ᩈᩩᩮᩃᩥᨿᩣ, ᨬᩣᩉᩣ ᨿᩩᨠ᩠ᨡ ᨵᨲ᩠ᩁᨽᩈᩣᩁᩃᩥᨲ᩠ᨲᩣ;

ᨧᨯ᩠ᨯᩃᩦ ᩈᨲ᩠ᨲᨲᨯᩦᩁᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ, ᨽᩣᩁᩦ ᩁᨷᨬ᩠ᨬᩥᩈ᩠ᩈᨲᩥ ᩈᩥᩈᩮᨲᩣ ᩈᩩᨠᩣ᪨

᪄᪄᪨

“ᨠᨴᩣᩈ᩠ᩈᩩ ᨿᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨭᩣᩃᩩᩁᨲ᩠ᨳᨴᩣ, ᨯᩦᨲᩣ ᨲᩦᩁᩦᨧᩥᩈ᩠ᩈ ᨧᩥᩃᨠ᩠ᨠᨿᨬ᩠ᨬᩣ;

ᨿᩩᨠ᩠ᨡᩉᩥ ᨬᩣᩉᩣᩉᩥ ᨷᩃᩥᩈ᩠ᩈᨩᩥᩈ᩠ᩈᨲᩥ, ᨻ᩠ᩁᩉᩣᨧᩮᨽ ᨭᩣᨲᨴᩩᨿᩴᨧ ᨿᩣᩃᩩᨧᩣ᪨

᪄᪅᪨

“ᨠᨴᩣᩔᩩ ᩃᩣᨡᩣᩁᩈᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨧ᩠ᨨᩅᩦ, ᨻᩥᨶ᩠ᨴᩩᨲ᩠ᨳᨶᩦ ᨸᩩᨱ᩠ᨯᩁᩦᨠᨲ᩠ᨲᨧᨦ᩠ᨣᩦ;

ᨾᩩᨡᩴ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᩏᨸᨶᩣᨾᨿᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᩣᩅ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩔ ᩈᩩᩁᩣᨿ ᨳᩣᩃᩴ᪨

᪉᪈᪨

“ᨿᨴᩣᨴ᩠ᨴᩈᩴ ᨲᩴ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᨶ᩠ᨲᩥᩴ, ᩈᨻ᩠ᨻᨽᨴ᩠ᨴᩴ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ;

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨠᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩔ, ᨶᩣᩅᨻᩮᩣᨵᩣᨾᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᩥᨶᩴ᪨

᪉᪉᪨

“ᩏᨾ᩠ᨾᩣᨴᨶ᩠ᨲᩥᨾᩉᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩣ, ᩋᩣᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᨱᩥᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩴ;

ᨶ ᩈᩩᨸ᩠ᨸᩣᨾᩥ ᨴᩥᩅᩣᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᩈᩉᩔᩴᩅ ᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ᪨

᪑᪀᪨

“ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨧᩮ ᨾᩮ ᩅᩁᩴ ᨴᨩ᩠ᨩᩣ, ᩈᩮᩣ ᨧ ᩃᨻ᩠ᨽᩮᨳ ᨾᩮ ᩅᩁᩮᩣ;

ᩑᨠᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨴ᩠ᩅᩥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᩣ, ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᩋᨽᩥᨸᩣᩁᨠᩮᩣ;

ᩏᨾ᩠ᨾᩣᨴᨶ᩠ᨲ᩠ᨿᩣ ᩁᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᩈᩥᩅᩥᩁᩣᨩᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᩈᩮᨲᩥ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨾᩥᨣᨾᨶ᩠ᨴᩃᩮᩣᨧᨶᩣᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᨯᩈᨶ᩠ᨲᩣᩈᩮᨶ ᨸᩃᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨾᩥᨣᩥᨿᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᨶ᩠ᨴᩣᨶᩥ ᩃᩮᩣᨧᨶᩣᨶᩥ ᩋᩔᩣᨲᩥ ᨾᩥᨣᨾᨶ᩠ᨴᩃᩮᩣᨧᨶᩣ᪨ ᩏᨸᩣᩅᩥᩈᩦᨲᩥ ᨸᨴᩩᨾᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᨠᩁᨲᩃᩮᨶ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩦ ᩅᩣᨲᨸᩣᨶᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨸᩩᨱ᩠ᨯᩁᩦᨠᨲ᩠ᨲᨧᨦ᩠ᨣᩦᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᨸᨴᩩᨾᩅᨱ᩠ᨱᩈᩁᩦᩁᩣ᪨ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩉᩴ ᨲᨴᩉᩩ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨨᨱᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩴ ᨸᩣᩁᩣᩅᨲᨸᩣᨴᩈᨾᩣᨶᩅᨱ᩠ᨱᩁᨲ᩠ᨲᩅᨲ᩠ᨳᨶᩥᩅᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᨾᩩᨡᩈᩮᩣᨽᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩔ ᨸᩣᨧᩦᨶᩃᩮᩣᨠᨵᩣᨲᩩᨲᩮᩣ ᩑᨠᩔ ᩋᨽᩥᨸᩣᩁᨠᩔ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨧᨶ᩠ᨴᩣᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᨲ᩠ᨲᩣ

เทฺว ปุณฺณมาโย อมญฺญึฯ อญฺญาสมนฺนาคตีติ วิสาลปพฺพเตหิฯ สุเขหีติ ปริสุทฺธีหิฯ วคฺคูหีติ มธุราการเรหิฯ อุทิกฺขีตีติ เอวรูเปหิ เนตฺเตหิ ยสฺมึ ขเณ อุลฺโลเกติฯ ปตฺเถตีติ ยถา หิมวนฺตปเทเส สุปุปฺผิตวเน วิลํ อากาเส ตตฺติสฺสเรน อตฺตโน สทฺทํ สมฺปตฺติ กิริยาย กิริยาย มตฺต หรติ, เอวํ หรเตว มํ มโนติ วิปฺปลปติฯ

ถนหีติ อุปฺปนฺนา สามาติ สุวณฺณวณฺณสามาฯ เอกจฺจวสนาติ เอกจฺฉนฺนวสนา, เอกวตฺถนิวตฺถาติ อตฺโถฯ ภตฺตาวุทิกฺขีติ สมฺพุทฺธกสา ปุรุสวิเสสํ อาสนคมฺภ วิสาลกฺขิ ตุณฺณภาสา รโตฺตปฺปา เสนคตฺตา ติลิณนาสา สุวณฺฏิตกีวา สุตนุสฺสโว สุสณฺฐิตปโยธรา กรมิตมชฺฌา วิสาลโสณี สุวณฺณกทลิสมาโนรุ สา อุตฺตมิตฺถี ตสฺมึ ขเณ ยํ อุทิกฺขิตฺตํ กโรนฺต วตํ ปวิสิตฺวา ปุน นิวตฺติตฺวา ลทฺธํ อุทิกฺขิตฺตํ กตฺวา มิคีว มํ อุทิกฺขีตีติ วทติฯ ทีฆาพฺยคฺฆาติ พฺยคฺฆทีฆาฯ สตฺตนิกฺขตฺติยาติ สุขุมิตโลมกการาฯ อุปญฺญาสฺสติมนฺติ สา สุขา ภาสึ กถา ภุ มํ เทหิ ตพฺพลโลหิ มิเสตา ปตฺวาย สตฺตเตน นิเรน การโลน ปริเทวเสสฺสตีติ ปเทวตฺตา วิลปติฯ

กญฺจนชาลุรจฺฉทาติ กญฺจนมยชาลุรจฺฉทาลงฺการาฯ วิลคฺคมชฺฌาติ วิลคฺคสรีราฯ ตนุมชฺฌิมาฯ ถนหาวเนติ มหาวเนฯ ลิขาปสตฺตสุสณฺฐิติ หตฺถปาทตลอคฺคหตฺถาทิปเสสุ ลิขาปสตฺตมชฺฌปวาลวณฺณาฯ ติตฺตตฺถีติ อุคฺคปุปฺผมปริมณฺฑลตฺถึฯ ตเทตาติ ยถา ตํ ติฏฺฐตฺติ อทฺทสํ, ตเทว ปตฺตาฯ สกสฺส วิตฺตสฺสาติ อตฺตโน วิตฺตสฺส ภวิสฺสเร ชาเนยฺยามิ อภิปฺปาเยนฯ กญฺจนตฺตี กญฺจ “อยํ อมุโก ภาริยา”ติ น ชานามิ, อุมฺมตฺตโก ชาเนยฺยามิ วทติฯ ทสฺสาติ วิสฺสาฯ น สุปิมีติ เนว รตฺตึ, น ทิวา ภิญฺชุ ลภามิฯ โส จ ลทฺธพฺพาติ ยํ เม สหฺกา วทํ ทเทยฺย, โส จ เม ทโร ลทฺเธ, ลเภยฺยาหํ ตํ วรตฺถ อเทฺวาฯ

อถ เต อมจฺจา อภิปิเรกสฺสปิ อาโรจยึสุ – “สามิ ราชา, ภเวทํ ปลฺลงฺกํ กโรนฺโต ตุมฺหากํ ฉนฺทาทํ ปตฺวา ภิจฺจิตฺวา ปิสาจํ อภิรุหี”ติฯ โส อตฺตโน เคหํ คนฺตฺวา อุปฏฺฐากํ อามนฺเตตฺวา “ภทฺเท, กจฺจิ เทวตา อตฺถํ ชาเนยฺยสี”ติ ปุจฺฉิฯ “สามิ, เอโก มเหสกฺโข มหาราชิโก เทโว ชาโต อาคโต ปุริโส อตฺถิ, อหํ ตํ ราชา วา อราชา วาติ น ชานามิ, เอโก พฺยสโนติ ปน รุกฺเข วาตปิเหต ชาโต ปุปฺผานิ ลิปิ, โส ตาเวเทว ภิจฺฉิตฺวา คโต”ติฯ โส ตํ สุตฺวา “ภาสิโตมิ สหายา”ติ ปุนปิ ปุนปิ ราชภิเวสนํ อารุยฺห สิริคพฺภทฺวาเร ฐตฺวา เทวตา อุยฺยานตฺถึ ภิสฺสาย วิปฺปลิปํ สุตฺวา “อยํ อุยฺยานตฺถิยา ปติพทฺธจิตฺโต ชาโต, ตํ อลภนฺโต มริสฺสติ, เทวตา จ มม จ อคฺคํ โยเชตฺวา พลมสฺส มยา ชีวิตํ ทาตุํ วฏฺฏตี”ติ อตฺตโน ภิเวสนํ คนฺตฺวา เอกํ ชญฺญหตฺถํ อุปฏฺฐากํ ปกฺโกสาเปตฺวา, “ตาต, อมุกฏฺฐาเน สุมิเรตีมรุกฺโข อตฺถิ, ตฺวํ กญฺจิ อชานาเปตฺวา อตฺถงฺคเต สุริเย ตตฺถ คนฺตฺวา อนฺโตรุกฺเข ภิสีท, อหํ ตตฺถ พลิกมฺมํ กโรนฺโต ตํ ฐานํ ปตฺวา เทวตา ภมสฺสนฺโต, ‘สามิ เทวราช, อมฺหากํ ราชา ภการมิสฺสเณ วตฺตมาเน อภิตฺถลฺลตฺวา สิริคพฺภํ ปวิสิตฺวา วิปฺปลปนฺโต ภิปนฺโน, มยํ ตตฺถ การณํ น ชานาม, ราชา เทวตานํ พหุปกาโร, อนุสํวจฺฉรํ สหสฺสํ วิสฺสชฺเชตฺวา พลิกมฺมํ กโรติ, อิทํ ภาม ภิสฺสาย ราชา วิปฺปลปตีติ อาจิกฺขถ, รญฺโญ โน ชีวิตทานํ เทถา’ติ ยาจิสฺสามิ, ตฺวํ ตสฺมึ ขเณ สทฺทํ ปริวตฺติตฺวา, ‘เสนาปติ, ตุมฺหากํ รญฺโญ พฺยาธิ ภาม ภตฺถิ, โส ปน ตว ภริยาย อุยฺยานตฺถิยา ปติพทฺธจิตฺโต สเจ ตํ ลภิสฺสติ, ชีวิสฺสติ, โน เจ, มริสฺสติฯ สเจ ตสฺส ชีวิตํ อิจฺฉสิ, อุยฺยานตฺถิมสฺส เทหี’ติ วเทยฺยาสี”ติ เอวํ ตํ อุคฺคณฺหาเปตฺวา อุยฺโยเชสิฯ

សោ គន្ត្វា តស្មិំ រុក្ខេ និសីទិត្វា បុនទិវសេ សេនាបតិនា អមច្ចកាលបរិច្ឆេទេន តំ ឋានំ គន្ត្វា យាចិតោ តថា អកាសិ។ សេនាបតិ “សាធូ”តិ វត្វា ទេវតំ វន្ទិត្វា អមច្ចេ ជានាបេត្វា នគរំ បវិសិត្វា រាជនិវេសនំ អារុយ្ហ សិរិគព្ភទ្វារំ អាកោដេសិ។ រាជា សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា “កោ ឯសោ”តិ បុច្ឆិ។ អហំ, ទេវ, អភិបារកោតិ។ អថស្ស រាជា ទ្វារំ វិវរិ។ សោ បវិសិត្វា រាជានំ វន្ទិត្វា គាថមាហ –

៦១.

“ភូតានិ មេ ភូតបតី នមស្សតោ, អាគម្ម យក្ខោ ឥទមេតទព្រវិ;

រញ្ញោ មនោ ឧម្មទន្ត្យា និវិដ្ឋោ, ទទាមិ តេ តំ បរិចារយស្សូ”តិ។

តត្ថ នមស្សតោតិ តុម្ហំ វិប្បលាបការណជាននត្ថំ ពលិកម្មំ កត្វា នមស្សន្តស្ស។ តន្តិ អហំ តំ ឧម្មាទន្តិំ តុម្ហំ បរិចារិកំ កត្វា ទទាមីតិ។

អថ នំ រាជា, “សម្ម អភិបារក, មម ឧម្មាទន្តិយា បដិពទ្ធចិត្តតាយ វិប្បលបិតការណំ យក្ខាបិ ជានន្តី”តិ បុច្ឆិ។ អាម, ទេវាតិ។ សោ “សព្ពលោកេន កិរ មេ លាមកភាវោ ញាតោ”តិ លជ្ជិត្វា ធម្មេ បតិដ្ឋាយ អនន្តរំ គាថមាហ –

៦២.

“បុញ្ញា ច ចវេ អយសោ ន ចមិយ្យ ជនោ ច មេ បាបមិច្ចា ជញ្ញា;

ភុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិឃាតោ, ទត្វា បិយំ ឧម្មទន្តិំ អទដ្ឋា”តិ។

តត្ថ ចវេតិ, សម្ម អភិបារក, អហំ តាយ សទ្ធិំ កិលេសវសេន បរិចារេន្តោ បុញ្ញតោ ច ចវេយ្យំ, តាយ សទ្ធិំ បរិចារិតមត្តេន អយសោ ច ន ហោមិ, មហាជនោ ច មេ ឯតំ លាមកភាវំ ជានេយ្យ, តតោ “អយុត្តំ រញ្ញា កត”ន្តិ គរហេយ្យ, តស្មា មម ទត្វា បច្ឆា បិយករិយំ អទដ្ឋា តវ មនសោ វិឃាតោ ចស្សាតិ អត្ថោ។

សេសា ឧភិន្នម្បិ វចនបដិវចនគាថា ហោន្តិ –

៦៣.

“ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴ ᨶᩣᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨲᨿᩣ ᨾᨿᩣ ᩅᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨷᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨠᨲᩔ ᨩᨬ᩠ᨬᩣ;

ᨿᩴ ᨲᩮ ᨾᨿᩣ ᩏᨾ᩠ᨾᨴᨶ᩠ᨲᩦ ᨷᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ, ᨽᩩᩈᩮᩉᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᩅᨶᨳᩴ ᩈᨩᩣᩉᩥ᪨

᪕᪒᪨

“ᨿᩮᩣ ᨷᩣᨷᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᨠᩁᩴ ᨾᨶᩩᩔᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᨲᩥ ᨾᩣᨿᩥᨴ ᨾᨬ᩠ᨬᩥᩴᩈᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ;

ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᨾᩮᨲᩴ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨿᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩁᩣ ᨷᨳᨻ᩠ᨿᩣ᪨

᪕᪓᪨

“ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᩩ ᨲᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩁᩮᩣ ᨷᨳᨻ᩠ᨿᩣ, ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨿ᩠ᨿ ᩃᩮᩣᨠᩈ᩠ᨾᩥ ᨶ ᨾᩮ ᨷᩥᨿᩣᨲᩥ;

ᨽᩩᩈᩮᩣ ᨧ ᨲ᩠ᨿᩔ ᨾᨶᩈᩮᩣ ᩅᩥᨥᩣᨲᩮᩣ, ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨿᩴ ᩏᨾ᩠ᨾᨴᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᨴᨭ᩠ᨮᩣ᪨

᪕᪔᪨

“ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᨷᩥᨿᩣ ᨾᨿ᩠ᩉ ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴ ᩑᩈᩣ, ᨶ ᩈᩣ ᨾᨾᩴ ᩋᨷ᩠ᨷᩥᨿᩣ ᨽᩪᨾᩥᨷᩣᩃ;

ᨣᨧ᩠ᨨᩮᩅ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩏᨾ᩠ᨾᨴᨶ᩠ᨲᩥᩴ ᨽᨴᨶ᩠ᨲᩮ, ᩈᩦᩉᩮᩣᩅ ᩈᩮᩃᩔ ᨣᩩᩉᩴ ᩏᨷᩮᨲᩥ᪨

᪕᪕᪨

“ᨶ ᨷᩦᩊᩥᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨶ ᨵᩦᩁᩣ, ᩈᩩᨡᨷ᩠ᨹᩃᩴ ᨠᨾ᩠ᨾ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ;

ᩈᨾ᩠ᨾᩮᩣᩉᩥᨲᩣ ᩅᩣᨷᩥ ᩈᩩᨡᩮᨶ ᨾᨲ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩈᨾᩣᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨

᪕᪖᪨

“ញុចញ្ញ្យាយាតា ច បិតា ច យឃ្វា ភត្តា បតី បេសកោ ចេចតា ច;

ភាទេសា អហំ ញុឃ្យាសបុត្តភាទោ, ឃឆាសុល សាយិ កទោហិ កាយិ៍

លិ៥៍

“ទឃា ‘ព្ចាស្សទោយឹ’ញ្ញិ កទោតិ បិបំ, កត្វា ច ទសា ត្សត្តសទត បទទសំ;

ត ទតត ទសា ឌិចតិ ឌិឈយាឃុ, ទចចាបិ បិទបត សទយក្លូទទ តិ៍

ប័០៍

“អញ្ញាតកំ សាយិទកហិ បឌិត្ត៌, ឆទខ្ញុ ឆិតា ទឃ បដិឆ្ឆត្តិ ភាតិ;

បដិឆ្ឆកា ភាឃកា ចាបិ តត្វ, សុលប្យលទញ្ញាច កទោត្តិ កខ្ញុំ៍

ប័៧៍

“អទញ្ញា ត្ស ទត ទកាចិ តទទា បចញ្ញ្យា, សទក្ខឃ្យ ទលិកស្ថិ ត ទយ បិឃាតិ;

ក្សទសា ច ញ្យស្ស យតទសា ចិឈាទតា, ចត្វា បិឃំ ខ្លុចត្តិ អចដ្ឋា៍

ប័៧៍

“អក្ខា បិឃា យឃ្យាឌតិក្ខ ខុសា, ត សា យយំ អប្យិឃា ក្សយិបិល;

ឃំ ទត យឃា ខ្លុចត្តិ បឌិត្តា, ក្សទសហិ ទាឌា ចតធំ សឌាហិ៍

៥២។

“យោ អត្តទុក្ខេន បរស្ស ទុក្ខំ, សុខេន វា អត្តសុខំ ទហាតិ;

យថេវិទំ មយ្ហាតថា បរេសំ, យោ ឯវំ ជានាតិ ស វេទិ ធម្មំ។

៥៣។

“អញ្ញោ នុ តេ កោចិ នទោ បថញ្ញា, សទ្ធេយ្យ លោកស្មិំ ន មេ បិយាតិ;

កុសោ ច ព្យស្ស យនសោ ចិឈាតោ, ឥត្វា បិយំ ខ្ពុខត្តិ អគ្គោ។

៥៤។

“ជនិត្ត ជានាសិ បិយា មមេសា, ន សា មមំ អប្បិយា ភូមិបាល;

បិយេន តេ ទម្មិ បិយំ ជនិត្ត, បិយទាយិនោ ទេវ បិយំ លភន្តិ។

៥៦។

“សោ នូនាហំ វធិស្សាមិ, អត្តានំ កាមហេតុកំ;

ន ហិ ធម្មំ អធម្មេន, អហំ វធិតុមុស្សហេ។

៥៧។

“សចេ តុវំ មយ្ហសតិំ ជនិត្ត, ន កាមយាសិ នរវីរ សេដ្ឋ;

ចជាមិ នំ សព្ពជនស្ស សិព្យា, មយា បមុត្តំ តតោ អវ្ហយេសិ នំ។

៧៧៕

“អក្ខាសិ មំ សោ អភិបារកោ ត្វំ, ចជានិ ពេត្ត អតិតាយ ត្យស្ស;

យថា ច មេ រូបធាតោបិ អស្ស, ត ចាបិ ត្យស្ស តការេយិប្បសេក្លា៕

៧៨៕

“អហំ សហិស្សំ រូបធាតេយតំ, តិត្ថំ បសំសំ ការហត្ថា សត្តុំ;

យេយតយាកន្ធត្យ ក្សយិបិល, យចាស្មរំ សិចិ ពេទាហិ កាយំ៕

៨០៕

“យោ គោច តិត្ថំ ត បតប្បសំសំ, អាឌិយតិ ការហំ តោបិ ប្សុះ;

សិទ្ធិ ច លក្ខិ ច អបេតិ តយ្យា, អាបេបិ ស្សុច្ចដ្ឋិច យចា ចលយ្យា

៨១៕

“មំ កិត្តិ ក្យន្តត្ថា ស្សុកត្ថា ឲេត្តា, ឆយ្យាតិសារត្ថា យេតាចិឈាតំ;

រូបសា អហំ បច្ចុត្តុទិស្សាយិ សត្តុំ, បចចិ យចា ចាចរាត់ តសាត់៕

៨២៕

“ឆយ្យាតិសារត្ថា យេតាចិឈាតំ, ក្យន្តត្ថា តិណ្ហាយិ អហំ បសេរសំ;

ឲុកោចិមំ ហារយិស្សាមិ ភារំ, តនេមុ ជិនេតា ពិក្ខិ អហាបយន្តោ។

៥៦។

“សក្កុបកំ បុញ្ញាកម្មំ ជតិន្ត, យា នេយ តុចំ អត្តរាយំ អកាសិ;

ឥតាមិ នេត ស្មុគត្តិ បសេន្តា, រាជាច យន្តោ្ញ ឆតំ ត្រាហុណាតំ។

៥៧។

“អទ្ធា តុចំ កេត្ត ហិតេសិ មយ្ហំ សខា មមំ ស្មុគត្តិ តុចញ្ញា;

តិន្តេឃ្យុ នេតា បិតនោ ច សន្តោ, បិបញ្ញា បស្សំ អតិសមុរាយំ។

៥៨។

“ត នេហតឆម្មំ សិចិរាជ ចក្ខុំ, សនេភកយា ជាតបតា ច សន្តោ;

យំ នេត យមា ស្មុគត្តិ បតិន្តា, ក្រុនសហិ រាជា ចតចំ សជាហិ។

៥៩។

“អទ្ធា តុចំ កេត្ត ហិតេសិ មយ្ហំ សខា មមំ ស្មុគត្តិ តុចញ្ញា;

សតញ្ញា ឆមុាតិ សុកិត្តិតាតិ, សមុទ្ធេចលិច គុរច្ចយាតិ។

៦០។

“អាហុនេតឃ្យា នេមសិ ហិតាត្រុកម្បឹ, ឆាតា ចិឆាតា ចសិ កាយបិនេលិ;

តយី ហុតា រាជ មហប្ផលា ហិ, កាមេន មេ ឧម្មទន្តឹ បដិច្ឆ។

៩៨។

“អទ្ធា ហិ សច្ចំ អភិបារក ត្វំ, ធម្មំ អចារី មម កត្តុបុត្ត;

អញ្ញោ នុ តេ កោ ឥធ សោត្ថិកត្តា, ទ្វិបទោ នរោ អរុណេ ជីវលោកេ។

៩៩។

“តុវំ នុ សេដ្ឋោ ត្វមនុត្តរោសិ, ត្វំ ធម្មគុត្តោ ធម្មវិទូ សុមេធោ;

សោ ធម្មគុត្តោ ចិរមេវ ជីវ, ធម្មញ្ច មេ ទេសយ ធម្មបាល។

១០០។

“តទិង្ឃ អភិបារក, សុណោហិ វចនំ មម;

ធម្មំ តេ ទេសយិស្សាមិ, សតំ អាសេវិតំ អហំ។

១០១។

“សាធុ ធម្មរុចី រាជា, សាធុ បញ្ញាណវា នរោ;

សាធុ មិត្តានមទ្ទុព្ភោ, បាបស្សាករណំ សុខំ។

១០២។

“អក្កោធនស្ស វិជិតេ, ឋិតធម្មស្ស រាជិនោ;

សុខំ មនុស្សា អាសេថ, សីតច្ឆាយាយ សង្ឃរេ។

១០៦។

“ន ចាហមេតំ អភិរោចយាមិ, កម្មំ អសមេក្ខកតំ អសាធុ;

យេ ចាបិ ញត្វាន សយំ ករោន្តិ, ឧបមា ឥមា មយ្ហំ តុវំ សុណោហិ។

១០៧។

“គវំ ចេ តរមានានំ, ជិម្ហំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;

សព្ពា តា ជិម្ហំ គច្ឆន្តិ, នេត្តេ ជិម្ហំ គតេ សតិ។

១០៨។

“ឯវមេវ មនុស្សេសុ, យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ;

សោ ចេ អធម្មំ ចរតិ, បគេវ ឥតរា បជា;

សព្ពំ រដ្ឋំ ទុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ អធម្មិកោ។

១០៩។

“គវំ ចេ តរមានានំ, ឧជុំ គច្ឆតិ បុង្គវោ;

សព្ពា គាវី ឧជុំ យន្តិ, នេត្តេ ឧជុំ គតេ សតិ។

១០៧។

“ឲចរេយច យត្រូវស្សុ, រេឃា រេហាតិ រេសដ្ឋសម្ពុរេតា;

រេសា សរេច ឆម្ពុំ ចរេតិ, បរេកច ត្ថតរា បដា;

សត្ថុំ រដ្ឋំ ស្វុល់ រេសតិ, រាដា រេច រេហាតិ ឆម្ពុំរេកា។

១០៨។

“ភ ចាបាលិ៍ អឆរេម្ពុត, អយរត្តុយកិបត្តុរេឃ;

ត្ថុយំ ចា បឆចិ៍ សត្ថុំ, ចិរេដត្យុំ អកិបារេកា។

១០៩។

“ឃត្បាកិត្បិ យត្រូវស្សុ, រតត៌ ត្ថុឆ ចិត្តតិ;

កាវេចា ជាវេសា ហិរញ្ញាត្បា, ចត្តិឃំ ហរិចត្តត៌។

១១០។

“អស្សិត្តិរេឃា រតត៌ យលិកត្បា, ឃត្បាបិ រេយ ចត្តិយស្វុរិឃា អកិបាលឃត្តិ;

ភ តស្ស រេហត្យុ ចិសយំ ចរេរេឃ្យុំ, យរេញ្ញស្សិចិត៌ ត្រូវសរេកាយិជ្រូរេតា។

១១១។

“នេតា ហិតា ឧគ្គតោ រដ្ឋបាលោ, ធម្មំ សិខិតំ អបចាយមានោ;

សោ ធម្មមេវានុវិចិន្តយន្តោ, តស្មា សកេ ចិត្តវសេ ន វត្តោ។

១១៥។

“អទ្ធា តុវំ មហារាជ, និច្ចំ អព្យសនំ សិវំ;

ករិស្សសិ ចិរំ រជ្ជំ, បញ្ញា ហិ តវ តាទិសី។

១១៦។

“ឯតំ តេ អនុមោទាយ, យំ ធម្មំ នប្បមជ្ជសិ;

ធម្មំ បមជ្ជ ខត្តិយោ, រដ្ឋា ចវតិ ឥស្សរោ។

១១៧។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, មាតាបិតូសុ ខត្តិយ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៨។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, បុត្តទារេសុ ខត្តិយ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៩។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិត្តាមច្ចេសុ ខត្តិយ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៧។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, វាហនេសុ ពលេសុ ច;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៨។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, គាមេសុ និគមេសុ ច;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៩។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, រដ្ឋេសុ ជនបទេសុ ច;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១២០។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, សមណព្រាហ្មណេសុ ច;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៧។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, មិគបក្ខីសុ ខត្តិយ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៨។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, ធម្មោ ចិណ្ណោ សុខាវហោ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, រាជ សគ្គំ គមិស្សសិ។

១១៩។

“ធម្មំ ចរ មហារាជ, សឥន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា;

សុចិណ្ណេន ទិវំ បត្តា, មា ធម្មំ រាជ បាមទោ”តិ។

តត្ថ សន្តាបីតិ, ជនិន្ទ, អហមេតំ ឯកកោវ បដិច្ឆាទេត្វា អានេស្សាមិ, តស្មា ឋបេត្វា មមញ្ច តុវញ្ច អញ្ញា សត្តាបិ បជា ឥមស្ស កតស្ស អាការមត្តម្បិ ន ជញ្ញា ន ជានិស្សន្តិ។ កុសេហីតិ តាយ សទ្ធិំ អភិរមន្តោ អត្តនោ តណ្ហាចរិតំ កុសំ ករោហិ ឆន្ទេហិ មនោរថំ បូរេហិ។ សជាហីតិ មនោរថំ បន បូរេត្វា សចេ តេ ន រុច្ចតិ, អថ នំ សជាហិ មយ្ហមេវ បដិទេហិ។ កម្មករត្តិ, សម្ម អភិបារក, មយា មនុស្សា បាបកំ កម្មំ ករោន្តោ, សោ បច្ឆា មា ឥធ អញ្ញោ ឥធំ បាបកម្មំ មញ្ញិស្សុ មា ជានន្តូតិ មញ្ញតិ ចិន្តេតិ, ទុច្ចិន្តិតមេតំ តស្ស។ កិំការណា? បស្សន្តិ ភូតានិ ករោន្តមេតន្តិ មេ ច ពុទ្ធា បច្ចេកពុទ្ធា ពុទ្ធបុត្តា ឥទ្ធិមា យុត្តា, តេ ច នំ បស្សន្តិយេវ។ ន មេ បិយាតិ, សម្ម អភិបារក, អញ្ញោ នុ តេ កោចិ “ឥធ លោកស្មិំ សកលាយបិ បថវិយា ន មេ ត្វមានត្តិ បិយា”តិ ឯវំ សទ្ទហេយ្យ។

សិនេហាច សេលស្ស គុហត្តិ, មហារាជ, សចេ ត្វំ តំ ឥធ ន អានេសិ, អថ យថា សិនេហា កិលេសបរិឡាហេហិ ឧប្បន្នេ សឹហបិតិកាយ ចសតដ្ឋានំ មហិក្យំ ឧបេតិ, ឯវំ តស្សា ចសតដ្ឋានំ គច្ឆ, តត្ថ អត្តនោ បត្តំ បូរេហីតិ។ សុខប្បត្តិ, សម្ម អភិបារក, បណ្ឌិតា អត្តនោ ទុក្ខេន ផុដ្ឋា សមានា ន សុខវិបាកកាយកកម្មំ បរិច្ចជន្តិ, សម្មោហិតា ចាបិ ហុត្វា មោហេន មុឡ្ហា សុខេន មត្តា បាបកម្មំ នាម ន សមាចរន្តិ។ យថាសុខំ, សាមិ, ករោហិ កាមន្តិ, សាមិ សិវិរាជ, អត្តនោ ជាតិំ បរិចាទេន្តស្ស គរហា នាម នត្ថិ, ត្វំ យថាសុខំ យថាជ្ឈាសយំ

កាមំ ករោហិ, អត្តនោ ឧច្ឆង្គំ បូរេហីតិ។ ន តេន សោ ខីយតីតិ, សម្ម អធិប្បាយោ, យោ "ឥស្សរោមី"តិ បាបំ ករោតិ, កត្វា ច កិំ យំ ទេវមនុស្សា វក្ខន្តីតិ ន ឧត្តសតិ ន ឱត្តប្បតិ, សោ តេន កម្មេន ន ច ទីឃកាលំ ខីយតិ, ខិប្បមេវ មរតិ, ទេវតាបិ បន "កិំ ឥមស្ស បាបរញ្ញោ រដ្ឋេ, ចរមស្ស ចាតុក្កាលេ កេល ពន្ធិត្វា មរេល"ន្តិ លិមេកេន វក្ខន្តា ឱឡារិកន្តិ។

អញ្ញាតកន្តិ, មហារាជ, អញ្ញាតំ សន្តកំ តេហិ សាមិកេហិ បដិត្តំ ទានំ យេ អត្តនោ សម្មេ ឋិតា បដិច្ឆន្តិ, តេ តត្ថ បដិច្ឆកា ច ទាយកា ច សព្វេបិ សុផលមេវ កម្មំ ករោន្តិ។ បដិគ្គាហកោ ហិ បដិគ្គណ្ហមត្ត តំ ទានំ ទាយកស្ស មហន្តំ វិបាកំ ទេតីតិ។ យោ អត្តទុក្ខេនាតិ, សម្ម អធិប្បាយោ, យោ អត្តនោ ទុក្ខេន បីឡិតោ តំ បរស្ស ទហតិ, អត្តនោ សរីរតោ អបនេត្វា បរស្ស សរីរេ ខិបតិ, បរស្ស វា សុខេន អត្តនោ សុខំ ទហតិ, បរស្ស សុខំ គហេត្វា អត្តនិ បក្ខិបតិ, "អត្តនោ ទុក្ខំ ហរិស្សាមី"តិ បរំ ទុក្ខិតំ ករោតិ, "អត្តានំ សុខេស្សាមី"តិ បរំ ទុក្ខិតំ ករោតិ, "អត្តានំ សុខេស្សាមី"តិ បរស្ស សុខំ នាសេតិ, ន សោ ធម្មំ ជានាតិ។ យោ បន ឯវំ ជានាតិ "មមេវិទំ មយ្ហំ សុខទុក្ខំ, តថា បរេស"ន្តិ, ស វេទិ ធម្មំ ជានាតិ នាមាតិ អយមេតិស្សា គាថាយ អត្ថោ។

បិយេន តេ ទម្មីតិ បិយេន ការណភូតេន បិយំ ផលំ បត្ថេន្តោ ទម្មីតិ អត្ថោ។ បិយំ លភន្តីតិ សំសារេ សំសរន្តា បិយមេវ លភន្តិ។ កាមហេតុកន្តិ, សម្ម អធិប្បាយោ, កាមហេតុកំ អយុត្តំ កត្វា "អត្តានំ វឌ្ឍិស្សាមី"តិ មេ បរិចិតក្កេន ឧប្បជ្ជតិ។ មយ្ហាសតីតិ មម សន្តកំ "មយ្ហា សតី"តិបិ បាឋោ, មម សន្តកាតិ ឯវំ មញ្ញមានោ សមេ ត្វំ តំ ន កាមេសីតិ អត្ថោ។ សព្ពជនស្សាតិ សព្ពា សេនិយោ សន្និបាតាបេត្វា តស្ស សព្ពជនស្ស អយំ មយ្ហំ អហិតាតិ បរិច្ចជិស្សាមិ។ តតោ អច្ចយមសីតិ តតោ តំ អបរិគ្គហិតត្តា អានេយ្យាសិ។ អទ្ទសិមន្តិ អនបរាធំ កន្តេតិ តមេវ អបរេន នាមេន អាលបតិ។ សោ ហិ រញ្ញោ ហិតំ ករោតិ, តស្មា "កត្វា"តិ វុច្ចតិ។ ន វាបិ ត្យស្សាតិ ឯវំ អកិច្ចការីតិ នករេ តេ កោចិ បក្ខោបិ ន ករេយ្យ។

និគ្គន្តិ ន កេវលំ ឧបចារមេវ, សចេបិ មំ កោចិ សម្មុខា និគ្គណ្ហិស្សតិ វា បសំសិស្សតិ វា, ទោសំ វា បន អារោបេត្វា គរហិស្សតិ, តស្មាហំ និគ្គំ បសំសំ គរហន្តំ សព្វំ សហិស្សាមិ, សព្វមេតំ មម អាគច្ឆតូតិ វទតិ។ តម្ហាតិ យោ ឯតេ និគ្គហាទយោ ន គណ្ហាតិ, តម្ហា បុរិសា ឥស្សរិយវន្តតា សិរី ច បញ្ញាវន្តតា លក្ខី ច ពលគ្គាហតោ សុចិច្ចវន្តតោ អាបោ វិយ អបេតិ ន បតិដ្ឋាតីតិ។ ឧត្តោតិ ឧទោ មម តស្សា បរិច្ចត្តការណា។ ធម្មាតិសារន្តាតិ ធម្មំ អតិក្កមិត្វា បវត្តំ អកុសលំ វា យំ កិច្ចំ ហោតិ។ បវត្តិស្សាមីតិ សម្បដិច្ឆិស្សាមិ ធារយិស្សាមិ។ សាគរានំ តថានន្តិ យថា មហាបថវី ហីនាសចាតន្តំ បុប្ផិតាតុំ កិញ្ចិ សម្បដិច្ឆតិ សព្វំ អធិវាសេតិ, តថេវាហម្បិ សព្វមេតំ សម្បដិច្ឆិស្សាមិ អធិវាសេស្សាមីតិ ទីបេតិ។ ឯកោវិមន្តិ អហំ ឯកោវ ឥមម្បិ អត្តនោ ទុក្ខភារំ ហរិស្សាមិ ធារយិស្សាមិ វហិស្សាមិ។ ធម្មេ ឋិតោតិ ឋិតិសមធម្មេ បវេណីធម្មេ តិវិធសុចរិតធម្មេ ច ឋិតោ ហុត្វា។

សគ្គបកន្តិ , ទេវ, បុញ្ញកម្មំ នាមេតំ សគ្គបកំ ហោតិ។ មញ្ញា ធនន្តិ មញ្ញាធនំ, អយមេវ វា បាឋោ។ សតាតិ ឧម្មាទន្តីបិ មម សហាយិកា, ត្វម្បិ សហាយកោ។ បិតរោតិ ព្រាហ្មណោ។ សន្តោតិ ន កេវលំ ទេវព្រាហ្មណោវ, សន្តោ រដ្ឋវាសិនោបិ មំ បស្សថ, "កោ, សហាយកស្ស ភរិយា សហាយិកា ឥមិនា គេហេ គតា"តិ និន្ទេយ្យុំ។ ន ហេតយុត្តន្តិ ន ហិ ឯតំ អធម្មិកំ យំ តេ មយាតិ យស្មា មយា សា តុម្ហាទិន្នា,

តស្មា ឥទំ អធម្មោតិ ន វជិស្សន្តិ។ សតន្តិ សន្តានំ ពុទ្ធាទីនំ ខន្តិមេត្តាភាវនាសីលាចារសង្ខាតានិ ធម្មានិ សុវិហិតានិ សមុទ្ទវេលិវ នុរក្ខយាតិ, តស្មា យថា សមុទ្ទោ វេលំ នាតិក្កមតិ, ឯវមហម្បិ សីលវេលំ នាតិក្កមិស្សាមីតិ វទតិ។

អាហុនេយ្យា មេសីតិ, មហារាជ, ត្វំ មម អាហុនបាហុនសក្ការស្សានុច្ឆវិកោ។ ធាតា វិធាតា វសិ កាមបាលោតិ ត្វំ មម, ទេវ, ធារណតោ ធាតា ឥស្សរិយសុខស្ស វិទហនតោ វិធាតា ឥទ្ធិប្បត្តានំ កាមានំ បាលនតោ កាមបាលោ។ តយិ ហុតាតិ តុម្ហាទិន្នា។ ការេន មេតិ មម ការេន មម បត្តតាយ ខមេតន្តិ បដិជានាតិ ឯវំ អភិរោបិកា រញ្ញោ ទេតិ។ រាជា "ន មយ្ហំ អត្ថោ"តិ បដិក្ខិបតិ។ ខុមិយំ បតិតំ សាកុណិកបទ្ធិ បិដ្ឋិបាទេន បហរិត្វា អដ្ឋមិយំ លិបត្តា មិយ ឧទកេបិ តំ ជហន្តេន។ ព្រាហ្មណោ រាជា បុន អកាមកតាយ តំ សន្តជ្ជេន្តោ "អន្ធា ហី"តិ គាថមាហ។ តត្ថ ករតបុត្តាតិ បិតាបិស្ស ករតាន, តេន តំ ឯវំ អាលបតិ។ ព្រាហ្មណ ពុត្តំ ហោតិ – អន្ធា ត្វំ ព្រាហ្មណ បុព្វេ មយ្ហំ សព្វធម្មំ អវទិ, ហិតមេវ វុឌ្ឍិមេវ អកាសិ, ព្រាហ្មណ បន បដិបក្ខោ ហុត្វា ជាហំ ករេមសិ, "មា ឥវំ វិប្បលបសិ, អញ្ញោ ត្វ តេ ខ្វីបទោ នទោ, កោ ព្រាហ្មណ ឌីវលោកេ អនុរោមេវ សោតត្តិកត្តា, សចេ ហិ អហំ វិយ អញ្ញោ រាជា តវ ករិយាយ បដិពទ្ធចិត្តោ អភវិស្ស, អញ្ញោ អនុរោមេវ តវ សីសំ ឆិន្ទាបេត្វា តំ អត្តនោ ឃរេ ករេយ្យ, អហំ បន អកុសលភយេនេវ ន ករោមិ, តុណ្ហីហោហិ, ន មេ ឥតាយ អត្ថោ"តិ តំ សន្តជ្ជេសិ។

សោ តំ សុត្វា បុន កិញ្ចិ វត្តុំ អសក្កោន្តោ រញ្ញោ វន្ទិត្វា "តុវំ ត្វំ"តិ គាថមាហ។ តស្សត្ថោ – មហារាជ, ត្វំ ញោវ សកលជម្ពុទីបេ សព្វេសំ នរិន្ទានំ សេដ្ឋោ, ត្វំ អនុត្តរោ, ត្វំ វិគិទ្ធមហិមបវេចហិមសុចរិតមហិមានំ គោបាយនេន មហិរក្ខិតា, តេសំ វិទិតត្តា មហិវិន្ទុ ត្វំ សុមេធោ, សោ ត្វំ យំ ធម្មំ គោរបេសិ, តេនេវ ឯរក្ខិតា ជីវំ ជីវ, ធម្មញ្ញូ មេ ទេវេហិ ធម្មបាលក, ធម្មគោបក, រាជវរាតិ។

អថ រាជា ធម្មំ ទេសេន្តោ "តវន្ថូ"តិអាទិមាហ។ តត្ថ ព្រហ្មាតិ ទោវគតេត្ថ តិបិតោ, យស្មា យំ ត្វំ ទោរទេសិ, តស្មាតិ អត្ថោ។ សតន្តិ ពុទ្ធាទីហិ សប្បុរិសេហិ អាសេវិតំ។ សាធូតិ សុន្ទរោ បសត្ថោ។ វិគិទ្ធមបវេចហិសុចរិតធម្មេ ទោរទេតីតិ ធម្មវុទ្ធិ។ តាទិសោ ហិ ជីវិតំ ជហន្តោបិ អកិច្ចំ ន ករោតិ, តស្មា សាធុ។ បញ្ញាណចាតិ ញាណសម្បន្នោ។ មិត្តានមទ្ធុភូតាតិ មិត្តស្ស អទុស្សនករោ។ ឋិតធម្មស្សាតិ បតិដ្ឋិតតិវិធធម្មស្ស។ អាសេវតាតិ អាសេវយ្យ តិសីទេយ្យ។ ទេសនាសីសមេវ ចេតំ, វត្តារោបិ ព្រាហ្មណ សុខំ ករេយ្យន្តិ អយំ បនេត្ថ អត្ថោ។ សីតច្ឆាយាយាតិ បុព្វការោរោតិមិត្តានំ សីតលាយ ឆាយាយ។ សដ្ឋរតិ សកឃរេ, អត្តនោ គេហេតិ អត្ថោ។ អធម្មពាលិទណ្ឌាទីហិ អនុបទ្ទុតា សុខំ វសេយ្យន្តិ ទេស្សតិ។ ន វាហមេតន្តិ, សម្ម អភិបារក, យមេតំ អសមេក្ខិត្វា កតំ អសាធុកម្មំ, ឥតំ អហំ ន រោចយាមិ។ យេ វាបិ ញាត្វានាតិ យេ វា បន រាជានោ ញាត្វា តុលេត្វា តីរេត្វា សយំ ករោន្តិ, តេសាហំ កម្មំ រោចេមីតិ អធិប្បាយោ។ ឧបមា ព្រាមាតិ ព្រាមស្មិំ បនេត្ថ ត្វំ មយ្ហំព្រាមា ឥទំ ឧបមា សុណាហិ។

ខិមគ្គីកុំ វត្តុំ ទេវេទ្ធតិ យោ កាចិយោ ទេតិ, តស្មិំ ទេវទ្ធីការមេ បរោចាតិ តស្មិំ អធម្មំ ចរន្តេ ព្រាហ្មណ បជា បរោច ចរតិ, អតិវិយ ករោតីតិ អត្ថោ។ ធម្មិកោតិ វត្តារិ អគតិគមនានិ បហាយ ធម្មេន រជ្ជំ ការេន្តោ។ អមរត្តន្តិ ទេវត្តំ។ រតន្តិ សចិញ្ញាណកាចិញ្ញាណករតនំ។ វត្ថិយន្តិ ការិកវត្ថុមេវ។ អស្សត្តិយោតិ វាតសមគតិអស្សបិ ខត្តិយទុម្មេរា ព្រាត្តិយោបិ។ រតនំ

មលិកញ្ញាតិ សត្តវិធរតញ្ញា មហល្លភល្ឌកញ្ញា អភិបាលយន្តីតិ អាវេលិកំ ករោន្តា រក្ខន្តិ. ន តស្សាតិ តស្ស ចក្កវត្តិរជ្ជស្សាបិ ហេតុ ន ចិរំ ធរេយ្យំ. ខ្លសេកាមីត្វា យស្មា អហំ សិវីនំ មជ្ឈេ ជេដ្ឋករាជា ហុត្វា ជាតោ, តស្មា ចក្កវត្តិរជ្ជការណាយបិ ន ចិរំ ធរាមីតិ អត្ថោ. នេតាតិ មហាជនំ កុសលេ បតិដ្ឋាបេត្វា ទេវនគរំ នេតា, ហិតករណេន តស្ស ហិតា, “សិវិរាជា កិរ ធម្មចារី”តិ សកលជម្ពុទីបេ ញាតត្តា ឧគ្គតោ, សមេន រដ្ឋបាលនតោ រដ្ឋបាលោ. អបចាយមានោតិ សិវីនំ បោរាណករាជូនំ បវេណិធម្មំ អបចាយមានោ. សោតិ សោ អហំ តមេវ ធម្មំ អនុចិន្តយន្តោ តស្មា តេន ការណេន អត្តនោ ចិត្តស្ស វសេ ន វត្តាមិ.

ឯវំ មហាសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា អភិបារកោ ថុតិំ ករោន្តោ “អទ្ធា”តិអាទិមាហ. តប្បយន្តីតិ អត្តនា កថិតធម្មំ តប្បយន្តិ តេត្តច វឌ្ឍេន្តិ. ធម្មំ បមជ្ជាតិ ធម្មំ បមុស្សិត្វា អកតិចរេន កត្វា. ឯវំ សោ តស្ស ថុតិំ កត្វា “ធម្មំ ចរា”តិ ធម្មចរិយាយ និយោជេន្តោ ឧត្តរិបិ ទស ធម្មចរិយគាថា អភាសិ. តាសមត្ថោ តេសកុណជាតកេ (ជា. ២.១៧.១ អាទយោ) វណ្ណិតោវ.

ឯវំ អភិបារកសេនាបតិនា រញ្ញោ ធម្មេ ទេសិតេ រាជា ឧម្មាទន្តិយា បដិពទ្ធចិត្តំ វិនោទេសិ.

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា សច្ចានិ បកាសេត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ, សច្ចបរិយោសានេ សោ ភិក្ខុ សោតាបត្តិផលេ បតិដ្ឋាសិ. តទា សុនន្ទសារថិ អានន្ទោ អហោសិ, អភិបារកោ សារិបុត្តោ, ឧម្មាទន្តី ឧប្បលវណ្ណា, សេសបរិសា ពុទ្ធបរិសា, សិវិរាជា អហមេវ អហោសិន្តិ.

ឧម្មាទន្តីជាតកវណ្ណនា ទុតិយា.

[៥២៨] ៣. មហាពោធិជាតកវណ្ណនា

កិំ នុ ទណ្ឌំ កិមជិនន្តិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ បញ្ញាបារមិំ អារព្ភ កថេសិ. វត្ថុ មហាឧម្មង្គជាតកេ (ជា. ២.២២.៥៩០ អាទយោ) អាវិ ភវិស្សតិ. តទា បន សត្ថា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ បញ្ញវា បរប្បវាទមទ្ទនោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ពោធិសត្តោ កាសិរដ្ឋេ អសីតិកោដិវិភវស្ស ឧទិច្ចព្រាហ្មណមហាសាលស្ស កុលេ និព្ពត្តិ, “ពោធិកុមារោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ. សោ វយប្បត្តោ តក្កសិលាយំ សិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគន្ត្វា អគារមជ្ឈាវសន្តោ អបរភាគេ កាមេ បហាយ ហិមវន្តំ បវិសិត្វា បរិព្ពាជកបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា តត្ថេវ វនមូលផលាហារោ ចិរំ វសិត្វា វស្សារត្តសមយេ ហិមវន្តា ឱតរិត្វា ចារិកំ ចរន្តោ អនុបុព្ពេន ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ បរិព្ពាជកានុច្ឆវិកេន អាកប្បេន នគរេ ភិក្ខាយ ចរន្តោ រាជទ្វារំ បាបុណិ. តមេន សីហបញ្ជរេ ឋិតោ រាជា ទិស្វា តស្ស ឧបសមេ បសីទិត្វា តំ អត្តនោ សន្តិកំ បវេសេត្វា រាជបល្លង្កេ និសីទាបេត្វា

ᨠᨲᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣ ᨳᩮᩣᨠᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨶᨣ᩠ᨣᩁᩈᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩍᨴᩴ ᩁᩣᨩᨠᩩᩃᩴ ᨶᩣᨾ ᨻᩉᩩᨴᩮᩣᩈᩴ ᨻᩉᩩᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨾᨾ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩴ ᨽᨿᩴ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨮᩥᨲᩴ ᩁᩣᨩᩅᩃ᩠ᩃᨽᩴ ᩑᨠᩴ ᨸᩥᨦ᩠ᨣᩃᩈᩩᨶᨡᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᨸᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨴᩣᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩣᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨶᨡᩔ ᨽᩣᨩᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᩣᩉᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨸᩥᩔ ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᨶᨣᩁᩮ ᩁᩣᨩᩩᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩮ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᩈᩣᨸᩮᩈᩥ, ᨴᩮᩅᩈᩥᨠᨬ᩠ᨧᩔ ᨴ᩠ᩅᩮ ᨲᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩮ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨ ᨽᩮᩣᨩᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᨶ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩁᩣᨩᨸᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮᨿᩮᩅ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨽᩮᩣᨩᨶᨾᩮᩅ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ᪨ ᩑᩅᩴ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩈᩴᩅᨧ᩠ᨨᩁᩣᨶᩥ ᩋᨲᩦᨲᩣᨶᩥ᪨

ᨲᩔ ᨸᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᨬ᩠ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩑᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᨲᩩᨠᩅᩣᨴᩦ, ᩑᨠᩮᩣ ᩍᩔᩁᨠᨲᩅᩣᨴᩦ, ᩑᨠᩮᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩅᩣᨴᩦ, ᩑᨠᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩣᨴᩦ, ᩑᨠᩮᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩅᩥᨩ᩠ᨩᩅᩣᨴᩦ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩉᩮᨲᩩᨠᩅᩣᨴᩦ “ᩍᨾᩮ ᩈᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩴᩈᩣᩁᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥᨠᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩍᩔᩁᨠᨲᩅᩣᨴᩦ “ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩍᩔᩁᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩅᩣᨴᩦ “ᩍᨾᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩣ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨸ᩠ᨸᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩏᨧ᩠ᨨᩮᨴᩅᩣᨴᩦ “ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩏᨧ᩠ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨡᨲ᩠ᨲᩅᩥᨩ᩠ᨩᩅᩣᨴᩦ “ᨾᩣᨲᩣᨸᩥᨲᩁᩮᩣᨸᩥ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮᨲᨻ᩠ᨻᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩴ ᩏᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩮ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮ ᨶᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩃᨬ᩠ᨧᨡᩣᨴᨠᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ, ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨠᩪᨭᨯ᩠ᨯᨸᩁᩣᨩᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩴ ᨸᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩁᩣᨩᨣᩮᩉᩮ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩣᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩃᨬ᩠ᨧᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩩᨸᩮᨠ᩠ᨡᨳ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥ ᨠᩪᨭᨯ᩠ᨯᨠᩣᩁᨠᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩃᨬ᩠ᨧᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣᩅ ᩈᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩔᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᨠᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴᨿᩮᩅ ᩈᩣᨾᩥᨠᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᩑᨠᨸ᩠ᨸᩉᩣᩁᩮᨶᩮᩅ ᨾᩉᩣᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨶᩣᨾᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᨸᩣᨲᩁᩣᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨠᩥᩁ ᩅᩮᩣ ᩋᨯ᩠ᨯᩮᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᩣᨾ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩅ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨿᩴ ᨸᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲᩣ ᨶᩣᨾ, ᨶᩮᨲᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᨽᨶ᩠ᨲᩮ, ᨾᩉᩣᨩᨶᩮ ᨠᩣᩁᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᨠᩃᨴᩥᩅᩈᩴ ᨾᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨳ, ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨲᩮᩣ ᨸᨶ ᩍᨵᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩣᨲᩮᩣᩅ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ ᩋᨯ᩠ᨯᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨳ, ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᨩᨶᩔ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨸᩩᨶᨸ᩠ᨸᩩᨶᩴ ᨿᩣᨧᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨

ᨠᩪᨭᨯ᩠ᨯᨠᩣᩁᨠᩣ ᩒᨠᩣᩈᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᨸᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩣ ᩃᨬ᩠ᨧᩴ ᩋᩃᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ – “ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩔ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᩥᨶᨶᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᨿᩴ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᩃᨽᩣᨾ, ᩉᨶ᩠ᨴ ᨶᩴ ‘ᩁᩣᨩᩅᩮᩁᩦᨠᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨸᩁᩥᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᩁᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩏᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᩉᩣᨻᩮᩣᨵᩥᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ “ᩈᩦᩃᩅᩣ ᩑᩈ ᨬᩣᨱᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨶ ᩑᩅᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ, “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᩮᨶ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩅᩃᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᨿᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨩᨶᩮ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩈᨧᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨳ, ᨲᩔ ᩍᨵᩣᨣᨾᨶᨠᩣᩃᩮ ᨸᩁᩥᩈᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᩦᩉᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩴ

ទិស្វា អត្តនោ អញ្ញាណេន អដ្ដការកមនុស្សេ “តស្ស បរិវារា”តិ មញ្ញមានោ កុជ្ឈិត្វា តេ អមច្ចេ បក្កោសាបេត្វា “កិន្តិ ករោមា”តិ បុច្ឆិ។ “គណ្ហាបេថ តំ, ទេវា”តិ។ “ឧញ្ញអារិកំ អបរាធំ អបស្សន្តា កថំ គណ្ហាមា”តិ។ “តេន ហិ, មហារាជ, បកតិបរិហារមស្ស ហាបេថ, តំ បរិហាយន្តិំ ទិស្វា បណ្ឌិតោ បរិព្វាជកោ កស្សចិ អនារោចេត្វា សយមេវ បលាយិស្សតី”តិ។

រាជា “សាធូ”តិ វត្វា អនុបុព្វេន តស្ស បរិហារំ បរិហាបេសិ។ បឋមទិវសំ តាវ តំ តុច្ឆបល្លង្កេយេវ និសីទាបេសុំ។ សោ តុច្ឆបល្លង្កំ ទិស្វាវ រញ្ញោ បរិភិន្នភាវំ ញត្វា សយមេវ ឧយ្យានំ គន្ត្វា តំ ទិវសមេវ បក្កមិតុកាមោ ហុត្វាបិ “ឯកន្តេន ញត្វា បក្កមិស្សាមី”តិ ន បក្កាមិ។ អថស្ស បុនទិវសេ តុច្ឆបល្លង្កេ និសិន្នស្ស រញ្ញោ បកតិភត្តញ្ច អញ្ញញ្ច គហេត្វា មិស្សកភត្តំ អទំសុ។ តតិយទិវសេ មហាតលំ បវិសិតុំ អទត្វា សោបានសីសេយេវ ឋបេត្វា មិស្សកភត្តំ អទំសុ។ សោ តម្បិ អាទាយ ឧយ្យានំ គន្ត្វា ភត្តកិច្ចំ អកាសិ។ ចតុត្ថទិវសេ ហេដ្ឋាបាសាទេ ឋបេត្វា កណាជកភត្តំ អទំសុ។ សោ តម្បិ គហេត្វា ឧយ្យានំ គន្ត្វា ភត្តកិច្ចំ អកាសិ។ រាជា អមច្ចេ បុច្ឆិ – “ទោឋិបរិព្វាជកោ សក្ការេ បរិហាបិតេបិ ន បក្កមតិ, កិន្តិ តំ ករោមា”តិ? “ទេវ, ន សោ ភត្តត្ថាយ ចរតិ, ឆត្តត្ថាយ បន ចរតិ។ សចេ ភត្តត្ថាយ ចរេយ្យ, បឋមទិវសេយេវ បលាយេយ្យា”តិ។ “ឥទានិ កិំ ករោមា”តិ? “ស្វេ ឃាតាបេថ តំ, មហារាជា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ តេសញ្ញេវ ហត្ថេ ខគ្គេ ឋបេត្វា “ស្វេ អន្តរទ្វារេ ឋត្វា បវិសន្តស្សេវស្ស សីសំ ឆិន្ទិត្វា ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ កត្វា កញ្ចិ អជានាបេត្វា វច្ចកុដិយំ បក្ខិបិត្វា ន្ហត្វា អាគច្ឆេយ្យាថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “ស្វេ អាគន្ត្វា ឯវំ ករិស្សាមា”តិ អញ្ញមញ្ញំ ចិន្តេត្វា ឯវំ អត្តនោ និវេសនំ អគមំសុ។

រាជាបិ សាយំ ភុត្តភោជនោ សិរិសយនេ និបជ្ជិត្វា មហាសត្តស្ស គុណេ អនុស្សរិ។ អថស្ស តាវទេវ សោកោ ឧប្បជ្ជិ, សរីរតោ សេទា មុច្ចិំសុ, សយនេ អស្សាទំ អលភន្តោ អបរាបរំ បរិវត្តិ។ អថស្ស អគ្គមហេសី ឧបនិបជ្ជិ, សោ តាយ សទ្ធិំ សល្លាបមត្តម្បិ ន អកាសិ។ អថ នំ សា “កិំ នុ ខោ, មហារាជ, សល្លាបមត្តម្បិ ន ករោថ, អបិ នុ ខោ មេ កោចិ អបរាធោ អត្ថី”តិ បុច្ឆិ។ “នត្ថិ ទេវិ, អបិច ខោ ទោឋិបរិព្វាជកោ កិរ អម្ហាកំ បច្ចត្ថិកោ ជាតោតិ តស្ស ស្វេ ឃាតនត្ថាយ បញ្ច អមច្ចេ អាណាបេសិំ, តេ បន តំ មារេត្វា ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ កត្វា វច្ចកុដិយំ បក្ខិបិស្សន្តិ, សោ បន អម្ហាកំ ទ្វាទស សំវច្ឆរានិ ពហុំ ឧបការំ អកាសិ, ឯកាបរាធោបិស្ស មយា បច្ចក្ខតោ ន ទិដ្ឋបុព្វោ, បរបត្តិយេន ហុត្វា តស្ស មយា វធោ អាណត្តោ, តេន ការណេន សោចាមី”តិ។ អថ នំ សា “សចេ តេ ទេវ សោ បច្ចត្ថិកោ ជាតោ, តំ ឃាតេន្តោ កិំ សោចសិ, បច្ចត្ថិកំ នាម បុត្តម្បិ ឃាតេត្វា អត្តនោ សោត្ថិភាវោ កាតព្វោ, មា សោចិត្ថា”តិ អស្សាសេសិ។ សោ តស្សា វចនេន បដិលទ្ធស្សាសោ និទ្ទំ ឱក្កមិ។

តស្មិំ ខណេ កោលេយ្យកោ បិង្គលសុនខោ តំ កថំ សុត្វា “ស្វេ មយា អត្តនោ ពលេនស្ស ជីវិតំ ទាតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា បុនទិវសេ បាតោវ បាសាទា ឱរុយ្ហ មហាទ្វារំ អាគន្ត្វា ឧម្មារេ សីសំ កត្វា មហាសត្តស្ស អាគមនមគ្គំ ឱលោកេន្តោ និបជ្ជិ។ តេបិ អមច្ចា បាតោវ ខគ្គហត្ថា អាគន្ត្វា ទ្វារន្តរេ អដ្ឋំសុ។ ទោឋិសត្តោបិ វេលំ សល្លក្ខេត្វា ឧយ្យានា និក្ខមិត្វា រាជទ្វារំ អាគច្ឆិ។ អថ នំ សុនខោ ទិស្វា មុខំ វិវរិត្វា ចតស្សោ ទាឋា ទស្សេត្វា “កិំ ត្វំ, ភន្តេ, ជម្ពុទីបតលេ អញ្ញត្ថ ភិក្ខំ ន លភសិ, អម្ហាកំ រាជា តវ មារណត្ថាយ បញ្ច អមច្ចេ ខគ្គហត្ថេ ទ្វារន្តរេ ឋបេសិ, មា ត្វំ នលាដេន មច្ចុំ គហេត្វា អាគមិ, សីឃំ បក្កមា”តិ មហាសទ្ទេន វិរវិ។ សោ សព្វរុតញ្ញុតាយ តមត្ថំ

ទាត្វា តទេតាច និចត្តិត្វា ក្ខយ្យាត់ ពត្ថា បក្កយតត្វាឈ បទិក្លាទេទ អាឌិឃិ៍ ទាឌា ឹហបន្លាទេទ ជិទេតា ត់ អាពច្ឆត្តិ ពច្ឆត្តញ្ញា ជិវ្វា “សទេច

អឃំ យយ បច្ចត្តិទេកា កទេចឃ្យ, ក្ខយ្យាត់ ពត្ថា ឩាលំ សត្តិបិតាទេបត្វា ពយុសទេន្លា កចិវ្យតិ៍ ទេតា ទេច, អត្តទេតា បទិក្លាទេទ ពទេហត្វា

ពយតសទេន្លា កចិវ្យតិ, ឌាតិវ្យាយិ តាចវ្យ កិទិឃ”ត្តិ ក្ខយ្យាត់ ពត្ថា យហាសត្តំ អត្តទេតា បទិក្លាទេទ អាឌាឈ “ពយិវ្យាឃឹ”តិ បណ្ណសាលទេតា

និក្ខត្តិ ចក្កយតទេកាឌិឃំ ជិវ្វាច ចត្តិត្វា ឲពយត្តិ ជិទេតា បផយំ កាឆយាហ –

១៦៣៍

“កិ ត្ម ចល្ហំ កិយឌិត់, កិ លត្តិ កិយុបិហត់;

កិយក្កសព្វា បត្តព្វា, សឈ្លាឌិព្វាបិ ថ្ងាហូលេ;

តទេយាតទ្ធបិហាសិ, កិ ត្ម បត្វឈទេស ជិស”ត្តិ៍

តវ្យទេត្វា – កទេត្វ, បុទេត្តា ត្វំ អយ្យាកំ ឈទំ អាពច្ឆទេត្តា ចល្ហាឌិឹនិ ត ពល្យាសិ, អជ្ជ បត ទេពត កាទទេលាត ចល្ហព្វា អឌិតព្វា លត្វាបិហតព្វា យត្តិកបសិត្តាទេកាលព្វុតអក្កសព្វា យត្តិកបត្តព្វា សឈ្លាឌិព្វាតិ សទេត្តាបិទេយ បទិក្លាទេទ តទេយាតទ្ធបិ ពល្យាសិ, កតទំ ត្ម ជិសំ បទេត្វសិ, កត្វ

ពត្ថាកាទេយាឹតិ បុច្ឆិ៍

ត់ វុត្វា យហាសទេត្តា “អឃំ អត្តតា កតកយុំ ត ឌាតាតិឹតិ យញ្ញតិ, ឌាតាទេបវ្យាយិ ត”ត្តិ ទេច្ច កាឆា អកាសិ –

១៦៤៍

“ក្លាឌទេសតាតិ ចវ្យាតិ, ចុសិតាតិ តចត្តិទេក;

តាកិឌាតាយិ ទេសាទេលាត, បិក្កទេលតាកិក្បុឌិត៍

១៦៥៍

“វ្វាឃំ ជិទេត្តាច តចតិ, វុក្កឌាធំ ចិជំសឃំ;

ຕຈ ຫຸຕ຺ວາ ນຄຣິຍສ຺ສ, ຈິຕນວ຺ດ຺ຍສ຺ສ ຍໍ ປຕີ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ອກິຄ຺ຆິຕຕ຺ຕິ ໂຊເຕກ ຕຈ ຫຸກເລກ ໂຊຈໍ ຍຫາຈິຣເຈກ ຈິຣຈິຕໍ ກ ຂາກາຍິຯ ຄິເຕ຺ວາ ຈາຕິ ຄປ຺ປິເຕາ ຈິຍຯ ນຄຣິຍສ຺ສາຕິ ຕຈ ນຄຣິຍສ຺ສ ຍຍ ຍາຣລຕ຺ຖາຍ ປຕ຺ຕາຕ຺ຖິ ອຍຕ຺ຕາຕິ ອາລຕ຺ຕກາຈໍ ກເຜຕ຺ຕສ຺ສ ຫຸຕ຺ວາ “ກິໍ ຕ຺ວໍ ອຍ຺ຍາຕ຺ຖ ກິຄ຺ຄ ກ ລກນິ, ຣຍ຺ຍາ ເຕ ຈເຆາ ອາລເຕ຺ວາ, ຕ຺ຖເຆ ຍາກສ຺ສີ”ຕິ ຄິເຕ຺ວາຈ ກຄຕິຯ ຈິຕນວ຺ດ຺ຍສ຺ສ ຍໍ ປຕີຕິ ຍຍຕ຺ຕເຣ ຈິກຕນວ຺ດ຺ຍສ຺ສ ຕຈ ຈຈຕິ ຫຸຕ຺ວາ ໂຊຈ ກຄຕີຕິ ອາຫຯ

ຕເຕາ ຣາຂາ ອຕ຺ຕເກາ ເຄາຍໍ ນຍ຺ຍຂິສ຺ສິຕ຺ວາ ຕໍ ຕຍາເປເຕ຺ວາ ຈຕຸຕ຺ຖໍ ກາຜຍາຫ –

໑໑໘ຯ

“ອຫຸ ໂຊນ ກເຕາ ເຄາເນາ, ຍຜາ ກາຍນິ ເຕາຫູລ;

ໂຊນ ກິເຍ຺ຍາ ປນີຄາຍິ, ຈນ ເຕາຫູລ ຍາກຍາ”ຕິຯ

ຕຕ຺ຖ ກິເຍ຺ຍາຕິ ນຕ຺ຖໍ ຍຍາ ໂຊຈໍ ອາລຕ຺ຕໍ, ອຍໍ ເຍ ເຄາເນາ, ໂຊນ ປກາຫໍ ຕ຺ຖຄາກິ ອຄິກຕຣໍ ຕຍິ ປນີຄາຍິ, ຕ຺ຖເຆຈ ຈນ, ຍາ ອຍ຺ຍາຕ຺ຖ ກຍີຕິຯ

ຕໍ ຫຸຕ຺ວາ ຍຫານເຕ຺ວາ, “ຍຫາຣາຂ, ປຕ຺ຖິຕາ ກາຍ ຕາຄິເນກ ປຣປຕ຺ຕິເຍກ ອປຕ຺ຕຄ຺ຄກາຣິກາ ນຕ຺ຖິ ກ ຈນຕ຺ຕີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ອກາຈາຣໍ ປກາເນເຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໑໙ຯ

“ນຕ຺ຕເນເຕາ ປຸເຣ ອານິ, ຕເຕາປິ ນຕາເລິ ອຫຸ;

ນຕ຺ຕເລິຫິຕເກາ ຄາຕິ, ກາເລິ ປກ຺ກຍິຕໍ ຍຍຯ

໑໒໐ຯ

“ອຕ຺ຖກ຺ຕຣໍ ປຸເຣ ອານິ, ຕເຕາ ຍເຍ຺ຍຕເຕາ ຕາຫິ;

បុរា តិទ្ធមតា ហោតិ, សឃយេច ចឌាយហំ៍

១១០៍

“ចិពសន្ធិ ត សេចេយ្យ, ក្ដបគាត់ចតោគកិ៍;

សចេបិ តំ អត្យលេណ, ចាទិ ពក្ខយពត្តិកិ៍

១១១៍

“បសត្ថមេច សេចេយ្យ, អប្បសត្ថំ ចិចជ្ជយេ;

បសត្ថំ បយិរុបាសេយ្យ, ទហធំចុគពត្តិ ពោ៍

១១២៍

“ករេ ករត្តិ បុរិសំ, អករត្តិ ត កជ្ជយេ;

អសប្បុរិសឆយ្យោ សោ, សោ ករត្តិ ត កជ្ជតិ៍

១១៣៍

“សោ ករត្តិ ត ករតិ, សេចយាតំ ត សេចតិ;

ស ចេ យត្យស្សបិបិដ្ឋោ, យិពោ សាលស្សិទោ ឃឆា៍

១១៤៍

“អដ្ឋាកិច្ចលាសំសក្កា, អសយោសទលោត ច;

ຈຸເຕນ ປິຕ຺ວາ ຂີຣນ຺ຕິ, ອກາເລ ຂາທນາຍ ຈ.

໑໖໗.

“ຕສ຺ມາ ນາຄິກ຺ລານໍ ຄເຈ຺ຉ, ນ ຈ ຄເຈ຺ຉ ຂິຣາຂິຣໍ;

ກາເລນ ຂາທໍ ຂາເທຍ຺ຍ, ຈຸທໍ ປິຕ຺ວາ ນ ຂີຍເຣ.

໑໖໘.

“ອຕິຂິຣໍ ຄິຈາເສນ, ປິເຍາ ກຈຕິ ອປ຺ປິເຍາ;

ອາຍຕ຺ຕ ເຕາ ຕໍ ຄຈ຺ຉາຍ, ປຸຣາ ເຕ ເຫາຍ ອປ຺ປິຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຸກ຺ຂເສເຕາຕິ, ມຫາຣາຊ, ປຖມເມວ ຕາວ ນິເວເສເນ ມມ ອຸປເຕາ ສຸກ຺ຂເສເຕາ ອເຫາສິ, ຍໍ ຕຸວໍ ກຸຍ຺ຊາສິ, ຕເມວ ການປີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຕເຕາຕິ ຕເຕາ ປຈ຺ຉາ ປຣິເກຊກາຕໍ ຈຈຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕຈ ມມ ຄິຣຕ຺ຕກາເລ ສຕເລ ມິສ຺ສເກາຊເຕາ ຊາເຕາ. ຊາຕີຕິ ຕ຺ລຊາຕິ ສຕ຺ຕເລຫິຕເກາ ຊາເຕາ. ກາເລຫິຕິ ອຄ຺ຄຜຸລ຺ລສ຺ສ ຕຈ ສຕ຺ຕິກາ ຕ຺ລຊາຕິ ມມ ປກ຺ກມິຕໍ ກາເລ. ອຕ຺ຖຕ຺ຕຣຕ຺ຕິ ປທມໍ ມມ ອຕ຺ຖຕ຺ຕຣໍ ອາສຕໍ ອາສິ, ອລງ຺ກຕມຫາຕລມິຕ຺ຕສ຺ສິຕເສຕຈ຺ຉເຕ຺ຕ ຣາຊປລ຺ລງ຺ເກເມວ ມໍ ຕິສີທາເປສຸໍ. ມເຊ຺ຍາຕິ ເສາປິເຕມຕ຺ເຕເກາ. ປຸຣາ ຕິທ຺ທມຕາ ເຫາຕີຕິ ຂາຈ ກິຈາມໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຕິກ຺ກທ຺ທຕາ ຕ ເຫາຕິ.

ອຕ຺ຖເລາຕິ ສເຈປິ ອຕ຺ຖຕໍ ຖທປິຕໍ ປເຕ຺ຕາ ປຸຣິເສາ ຖທກໍ ອປສ຺ສເຕ຺ຕາ ກລລໍ ຈິຍ຺ຫິຕ຺ວາ ອຕ຺ຖເລາຍ຺ຍ, ຕຈາປີ ຕໍ ຈາຣິ ກທ຺ທມກ຺ຂິກໍ ກເຈຍ຺ຍ, ອມຕ຺ຖຍ຺ຍາຕາຍ ຕ ປິເຈຍ຺ຍ, ຕເຈຈ ອີຕສທ຺ທ ປມິຣຸປິສເຕ຺ຕຕ ລທ຺ທປຈ຺ຈຍາປິ ປຣິຕ຺ວາ ເຈຈ ລ຺ຸຕາ ຈ, ອມຕ຺ຖຍ຺ຍາ ອປຣິເກາການຣຫາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ປສຕ຺ຖິ ປຕິຕ຺ຖິຕສທ຺ທໍ. ຣຫຕ຺ຕິ ຄມ຺ຫິຣໍ ມຫາຣຫໍ. ກຊຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕາຕໍ ກຊຕ຺ຕເມວ ກເຊຍ຺ຍ. ອກຊຕ຺ຕິ ປຈ຺ຈິກໍ. ຕ ກຊ຺ຊເມຕິ ຕ ກເຊຍ຺ຍ. ຕ ກຊ຺ຊຕີຕິ ເຍາ ປຸຣິເສາ ອຕ຺ຕາຕໍ ກຊຕ຺ຕ ຫິຕຈິຕ຺ຕໍ ປຸຄ຺ຄລໍ ຕ ກຊຕິ, ເສາ ອສປ຺ປຸຣິສທ຺ມເມາ ຕາມາຕິ. ມຕ຺ສ຺ສປາປິເຈ຺ຉາຕິ ມຕ຺ສ຺ສລາມເກາ ປຕິຄ຺ເຈ຺ຉາ ສຕ຺ຕປຈ຺ຈມເກາ. ສາຕສ຺ສິເຕາຕິ ມກ຺ກເຕ.

ອທ຺ທາຄິກ຺ລານໍສກ຺ຄາຕິ ອຕິຈິມ ອຄິລາຍໍສເກ຺ຄ. ອກາເລຕິ ອມຸຕ຺ຕປຸຕ຺ຕກາເລ ປຣສ຺ສ ປິມກທ຺ທໍ ຂາທຕາຍ ປິຕ຺ວາ ຂີຣນ຺ຕິ ຕາມ, ຕ຺ວມ຺ປິ ອຕິຂິຣໍ ຄິຈາເສຕ ມມ ປິຕ຺ຕິ ຄິຄ຺ຄໍ. ຕສ຺ມາຕິ ມສ຺ມາ ອທ຺ທາຄິກ຺ລານໍສເກ຺ຄ ອສເມາສຣເລາຕ ຈ ປິຕ຺ວາ ຂີຣນ຺ຕິ, ຕສ຺ມາ. ຂິຣາຂິຣຕ຺ຕິ ຂິຣກາລໍ

ວີຕິນາເມຕ຺ວາ ຈິຣໍ ນ ຄເຈ຺ຉ ນ ອຸປສງ຺ກເມຍ຺ຍ ຍາຈນ຺ຕິ ຍາຈິຕຏ຺ຐໍ ກຓ຺ຒໍ ມຸຕ຺ຕກາເລ ຍາເຈຍ຺ຍ ນ ທີເຍເຣຕິ ເອວໍ ມຕ຺ວາ ນ ທີເຣນ຺ຕິ. ປຸຣາ ເທວ ເທາມ ອປ຺ປິຍາຕິ ຍາຈ ຕຈ ອປ຺ປິຍາ ນ ເທາມ, ຕາຈ ອາມເຕ຺ຕ຺ວາຈ ຕໍ ຄຓ຺ຫາມາຕິ.

ຣາຊາ ອາຫ –

໑໑໘.

“ເອວໍ ເຈ ຍາຈມານານໍ, ອຎ຺ຊລິໍ ນາວພຸຊ຺ຌສິ;

ປຣິຈາຣການໍ ສຕໍ, ວຈນໍ ນ ກໂຣສິ ໂນ;

ເອວໍ ຕໍ ອພິຍາຈາມ, ປຸນ ກຍິຣາສິ ປຣິຍາຍ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນາວພຸຊ຺ຌສີຕິ ສເຈ, ພເນ຺ຕ, ເອວໍ ຍາຈເນ຺ຕນ ມຍາ ກຕໍ ອຎ຺ຊລິໍ ນ ຊານາສິ, ນ ປຏິຄ຺ຄຓ຺ຫາສີຕິ ອເຕ຺ຖາ. ປຣິຍາຍນ຺ຕິ ປຸນ ວີມໍສນາຍ ໂອກາສໍ ກເຣຍ຺ຍາສີຕິ ຍາຈຕິ.

ໂສນນ຺ໂທ ອາຫ –

໑໑໙.

“ເອວໍ ເຈ ໂນ ວິຫຣຕໍ, ອນ຺ຕຣາໂຍ ນ ເຫສ຺ສຕິ;

ຕຸມ຺ຫາຈາປິ ມຫາຣາຊ, ມຍ຺ຫໍ ວາ ຣຏ຺ຐວຑ຺ຒນ;

ອປ຺ເປວ ນາມ ປສ຺ເສມ, ອໂຫຣຕ຺ຕານມຈ຺ຈເຍ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເອວໍ ເຈ ໂນຕິ ສເຈ, ມຫາຣາຊ, ເອວໍ ນານາ ຫຸຕ຺ວາ ວິຫຣນ຺ຕານໍ ອມ຺ຫາກໍ ອນ຺ຕຣາໂຍ ນ ເຫສ຺ສຕິ, ຕຸມ຺ຫາກໍ ມຍ຺ຫາກໍ ຊີວິຕໍ ປວຕ຺ຕິສ຺ສຕີຕິ ອະໂປຕິ ປສ຺ເສມາຕິ ອປິ ນາມ ປສ຺ເສຍ຺ຍາມ.

ឧចំ ចត្វា ឃហាសត្តោ ទេវ្ហ៊ា ឆយុំ ទេសេត្វា “អប្បមត្តោ ហោហិ, ឃហារាជា”តិ ចត្វា ឪឃ្យាភា តិក្ខមិត្វា ឧកាស្មិំ សភាគដ្ឋានេ តិក្ខាយ ចទិត្វា ធាំទាលាសិទោ តិក្ខមុ អត្ថប្បុទ្ធោត ហិមចត្តោកាសមេច ករត្វា កិញ្ចិ កាលំ ចសិត្វា បុត ឱ្យតទិត្វា ឧក៌ បច្ចត្តការំ តិស្សាយ អទន្តោ

ចសិ តស្ស បត ពតកាលទោ បដ្ឋាយ ទេ អមច្ចា បុត ចិតិច្ចេឃ តិឃឹឌិត្វា ចិទេលិបំ កទោត្តោ ចិត្តឃិសុ – “សចេ ឃហាធោឌឹបទិត្តោឌទោ បុតាកមិស្សតិ, ឌីចិតំ ទោ តត្ថិ, កិ តុ ល្វស្ស អភាកមភការណំ កទេឃ្យាមា”តិ អច ទេសំ ឧតាឌទោហាសិ – “ឝ្ងទេម សត្តា បដិពាដ្ឋោនំ ភាម ឌហិតុំ ត សក្កោត្តិ, កិ តុ ល្វស្ស ឝ្ងឆ បដិពាដ្ឋានា”ត្តិ តទោ “ទេឡោ អក្កមហេសី”តិ ធាត្វា “ធាតំ ទោ បទេតំ ចិឌ្ឍតិ, ឃំ ទោ ឝ្ងមំ តិស្សាយ អាកដ្ឋេឃ្យ, បដិកច្ចេច តំ ឃារាមស្សាមា”តិ ទេ រាជាតំ ឧតាឌទេចាតុំ – “ទេច, ឝ្ងមស្មិំ ឌិចទេ តកទេ ឧកា កថា ស្វយតី”តិ “កិ កថា ភាមា”តិ? “ឃហាធោឌឹបទិត្តោឌទោ ច កិរ ទេឌី ច អញ្ញមញ្ញំ សាសតបដិសាសតំ បេសេត្តី”តិ “កិត្តិ កត្វា”តិ? ទោត កិរ ទេឌិយា បេសិតំ “សក្កា តុ ទោ អត្តទោ ធាលេត រាជាតំ ឃារាបេត្វា ឃម ទេតច្ឆត្តំ ឌាតុ”ត្តិ តាឃមិស្ស បេសិតំ “ទេឡោ ឃារទណំ ភាម ឃម ភាទោ, ឃហាធោឌឹបទិត្តោឌទោ លិប្បំ អាកដ្ឋត្វ”តិ រាជា ទេសំ បុតប្បុតំ កទេត្តោតំ សទ្ទហិត្វា “ឝ្ងឌាតិ កិ កត្តព្ពា”ត្តិ បុច្ឆិត្វា “ទេឌិ ឃារទេតុំ ចដ្តតី”តិ ចុទ្ទេ អត្ថបបទិក្ខិត្វាច “ទោត ហិ តំ តុមេឃ ឃារទេត្វា តល្ហា ហល្ហិកំ លិត្តិត្វា ចច្ចក្កូមេ លិបថា”តិ អាហ។ ទេ តថា

កទិំសុ។ តស្សា ឃារិតភាទេចា សកលតកទេ បាកដេ អទោហាសិ។

អថស្សា ចត្តារោ បុត្តា “ឝ្ងមិកា ទោ តិរបរាធា ឃាតា ឃារិតា”តិ ទេឡោ បច្ចត្ថិកា អទោហសុំ។ រាជា ឃហាភមប្បត្តោ អទោហាសិ។ ឃហាសត្តោ បរម្បរាឃ តំ បចត្តិំ សុត្វា ចិត្តេសិ – “ឋបេត្វា ឃំ អទេឡោ ទេ កុមារេ សញ្ញាបេត្វា បិតរំ លមាបេតុំ សមត្ថោ ភាម តត្ថិ, ទេឡោ ច ឌីចិតំ ឌស្សាមិ, កុមារេ ច បាបទោ ទោមេចស្សាមី”តិ។ សោ បុតឌិចទេ បច្ចត្តការំ បចិសិត្វា មនុស្សេហិ ឌិត្តំ មក្កាដមំសំ លាឌិត្វា តស្ស ចមុំ ឃាចិត្វា កទេហត្វា អស្សមបទេ សុក្ខាបេត្វា តិក្កន្តិ កត្វា តិចាសេសិបិ បារុបេសិបិ អំសេបិ ធបេសិ។ កិការណា? “ពហុបការោ

មេ”តិ ចចតត្វាឃ។ សោ តំ ចមុំ អាដាឃ អត្ថប្បុទ្ធោត ធាំទាលាសិ ករត្វា កុមារេ ឪបសត្តមិត្វា “បិតុឃាតកកម្មំ ភាម ដារុណំ, តំ ទោ ចា ត កាតព្ពំ, អឌរាមរោ សត្តោ ភាម តត្ថិ, អហំ តុមេឃអញ្ញមញ្ញំ សមេក្កេ ករិស្សាមិច្ចេច អាកតោ, តុមេឃ ឃយា បហិទោ សាសតេ អាកដ្ឋេឃ្យាថា”តិ កុមារេ ឱ្យចឌិត្វា អត្តោតកទេ ឪឃ្យាតំ បចិសិត្វា មក្កាដចមុំ អត្ថរិត្វា សិលាបដ្ដេ តិឃឹឌិ។

អច តំ ឪឃ្យាតបាលកោ ឌិស្វា ទេចទេក ករត្វា ទេឡោ អាទោចេសិ។ រាជា សុត្វាច សញ្ញាតមោមាតស្សា ហុត្វា ទេ អមច្ចេ អាដាឃ តត្ថ ករត្វា ឃហាសត្តំ ចត្តិត្វា ឧកមត្តំ តិឃឹឌិត្វា បដិសត្ថារំ កាតុំ អារភិ។ ឃហាសត្តោ ទោត សទ្ធិំ អសម្មោឌិត្វា មក្កាដចមុំមេច បរិមឌ្ឍិ។ អច តំ ឧចមាហ – “ភទ្ទេ, តុមេឃអកទេចត្វា មក្កាដចមុំមេច បរិមឌ្ឍច, កិ ទោ ឝ្ងឌំ ឃយា ពហុបការតទ”ត្តិ? “អាម ឃហារាជ, ពហុបការោ

មេ ឧស ចាតទោ, អហមស្ស បិដ្ឋេ តិឃឹឌិត្វា ចិចទិំ, អយំ មេ បាតិឃឃាដំ អាហរិ, ចសតដ្ឋោនំ សម្មជ្ជិ, អាកិសមាចាទិកចត្តបដិចត្តំ មម អកាសិ, អហំ បត អត្តទោ ឌុព្ពលចិត្តតាឃ អស្ស មំសំ លាឌិត្វា ចមុំ សុក្ខាបេត្វា អត្ថរិត្វា តិឃឹដាមិ ទេច តិបច្ចាមិ ច, ឧចំ ពហុបការោ

ឧស ឃយ្ហ័ត្តិ។ ឝ្ងតិ សោ ទោសំ ចារេឌ កិត្តតត្វាឃ ចាតទទេមុ ចាតទទេចាហាទំ អាទោចេត្វា តំ តំ បទិឃាឃំ សត្តាឃ ឝ្ងមំ កចំ កទេធសិ។

សោ ហិ តស្ស តិទុត្តបុច្ឆត្តា “បិដ្ឋេ តិឃឹឌិត្វា ចិចទិំ”ត្តិ អាហ; តំ អំសេ កត្វា បាតិឃឃាដស្ស អាហដបុច្ឆត្តា “បាតិឃឃាដំ អាហរិ”តិ អាហ; ទោត ចទេមុត ក្សមិឃំ សម្មដ្ឋបុច្ឆត្តា “ចសតដ្ឋោនំ សម្មជ្ជិ”តិ អាហ; តិបត្តកាទេល ទោត ចទេមុត បិដ្ឋិ ឃា, អក្កត្តកាទេល បាដាតំ

ចុដ្ឋបុច្ឆត្តា “ចត្តបដិចត្តំ មេ អកាសី”តិ អាហ។ ឆាតកាទេល បត តស្ស មំសំ លភិត្វា លាឌិតត្តា “អហំ បត អត្តទោ ឌុព្ពលចិត្តតាឃ តស្ស

មំសំ ខាទិ”ត្តិ អាហ។

តំ សុត្វា តេ អយ្យា “បាណាតិបាតោ តេន កតោ”តិ សញ្ញាយ “បស្សថ, ភោ, បណ្ឌិតស្ស កម្មំ, មក្កដំ កិរ មារេត្វា មំសំ ខាទិត្វា ចម្មំ គហេត្វា វិចរតី”តិ បាណិំ បហរិត្វា បរិហាសមកំសុ។ មហាសត្តោ តេ តថា ករោន្តេ ទិស្វា “តុម្ហេ អត្តនោ វាទភេទនត្ថាយ មម ចម្មំ អាទាយ អាគតភាវំ ន ជានន្តិ, ជានាបេស្សាមិ នេ”តិ អហេតុកវាទិំ តាវ អាមន្តេត្វា បុច្ឆិ – “អាវុសោ, ត្វំ កស្មា មំ បរិហសសី”តិ? “មិត្តទុព្ភិកម្មស្ស ចេវ បាណាតិបាតស្ស ច កតត្តា”តិ។ តតោ មហាសត្តោ “យោ បន គតិយា ចេវ ទិដ្ឋិយា ច តេ សទ្ទហិត្វា ឯវំ ករេយ្យ, តេន កិំ ទុក្កដ”ន្តិ តស្ស វាទំ ភិន្ទន្តោ អាហ –

១២៩។

“ឦរណា ចេ និគត្យា, ភាវាយមនុវត្តតិ;

អកាមា អករណីយំ វា, ករណីយំ វាបិ កុព្ពតិ;

អកាមករណីយម្ហិ, ក្វិធ បាបេន លិប្បតិ។

១៣០។

“សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;

ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៣១។

“អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា;

ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ”តិ។

តត្ថ ឦរណាតិ កថា។ និគត្យាតិ និគតិយា លទ្ធិ អភិជាតីនំ តំ តំ អភិជាតិំ ឧបគមនេន។ ភាវាយមនុវត្តតីតិ ភាវេន អនុវត្តតិ,

ກຣຓເຕ຺ຖ ສມ຺ປທານໍ ອກາຍາຕິ ອກາເຍນ ອນິຈ຺ຉາຍ ອກໂຣນ຺ຕໍ ວາ ກໂຣນ຺ຕໍ ວາປີຕິ ອກຕ຺ຕພ຺ພໍ ປາປໍ ວາ ກຕ຺ຕພ຺ພໍ ກຸສລໍ ວາ ກຸພ຺ພາຕີຕິ ກໂຣຕີຕິ ກິລິສ຺ສຕິ ໂກ ພາໂລ ພາລໍ ທຸກ຺ຂໍ ໂຫຕິ – ຕໍ ອເຫຕຸກວາທີ “ນຕ຺ຖິ ເຫຕຸ ນຕ຺ຖິ ປຈ຺ຈໂຍ ສຕ຺ຕານໍ ສໍກິເລສາຍາ”ຕິອາທິທິຏ຺ຐິໂກ, ອຍໍ ເລີໂກ ນິກາຕິຍາ ເວຈ ສກາເວນ ຈ ອຕ຺ຕຸທຕ຺ຕີຕິ ປຣິຓາມຕິ, ຕຕ຺ຖ ຕຕ຺ຖ ສຸຂທຸກ຺ຂໍ ປຏິສໍເວເທຕິ ອກາຍໂກຈ ປາປໍ ວາ ປຸຎ຺ຎໍ ວາ ກໂຣຕີຕີ ວເທສິ, ອຍໍ ຕວ ທິຏ຺ຐິ ສເຈ ຕວາ, ເອວໍ ສເຕ຺ຕ ອກາຍກໂຣນ຺ຕ຺ສ຺ສ ອຕ຺ຕໂນ ວາຍາມາຍ ປວຕ຺ຕຍາເຕ ປາເປ ໂກ ພາໂລ ສເຕ຺ຕ ປາເປນ ລິປ຺ປຕິ, ສເຈ ຫິ ອຕ຺ຕນາ ອກເຕນ ປາເປນ ລິປ຺ປຕິ, ນ ໂກຈິ ນ ລິເປ຺ປຍ຺ຍາຕິ

ເອສາ ເຈຕິ ເອສາ ອເຫຕຸກວາທສງ຺ຂາເຕາ ຕວ ທາສິຕເຕ຺ຕາ ຈ ອຕ຺ຕຸເຂາຕເກາ ຉເຍ຺ຍາ ຈ ກລ຺ຍາເຓາ ນ ຈ ປາປເກາ “ອເຫຕຸ ອປ຺ປຈ຺ຈຍາ ສຕ຺ຕາ ສໍກິລິສ຺ສນ຺ຕິ, ສຸຂທຸກ຺ຂໍ ປຏິສໍເວເທຍ຺ຍນ຺ຕີ”ຕິ ພາລໍ ເວໂຣຕາ ວທນ຺ຕິ ສນ຺ຕໍ ເວ, ສຸຫໂຕ ວາຕເຣາ ຍຖາ, ໂກ ເວຕ຺ຕ ຍຍ ເວາເສາຕິ ອເຕ຺ຕາ ວິທາຕິຍາຕິ, ສຍ຺ຍ, ສເຈ ຫິ ຕໍ ອຕ຺ຕເນາ ວາທສ຺ສ ອປຣາທໍ ທາເຕຍ຺ຍາສິ, ນ ຍໍ ກເຣເຫຍ຺ຍາສິ ກິການຓາ? ເວໂຣຕາ ວາເທາ ຫິ ຕາທິເສາ, ຕສ຺ມາ ອຍໍ ຍຍ ວາທໍ ກເຣາຕີຕິ ຍໍ ປສໍເສຍ຺ຍາສິ, ອຕ຺ຕເນາ ປຕ ວາທໍ ອທາຕເຕ຺ຕາ ຍໍ ກເຣາຫີຕິ

ເອວໍ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ຕໍ ນິຄ຺ຄຫິຕ຺ວາ ອປ຺ປຕິຠາຓໍ ອກາສິ ເສາປິ ຣາຊປຣິສຕິ ຍກ຺ກຸເຕາ ປຕ຺ຕກ຺ຂເນ຺ຘາ ນິສີທິ ຍຫາສເຕ຺ຕາປິ ຕສ຺ສ ວາທໍ ນິຄ຺ຄເຫ຺ຕ຺ວາ ພຸສ຺ສຣກຕວາທິ ອາຍເຕ຺ຕຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ, ອາວຸເສາ, ຍໍ ກສ຺ມາ ປຣິຫສສິ, ຍທິ ພຸສ຺ສຣຕິຍຸຕວາທໍ ສາຣເຕາ ປເຈ຺ຈສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໓໑

“ພຸສ຺ສເຣາ ສພ຺ພໂລກສ຺ສ, ສເຈ ກເປ຺ຕິ ຊີວິຕໍ;

ພຸທ຺ທິ ອຍ຺ສຕກາຈຍ຺ໂຕ, ກຍ຺ຸ ກລ຺ຍາຓປາປກໍ;

ຕິເຂ຺ສກາຣີ ປຸຣິເສາ, ພຸສ຺ສເຣາ ເວຕ ລິປ຺ປຕິ

໑໓໒

“ເອສາ ເຈ ອເຕ຺ຕາ ຈ ຉເຍ຺ຍາ ຈ, ກລ຺ຍາເຓາ ນ ຈ ປາປເກາ;

ເວໂຣຕາ ເຈ ວທນ຺ຕິ ສນ຺ຕໍ, ສຸຫເຕາ ວາຕເຣາ ຍຖາ

໑໓໓

“ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᩉᩥ ᩅᩤᨴᩔ, ᩋᨸᩁᩣᨵᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᩥᨿᩣ;

ᨶ ᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᩁᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ, ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ ᩅᩤᨴᩮᩣ ᩉᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩣ ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᩤ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩍᩔᩁᩮᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩈᩥᨿᩣ ᨩᩦᩅ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨣᩮᩣᩁᨠ᩠ᨡᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨠᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᨲᩥ ᩅᩥᨧᩣᩁᩮᨲᩥ᪨ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨻ᩠ᨿᩈᨶᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩍᩔᩁᩥᨿᩣᨴᩥᨽᩮᨴᩣ ᩍᨴ᩠ᨵᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨬᩣᨲᩥᩅᩥᨶᩣᩈᩣᨴᩥᨠᩴ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᨽᩣᩅᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩈᨬ᩠ᨧ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩣᨸᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨿᨴᩥ ᩍᩔᩁᩮᩣᩅ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨲᩥ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᨠᩣᩁᩦᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᨲᩔ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩮᩈᩴ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩅ ᩈᩮᩈᩮᩣ ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᨿᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᨸᩣᨸᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔ ᩍᩔᩁᩮᨶ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩍᩔᩁᩮᩣᩅ ᨲᩮᨶ ᨸᩣᨸᩮᨶ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩈᩴ ᨸᩩᩁᩥᨾᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᨿᨳᩣ ᨧ ᩍᨵ, ᩑᩅᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩮᩣᩅ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨻ᩠ᨽᩴ ᨸᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩍᩔᩁᨠᩁᨱᩮᨶᩮᩅ ᩍᩔᩁᨠᨲᩅᩤᨴᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩅᩤᨴᩥᩴ ᩋᩣᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᨿᩴ ᨠᩥᩴ ᨸᩁᩥᩉᩈᩈᩥ, ᨿᨴᩥ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩅᩤᨴᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᨬ᩠ᨬᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪃᪅᪨

“ᩈᨧᩮ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨠᨲᩉᩮᨲᩩ, ᩈᩩᨡᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨶᩥᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ;

ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩴ ᨠᨲᩴ ᨸᩣᨸᩴ, ᨲᨾᩮᩈᩮᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨲᩮ ᩍᨱᩴ;

ᨸᩮᩣᩁᩣᨱᨠᩍᨱᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩮᩣ, ᨠ᩠ᩅᩥᨵ ᨸᩣᨸᩮᨶ ᩃᩥᨸ᩠ᨸᨲᩥ᪨

᪁᪃᪆᪨

“ᩈᩮᩣ ᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨧ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᨶ ᨧ ᨸᩣᨸᨠᩮᩣ;

ᨽᩮᩣᨲᩮᩣ ᨧᩮ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ, ᩈᩩᩉᨲᩮᩣ ᩅᩤᨶᩁᩮᩣ ᨾᨿᩣ᪨

᪁᪃᪇᪨

“ອຕ຺ຕເນາ ເຈ ຫິ ວາທສ຺ສ, ອປຣາທໍ ວິຊານິຍາ;

ນ ມໍ ຕ຺ວໍ ຄຣເຫຍ຺ຍາສິ, ເກາເຕາ ວາເທາ ຫິ ຕາທິເສາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຸເພ຺ພກຕເຫຕູຕິ ປຸພ຺ພກຕເຫຕຸ ປຸຣິມກເຣຈ ກຕກມ຺ມກາຣເຣາເຕເຈ. ຕເມເສາ ມຸຈ຺ເຈຕ ນລນ຺ຕິ ເຍາ ຈນຕ຺ຖາທີຫິ ທຸກ຺ຂໍ ວິປຸລາຕິ, ຍທິ ເສາ ຍໍ ເຕນ ເປາຣາຓກໍ ກຕໍ ປາປໍ, ຕໍ ນຄາຕິ ນລໍ ມຸຈ຺ຈຕິ, ເອວໍ ສເນ຺ຕ ມມປິ ເອວໍ ເປາຣາຓິກກມ຺ມເຕາ ເມາເກ຺ຂາ, ອເນນ ຫິ ມຄ຺ເຄນ ປຸເພ຺ພ ປຣິພ຺ພາຊເກນ ຫຸຕ຺ວາ ອຫໍ ມຄ຺ເຄ ສມາເນາ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທິເຕາ ພວິສ຺ສາມິ, ສ຺ວາຍໍ ພຸທ຺ທ ມຄ຺ເຄ ຕ຺ວໍ ປເຕ຺ຕາ ຍຖາ ປຣິພ຺ພາຊກຕ຺ຕໍ ປເຕ຺ຕນ ມາເຣຕ຺ວາ ຂາທິເຕາ ພວິສ຺ສຕິ, ເກາ ກ຺ວິທ ປາເປນ ລິປ຺ປຕີຕິ.

ອິຕິ ເສາ ຕສ຺ສາປິ ວາທໍ ພິນ຺ທິຕ຺ວາ ອຊິຕໍ ເກສກມ຺ພລໍ ອພິມຸຂໍ ກຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ, ອາຈຣິຍ, ‘ນຕ຺ຖິ ທິນ຺ນ’ນ຺ຕິອາທີນິ ວຕ຺ວາ ‘ອິເທວ ສຕ຺ຕາ ອຸຈ຺ຉິຊ຺ຊນ຺ຕິ, ປຣເລາກໍ ຄຕາ ນາມ ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວເທຍ຺ຍາເສາ ກສ຺ມາ ມໍ ປຣິຫສສີ”ຕິ ສນ຺ຕ຺ຊ຺ເຊຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໓໘.

“ຈຕຸນ຺ນເຍວຸປາທາຍ, ຣູປໍ ສມ຺ເພາຕິ ປາຓິນໍ;

ຍເຕາ ຈ ຣູປໍ ສມ຺ເພາຕິ, ຕເຕ຺ຖວານຸປຄຈ຺ຉຕິ;

ອິເທວ ຊີວຕິ ຊີເວາ, ເປຈ຺ຈ ເປຈ຺ຈ ວິນສ຺ສຕິ.

໑໓໙.

“ອຸຈ຺ຉິຊ຺ຊຕິ ອຍໍ ເລາເກາ, ເຍ ພາລາ ເຍ ຈ ປຓ຺ທິຕາ;

ອຸຈ຺ຉິຊ຺ຊມາເນ ເລາກສ຺ມິໍ, ກ຺ວິທ ປາເປນ ລິປ຺ປຕິ.

໑໔໐.

“សោ ចេ អត្ថោ ច ធម្មោ ច, កល្យាណោ ន ច បាបកោ;

ភោតោ ចេ វចនំ សច្ចំ, សុហតោ វានរោ មយា។

១៣៨។

“អត្តនោ ចេ ហិ វាទស្ស, អបរាធំ វិជានិយា;

ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ, ភោតោ វាទោ ហិ តាទិសោ”តិ។

តត្ថ ចតុន្នន្តិ បថវីអាទីនំ ភូតានំ។ រូបន្តិ រូបក្ខន្ធោ។ តតោវាតិ យតោ តំ រូបំ សម្ភោតិ, និរុជ្ឈមានកាលេបិ តតោវ អនុបគច្ឆតិ។ ឥមិនា តស្ស “ចាតុមហាភូតិកោ អយំ បុរិសោ យទា កាលំ ករោតិ, តទា បថវី បថវីកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ, អាបោ… តេជោ… វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបគច្ឆតិ, អាកាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ, អាសន្ទិបញ្ចមា បុរិសា មតំ អាទាយ គច្ឆន្តិ, យាវ អាឡាហនា បទានិ បញ្ញាយន្តិ, កាបោតកានិ អដ្ឋីនិ ភវន្តិ, ភស្សន្តា អាហុតិយោ , ទត្តុបញ្ញត្តំ យទិទំ ទានំ, តេសំ តុច្ឆា មុសា វិលាបោ, យេ កេចិ អត្ថិកវាទំ វទន្តិ, ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស ភេទា ឧច្ឆិជ្ជន្តិ វិនស្សន្តិ, ន ហោន្តិ បរំ មរណា”តិ ឥមំ ទិដ្ឋិំ បតិដ្ឋាបេសិ។ ឥធេវាតិ ឥមស្មិំយេវ លោកេ ជីវោ ជីវតិ។ បេច្ច បេច្ច វិនស្សតីតិ បរលោកេ និព្ពត្តោ សត្តោ កតិចយេន ឥធ អនាគន្ត្វា តត្ថេវ បរលោកេ វិនស្សតិ ឧច្ឆិជ្ជតិ។ ឯវំ ឧច្ឆិជ្ជមានកេ លោកស្មិំ កោ ឥធ បាបេន លិប្បតីតិ។

ឥតិ សោ តស្សបិ វាទំ ភិន្ទិត្វា ខត្តវិជ្ជវាទិំ អាមន្តេត្វា “ត្វំ, អាវុសោ, ‘មាតាបិតរោបិ មារេត្វា អត្តនោ អត្ថោ កាតព្ពោ’តិ ឥមំ លទ្ធិំ ឧក្ខិបិត្វា វិចរន្តោ កស្មា មំ បរិហសសី”តិ វត្វា អាហ –

១៣៩។

“អាហុ ខត្តវិទា លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ;

មាតរំ បិតរំ ហញ្ញេ, អថោ ជេដ្ឋម្បិ ភាតរំ;

ហនេយ្យ បុត្តទារេ ច, អត្ថោ ចេ តាទិសោ សិយា”តិ។

ຕຕ຺ຖ ດຕ຺ຕຈິຄາຕິ ດຕ຺ຕຈິຍ຺ຍາ, ອພເພຈ ຈາ ປັເຍາ. ດຕ຺ຕຈິຍ຺ຍາຌຣິພາສັ ໑ຕັ ສາຍັ. ຍາລິ ປຓ຺ຑິຕຍາສິເສາຕິ ຍາລິ ສຍາສາປິ “ປຓ຺ຑິຕາ ຍພໍ ອຕ຺ຕເສາ ປຓ຺ຑິຕກາຈັ ປກາເສຍາ”ຕິ ຍຊ຺ຍາຍາສາ ປຓ຺ຑິຕຍາສິເສາ ຫຸຕ຺ວາ ໑ຈຍາຫຸ. ອເຕ຺ຖາ ເຈຕິ ສເຈ ອຕ຺ຕເສາ ພຌາຣຸເປ ເກາຈິ ອເຕ຺ຖາ ສິພາ, ສ ກິຊ຺ຈິ ປຣິຈເຊ຺ຍພ຺ຍ, ສຕ຺ຖໍ ຫເສເພ຺ຍຈາຕິ ຈຄຕ຺ຕິ, ຕຸຍ຺ຫິ ເສສໍ ອຊ຺ຍາຕເຣາຕິ.

໑ຈັ ຕສ຺ສ ລຊ຺ຑິ ປຕິຊ຺ເຈຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເສາ ລຊ຺ຑິ ປກາເສເຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໔໒.

“ພສ຺ສ ຣຸກ຺ຂສ຺ສ ຌາພາພ, ສິສີເທພ຺ພ ສເພພ຺ພ ຈາ;

ສ ຕສ຺ສ ສາຂໍ ກເຊ຺ຍພ຺ພ, ຍິຕ຺ຕຣຸຕ຺ໂຖ ຫິ ປາປເກາ.

໑໔໓.

“ອຘ ອເຕ຺ຖ ສຍຸປ຺ປເສ຺ສ, ສຍູລຍ຺ປິ ອຊ຺ພເຫ;

ອເຕ຺ຖາ ເຍ ສຊ຺ພເລສາປິ, ສຸຫເຕາ ຈາສເຣາ ຍພາ.

໑໔໔.

“ເສາ ເຈ ອເຕ຺ຖາ ຈ ຘເຍ຺ໂມ ຈ, ກລ຺ພາເຓາ ສ ຈ ປາປເກາ;

ເກາເຕາ ເຈ ຈຈສໍ ສຊ຺ຈາ, ສຸຫເຕາ ຈາສເຣາ ຍພາ.

໑໔໕.

“ອຕ຺ຕເສາ ເຈ ຫິ ຈາຈສ຺ສ, ອປຣາຌໍ ຈິຊາສິພາ;

ສ ຍໍ ຕ຺ວໍ ກຣເຫພ຺ພາສິ, ເກາເຕາ ຈາເຈາ ຫິ ຕາຌິເສາ”ຕິ.

តត្ថ អមុក្ខា ខត្តវិទ អម្ហាកំ បន អាចរិយា ឯវំ វណ្ណយន្តិ។ អត្តនា បរិក្ខត្ថាយស្ស ទុក្ខស្សបិ សាលំ វា បណ្ឌុំ វា ន ករេយ្យ។ កិំការណា? មិត្តទុព្ភោ ហិ បាបកោ។ ត្វំ បន ឯវំ វទេសិ – “អជ្ជ អត្តនោ សមុប្បន្នេ សមុលមបិ អគ្គេហេ”តិ, មម ច បិរេវេយ្យក អត្តនោ អហោសិ, តស្មា សចេបស មយា ហតោ, តថាបិ អត្តនោ មេ សង្ខេលតាបិ, សុហតោ វានរោ មយា។

ឯវំ សោ តស្សបិ វាទំ ភិន្ទិត្វា បញ្ចសុ តេសុ អប្បដិភានេសុ និសិន្នេសុ រាជានំ អាមន្តេត្វា, “មហារាជ, ត្វំ ឥមេ បញ្ច រដ្ឋវិលោបកេ មហាចោរេ គហេត្វា វិចរសិ, អហោ ពាលោសិ, ឯវរូបានំ សំសគ្គេន បុរិសោ ទិដ្ឋធម្មិកម្បិ សម្បរាយិកម្បិ មហាទុក្ខំ បាបុណេយ្យា”តិ វត្វា រញ្ញោ ធម្មំ ទេសេន្តោ អាហ –

១៥៧។

“អហេតុវាទោ បុរិសោ, យោ ច ឥស្សរកុត្តិកោ;

បុព្ពេកតី ច ឧច្ឆេទី, យោ ច ខត្តវិទោ នរោ។

១៥៨។

“ឯតេ អសប្បុរិសា លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ;

ករេយ្យ តាទិសោ បាបំ, អថោ អញ្ញម្បិ ការយេ;

អសប្បុរិសសំសគ្គោ, ទុក្ខន្តោ កដុកុទ្រយោ”តិ។

តត្ថ តាទិសោតិ, មហារាជ, យាទិសា ឯតេ បញ្ច ទិដ្ឋិគតិកា, តាទិសោ បុរិសោ សយម្បិ បាបំ ករេយ្យ។ យស្ស វចនំ សុណាតិ, តំ អញ្ញម្បិ ការយេ។ ទុក្ខន្តោតិ ឯវរូបេហិ អសប្បុរិសេហិ សទ្ធិំ សំសគ្គោ ឥធលោកេបិ បរលោកេបិ ទុក្ខន្តោ កដុកុទ្រយោ ច ហោតិ។ ពាលស្ស បកតត្តស្ស បកាសនត្ថំ “យានិ កានិចិ, ភិក្ខវេ, ភយានិ ឧប្បជ្ជន្តិ, សព្ពានិ តានិ ពាលតោ”តិ សុត្តំ (អ. និ. ៣.១) អាហរិតព្ពំ។ គោធជាតក- (ជា. ១.១.១៣៨) សញ្ជីវជាតក- (ជា. ១.១.១៥០) អកិត្តិជាតកាទីហិ (ជា. ១.១៣.៨៣ អាទយោ) ចាយមត្ថោ ទីបេតព្ពោ។

ព្ទុភាតិ ឱបម្មសស្សតចរេត ធម្មទេសនំ ចទេន្តោ អាហ –

១៨៩។

“ភូតក្កន្តេបត ចកស្ស បុត្តោ, អសិកិតោ អជឈ្ឈច្ឆិ ភូតេបតិ;

ហន្ត្វា ភូតលិំ អឌិកំ អជញ្ញា, ភូត្រាសយិត្វា តេឃភកាយំ បតេលតិ។

១៩០។

“តឆាចិតេឆកេ សយណាត្រាហ្វណាតេស, លេតតិ កត្វា ចញ្ញាយន្តិ យត្យស្ស;

អភាសកា ឆល្លិលសេឃ្យកា ច, ររជាជល្លិ ភូក្ខុដិកប្បឆាតិ;

បទិយាយកត្តញ្ញា អបិភកត្តា, បិបិចាទា អទហន្តោ ចភាភា។

១៩១។

“ខុតេ អសប្បុទិសា តេលិកេ, ចាលិ បណ្ឌិតយាតិកោ;

កទេឃ្យ តាឌិសោ បិបំ, អតេឆា អញ្ញាយ្យិ កាទេឃ;

អសប្បុទិសសិសក្កោ, ក្លួន្តា កក្ករក្រុតេឃោ។

១៩២។

“ឃយាហ្វ ភត្តិ ចិទិយន្តិ, អតេហត្យញ្ញា បចកន្តិ តេឃ;

បទកាទំ អត្តកាទញ្ញា, តេឃ ត្យដ្ឋិ សយចណ្ណាឃុំ។

១៩២។

“ឯតេ អសប្បុរិសា លោកេ, ពាលា បណ្ឌិតមានិនោ;

ករេយ្យ តាទិសោ បាបំ, អថោ អញ្ញម្បិ ការយេ;

អសប្បុរិសសំសគ្គោ, ទុក្ខន្តោ កដុកុទ្រយោ។

១៩៣។

“សចេ ហិ ជីវិតំ នាស្ស, កយុំ កល្យាណបាបកំ;

ន ករេ ចណ្ឌកិំ រាជា, នបិ យញ្ញានិ ការយេ។

១៩៤។

“យស្មា ច ជីវិតំ អត្ថិ, កយុំ កល្យាណបាបកំ;

តស្មា យញ្ញានិ ការេតិ, រាជា ករតិ ចណ្ឌកិំ។

១៩៩។

“យទិ វស្សសតំ ទេវោ, ន វស្សេ ន ហិមំ បតេ;

ឧច្ឆិជ្ជេយ្យ អយំ លោកោ, វិនស្សេយ្យ អយំ បជា។

១៩៥។

“ឃដ្វា ច ចយ្យតឹ ឆេចោ, ហិយញ្ញាត្យុប្បសាឃតិ;

តស្វា សស្សាតិ បច្ចត្តិ, ទដ្ញា បិលិតេ ចិទំ។

១៦៨។

“កចំ ទេ តរយាតាតំ, ខិយំព្យាច្ឆតិ បុក្ខេចា;

សន្តា តា ខិយំព្យាច្ឆត្តិ, តេភេត្ត ខិយំព្យាតេ សតិ។

១៦៩។

“ឧចេយច យត្ុស្សស្ុ, ឃោ ហោតិ សេដ្ឋ សមុតោ;

សោ ទេ អឆយុំ ឆរតិ, បកេច ត្តតរា បឌា;

សន្តុំ ទដ្ឋំ ក្យុំ សេតិ, ទាឌា ទេ ហោតិ អឆយុំកោ។

១៧០។

“កចំ ទេ តរយាតាតំ, ស្កន្តុំ កច្ឆតិ បុក្ខេចា;

សន្តា កាចិ ស្កន្តុំ ឃត្តិ, តេភេត្ត ស្កន្តុំ កតេ សតិ។

១៧១។

“ឧចេយច យត្ុស្សស្ុ, ឃោ ហោតិ សេដ្ឋ សមុតោ;

សោ សទេ ឆយុំ ឆរតិ, បកេច ត្តតរា បឌា;

សព្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ, រាជា ចេ ហោតិ ធម្មិកោ។

១៨២។

“មហារុក្ខស្ស ផលិនោ, អាមំ ឆិន្ទតិ យោ ផលំ;

រសញ្ចស្ស ន ជានាតិ, ពីជញ្ចស្ស វិនស្សតិ។

១៨៣។

“មហារុក្ខូបមំ រដ្ឋំ, អធម្មេន បសាសតិ;

រសញ្ចស្ស ន ជានាតិ, រដ្ឋញ្ចស្ស វិនស្សតិ។

១៨៤។

“មហារុក្ខស្ស ផលិនោ, បក្កំ ឆិន្ទតិ យោ ផលំ;

រសញ្ចស្ស វិជានាតិ, ពីជញ្ចស្ស ន នស្សតិ។

១៨៥។

“មហារុក្ខូបមំ រដ្ឋំ, ធម្មេន យោ បសាសតិ;

រសញ្ចស្ស វិជានាតិ, រដ្ឋញ្ចស្ស ន នស្សតិ។

១៨៦។

“យោ ច រាជា ជនបទំ, អធម្មេន បសាសតិ;

សព្ពោសធីហិ សោ រាជា, វិរុទ្ធោ ហោតិ ខត្តិយោ។

១៥៥។

“តថេវ នេគមេ ហិំសំ, យេ យុត្តា កយវិក្កយេ;

ឱជទានពលីការេ, ស កោសេន វិរុជ្ឈតិ។

១៥៦។

“បហារវរខេត្តញ្ញូ, សង្គាមេ កតនិស្សមេ;

ឧស្សិតេ ហិំសយំ រាជា, ស ពលេន វិរុជ្ឈតិ។

១៥៧។

“តថេវ ឥសយោ ហិំសំ, សញ្ញតេ ព្រហ្មចារិនោ;

អធម្មចារី ខត្តិយោ, សោ សគ្គេន វិរុជ្ឈតិ។

១៦០។

“យោ ច រាជា អធម្មដ្ឋោ, ភរិយំ ហន្តិ អទូសិកំ;

លុទ្ធំ បសវតេ ឋានំ, បុត្តេហិ ច វិរុជ្ឈតិ។

១៦១។

“ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨧᩁᩮ ᨩᩣᨶᨸᨴᩮ, ᨶᩮᨣᨾᩮᩈᩩ ᨻᩃᩮᩈᩩ ᨧ;

ᩏᨽᨿᩮᩣ ᨧ ᨶ ᩉᩥᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩮ ᩈᨾᩴ ᨧᩁᩮ᪨

᪑᪕᪗᪨

“ᩈ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᨽᩪᨾᩥᨸᨲᩥ, ᩁᨭ᩠ᨮᨸᩣᩃᩮᩣ ᩋᨠᩮᩣᨵᨶᩮᩣ;

ᩈᨸᨲ᩠ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨸᨠᨾ᩠ᨸᩮᨲᩥ, ᩍᨶ᩠ᨴᩮᩣᩅ ᩋᩈᩩᩁᩣᨵᩥᨸᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩔᩪᨲᩥ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩋᩔᩩ, ᩋᩔᩪᨲᩥ ᨶᩥᨸᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨸᩥ ᩑᨠᨠᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨲᩔ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩥᨾᨲ᩠ᨲᩮᨾᩮᩅ ᨩᩦᩅᩴ, ᨲᩴ ᨸᨶ ᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩈᨲ᩠ᨲᩥᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᩁᩥᨿᩣᨸᨳᩮᨶ ᩋᩈᩴᨠᩥᨲᩮᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᨲ᩠ᨲᩴ ᩍᩁᩥᨿᨲᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩍᩁᩥᨿᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨩᩥᨠᨭ᩠ᨮᩣ ᩋᨩᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᨾᩮᨶᨠᩣᨾᩴ ᨸᩃᩮᨲᩥ᪨ ᨲᨴᩣᩅᩥᩁᩮᩣᨧᩮᨲᩥ ᨲᨴᩣᩅᩥᨵᩣ ᩑᨠᩮ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨲᩣᩃᩣ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩥᨿᩴ ᩅᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᨶᨲᩣᨴᩦᩉᩥ ᩉᩥᨲᨠᩣᨾᩣ ᨻᩉᩪ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ “ᩋᨶᩣᩈᨠᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨧᨶᩔ ᩋᩔᩣᨴᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩮ ᩉᩥ “ᨾᨿᩴ ᩋᨶᩣᩈᨠᩣ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᩣᩉᩣᩁᩮᨾᩣ”ᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨸᩁᩮ “ᨾᨿᩴ ᩅᩥᨬ᩠ᨬᩩᩃᩮᩈᩥᨠᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᨸᨶ ᩁᩮᨩᩣᨩᩃ᩠ᩃᩴ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᨸ᩠ᨸᨵᩣᨶᩴ, ᨲᩮ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣᨸᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭᩥᨠᩣᩅ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᨾᩣᩈᩣᩉᩣᩁᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨽᨲ᩠ᨲᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᨸᩁᩮ ᩋᨸᩣᨶᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, “ᨾᨿᩴ ᨸᩣᨶᩦᨿᩴ ᨶ ᨸᩥᩅᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᨴᩣᨶᩣᨲᩥ ᨸᩥᨸᩥᩅᩣᩁᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ “ᨾᨿᩴ ᩋᩁᩉᨶ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩑᨲᩮᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩍᨾᩮ ᩅᩤ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨩᨶᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩤ, ᨾᩤᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨣᨲᩥᨠᩣ ᨶᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩑᨲᩮ ᩋᩈᨸ᩠ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ᪨ ᨾᨾᩣᩉᩩᨲᩥ ᨾᩮ ᩋᩣᩉᩩ, ᨾᩮ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩅ ᩉᩥ ᨴᩦᩁᩥᨿᩴ ᨶᩣᩔᩣᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩈᩮᩅ ᨻᩣᩃᩈᨾ᩠ᨾᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩣᨿᩥᨠᨧᩮᨲᩈᩥᨠᨴᩦᩁᩥᨿᩴ ᨶ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩣᨸᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴᨸᩥ ᨾᨴᩥ ᨶ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨶ ᨽᩅᩮᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩅᨯ᩠ᨰᨠᩦ ᩅᩤ ᩋᨬ᩠ᨬᩮ ᩅᩤ ᨠᩣᩁᨠᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨶ ᨸᩮᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶᨸᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩦᨲᩥ ᨶᨸᩥ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨲ᩠ᨲᨽᩪᨾᩥᨠᨸᩣᩈᩣᨴᩣᨴᩦᨶᩥ ᨾᨶ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨠᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ? ᨴᩦᩁᩥᨿᩔ ᩅᩮᩅ ᨠᨾ᩠ᨾᩔ ᨧ ᩋᨽᩣᩅᩣ᪨ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨴᩥ ᩑᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᨶᩮᩅ ᩅᩮᩅ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᨶ ᩉᩥᨴᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿ , ᩋᨳ ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩣᨶᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᨿᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩥᩉᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩅᩣᨴᩥᨶᩣ ᨠᨲᩥᨲᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶ ᨸᨶ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨶᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ᪨ ᨸᩃᩥᩅᩮᨲᩥ ᨸᩃᩅᨲᩥ᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩮ”ᨲᩥ ᩅᨲᩮᩔᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩁᩮᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᩅᩥᩈᨶᩣᨿᩮᨶᩅ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᨳᩣ “ᨾᩉᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨠᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔᩣᨲᩥ ᨾᨵᩩᩁᩋᨾ᩠ᨻᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ᪨ ᩋᨴᩮᨾᩩᨲᩣᨲᩥ ᩋᨠᨲᩥᨠᨾᨶᩮᨶ᪨ ᩁᩈᨬ᩠ᨬᩣᩔ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨴᩮᨾᩥᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩁᨭ᩠ᨮᩔ ᩁᩈᩴ ᩒᨩᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨿᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᩃᨽᨲᩥ᪨ ᩅᩥᨶᩔᨲᩦᨲᩥ ᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨠᩣᨾᨶᩥᨠᩣᨾ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩈᩴ ᨠᨸ᩠ᨸᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩁᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᩋᩣᨾᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩁᨭ᩠ᨮᩣᩅᩥᨶᩦᩉᩦᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᩉᩥ

ឬលតចបត្តបុប្ផលិកីហិ ចេច សប្បិតចតិតាទឹហិ ច ឧបសេឆហិ ចិន្ត្យាតិ, តានិ ត សយ្ជន្តិ៑ អឆយ្ចិកទេញ្ញា ហិ បឆជី តិរោដា ហោតិ, តស្សា តិរោដតាយ ឧបឆាត់ ឧដា ត ហោតិ, តានិ ទោកច្ចា ច្ងបសយេតុំ ត សក្កោន្តិ៑ ញ្ញតិ សោ តេហិ ចិន្តេន្ត្ងា តាយ ហោតិ៑

ភតកេយតិ តិកយចាសិក្យុដ្ឋិកោ៑ ហិសន្តិ ហិសន្តា បិត្ញុខេន្តា៑ ឃេ ឃុត្តាតិ ឃេ កឃចិក្កឃេ ឃុត្តា អាឃាត់ យុលា ឆលឌលបឆចាលិដា, តេ ច ហិសន្តា៑ ឧឌជាតតាលិកាទេតិ តតេតា តតេតា កណ្ឌាហទលាស្កុជាតចសេត ឧឌជាតច្ចោច លកាកឌសកាកាឌិកេគំ តាលិច្ចា កទោន្តា៑ ស កោសេសតាតិ សោ ខុតេ ហិសន្តា អឆយ្ចិកាដា ឆតឆេញ្ញាហិ បរិហាឃន្តា កោសេត ចិន្ត្យាតិ តាយ៑ បហារចទោលត្តញ្ញាតិ “ញ្ញុយសឹ្ង ធាតេ ចិន្ត្យាំ ចដ្ឋិ”តិ ខុចំ បហារចរាត់ លោត្តំ ជាតន្ត ឆត្វក្កហេ៑ សក្កាយ កតតិស្សយេតិ ឃុេន្ត្ង ស្កាតាកយ្យុ យហារឃារឆ៑ ក្ខស្សិតេតិ ក្កុតេ បញ្ញាតេ យហាយេន្ត ៑ ហិ សឃន្តិ ខុចន្ងប សយំ ចា ហិសន្តា បទេហិ ចា ហិសារបន្តា៑ តាលេតាតិ តាលកាឃត៑ តឆាចិឆល្យោរាដាត់ “អយំ តាហុកាទេ អត្តតោ រដ្ឋាឃកេបិ ហិសតិ, កិយត្ថិ បត អរេយ្យ”តិ អចសេសាបិ ឃោឆា ចិឌហត្តិឃេច៑ ញ្ញតិ សោ តាលេត ចិន្តេន្ត្ងា តាយ ហោតិ៑

តទេច ញ្ញុសឃោ ហិសន្តិ ឃឆា ច តេកយាឌឃោ, តទេច ខុសិតក្យលោ បញ្ញាឌិតេ អក្កោសតបហរលាឌីហិ ហិសន្តា អឆយ្ចាទឹ រាដា កាឃស្ស គេឌា អបិឃយេច ក្ខបតិ, សក្កេ តិត្តុត្តុំ ត សក្កោតីតិ សក្កេត ចិន្តេន្ត្ងា តាយ ហោតិ៑ កទិឃំ ហត្តិ អព្ទសិកត្តិ អត្តតោ តាហុត្ថាឃាឃ ចឆ្វិតំ បុត្តឆឹតាហិ សំចឆ្វ ឃឹលចតិ៑ កទិឃំ យិត្តុបតិន្ទបកាត់ ចោទរាត់ ចចត់ កហេត្វា យាទេតិ៑ លុត្វិ បឃចេត ធាតន្តិ សោ អត្តតោ តិរឃ្ងុបបត្តិ បឃចតិ តិប្បារេចតិ៑ បុត្តហិ ចាតិ ញ្ញុយឹ្ងញ្ញាច អត្តការេច អត្តតោ បុត្តហិ សត្វិ ចិន្ត្យាតីតិ៑

ខុចយស្ស សោ តេសំ បញ្ចាត្អុ ជតាត់ កធំ កហេត្វា តេចិឃា យាទិតកាចច្ចា បុត្តាត់ ចិន្ត្ងកាចច្ចា សត្តិយុល ចោទំ ញ្ញុអាឃំ កល្យាត្តា ចិឃ កឆេសិ៑ យហាសត្តា ហិ តេសំ អយច្ចាត់ តិក្កលាត្តច្ចា ឆយ្ចឃេសតច្ចា តេចិឃា តេហិ យាទិតកាចស្ស អាចិករលាត្តច្ចា តត្ត អត្តុបុត្តត កធំ អាហរិត្វា ឧកាសំ កត្វា ខុតយត្ត កឆេសិ៑ រាដា តស្ស ចចត់ សុត្វា អត្តតោ អបរាធំ ជាតិ៑ អឆ តំ យហាសត្តា “ញ្ញុតោ បដ្ឋាយ, យហារាជ, ខុចន្ងបិត់ បិបិត់ កធំ កហេត្វា យា បុត ខុចយកាសី”តិ ចត្វា ឧចឌន្តា “ឆយ្ំ ចេរ”តិអាឌិយាហ៑

តត្ត ឆយ្ំ ចេរតិ, យហារាជ, រាដា តាយ ជតបធំ អឆយ្ចិកេត តាលិតា អបឹត្ញុខេន្តា ឌតបធេ ឆយ្ំ ចេរឃ្យ, សាយិកោ អសាយិកោ អកទោរាន្តា តេកេយស្ុ ឆយ្ំ ចេរឃ្យ, អដ្ឋាតេ អកិលយេន្តា តាលេស្ុ ឆយ្ំ ចេរឃ្យ៑ ចឆតន្តអក្កោសបរិកាសេ បរិហរន្តា បច្ចយេ ច តេសំ ឌឌន្តា ញ្ញុសឃោ ត ចិហិំសេឃ្យ, ឆឹតរោ ឃុត្តដ្ឋាតេ បតិដ្ឋាបេន្តា បុត្តេ ច សិប្បាតិ សិក្ខាបេត្វា សយ្ចា បរិហរន្តា កទិឃំ ញ្ញុស្សទិឃចោស្សក្កអលង្ការជាតសយ្ចាតតាឌឹហិ អត្តុក្កល្យាត្តា បុត្តទារេ សយំ ចេរឃ្យ៑ ស តាឌិសោតិ សោ តាឌិសោ រាដា បចេលាំ អកិត្តិត្វា ឆយ្ចត សយេត រដ្ឋំ កាទេន្តា រាដាលាយ រាជតេឌេត សបេត្ត សយ្យកយ្យតិ តាសេតិ ចាលេតិ៑ “ញ្ញុន្ត្ងាចា”តិ ញ្ញុគំ ក្ខបយត្វុំ ច្ងុត្តំ៑ ឃឆា អសុទេ ឌេត្វា អកិកចិត្វា ជិតកាលតោ បដ្ឋាយ អសុរាឆិបេតិ សក្ខ្យាកេតា ញ្ញុន្ត្ងា អត្តតោ សបត្តក្ងុតេ អសុទេ កយ្យសិ, តឆា កយ្យតីតិ៑

ឲចំ យហាឞទេត្វា ទទេណ្ណា ឆយ្ញុំ ទេគទេឞត្វា ចត្វាទេរាបិ ក្យាទេទ បទេក្កាឞារទេបត្វា ឱ្ចឌិត្វា ទទេណ្ណា គតាគយុំ បកាទេឞត្វា រាឌាតំ ឈយាទេបត្វា "យហារាឌ, ព្ទទេតា បដ្ឋាឃ អត្យទេលត្វា បរិទេភគកាតំ គឆំ គទេហត្វា យា ឲចទ្ទបំ ឞាហឞិគកយុំ អកាឞិ, ត្យទេយត្វិ ក្យារា យា ទទេណ្ណា ក្យក្ខិត្វា"តិ ឞទេព្ទឞំ ឱ្ចចាឌំ អគាឞិ៍ អឆ តំ រាឌា អាហ – "អហំ, ភទេត្ត, ត្យទេយញ្ញ ច ទេគចិឃា ច អបទេឌ្ឈទេត្វា ព្ទទេយ តិឞ្សាឃ ឲទេតាឞំ គឆំ គទេហត្វា ឲតំ បិបកយុំ គទិំ, ព្ទទេយ បទ្ចាបិ យាទេទយឹ"តិ ៍ ភ លទ្ធា, យហារាឌ, ឲចំ កាត្យត្តិ៍ ទេតភ ហិ ទេតាឞំ ហត្ថបិទេច ទេឈគាទេបឹតិ៍ ព្ទគយ្ញិ ភ លទ្ធា កាត្យត្តិ៍ រាឌា "ឞាគុ, ភទេត្ត"តិ ឞយ្យជិដ្ឋិត្វា ទេត ឞព្ទឞំហទទេលា គត្វា បទ្ចាគ្នមអាគទេលាក្ខលតត្ថភទេកាយឃាឞិទ្ចាទេតហិ អចយាទេតត្វា ទដ្ឋា បព្ទាទេឌឞិ៍ ទេតាឌឞទេត្វា តត្ថ គតិបិហំ ចឞិត្វា "អប្យយទេត្វា ទេហាហិ"តិ រាឌាតំ ឱ្ចឌិត្វា ហិយចត្តំទេឃច គត្វា ឈឞាភាកិណ្ណា តិព្ទាទេតត្វា ឃាចឌីចំ ព្រាហុចិហាទេទ ភាទេចត្វា ព្រាហុទេលិក្យបទេកា អទេហាឞិ៍

ឞត្វា ព្ទយំ ទេគឞតំ អាហរិត្វា "ភ, ភិក្ខទេច, ព្ទគាទេភច, បុទេព្ទបិ តឆាគទេតា បញ្ញាចាទេឃច បទប្យចាគប្យយត្ថទេភាទេឃចា"តិ ចត្វា ឌាតកំ ឞទេយាឆាទេភឞិ "តគា បទ្ចា ឌិដ្ឋិគតិកា ប្ទទេលាគឞ្សបយក្ខលិទេកាឞាលបក្យឆគទ្ចាភអឌិតទេកាឞគព្ទលតិគណ្ឌភាដបុត្វា អទេហឞុំ, បិក្ខលឞុភទេលា អាភទេត្ថា, យហារេតាឌិបទិព្ទាឌទេកា បភ អហទេយច អទេហាឞិ"ត្តិ៍

យហាទេតាឌិឌាតកចណ្ណភា តតិឃា៍

ឌាតក្យត្ថាតំ –

ឞតិត្យព្រាតិកយច្យឃទេភា បឆទេយា, ក្យតិទេឃា បភ ទិឞាយុគត្តិចទេទា;

តតិទេឃា បភ ទេតាឌិឞិទិច្យឃទេភា, គឆិតា បភ តីលិ ឌិទេភភ ឞុភាតិ៍

បណ្ណាឞតិបិតចណ្ណភា តិដ្ឋិតា៍

១៩។ សដ្ឋិនិបាតោ

[៥២៩] ១។ សោណកជាតកវណ្ណនា

កស្សសុត្វា សតំ ទម្មីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ នេក្ខម្មបារមិំ អារព្ភ កថេសិ។ តទា ហិ ភគវា ធម្មសភាយំ នេក្ខម្មបារមិំ វណ្ណយន្តានំ ភិក្ខូនំ មជ្ឈេ និសីទិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ តថាគតោ មហាភិនិក្ខមនំ និក្ខន្តោយេវា”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ រាជគហេ មគធរាជា នាម រជ្ជំ ការេសិ។ ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិស្មិំ និព្ពត្តិ, នាមគ្គហណទិវសេ ចស្ស “អរិន្ទមកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ តស្ស ជាតទិវសេយេវ បុរោហិតស្សបិ បុត្តោ ជាយិ, “សោណកកុមារោ”តិស្ស នាមំ ករិំសុ។ តេ ឧភោបិ ឯកតោ វឌ្ឍិត្វា វយប្បត្តា ឧត្តមរូបធរា រូបេន និព្ពិសេសា ហុត្វា តក្កសិលំ គន្ត្វា ឧគ្គហិតសិប្បា តតោ និក្ខមិត្វា “សព្ពសមយសិប្បញ្ច ទេសចារិត្តញ្ច ជានិស្សាមា”តិ អនុបុព្ពេន ចារិកំ ចរន្តា ពារាណសិំ បត្វា រាជុយ្យានេ វសិត្វា បុនទិវសេ នគរំ បវិសិំសុ។ តំ ទិវសញ្ច ឯកច្ចេ មនុស្សា “ព្រាហ្មណវាចនកំ ករិស្សាមា”តិ បាយាសំ បចាបេត្វា អាសនានិ បញ្ញាបេត្វា អាគច្ឆន្តេ តេ កុមារេ ទិស្វា ឃរំ បវេសេត្វា បញ្ញត្តាសនេ និសីទាបេសុំ។ តត្ថ ពោធិសត្តស្ស បញ្ញត្តាសនេ សុទ្ធបច្ចត្ថរណំ អហោសិ, សោណកស្ស រត្តកម្ពលំ។ សោ តំ និមិត្តំ ទិស្វាវ “អជ្ជ មេ បិយសហាយោ អរិន្ទមកុមារោ ពារាណសិរាជា ភវិស្សតិ, មយ្ហំ សេនាបតិដ្ឋានំ ទស្សតី”តិ អញ្ញាសិ។ តេ ឧភោបិ កតភត្តកិច្ចា ឧយ្យានមេវ អគមិំសុ។

តទា ពារាណសិរញ្ញោ កាលកតស្ស សត្តមោ ទិវសោ ហោតិ, អបុត្តកំ រាជកុលំ។ អមច្ចាទយោ បាតោវ សីសំ ន្ហាតា សន្និបតិត្វា “រជ្ជារហស្ស សន្តិកំ គមិស្សតី”តិ ផុស្សរថំ វិស្សជ្ជេសុំ។ សោ នគរា និក្ខមិត្វា អនុបុព្ពេន រាជុយ្យានំ គន្ត្វា ឧយ្យានទ្វារេ និវត្តិត្វា អារោហណសជ្ជោ ហុត្វា អដ្ឋាសិ។ ពោធិសត្តោ មង្គលសិលាបដ្ដេ សីសំ បារុបិត្វា និបជ្ជិ, សោណកកុមារោ តស្ស សន្តិកេ និសីទិ។ សោ តុរិយសទ្ទំ សុត្វា “អរិន្ទមស្ស ផុស្សរថោ អាគច្ឆតិ, អជ្ជេស រាជា ហុត្វា មម សេនាបតិដ្ឋានំ ទស្សតិ, ន ខោ បន មយ្ហំ ឥស្សរិយេនត្ថោ, ឥមស្មិំ គតេ និក្ខមិត្វា បព្ពជិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ឯកមន្តេ បដិច្ឆន្នោ អដ្ឋាសិ។ បុរោហិតោ ឧយ្យានំ បវិសិត្វា មហាសត្តំ និបន្នកំ ទិស្វា តុរិយានិ បគ្គណ្ហាបេសិ។ មហាសត្តោ បពុជ្ឈិត្វា បរិវត្តិត្វា ថោកំ និបជ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយ សិលាបដ្ដេ បល្លង្កេន និសីទិ។ អថ នំ បុរោហិតោ អញ្ជលិំ បគ្គណ្ហិត្វា អាហ – “រជ្ជំ តេ, ទេវ, បាបុណាតី”តិ។ “កិំ អបុត្តកំ រាជកុល”ន្តិ? “ឯវំ, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ សាធូ”តិ។ អថ នំ តត្ថេវ អភិសិញ្ចិត្វា រថំ អារោបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន នគរំ បវេសេសុំ។ សោ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា បាសាទំ អភិរុហិ។ សោ យសមហន្តតាយ សោណកកុមារំ ន សរិ។

សោបិ តស្មិំ នគរំ បវិដ្ឋេ បច្ឆា អាគន្ត្វា សិលាបដ្ដេ និសីទិ។ អថស្ស បុរតោ ពន្ធនា បមុត្តំ សាលរុក្ខតោ បណ្ឌុបលាសំ បតិ។ សោ តំ ទិស្វាវ “យថេទំ, តថា មមបិ សរីរំ ជរំ បត្វា បតិស្សតី”តិ អនិច្ចានុបស្សនំ បដ្ឋបេត្វា បច្ចេកពោធិំ បាបុណិ។ តំខណញ្ញេវស្ស

គិហិលិង្គំ អន្តរធាយិ, បព្ពជិតលិង្គំ បាតុរហោសិ។ សោ “នត្ថិ ទានិ បុនព្ភវោ”តិ ឧទានំ ឧទានេន្តោ នន្ទមូលកបព្ភារំ អគមាសិ។ មហាសត្តោបិ ចត្តាលីសមត្តានំ សំវច្ឆរានំ អច្ចយេន សរិត្វា “កហំ នុ ខោ មេ សហាយោ សោណកោ”តិ សោណកំ បុនប្បុនំ សរន្តោបិ “មយា សុតោ វា ទិដ្ឋោ វា”តិ វត្តារំ អលភិត្វា អលង្កតមហាតលេ រាជបល្លង្កេ និសិន្នោ គន្ធព្ពនាដកនច្ចគីតាទីហិ បរិវុតោ សម្បត្តិមនុភវន្តោ “យោ មេ កស្សចិ សន្តិកេ សុត្វា ‘អសុកដ្ឋានេ នាម សោណកោ វសតី’តិ អាចិក្ខិស្សតិ, តស្ស សតំ ទស្សាមិ, យោ មេ សាមំ ទិស្វា អារោចេស្សតិ, តស្ស សហស្ស”ន្តិ ឯកំ ឧទានំ អភិសង្ខរិត្វា គីតវសេន ឧទានេន្តោ បឋមំ គាថមាហ –

“កស្ស សុត្វា សតំ ទម្មិ, សហស្សំ ទិដ្ឋ សោណកំ;

កោ មេ សោណកមក្ខាតិ, សហាយំ បំសុកីឡិត”ន្តិ។

អថស្ស មុខតោ លុញ្ចិត្វា វិយ គហេត្វា ឯកា នាដកិត្ថី តំ គាយិ។ អថញ្ញា អថញ្ញាតិ “អម្ហាកំ រញ្ញា បិយគីត”ន្តិ សព្ពា ឱរោធា គាយិំសុ។ អនុក្កមេន នាគរវាសិនោបិ ជានបទាបិ តមេវ គីតំ គាយិំសុ។ រាជាបិ បុនប្បុនំ តមេវ គីតំ គាយតិ។ បណ្ណាសមត្តានំ សំវច្ឆរានំ អច្ចយេន បនស្ស ពហូ បុត្តធីតរោ អហេសុំ, ជេដ្ឋបុត្តោ ទីឃាវុកុមារោ នាម អហោសិ។ តទា សោណកបច្ចេកពុទ្ធោ “អរិន្ទមរាជា មំ ទដ្ឋុកាមោ, អហំ តត្ថ គន្ត្វា កាមេសុ អាទីនវំ នេក្ខម្មេ ចានិសំសំ កថេត្វា បព្ពជ្ជនាការំ ករោមី”តិ ចិន្តេត្វា ឥទ្ធិយា អាកាសេនាគន្ត្វា ឧយ្យានេ និសីទិ។ តទា ឯកោ សត្តវស្សិកោ បញ្ចចូឡកទារកោ មាតរា បហិតោ គន្ត្វា ឧយ្យានវនេ ទារូនិ ឧទ្ធរន្តោ បុនប្បុនំ តមេវ គីតំ គាយិ។ អថ នំ សោ បក្កោសិត្វា “កុមារក, ត្វំ អញ្ញំ អគាយិត្វា ឯកមេវ គីតំ គាយសិ, កិំ អញ្ញំ ន ជានាសី”តិ បុច្ឆិ។ “ជានាមិ, ភន្តេ, អម្ហាកំ បន រញ្ញោ ឥទមេវ បិយំ, តេន នំ បុនប្បុនំ គាយាមី”តិ។ “ឯតស្ស បន តេ គីតស្ស បដិគីតំ គាយន្តោ កោចិ ទិដ្ឋបុព្វោ”តិ។ “ន ទិដ្ឋបុព្វោ, ភន្តេ”តិ។ “អហំ តំ សិក្ខាបេស្សាមិ, សក្ខិស្សសិ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា បដិគីតំ គាយិតុ”ន្តិ។ “អាម, ភន្តេ”តិ។ អថស្ស សោ បដិគីតំ អាចិក្ខន្តោ “មយ្ហំ សុត្វា”តិអាទិមាហ។ ឧគ្គណ្ហាបេត្វា ច បន នំ ឧយ្យោជេសិ – “គច្ឆ, កុមារក, ឥមំ បដិគីតំ រញ្ញោ សន្តិកេ គាយាហិ, រាជា តេ មហន្តំ ឥស្សរិយំ ទស្សតិ, កិំ តេ ទារូហិ, វេគេន យាហី”តិ។

សោ “សាធូ”តិ តំ បដិគីតំ ឧគ្គណ្ហិត្វា វន្ទិត្វា, “ភន្តេ, យាវាហំ រាជានំ អានេមិ, តាវ ឥធេវ ហោថា”តិ វត្វា វេគេន មាតុ សន្តិកំ គន្ត្វា, “អម្ម, សីឃំ មំ ន្ហាបេត្វា អលង្ករោថ, អជ្ជ តំ ទលិទ្ទភាវតោ មោចេស្សាមី”តិ វត្វា ន្ហាតមណ្ឌិតោ រាជទ្វារំ គន្ត្វា “អយ្យ ទោវារិក, ‘ឯកោ ទារកោ តុម្ហេហិ សទ្ធិំ បដិគីតំ គាយិស្សាមីតិ អាគន្ត្វា ទ្វារេ ឋិតោ’តិ រញ្ញោ អារោចេហី”តិ អាហ។ សោ វេគេន គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា “អាគច្ឆតូ”តិ បក្កោសាបេត្វា, “តាត, ត្វំ មយា សទ្ធិំ បដិគីតំ គាយិស្សសី”តិ អាហ។ “អាម, ទេវា”តិ។ “តេន ហិ គាយស្សូ”តិ។ “ទេវ, ឥមស្មិំ ឋានេ ន គាយាមិ, នគរេ បន ភេរិំ ចរាបេត្វា មហាជនំ សន្និបាតាបេថ, មហាជនមជ្ឈេ គាយិស្សាមី”តិ។ រាជា តថា ការេត្វា អលង្កតមណ្ឌបេ បល្លង្កមជ្ឈេ និសីទិត្វា តស្សានុរូបំ អាសនំ ទាបេត្វា “ឥទានិ តវ គីតំ គាយស្សូ”តិ អាហ។ “ទេវ, តុម្ហេ តាវ គាយថ, អថាហំ បដិគីតំ គាយិស្សាមី”តិ។ តតោ រាជា បឋមំ គាយន្តោ គាថមាហ –

៧។

“កស្ស សុត្វា សតំ ទម្មិ, សហស្សំ ទិដ្ឋ សោណកំ;

សោ មេ សោណកមក្ខាតិ, សហាយំ បំសុកីឡិត”ន្តិ។

តត្ថ សុត្វាតិ “អសុកដ្ឋានេ នាម តេ បិយសហាយោ សោណកោ វសតី”តិ តស្ស វសនដ្ឋានំ សុត្វា អារោចេន្តស្ស កស្ស សតំ ទម្មិ។ ទិដ្ឋាតិ “អសុកដ្ឋានេ នាម មយា ទិដ្ឋោ”តិ ទិស្វា អារោចេន្តស្ស កស្ស សហស្សំ ទម្មីតិ។

ឯវំ រញ្ញោ បឋមំ ឧទានគាថាយ គីតាយ បញ្ចចូឡកទារកោ បដិគីតភាវំ បកាសេន្តោ សត្ថា អភិសម្ពុទ្ធោ ហុត្វា ទិយឌ្ឍគាថា អភាសិ –

៨។

“អថព្រវី មាណវកោ, ទហរោ បញ្ចចូឡកោ;

មយ្ហំ សុត្វា សតំ ទេហិ, សហស្សំ ទិដ្ឋ សោណកំ;

អហំ តេ សោណកក្ខិស្សំ, សហាយំ បំសុកីឡិត”ន្តិ។

តេន វុត្តគាថាយ បន អយមត្ថោ – មហារាជ, យំ ត្វំ “សុត្វា អារោចេន្តស្ស សតំ ទម្មី”តិ ភណសិ, តម្បិ មមេវ ទេហិ, យំ “ទិស្វា អារោចេន្តស្ស សហស្សំ ទម្មី”តិ ភណសិ, តម្បិ មយ្ហមេវ ទេហិ, អហំ តេ បិយសហាយំ ឥទានេវ បច្ចក្ខតោ “អយំ សោណកោ”តិ អាចិក្ខិស្សន្តិ។

ឥតោ បរំ សុវិញ្ញេយ្យា សម្ពន្ធគាថា បាឡិនយេនេវ វេទិតព្ពា –

៩។

“កតមស្មិំ សោ ជនបទេ, រដ្ឋេសុ និគមេសុ ច;

កត្ថ សោណកមទ្ទក្ខិ, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ។

៣។

“តវេវ ទេវ វិជិតេ, តវេវុយ្យានភូមិយំ;

ឧជុវំសា មហាសាលា, នីលោភាសា មនោរមា។

៤។

“តិដ្ឋន្តិ មេឃសមានា, រម្មា អញ្ញោញ្ញនិស្សិតា;

តេសំ មូលម្ហិ សោណកោ, ឈាយតី អនុបាទនោ;

ឧបាទានេសុ លោកេសុ, ឌយ្ហមានេសុ និព្ពុតោ។

៥។

“តតោ ច រាជា បាយាសិ, សេនាយ ចតុរង្គិយា;

ការាបេត្វា សមំ មគ្គំ, អគមា យេន សោណកោ។

៦។

“ឧយ្យានភូមឹ គន្ត្វាន, វិចរន្តោ ព្រហាវនេ;

អាសីនំ សោណកំ ទក្ខិ, ឌយ្ហមានេសុ និព្ពុតន្តិ។

តត្ថ ឧជុវំសាតិ ឧជុក្ខន្ធា។ មហាសាលាតិ មហារុក្ខា។ មេឃសមានាតិ នីលមេឃសទិសា។ រម្មាតិ រមណីយា។ អញ្ញោញ្ញនិស្សិតាតិ សាខាហិ សាខំ, មូលេន មូលំ សំសិព្វិត្វា ឋិតា។ តេសន្តិ តេសំ ឯវរូបានំ តវ ឧយ្យានវនេ សាលានំ ហេដ្ឋា។ ឈាយតីតិ លក្ខណូបនិជ្ឈានអារម្មណូបនិជ្ឈានសង្ខាតេហិ ឈានេហិ ឈាយតិ។ អនុបាទនោតិ កាមុបាទានាទីហិរហិតោ។ ឌយ្ហមានេសូតិ ឯកាទសហិ អគ្គីហិ ឌយ្ហមានេសុ សត្តេសុ។ និព្វុតោតិ តេ អគ្គី និព្វាបេត្វា សីតលេន ហទយេន ឈាយមានោ តវ ឧយ្យានេ មង្គលសាលរុក្ខមូលេ សិលាបដ្ដេ និសិន្នោ ឯស តេ សហាយោ កញ្ចនបដិមា វិយ សោភមានោ បដិមានេតីតិ។ តទេតា ធាតិ, កិព្ពេច, តទេតា សោ អភិក្កមយា រាជា តស្ស វចនំ សុត្វាវ “សោណកបច្ចេកពុទ្ធំ បស្សិស្សាមី”តិ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ បយាសិ និក្ខមិ។ វិចរន្តោតិ ឧជុកមេវ អាគន្ត្វា តស្មិំ មហន្តេ វនសណ្ឌេ វិចរន្តោ តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ អាសីនំ អទ្ទក្ខិ។

សោ តំ អវន្ទិត្វា ឯកមន្តំ និសីទិត្វា អត្តនោ កិលេសាភិរតត្តា តំ “កបណោ”តិ មញ្ញមានោ ឥមំ គាថមាហ –

៨។

“កបណោ វតាយំ ភិក្ខុ, មុណ្ឌោ សង្ឃាដិបារុតោ;

អមាតិកោ អបិតិកោ, រុក្ខមូលស្មិំ ឈាយតី”តិ។

តត្ថ ឈាយតីតិ និម្មាតិកោ និប្បិតិកោ ការុញ្ញប្បត្តោ ឈាយតិ។

៩។

“ឥមំ វាក្យំ និសាមេត្វា, សោណកោ ឯតទព្រវិ;

ន រាជ កបណោ ហោតិ, ធម្មំ កាយេន ផស្សយំ។

១០។

“យោ ច ធម្មំ និរាកត្វា, អធម្មមនុវត្តតិ;

ស រាជ កបណោ ហោតិ, បាបោ បាបបរាយណោ”តិ។

តត្ថ ឥមន្តិ តស្ស កិលេសរហិតស្ស បណ្ណំ អរោវត្តស្ស ឥមំ បណ្ណាការរហវវតំ ហុត្វា។ ឯតទព្រវីតិ បណ្ណាយ កុំ បកាសេន្តោ ឯតំ អព្រវិ។ ផស្សយន្តិ ផស្សយន្តោ យេន អរិយបុគ្គលេហិ នាមកាយេន ផស្សិតោ, សោ កបណោ នាម ន ហោតីតិ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។ និក្ខមិត្វាតិ អត្តភាវេន នីហរិត្វា។ បិវេបិ បិបបរាយណោតិ សយំ បិបិតំ ការណេន បិវេបិ, អញ្ញេសម្បិ ការេន្តានំ បតិដ្ឋាភាវេន បិបបរាយណោតិ។

ឯវំ សោ ទោវារិកត្ថំ ករោតិ។ សោ អត្តនោ ករោតិវាកវំ អជានន្តោ វិយ ហុត្វា នាមគោត្តំ កថេត្វា តេន សទ្ធិំ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ គាថមាហ –

១១។

“អរិន្ទមោតិ មេ នាមំ, កាសិរាជាតិ មំ វិទូ;

កច្ចិ ភោតោ សុខសេយ្យា, ឥធ បត្តស្ស សោណកា”តិ។

តត្ថ កច្ចីតិ អយ្យានំ តាវ ន កិញ្ចិ អផាសុកំ, ភោតោ បន កច្ចិ ឥធ បត្តស្ស ឥមស្មិំ ឧយ្យានេ វសតោ សុខវិហារោតិ បុច្ឆតិ។

អថ នំ បច្ចេកពុទ្ធោ, “មហារាជ, ន កេវលំ ឥធ, អញ្ញត្រាបិ វសន្តស្ស មេ អផាសុកំ នាម នត្ថី”តិ វត្វា តស្ស សមណភទ្រការកេ នាម អារភិ –

១២។

“សទាបិ ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;

ន តេសំ កោដ្ឋេ ឱបេន្តិ, ន កុម្ភិំ ន កឡោបិយំ;

បរនិដ្ឋិតមេសានា, តេន យាបេន្តិ សុព្វតា។

១៣។

“ទុតិយម្បិ កព្រយឆតស្ស, អតាការស្ស កិច្ចតោ;

អតចឌ្ឍបិណ្ឌោ ហោតុត្តោ, ត ច កោធុបទោឆតិ៍

១៣៍

“តតិយម្បិ កព្រយឆតស្ស, អតាការស្ស កិច្ចតោ;

តិត្តោទោ បិណ្ឌោ ហោតុត្តោ, ត ច កោធុបទោឆតិ៍

១៤៍

“ចតុត្ថម្បិ កព្រយឆតស្ស, អតាការស្ស កិច្ចតោ;

មុត្តស្ស ទេដ្ឋ ចទទោ, សេក្កា ឃស្ស ត ចិឌ្ឍតិ៍

១៥៍

“បញ្ចមម្បិ កព្រយឆតស្ស, អតាការស្ស កិច្ចតោ;

តកាទមិព្រឆយុព្រយាតមិព្រតាស្ស កិញ្ចិ អឆយុព្រឆ៍

១៦៍

“ឆដ្ឋម្បិ កព្រយឆតស្ស, អតាការស្ស កិច្ចតោ;

ទេដ្ឋ ចិលុយ្យយាតមិព្រតាស្ស កិញ្ចិ អហិទឆ៍

១៧។

“សត្តមម្បិ ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;

ចោរេហិ រក្ខិតំ មគ្គំ, យេ ចញ្ញោ បរិបន្ថិកា;

បត្តចីវរមាទាយ, សោត្ថិំ គច្ឆតិ សុព្វតោ។

១៨។

“អដ្ឋមម្បិ ភទ្រមធនស្ស, អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ;

យំ យំ ទិសំ បក្កមតិ, អនបេក្ខោវ គច្ឆតី”តិ។

តត្ថ អនាគារស្សាតិ, មហារាជ, ឃរាវាសំ បហាយ អនាគារិយភាវំ បត្តស្ស អធនស្ស អកិញ្ចនស្ស ភិក្ខុនោ សព្វកាលំ ភទ្រមេវ។ ន តោសន្តិ, មហារាជ, តេសំ អធនានំ ភិក្ខូនំ ន កោដ្ឋាគារេ ធនធញ្ញានិ ឋបេន្តិ, ន កុម្ភិយំ, ន បច្ឆិយំ, តេ បន សុព្វតា បរនិដ្ឋិតំ បរេសំ ឃរេ បក្កំ អាហារំ សង្ឃាដិំ បារុបិត្វា កបាលមាទាយ ឃរបដិបាដិយា ឧសានា បរិយេសន្តា តេន តេន លទ្ធេន បិណ្ឌេន តំ អាហារំ នវន្តំ បិដិកុល្យានំ វសេន បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជិត្វា ជីវិតវុត្តិំ យាបេន្តិ។

អនវជ្ជបិណ្ឌោ ភោត្តព្វោតិ វេជ្ជកម្មាទិកាយ អនេសនាយ វា កុហនា លបនា នេមិត្តិកតា និប្បេសិកតា លាភេន លាភំ និជិគីសនតាតិ ឯវរូបេន មិច្ឆាជីវេន វា ឧប្បាទិតា ចត្តារោ បច្ចយា, ធម្មេន ឧប្បាទិតាបិ អបច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុត្តា សាវជ្ជបិណ្ឌោ នាម។ អនេសនំ បន បហាយ មិច្ឆាជីវំ វជ្ជេត្វា ធម្មេន សមេន ឧប្បាទិតា “បដិសង្ខា យោនិសោ ចីវរំ បដិសេវាមី”តិ វុត្តនយេន បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុត្តា អនវជ្ជបិណ្ឌោ នាម។ យេន ឯវរូបោបិ អនវជ្ជបិណ្ឌោ ភោត្តព្វោ បរិភុញ្ជិតព្វោ, យស្មា ឯវរូបំ អនវជ្ជំ បិណ្ឌំ ភុញ្ជមានានំ បច្ចយេ និស្សាយ កោចិ អប្បមត្តកោបិ កិលេសោ ន ឧបរោធតិ ន បីឡេតិ, តស្ស ទុតិយម្បិ ភទ្រំ អធនស្ស អនាគារស្ស ភិក្ខុនោ។

និព្វុតោតិ បុថុជ្ជនភិក្ខុនោ ធម្មេន ឧប្បន្នបិណ្ឌោបិ បច្ចវេក្ខិត្វា បរិភុញ្ជិយមានោ និព្វុតបិណ្ឌោ នាម, ឯកន្តតោ បន ខីណាសវស្ស បិណ្ឌោវ និព្វុតបិណ្ឌោ នាម។ កិំការណា? សោ ហិ ថេយ្យបរិភោគោ, ឥណបរិភោគោ , ទាយជ្ជបរិភោគោ, សាមិបរិភោគោតិ ឥមេសុ ចតូសុ បរិភោគេសុ សាមិបរិភោគវសេន តំ ភុញ្ជតិ, តណ្ហាទាសព្យំ អតីតោ សាមី ហុត្វា បរិភុញ្ជតិ, ន តំ តប្បច្ចយា កោចិ អប្បមត្តកោបិ កិលេសោ ឧបរោធតិ។

យុត្តស្ស ទេដ្ឋ ធនេតាតិ ឧបដ្ឋាកកុលេឌឹសុ អលក្កុយាគសស្ស លិត្តចលេហកស្ស ចិឃ ទាហុយុតា បយុត្តស្ស ចិយលចត្ថុយណ្ឌលស្ស ចិឃ ច ឃស្ស កាយតិកយាឌឹសុ ធនេត្តស្ស ទាកសក្កាឌឹសុ ឧទេកាបិ សទេក្កា តត្តិ៍ ឧកទេច្ចា ហិ កុទេលហិ ឋំសទេដ្ឋា ចិហទតិ សហសោកិ សហតត្តិ, ឧកទេច្ចា យាតាបិត្ស្សុបិ អលក្កុយាគទេសា ចិធនតិ ទេកាទុតកទកាយចាឃឹ ឥហទេទា ចិឃ, ឧចទ្ទបស្ស បុត្តុឌ្ឍតស្សុបិ ករេទេយច៉

តាស្ស កិត្តិតិ ទេឃា ហិ ពាហុបរិក្ខាទេទា ទេហាតិ, ទេសា “យា ទេយ ទេចាទា បរិក្ខាទេទ ហទិ៍ស្ស”តិ អតិទេទកាតិ ច ឌឹចទាឌឹតិ អទេត្តាតកទេទ ឧបដ្ឋាកកុទេល តិក្ខិបតិ, អឆ តកាទេយិក្ខឃ្យាគេ “អស្សកកុទេល តាយ អក្កិ ឧដ្ឋិទេតា”តិ ស្សុត្វា ទេសាចតិ កិលយតិ, ឧចទ្ទបស្ស ករេ៍ តាយ តត្តិ៍ ទេឃា បត, យហាទាឌ, សកុលចត្តិ ប្សុទេតិ, កាឃបឌិពាឌ្ឍបរិក្ខាទេទាច ទេហាតិ, តស្ស តាឌិសស្ស ត កិត្តិ អឥឃ្យាគ, ទេតតស្ស បញ្ញាយយិ ករេទេយច៉

ចិលុយ្យយាគយឹត្តិ ចិលុប្បយាគយិ្យអឃទេយច ចា បេិទេជា៉ អហឹទចាតិ ឃឆា បដ្ឋាតាកហតាឌឹហិ តិក្ខិយិត្វា ទេដ្ឋិ ចិលុយ្យយាគតស្ស ទេចាទេទស្ស ពាហុបរិក្ខាទេស្ស អទេត្តាកាទេយ ឥបិតំ ចិលុយ្យតិ ហទតិ, តឆា ឃស្ស អឥតស្ស កាឃបឌិពាឌ្ឍបរិក្ខាទេស្ស ត កិត្តិ អហឹទឆ តស្ស លដ្ឋយិ ករេទេយច៉

ទេឃ ចទេញ្ញា បរិបត្តិកាតិ ទេឃ ច អទេញ្ញាបិ ទេតស្ស ទេតស្ស ឌាទេតស្ស ស្សុក្កាហលត្វាឃ ឥបិតា បរិបត្តិកា, ទេតហិ ច ទក្ខិតំ៉ បត្តឌឹចទត្តិ ទេចាទាតំ អត្សុបកាទំ ស្សុក្កិកាតំ អស្សុក្កាទេហំ យត្តិកាបត្តទេច្ចាច កតឥត្សឹកយុបរិកផ្លំ បំស្សុក្កុលឌឹចទេច្ចា អប្បញ្ឈតិ កាឃពាត្ថតបរិស្សាចតស្សុចិចាសិបត្តត្វចិកាតិ ចាតិ សទេត្តាបិ អដ្ឋ បរិក្ខាទេទ កាឃបឌិពាទេឌ្ឍ កត្វា យក្កុប្បឌិបទេត្តា ទេកតចិ អចិទេហចិឃយាទេគា ទេសាត្តិ៍ កច្ឆតិ៍ ស្សុត្តាទេតាតិ ទេលិកតឹឃាតិ ហិ ឌឹចទាឌឹតិ ឌិស្វា ទេចាទា ហទត្តិ, ស្សុក្កិកាបិ “កិ ត្ស ទេតា ឧតស្ស ហទត្វ”តិ បត្តត្វចិកាឌឹតិ ទេសាទេឆត្តិ, ស្សុត្តទេតា បត សល្លហុកចុត្តិ ទេតសំ បស្សត្តាគទេច្ចាច ទេសាត្តិ៍ កច្ឆតិ, ទេតតស្ស សត្តយយិ ករេទេយច៉

អតទេបទេក្ខាច កច្ឆតីតិ កាឃបឌិពាឌ្ឍទេតា អតិទេទកស្ស ចិហាទេទ បឌិសាយិតស្ស កស្សចិ បរិក្ខាទេស្ស អកាចា ចសតដ្ឋាតំ តិចត្តិត្វាបិ ត ឌ្ឍទេលិទេកតិ៉ ឃំ ឃំ ឌិសំ កត្តុកាទេយា ទេហាតិ, តំ តំ កច្ឆទេត្តា អតទេបទេក្ខាច កច្ឆតិ អត្សុទាឥបុទា តិក្ខិយិត្វា ត្សបិទាទេយ បដ្ឋាឌិតាតំ ឌ្តិត្តិ កុលបុត្តាតំ ចុឌ្ឍតទេទា ចិឃ៉

ឌ្តតិ ទេសាលាកបទេច្ចកាត្សទេឌ្ឍា អដ្ឋ សយលាករេកាតិ កទេធសិ៉ តទេតា ឧត្តទិ៍ បត សតយិ សហស្សយិ អបរិយាលាតិ សយលាករេកាតិ ឧស កទេធតំ សយទេត្វាទេឃច៉ ទាឌា បត កាយាគិទតត្តា តស្ស កធំ បដ្ឋិត្តិត្វា “យឃ្យាសយលាករេទេកហិ អទេត្វា តត្តិ”តិ អត្តទេតា កាយាឌិយុត្តតំ បកាទេសទេត្តា អាហ –

“នាហុនិ សមណភទ្រានិ, យេ ត្វំ ភិក្ខុ បសំសសិ;

អហញ្ហិ គិទ្ធោ កាមេសុ, កថំ កាហាមិ សោណក។

១៦។

“បិយា មេ មានុសា កាមា, អថោ ទិព្យាបិ មេ បិយា;

អថ កេន នុ វណ្ណេន, ឧភោ លោកេ លភាមសេ”តិ។

តត្ថ វណ្ណេនាតិ ការណេន។

អថ នំ បច្ចេកពុទ្ធោ អាហ –

១៧។

“កាមេ គិទ្ធា កាមរតា, កាមេសុ អធិមុច្ឆិតា;

នរា បាបានិ កត្វាន, ឧបបជ្ជន្តិ ទុគ្គតិំ។

១៨។

“យេ ច កាមេ បហន្ត្វាន, និក្ខន្តា អកុតោភយា;

ឯកោទិភាវាធិគតា, ន តេ គច្ឆន្តិ ទុគ្គតិំ។

១៩។

“ឧបមំ តេ ករិស្សាមិ, តំ សុណោហិ អរិន្ទម;

ឧបមាយ មិធេកច្ចេ, អត្ថំ ជានន្តិ បណ្ឌិតា។

១៣។

“គង្គាយ កុណបំ ទិស្វា, វុយ្ហមានំ មហណ្ណវេ;

វាយសោ សមចិន្តេសិ, អប្បបញ្ញោ អចេតសោ។

១៤។

“យានញ្ច វតិទំ លទ្ធំ, ភក្ខោ ចាយំ អនប្បកោ;

តត្ថ រត្តិំ តត្ថ ទិវា, តត្ថេវ និរតោ មនោ។

១៥។

“ខាទំ នាគស្ស មំសានិ, បិវំ ភាគីរសោទកំ;

សម្បស្សំ វនចេត្យានិ, ន បលេត្ថ វិហង្គមោ។

១៦។

“តញ្ច ឱតរណី គង្គា, បមត្តំ កុណបេ រតំ;

សមុទ្ទំ អជ្ឈគាហាសិ, អគតី យត្ថ បក្ខិនំ។

១៧។

“សោ ច ភក្ខបរិក្ខីណោ, ឧទបត្វា វិហង្គមោ;

ន បច្ឆតោ ន បុរតោ, នុត្តរំ នោបិ ទក្ខិណំ។

១០។

“ទីបំ សោ នជ្ឈគគញ្ឆិ, អគតី យត្ថ បក្ខិនំ;

សោ ច តត្ថេវ បាបត្ថ, យថា ទុព្ពលកោ តថា។

១១។

“តញ្ច សាមុទ្ទិកា មច្ឆា, កុម្ភីលា មករា សុសូ;

បសយ្ហការា ខាទិំសុ, ផន្ទមានំ វិបក្ខិនំ។

១២។

“ឯវមេវ តុវំ រាជ, យេ ចញ្ញេ កាមភោគិនោ;

គិទ្ធា ចេ ន វមិស្សន្តិ, កាកបញ្ញាវ តេ វិទូ។

១៣។

“ឯសា តេ ឧបមា រាជ, អត្ថសន្ទស្សនី កតា;

ត្វញ្ច បញ្ញាយសេ តេន, យទិ កាហសិ វា ន វា”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩥᨸᩣᩈᩦᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩣᨿᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᨴᩣ ᨧ ᨠᩣᨿᩮ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨠᩣᨿᨴᩩᨠ᩠ᨡᩩᨴᩥᨲᩣᨵᩦᨲᩥ ᨸᩥᨸᩣᩈᩥᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨷᩥᨶᨶ᩠ᨲᩮᨸᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧ ᨾᩣᨲᩩᨿᩥᨠᩣ ᨧ ᨠᩣᨿᩣ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩴ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨲᩥ ᩁᩪᨸᨷ᩠ᨻᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨸᩉᨲ᩠ᨳᩣᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᨯ᩠ᨯᩩᩋᨷᩥᩃ᩠ᩃᩴ ᩅᩥᨿ ᨸᩉᩣᨿ᪨ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨽᨿᩣᨲᩥ ᩁᩣᨣᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨶᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨶᩣᨣᨲᨽᨿᩣ᪨ ᩑᨠᩣᨴᩥᨠᩣᨧᩣᨯᩥᨠᨲᩣᨲᩥ ᩑᨠᩣᨴᩥᨠᩣᨧᩴ ᩑᨠᨧᩥᩉᩣᩁᩥᨠᨲᩴ ᩋᨯᩥᨠᨲᩣ᪨ ᨶ ᩉᩮᨲᩥ ᩉᩮᨲ ᩑᨧᨴ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨴᩥᨲᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨲᩥ ᨶ ᨠᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩁᩪᨸᩴ ᩉᩮᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨾᩣᨲᩩᩈᩮᨠ ᨠᩣᨿᩮ ᨷᩮᨲ᩠ᨳᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩩᩃᩮᨷ ᨷᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨠᩣᨠᩈᨴᩥᩔᩔ ᨲᨧ ᩑᨠᩴ ᩁᩪᨸᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨲᩴ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨣᩩᩃᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨠᨬ᩠ᨬᩑᨧᩮᩴ ᨾᩉᩃ᩠ᩃᨠᩮᨧᨲᩥ ᨠᩥᨾ᩠ᨽᩥᩁᩩᨻᩩᩃ ᩁᩩᨠᩮᨠ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩥᩁ ᨾᩉᩣᨧᩣᩁᩮᩃᩣ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨲᩦᩁᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩴ ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩪᨲ᩠ᨳᩥᨴᩥᨲᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨾᨲᩮᩣ ᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨾᩮᨲᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨧᩣᨿᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᨠᩮᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ᪨ ᨾᩣᨲᨦ᩠ᨣ ᨧᨲᩥᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᩑᨧᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩃᩦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᨿᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴᩈᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᩑᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩃᩦᨶᩮᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᨧᩁᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨾᩮᨾᩮᨧ ᨧ ᨾᩮ ᩋᨶᨷ᩠ᨷᨠᩮᩣ ᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩥ ᨾᨿᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ"ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩅᩣ ᨧ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅ ᨾᩮᨶ ᩋᨽᩥᩁᨲᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨶ ᨸᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶ ᩁᩪᨸ᩠ᨿᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨

ᨡᩣᨴᩁᩦᨲᩥ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨠᩥᨾᩩᩁᩦ ᨡᩣᨴᩁᨾᩣᨶᩣ᪨ "ᨡᩣᩉᩣᩁᩦᨲᩦ"ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩈᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨠᩥᨾᩩᩁᩦ ᩋᨧᩉᩣᩁᩦᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨣᨲᩦ ᨾᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᩉ᪨ ᨠᨷ᩠ᨷᨷᩁᩥᨷ᩠ᨷᩮᩃᩣᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷ᩠ᨷᩃᨠᨷ᩠ᨷ᪨ ᩁᩩᨴᨷᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᩃᩮᩣ ᨧᨾᩮᩣ ᨧ ᨿᩴᩈᩮᩣ ᨧ ᩋᨭ᩠ᨮᩥᩈᨦ᩠ᨥᩣᨲᩮᩣ ᩁᩣᨾᩥᨧᩮᨧᨠ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩩᨴᩮᨠ ᨠᩥᨾᩩᨩ᩠ᨫᩥ᪨ ᩋᨧ ᩈᩮᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩁᩩᨴᩮᨠ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩪᨸ᩠ᨿᨲᩥ, ᩑᨧᩴ ᩁᩪᨸ᩠ᨿᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨣᨲᩦ ᨾᨲ᩠ᨳ ᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩈᩮ᩠ᨾ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᩮᨷᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᩣ ᩑᨧᩴ ᩁᩪᨸ᩠ᨿᨲᩥᨲᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨾᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᩁᩪᨲ᩠ᨲᩁᩴ, ᨲᨲᩮᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᨲᩮᩔᩣᨸᩥ ᨴᩥᩈᩣ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ ᨶᩣᨣᨭ᩠ᨮᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨧ ᨧᩣ ᨧᩣᨿᩈᩮᩣ ᩑᨧᩴ ᩁᩪᨸ᩠ᨿᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩥᨾᩣᨴᩦᩈᩩ ᩑᨠᨠᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᩋᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩦᨷᩴ ᨷᨶ ᨶᩣᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥᨿᩣᨲᩥ ᩑᨧᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᨭ᩠ᨮᩣ᪨ ᨸᩥᨷᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᨷᨷᨲᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨧᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩃᩮᨠᩣᨲᩥ ᨾᨧᩣ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩃᩮᨠᩣ ᨷᨲᩮᨾ᩠ᨿ, ᨲᨲᩮᨧ ᨷᨲᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩩᩈᩩᨲᩥ ᩈᩩᩈᩩᨶᩣᨾᨠᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᨾᨧ᩠ᨨᩣ᪨ ᨷᩈᨿ᩠ᩉᨠᩣᩁᩣᨲᩥ ᩋᨽᩥᨽᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶᨠᩴᨾᩮᨧ ᨻᩃᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᨧᩥᨷᨠ᩠ᨠᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨠ᩠ᨡᩈᨷᨠ᩠ᨡᩴ᪨

ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᨧᩮ ᨶ ᩅᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨿᨴᩥ ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩣᨿᩮ ᨶ ᩅᨾᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨠᨷᨬ᩠ᨬᩣᩅ ᩉᩮᨲᩥ ᨠᩣᨠᩔ ᩈᨾᩣᨶᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥ ᩉᩮᨲ ᨴᩩᨴ᩠ᨵᩣᨧᩮᨾᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩈᨶ᩠ᨴᩔᨶᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨷ᩠ᨿᨠᩣᩈᩥᨠᩣ᪨ ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩈᩮᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᩈᩥ᪨ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨿᩣ ᩉᩥᨲᨠᩣᨾᩮᨶ ᨲᨧ ᨡᩩᨧᩣᩁᩮᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩴ ᨷᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨿᨴᩥ ᨠᩣᩉᩈᩥ, ᩑᨧᨾᩮᩃᩮᨠ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲ᩠ᨲᩥᩔᩈᩥ, ᨿᨴᩥ ᨶ ᨠᩣᩉᩈᩥ, ᨠᩣᨿᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᨾᩩᨣ᩠ᨣᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨷᩁᩥᨿᩣᨴᩣᨶᩮ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲ᩠ᨲᩥᩔᩈᩦᨲᩥ ᩑᨧᩴ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᨧ ᩉᩮᨲᩩ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨧᩣ ᩋᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨧᩣ ᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᨧᩣ ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨧᩣ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᨿᩥᩔᩈᩥ᪨ ᩋᩉᩴ ᨷᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨾᩮᨧᩉᩥ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨿᩮᩣᩈ᩠ᩈᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ᪨

ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨷᨶ ᨡᩩᨧᩣᩁᩴ ᨶᩮᨶᩮᨲ᩠ᨲᨶ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨿᨷ᩠ᨷᩈᩣᨴᩮᨶ ᨶᨽᩦ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩣ, ᨲᩣᨿ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩦᩅᩴ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩴ, ᨣᩦᩅᨷᩣᨴᩮᨠᩣ ᨠᩣᨠᩮᩣ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᨣᩦᩅᩴ ᨷᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲᩦᨾᨷᩥᨧᨶᨠᩣᩁᩮᩃᩥ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ, ᩁᨾᨱᩦᨿᨧᨶᩈᨱ᩠ᨯᨥᩔᨶᨠᩣᩁᩮᩃᩥ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ, ᨣᩦᩅᨷᩔ ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩣᨶᩔ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨷᩮᨧᩈᩮᩣ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ, ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᨾᨩ᩠ᨫᨠᩣᨠᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩩᩃᩮᨷ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᩮᩃᩥ ᨥᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᨽᩦ ᩅᩥᨿ ᩋᨶᨾᨲᨣ᩠ᨣᩮ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩮᨭ᩠ᨮᩣ, ᨶᨴᩥᨿᩣ ᨴᩩᨿ᩠ᩉᩣᨾᩣᨶᩴ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩦᩅᩴ ᩅᩥᨿ ᩈᩴᩈᩣᩁᩮ ᨷᨬ᩠ᨧᨠᩣᨿᨣᩩᨱᩣ, ᨠᩣᨠᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨻᩣᩃᨷᩩᨳᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣ, ᨠᩣᨠᩔ ᨣᩦᩅᩴ ᨷᩣᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨲᩦᨾᨷᩥᨧᨶᨠᩣᩁᩮᩃᩥ

ចិយ បុថុជ្ជនស្ស កាយគ្យតេហ បរិក្ខិត្វា សេាយតស្សិកការេលិ, កាកស្ស គ្យហេប លក្កេស្សច ទេយហិយចតសល្លងស្សត៌ ចិយ បុថុជ្ជនស្ស កាយគ្យតេហស្ស លក្កេស្សច សចតចសេត អដ្ឋតិសារេយ្យហងស្សត៌, គ្យហេប សយ្ធ្ល៌ បចិេដ្ឋ កាកស្ស បតិដ្ឋ៌ លកិត្ង៌ អសេក្កាត្តស្ស ចិតាសំ បត្តការេលិ ចិយ ឥលបុថុជ្ជនស្ស កាយគ្យហកិន្ទស្ស បិបបរាឃហស្ស គ្យសលឆេយ្យ បតិដ្ឋ៌ លកិត្ង៌ អសេក្កាត្តស្ស យហាតិទេយ យហាចិតាសបត្តិ ឥដ្ឋញ្ញាតិ៍

ឲចយស្ស សេា ញ្ញយាឃ ស្កបយាឃ ឱ្ជចាឆ៌ ឥត្វា ញ្ញឥាតិ ឥសេយច ឱ្ជចាឆ៌ ឆិទំ កត្វា បតិដ្ឋេបត្ង៌ កាឥយាហ –

ឲ្យ៍

“ឲកចាចយ្យិ ខ្លិចាឆំ, ករេហយ្យ អត្ថកាយ្យេកា;

ឥត្យត្តទិ ត ការេសយ្យ, ឥារេសាចយ្យស្ស សត្តិេក”តិ៍

ឥត្វ ត ការេសយ្យាតិ ចចត៌ អក្កហ្យត្តស្ស ហិ ឥសេតា ស្កត្តទិ ការសយារេតា សាយិកស្ស សត្តិេក ឥារេសា ចិយ េហាតិ៍ ឥារេសា ហិ សាយិេក កចំ កហ្យត្តបិ អក្កហ្យត្តបិ កេចតិេឃច៍ េពត ថុត្តំ “ឥត្យត្តទិ ត ការេសយ្យា”តិ៍

ឲ្យ័៍

“ញ្ញដំ ចត្វាត បក្កាយិ, សេាហរេកា អយិតត្យន្ទិយា;

េចហារេស អត្ថលិក្កុស្មិ៍, អត្ថសាសិត្វាត ពត្តិឃ”ត្តិ៍ –

អឃំ អកិសម្ពុកាធា៍

ឥត្វ ញ្ញដំ ចត្វាតាតិ, កិក្កេច, សេា បេច្ចកត្យេន្ទា អយិតាឃ េលិក្យត្តទេត្យន្ទិឃា អយិតត្យន្ទិយា ញ្ញដំ ចត្វា ញ្ញន្ទិឃា ស្កប្បតិត្វា “សេច បញ្ញខិស្សសិ, ឥសេចច, េតា េច បញ្ញខិស្សសិ, ឥសេចច, ឌិេត្តា េព យឃា ឱ្ជចារេឥា, អប្បយេត្វា េហាហី”តិ ឲចំ អត្ថសាសិត្វាត ពត្តិឃំ បក្កាយិ៍

េឥាធិសេត្វាបិ ឥំ អាកាេសត កច្ឆត្តិ ឃាច ឥស្សតបចា ឱ្ជេលិកេត្វា ឥត្វា ឥស្មិ ចក្កបេច អតិក្កេត្ត សំេចកំ បដិលកិត្វា ចិត្តេសិ – “អឃំ ញ្ញាហ្យេហា ហិតឌេច្ចា សយារេតា អសម្ពិេត្ត ពត្តិឃចំេស ឌាឥស្ស យយ យត្វេក អត្តេតា បិឥេទដ៌ ឱ្ជកិេទត្តា អាកាសំ ស្កប្បតិត្វា កេតា,

មយាបិ អញ្ញេវ និក្ខមិត្វា បព្វជិតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ រញ្ញោ និយ្យាទេត្វា បព្វជិតុកាមោ គាថាទ្វយមាហ –

១៤។

“កោ នុ មេ រាជកត្តារោ, សុទ្ទា វេយ្យត្តមាគតា;

រញ្ញោ និយ្យាទេយិស្សាមិ, នាហំ រញ្ញេន មត្ថិកោ។

១៥។

“អញ្ញេវ បព្វជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគ”ន្តិ។

តត្ថ កោ នុ មេតិ កុហិំ នុ ខ្មេ។ រាជកត្តារោតិ យេ រាជានំ អភិសិញ្ចិត្វា រាជានំ ករោន្តិ។ សុទ្ទា វេយ្យត្តមាគតាតិ សុទ្ទា ច យេ ច អញ្ញេ ព្យត្តការី អាគតា មុខមង្គលិកា។ រញ្ញេន មត្ថិកោតិ រញ្ញេន អត្ថិកោ។ កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេតិ មរណំ អជ្ជ វា សុវេ វាតិ ឥទំ កោ ជានិតុំ សមត្ថោ។

១៥។ រញ្ញោ និយ្យាទេន្តស្ស សុត្វា អមច្ចា អាហំសុ –

១៦។

“អត្ថិ តេ ទហរោ បុត្តោ, ទីឃាវុ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

តំ រជ្ជេ អភិសិញ្ចស្សុ, សោ នោ រាជា ភវិស្សតី”តិ។

តទា បន រញ្ញា ទុត្តកាថាយាទិ កត្វា ស្វាគតសម្ពន្ធកាថា បិយ្យដ្ឋតយេតេន វេទិតព្វា –

១៧។

“លិបៀ ក្យារយារតេឆ, ឌីឈាចុំ រដ្ឋចឌ្ឍតំ;

តំ រតេជ្ជ អភិសិញ្ចិស្សៀ, តេរា តេចា រាឌា កចិស្សតិ៍

៣០៍

“តតោ ក្យារយារតេសុំ, ឌីឈាចុំ រដ្ឋចឌ្ឍតំ;

តំ ឌិស្វា អាលបី រាឌា, ឲកបុត្តំ យតេភារយំ៍

៣១៍

“សដ្ឋិ កាយសហស្សាតិ, បរិបុណ្ណាតិ សព្ពតេរា;

តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ តិឃ្យាឧឃាយិ តេ៍

៣២៍

“អតេជ្ជច បព្ពាឌិស្សាយិ, តេកា ឌព្ពាា យតេណំ ស្សុតេច;

យាហំ កាតេកា ច ក្សុតេមុ្ខតេឆា, កាយាតំ ចសយត្វាំ៍

៣៣៍

“សដ្ឋិ ភាកសហស្សាតិ, សព្ពាលង្ការភូសិតា;

ស្សុចណ្ណកច្ឆា យាតង្កា, តេហយកប្បភចាសរា៍

៣៣។

“អារូឡ្ហា គាមណីយេភិ, តោមរង្កុសបាណិភិ;

តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៣៤។

“អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៣៥។

“សន្តិ អស្សសហស្សានិ, សព្ពាលង្ការភូសិតា;

អាជានីយាច ជាតិយា, សិន្ធវា សីឃវាហិនោ។

៣៦។

“អារូឡ្ហា គាមណីយេភិ, ឥល្លិយាចាបធារិភិ;

តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៣៧។

“អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៣៩។

“សដ្ឋិ រថសហស្សានិ, សន្នទ្ធា ឧស្សិតទ្ធជា;

ទីបា អថោបិ វេយ្យគ្ឃា, សព្ពាលង្ការភូសិតា។

៤០។

“អារូឡ្ហា គាមណីយេហិ, ចាបហត្ថេហិ វម្មិភិ;

តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៤១។

“អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

មាហំ កាណោ ច ខុជ្ជោ ច, កាមានំ វសមន្វគូ។

៤២។

“សដ្ឋិ ធេនុសហស្សានិ, រោហញ្ញា បុង្គវូសភា;

តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៤៣។

“អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៣២។

“សោឡសិត្ថិសហស្សានិ, សព្ពាលង្ការភូសិតា;

វិចិត្រវត្ថាភរណា, អាមុត្តមណិកុណ្ឌលា;

តា បុត្ត បដិបជ្ជស្សុ, រជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ។

៣៣។

“អជ្ជេវ បព្ពជិស្សាមិ, កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ;

មាហំ កាកោវ ទុម្មេធោ, កាមានំ វសមន្វគំ។

៣៤។

“ទហរស្សេវ មេ តាត, មាតា មតាតិ មេ សុតំ;

តយា វិនា អហំ តាត, ជីវិតុម្បិ ន ឧស្សហេ។

៣៥។

“យថា អារញ្ញកំ នាគំ, បោតោ អន្វេតិ បច្ឆតោ;

ជេស្សន្តំ គិរិទុគ្គេសុ, សមេសុ វិសមេសុ ច។

៣៦។

“ᩍᨴᩴ ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩣᨿᩥ, ᨷᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩣᨿ ᨷᨶ᩠ᨳᨲᩮᩣ;

ᩈᩩᨡᩮᩅᩣ ᨲᩮ ᨠᨳᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨶ ᨲᩮ ᨾᩮᩣᩉᩔᩣᨾᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ᪨

᪘᪙᪨

“ᨿᨳᩣ ᩈᩣᨾᩩᨴ᩠ᨴᩥᨠᩴ ᨶᩣᩅᩴ, ᩅᩣᨱᩥᨩᩣᨶᩴ ᨵᨶᩮᩈᩥᨶᩴ;

ᩅᩮᩣᩉᩣᩁᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᩅᩣᨱᩥᨩᩣ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩦ ᩈᩥᨿᩣ᪨

᪙᪐᪨

“ᩑᩅᨾᩮᩅᩣᨿᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᨠᩃᩥ, ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩣᨿᨠᩁᩮᩣ ᨾᨾ;

ᩏᨽᩮᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨷᩥᨿᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨷᩥᨿᩣᨶᩥ ᩁᨲᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮ᪨

᪙᪑᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨾ᩠ᨾᩈᩉᩣᨿᩮᩣ, ᨿᨳᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨧ ᩋᨶ᩠ᨵᨠᩣ;

ᨲᩣ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᨾᩣᨲᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᩔᨲᩥ᪨

᪙᪒᪨

“ᨲᩮᨴᩣ ᨠᩩᨾᩣᩁᩮ ᨷᩥᨿᩮ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮ, ᨷᩥᨿᩣᨶᩥ ᩁᨲᩥᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮ;

ᨲᩴ ᨩᩣᩃᩥᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩮᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᩉᩣ, ᨩᩦᨿᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᨭ᩠ᨮᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮ᪨

᪔᪑᪨

“ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩩᩈᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᩋᨴᩩ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᨴᩮᩣ;

ᨠᩮᩣ ᩅᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᩔ ᩅᩣ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᨳᩴ ᨩᩣᨶᩮᨾᩩ ᨲᩴ ᨾᨿᩴ᪨

᪔᪒᪨

“ᨶᩣᨸᩥ ᨴᩮᩅᩮᩣ ᨶ ᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᩮᩣ, ᨶᩣᨸᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨷᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᨴᩮᩣ;

ᨠᩣᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩉᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨴᩦᨥᩣᩅᩩ ᩁᨭ᩠ᨮᩅᨯ᩠ᨰᨶᩮᩣ;

ᨿᨿᩴ ᨠᩁᩅ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩅᩮᩣ, ᩋᩉᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩅᩣᨾᩥ ᩅᩮᩣ᪨

᪔᪓᪨

“ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩅᨧᩩᩴ ᨠᨬ᩠ᨬᩣ, ᨴᩦᨥᩣᩅᩩᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩅᨯ᩠ᨰᨶᩴ;

ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨲᩮᩣ᪨

᪔᪔᪨

“ᨷᨦ᩠ᨠᩴ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨳᩃᩮ ᩁᩣᨩᩣ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ;

ᩋᨠᨱ᩠ᨭᨠᩴ ᩋᨣᩉᨶᩴ, ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨿᨳᩣᨷᨳᩴ᪨

᪔᪕᪨

“ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᨾᨣ᩠ᨣᩴ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᨣᩣᨾᩥᨶᩴ;

សកណ្ឋំ សកដំ, យេន គច្ឆន្តិ ទុគ្គតិ។

៩៧។

“តស្ស តេ ព្យាកតំ រាជ, សីហស្សេវ និរិក្ខិតំ;

អត្ថាយ មហារាជ, ត្វំ ខោ សព្ពាសមិស្សរោ”តិ។

តត្ថ ទិប្បន្តិ តេន ហិ តំ សីលំ អាភតំ។ អាលបីតិ “សដ្ឋិ កាយសហស្សានី”តិអាទីនិ វទន្តោ អាលបិ។ សព្ពាលង្ការភូសិតាតិ តេ តាកា សព្ពេហិ សីសូបកាទីហិ អលង្ការេហិ ភូសិតា។ ហេមកប្បនវាសសាតិ សុវណ្ណខចិតេន កប្បនេន បដិច្ឆន្នសរីរា។ គាមណីយេហីតិ ហត្ថាចរិយេហិ។ អាជានីយាវាតិ ការណាការណវិជាននកា ច។ ជាតិយាតិ សិន្ធវជាតិយា សិន្ធុរដ្ឋេ សិន្ធុនទីតីរេ ជាតា។ គាមណីយេហីតិ អស្សាចរិយេហិ។ ឥល្លិយា ចាបធារិភីតិ ឥល្លិយាចាបធរេ ធារេន្តេហិ។ ទីបិ អថោបិ វេយ្យគ្ឃាតិ ទីបិចម្មព្យគ្ឃចម្មបរិវារា។ គាមណីយេហីតិ រថិកេហិ។ វម្មីភីតិ សន្នទ្ធវម្មេហិ។ រោហញ្ញាតិ រត្តវណ្ណា។ បុង្ខានុកាតិ រូបកបក្ខេន ខេដកបុង្ខេន សមន្នាគតា។

ឆហស្សេវ មេ, តាតាតិ អថ តំ កុមារោ, តាត, មម ឆហស្សេវ ទេតា មាតា មតា ពុតិ មយា សុតំ, សោហំ តយា វិតា ជីវិតំ ន សក្កិស្សាមីតិ អាហ។ បិតុតាតិ តទ្ធបិតរោ។ ជេស្សន្តិ វិចរន្តិ។ ធាមុជ្ជិកន្តិ សមុជ្ជំ វិចរន្តិ។ ធនេសិនន្តិ ធនំ បរិយេសន្តានំ។ វោហារេតិ វិនិច្ឆយវោហារេ ហេដ្ឋាកដ្ឋកោ ចាញ្ញមយោ ច ខេត្តកម្ពោជោ ច អាចរិយោ ច។ តត្ថាតិ តស្មិំ សមុជ្ជេ។ ចាលិកា ញាតកំ វិយាតិ អថ តេ ចាលិកា ញាតកប្បត្តា ករេយ្យុំ “វិយុត្តិ”បិ បវេទេ។ បុត្តកលីតិ បុត្តលាភកោ បុត្តកាញ្ញអភិណ្ហំ កុមារោ បុត
កិច្ចិ ចត្តំ ត វិតសិ។ អថ រាជា អមច្ចេ អាណាបេន្តោ “ព្រហ្ម”ន្តិអាទិមាហ។ តត្ថ កញ្ញសហត្ថេយាតិ កញ្ញំ ទុច្ចតិ សុវណ្ណំ, សុវណ្ណាភរណភូសិតហត្ថេយាតិ អត្ថោ។ មជ្ជាតិ មជ្ជា ពុទ្ធន្តិ, តទា ភេទាន្តិ។

ឥទំ វត្វា មហាសត្តោ តស្ស តំ អភិសម្ពុទ្ធបត្វា ភូមិំ បរិហរិ។ សមំ បន ឯកកោធ ព្យាភា និក្ខមិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា រមណីយេ ភូមិភាគេ បណ្ណសាលំ មាបេត្វា ពុទ្ធិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា វនមូលផលាហារោ មានបសិ។ មហាជនោបិ កុមារំ រាជានំ បវេសេសិ។ សោ
ភគំ បនក្កិលិំ កត្វា បិសាចំ អភិរុហិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា “តតោ”តិអាទិមាហ។ តំ ទិស្វា អចក្ខុ កញ្ញាតិ តំ មហន្តេន បរិវារេន
សិរិសោភគ្គេន អាគតំ ទិស្វា “អសុកោ ភាមេសោ”តិ អជានន្តីយោ ច តា ភាជកិត្តិយោ កត្វា អវោចុំ។ មមំ ករោតិ មមំ ពុទ្ធំ បក្កិតិ
រាកាទីកិលេសបង្កំ ឆលេតិ បព្ពជ្ជាយ អកណ្ហកត្តិ រាគកណ្ហាទីវិរហិតំ។ តេហេច គហេតិ អកតំ មហាបថត្តិ សគ្គមាគ្គាយិតំ
មហាមគ្គំ បដិបន្នោ។ យេនាតិ យេន មិច្ឆាមគ្គេន ទុគ្គតិំ គច្ឆន្តិ, តំ អហំ បដិបន្នោតិ វទតិ។ តទេវា តា ចិន្តិតំ – “រាជា តាត អម្ហេ

ປຫາຍ ປພ຺ພຊິເຕາ, ອຍມ຺ປິ ກາເຍສ຺ສ ຊິຣຕ຺ຕຊິຕ຺ຕຸເປີ, ນເຈ ຕໍ ນາກິຣເຍສ຺ສາມ, ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ປພ຺ພເຊຍ຺ຍ, ອພິເນກ຺ຂມນສ຺ສ ກຣິສ຺ສາມາ"ຕິ.
ອຖ ຕໍ ອພິສຕ຺ຕິເຍາ ຄສາຕກາຍາຫໍສຸ. ຕຕ຺ຖ ວິຣິຍຸຄ຺ຄຕິ ສີຫໂປຕການໍ ຄມນສ຺ສາກໍ ຄຈ຺ຈຄຸຫໍ ໂຄຈຣສີຫສ຺ສ ອາຄຕໍ ວິຍ ຕສ຺ສ ຕຖ ອາຄຕໍ ສຸອາຄຕໍ. ຕ຺ວໍ ໂສາຕິ ຕ຺ວໍ ສມ຺ຓາສມ຺ປິ ອຍຸຄ຺ຄໍ ທຸສ຺ສໂຣ, ສາມີຕິ.

໑ຈຎ຺ຎາ ປຕ ວຕ຺ວາ ສມ຺ຓາ ຕຸຣິຍານີ ປກ຺ກເມຍ຺ຍຸ, ນາຕປ຺ຍກາຣານິ ຕຎ຺ຈິຕານິ ປຈຕ຺ຕີສຸ. ຍເຖາ ຍທາ ອເຫາສິ, ເຖາ ຍມຍຄຍເຕ຺ຕາ ປິຕຣໍ ຕ ສຣີ, ຂເມຸຕ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຍຈາກມ຺ໍ ຄເຕາ. ເຕາ໑ສິສເຕ຺ຕາປິ ໂສາຕາກິຎ຺ຎາ ຕິມ຺ຕເຕ຺ຕ຺ຕາ ອາຍຸປຣິໂຍສາເນ ພ຺ຣຫ຺ມໂລກປຣາໂຍ ອເຫາສິ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ "ນ, ກິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸພ຺ເພປິ ຕຖາຄເຕາ ມຫາກິນິກ຺ຂມນໍ ນິກ຺ຂມ຺ເຕ຺ວຍເວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ – "ຕທາ ປເຈ຺ຈກພຸທ຺ໂທ ປຣິນິພ຺ພາຍິ, ປຸເຕ຺ຕາ ຣາຫຸລກຸມາເຣາ ອເຫາສິ, ເສສປຣິສາ ພຸທ຺ທປຣິສາ, ອຣິນ຺ທມຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ"ນ຺ຕິ.

ໂສຓກຊາຕກວຓ຺ຓນາ ປຖມາ.

[໕໓໐] ໒. ສໍກິຈ຺ຈຊາຕກວຓ຺ຓນາ

ທິສ຺ວາ ນິສິນ຺ນໍ ຣາຊານນ຺ຕິ ອິທໍ ສຕ຺ຖາ ເວຬຸວເນ ວິຫຣນ຺ເຕາ ອຊາຕສຕ຺ຕຸສ຺ສ ປິຕຸຆາຕກມ຺ມໍ ອາຣພ຺ພ ກເຖສິ. ເສາ ຫິ ເທວທຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຕສ຺ສ ວຈເນນ ປິຕຣໍ ຆາຕາເປຕ຺ວາ ເທວທຕ຺ຕສ຺ສ ສງ຺ຆເພທາວສາເນ ກິນ຺ນປຣິສສ຺ສ ເຣາເຄ ອຸປ຺ປນ຺ເນ "ຕຖາຄຕໍ ຂມາເປສ຺ສາມີ"ຕິ ຍຎ຺ຈະສິຈິກາຍ ສາວຕ຺ຖິ ຄຈ຺ຈນ຺ຕສ຺ສ ເຊຕວນທ຺ວາເຣ ປຖວີ ປວິຕ຺ຕກາມ ສຸຕ຺ວາ "ເທວທຕ຺ເຕາ ສມ຺ມາສມ຺ພຸທ຺ທສ຺ສ ປຏິປກ຺ເຂາ ຫຸຕ຺ວາ ປຖວີ ປວິສິຕ຺ວາ ອວີຈິປຣາຍເຓາ ຊາເຕາ, ມຍາປິ ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ປິຕາ ທມ຺ມິເກາ ທມ຺ມຣາຊາ ຆາຕິເຕາ, ອຫມ຺ປິ ນຸ ເຂາ ປຖວີ ປວິສິສ຺ສາມີ"ຕິ ພີເຕາ ຣຊ຺ຊສິຣິຍາ ຈິຕ຺ຕສ຺ສາທໍ ນ ລພິ, "ໂທາກໍ ນິທ຺ທາຍິສ຺ສາມີ"ຕິ ນິທ຺ທໍ ອຸປຄຕມຕ຺ຕເຕ຺ຕາວ ນວເຍາຊນກາຬຫລິໂຍ ອຍມຫາປຖວີຍໍ ປິເຕຕ຺ວາ ອຍສູເລຫິ ໂກຏ຺ເຏຍມາເນາ ວິຍ ສຸນເຂຫິ ລຸຍ຺ຈິຕ຺ວາ ຂຊ຺ຊມາເນາ ວິຍ ເຫຣວຣເວນ ວິຣວນ຺ເຕາ ອຸຏ຺ເຐາຕິ.

ອເຖກທິວສໍ ໂກມຸທິຍາ ຈາຕຸມາສິນິຍາ ອມຈ຺ຈຄຓປຣິວຸເຕາ ອລງ຺ກເຕາ ມຫນ຺ເຕ ຕລເລ ນິສິນ຺ເນາ "ມມ ປິຕຸ ຍເສາ ສຸເຕາ ມຫນ຺ຕເຕາ,
ຕຖາຄຕມ຺ປິ ນາມ ອຫໍ ເທວທຕ຺ຕໍ ນິສ຺ສາຍ ຆາເຕສິ"ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕສິ. ຕສ຺ເສວໍ ຈິນ຺ເຕນ຺ຕສ຺ເສວ ກາເຍ ທາເຫາ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ, ສກລສຣີຣໍ ເສທຕິນ຺ຕໍ ອເຫາສິ. ຕເຕາ "ເກາ ນຸ ເຂາ ເມ ອິມໍ ພຍໍ ວິເນາເທຕຸໍ ສກ຺ຂິສ຺ສຕີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ "ຐເປຕ຺ວາ ທສພລໍ ອເຎ຺ຎາ ນຕ຺ຖີ"ຕິ ຎຕ຺ວາ "ອຫໍ ຕຖາຄຕສ຺ສ ມຫາປຣາເທາ, ເກາ ນຸ ເຂາ ມໍ ເນຕ຺ວາ ທສ຺ເສສ຺ສຕີ"ຕິ ຈິນ຺ເຕນ຺ເຕາ "ນ ອເຎ຺ຎາ ເກາຈິ ອຎ຺ຎຕ຺ຣ ຊີວກາ"ຕິ ສລ຺ລກ຺ເຂຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຄມນູປາຍໍ ກເຣານ຺ເຕາ "ຣມຓີຍາ ວຕ, ໂພ, ໂທສິນາ ຣຕ຺ຕີ"ຕິ ອຸທານໍ ອຸທາເນຕ຺ວາ "ກໍ ນຸ ຂ຺ວຊ຺ຊ ສມຓໍ ວາ ພ຺ຣາຫ຺ມຓໍ ວາ ປຍິຣຸປາເສຍ຺ຍາມີ"ຕິ ວຕ຺ວາ ປູຣຓາທິກາທີຫິ ປູຣຓາທີນໍ ຄຸເຓ ກຖິເຕ ເຕສໍ ວຈນໍ ອນາທິຍິຕ຺ວາ ຊີວກໍ ປຏິປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ ເຕນ ຕຖາຄຕສ຺ສ ຄຸຓໍ ກເຖຕ຺ວາ "ຕໍ ເທໂວ ພຄວນ຺ຕໍ ປຍິຣຸປາສຕູ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕ ຫຕ຺ຖິຍານານິ ກປ຺ປາເປຕ຺ວາ ຊີວກສ຺ສ ອມ຺ພວນໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຕຖາຄຕໍ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ວນ຺ທິຕ຺ວາ

តថាគតេន កតបដិសន្ថារោ សក្កច្ចំ សាមញ្ញផលំ បុច្ឆិត្វា តថាគតស្ស មធុរំ សាមញ្ញផលសុត្តន្តំ (ទី. និ. ១.១៥០ អាទយោ) សុត្វា សុត្តបរិយោសានេ ឧបាសកត្តំ បដិវេទេត្វា តថាគតំ ខមាបេត្វា បក្កាមិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ទានំ ទេន្តោ សីលំ រក្ខន្តោ តថាគតេន សទ្ធិំ សំសគ្គំ កត្វា មធុរធម្មកថំ សុណន្តោ កល្យាណមិត្តសំសគ្គេន បហីនភយោ វិគតលោមហំសោ ហុត្វា ចិត្តប្បសាទំ បដិលភិត្វា សុខេន ចត្តារោ ឥរិយាបថេ កប្បេសិ។

អថេកទិវសំ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អជាតសត្តុ បិតុឃាតកម្មំ កត្វា ភយប្បត្តោ អហោសិ, រជ្ជសិរិំ និស្សាយ ចិត្តប្បសាទំ អលភន្តោ សព្ពិរិយាបថេសុ ទុក្ខំ អនុភោតិ, សោ ទានិ តថាគតំ អាគម្ម កល្យាណមិត្តសំសគ្គេន វិគតភយោ ឥស្សរិយសុខំ អនុភោតី”តិ។ សត្ថា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបេស បិតុឃាតកម្មំ កត្វា មំ និស្សាយ សុខំ សយី”តិ វត្វា អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ព្រហ្មទត្តកុមារំ នាម បុត្តំ បដិលភិ។ តទា ពោធិសត្តោ បុរោហិតស្ស គេហេ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ ជាតស្ស ចស្ស “សំកិច្ចកុមារោ”តិ នាមំ ករិំសុ។ តេ ឧភោបិ រាជនិវេសនេ ឯកតោវ វឌ្ឍិំសុ។ អញ្ញមញ្ញំ សហាយកា ហុត្វា វយប្បត្តា តក្កសិលំ គន្ត្វា សព្ពសិប្បានិ ឧគ្គណ្ហិត្វា បច្ចាគមិំសុ។ អថ រាជា បុត្តស្ស ឧបរជ្ជំ អទាសិ។ ពោធិសត្តោបិ ឧបរាជស្សេវ សន្តិកេ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ឧបរាជា បិតុ ឧយ្យានកីឡំ គច្ឆន្តស្ស មហន្តំ យសំ ទិស្វា តស្មិំ លោភំ ឧប្បាទេត្វា “មយ្ហំ បិតា មម ភាតិកសទិសោ, សចេ ឯតស្ស មរណំ ឱលោកេស្សាមិ, មហល្លកកាលេ រជ្ជំ លភិស្សាមិ, តទា លទ្ធេនបិ រជ្ជេន កោ អត្ថោ, បិតរំ មារេត្វា រជ្ជំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ពោធិសត្តស្ស តមត្ថំ អារោចេសិ។ ពោធិសត្តោ, “សម្ម, បិតុឃាតកម្មំ នាម ភារិយំ, និរយមគ្គោ, ន សក្កា ឯតំ កាតុំ, មា ករី”តិ បដិពាហិ។ សោ បុនប្បុនម្បិ កថេត្វា យាវតតិយំ តេន បដិពាហិតោ បរិចារកេហិ សទ្ធិំ មន្តេសិ។ តេបិ សម្បដិច្ឆិត្វា រញ្ញោ មារណូបាយំ វីមំសិំសុ។ ពោធិសត្តោ តំ បវត្តិំ ញត្វា “នាហំ ឯតេហិ សទ្ធិំ ឯកតោ ភវិស្សាមី”តិ មាតាបិតរោ អនាបុច្ឆិត្វាវ អគ្គទ្វារេន និក្ខមិត្វា ហិមវន្តំ បវិសិត្វា ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិត្វា ឈានាភិញ្ញា និព្ពត្តេត្វា វនមូលផលាហារោ វិហាសិ។

រាជកុមារោបិ តស្មិំ គតេ បិតរំ មារាបេត្វា មហន្តំ យសំ អនុភវិ។ “សំកិច្ចកុមារោ កិរ ឥសិបព្ពជ្ជំ បព្ពជិតោ”តិ សុត្វា ពហូ កុលបុត្តា និក្ខមិត្វា តស្ស សន្តិកេ បព្ពជិំសុ។ សោ មហតា ឥសិគណេន បរិវុតោ តត្ថ វសិ។ សព្ពេបិ សមាបត្តិលាភិនោ អហេសុំ។ រាជាបិ បិតរំ មារេត្វា អប្បមត្តកំយេវ កាលំ រជ្ជសុខំ អនុភវិត្វា តតោ បដ្ឋាយ ភីតោ ចិត្តប្បសាទំ អលភន្តោ និរយេ កម្មករណប្បត្តោ វិយ អហោសិ។ សោ ពោធិសត្តំ អនុស្សរិត្វា “សហាយោ មេ ‘បិតុឃាតកម្មំ ភារិយំ, មា ករី’តិ បដិសេធេត្វា មំ អត្តនោ កថំ គាហាបេតុំ អសក្កោន្តោ អត្តានំ និទ្ទោសំ កត្វា បលាយិ។ សចេ សោ ឥធ អភវិស្ស , ន មេ បិតុឃាតកម្មំ កាតុំ អទស្ស, ឥទានិ មេ ភយំ ហរេយ្យ, កហំ នុ ខោ សោ ឯតរហិ វិហរតិ។ សចេ តស្ស វសនដ្ឋានំ ជានេយ្យំ, បក្កោសាបេយ្យំ, កោ នុ ខោ មេ តស្ស វសនដ្ឋានំ អារោចេយ្យា”តិ ចិន្តេសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ អន្តេបុរេ ច រាជបរិសាយ ច ពោធិសត្តស្សេវ វណ្ណំ ភាសតិ។

ឯវំ អទ្ធានេ គតេ ពោធិសត្តោ “រាជា មំ សរតិ, មយា តត្ថ គន្ត្វា តស្ស ធម្មំ ទេសេត្វា តំ និព្ភយំ កត្វា អាគន្តុំ វដ្ដតី”តិ បញ្ញាស វស្សានិ

ហិមវន្តេ ចរិត្វា បញ្ចសតតាបសបរិវុតោ អាកាសេនាគន្ត្វា គាមបទេសស្ស នាម ឧយ្យានេ ឱតរិត្វា ឥសិគណបរិវុតោ សិលាបដ្ដេ និសីទិ។ ឧយ្យានបាលោ តំ ទិស្វា “ភន្តេ, គណសត្ថា កោ នាមាយា”តិ បុច្ឆិត្វា “សង្កិច្ចបណ្ឌិតោ នាមា”តិ ច សុត្វា សយម្បិ សញ្ជានិត្វា “ភន្តេ, យាវាហំ រាជានំ អានេមិ, តាវ ឥធេវ ហោថ, អយ្យានំ រាជា ឧបដ្ឋានំ ការេយ្យា”តិ វត្វា វេគេន រាជកុលំ គន្ត្វា តស្ស អាគតភាវំ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា កត្តព្ពយុត្តកំ ឧបហារំ កត្វា បញ្ហំ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៣៩។

“ទិស្វា និសិន្នំ រាជានំ, ព្រហ្មទត្តំ រថេសភំ;

អថស្ស បដិវេទេសិ, យស្សាសិ អនុកម្បកោ។

៤០។

“សង្កិច្ចាយំ អនុប្បត្តោ, ឥសីនំ សាធុសម្មតោ;

តរមានរូបោ និយ្យាហិ, ខិប្បំ បស្ស មហេសិនំ។

៤១។

“តតោ ច រាជា តរមានោ, យុត្តមារុយ្ហ សន្ទនំ;

មិត្តាមច្ចបរិព្យូឡ្ហោ, អគមាសិ រថេសភោ។

៤២។

“និក្ខិប្ប បញ្ច កកុធានិ, កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ;

វាលពីជនិមុណ្ហីសំ, ខគ្គំ ឆត្តញ្ចុបាហនំ។

៨៤។

“ឱរុយ្ហ រាជា យានម្ហា ឋបយិត្វា បដិច្ឆទំ;

អាសីនំ ទាយបស្សស្មិំ, គុណមុបសង្កមិ។

៨៥។

“ឧបសង្កមិត្វា សោ រាជា, សម្មោទិ ឥសិនា សហ;

តំ កថំ វីតិសារេត្វា, ឯកមន្តំ ឧបាវិសិ។

៨៦។

“ឯកមន្តំ និសីទិត្វាន, អថ កាលំ អមញ្ញថ;

តតោ បាបានិ កម្មានិ, បុច្ឆិតុំ បដិបជ្ជថ។

៨៧។

“ឥសិ បុច្ឆាម គុណំ, ឥសីនំ សាធុសម្មតំ;

អាសីនំ ទាយបស្សស្មិំ, ឥសិសង្ឃបុរក្ខតំ។

៨៨។

“កំ គតិំ បេច្ច គច្ឆន្តិ, នរា ធម្មាតិចារិនោ;

អតិចិណ្ណា មយា ធម្មា, តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ”តិ។

តត្ថ ជិវ្ហាតិ, កិល្លេច, ខេោ ក្ខយ្យានបាលេលិ រាជានំ រាជបកាយំ តិវិត្ត ជិវ្ហា អធម្ម បជិខេចខេឝិ, “ឃម្បាវី”តិ ចឝខេត្តា អាខេរាខេចវីតិ អខេត្ថា ឃម្បាវីតិ, យហារាឌ, ឃម្ម ត្វំ អត្រុកយ្យខេកា យុក្រុធិខេត្តា អខេហាសិ, ឃម្ម អកិល្យាចល្លំ បឃិរុគាហាសិ, ខេោ អយំ សំកិខេច្ចា ព្ពវីតំ អត្តូខេរ យាគ្រុ លឝ្ឌខេកាតិ ខេយុខេតា អត្រុប្យខេត្តា តច ក្ខយ្យានេ សិលិបខេជ្ជ ព្ពសិកលបរិចុខេតា កញ្ចានបជិយា ចិឃ តិវិខេត្តា តខេយាតន្ទុខេបិតិ, យហារាឌ, បព្ពឌិតា តាយ ក្យុខេល ចា កខេណ ចា អលក្កា ត្យុយ្យាកំ កន្នត្តាតខេញ្ញាច បក្កខេយឃ្យុំ, តម្ហា តខេយាតន្ទុខេបិ លិប្យំ តិឃ្យាហិ, យហត្តាតំ វីលិឌិក្យុណាតំ ឲសិតត្តា បម្ម យខេហសិតំ

តខេតាតិ, កិល្លេច, ខេោ រាឌា តម្ម ចចតំ ម្យុត្វា តខេតា តម្ម ចចតខេតា អតត្តូខេរខេយចំ តិក្លិប្យាតិ តិក្លិបិត្វា តម្ម កិខេរ ក្ខយ្យានធ្វារំ បត្វាច ឲតឝខេហាសិ – “បព្ពឌិតា តាយ កខ្ជរាតិឃា, សំកិច្ចាបខេឃ្យ ឃត្តិកំ ក្ខឌ្ឍតខេចខេយត កត្យុំ អឃ្យុត្តា”ត្តិំ ខេោ យលិចិត្តាម្យុចល្លាឝល្បំ ចាលពឹឌតិ, កញ្ចានយឃំ ក្ខលិប្បឃបខេជ្ជំ, ម្យុបរិក្លិត្តំ យក្កុលលក្កុំ, ខេយតន្ថត្តំ , ខេោចល្លាបិត្រុកាតិ ព្ពយាតិ បញ្ចា រាឌកក្យុឆកល្បាតិ អបខេតសិំ ខេតាត ចុត្តំ “តិក្លិប្យា”តិំ បជិន្ធឝត្តិ តខេយច រាឌកក្យុឆកល្បំ ធបឃិត្វា កល្បាកាវិកម្ម ហខេត្ថ ឝត្វាំ គាឃបម្មុមិត្តិ ឲចំតាយខេក ក្ខយ្យាខេតំ អធ កាលំ អយញ្ញាធាតិ អធ ខេោ ព្ពឝាតិ ខេយ បគ្យាបុន្ធិត្យំ កាខេលិតិ ឌាតិំ បិឲ្យព្ពយំ បត “ឃធាកាល”ត្តិ អាកតំ, តម្ម កាលិត្រុន្ទុខេបត បញ្យាបុន្ធតំ អយញ្ញាធាតិ អខេត្វាំ បជិបឌ្ឍធាតិ បជិបឌ្ឍិំ ខេបច្ចាតិ បជិកត្តា, បខេរលិកម្ម ចា តាខេយតំ, តម្ហា បខេរលិខេកតិ អខេត្វាំ យឃាតិ, កខេត្តុ, យឃា ម្យុចរិតឆខេម្ហា អតិចិខេល្លា បិត្យុឈាតកម្មំ កតំ, តំ ខេយ អក្លាហិ, កំ កតិ បិត្យុឈាតកា កន្នត្តិ, កតរម្ហិ តិខេរខេឃ បច្ចត្តិតិ ប្យុន្ធតិំ

តំ ម្យុត្វា ខេតាលិឌខេត្តា “ខេតាត ហិ, យហារាឌ, ម្យុខេណាហី”តិ ចត្វា ព្ឈចាគំ តាច អគាសិំ ខេត្វា តយត្វំ បកាខេយខេត្តា អាហ –

លិបំ

“ព្ពឃី អចច សំកិខេច្ចា, កាឃីតំ រខ្ជចឌ្ឍតំ;

អាឃីតំ គាឃបម្មុម្ហិ, យហារាឌ ម្យុខេណាហិ ខេយំ

លិឌំ

“ក្ខប្យខេឆត ចឌត្តូម្យ, ខេឃា យក្កុយត្រុយាខេតិ;

តម្ម ខេច ចចតំ កឃិរា, តាម្ម យខេក្កឃ្យ កល្ងខេកាំ

៥០។

“អធម្មំ បដិបន្នស្ស, យោ ធម្មមនុសាសតិ;

តស្ស ចេ វចនំ កយិរា, ន សោ គច្ឆេយ្យ ទុគ្គតិ”ន្តិ។

តត្ថ ឧប្បថេនាតិ ចោរេហិ បរិយុដ្ឋិតមគ្គេ។ មគ្គមនុសាសតីតិ ខេមមគ្គំ អក្ខាតិ។ នាស្ស មគ្គេយ្យ គណ្ហតោតិ តស្ស វចនករស្ស បុរិសស្ស យថា ចោរគណ្ឋកោ ន បស្សេយ្យ។ យោ ធម្មន្តិ យោ សុចរិតធម្មំ។ ន សោតិ សោ បុរិសោ និរយាទិភេទំ ទុគ្គតិំ ន គច្ឆេយ្យ។ ឧប្បថសទិសោ ហិ, មហារាជ, អធម្មោ, ខេមមគ្គសទិសោ សុចរិតធម្មោ, ត្វំ បន បុត្តំ “បិតរំ ឃាតេត្វា រាជា ហោហី”តិ មហាភិនេត្វា មយា បដិគ្គហិតោ មម វចនំ អកត្វា បិតរំ ឃាតេត្វា ទុគ្គតិំ សោចសិ, បណ្ឌិតានំ វចនំ អករោន្តោ នាយ ចោរមគ្គបដិបន្នោ ចិរំ មហាទុក្ខំ បាបុណាតីតិ។

ឯវមស្ស វចនំ សុត្វា ឧបរិ ធម្មំ ទេសេន្តោ អាហ –

៥១។

“ធម្មោ បថោ មហារាជ, អធម្មោ បន ទុប្បថោ;

អធម្មោ និរយំ នេតិ, ធម្មោ បាបេតិ សុគ្គតិំ។

៥២។

“អធម្មចារិនោ រាជ, នរា វិសមជីវិនោ;

យំ គតិំ បេច្ច គច្ឆន្តិ, និរយេ តេ សុណោហិ មេ។

៥៣។

“សន្ធិចោ កាមអសុត្តា ច, សញ្ញាតោ ទ្វេ ច ទោសុចា;

អថាបរោ មហាវីចិ, តាបនោ ច បតាបនោ។

២៣។

“ឥច្ចេតេ អដ្ឋ និរយា, អក្ខាតា ទុរតិក្កមា;

អាកិណ្ណា លុទ្ទកម្មេហិ, បច្ចេកា សោឡសុស្សទា។

២៤។

“កទរិយតាបនា ឃោរា, អច្ចិមន្តោ មហព្ភយា;

លោមហំសនរូបា ច, ភេស្មា បដិភយា ទុខា។

២៥។

“ចតុក្កណ្ណា ចតុទ្វារា, វិភត្តា ភាគសោ មិតា;

អយោបាការបរិយន្តា, អយសា បដិកុជ្ជិតា។

២៦។

“តេសំ អយោមយា ភូមិ, ជលិតា តេជសា យុតា;

សមន្តា យោជនសតំ, ផុដា តិដ្ឋន្តិ សព្ពទា។

២៧។

“ឯតេ បតន្តិ និរយេ, ឧទ្ធំបាទា អវំសិរា;

ឥសីនំ អតិវត្តារោ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ។

៥៩។

“តេ ភូនហុនោ បច្ចន្តិ, មច្ឆា ពិលកតា យថា;

សំវច្ឆរេ អសង្ខេយ្យេ, នរា កិព្ពិសការិនោ។

៦០។

“ឌយ្ហមានេន គត្តេន, និច្ចំ សន្តរពាហិរំ;

និរយា នាធិគច្ឆន្តិ, ទ្វារំ និក្ខមនេសិនោ។

៦១។

“បុរត្ថិមេន ធាវន្តិ, តតោ ធាវន្តិ បច្ឆតោ;

ឧត្តរេនបិ ធាវន្តិ, តតោ ធាវន្តិ ទក្ខិណំ;

យំ យញ្ហិ ទ្វារំ គច្ឆន្តិ, តំ តទេវ បិធីយរេ។

៦២។

“ពហូនិ វស្សសហស្សានិ, ជនា និរយគាមិនោ;

ពាហា បគ្គយ្ហកន្ទន្តិ, បត្វា ទុក្ខំ អនប្បកំ។

៨១។

“អាសីវិសំវ កុបិតំ, តេជស្សិំ ទុរតិក្កមំ;

ន សាធុរូប អាសីទេ, សញ្ញតានំ តបស្សិនំ។

៨២។

“អតិកាយោ មហិស្សាសោ, អជ្ជុនោ កេកកាធិបោ;

សហស្សពាហុ ឧច្ឆិន្នោ, ឥសិមាសជ្ជ គោតមំ។

៨៣។

“អរជំ រជសា វច្ឆំ, កិសំ អវកិរិយ ទណ្ឌកី;

តាលោវ មូលតោ ឆិន្នោ, ស រាជា វិភវង្គតោ។

៨៤។

“ឧបហច្ច មនំ មជ្ឈោ, មាតង្គស្មិំ យសស្សិនេ;

សបារិសជ្ជោ ឧច្ឆិន្នោ, មជ្ឈារញ្ញំ តទា អហុ។

៨៥។

“កណ្ហទីបាយនាសជ្ជ, ឥសិំ អន្ធកវេណ្ឌយោ;

អញ្ញាញ្ញំ មុសលី ហន្ត្វា, សម្បត្តា យមសាធនំ៍

៩៨៍

“អច្ឆាយំ ព្ភសិតា សន្តា, អត្តលិព្ពជនេរា ឫនេរ;

បរិចក្ខិ បធចិ ជនេន្ទ្វា, ហឹតេត្វា បត្តបរិយាយំ៍

៩៩៍

“តស្មា ហិ លក្ខាកយតំ, តប្បំសន្តិ បណ្ឌិតា;

អក្ខុជិតេត្វា កាលេសញ្ញ, កិទំ សក្កបសំហិតំ៍

១០០៍

“យតសា ជេ បក្ខុដ្ឋេត, ឃោ តនេរា បេក្ខតេព យុតិ;

ចិន្ថាជនេហសម្បត្តិ, ពត្តា សោ តិរយំ អនេធា៍

១០១៍

“ឃេ ចុនេឌ្ឍ បរិកាសន្តិ, ឋន្ស្មបក្កយា ឌតា;

អតបន្ទា អគាយាគា, តាលចតុ្ត កចត្តិ តោ៍

១០២៍

“ឃោ ច បព្ពជិតំ ហត្តិ, ពាតកិច្ចំ យហេសិតំ;

ᩈ ᨠᩣᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨶᩥᩁᨿᩮ, ᨧᩥᩁᩁᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪑᪐᪒᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᩁᨭ᩠ᨮᩅᩥᨴ᩠ᨵᩴᩈᨶᩮᩣ ᨾᨣᩮᩣ;

ᨲᩣᨸᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᨶᨸᨴᩴ, ᨲᩣᨸᨶᩮ ᨸᩮᨧ᩠ᨧ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪑᪐᪓᪨

“ᩈᩮᩣ ᨧ ᩅᩔᩈᩉᩔᩣᨶᩥ, ᩈᨲᩴ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨸᨧ᩠ᨧᨲᩥ;

ᩋᨧ᩠ᨧᩥᩈᩘᨥᨸᩁᩮᨲᩮᩣ ᩈᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩅᩮᨴᩮᨲᩥ ᩅᩮᨴᨶᩴ᪨

᪑᪐᪔᪨

“ᨲᩔ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᩥᨡᩣ ᨠᩣᨿᩣ, ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨽᩔᩁᩣ;

ᨲᩮᨩᩮᩣᨽᨠ᩠ᨡᩔ ᨣᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ, ᩃᩮᩣᨾᩮᩉᩥ ᨧ ᨶᨡᩮᩉᩥ ᨧ᪨

᪑᪐᪕᪨

“ᨯᨿ᩠ᩉᨾᩣᨶᩮᨶ ᨣᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨶᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩁᩴᩈᩥᩉᩥ;

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣᨽᩥᨲᩩᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᨴᨲᩥ, ᨶᩣᨣᩮᩣ ᨲᩩᨲ᩠ᨲᨭ᩠ᨭᩥᨲᩮᩣ ᨿᨳᩣ᪨

᪑᪐᪖᪨

“យោ លោភា បិតរំ ហន្តិ, ទោសា វា បុរិសាធមា;

ស កាឡសុត្តេ និរយេ, ចិររត្តាយ បច្ចតិ។

១០៨។

“ស តាទិសោ បច្ចតិ លោហកុម្ភិយំ, បក្កញ្ច សត្តីហិ ហនន្តិ និត្តចំ;

អន្ធំ ករិត្វា មុត្តករីសភក្ខំ, ខារេ និមុជ្ជន្តិ តថាវិធំ នរំ។

១០៩។

“តត្តំ បក្កុថិតមយោគុឡញ្ច, ទីឃេ ច ផាលេ ចិររត្តតាបិតេ;

វិក្ខម្ភមាទាយ វិពន្ធរជ្ជុភិ, វិវដេ មុខេ សម្បវិសន្តិ រក្ខសា។

១១០។

“សាមា ច សោណា សពលា ច គិជ្ឈា, កាកោលសង្ឃា ច ទិជា អយោមុខា;

សង្គម្ម ខាទន្តិ វិផន្ទមានំ, ជិវ្ហំ វិភជ្ជ វិឃាសំ សលោហិតំ។

១១១។

“តំ ទឌ្ឍតាលំ បរិភិន្នគត្តំ, និប្បោថយន្តា អនុវិចរន្តិ រក្ខសា;

រតី ហិ នេសំ ទុខិនោ បនីតរេ, ឯតាទិសស្មិំ និរយេ វសន្តិ;

យេ កេចិ លោកេ ឥធ បេត្តិឃាតិនោ។

១១៥.

“បុត្តោ ច យាតរំ ហត្ថា, ដុតោ កត្ថា ឃយក្លឃំ;

កុសយាបឌ្ឌតេ ឌុក្លិ, អត្តកប្បុបលុបកោ.

១១៦.

“អយស្សា អតិពលី, ហត្ថាទំ ឌតឃត្ថិយា;

អឃោយឃេហិ ចាលេហិ, ពិទ្យអឃត្ថិ បុតប្បុតំ.

១១៧.

“តយស្សច សកា កត្តា, ទុឆិទំ អត្តសម្ពុច;

តប្ពលេហចិលឹតំច, តត្តំ បិឃេត្តិ យត្តិឈំ.

១១៨.

“ឌិក្សន្ធិ កុលាបំ បុតំ, ដុក្កន្តំ កុចកក្ខយំ;

បុត្តលេហិតសក្កាសំ, រហេកយោកឃ្យាតិដ្ឋតិ.

១១៩.

“តេយតំ កិយឃោ តត្ត, អតិកាឃា អឃោយុតា;

ឆវិំ ភេត្វាន ឃាតេន្តិ, សំភិន្ធា មំសលោហិតោ។

១១៧។

“សោ ច តំ និរយំ បត្តោ, និមុគ្គោ សតបោរិសំ;

បូតិកំ កុណបំ វាតិ, សមន្តា សតយោជនំ។

១១៨។

“ចក្ខុមាបិ ហិ ចក្ខូហិ, តេន គន្ធេន ខីយតិ;

ឯតាទិសំ ព្រហ្មទត្ត, មាតុឃោ លភតេ ទុខំ។

១១៩។

“ខុរធារមនុក្កម្ម, តិក្ខំ ទុរភិសម្ភវំ;

បតន្តិ គព្ភបាតិយោ, ទុគ្គំ វេតរណឹ នទឹ។

១២០។

“អយោមយា សិម្ពលិយោ, សោឡសង្គុលកណ្ដកា;

ឧភតោ អភិលម្ពន្តិ, ទុគ្គំ វេតរណឹ នទឹ។

១២១។

“តេ អច្ចិមន្តោ តិដ្ឋន្តិ, អគ្គិក្ខន្ធាវ អារកា;

ᩋᩣᨴᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᩣᨴᨾᩮᨶᩮᨲ, ᩅᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨾᩮᩣᨡᨲᨸ᩠ᨸᨲᩣ᪪

១៦១᪪

“ᩉᩮᨭ᩠ᨮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩥᩁᨿᩮ, ᨲᨲ᩠ᨲᩮ ᨲᩥᨸᩩᨠᨭᩣᩉᨠᩮ;

ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩣ ᨧ ᩋᨲᩥᨧᩣᩁᩣ, ᨶᩁᩣ ᨧ ᨸᩁᨴᩣᩁᩥᨠᩣ᪪

១៦២᪪

“ᨲᩮ ᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨵᩮᩣᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩣ, ᩅᩥᩅᩥᨵᩣ ᩅᩥᩉᨲᩣ ᨸᩩᨳᩪ;

ᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩥᩅᩥᨴ᩠ᨵᨦ᩠ᨣᩣ, ᨡᩥᩃᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩣ᪪

១៦៣᪪

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ, ᨩᩉᨲᩥ ᨸᨭ᩠ᨮᩅᩪᨸᨾᩴ;

ᩃᩮᩣᩉᨠᩩᨾ᩠ᨽᩥᩴ ᨸᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᨾᩩᨴᨠᩴ᪪

១៦៤᪪

“ᩑᩅᩴ ᨴᩥᩅᩣ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ, ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨾᩮᩣᩉᨸᩣᩁᩩᨲᩣ;

ᩋᨶᩩᨽᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᨭᨾᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ᪪

១៦៥᪪

“យា ច ករិយា ឆត្កិតា, សាយិកំ អតិយញ្ញាតិ;

សស្សុំ ចា សសុរំ ចាបិ, ជេដ្ឋំ ចាបិ ភតត្ថុនំ។

១៦៧។

“តស្សា ចក្កេត ឱចញ្ញុំ, តិន្នាហត្តិ សបាត្ថតំ;

ស ញ្ញាយយត្តិ កិយិតំ, ឱចិត្យាយស្សាតិ អត្តតិ;

ចិន្នាបេតុំ ត សក្កោតិ, តាបតេ បេច្ច បច្ចតិ។

១៦៨។

“ឱ្ឍរត្តិកា ស្វកទិកា, យត្ថិកា យិកបាត្ថកា;

ចោរា កោឈាតកា លុទ្ធា, អចណ្ណេ ចណ្ណការកា។

១៦៩។

“សត្តីហិ លោហកូដេហិ, តេត្តិំសេហិ ឧសូហិ ច;

ហញ្ញមានា ធារតដិ៍, បបតន្តិ អចំសិរា។

១៧០។

“សាយំ បាតោ កូដការី, អយោកូដេហិ ហញ្ញតិ;

តតោ ចត្តំ ទុរត្តានំ, បរេសំ ហិំសកោ សទា។

១១៨

“ឆន្នា ភេរណ្ឌកា ភិន្នា, ការេកាលិ ច អនេយាមុតា;

វិប្បវុត្ថយាតំ ឈាយន្តិ, តទំ ភិន្ទុសការកំ

១១៩

“ទេយ យិនោគ យិកំ ហត្ថិ, បក្កិ វា បត បក្កិតា;

អសន្តោ ទេវសា លន្តា, គន្តា ទេវ តិទិវស្សន”ន្តិ

តត្ថ ឆន្ទោ បទោតិ ឆន្ទានុលោមបទឆន្ទោ ទេវយោ អប្បដិភយោ សុគតិយន្តោ វិសយធីវិនោតិ អធន្មេន គហិតធីវិកា តិរេយ ទេតិ ទេវ ឯតេសំ តិត្តាត្ថតិរេយ ពទេមិ សុណោហិ មេតិ មហាសត្តោ រញ្ញោ បិតុឃាតកានំ តិត្តាត្ថតិរេយំ បុច្ឆិតោបិ បទមំ តំ អទស្សេត្វា អដ្ឋ មហាតិរេយ សោឡស ច ឧស្សទតិរេយ ទស្សេតុំ ឯវមាហ កិំការណា? បឋមញ្ហិ តស្មិំ ទស្សិយមានេ រាជា ផលិតេន ហទយេន តត្ថេវ មរេយ្យ, ឥមេសុ បន តិរេយេសុ បច្ចមានសត្តេ ទិស្វា ទិដ្ឋាទុកតិកោ ហុត្វា “អហំ វិយ អញ្ញោបិ ពហូ បាបកម្មិនោ អត្ថិ, អហំ ឯតេសំ អត្ថេន បដិស្សាមី”តិ សញ្ញាតុបត្ថម្ភោ អនេរាភោ ភវិស្សតីតិ ទេវ បន តិរេយ ទស្សេត្វា មហាសត្តោ បឋមំ តាទិសាទេវ បទេវិ ឋិតា កត្វា បច្ឆា ទស្សេសិ

តេសំ វចនត្ថោ – តិរេយបាលេហិ បជ្ជលិតានិ នានាវុធានិ គហេត្វា លណ្ឌាលណ្ឌិកំ លិន្តា ហីនំ ហីនំ គតា នេរយិកសត្តា បុនប្បុនំ សញ្ចីវន្តិ ឯត្ថាតិ សញ្ចីវោ តិរេយបាលា បុនប្បុនំ តជ្ជន្តា វក្កន្តា បជ្ជលិតានិ នានាវុធានិ គហេត្វា ឧលិតាយ លោហបវេនិយំ នេរយិកេ សត្តេ អបរាបរំ អនុពន្ធិត្វា បហរិត្វា ឧលិតបវេនិយំ បតិតេ ឧលិតកាឡអយុត្តំ បាតេត្វា ឧលិតផរសុំ គហេត្វា សយំ ភូតន្តា មហន្តេន អដ្ឋស្សេន វិរចន្តេ អដ្ឋំសេ សោឡសំសេ ករោន្តា ឯត្ថ តច្ឆន្តីតិ កាឡអយុត្តោ មហន្តា ឧលិតអយបត្តតា ឈានេន្តិ ឯត្ថាតិ សង្ឃាតោ តត្ថ កិរ សត្តេ គវយោឧតាយ ឧលិតាយ អយបវេនិយា យាវ គដិតោ បវេសេត្វា តិច្ចលេ ករោន្តិ អថ បុរត្ថិមតោ ឧលិតោ អយបព្ពតោ សមុដ្ឋាយ អសនិ វិយ វិរវន្តោ អាគន្ត្វា តេ សត្តេ សញ្ចុណ្ណិយំ តិលេ បិសន្តោ វិយ គន្ត្វា បច្ឆិមទិសាយ តិដ្ឋតិ, បច្ឆិមទិសតោ សមុដ្ឋិតោបិ តថេវ គន្ត្វា បុរត្ថិមទិសាយ តិដ្ឋតិ ទ្វេ បន ឯកតោ សមាគន្ត្វា ឧច្ឆុយន្តេ ឧច្ឆុលណ្ឌានិ វិយ បីឡេន្តិ ឯវំ តត្ថ ពហូនិ វស្សសតសហស្សានិ ទុក្ខំ អនុភោន្តិ

ខ្ថេ ច ទេរាទុចាតិ ឌាលទេរាទុចោ, ស្ទុយទេរាទុចោ ចាតិ ខ្ថេៈ ពត្ថ ឌាលទេរាទុចោ កប្បេត សល្លិតាហិ ទត្ថលេហិតឌាលិហិ បុណ្ណោ, ស្ទុយទេរាទុចោ ឈារស្ទុយេត បុណ្ណោៈ ពេតុ ឌាលទេរាទុចេ បច្ចត្តាត់ តចហិ ចណ្ហុយុលេហិ ឌាលិ បចិសិត្វា សទឹរំ ឥហន្តិ, ស្ទុយទេរាទុចេ បច្ចត្តាត់ តចហិ ចឈយុលេហិ ឈារស្ទុយោ បចិសិត្វា បិដ្ឋំ ចិឃ សទឹរំ សេឥតិៈ ខ្ទុកឃត្ថុបិ បច្ចត្តា សត្តា យហាចិទចំ ចិទចត្តិតិ ខ្ថេបិ “ទេរាទុចា”តិ ទុត្តាៈ ឌាលិតំ ចា បច្ចតសត្តាតំ ចា ពេតសំ ទុក្ខស្ស ចា ចិចិ អត្តរំ តត្ថិ ទុត្ថាតិ អចិចិ, យហន្តោ អចិចិ យហាចិចិៈ ពត្ថ ហិ បុរត្ថិយាឌិហិ កិត្តិហិ ឌាលិ ខ្ទុហិត្វា បច្ឆិយាឌិសុ បដិហញ្ញតិ, តា ច កិត្តិយោ ចិតិចិឌ្ឍិត្វា បុរតោ យោជនសតំ កល្សាតិៈ ហេដ្ឋា ខ្ទុិតា ឌាលិ ខ្ទុបរិ បដិហញ្ញតិ, ខ្ទុបរិ ខ្ទុិតា ហេដ្ឋា បដិហញ្ញតិៈ ឲុចំ ពារចេត្ថ ឌាលិតំ ចិចិ ភាយ តត្ថិៈ ពស្ស បត អន្តោ យោជនសតំ ឥាតំ ពិទចល្លិបិដ្ឋស្ស បុ្ទិពតាញ្ញ ចិឃ សត្តេហិ តិទន្តរំ បុ្ទិតំ ចទ្ទហិ ព្តទិឃាបឆេហិ បច្ចត្តាត់ សត្តាតំ បយាណំ តត្ថិ, ត ច អញ្ញាយញ្ញំ ញ្សាទាវិឆន្តិ, សកដ្ឋារតយេច បច្ចត្តិៈ ឲុចយេត្ថ សត្តាតំ ចិចិ ភាយ តត្ថិៈ ឃថា បត ឌិច្សក្ក ល យទុពិត្តុតិ សត្តុយស្ស ពប្តលេហពិតុតោ អតុឥហតពលចពាឃ អឌ្ឍាហារិកាតិ ហោត្តិ, ពថា ពត្ថ អតុឥហតពលចពាឃ សេសា ល អក្សលចិបាក្សបក្ខា អឌ្ឍាហារិកា ហោត្តិ, ទុក្ខយេច តិទន្តរំ បញ្ញាឃតិៈ ឲុចយេត្ថ ទុក្ខស្ស ចិចិ ភាយ តត្ថិៈ ខ្វាឃំ សហ កិត្តិហិ ចិក្ខយុតោ អដ្ឋារសាឌិកពិយោជនសតោ, អាចដ្ឋតោ បត ចទុបណ្ណាសាឌិកតចយោជនសតោ, សហ ខ្ទុស្សទេហិ ឥស យោជនសហស្សាតិៈ ឲុចយស្ស យហន្តតា ចេឌិតញ្ញាៈ

តិច្ចលេ សត្តេ ពបតីតិ ពាបតោៈ អពិចិយ ពារបតីតិ បពាបតោៈ ពត្ថ ពាបតស្មិំ ពាច សត្តេ ពាលក្ខត្តប្យយាលេ ឌលិពអឃទ្ទុលេ តិឃឹឥារបត្តិៈ ពតោ ហេដ្ឋា បឆចិ ឌលតិ, ខ្ទុលិតិ ឌលត្តិ, សត្តា ឌលត្តិៈ ឲុចំ សោ តិទយោ តិច្ចលេ សត្តេ ពបតិៈ ព្តតស្មិំ បត តិញ្ញត្តសត្តេ ឌលត្តេហិ អាចុឆេហិ បហរិត្វា ឌលិតំ អឃបញ្ញតំ អារោរបត្តិៈ ពេតសំ បញ្ញពយត្ថកេ ឌិពកាលេ កយ្ឃបច្ចយោ ចារតោ បហរតិៈ តេ ពត្ថ សណ្ឋាតំ អសក្កោត្តា ខ្ទុឌ្ឍិបិឥា អឆោសិរា បតត្តិៈ អថ ហេដ្ឋា អឃបឆចិតោ ឌលិពាតិ អឃទ្ទុលិតិ ខ្ទុហត្តិៈ តេ ពាតិ យត្ថកោតច បហរិត្វា ពេតុ ចិតិចិឌ្ឍសទីរា ឌលត្តា បច្ចត្តិៈ ឲុចយេស អពិចិយ ពារបតីតិៈ

ទាវិឌិសត្តោ បត ឲុពេ តិទយេ ឥស្សត្តោ បឆយំ សញ្ជីចំ ឥស្សត្វា ពត្ថ បច្ចត្តេ តេរឃិកសត្តេ ឌិស្វា យហាឌតស្ស យហាកយេ ខ្ទុប្យត្ត ពំ អត្តរឆារបត្វា បុត បឆចិ ខ្ទុឆា កត្វា កាញ្ញអសុត្តំ ឥស្សសិ, ពត្ថុបិ បច្ចយាតេ សត្តេ ឌិស្វា យហាឌតស្ស យហាកយេ ខ្ទុប្យត្ត ពយិ អត្តរឆារបឃីតិ ឲុចំ បដិបាដិយា ឥស្សសិៈ ពតោ រាឌាតំ អាយត្តេត្វា, “យហារាជ, ពឃា ព្តេយុ អដ្ឋសុ យហាតិរយេសុ បច្ចយាតេ សត្តេ ឌិស្វា អប្បយាឌំ កាពុំ ចដ្ឋតី”តិ ចត្វា បុត ពេតតេញ្ញច យហាតិរយាតំ កិច្ចំ កឆេពុំ “ព្តច្ចតេ”តិអាឌិយាហៈ ពត្ថ អក្ខាពាតិ យឃា ច ពុឃ្យឹ កឆិតា, បេរិរាឈកេហិ ច កឆិពាយេចៈ អាកិណ្ណាតិ បរិបុណ្ណាៈ បច្ចកា សោញ្ញអសុស្សឥាតិ ឲុពេតសំ តិរយាតំ ឲុកេកស្ស ចទុសុ ឌ្វារេសុ ឲុកេកស្មិំ ចត្តារោ ចត្តារោ កត្វា សោញ្ញអស សោញ្ញអស ខ្ទុស្សឥតិរយាតិ សព្ពាបិ សតំ អដ្ឋចឹសតិ ច ខ្ទុស្សឥតិរយា អដ្ឋ ច យហាតិរយាតិ លត្តិំសតិរយសតំៈ កឥរិឃពាបតាតិ សព្ពេព កឥរិឃាតំ ពាបតាៈ ពលចទុក្ខពាឃ ឈោរាៈ កយ្ឃតិញ្ញត្តាតំ អច្ឆិតំ អត្តិពាឃ អច្ឆិយត្តោៈ កឃស្ស យហត្តពាឃ យហព្ភឃាៈ ឌិដ្ឋយត្តា ចា សុពយត្តា ចា លេយាតិ ហំសត្តិតិ លេយហំសតទ្ទុបិ ចៈ ភិសតពាឃ កេសុៈ កឃឌតតពាឃ បដិកឃាៈ សុឈាការេចត ទុឈាៈ ចទុក្កណ្ណាតិ សព្ពេបិ ចទុរស្សយញ្ញុសសិសាៈ ចិកត្តាតិ ចទុឌ្វារចសេត ចិកត្តាៈ ភាកសោ យិតាតិ ឌ្វារចិចិតំ ចសេត លោដ្ឋារេស ឥបេត្វា យិតាៈ អឃសា បដិក្សុត្តាតិ សព្ពេបិ តចយោជនិកេត អឃកបាលេត បដិច្ឆន្នាៈ ឝុដ ពិដ្ឋត្តិតិ សព្ពេបិ ឲុត្តកំ ឥាតំ អតុឝរិត្វា ពិដ្ឋត្តិៈ

ឋក្ខិបិតា អចំសិទាតិ ៤ចំ តោសុ តោសុ តិទតេយសុ សយ្យិទិចត្តិត្វា បុតប្បុត់ បតយាគេត សត្តាឃាហ៍ អតិចត្តារោទាតិ ឋទ្សចាចាហិ អតិក្កមិត្វា ចត្តារោទា៍ យហាតិទតេយសុ កិទ តេយកុតេយ្យត ឆយ្យិកសយលាទ្រោហូលោសុ កតាបទាឆាច បច្ចត្តិ, តស្វា ៤ចយាហ៍ តោ ក្នុតហុតោតិ តោ ឰសិត់ អតិចត្តារោទា អត្តតោ ចុឌ្ឍិយា ហតត្តា ក្នុតហុតោ កោដ្ឋាសកតា យច្ឆា ចិយ បច្ចត្តិ៍ អសតេឌ្ឍតេយ្យតិ កលោត់ អសក្កុលោតេយ្យ៍ កិត្តិសកាទិតោតិ ឥាទ្លាកយុកាទិតោ៍ តិក្កុលតេសិតោតិ តិទតេយា តិក្កុលត់ ៤សត្តាបិ កតេចសត្តាបិ តិក្កុលតត្វាទំ តាឆិកច្ឆត្តិ៍ បុទត្តិយេតាតិ យឥា ត់ ក្វាទំ អបិទុត់ តេហាតិ, អឆ តឥកិយុលា ឆាចត្តិ, តោសំ តត្តុ លចិអាឌីតិ ឍសាយត្តិ៍ ក្វាទសយិបំ បត្តាតក្ខា តោសំ ត់ បិឌិយតិ, បច្ឆិយក្វាទំ អបិទុត់ ចិយ លាយតិ៍ ៤ស តតេយា សត្តត្តុ៍ ត សាឆុទ្ទុតបតិ ចុត្តប្បកាទំ សប្បំ ចិយ សាឆុទ្ទុតប ឰសតេយា ត អាសិតេឥ, ត ឋទ្សចចតេតត កាយកតេយុត ចា ឈតេដ្ឋត្តា ឋបកតេឆ្វយ្យ៍ កិការលា? សត្តាតាត់ តបស្សិត់ អាសាឌិតត្តា អដ្ឋសុ យហាតិទតេយសុ យហាក្កុលស្ស អត្ថកចិតត្តត្តា៍

ឰឥាតិ តេយ ទាឌាតោ តឆាទុ្ទប អាសាតេឥត្វា ត់ ក្កុល បត្តា, តោ ឥតេយ្យត់ “អតិកាតេយា”តិអាឌិយាហ៍ តត្តុ អតិកាតេយាតិ ឥាលសយ្យតេត្តា យហាកាតេយា៍ យហិស្សាតេសាតិ យហាឆត្ថក្កុតេហា៍ តេកកាឆិតេបិតិ តេកកតេដ្ឋាឆិបតិ៍ សហស្សឥាហ្វតិ បច្ចាហិ ឆត្ថក្កុហសតេតហិ ឥាហុសហតេស្សត អាតេទាតេបតត្ថា ឆត់ អាតេទាបតសយត្តុតាយ សហស្សឥាហុ៍ ចិកចក្កុតេតាតិ ចិតាសំ បតេត្តា៍ ចត្តុតិ បត សទកក្កុឌាតកោ (ឌា៍ ៧៍១លិ៍៧៩០ អាឥតេយា) ចិត្តុទិតាតិ៍ ឋបហច្ច យតត្តិ អត្តតោ ចិត្តុ បត្តុសត្វា៍ យាតក្កុសិត្តិ យាតក្កុបល្លិតោ៍ ចត្តុ យាតក្កុឌាតកោ (ឌា៍ ១៍ ១៥៍១ អាឥតេយា) ចល្លិត់៍ កលហ្វិឺបិយតាសឌ្ឍាតិ កលហ្វិឺបិយត់ អាសឌ្ឍ៍ យយសាឆត្តិ តិទតេយបិលកតេត្តា អាលាបចត្តុដ្ឋាត៍ ចត្តុ ឈឥបល្លិតឌាតកោ (ឌា៍ ១៍១០៍១៩៥ អាឥតេយា) ចិត្តុទិត់ ៍ ឰសិតាតិ កបិលតាបតេសត៍ បិតេចក្កុតិ បចិតេដ្ឋា៍ តេចតេច្ចាតិ តេចតិយទាឌា៍ ហិតតេត្តាតិ បទិហិតត្តកាតេចា អត្តទហិទិតឍ្ឍិ៍ បត្តបទិយាយត្តិ បទិយាយំ យទលាកាលំ បត្វា៍ ចត្តុ តេចតិយឌាតកោ (ឌា៍ ១៍ប៉៍៣៥ អាឥតេយា) កឌិត់៍

តស្វាហិតិ យស្វា ចិត្តុចសិតោកា ហុត្វា ឰសិសុ អបទត្ថិត្វា អដ្ឋសុ យហាតិទតេយសុ បច្ចតិ, តស្វា ហិ៍ លត្តាកយតត្តិ លត្តាឌិចតុត្ថិឆយ្យិ អកតិកយត់៍ បត្តុតេដ្ឋតាតិ កុតេឌ្ឍត៍ កត្តា តេសា តិទយំ អតេឆាតិ តេសា តោត អតេឆាកយតិតេយត កតេយុត អតេឆាតិទតេយតេយច កច្ឆតិ៍ បិត្យឰយំ បត “តិទយុស្សឥ”ត្តិ លិលិត់, តស្ស ឋស្សឥតិទយំ កច្ឆតីតិ អតេត្វា៍ ចុតេឌ្ឍតិ ចតេយាចុតេឌ្ឍ ច កុលាចុតេឌ្ឍ ច៍ អតបច្ចាតិ កចត្តុតេបិ អបត្ថំ ចា ឥាយាត់ ចា ត លកត្តិតិ អតេត្វា៍ តាលចត្តុតិ ឌិដ្ឋឆតេយុបិ លិត្តុទ្ធុលតាតេលិ ចិយ យហាចិតាសំ បត្វា តិទតេយ តិត្ថាតត្តិ៍ តេយា ច បត្ថាឌិត់ ហត្តិតិ តេយា ឥាលឌតេតា សយល់ ហតតិ៍ ឌិទទត្តាឃាតិ ឌិទំ កាលំ៍

៤ចំ យហាសតេត្វា ឰសិចិតេហឥកាត់ បច្ចតតិទតេយ ឥតេយ្យត្វា ឋបទិ អឆយ្យិកទាឌ្ធត់ បច្ចតតិទតេយ ឥតេយ្យតេត្តា “តេយា ចា”តិអាឌិយាហ៍ តត្តុ ទដ្ឋចិឌ្ឍសតេតាតិ លត្តាឌិចតេសត កត្វា ទដ្ឋស្ស ចិឌ្ឍសតោ៍ អច្ចិសញ្ញុបតេទតេតាតិ អច្ចិសមុហបទិក្កុតេត្វា៍ តេតឌោកក្កុស្សាតិ អក្កុតេយច លាឥត្តុស្ស៍ កត្តាតីតិ តិកាចុតេត សទិតេទ សត្ថក្កុបច្ចក្កុាតិ៍ តេលិតេយហិ ច តតេលហិ ចាតិ ៤តេតហិ សឌ្ឍិ សត្ថាតិ ៤កឌាលិតិ តេហាត្តិ៍ តុត្តដ្ឋីតេតាតិ អាតេតឌ្ឍាកាទលំ កាទិយយាតោ តុតេត្តហិ ចិតេឌ្ឍា តាតេកា យឆា តឥតិ៍

ឯវំ មហាសត្តោ អឆយ្យិកទានន្តំ បច្ចត្តនិរយេ ទស្សេត្វា ឥទានិ បិតុឃាតកាទីនំ បច្ចត្តនិរយេ ទស្សេតុំ “ឃោរា លោហកា”តិអាទិមាហ។ តត្ថ លោហកាតិ មហន្តលោហកេ។ ឯកាសា ចាតិ ទ្ធដ្ឋចិត្តតាយ ចា។ និត្តចន្តិ លោហកុម្ភិយំ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ បក្កា នីហរិត្វា និក្ខន្តមស្ស សរីរំ និត្តចំ កត្វា ឧលិនាយ លោហបថវិយំ បិតេត្វា តិណ្ហេហិ អយសូលេហិ កោដេត្វា ចុណ្ណវិចុណ្ណំ ករោន្តិ។ អត្ថ ករិត្វាតិ, មហារាជ, តំ បិតុឃាតកំ និរយបាលា ឧលិនលោហបថវិយំ ឋត្វានំ បិតេត្វា ឧលិតេហិ អយសូលេហិ អក្ខីនិ ភិន្ទិត្វា អត្ថ ករិត្វា មុខេន ឋលិហ្យមុត្តការីសំ បក្ខិបិត្វា បលលបីជំ វិយ តំ បរិវត្តេត្វា កប្បេត សង្ខិតេ ឋានេ លោហិតំហាងកេ និមុជ្ជាបេន្តិ។ តត្ថ បក្កធិតមយោគុឡអគ្គាតិ បុន បក្កធិតំ កុធកលលព្ភាច ឧលិតអយោគុឡអគ្គា ឋានានិ បេន្តិ។ ឯសា បន តំ អាហរិយមានំ ទិស្វា មុខំ បិធេតិ។ អថស្ស ជិវ្ហា វិនាបិតេ ឧលមានេ ឋានេល អាងាឃ មុខំ វិក្ខម្ភេត្វា វិវរិត្វា រជ្ជុពន្ធំ អយពលិសំ លិបិត្វា ខិប្បំ នីហរិត្វា តស្មិំ វិវរេ មុខេ តំ អយោគុឡំ សម្បជ្ជិតេន្តិ បក្ខិបន្តិ។ រក្ខសាតិ និរយបាលា។

សាមា ចាតិ, មហារាជ, តស្ស បិតុឃាតកស្ស ខិប្បំ ពលិសេន និក្កឌ្ឍិត្វា អយសង្កុហិ បថវិយំ នីហតំ ខិប្បំ សាមា សោណា សពលកណ្ណា សុនខា ច លោហតុណ្ឌា គិជ្ឈា ច កាកោលសង្ឃា ច អញ្ញេ ច នានប្បការា សកុណា សមាគន្ត្វា អាទុរេហិ ឋិត្វា វិយ វិកដ្ឋាកាកបងាការេន កោដ្ឋាសេ កត្វា វិប្បវត្តមានំ សលោហិតំ វិឃាសំ ឋានគ្គា វិយ សទ្ធា ភក្ខយន្តីតិ អត្ថោ។ តំ ទដ្ឋតាលន្តិ តំ បិតុឃាតកំ វិសាឃមានតាល វិយ ឧលិនសរីរំ។ បរិភិន្នកត្តន្តិ តត្ថ តត្ថ បរិភិន្នកត្តំ។ និប្បោថយន្តាតិ ឧលិតេហិ អយមុគ្គរេហិ បហរន្តា។ រតី ហិ តេសន្តិ តេសំ និរយបាលានំ សា រតិ កីឡា ហោតិ។ ទុក្ខេន បនីតរេតិ ឥតរេ បន នេរយិកសត្តា ទុក្ខិតា ហោន្តិ។ បេត្តិឃាតិនោតិ បិតុឃាតកា។ ឥតិ ឥមំ បិតុឃាតកានំ បច្ចត្តនិរយំ ទិស្វា រាជា ភីតតសិតោ អហោសិ។

អថ នំ មហាសត្តោ សមស្សាសេត្វា មាតុឃាតកានំ បច្ចត្តនិរយំ ទស្សេសិ។ ភូមិគ្គយន្តិ ភូមិនិ ពេសនំ, និរយន្តិ អត្ថោ។ អត្តាឧបមលបោតិ អត្តនោ ឧបមលេន បាបេន។ អយត្តុស្សាតិ និរយបាលា។ ហត្ថានិ ឧគយន្តិយាតិ មាតុឃាតកំ។ ចាលេហីតិ អយមហាចាលេហិ វេឋេត្វា អយយន្តេន បីឡអយន្តិ។ តន្តិ តំ មាតុឃាតកំ។ បិវេយន្តីតិ តស្ស បីឡយមានស្ស ទ្រវំ សរីរំ ពហុតំ រុហិរំ គឡិត្វា អយកបល្លំ ប្លវតិ។ អថ នំ យន្តតោ នីហរន្តិ, តាវទេវស្ស សរីរំ បាកតិកំ ហោតិ។ តំ បថវិយំ ឋត្វានំ និបជ្ជាបេត្វា ខិលិនំ តម្ពលោហំ វិយ បក្កធិតំ លោហិតំ បិវេយន្តិ។

ជិគុច្ឆន្តីតិ តំ ពហូនិ វស្សសហស្សានិ អយយន្តេហិ បីឡេត្វា ខេត្តេ ក្ខេត្តេ បជិគ្ឆេល មហន្តេ គុធកលលអាវាដេ ខិបន្តិ, សោ តំ តេហំ ជិគុច្ឆាជិគុច្ឆាហិត្វា តិដ្ឋតិ។ អតិកាយាតិ ឧកភោលិកានាចប្បមាណសរីរា។ អយោមុខាតិ អយសូចិមុខា។ ឆវិំ ភេត្វានាតិ ឆវិមាទិំ កត្វា មំស អដ្ឋិមំសំ ភេត្វា អដ្ឋិមិញ្ជមិបិ ខាទន្តិ។ សំវិគ្គាតិ កណិតា មុច្ឆិតា។ ន កេវលញ្ច ខាទន្តេវ, អថខោ ឥមោ បន បវិសិត្វា មុខាទីហិ និក្ខមន្តិ, ហេដ្ឋាបស្សាទីហិ បវិសិត្វា ឧត្តមបស្សាទីហិ និក្ខមន្តិ, សកលម្បិ សរីរំ ឆិទ្ទាវច្ឆិទ្ទំ ករោន្តិ, សោ តត្ថ អតិទុក្ខបរេតោ វិរវន្តោ បច្ចតិ។ សោ ចាតិ សោ មាតុឃាតកោ ច តំ សតបោរិសំ និរយំ បត្វា សព្វសោ និមុគ្គោ ហោតិ, តញ្ញា កុណបំ សមន្តា ឃោរគន្ធំ ធូតិកំ ហុត្វា វាយតិ។ មាតុឃាតីតិ មាតុឃាតកោ។

ឯវំ មហាសត្តោ មាតុឃាតកានំ បច្ចត្តនិរយំ ទស្សេត្វា បុន គព្ភបាតកានំ បច្ចត្តនិរយំ ទស្សេន្តោ គាថមាហ។ ខុរធារមនុក្កម្មាតិ

ព្យុរសារគិរយំ អតិក្កមិត្វា៉ តត្ថ កិរ គិរយបាលា យមត្តយមគ្គេ ព្យុរេ ក្ខបរិ សោរេ ពត្វា សន្ទរត្តិ, តទេតា ឃាហិ កន្ទុបិតគលទរេកសន្ខាតិ បិចិត្វា កន្ទុ បិតិតា, តា កន្ទុបិតិគិយោ ខ្លត្ថិយោ ឌលិទេតហិ អាចុរេឆហិ បេរិឆេត្តា អត្យុខាគ្គត្តិ, តា តិលិលព្យុរសារាសុ លល្លាលល្លិកា ហុត្វា បុតប្បុត ក្ខ្ទាឃ តំ គុរកិសម្ពុចំ ព្យុរសារគិរយំ អក្កយត្តិយោ អតិក្កមិត្វា គិរយបាលេហិ អត្យុខាគ្គ គុក្កុ គុរតិក្កមំ ចិសមំ ទេចតរលិំ គតិ៍ បតត្តិ៉ តត្ថ កយូការលំ គិមិខាតទេក (ខា៉ ៗ៉ៗៗ៉ៗៗ អាគយោ) អាចិ កចិស្សតិ៉

ៗចំ កន្ទុបិតិគិតំ គិរយំ ឥរស្សត្វា យហាសទេត្វា ឃត្ថ បរគារិកា ច អតិចារិគិយោ ច បតត្វា បច្ចត្តិ, តំ កណ្តកសិម្ពលិគិរយំ ឥរស្សទេត្វា “អយោឃយា”តិអាឌិយាហ៉ តត្ថ ក្ខកទេតា អកិលម្ពត្តិតិ ទេចតរលិឃា ក្ខកោសុ តិទេសុ តាសំ សិម្ពលិគំ សាលា ខ្ចលម្ពត្តិ៉ ទេត អត្ថិយទេត្តាតិ ទេត បម្ពលិតសរីរា សត្វា អត្ថិយទេត្តា ហុត្វា តិក្ខត្តិ៉ យោឌតត្តិ តិកាចុតំ ទេតសំ សរីរំ, តទេតា ក្ខ្ទិតខាលិយ បត សត្ថិ យោឌទិតាទេត្តសា ទេហាត្តិ៉ ៗទេត ចឌត្តិតិ ទេត បរគារិកា សត្វា គាគាចិឆេហិ អាចុរេឆហិ ទេកាក្ខិឃយាគា ៗទេត សិម្ពលិគិរយេ អកិរុហត្តិ៉ ទេត បតត្តិតិ ទេត ខាហុតិ ចស្សសហស្សាតិ រុក្ខចិឌទេបសុ លក្កា ឈាឃិត្វា បុត គិរយបាលេហិ អាចុរេឆហិ ចិហតា ចិចត្វា ហុត្វា បរិចត្តិត្វា អធោសិរសកា បតត្តិ៉ បុច្ឆតិ ខាហុ៉ ចិតិចិគ្គន្ធាតិ ទេតសំ តទេតា បតគកាទេល ទេហដ្ឋា អឃបចចិទេតា ស្វលិតិ ក្ខ្ទហិត្វា ទេតសំ យត្ថកំ បដិច្ឆត្តិ, តាតិ ទេតសំ អធោសយក្កោត គិក្ខយត្តិ, ទេត ៗចំ ស្វទេលសុ ចិគ្គសរីរា ចិររត្វា សឃត្តិ៉ ឌីឈត្តិ សុបិគេបិ គិទ្ទំ អលកត្វា ឌីឈរត្តំ ឌក្កត្តិតិ អទេត្វា៉ រត្យា ចិចសាគេតិ រត្តិគំ អច្ចយេត, ចិរកាលាតិក្កមេគាតិ អទេត្វា ៉ បចខ្ខត្តិតិ សក្ខិយោឌតិកំ ឌលិតំ ទេលាហកុម្ភិ៍ កបេប្បត សល្លិតំ ឌលិតតម្ពទេលាហរសបុណ្ណំ ទេលាហកុម្ភិ៍ គិរយបាលេហិ លិត្វា បច្ចត្តិ៉ គុស្សីលាតិ បរគារិកា៉

ៗចំ យហាសទេត្វា បរគារិកអតិចារិកាគំ បច្ចគសិម្ពលិគិរយំ ឥរស្សត្វា ខ្លទេតា បទំ សាយិកចត្វាសស្សុសសុរចត្វាឌីតិ អបុទេត្តិគំ បច្ចគដ្ឋាគំ បកាទេសទេត្វា “ឃា ចា”តិអាឌិយាហ៉ តត្ថ អតិមញ្ញាតីតិ កិសខាតទេក (ខា៉ ៗ៉ៗ៉លិប៉ អាគយោ) ចុត្តំ សាយិកចត្តំ អកទេរាត្តិ អតិក្កមិត្វា មញ្ញាតិ៉ ទេឌក្ខ៍ ចាតិ សាយិកស្ស ទេឌក្ខកាតទំ៉ គគត្ថុរត្តិ សាយិកស្ស កកិតិ៉ ៗទេតសមិ ហិ អញ្ញាតរស្ស ហត្ថបិឌបិក្ខិបរិកមូត្យាបគទេកាឌគាឌិទេកឌំ ចត្តំ អបុទេត្តិ ទេតសុ ហិទេរាត្តប្បំ អត្យុបក្ខទេបត្តិ ទេត អតិមញ្ញាតិ គាម, សាបិ គិទេយ គិម្ពាត្តិ៉ ចទេក្កគាតិ តស្សា សាយិកចត្វាឌីគំ អបរិប្ចុរិកាឃ សាយិកាគយោ អទេក្កាសិត្វា បរិកាសិត្វា គិទេយ គិម្ពាត្តាឃ ទេលាហបចចិឃំ គិបខ្ខាទេបត្វា អឃសក្កុតា មុលំ ចិចរិត្វា ខាលិសេត ឌីចញ្ចុ គិម្ពាហត្តិ, រខ្ខុខាគ្គទេគត សខាគ្គំ កណ្ឌត្តិ៉ កិមិគត្ថិ កិមិករិតំ៉ ខ្លាឌំ ចុត្តំ ទេហាតិ – យហារាឌ, ទេសា ទេតរឃិកសទេត្វា ៗចំ គិក្កន្ធិតំ អត្តទេគា ញ្ញារេមត ញ្ញាមយត្តំ ឌីចំរ្យអាចុរេឆហិ ទេកាក្ខិតទេកាក្ខិតដ្ឋាទេត សខ្ខារេតហិ យហារកោលិប្បរាទេណាហិ កិមីហិ ករិតំ បស្សតិ៉ ចិញ្ញាទេបត្យ គ សទេក្កាតីតិ គិរយបាលេ ឃាចិត្យកាទេយាបិ កិញ្ចិ ចត្តុំ គ សទេក្កាតិ៉ តាបទេតតិ ៗចំ សា តត្ថ ខាហុតិ ចស្សសហស្សាតិ បច្ចិត្វា បុត តាបគយហាគិទេយ បច្ចតិ៉

ៗចំ យហាសទេត្វា សាយិកចត្វាសស្សុសសុរចត្វាឌីតិ អបុទេត្តិគំ បច្ចគគិរយំ ឥរស្សត្វា ខ្លកាតិ ស្វកកិកាឌីគំ បច្ចគគិទេយ ឥរស្សទេត្វា “ខ្ចុរត្ថិកា”តិអាឌិយាហ ៉ តត្ថ អចទេណ្ណ ចណ្ណការកាតិ ទេបសុញ្ញការកា៉ លារតឌីត្តិ ៗទេត ខ្ចុរត្ថិកាគយោ ៗទេតហិ សត្តិអាឌីហិ ហញ្ញាយាគា ទេចតរលិំ គតិ៍ បតត្តិតិ អទេត្វា៉ ទេសសាតិ ខ្ចុរត្ថិកាឌីគំ បច្ចគដ្ឋាគាតិ គិមិខាតទេក អាចិ កចិស្សត្តិ៉ កុដកាទីតិ កុដចិគិច្ឆយស្ស ទេចច តុលិកុដាឌីគត្ថុ ការទេក សគ្គារេឃតំ ចុត្តំ៉ តត្ថ កុដចិគិច្ឆយកុដក្ខការកកុដអញ្ញុបតិកាគំ បច្ចគគិរយា គិមិខាតទេក អាចិ កចិស្សត្តិ៉

វត្តន្តិ វមិតកំ។ ទុរត្តានន្តិ ទុក្កតត្តកាវានំ។ ឋានំ វុត្តំ ហោតិ – មហារាជ, តេ ទុរត្តកាវា សត្តា អយកូដេហិ មត្ថកេ កិដ្ឋយានេ វមន្តិ, តតោ តំ វន្តំ ជលិតអយកបល្លេហិ តេសុ ឧកដ្ឋានំ មុខេ លិបន្តិ, ឥតិ តេ បរេសំ វន្តំ ភុញ្ជន្តិ នាម។ ភេរណ្ឌកាតិ សិង្គាលី។ វិប្ផន្ទមានន្តិ អធោមុខំ និបជ្ជាបិតំ និក្កឌ្ឍិតជិវ្ហតោ ចិតោ ច វិប្ផន្ទមានំ។ មិលោកាតិ ឆ្លាកចារកមិលោកេ បក្ខិនាតិ ធាទ្វេបនេន្ត។ គត្វា តេតិ គត្វានេ តេ។ និរយម្ហិ ឧស្សទនិរយំ។ បាឡិយំ បន “និរយំ អធោ”តិ លិខិតំ។ អយំ បន និរយោ និមិជាតកេ អាវិ កថិយ្យតីតិ។

ឥតិ មហាសត្តោ ឯត្តកេ និរយេ ទស្សេត្វា ឥទានិ ទេវលោកសម្បត្តិំ គន្ត្វា ទេវលោកេ ទស្សេន្តោ អាហ –

១៦១។

“សន្តោ ច សគ្គំ គច្ឆន្តិ, សុចិណ្ណេនេវ កម្មុនា;

សុចិណ្ណស្ស ផលំ បស្ស, សិន្ទា ទេវា សព្រហ្មកា។

១៦២។

“តំ តំ ព្រូមិ មហារាជ, ធម្មំ រដ្ឋបតី ចរ;

តថា រាជ ចរាហិ ធម្មំ, យថា តំ សុចិណ្ណំ នានុតប្បេយ្យ បច្ឆា”តិ។

តត្ថ សន្តោតិ កាយាទីហិ ឧបសន្តា។ ឧទ្ធន្តិ ទេវលោកំ។ សិន្ទាតិ តត្ថ តត្ថ ឋានេ ទស្សេតិ សទ្ធិំ មហាសត្តោ ហិស្ស ចាតុមហារាជិកេ ទេវេ ទស្សេន្តោ, “មហារាជ, ចាតុមហារាជិកេ ទេវេ បស្ស, ចត្តារោ មហារាជានោ បស្ស, តាវតិំសេ បស្ស, សក្កំ បស្សា”តិ ឯវំ សន្តោបិ សិន្ទកេ សព្រហ្មកេ ច ទេវេ ទស្សេន្តោ “ឋានម្បិ សុចិណ្ណស្ស ផលំ ឋានម្បិ ផល”ន្តិ ទស្សេសិ។ តំ តំ ព្រូមីតិ តស្មា តំ វទាមិ។ ធម្មន្តិ ឋានេតា បដ្ឋាយ បាណាតិបាតាទីនិ បញ្ច វេរានិ បហាយ ទានាទីនិ បុញ្ញានិ ករោហីតិ។ យថា តំ សុចិណ្ណំ នានុតប្បេយ្យាតិ យថា តំ ទានាទិបុញ្ញកម្មំ សុចិណ្ណំ បិតុឃាតកម្មបច្ចយំ វិប្បដិសារំ បដិច្ឆាទេត្វា សមត្ថតាយ តំ នានុតប្បេយ្យ, តថា តំ សុចិណ្ណំ ចរ, នាហំ បុញ្ញំ ករោហីតិ អត្ថោ។

សោ មហាសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា តតោ បដ្ឋាយ អស្សាសំ បដិលភិ។ ទោណិសត្តោ បន កិញ្ចិ កាលំ តត្ថ វសិត្វា អត្តនោ វសនដ្ឋានមេវ គតោ។

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ຘມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວ, ປຸເພ຺ພເປສ ມຍາ ອສ຺ສາສິເຕາເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເມາຘາເນສິ “ຕທາ ຣາຊາ ອຊາຕສຕ຺ຕຸ ອເຫາສິ, ອິສິຄເຓາ ພຸທ຺ທປຣິສາ, ສໍກິຈ຺ຈປຓ຺ຑິເຕາ ປນ ອຫເມວ ອເຫາສິ”ນ຺ຕິ

ສໍກິຈ຺ຈຊາຕກວຓ຺ຓນາ ທຸຕິຍາ

ຊາຕກຸທ຺ທານໍ –

ອຖ ສຏ຺ຐິນິປາຕມ຺ຫິ ສຸຓາຖ ມມ ຠາສິຕໍ;

ຊາຕກສວ຺ຫຍເນາ ປວເຣາ, ເສາຓກອຣິນ຺ທສວ຺ຫຍເນາ;

ຕທາ ວຸຕ຺ຕຣເຖສຠກິຈ຺ຈວເຣາຕິ

ສຏ຺ຐິນິປາຕວຓ຺ຓນາ ນິຏ຺ຐິຕາ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

## ១៨។ អសីតិនិបាតោ

### [៥៣៣] ១។ ចូឡហំសជាតកវណ្ណនា

សុមុខាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរស្ស ជីវិតបរិច្ចាគំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តេន ហិ តថាគតំ ជីវិតា វោរោបេតុំ បយោជិតេសុ ធនុគ្គហេសុ បឋមំ បេសិតោ អាគន្ត្វា “នាហំ, ភន្តេ, សក្កោមិ តំ ភគវន្តំ ជីវិតា វោរោបេតុំ, មហិទ្ធិកោ សោ ភគវា មហានុភាវោ”តិ វុត្តេ ទេវទត្តោ “អលំ, អាវុសោ, មា ត្វំ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេហិ, អហមេវ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេស្សាមី”តិ វត្វា តថាគតេ គិជ្ឈកូដបព្ពតស្ស បច្ឆិមច្ឆាយាយ ចង្កមន្តេ សយំ គិជ្ឈកូដំ បព្ពតំ អភិរុហិត្វា យន្តវេគេន មហតិំ សិលំ បវិជ្ឈិ “ឥមាយ សិលាយ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេស្សាមី”តិ។ តទា ទ្វេ បព្ពតកូដា សមាគន្ត្វា តំ សិលំ សម្បដិច្ឆិំសុ។ តតោ បបដិកា ឧប្បតិត្វា ភគវតោ បាទំ បហរិត្វា រុហិរំ ឧប្បាទេសិ, ពលវវេទនា បវត្តិំសុ។ ជីវកោ តថាគតស្ស បាទំ សត្ថកេន ផាលេត្វា ទុដ្ឋលោហិតំ វមេត្វា បូតិមំសំ អបនេត្វា ធោវិត្វា ភេសជ្ជំ អាលិម្បិត្វា និរោគមកាសិ។ សត្ថា បុរិមសទិសមេវ វិគតទរថបរិឡាហោ មហតិយា ពុទ្ធលីលាយ វិចរិ។

អថ នំ ទិស្វា ទេវទត្តោ ចិន្តេសិ – “សមណស្ស គោតមស្ស រូបសោភគ្គប្បត្តំ សរីរំ ទិស្វា កោចិ មនុស្សភូតោ ឧបសង្កមិតុំ ន សក្កោតិ, រញ្ញោ បន នាឡាគិរិ នាម ហត្ថី ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ពុទ្ធធម្មសង្ឃគុណេ ន ជានាតិ, សោ តំ ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សតី”តិ។ សោ គន្ត្វា រញ្ញោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ហត្ថាចរិយំ បក្កោសាបេត្វា “សម្ម, ស្វេ នាឡាគិរិំ មត្តំ កត្វា បាតោវ សមណេន គោតមេន បដិបន្នវីថិយំ វិស្សជ្ជេហី”តិ អាហ។ ទេវទត្តោបិ នំ “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ហត្ថី កិត្តកំ សុរំ បិវតី”តិ បុច្ឆិត្វា “អដ្ឋ ឃដេ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “តេន ហិ ស្វេ ត្វំ តំ សោឡស ឃដេ បាយេត្វា សមណេន គោតមេន បដិបន្នវីថិយំ អភិមុខំ ករេយ្យាសី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ រាជា នគរេ ភេរិំ ចរាបេសិ – “ស្វេ នាឡាគិរិំ មត្តំ កត្វា នគរេ វិស្សជ្ជេស្សតិ, នាគរា បាតោវ សព្ពកិច្ចានិ កត្វា អន្តរវីថិំ មា បដិបជ្ជិំសូ”តិ។ ទេវទត្តោបិ រាជនិវេសនា ឱរុយ្ហ ហត្ថិសាលំ គន្ត្វា ហត្ថិគោបកេ អាមន្តេត្វា “មយំ ភណេ ឧច្ចដ្ឋានិយំ នីចដ្ឋានេ, នីចដ្ឋានិយំ វា ឧច្ចដ្ឋានេ កាតុំ សមត្ថា, សចេ វោ យសេន អត្ថោ, ស្វេ បាតោវ នាឡាគិរិំ តិខិណសុរាយ សោឡស ឃដេ បាយេត្វា សមណស្ស គោតមស្ស អាគមនវេលាយ តុត្តតោមរេហិ វិជ្ឈិត្វា កុជ្ឈាបេត្វា ហត្ថិសាលំ ភិន្ទាបេត្វា សមណេន គោតមេន បដិបន្នវីថិយំ អភិមុខំ កត្វា សមណំ គោតមំ ជីវិតក្ខយំ បាបេថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។

សា បវត្តិ សកលនគរេ វិត្ថារិកា អហោសិ។ ពុទ្ធធម្មសង្ឃមាមកា ឧបាសកា តំ សុត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, ទេវទត្តោ រញ្ញា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា ស្វេ តុម្ហេហិ បដិបន្នវីថិយំ នាឡាគិរិំ វិស្សជ្ជាបេស្សតិ, ស្វេ បិណ្ឌាយ អបវិសិត្វា ឥធេវ ហោថ, មយំ វិហារេយេវ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ភិក្ខំ ទស្សាមា”តិ វទិំសុ។ សត្ថាបិ “ស្វេ បិណ្ឌាយ ន បវិសិស្សាមី”តិ អវត្វាវ “អហំ ស្វេ នាឡាគិរិំ ទមេត្វា

បាដិហារិយំ ពត្វា ពិត្ថិយេ យទ្ទិត្វា ទាឌកហេ បិណ្ឌាយ អចរិត្វាច កិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ តករា តិក្ខមិត្វា ចេឡូចតមេច អាកមិស្សាមិ, ទាឌកហចាសិតោបិ ពហូតិ កត្តកាឌតាតិ គហេត្វា ចេឡូចតមេច អាកមិស្សត្តិ, ស្ថ ចិហារេរេយច កត្តក្កំ កចិស្សតី”តិ ញ្ញមិតា ការណេត ពេនំ អធិចានេនិ ពេ ពថាគពស្ស អធិចានំ ចិធិត្វា កត្តកាឌតាតិ អាហរិត្វា “ចិហារេរេយច ទាតំ ទស្សាមា”តិ បក្កមិំសុ។

សត្ថាបិ បឋមយាមេ ធម្មំ ទេសេត្វា មជ្ឈិមយាមេ ទេចតាតំ បញ្ហំ ចិស្សជ្ជេត្វា បច្ឆិមយាមស្ស បឋមកោដ្ឋាសេ សីហសេយ្យំ កប្បេត្វា ទុតិយកោដ្ឋាសេ ផលសមាបត្តិយា ចីតិតាមេត្វា តតិយកោដ្ឋាសេ មហាករុណាសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា ឧដ្ឋាយ ពោធនេយ្យពន្ធវេ ឱលោកេន្តោ តាញអាកិរិតេមតេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សាតំ ធម្មាភិសមយំ ទិស្វា ចិភាតាយ រត្តិយា ពតសរីរបដិជគ្គនំ ហុត្វា អាយស្មន្តំ អាតន្ទំ អាមន្តេត្វា, “អាតន្ទ, អជ្ជ ទាឌកហបរិចត្តកេសុ អដ្ឋារសសុ មហាចិហារេសុ សព្ពេសមិ កិក្ខូតំ មយា សទ្ធិំ ទាឌកហំ បចិសិតុំ អារោចេហី”តិ អាហ។ ថេរោ តថា អកាសិ។ សព្ពេបិ កិក្ខូ ចេឡូចតេ សត្តិបតិំសុ។ សត្ថា មហាកិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ទាឌកហំ បិចិសិ។ អថ ហត្ថិមេណ្ឌោ ឃថាតុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជិំសុ, មហន្តា សមាគមោ អហោសិ។ សទ្ធាសមន្នាគតា មនុស្សា “អជ្ជ កិរ ពុទ្ធតាកស្ស តិរច្ឆាតតាគេត សង្គាមោ កចិស្សតិ, អត្តបមាណ ពុទ្ធលីឡាយ តាញអាកិរិតេមតំ បស្សិស្សាមា”តិ បិសាទហម្មិយគេហច្ឆទតាទីតិ អភិរុហិត្វា អដ្ឋំសុ។ អសទ្ធា បត មិច្ឆាទិដ្ឋិកា “អយំ តាញអាកិរិ ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ពុទ្ធាទីតំ គុណំ ត ជាតាតិ, សោ អជ្ជ សមណស្ស គោតមស្ស សុចណ្ណវណ្ណំ សរីរំ ចិទ្ធំសេត្វា ជីចិតក្ខយំ បាបេស្សតិ, អជ្ជ បច្ចាមិត្តស្ស បិដ្ឋិំ បស្សិស្សាមា”តិ បាសាទាទីសុ អដ្ឋំសុ។

ហត្ថីបិ ភគចត្តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា មនុស្សេ តាសេន្តោ គេហាតិ ចិទ្ធំសេន្តោ សកដាតិ សញ្ចុណ្ណេន្តោ សោណ្ឌំ ឧស្សាបេត្វា បហដ្ឋកណ្ណចាលោ បព្ពតោ ចិយ អជ្ឈោត្ថរន្តោ យេត ភគចា តេតាភិធាចិ។ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា កិក្ខូ ភគចន្តំ ឯតទវោចុំ – “អយំ, ភន្តេ, តាញអាកិរិ ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ឥមំ រច្ឆំ បដិបន្តោ, ត ខោ បតាយំ ពុទ្ធាទិគុណំ ជាតាតិ, បដិក្កមតុ, ភន្តេ, ភគចា, បដិក្កមតុ សុគតោ”តិ។ “មា, កិក្ខចេ, ភាយិត្ថ, បដិពលោ អហំ តាញអាកិរិំ ទមេតុ”ន្តិ។ អថាយស្មា សារិបុត្តោ សត្ថារំ យាចិ – “ភន្តេ, បិតុ ឧប្បន្នកិច្ចំ នាម ជេដ្ឋបុត្តស្ស ភារោ, អហមេច តំ ទមេមី”តិ។ អថ តំ សត្ថា, “សារិបុត្ត, ពុទ្ធពលំ នាម អញ្ញំ, សាចកពលំ អញ្ញំ, តិដ្ឋ ត្វ”ន្តិ បដិពាហិ។ ឯវំ យេភុយ្យេន អសីតិ មហាថេរា យាចិំសុ។ សត្ថា សព្ពេបិ បដិពាហិ។ អថ អាយស្មា អាតន្ទោ សត្ថរិ ពលចសិនេហេន អធិចាសេតុំ អសក្កោន្តោ “អយំ ហត្ថី បឋមំ មំ មារេតុ”តិ តថាគតស្សត្ថាយ ជីចិតំ បរិច្ចជិត្វា គន្ត្វា សត្ថុ បុរតោ អដ្ឋាសិ។ អថ តំ សត្ថា “អបេហិ, អាតន្ទ, មា មេ បុរតោ អដ្ឋាសី”តិ អាហ។ “ភន្តេ, អយំ ហត្ថី ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ កប្បុដ្ឋាតគ្គិសទិសោ បឋមំ មំ មារេត្វា បច្ឆា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគច្ឆតូ”តិ ថេរោ អចច។ យាចតតិយំ ចុច្ចមាតោបិ តថេច អដ្ឋាសិ ត បដិក្កមិ។ អថ តំ ភគចា ឥទ្ធិពលេត បដិក្កមាបេត្វា កិក្ខូតំ អន្តរេ ឋបេសិ។

តស្មិំ ខណេ ឯកា ឥត្ថី តាញអាកិរិំ ទិស្វា មរណភយភីតា បលាយមាតា អង្កេត គហិតំ ទារកំ ហត្ថិតោ ច តថាគតស្ស ច អន្តរេ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិ។ ហត្ថី តំ អនុពន្ធិត្វា តិចត្តិត្វា ទារកស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ ទារកោ មហាសទ្ទំ រចិ។ សត្ថា តាញអាកិរិំ ឱធិស្សកមេត្តាយ ផរិត្វា សុមធុរំ ព្រហ្មស្សរំ តិច្ឆារេត្វា “អម្ភោ តាញអាកិរិ តំ សោាញអម សុរាបានំ បាយេត្វា មត្តំ ករោន្តា ត ‘អញ្ញំ ហតិស្សតី’តិ ករិំសុ, ‘មំ ហតិស្សតី’តិ បត ករិំសុ, មា អការណេត ជង្ឃាយោ កិលមេន្តោ ចិចរិ, ឥតោ ឯហី”តិ បក្កោសិ។ សោ សត្ថុ ចចតំ សុត្វា អក្ខីតិ

ᩏᨾ᩠ᨾᩦᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᩁᩪᨸᩈᩥᩁᩥᩴ ᩐᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᩃᨴ᩠ᨵᩈᩴᩅᩮᨣᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨲᩮᨩᩮᨶ ᨸᩉᩦᨶᩈᩩᩁᩣᨾᨴᩮᩣ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩴ ᩐᩃᨾ᩠ᨻᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨧᩣᩃᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔ ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ, “ᨶᩣᩊᩣᨣᩥᩁᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᩉᨲ᩠ᨳᩦ, ᩋᩉᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩅᩣᩁᨱᩮᩣ, ᩍᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨾᩣ ᨧᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᨹᩁᩩᩈᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᨥᩣᨲᨠᩮᩣ ᨽᩅ, ᩈᨻ᩠ᨻᩈᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨭᩥᩃᨽᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩈᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨾ᩠ᨽᩴ ᨸᩁᩣᨾᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ –

“ᨾᩣ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁ ᨶᩣᨣᨾᩣᩈᨴᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨬ᩠ᩉᩥ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁ ᨶᩣᨣᨾᩣᩈᨴᩮᩣ;

ᨶ ᩉᩥ ᨶᩣᨣᩉᨲᩔ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁ, ᩈᩩᨣᨲᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᨿᨲᩮᩣ᪨

“ᨾᩣ ᨧ ᨾᨴᩮᩣ ᨾᩣ ᨧ ᨸᨾᩣᨴᩮᩣ, ᨶ ᩉᩥ ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᩅᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮ;

ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩥᩔᩈᩥ, ᨿᩮᨶ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩈᩩᨣᨲᩥᩴ ᨣᨾᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ (ᨧᩪᩊᩅ᪨ ᪓᪔᪒) –

ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨴᩮᩈᩮᩈᩥ᪨

ᨲᩔ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᨸᩦᨲᩥᨿᩣ ᨶᩥᩁᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨹᩩᨭᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᨧᩮ ᨠᩥᩁ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨽᩅᩥᩔᩣ, ᩈᩮᩣᨲᩣᨸᨲ᩠ᨲᩥᨹᩃᩴ ᩋᨵᩥᨣᨾᩥᩔᩣ᪨ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᨲᩴ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᩩᨭ᩠ᨮᩥᩴᩈᩩ ᩋᨸ᩠ᨹᩮᩣᨭᩥᩴᩈᩩ, ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩣ ᨶᩣᨶᩣᨽᩁᨱᩣᨶᩥ ᨡᩥᨸᩥᩴᩈᩩ, ᨲᩣᨶᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩔ ᩈᩁᩦᩁᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩣᩊᩣᨣᩥᩁᩥ ᨵᨶᨸᩣᩃᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᩮᩣ ᨸᨶ ᨵᨶᨸᩣᩃᨠᩈᨾᩣᨣᨾᩮ ᨧᨲᩩᩁᩣᩈᩦᨲᩥ ᨸᩣᨱᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᩋᨾᨲᩴ ᨸᩥᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨵᨶᨸᩣᩃᨠᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨽᨣᩅᨲᩮᩣ ᨸᩣᨴᩮ ᨸᩴᩈᩪᨶᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᩁᩥ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥ ᩋᩣᨠᩥᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨭᩥᨠᩩᨭᩥᨠᩮᩣᩅ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᨶᩪᨸᨧᩣᩁᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨴᩈᨻᩃᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩣᩃᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨴᨶ᩠ᨲᩈᩩᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨠᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᩥᩉᩮᨮᩮᩈᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᨶ᩠ᨶᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩮᩣ “ᨿᩮᩉᩥ ᨿᩴ ᨵᨶᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨲᩮᩈᨬ᩠ᨬᩮᩅ ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩪ”ᨲᩥ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣᨿ “ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᨿᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨸᩣᨭᩥᩉᩣᩁᩥᨿᩴ ᨠᨲᩴ, ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᨸᩥᨱ᩠ᨯᩣᨿ ᨧᩁᨱᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᩁᩪᨸ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮ ᨾᨴ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᩈᩘ᩠ᨥᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨩᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᨣᩁᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨶᨣᩁᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩋᨶ᩠ᨶᨸᩣᨶᨡᩣᨴᨶᩦᨿᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩅᩥᩉᩣᩁᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᨴᩣᨶᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᩈᩣᨿᨶ᩠ᩉᩈᨾᨿᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᩈᨽᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩪ ᨠᨳᩴ ᩈᨾᩩᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩩᩴ – “ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᨲᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨲᨳᩣᨣᨲᩔᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨲᩴ, ᨶᩣᩊᩣᨣᩥᩁᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᩁᩣ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᨸᨭᩥᨻᩣᩉᩥᨿᨾᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᨶᩣᨸᨣᨲᩮᩣ, ᩋᩉᩮᩣ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᨠᩣᩁᨠᩮᩣ, ᩋᩣᩅᩩᩈᩮᩣ, ᩋᩣᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩔ ᨣᩩᨱᨠᨳᩣ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨿᩣ ᩑᨲ᩠ᨳᩣ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᨠᩩᨭᩥᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ “ᨠᩣᨿ ᨶᩩᨲ᩠ᨳ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩑᨲᩁᩉᩥ ᨠᨳᩣᨿ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩣᨿ ᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩥᩁᨧ᩠ᨨᩣᨶᨿᩮᩣᨶᩥᨿᩴ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨿᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᨿᩣᨧᩥᨲᩮᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥ᪨

អតីតេ យហិសកាទេ្ទ សាកលតកេទ សាកទេលិ តាយ ទាឌា ឆទេ្យុត ទដ្ឋំ កាទេទសិ៍ ពងា តកាទទេពា អចិឝ្វទេទ ៦កម្ពិ៍ ទេតសាឝកាយទេក អញ្ញាពទេទា ទេតសាទេឝា ឋិទេសហិ សក្យទេលា ពាត្តិ្វា តកទេទ ចិក្កិលាទេត្តា ឌីចិក៌ កទេប្យសិ៍ តកាទទេពា ឆ អចិឝ្វទេទ អាចដ្ឋទេពា ក្វាឝសទេឃាឌទេតា យាត្យុសិទេឃា តាយ បឝ្យសទេទា អទេហាសិ បញ្ហាចណ្ណបឝ្យសញ្ញាទេត្វា៍ ពត្ថ តាតប្យកាទេទា សក្យលាសទ្លេ្សា ឌ្លពទិ៍ ទេសា ទេតសាទេឝា ពត្ថ អតិឃាទេយត ឋិទេស ឌ្លទេ្លសិ៍ ពម្ពិ៍ កាទេល ឆពទ្រេ្ឋា ហ៊ំសទាឌា លត្តឆ្ទុតិហ៊ំសសហស្សបទិចាទេទា ចិត្តក្វូឌបត្តទេព ស្យុចណ្ណក្យហាឃំ ចសតិ, ស្យុប្យទេលា តាយស្ស ទេសតាបតិ អទេហាសិ៍ អទេឆកឌិចស៍ ពទេពា ហ៊ំសឃ្វឆា កតិបឃា ស្យុចណ្ណហ៊ំសា យាត្យុសិឃំ សទ៍ កត្ត្វា បហ្វុតទេកាចទេទ ពម្ពិ៍ ឃឆាស្យុល៍ ចិចទិត្វា ស្យុហិតា ចិត្តក្វូឌិ៍ អាកត្ត្វា ឆពទ្រេ្ឋស្ស អាទេទាទេចស៊្យុ – “យហាទាឌ, យត្យុស្សបទេឆ យាត្យុសិទេឃា តាយ បឝ្យសទេទា សយ្យត្តទេកាចទេទា, ពត្ថ ទេកាចទ៍ កល៊ិញ្ញុំ កន្ទាយា”តិ៍ ទេសា “យត្យុស្សបទេឆា តាយ សាសទេគ្គា សប្យឌិកទេឃា, យា ទេចា ទ្វុទ្ធិត្វា”តិ បឌិក្កិបិត្វាបិ ទេពហិ ប្យុតប្យុត៌ ក្យុទ្ធយាទេតា “សទេច ព្យុយ្យាក៌ ទ្វុទ្ធតិ, កន្ទាយា”តិ សបទិចាទេទា ព៌ សទ៍ អកយាសិ៍ ទេសា អាកាសា ឌ្លពទេត្តា ឋិឆ៌ ឋិទេស បទេចទេសទេត្តាទេឃច ឌ្លពទិ៍ អឆស្ស ឋិទេសា ឋិឆ៌ អឃបដ្ឋទេកត កទ្លេទេត្តា ចិឃ អាពត្តិ្វា កល៊ិញ្ញុអឆស្ស “លិត្តិស្សាយិ ត”ត្តិ អាកឆ្លត្តស្ស បឆយចាទេទ ចយុំ លិឌ្ឋិ, ឝ្យុតិឃចាទេទ យំស៍ លិឌ្ឋិ, ពតិឃចាទេទ ត្យ្យុ លិឌ្ឋិ, ឋិទេសា អដ្ឋិ អាហឆ្ឋ អដ្ឋាសិ, ទេលិហិត៌ បណ្ណូទិ, ពាលចទេចឝតា បចត្តិស្យុ៍

ទេសា ចិទេត្តសិ – “សចាហ៊ំ ពាទ្លេទចំ ទេចិស្សាយិ, ពាពតកា ទេយ ក្វព្វស្តា ហ្យុត្វា ទេកាចទ៍ អក្កល៊ិញ្ញ្វាា លាពញ្ញ្វាាច បលិឃត្តា ឝ្យុត្តាលពាឃ យហាសយ្យុទេ្ឋ បតិស្សត្តី”តិ៍ ទេសា ទេចឝត៌ អឆិចាទេសត្វា ពាតីត៌ ឃាចឝត្ថំ ចទិត្វា ហ៊ំសាត៌ កឹត្យអតកាទេល យហទេត្តត សទេ្ឋត ពាទ្លេទចំ ទេចិ៍ ព៌ ស្យុត្វា ទេព ហ៊ំសា យទេលាកឃពឌ្ឋិតា ចក្កចក្កា ហ្យុត្វា ចិត្តក្វូឌកិយ្យុលា បក្កយិស្យុ៍ ទេពស្យុ បក្កទេត្តស្យុ ស្យុប្យទេលា ហ៊ំសទេសតាបតិ “កត្ថិ ត្យុ ទេលា ឮឆ៌ កឃំ យហាទាឌស្ស ក្វប្យត្តំ, ឌាតិស្សាយិ ត”ត្តិ ទេចទេកត បក្ខត្តិត្វា ប្យុទទេពា កឆ្លត្តស្ស ហ៊ំសកលាស្ស អត្តទេទ យហាសត្ថំ អឌិស្វា យឌ្ឈិយហ៊ំសកលំ ចិចិតិ, ពត្ថបិ អឌិស្វា បឆ្ឋិយហ៊ំសកលំ ចិចិតិ, ពត្ថបិ អឌិស្វា “តិស្សំសឃំ ពទេស្សទេចឆ៌ កឃំ ក្វប្យត្តំ”ត្តិ តិចត្តិត្វា អាកឆ្លទេត្តា យហាសត្ថំ ឋិទេស ពាទ្ឋិ ទេលិហិតយក្ខិត៌ ឝ្យុក្ខាត្យុទ៍ បដ្ឋបិទេ្ឋ តិបត្តំ ឌិស្វា “យា កាឃិ, យហាទាឌ, អហ៊ំ យយ ឌីចិត៌ បទិច្ចឌិត្វា ត្យុទេយ្យុបិសទេពា ទេយាទេចស្សាយិ”តិ ចឝទេត្តា ឌ្លពទិត្វា យហាសត្ថំ អស្សាទេសទេត្តាច បដ្ឋបិទេ្ឋ តិសីឌិ៍ អឆ ត៌ ឌីយំសទេត្តា យហាសទេត្តា បឆយំ កាឆយាហ –

១៍

“ស្យុយ្យុល អត្យុបចិតត្តា, បក្កយត្តិ ចិហក្កយា;

កន្ទ ត្យុចយ្យិ យា កឌ្ឋិ, តត្ថិ ពាទេ្ល សហាឃតា”តិ៍

ពត្ថ អត្យុបចិតត្តាតិ សិទេតទេហត អាលឃចទេសត អទេតាទេលិទេកត្តា៍ បក្កយត្តីតិ ៦ទេព លត្តឆ្ទុតិ ហ៊ំសសហស្សា ពាតិចិហក្កយា យំ លទេ្លត្វា កន្ទត្តិ, ត្វយ្យិ កន្ទ, យា ឮឆ ចាសំ អាកឌ្ឋិ, ៦ចញ្ញាបិទេសត ពាទេ្ល យឃិ សហាឃតា តាយ តត្ថិ, ត ហិ ទេព អហ៊ំ ឮឝាតិ កិច្ចិ សហាឃកិច្ចំ កាត្យុំ សក្កិស្សាយិ, កិ៍ ទេព យឃា តិទ្វុបកាទេទត, បបត្តំ អកត្វា កទេន្ទចាតិ ចឝតិ៍

ຊຸເຕາ ປຣ –

໑.

“ກເຣຍ຺ຍ ຈາຫໍ ນ ຈາ ກເຣຍ຺ຍ, ນ ເຕນ ອມເຣາ ສິຍໍ;

ສຸລິຕໍ ຕໍ ປິລິສິຕ຺ວາ, ທຸກ຺ຂິຕໍ ຕໍ ຄຈ຺ສິ ຊເນ.

໒.

“ມຣຕໍ ຈາ ຕຍາ ສຄ຺ຄໍ, ຂີວິຕໍ ຈາ ຕຍາ ວິນາ;

ຕເສຈ ມຣຕໍ ເສເຍ຺ຍາ, ຍເຕ຺ຕາ ຂີເວ ຕຍາ ວິນາ.

໓.

“ເນສ ທເມ຺ມາ ມຫາຣາຊ, ຍໍ ຕໍ ວຈໍ ກຕໍ ຊເນ;

ຍາ ຄຕິ ປຸຍ຺ຍາສາ ມຍ຺ຍໍ ສຸຂເຕ ວິຫກາລິປ.

໔.

“ກາ ນຸ ປໍເສສ ທຖ຺ສ຺ສ, ຄຕິ ອຎ຺ຎາ ມຫານສາ;

ສາ ຄຕີ ເຍຕຍານສ຺ສ, ມຸຕ຺ຕສ຺ສ ຕຈ ສຸຂຕີ.

໕.

“កិំ ចា ត្វំ បស្សសេ អត្ថំ, យយ ត្យឃ្ញោ បក្លិយ;

ពោរាតិតំ ចាចសិដ្ឋាតំ, ភ្កិត្តំ ឌីចិតក្លូយេ។

៧។

“ឃំ ភ គញ្ញាភេចបិណ្ឌា, អនេត្ថភ តយសា គតំ;

តាឌិសេ សញ្ញាឌំ បិលំ, គយត្វយកិនេឌាតយេ។

៨។

“គធំ ត្យ បតតំ សេដ្ឋ, ឆមេ្ម អត្ថំ ភ ព្យុញ្ញសិ;

ឆម្មោ អបចិតោ សន្តោ, អត្ថំ ចស្សោតិ បិលិតំ។

៩។

“សោហំ ឆម្មំ អបេក្ខានោ, ឆម្មោ ចត្ថំ សមុដ្ឋិតំ;

កត្តិញ្ញា តយិ សម្បស្សំ, ភាចគក្ខាមិ ឌីចិតំ។

១០។ “អត្ថា ខេសា សតំ ឆម្មោ, យោ មិត្តា មិត្តមាបទេ។

ភ ចនេ ឌីចិតស្សាបិ, ហេតុឆម្មមនុស្សរំ។

១១។

“ស្វាយំ ឆម្មោ ច ខោ ចិណ្ណោ, កត្តិ ច ចិឌិតា មយិ;

កាយំ ករស្ស យថ្យេតំ, គន្ឋេចាត្យេតា យថា៕

១៥៕

“អបិ ត្វេចិ គេត កាលេ, ឃំ លស្ដុំ ខាតាតំតំ យថា;

តឃា តំ ញុន្ដិសយ្យត្តំ, អស្ស បទយសិទ្ធិតំ៕

១៦៕

“ព្ទេច្ចិ យត្តឃត្តានំ, អរិឃានំ អរិឃវុត្តិនំ;

បច្ចិស្សេឆ តេសាគោ, អាត្យុរាតយិចត្តកោ៕

១៧៕

“តេ សត្យុយកិសញ្ញាត្ល, ឌីឈរត្តំ ហិតា ឌិឌា;

ត្យុហឹឃ្យាសិត្ត ក្ខុរេឃា, ត សញ្ញាលេស្យុយាសតា៕

១៨៕

“ឆតរេដ្ឋ ច ឌិស្វាត, សយុខ្លេត្ត តេតា តេតា;

អកិត្លយឆ ចេពេត, ឌិឌសត្យុ ឌិឌាឆិបេ៕

១៩៕

“េសា ច េចេកតកិក្កមុ, អាសជ្ជ បទេម ឋិេដ;

បច្ចុកយិត្វ េតសាេកា, ពន្ធា ព្ទតិ ចិចិត្តឃំ។

១៧។

“ឲកំច ពន្ធយាសិត់, អពន្ធញ្ញា បុតាបទ់;

អាសជ្ជ ពន្ធយាសិត់, េបក្លុយាតយឌឹតចំ។

១៨។

“តេតា េសា ចិយេតាេឃច, បណ្ឌេទ អន្ត្រកាសឆ;

បចន្ធកាេឃ អាសិេត, ឋិឌសញ្ឈកណាឆិេប។

១៩។

“ឃំ ត្ បិេសត យហតា, ពេន្ធា ត ក្សុេត ឋិសំ;

អឆ កស្ទា អពេន្ធា ត្វំ, ពលឹ បក្លុំ ត កន្ទសិ។

២០។

“កំ ត្ ឲ្យាឃំ ឋិេឌា េហាតិ, ម្យុេត្តា ពន្ធ្ញុបិសសិ;

ឌ្ហាឃ សក្យណា ឃត្តុំ, កំ ឲេកា អចហឹឃសិ។

២១។

“រាជា មេ សោ ជិតាមិត្ត, សខា បិឡសេមា ច មេ;

តេន តំ វិជហិស្សាមិ, យាវ កាលស្ស បរិយាយំ។

១១។

“កថំ បមាយំ វិហេក្កា, នាគ្គស បិសមោន្តិតំ;

បគេញ្ញពំ មហន្តានំ, វេទិន្តមហេន្តិ អាបទំ។

១២។

“យថា បរាភវោ ហោតិ, វេបិ សោ ជីវិតសង្ខយេ;

អថ ខាលព្ទោ បិសព្ទោ, អាសន្នាបិ ន ពុជ្ឈតិ។

១៣។

“អបិ ចេត្វ មហាបញ្ញោ, បិសា ពាហុវិសា តតា;

ក្បុម្ហាសន្ន ពុជ្ឈន្តិ, អចេតំ ជីវិតក្ខយេ”តិ។ –

ព្ទិមាសំ គាថានំ សម្ពន្ធោ បិណ្ឌត្ថេមេតេន វេទិតព្វោ។

តត្ថ កណ្ហោ ចាតិ, មហារាជ, អហំ ព្ទេតា កណ្ហាយំ ចា ន ចា, នាហំ តេន កាមេន ចា អកាមេន ចា អមេរា សិយំ, អហញ្ហិ ព្ទេតា កេតាបិ អកេតាបិ មរណេតា អមុត្តោច, ព្ទេតា បុព្វេ បន សុលិតំ តំ ក្ហបិសិត្វា ព្ទខាតិ ក្សុល្លិតំ តំ កថំ ជហេមេត្ថិ ចខតិ។ មរណំ ចាតិ មម អកណ្ហត្តស្ស ចា តយា សន្ធិំ មរណំ ភវេយ្យ, កណ្ហត្តស្ស ចា តយា វិនា ជីវិតំ។ តេសុ ទ្វីសុ យំ តយា សន្ធិំ មរណំ, តទេវ មេ វរំ, យំ តយា វិនា ជីវេយ្យំ, ន មេ តំ វរន្តិ អត្ថោ។ ក្សុតេតិ យា តវ កតិ និបុត្តិ, សាវ មយ្ហាក្សុតិ។ សា កខន្តិ សព្វ សុមុខ មម តាវ ខញ្ញេហន

ចាលបរិវេន ពន្ធស្ស បរហត្ថំ ពតស្ស សា ពតិ ទុក្ខតុ, តច បត វេចតឃាតស្ស សវេចតតស្ស បញ្ញចវេតា យុត្តស្ស ពធំ ទុក្ខតិ។

បក្ខិយាតិ បក្ខសយ្ហក្ខ ក្ខកិតក្ខិ អយ្យាកំ ក្ខិក្ខំ ឌីចិតក្ខវេឃ សតិ តំ យយ ចា តច ចា អចសិក្ខចាតីភំ ចា កំ អត្ថំ បស្សសិ។ ឃំ ភាតិ ឲត្ថ ភ-ពារេទា ក្ខបយាវេភ។ ពញ្ញាភវេចបិញ្ញាតិ ពញ្ញាភវេចបិញ្ញ, អឃវេយច ចា បរិវេជា, ពញ្ញាភសជិទ៌សាកឃបក្ខាតិ អវេត្ថា។ តយសាតិ តយសិ។ ពតត្តិ ពតំ, អឃវេយច ចា បរិវេជា។ បុទិយស្ស ភ-ពារស្ស ត្ថាយិភា សប្បវេភ្ញា, “ភ ពត”ត្តិ ពតំ ចិឃាតិ អវេត្ថា។ ត្ថាជំ ចុត្តំ វេហាតិ – តឃិ បរិហំ ចជវេត្តបិ អចជវេត្តបិ យយ ឌីចិតស្ស អភាចា ឃំ តច បរិហាសញ្ញាជភំ, តំ អវេត្ថក តយសិ ពតំ ចិឃ កិញ្ចិវេជច ទុបកថំ អបក្ខក្ខក្ខហំ, តាជិវេស តច អបក្ខក្ខក្ខវេហ បរិហាសញ្ញាជវេភ តំ បរិហំ សញ្ញាជវេត្តា ពយត្ថំ វេជាវេតយ្យាសីតិ។

ឆវេយ្យា អបចិវេតា សវេត្តាតិ ឆវេយ្យា ឬឌីវេតា យាតិវេតា សយាវេភា។ អត្ថំ ឆវេស្សាតីតិ ចុជ្ជិ ឆវេស្សតិ។ អវេបក្ខាវេភាតិ អវេបក្ខវេត្តា។ ឆយ្យា ចត្តត្តិ ឆយ្យុវេតា ច អត្ថំ សយុជ្ជិតំ បស្សវេត្តា។ ភត្តិត្តិ សិវេភហំ។ សតំ ឆវេយ្យាតិ បក្ខិតាភំ សភាវេចា។ វេឃា យិវេត្តាតិ វេឃា យិវេត្តា អាបជាបុ យិត្តំ ភ ចវេជ, តស្ស អចជត្តស្ស យិត្តស្ស ឲស សភាវេចា ភាយ អន្ធា សតំ ឆវេយ្យា។ ចិជិតាតិ បរិពជិ ជាតា។ ពាយំ ពវេស្សតិ ឲតំ យយ ពាយំ យឃា ត្ថក្ខិតំ យយ ចចភំ ពវេស្ស។ អបិ វេត្ថចំ ពវេត ពាវេលតិ អបិ តុ ឲចំ ពវេត ពាវេល យឃិ ត្ថយក្ខិ ជាវេភ បរិវេសភ ពាវេន្ធ។ បវេយឃិចុតត្តិ បវេយបរិបុញ្ញិ។

ត្ថាវេច្ចចំ យក្ខឃក្ខាភត្តិ “ពន្ធ, ភ ពន្ធាយី”តិ ឲចំ ពវេចក្ខាភំ អវិឃាភត្តិ អាចាវេអវិឃាភំ។ បក្ខជិស្សចាតិ ពាឃាឃាតិ ភិចាវេសក្ខា វេត្ថយាលំ បិត្យអក្ខិត្វា យុក្កទំ អាជាឃ អាពន្ធវេត្តា អជិស្សចា អាតុទាភត្តិ ពិលិភាភំ យក្ខ ចិឃ អភិសក្ខិក្ខាតិ, ភិក្ខវេច, វេត ក្ខវេភាបិ សត្ថំ អាឃត្តិ បស្សិត្វា ហិតាតិ ឌីឈវេត្ថំ អញ្ញាយញ្ញាស្ស ហិតា យុក្ខចិត្វា ភ សញ្ញាវេលក្ខុយាសតាតិ អាសភវេតា ភ ចលិក្ខុ, ឃចាភិសិត្វាច អវេហក្ខុ ក្ខុយុវេលា បភ “អឃំ វេភសាវេជា អាពក្ខា បហវេត្តា យំ បធយំ បហវេត្វ”តិ ចិវេត្តត្វា យហាសត្ថំ បន្ធវេតា ពត្វា ភិសីជិ។

ឆតាវេជ្ជតិ ហំវេស សយុវេន្ធវេត្តតិ យវេលាកវេឃភ ត្ថវេតា ចិវេតា ច ក្ខប្បាតវេត្ត ជិក្ខា អាសជ្ជាតិ ត្ថតាវេទ វេជ្ជ ជវេភ ក្ខបពក្ខា បក្ខពយិត្វាតិ “ពន្ធ, ភ ពន្ធ”តិ ចិវេត្តវេត្តា ក្ខបជាវេទវេត្តា អពយិត្វ, វេចពំ ហាវេបត្វា សលិពំ អពយាសិ អាសជ្ជ ពន្ធយាសីភត្តិ ពន្ធំ យហាសត្ថំ ក្ខបពក្ខា ភិសិក្ខំ ក្ខុយុលំ អឌីភចត្តិអាឌីភចវេយច ហុត្វា យហាសត្ថំ ឌ្ខវេលិវេពត្តិ ជិក្ខា ចិយវេតាតិ ពំ តុ វេលា អជាវេន្ធ ពន្ធស្ស សត្តិវេព ភិសិវេត្ត, ពារេហំ បុក្ខិស្សាយីតិ ចិយតិជាវេតា ហុត្វាតិ អវេត្ថា។ បក្ខវេទតិ ហំវេស, អច ចា បរិសុវេន្ធ ភិយុវេល, សយ្យហក្ខពញ្ញាភចវេណ្ហតិ អវេត្ថា។ បចន្ធពាវេឃតិ ចក្ខិតពាវេឃ យហាសទីវេទ។ ឃំ ក្ខុតិ ឃំ តាច ឲវេសា យហាបរិវេសភ ពាវេន្ធ។ ភ ក្យុវេត ជិសត្តិ បលិឃភត្វាឃ ឲកំ ជិសំ ភ ភជតិ, តំ ឃុត្តត្តិ អជិប្បាវេឃា។ ពាលីតិ ពាលសយ្យវេត្តា ហុត្វាបិ។ បក្ខិតិ តំ អាលបតិ។ ឌ្ខហាឃាតិ ឈវេន្ធត្វា។ ឃត្តិតិ វេសវេសក្យុលា ពន្ធត្តិ។ អចហិឃសិតិ ឌ្ខហិឃសិ។

ជិជាយិត្វាតិ ជិជាភំ អយិត្វា។ ឃាច ពាលស្ស បទិឃាឃត្តិ ឃាច យវេលាស្ស ចាវេទា អាពន្ធតិ។ ពធំ បភាឃត្តិ តំ ទាជា វេយ វេសាតិ ចជសិ, ទាជាវេភា ច ភាយ បក្ខិតា វេហាត្តិ, ត្ថតិបិ បក្ខិវេតា សយាវេភា វេពភ ពារេលាភ ឌ្ខជ្ជិតំ បរិសំ ភ អក្ខុស។ បជំ វេហតត្តិ ឃសយហត្ថំ ចា ជាលាយហត្ថំ ចា បត្តាភំ អត្តវេភា អាបជត្ថក្ខំ ភាយ បជំ ពារេហំ, តស្មា វេត អាបជំ វេឆាន្ធុយវេហត្តិ។ បទាភវេចាតិ អចន្ធិ អាសជ្ជាបីតិ

ឧបកត្វាបិ ន ពន្ធ្យាតិ៍ តតាតិ ចិតតា ឧដ្ឋិតា៍ ក្យឃ្យាយជ្ជាតិ នេតរុ បិនេសរុ នេយា ក្យេទេហា បដិច្ឆន្នេត្វា បិនេសា, តំ អារព្ភ ពន្ធត្តិ៍ អនេចចត្តិ អច ឧចំ ជីវិតក្ខនេយ ពន្ធនត្តចាតិ អនេត្វា៍

ឥតិ តំ នេសា កចាសលានេបត យុត្តហទយំ កត្វា យហាសត្តស្ស ជីវិតំ យាចន្តោ កាថមាហ –

១៦

“អបិ កាយំ តយា សទ្ធិំ, សំវាសស្ស សុខេសិយា;

អបិ នោ អនុមញ្ញាសិ, អបិ នោ ជីវិតំ ទទេ”តិ៍

តត្ថ អបិ កាយន្តិ អបិ នុ អយំ សុខេសិយាតិ សុខបចនេលិ៍ អបិ នោ អនុមញ្ញាសីតិ ចិត្តរុចិំ កត្វា ទានាតនេក បស្សិតុំ ត្វំ អបិ នោ អនុជានេយ្យាសិ៍ អបិ នោ ជីវិតំ ទទេតិ អបិ នោ ឥយាយ កចាយ ឧបត្ថចិស្សានេសា ន យានេយ្យាសីតិ៍

នេសា តស្ស យនុកចាយ ពន្ធិត្វា កាថមាហ –

១៧

“ន នេច នេយ ត្វំ ពានេទ្ធាសិ, នបិ ឥច្ឆាមិ នេត ចធំ;

កាយំ លិប្បមិនេតា កត្វា, ជីវ ត្វំ អតិនេយា ធិន”ត្តិ៍

តនេតា សុមុនេតា ចតនេស្សា កាថា អកាសិ –

១៨

“នេតចាហនេមតមិច្ឆាមិ , អញ្ញានេព្រតស្ស ជីវិតា;

សនេច ឧនេកត ពុនេដ្ឋាសិ, មុនេញ្ចាតំ មញ្ចា កក្ខយ៍

໑໘.

“ອາເຣາຫປຣິຓາເຫນ, ຕຸລ຺ຍາສ຺ມາ ຈຍສາ ອຸເພາ;

ນ ເຕ ໂປເກນ ຊີວິຕ຺ຕໍ, ທຸເຕນ ສີວິກາ ຕຸວໍ.

໑໙.

“ຕສ຺ສ຺ມາ ສເມເປກ຺ຂສ຺ສຸ, ເທາຕຸ ກິສ຺ສ ຕວຍ຺ຍາ;

ຍໍ ປຸເຕ຺ຕ ພຕ຺ວ ປໂລເສນ, ປຕ຺ວາ ຍຸຕ຺ວາ ຊີວາສິປໍ.

໒໐.

“ຕາວເຄວ ຈ ເຕ ໂລເກາ, ກຕາສ຺ສ ຍາວຕາຍ ຈ;

ຍິຕ຺ຕິ ຈ ຄຕເຣເຖຫິ, ຍາວຊີວາຍ ເຕ ສິຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ທຸຕຕ຺ຖິ ຍໍ ອຍ຺ຍຕ຺ຕ ທຸຕສ຺ສ ຊີວິຕາ ຍຍ ຊີວິຕໍ, ທຸຕໍ ອຫໍ ເກຈ ຕຸລ຺ຍາຣ຺ວິ. ຕຸລ຺ຍາສ຺ມາຕິ ສຍາກາ ເທາຍ. ກິຍິກາ ຕຸຈຕ຺ຖິ ປຣິຈເຕ຺ຕຫິ ຕ຺ຸຈ. ຕວຍ຺ຍຕິ ຕຈ ອເຍສ຺ສ ກິຕ຺ຕິ ເທາຕຸ, ກໍ ເຕ ທຸເຕນ, ຍມ຺ປິ ໂລເກໍ ຄຸປຍາເຄຫີຕິ ຈຄຕິ. ຕາວເຄວາຕິ ຕຕ຺ຖເກາເຍຈ. ຍາວຕາຍ ຈາຕິ ຍາຍຍ ຍາວຕາ, ສາຈ ກຕາ ອສ຺ສາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຕຸຕິ ເສາ ຕາຍ ຄສ຺ເຈສຕາຍ ເຕເລ ປກ຺ຂິຕ຺ຕກປ຺ປາສປິຕ຺ຕ ຍິຍ ຍຸຕ຺ຕກຕທຄເຍາ ຍຫາສຕ຺ຕໍ ຕສ຺ສ ຄາຍໍ ກຕ຺ວາ ຄເຄຕ຺ຕາ ອາຫ –

໒໑.

“ປສ຺ສຕ຺ຕ ເກາ ຍຫາສຕ຺ຕາ, ຕຍາ ຍຸຕ຺ຕ ຕຸເຕາ ກຕໍ;

មិត្តាមច្ចា ច ភច្ចា ច, បុត្តទារា ច ពន្ធវា។

១១។

“ន ច តេ តាទិសា មិត្តា, ពហុន្នំ ឥធ វិជ្ជតិ;

យថា ត្វំ ធតរដ្ឋស្ស, បាណសាធារណោ សខា។

១២។

“សោ តេ សហាយំ មុញ្ចាមិ, ហោតុ រាជា តវានុគោ;

កាមំ ខិប្បមិតោ គន្ត្វា, ញាតិមជ្ឈេ វិរោចថា”តិ។

តត្ថ នោតិ និបាតមត្តំ។ តយា មុត្តម្ហិ ឧភយម្បេតេ មុញ្ចាមិ នាម, តស្មា ឧភយំ តយា មុត្តំ ឧភតោ ចិត្តរុចិបត្តំ គតំ មហន្តា ញាតិសង្ឃា ឯតេ ច មិត្តាមច្ចា បស្សន្តុ ឯត្ថ ច ពន្ធវាតិ ឯកលោហិតសម្ពន្ធា។ វិជ្ជតីតិ វិជ្ជន្តិ។ បាណសាធារណោតិ សាធារណបាណោ អវិភត្តជីវិតោ, យថា ត្វំ ឯតស្ស សខា, ឯតាទិសា អញ្ញេសំ ពហុន្នំ មិត្តា នាម ន វិជ្ជន្តិ។ តវានុគោតិ ឯតំ ឥច្ឆិតំ អាទាយ បុរតោ គច្ឆន្តស្ស តវ អយំ អនុគោ ហោតូតិ។

ឯវំ វត្វា បន នេសាទបុត្តោ មេត្តចិត្តេន មហាសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា ពន្ធំ ឆិន្ទិត្វា អាលិង្គិត្វា សរតោ នីហរិត្វា សរតីរេ តរុណទព្ពតិណបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា បាទេ ពទ្ធបាសំ មុទុចិត្តេន សណិកំ មោចេត្វា ទូរេ ខិបិត្វា មហាសត្តេ ពលវសិនេហំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា មេត្តចិត្តេន ឧទកំ អាទាយ លោហិតំ ធោវិត្វា បុនប្បុនំ បរិមជ្ជិ។ តស្ស មេត្តចិត្តានុភាវេន ពោធិសត្តស្ស បាទេ សិរា សិរាហិ, មំសំ មំសេន, ឆវិ ឆវិយា ឃដិតា, តាវទេវ បាទោ សំរុឡ្ហោ សញ្ជាតឆវិសញ្ជាតលោមោ អហោសិ អពទ្ធបាទេន និព្ពិសេសោ។ ពោធិសត្តោ សុខិតោ បកតិភាវេនេវ និសីទិ។ អថ សុមុខោ អត្តានំ និស្សាយ មហាសត្តស្ស សុខិតភាវំ ទិស្វា សញ្ជាតសោមនស្សោ នេសាទស្ស ថុតិមកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣។

“សោ បតីតោ បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវោ;

អដ្ឋកាឃឆ ចក្កខក្កា, ចាន៌ ពណ្ណស្សព៌ កលំា៍

១៣៥៍

“ឲចំ លុទ្ទក ភត្តស្ស, សហ សខេ្ឋហិ ខោាចិកិ;

ឃឆាហយដ្ឋ ភត្តាយិ, យុត្តុ ជិវ្វា ជិខាឆិប”ត្តិ៍

ចត្ត ចក្កខក្កាចិ ចក្កឹខេចា៍

ឲចំ លុទ្ទស្ស ធុចិំ កត្វា ស្យុយុលោ ខោធិសត្ត អាហ – “យហារាជ, ត្តុយិភា អយ្យាកំ យហាក្ខបកាខោ ពខោតា, អឃធឿអយ្យាកំ ចងត់ អកត្វា ពិញអាហំខេ ខេភា កត្វា ត្តុស្សខាត់ ខេខត្តា ខាហុំ ឆត់ លខេកឃ្យ, យាខេខត្វា យំសំ ចិក្កិលខេត្តា ឞ្វលយិ លខេកឆ, អត្តខេភា បត ឌិចិតំ អខេភាខេលិខេកត្វា អយ្យាកំ ចងត់ អកាទិ , ត្តុយំ ខខេណ្ណា សត្តិកំ ខេភត្វា ស្យុលឌិចិតំ ពខេខាយា”ចិ៍ យហាសខេត្តា សយ្យជិត្ថិ៍ ស្យុយុលោ អត្តខេភា កាឆាឃ យហាសខេត្តត សច្ឆិ ពខេឆត្វា បុភ យត្តុស្សកាឆាឃ លុទ្ទបុត្តុ អាយខេត្តត្វា “សខ្យុ, ត្តុ កិយត្តុ បិខេស ខ្លួខេឆ្លឺ”ចិ បុច្ឆិត្វា “ឆភត្តុ”ត្តិ ចុខេត្ត “ឲចំ សខេត្ត អខេយ្យអាងាឃ ភកាទំ បចិសិត្វា ខខេណ្ណា ងខេស្សហិ, ខាហុំ ខេត ឆត់ ងាខេបស្សាយឺ”ចិ ចត្វា អាហ –

១៩៍

“ឲហិ ចំ អភុសិក្ខាយិ, ឃថា ត្វមបិ លថ្ឋខេស;

លាភំ ចចាឃំ ឆចខខ្ខា, បាបំ កិត្តិ ភ ងក្ខចិ៍

១៧៍

“លិប្បមេត្តបុទំ ខេភត្វា, ខខេណ្ណា ងខេស្សហិ ខេភា ក្ខខេកា;

អពាខេឆ្ល បកចិក្ខខេត, ពាខេខ ក្ខឃខេតា ជិខេត៍

២៨។

“ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;

អយញ្ហិ រាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ។

២៩។ “អសំសយំ ឥមំ ទិស្វា, ហំសរាជំ នរាធិបោ។

បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធន”ន្តិ។

តត្ថ អនុសិក្ខាមីតិ អនុសាសាមិ។ បិបត្តិ លិមកំ។ រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោតិ អម្ហេ ឧភោបិ រញ្ញោ ទស្សេហិ។ អយំ ពោធិសត្តស្ស បញ្ញាបភាវទស្សនត្ថំ, អត្តនោ មិត្តធម្មស្ស អាវិភាវនត្ថំ, លុទ្ទស្ស ធនលាភត្ថំ, រញ្ញោ សីលេសុ បតិដ្ឋាបនត្ថញ្ចាតិ ចតូហិ ការណេហិ ឯវមាហ។ ធតរដ្ឋាតិ នេត្វា ច បន រញ្ញោ ឯវំ អាចិក្ខេយ្យាសិ, “មហារាជ, ឥមេ ធតរដ្ឋកុលេ ជាតា ទ្វេ ហំសាធិបតិនោ, ឯតេសុ អយំ រាជា, ឥតរោ សេនាបតី”តិ។ ឥតិ តំ សិក្ខាបេសិ។ “បតីតោ”តិអាទីនិ តីណិបិ តុដ្ឋាការវេវចនានេវ។

ឯវំ វុត្តេ លុទ្ទោ, “សាមិ, មា វោ រាជទស្សនំ រុច្ចិ, រាជានោ នាម ចលចិត្តា, កីឡាហំសេ វា វោ ករេយ្យុំ មារាបេយ្យុំ វា”តិ វត្វា, “សម្ម, មា ភាយិ, អហំ តាទិសំ កក្ខឡំ លុទ្ទំ លោហិតបាណិំ ធម្មកថាយ មុទុកំ កត្វា មម បាទេសុ បាតេស្សំ, រាជានោ នាម បុញ្ញវន្តោ បញ្ញវន្តោ ច សុការិតទុក្ការិតញ្ញូ ច, ខិប្បំ អម្ហេ រញ្ញោ ទស្សេហី”តិ វុត្តេ “តេន ហិ មា មយ្ហំ កុជ្ឈិត្ថ, អហំ អវស្សំ តុម្ហាកំ រុចិយា តេមី”តិ វត្វា ឧភោបិ កាជេ អារោបេត្វា រាជកុលំ គន្ត្វា រញ្ញោ ទស្សេត្វា រញ្ញា បុដ្ឋោ យថាភូតំ អារោចេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៣០។

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, កម្មុនា ឧបបាទយិ;

ខិប្បមន្តេបុរំ គន្ត្វា, រញ្ញោ ហំសេ អទស្សយិ;

អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

៣០។

“ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;

អយញ្ហិរាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ;

៣១។

“កថំ បនិមេ វិហង្គា, តវ ហត្ថត្តមាគតា;

កថំ លុទ្ទោ មហន្តានំ, ឥស្សរេ ឥធ អជ្ឈគា។

៣២។

“វិហិតា សន្តិមេ បាសា, បល្លលេសុ ជនាធិប;

យំ យទាយតនំ មញ្ញេ, ទិជានំ បាណរោធនំ។

៣៣។

“តាទិសំ បរិយាសជ្ជ, ហំសរាជា អពជ្ឈថ;

តំ អពទ្ធោ ឧបាសីនោ, មមាយំ អជ្ឈភាសថ។

៣៤។

“សុទុក្ករំ អនរិយេហិ, ទហតេ ភាវមុត្តមំ;

ភត្តុរត្ថេ បរក្កន្តោ, ធម្មយុត្តោ វិហង្គមោ។

៣៩៎

“អត្តនាឃំ ចជិត្វាន, ជីចិតំ ជីចិតារហា;

អត្ថុតនេត្តា អាឃឹនោ, កត្វា ឃាចិត្វ ជីចិតំ៎

៣៧៎

“តស្ស តំ ចចតំ សុត្វា, បយាគេយហយញ្ញា;

តនេតា តំ បិយុឌ្ឋំ បិយា, អត្ថញ្ញាឃំ សុនេលន ច៎

៣៨៎

“នេយា បតឹនេតា បយុនេត្តន, កត្វតា កត្វការនេចា;

អញ្ញការយឆ ចក្កនេក្កា, ចាធំ ពល្លាសុលំ កលំ៎

៣៩៎

“ឲចំ លុដ្ឋព តត្ថស្សុ, យហ យនេទ្ធាហិ ពោធាតិកិ;

ឃឆាហយដ្ឋ តត្ថាឃិ, ឃុត្តំ ជិស្វា ជិជាឆិបំ៎

៤០៎

“ឲហិ តំ អត្ថុសិក្ខាឃិ, ឃឆា តូឃបិ លក្ខនេយ;

លិកំ តថាហំ ធតរដ្ឋា, បាបំ កិញ្ចិ ន ទក្ខតិ។

៦២។

“ខិប្បមន្តេបុរំ នេត្វា, រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោ;

អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

៦៣។

“ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;

អយញ្ហិ រាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ។

៦៤។

“អសំសយំ ឥមំ ទិស្វា, ហំសរាជំ នរាធិបោ;

បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ។

៦៥។

“វចមេតស្ស ចចតា, អានីតាមេ ឧភោ យថា;

វេត្តុច ហិ ពុទ្ធេ អាសុំ, ឧភោ អត្ថតា យថា។

៦៦។

“សោយំ វចំ កតោ បក្ខី, គិរោ បរមទុគ្គតា;

យាទិសស្ស ហិ លុទ្ទស្ស, ជតេយ្យាច យគ្គចំ។

៣៩។

“រូបិយតស្តា ទេទ ទេច, តាឡ្កា បស្សាមិ ឧទិនំ;

នគ្គសាក្យលិកាការេយ, តំ បស្ស យតុជាឆិបិ”តិ។

តត្ថ គយុភា រូបបិនឃីតិ យំ នេសា អចច, តំ គទេទរាទេត្តា គាយគទេយុភ សយ្យាទេឆសិ។ គត្វាតិ ហំសរាទេជភ តិសិត្តុគាជទេគាឌិ រូក្ខតទិ, សេនាបតិនា តិសិត្តុគាជទេគាឌិ ទេឆាគំ តិចំ គត្វា រូទេកាបិ ទេត រូក្លិបិត្វា “ហំសរាជា ច សេនាបតិ ច រាជានំ បស្សិតុំ គច្ឆន្តិ, រូស្សុទឆ រូស្សុទឆា”តិ ជតំ រូស្សាទេទេត្តា “ឧចទ្វបិ តាយ សេនាកក្កប្បត្តា សុចណ្ណចណ្ណា ហំសរាជានេភា ត ជិដ្ឋ បុត្តា”តិ យុក្ខហឆទេឃសុ យតុទេស្សសុ បសំសទេត្តសុ លិប្បទេត្តបុទំ គត្វា អឆស្សឃីតិ “ហំសរាជានេភា ត្យុទេយ្យុដ្ឋិ អាគតា”តិ ទេទដ្ឋា អាទេរាចាទេបត្វា ទេតត តិដ្ឋជិទេត្វត “អាគច្ឆតុ”តិ បទេក្កាសាបិទេតា អតិហរិត្វា ឆទេស្សសិ។ ហត្ថតត្តិ ហទេត្វសុ អាគតំ, បត្តត្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ យហត្តាតត្តិ ឃសយហត្តប្បត្តាតំ សុចណ្ណចណ្ណាតំ ឆតទេដ្ឋ ហំសាតំ ឰស្សទេ សាមិទេតា គចំ ត្វំ លុទ្ទោ ហុត្វា អឆិគទេតាតិ បុច្ឆតិ។ “ឰស្សទេមិឆយឌ្យា”តិបិ បាទេឋា, ឧទេតសំ ឰស្សទិយំ ត្វំ គចំ អឡ្យាតិ អទេត្វា។

ជិហិតាតិ ទេឃាជិតា។ យំ ឃឆាឃតំ យទេដ្ឋាតិ, យហារាជ, យំ យំ សទេយាសទេលដ្ឋាតំ ជិជាតំ បិលាទេរាឆតំ ជីជិតក្លុឃគាទិ យដ្ឋាមិ, តត្វ តត្វ យឃា បល្លទេលសុ បិសា ជិហិតា។ តាជិសត្តិ យាតុសិឃសទេទ តឆាជិឆំ បិលាទេរាឆតំ យឃា ជិហិតំ បិសំ។ តត្តិ តំ ឧតំ តត្វ ជាដ្ឋំ រូបិសិទេតាតិ អត្តទេតា ជីជិតំ អកេលត្វា រូបគត្វា តិសិទេត្ត។ យយាឃត្តិ យំ អយំ សេនាបតិ អញ្ញោរាសច, យឃា សត្តិ គទេឆសិ។ សុក្កិទេត្តិ តស្មិ លទេល ឧស អយ្យជិសេហិ អតទិទេយហិ សុក្កិទិ អគាសិ។ គិ តត្តិ? ឆហទេត គាចយុត្តយំ, អត្តទេតា រូត្តយំ អញ្ញាសយំ ឆហតិ ជិឆហតិ បគាសេតិ។ អត្តគាឃត្តិ អត្តទេតា អយំ។ អតុត្វិទេត្តាតិ គត្តុក្កលា ចណ្ណទេត្តា តស្ស ជីជិតំ យុញ្ញាតិ យំ ឃាចិ។

តស្សាតិ តស្ស តឆា ឃាចត្តស្ស។ សុទេលត ចាតិ ឃឆាសុទេលត ជិត្តកាដំ គត្វា ញាតិសង្ឃបស្សចាតិ ច អតុជាតិ។ ឧទេត្តច ហីតិ យឃា បត ដ្ឋទេយ ទេត្វ ឧត្វ យាតុសិឃសទេទយេច ជិត្តកាដកាយតាឃ អតុយតា អទេហសុំ ឧចំ គទេតាតិ ឧចំ សត្វ ហត្វគទេតា ជតទេយឃ្យាច យទ្ទចត្តិ អត្តតិ ទេយត្តជិត្តំ ជទេតសិ។ រូបិយតត្តិ បណ្ណាគាទិ សដ្ឋសាក្យលិកាការេយតិ សដ្ឋទិប្បិ សាក្យលិកាការេយ តាហំ អញ្ញា តច ឧចទ្វបំ ទេគតចិ សាក្យលិទេគត អាកតបុដ្ឋំ រូបិយតំ បស្សាមិ។ តំ បស្សាតិ តំ យឃា អាកតំ រូបិយតំ បស្ស យតុជាឆិបិតិ។

ឧចំ ទេសា ជិតទេគាច សុយុលស្ស គុណំ គទេឆសិ។ តទេតា រាជា ហំសទេដ្ឋា យហារទេហំ អាសតំ, សុយុលស្ស ច សុចណ្ណកដ្ឋបីឋគំ ភាទេបត្វា ទេតសំ

តត្ថ និសិន្នំ សុវណ្ណភាជនេហិ លាជមធុផាណិតាទីនិ ទាបេត្វា និដ្ឋិតេ បានភោជនកិច្ចេ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ មហាសត្តំ ធម្មកថំ យាចិត្វា សុវណ្ណបីឋកេ និសីទិ។ សោ តេន យាចិតោ បដិសន្ថារំ តាវ អកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៣៧។

“ទិស្វា និសិន្នំ រាជានំ, បីឋេ សោវណ្ណយេ សុភេ;

អជ្ឈភាសថ វក្កង្គោ, វាចំ កណ្ណសុខំ ភណិ។

៣៨។

“កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;

កច្ចិ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសសិ។

៣៩។

“កុសលញ្ចេវ មេ ហំស, អថោ ហំស អនាមយំ;

អថោ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសហំ។

៤០។

“កច្ចិ ភោតោ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;

កច្ចិ ច តេ តវត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ។

៤១។

“ᩋᨳᩮᩣᨸᩥ ᨾᩮ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ, ᨴᩮᩣᩈᩮᩣ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩋᨳᩮᩣᨸᩥ ᨲᩮ ᨾᨾᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ, ᨶᩣᩅᨠᨦ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ᪨

᪙᪖᪨

“ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨲᩮ ᩈᩣᨴᩥᩈᩦ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᩋᩔᩅᩣ ᨸᩥᨿᨽᩣᨱᩥᨶᩦ;

ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᨿᩈᩪᨸᩮᨲᩣ, ᨲᩅ ᨨᨶ᩠ᨴᩅᩈᩣᨶᩩᨣᩣ᪨

᪙᪗᪨

“ᩋᨳᩮᩣ ᨾᩮ ᩈᩣᨴᩥᩈᩦ ᨽᩁᩥᨿᩣ, ᩋᩔᩅᩣ ᨸᩥᨿᨽᩣᨱᩥᨶᩦ;

ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᨿᩈᩪᨸᩮᨲᩣ, ᨾᨾ ᨨᨶ᩠ᨴᩅᩈᩣᨶᩩᨣᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩣᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨣᩃᩁᩣᨩᩣᨶᩴ᪨ ᩅᨠ᩠ᨠᨦ᩠ᨣᩮᩣᨲᩥ ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᨶᩩᩈᩣᩈᩈᩦᨲᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩈᩥ᪨ ᨴᩮᩣᩈᩮᩣᨲᩥ ᩋᨸᩁᩣᨵᩮᩣ᪨ ᨲᩅᨲ᩠ᨳᩮᩈᩪᨲᩥ ᩏᨸ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩈᩩ ᨲᩅ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩈᩩ᪨ ᨶᩣᩅᨠᨦ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨶ ᨸᩮᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ, ᨩᩦᩅᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩅᩮᩅᩅᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᩣᨴᩥᩈᩦᨲᩥ ᩈᨾᩣᨶᨩᩣᨲᩥᨠᩣ᪨ ᩋᩔᩅᩣᨲᩥ ᩅᨧᨶᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣ᪨ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩁᩪᨸᨿᩈᩪᨸᩮᨲᩣᨲᩥ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨧ ᩁᩪᨸᩮᨶ ᨧ ᨿᩈᩮᨶ ᨧ ᩏᨸᩮᨲᩣ᪨ ᨲᩅ ᨨᨶ᩠ᨴᩅᩈᩣᨶᩩᨣᩣᨲᩥ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨲᩅ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩴ ᨲᩅ ᩅᩈᩴ ᩋᨶᩩᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ, ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩈᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᩮ ᨠᨲᩮ ᨸᩩᨶ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪙᪘᪨

“ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩩ ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨶᩩ ᨾᩉᩣ-ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩉᨲ᩠ᨳᨲᩴ ᨣᨲᩮᩣ;

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᨾᩣᨸᨩ᩠ᨩᩥ ᩅᩥᨸᩩᩃᩴ, ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨸᨮᨾᨾᩣᨸᨴᩮ᪨

៩៣។

“កច្ចិ យន្តាបតិត្វាន, ហេឡ្ឌន សមេបាឆយិ;

ឱវេមេតសំ ឌម្មាន់, បិតិកំ កវតិ តាវេឆ។

៩៤។

“ខេមមាសិ មហារាជ, ឱវមាបដិយា សតិ;

ន ចាយំ កិញ្ចិ រស្មាសុ, សត្តូវ សមបជ្ជថ។

៩៥។

“បច្ចាមិត្តេ នសាខោ, បុត្តេន អញ្ញាកាសថ;

តខោយំ សុមុខោមេន, បណ្ឌិតោ បច្ចាកាសថ។

៩៦។

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, បសាទមយញ្ញា;

តតោ មំ បិមុឌី បិសា, អនុញ្ញាសិ សុខេន ច។

៩៧។

“ញ្ញាខញ្ចា សុមុខោនច, ឱតខត្វាយ ធិត្តិតំ;

កោតោ សគាសគមនំ, ឱតស្ស ខនមិច្ឆតា។

៥៩០។

“ស្វាគតញ្ចេវិនំ ភចតំ, បតីតោ ចម្ពិ ឥស្សរា;

ឲសោ ចាបិ ពាហុំ ចិត្តំ, លកតំ ឃាចឥច្ឆតី”តិ។

តត្ថ មហាសត្តមហត្តតំ កតោតិ មហន្តស្ស សត្តោ មហន្តំ កតោ។ អាបតិត្វាគាតិ ដ្ឋបឆាចិត្វា។ បរិកិត្តិ បរិកតិកំ, អយមេច ចា បរិឥា។ ព្ពឥំ ចុត្តំ ហោតិ – ឲតេសញ្ញាដម្ខាត់ តាចមេច ឲចំ បរិកតិកំ ហោតិ, សក្យេហោ ឥល្លេត បេរិឆត្វា ឌីចិតត្តឃំ បរិបេត្តា ឆតេចតត់ លកតីតិ។ កិត្តិ រស្វាស្វតិ កិត្តិ អមេយ្យ។ សត្តចាតិ សត្ត ចិឃ។ បច្ចាយិត្វាតិ, មហារាជ, ឲស អមេយ្យត្វា ពន្ធាតិ សញ្ញាឃ ឆោកំ ឌូសក្កិត្វា។ បុទ្ធាចាតិ អយមេច បឆំ អន្នភាសិ។ តភាតិ តម្ពិ កាលេ។ ឲតឥត្វាឃាតិ ឲតស្ស តេសាឥបុត្តស្ស អត្វាឃ ចិត្តិតំ។ ឆតមិច្ឆតាតិ ឲតស្ស ឆតំ ព្ពច្ឆេត្តត តច សត្តិកំ អមេរាកំ អាកមត់ ចិត្តិតំ។ ស្វាគតញ្ចេវិនត្តិ មា គោតេ្តា ចិត្តឃត្តុ, ភចតំ ព្ពឥំ ព្ពឆាកមត់ ស្វាគតមេច។ លកតត្តិ លកត្យ។

ឲចច្ចា បត ចត្វា រាជា អញ្ញាតមំ អមច្ចំ ឌូលេកត្វា “កឹ កមេរាមិ ឥចា”តិ ចុទ្ធេ “ព្ពយំ តេសាឥំ កម្បិតកេសមស្សុំ ត្យាតាត្យលិត្តំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ កាមេត្វា អាតេហី”តិ ចត្វា តេត តថា កត្វា អាតីតស្ស តស្ស សំចច្ឆមេ សំចច្ឆមេ សតសហស្សុដ្ឋាតកំ កាមំ, ឥច្ឆ ចិចិយោ កហេត្វា ដំតំ មហន្តំ កោហំ, រថចទ្ទោ, អញ្ញាច្ចា ពាហុំ ហិរញ្ញសុចណ្ណំ អឥាសិ។ តមត្ថំ អាចិកមេរាត្តា សត្ថា អាហ –

៥៩១។

“សត្តប្បឃិត្វា តេសាឥំ, កោកហិ មត្យជាឆិមេបិ;

អន្នភាសឆ ចក្កក្ដំ, ចាឆំ កណ្ណស្យពំ ភលា”ត្តិ។

អថ មហាសមេត្តា រញ្ញោ ឆម្ពំ ឥមេសិ។ សោ តស្ស ឆម្ពកឆំ ស្យត្វា តុដ្ឋហឥយោ “ឆម្ពកឆិកស្ស សក្កាមំ កម្មិស្សាមី”តិ សេតច្ឆត្តំ ឥត្វា រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្តា អាហ –

៥៩២។

“ឃំ ពលុ ឆយ្យានឹតំ, ចរេរា ចត្តូតិ កិត្តូាតំ;

រត្តុាតិ្តឝ្សរិឃំ កចតំ, បរារេឆ ឃឌិន្លឆ៉

សិ៏ឲ្យ៉

“ឆាតត៌្តុ ប្តរបរកាត៌្ត ចា, ឃំ ចត្តុា ប្តរបកប្យតិ;

ឲតំ ឆឆាយិ រចា ចិត្ត៌, ក្តឃ្សរិឃំ ចិឃ្សឌាយិ រចា”តិ៉

តត្តុ ចរេរា ចត្តូតឹតិ ឃត្តុ យយ ចរេរា ចត្តូតិ៉ កិត្តូាតត្តិ តំ អប្យយត្តូកយិ៉ រត្តុាតិ្តឝ្សរិឃត្តិ រត្តុា កចតំរេឃច ក្តឃ្សរិឃំ អត្តុ៉ ឃំ ចត្តុា ប្តរបកប្យតឹតិ ប្តុត្តុាកាយតាឃ ឆាតត៌្តុ ចា លត្តុ ប្តឃ្សារេបត្តុា រឌ្ឌរេយច ប្តរបរកាត៌្ត ចា ឃំ ចា អត្តុា តាយ្យាក់ រុត្តូតិ, តំ កររោឆ, ឲតំ ឆឆាយិ រចា ចិត្ត៌, រឌ្ឌិរេឃច រេរតន្តុរេត្តូត យយ រត្តុក៌ ក្តឃ្សរិឃំ ចិឃ្សឌ្ឋាយិ រចាតិ៉

អឆ យហារេត្តុា រត្តុា ឌិត្តុំ រេរតន្តុត៌ បុត តរេឃ្សច អឆាសិ៉ រាឌាបិ ចិរេត្តុសិ – “ឃំរររេត្តុា តាច រេយ ឆយុកឆា ឝុតា, លុឌ្ចុរេត្តូត បត ‘អឃំ ឝុយុរេលា យុត្សុរករេឆា’តិ អតិចិឃ ចល្ហិរេតា, ក្តយឃ្សុបិ ឆយុកឆំ រេរាឃ្សាឃឺ”តិ៉ រេរា រេតត រឌ្ឌិ រល្លុបរេត្តុា អតត្តុទំ កាឆយាហ –

សិ៏ȝ៉

“ឃឆា ច ឡ្យាឃំ ឝុយុរេលា, អត្តុ្យុការេរឃ្យ បល្ហិរេតា;

កាយរា ត្យឌ្ឌិរយ្យរេត្តុា, តំ ឡ្យាឃ្ស បររេយបឹ្យឃ”ត្តិ៉

តត្តុ ឃឆាតិ ឃឌិ៉ ក្តុឌំ ចុត្ត៌ រេហាតិ – ឃឌិ ច រេយ អឃំ ឝុយុរេលា បល្ហិរេតា ត្យឌ្ឌិរយ្យរេត្តុា កាយរា អត្តុរេតា រុចិឃា អត្តុ្យុការេរឃ្យ, តំ រេយ បររេយបឹ្យឃំ អឃ្សាតិ៉

តរេតា ឝុយុរេលា អាហ –

សិ៏ȝ្ញ៉

“ᩋᩉᩴ ᨡᩃᩩ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣᨴᩥᩅᨶ᩠ᨲᩁᩴ;

ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧ ᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ, ᨶ ᨾᩮ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

᪅᪄᪨

“ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨲ᩠ᩅᨬ᩠ᨧ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩈᨲ᩠ᨲᩅᩮᩣ;

ᨽᩪᨾᩥᨷᩣᩃᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨷᩪᨩᩣ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᩉᩮᨲᩩᨽᩥ᪨

᪅᪅᪨

“ᨲᩮᩈᩴ ᩏᨽᩥᨭ᩠ᨮᩴ ᨽᩃᩣᨱᩴ, ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮ ᩅᩥᨶᩥᨧ᩠ᨨᨿᩮ;

ᨶᨲ᩠ᨳᩥ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩴ, ᨷᩮᩔᩮᨶ ᨾᨶᩩᨩᩣᨵᩥᨷ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣᨴᩥᩅᨶ᩠ᨲᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩮᨿ᩠ᨿᩋᩣᨿ ᩋᨭ᩠ᨮᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨶᩣᨣᩁᩣᨩᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨧᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨾᩥ᪨ ᨶ ᨾᩮ ᩈᩮᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᨧᩮᨲᩮᨿ᩠ᨿᩴ, ᨶ ᨾᩮ ᩈᩮᩣ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩃᨠ᩠ᨡᩩᨲᩥᨿᩣ ᩉᩴᩈᩈᩉᩔᩣᨶᩴ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩈᨲ᩠ᨲᩅᩮᩣᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨷᩪᨩᩣᨲᩥ ᩏᨽᩮᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩉᩥᨿᩣᨻᩉᩪᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨷᩪᨩᩣᩁᩉᩣ ᨧᩮᩅ ᨷᩈᩴᩈᩣᩁᩉᩣ ᨧ᪨ ᨷᩮᩔᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣᩅᨧ᩠ᨧᨠᩁᩮᨶ ᩈᩮᩅᨠᩮᨶ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩉᨴᨿᩮᩣ “ᨶᩮᩈᩣᨴᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩈᩮᨶ ᨾᩉᩥᩔᩁᩮᨿ᩠ᨿᨾᩩᨠ᩠ᨡᩮᨠᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨠᨳᩥᨲᨻ᩠ᨻ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

᪅᪆᪨

“ᨶᩮᩈᩣᨴ ᨷᩁ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ, ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩋᨱ᩠ᨯᨩᩮᩣ ᨬᩣᨲᩥ;

ᨶᩮᩉᩮᩅ ᩋᨠᨲᨲ᩠ᨲᩔ, ᨶᨿᩮᩣ ᩑᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩈᩥᨿᩣ᪨

៤៩។

“ឯវំ អគ្គបកតិមា, ឯវំ ឧត្តមសត្តវោ;

យាវតត្ថិ មយា ទិដ្ឋា, នាញ្ញំ បស្សាមិ ឯទិសំ។

៥០។

“តុដ្ឋោស្មិ វោ បកតិយា, វាក្យេន មធុរេន ច;

ឯសោ ចាបិ មមច្ឆន្ទោ, ចិរំ បស្សេយ្យ វោ ឧភោ”តិ។

តត្ថ ធម្មេនាតិ សភាវេន ការណេន។ អកតត្តស្សាតិ អសម្បាទិតអត្តភាវស្ស មិត្តទុព្ភិស្ស។ នយោតិ បញ្ញា។ អគ្គបកតិមាតិ អគ្គសភាវោ។ ឧត្តមសត្តវោតិ ឧត្តមសត្តោ។ យាវតត្ថីតិ យាវតា មយា ទិដ្ឋា នាម អត្ថិ។ នាញ្ញន្តិ តស្មិំ មយា ទិដ្ឋដ្ឋានេ អញ្ញំ ឯវរូបំ ន បស្សាមិ។ តុដ្ឋោស្មិ វោ បកតិយាតិ សម្ម ហំសរាជ អហំ បកតិយា បឋមមេវ តុម្ហាកំ ទស្សនេន តុដ្ឋោ។ វាក្យេនាតិ ឥទានិ បន វោ មធុរវចនេន តុដ្ឋោស្មិ។ ចិរំ បស្សេយ្យ វោតិ ឥធេវ វសាបេត្វា មុហុត្តម្បិ អវិប្បវាសេន្តោ ចិរំ តុម្ហេ បស្សេយ្យន្តិ ឯស មេ ឆន្ទោតិ វទតិ។

តតោ មហាសត្តោ រាជានំ បសំសន្តោ អាហ –

៥១។

“យំ កិញ្ចិ បរមេ មិត្តេ, កតម្ហាសុ តំ តយា;

បត្តា និស្សំសយំ ត្យាម្ហា, ភត្តិរស្មាសុ យា តវ។

៥២។

“អក្ឫ្ឡា ត្វត ឃុំយហា, ឧាតិឃញ្ញ្ឈ្ឃ យត្តុទិ;

អឥស្សេតត អឝ្ញាក៉ា, ក្សក្លិ ពាហ្វុឃុ បក្លិឃុ៍

ប័៩៍

“ទេពឃិ ទេឃាកចិឈាពាឃ, ពឃា អត្សយពា យឃំ;

ព៉ា បឥក្លិលាទេពា កត្វា, ឧាតិ៍ បទេស្សយុទិត្តុយ៍

ប័ឌ៍

“អទ្ឋាហ៉ ចិបុល៉ ប៊ីពិ៍, កចព៉ា ចិត្ត្អាយិ ឥស្សតា;

ឲទេឃា ចាបិ យហា អទេត្វា, ឧាតិចិស្សាឃតា ឃិឃា”តិ៍

ពត្វ គពយឝ្ញាឃ្វតិ គព៉ា អទេយ្យ្ឃ៍ បត្តា តិឃ្សំឃឃំ ព្យាយ្យាតិ យឃំ តិឃ្សំឃទេឃត ពឃា បត្តាទេឃច៍ កត្តិទញ្ញាឃុ ឃា ពចាតិ ឃា ពច អទេយ្យ្ឃ កត្តិ, ពាឃ កត្តិឃា យឃំ ពឃា អឃិឃទេឃត បត្តាទេឃច, ត ច ចិប្យឃុត្តា, ចិប្យចុក្ខ្ឃាបិ ឃហចាឃិទេតាទេឃច តាយ យឃត្តិ ឌីទេបតិ៍ អក្ឫ្ឡា ត្វត ឃុំយហាតិ ឲពក្ឫា ឲក៉ាទេឃទេតច ឃុំយហត្តុ៍ ឧាតិឃញ្ញ្ឈ្ឃ យត្តុទត្តិ អទេយ្យ្យ៉ា ខ្ញុំហិ ឌទេតហិ ចិទហិពស្ស យយ ឧាតិឃញ្ញ្ឈ្ឃ អត្តុទិ លិខ្ញុំ៍ អឝ្ញាកត្តិ អយ្យ៉ា ខ្ញុំត្តុ អឥស្សេតត ពាហ្វុឃុ បក្លិឃុ ក្សក្លិ ក្ឃ្យត្តុ៍ បទេស្សយុទិត្តុយាតិ បទេស្សឃ្យាយ អទិត្តុយ៍ កចពត្តិ ទេកាទេពា ឥស្សេតត៍ ឲទេឃា ចាបិ យហា អទេត្វាតិ ឃា ឲឃា ឧាតិឃញ្ញ្ឈ្ឃក្លាពា ឧាតិចិស្សាឃតា ឃិឃា, ឲទេឃា ចាបិ យហទេត្តា អទេត្វាបិ៍

ឲចំ ចុទេត្វ ទាឌា ទេពឃំ កយត្តិ អត្សឌាតិ៍ យហាឃទេត្វាបិ ទទេញ្ញា បញ្ជាចិទេឆ ក្សឃ្សំទេល្យ អាឌីតចំ, ឃិទេល ច អាតិឃំឃំ កទេឆត្វា “ខ្ញុំយំ ឃីល៉ ទក្លិ, ឆទេយុត ទឌ្ឈ កាទេទហិ, ចព្វហិ ឃក្ខហចត្វហិ ឌត៉ ឃក្ខល្យាហី”តិ ខ្ញុំចឌិត្វា ចិត្តក្វុឌំ អកយាឃិ៍ ពយត្វំ បកាទេឃទេត្តា ឃត្វា អាហ –

ប័ឌ័៍

“ខ្ញុំឌំ ចត្វា ឆពទេក្ខ្ឃា, ហ៉ឃទាឌា តទាឌិបំ;

ឧត្តមំ ជវមន្វាយ, ញាតិសង្ឃុបាគមុំ។

៥៣។

“តេ អរោគេ អនុប្បត្តេ, ទិស្វាន បរមេ ទិជេ;

កេកាតិ មករុំ ហំសា, បុថុសទ្ទោ អជាយថ។

៥៤។

“តេ បតីតា បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវា;

សមន្តា បរិកិរិំសុ, អណ្ឌជា លទ្ធបច្ចយា”តិ។

តត្ថ ឧបាគមុន្តិ អរុណុគ្គមនវេលាយមេវ លាជមធុផាណិតាទីនិ បរិភុញ្ជិត្វា រញ្ញា ច ទេវិយា ច ទ្វីហិ សុវណ្ណតាលវណ្ដេហិ ឧក្ខិបិត្វា គន្ធមាលាទីហិ កតសក្ការា តាលវណ្ដេហិ ឱតរិត្វា រាជានំ បណាមំ កត្វា វេហាសំ ឧប្បតិត្វា រញ្ញា អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ “គច្ឆ សាមិនោ”តិ វុត្តេ សីហបញ្ជរេន និក្ខន្តា ឧត្តមេន ជវេន គន្ត្វា ញាតិគណំ ឧបាគមិំសុ។ បរមេតិ ឧត្តមេ។ កេកាតិ អត្តនោ សភាវេន “កេកា”តិ សទ្ទមកំសុ។ ភត្តុគារវាតិ ភត្តរិ សគារវា។ បរិកិរិំសូតិ ភត្តុនោ មុត្តភាវេន តុដ្ឋា តំ ភត្តារំ សមន្តា បរិវារយិំសុ។ លទ្ធបច្ចយាតិ លទ្ធបតិដ្ឋា។

ឯវំ បរិវារេត្វា បន តេ ហំសា “កច្ចិ មុត្តោសិ, មហារាជា”តិ បុច្ឆិំសុ។ មហាសត្តោ សុមុខំ និស្សាយ មុត្តភាវំ, សាគលរាជលុទ្ទបុត្តេហិ កតកម្មញ្ច កថេសិ។ តំ សុត្វា តុដ្ឋោ ហំសគណោ “សុមុខសេនាបតិ ច រាជា ច លុទ្ទបុត្តោ ច សុខិតា និទ្ទុក្ខា ចិរំ ជីវន្តូ”តិ ថុតិមកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា ឱសានគាថមាហ –

៥៥។

“ឯវំ មិត្តវតំ អត្ថា, សព្វេ ហោន្តិ បទក្ខិណា;

ហំសា យថា ធតរដ្ឋា, ញាតិសង្ឃុបាគមុ”ន្តិ។

តត្ថ មិត្តវតន្តិ កល្យាណមិត្តសម្បន្នានំ។ បទក្ខិណាតិ សុខនិប្ផត្តិនោ វុឌ្ឍិយុត្តា។ ធតរដ្ឋាតិ ហំសរាជា សុមុខោ រញ្ញា ចេវ លុទ្ទបុត្តេន ចាតិ ទ្វីហិ ឯវំ យេកាបិ តេ ធតរដ្ឋា កល្យាណមិត្តសម្បន្នា យថា ញាតិសង្ឃុបាគមុំ , ញាតិសង្ឃុបគមនសង្ខាតោ តេសំ អត្ថោ បទក្ខិណោ ជាតោ, ឯវំ អញ្ញេសម្បិ មិត្តវតំ អត្ថា បទក្ខិណា ហោន្តីតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន ភិក្ខវេ ឥទានេវ, បុព្វេបានន្ទោ មមត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា នេសាទោ ឆន្នោ អហោសិ, រាជា សារិបុត្តោ , សុមុខោ អានន្ទោ, ឆន្នវុតិ ហំសសហស្សា ពុទ្ធបរិសា, ហំសរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

ចូឡហំសជាតកវណ្ណនា បឋមា។

[៥៣៤] ២។ មហាហំសជាតកវណ្ណនា

ឯតេ ហំសា បក្កមន្តីតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរស្ស ជីវិតបរិច្ចាគមេវ អារព្ភ កថេសិ។ វត្ថុ ហេដ្ឋា វុត្តនយមេវ, ឥធ បន សត្ថា អតីតំ អាហរន្តោ ឥទមាហ។

អតីតេ ពារាណសិយំ សំយមស្ស នាម ពារាណសិរញ្ញោ ខេមា នាម អគ្គមហេសី អហោសិ។ តទា ពោធិសត្តោ នវុតិហំសសហស្សបរិវុតោ ចិត្តកូដេ វិហាសិ។ អថេកទិវសំ ខេមា ទេវី បច្ចូសសមយេ សុបិនំ អទ្ទស។ សុវណ្ណវណ្ណា ហំសា អាគន្ត្វា រាជបល្លង្កេ និសីទិត្វា មធុរស្សរេន ធម្មំ កថេសុំ។ ទេវិយា សាធុការំ ទត្វា ធម្មំ សុណន្តិយា ធម្មស្សវនេន អតិត្តាយ ឯវ រត្តិ វិភាយិ។ ហំសា ធម្មំ កថេត្វា សីហបញ្ជរេន និក្ខមិត្វា អគមិំសុ។ សា វេគេនុដ្ឋាយ “បលាយមានេ ហំសេ គណ្ហថ គណ្ហថា”តិ វត្វា ហត្ថំ បសារេន្តីយេវ បពុជ្ឈិ។ តស្សា កថំ សុត្វា បរិចារិកាយោ “កុហិំ ហំសា”តិ ឆោកំ អបហសិំសុ។ សា តស្មិំ ខណេ សុបិនភាវំ ញត្វា ចិន្តេសិ – “អហំ អភូតំ ន បស្សាមិ, អទ្ធា ឥមស្មិំ លោកេ សុវណ្ណវណ្ណា ហំសា ភវិស្សន្តិ, សចេ ខោ បន ‘សុវណ្ណហំសានំ ធម្មំ សោតុកាមាម្ហី’តិ រាជានំ វក្ខាមិ, ‘អម្ហេហិ សុវណ្ណហំសា នាម ន ទិដ្ឋបុព្វា, ហំសានញ្ច កថា នាម អភូតាយេវា’តិ វត្វា និរុស្សុក្កោ ភវិស្សតិ, ‘ទោហឡោ’តិ វុត្តេ បន យេន កេនចិ ឧបាយេន បរិយេសិស្សតិ, ឯវំ មេ មនោរថោ សមិជ្ឈិស្សតី”តិ។ សា គិលានាលយំ ទស្សេត្វា បរិចារិកានំ សញ្ញំ ទត្វា និបជ្ជិ។

រាជា រាជាសនេ និសិន្នោ តស្សា ទស្សនវេលាយ តំ អទិស្វា “កហំ, ខេមា ទេវី”តិ បុច្ឆិត្វា “គិលានា”តិ សុត្វា តស្សា សន្តិកំ គន្ត្វា សយនេកទេសេ និសីទិត្វា បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជន្តោ “កិំ តេ អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “ទេវ អញ្ញំ អផាសុកំ នត្ថិ, ទោហឡោ បន មេ ឧប្បន្នោ”តិ។ “តេន ហិ “ភណ, ទេវិ, យំ ឥច្ឆសិ, តំ សីឃំ តេ ឧបនាមេស្សាមី”តិ។ “មហារាជ, អហមេកស្ស សុវណ្ណហំសស្ស សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ រាជបល្លង្កេ និសិន្នស្ស គន្ធមាលាទីហិ បូជំ កត្វា សាធុការំ ទទមានា ធម្មកថំ សោតុមិច្ឆាមិ, សចេ លភាមិ, ឥច្ចេតំ កុសលំ, នោ ចេ, ជីវិតំ មេ នត្ថី”តិ។

ອຖ ນໍ ຣາຊາ “ສເຈ ມນຸສ຺ສໂລເກ ອຕ຺ຖິ, ລຈ຺ຉສິ , ຍາ ອິຈ຺ຉສີ”ຕິ ອສ຺ສາເສຕ຺ວາ ນິວຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຕິກ຺ຂຕ຺ຕຸໍ ອມເຈ຺ຈຫິ ສທ຺ຘິໍ ມນ຺ເຕສິ – “ອມ຺ພາ, ເທວີ ເອວໍ, ‘ສຸວຓ຺ຓຫໍສສ຺ສ ຘມ຺ມກຖໍ ໂສຕຸໍ ລພນ຺ຕີ ຊີວິສ຺ສາມິ, ອລພນ຺ຕິຍາ ເມ ຊີວິຕໍ ນຕ຺ຖີ’ຕິ ວທຕິ, ອຕ຺ຖິ ນຸ ໂຂ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ຫໍສາ”ຕິ. “ເທວ ອມ຺ເຫຫິ ເນວ ທິຏ຺ຐປຸພ຺ພາ ນ ສຸຕປຸພ຺ພາ”ຕິ. “ໂກ ປນ ຊາເນຍ຺ຍາ”ຕິ? “ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ, ເທວາ”ຕິ. ຣາຊາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ສກ຺ກາຣໍ ກຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ – “ໂຫນ຺ຕິ ນຸ ໂຂ ອາຈຣິຍາ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ຫໍສາ”ຕິ? “ອາມ, ມຫາຣາຊ ອມ຺ຫາກໍ ມນ຺ເຕສຸ ມຈ຺ຉາ, ກກ຺ກຏກາ, ກຈ຺ຉປາ, ມິຄາ, ໂມຣາ, ຫໍສາຕິ ຉ ເອເຕ ຕິຣຈ຺ຉານຄຕາ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ໂຫນ຺ຕີຕິ ອາຄຕາ, ຕຕ຺ຖ ຘຕຣຏ຺ຐກຸລຫໍສາ ນາມ ປຓ຺ຑິຕາ ຎາຓສມ຺ປນ຺ນາ, ອິຕິ ມນຸສ຺ເສຫິ ສທ຺ຘິໍ ສຕ຺ຕ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ໂຫນ຺ຕີ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ອຕ຺ຕມໂນ ຫຸຕ຺ວາ “ກຫໍ ນຸ ໂຂ ອາຈຣິຍາ ຘຕຣຏ຺ຐຫໍສາ ວສນ຺ຕີ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິຕ຺ວາ “ນ ຊານາມ, ມຫາຣາຊາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ “ອຖ ໂກ ປນ ຊານິສ຺ສຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ລຸທ຺ທປຸຕ຺ຕາ”ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ສພ຺ເພ ອຕ຺ຕໂນ ວິຊິເຕ ລຸທ຺ທເກ ສນ຺ນິປາຕາເປຕ຺ວາ ປຸຈ຺ຉິ – “ຕາຕາ, ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓາ ຘຕຣຏ຺ຐກຸລຫໍສາ ນາມ ກຫໍ ວສນ຺ຕີ”ຕິ? ອເຖໂກ ລຸທ຺ໂທ “ຫິມວນ຺ເຕ ກິຣ, ເທວ, ຈິຕ຺ຕກູຏປພ຺ພເຕຕິ ໂນ ກຸລປຣມ຺ປຣາຍ ກເຖນ຺ຕີ”ຕິ ອາຫ. “ຊານາສິ ປນ ເນສໍ ຄຫຓູປາຍ”ນ຺ຕິ? “ນ ຊານາມິ, ເທວາ”ຕິ. “ໂກ ປນ ຊານິສ຺ສຕີ”ຕິ? “ພ຺ຣາຫ຺ມຓາ”ຕິ. ໂສ ພ຺ຣາຫ຺ມຓປຓ຺ຑິເຕ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕກູຏປພ຺ພເຕ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓານໍ ຫໍສານໍ ອຕ຺ຖິພາວໍ ອາໂຣເຈຕ຺ວາ “ຊານາຖ ນຸ ໂຂ ເຕສໍ ຄຫຓູປາຍ”ນ຺ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ມຫາຣາຊ, ກິໍ ເຕຫິ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຫິເຕຫິ, ອຸປາເຍນ ເຕ ນຄຣສມີປໍ ອາເນຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມາ”ຕິ. “ໂກ ປນ ອຸປາໂຍ”ຕິ? “ມຫາຣາຊ, ນຄຣໂຕ ອວິທູເຣ ອຸຕ຺ຕເຣນ ຕິຄາວຸຕມຕ຺ເຕ ຕິຄາວຸຕປ຺ປມາຓໍ ເຂມໍ ນາມ ສຣໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ນານາຘຎ຺ຎານິ ໂຣເປຕ຺ວາ ປຎ຺ຈວຓ຺ຓປທຸມສຎ຺ຉນ຺ນໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ເອກໍ ປຓ຺ຑິຕໍ ເນສາທໍ ປຏິຈ຺ຉາເປຕ຺ວາ ມນຸສ຺ສານໍ ອຸປຄນ຺ຕຸໍ ອທຕ຺ວາ ຈຕູສຸ ກຓ຺ເຓສຸ ຐິເຕຫິ ອພຍໍ ໂຆສາເປຖ, ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ນານາສກຸຓາ ທສ ທິສາ ໂອຕຣິສ຺ສນ຺ຕິ, ເຕປິ ຫໍສາ ປຣມ຺ປຣາຍ ຕສ຺ສ ສຣສ຺ສ ເຂມພາວໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ອຖ ເນ ວາລປາເສຫິ ພນ຺ຘາເປຕ຺ວາ ຄຓ຺ຫາເປຍ຺ຍາຖາ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ເຕຫິ ວຸຕ຺ຕປເທເສ ວຸຕ຺ຕປ຺ປກາຣໍ ສຣໍ ກາຣາເປຕ຺ວາ ເຉກໍ ເນສາທໍ ປກ຺ໂກສາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ສຫສ຺ສໍ ທາເປຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ອິໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ອຕ຺ຕໂນ ກມ຺ມໍ ມາ ກຣິ, ປຸຕ຺ຕທາຣໍ ເຕ ອຫໍ ໂປເສສ຺ສາມິ, ຕ຺ວໍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ເຂມໍ ສຣໍ ຣກ຺ຂນ຺ໂຕ ມນຸສ຺ເສ ປຏິກ຺ກມາເປຕ຺ວາ ຈຕູສຸ ກຓ຺ເຓສຸ ອພຍໍ ໂຆສາເປຕ຺ວາ ອາຄຕາຄເຕ ສກຸເຓ ມມ ອາໂຣເຈຍ຺ຍາສິ, ສຸວຓ຺ຓຫໍເສສຸ ອາຄເຕສຸ ມຫນ຺ຕໍ ສກ຺ກາຣໍ ລຈ຺ຉສີ”ຕິ ຕມສ຺ສາເສຕ຺ວາ ເຂມໍ ສຣໍ ປຏິຈ຺ຉາເປສິ. ໂສ ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຣຎ຺ໂຎ ວຸຕ຺ຕນເຍເນວ ຕຕ຺ຖ ປຏິປຊ຺ຊິ, “ເຂມໍ ສຣໍ ຣກ຺ຂຕີ”ຕິ ຈສ຺ສ “ເຂມເນສາໂທ”ຕ຺ເວວ ນາມໍ ອຸທປາທິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຈ ນານປ຺ປກາຣາ ສກຸຓາ ໂອຕຣິໍສຸ, “ເຂມໍ ນິພ຺ພຍໍ ສຣ”ນ຺ຕິ ປຣມ຺ປຣໂຆເສນ ນານາຫໍສາ ອາຄມິໍສຸ. ປຖມໍ ຕາວ ຕິຓຫໍສາ ອາຄມິໍສຸ, ເຕສໍ ໂຆເສນ ປຓ຺ຑຸຫໍສາ, ເຕສໍ ໂຆເສນ ມໂນສິລາວຓ຺ຓາ ຫໍສາ, ເຕສໍ ໂຆເສນ ເສຕຫໍສາ, ເຕສໍ ໂຆເສນ ປາກຫໍສາ ອາຄມິໍສຸ. ເຕສຸ ອາຄເຕສຸ ເຂມໂກ ຣຎ຺ໂຎ ອາໂຣເຈສິ – “ເທວ, ປຎ຺ຈວຓ຺ຓາ ຫໍສາ ອາຄນ຺ຕ຺ວາ ສເຣ ໂຄຈຣໍ ຄຓ຺ຫນ຺ຕິ, ປາກຫໍສານໍ ອາຄຕຕ຺ຕາ ອິທານິ ນ ຈິຣສ຺ເສວ ສຸວຓ຺ຓຫໍສາ ອາຄມິສ຺ສນ຺ຕິ, ມາ ຈິນ຺ຕຍິຕ຺ຖ, ເທວາ”ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ “ອຎ຺ເຎນ ຕຕ຺ຖ ນ ຄນ຺ຕພ຺ພໍ, ໂຍ ຄຈ຺ຉິສ຺ສຕິ, ຫຕ຺ຖປາທເຉທນໍ ຆຣວິໂລປໍ ປາປຸຓິສ຺ສຕີ”ຕິ ນຄເຣ ເພຣິໍ ຈຣາເປສິ. ຕໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ຕຕ຺ຖ ໂກຈິ ນ ຄຈ຺ຉຕິ. ຈິຕ຺ຕກູຏສ຺ສ ປນ ອວິທູເຣ ກຎ຺ຈນຄຸຫາຍໍ ປາກຫໍສາ ວສນ຺ຕິ, ເຕປິ ມຫພ຺ພລາ. ຘຕຣຏ຺ຐກຸເລນ ສທ຺ຘິໍ ເຕສໍ

ᩈᩁᩦᩁᩅᨱ᩠ᨱᩣᩅ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩈᩮᩣ᪨ ᨸᩥᨠᩉᩴᩈᩁᩮᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨶ ᨪᩦᨲᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨴᨲᩁᨯ᩠ᨯᨾᩉᩥᩔᩁᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩪᨸᩥᨲᩥ ᨲᩔ ᨸᩥᨴᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩣ ᨲᩔ ᨸᩥᨿᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ ᨾᨶᩣᨸᩣ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨧ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨲᩣᨶᩥ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩉᩴᩈᨠᩩᩃᩣᨶᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩅᩥᩔᩣᩈᩥᨠᩣᨶᩥ ᨩᩣᨲᩣᨶᩥ᪨

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨴᩮᩣᩅᩣᩁᩥᨠᩔ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᨸᩥᨠᩉᩴᩈᩮ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩈᩩ – “ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨠᩉᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᨾᨿᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᨾᩮᩁᩩᨸᩣᨴᩮ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨾ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨶ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩋᩣᩉᩥᨱ᩠ᨯᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨶᩣᨾ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩮᩁᩩᨸᩣᨴᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮᩣ ᩁᨲᨶᨾᨿᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨸᩩᨷ᩠ᨹᨹᩃᩈᨾᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩅᨱ᩠ᨱᨸᨴᩩᨾᩈᨬ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᩅᨱ᩠ᨱᨹᩃᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨶᩣᨶᩣᨸ᩠ᨸᨠᩣᩁᨠᨾᩁᨣᨱᩈᨦ᩠ᨥᨭᩥᨲᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩈᩩᨴ᩠ᨵᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᨠᨾᩮᨿ᩠ᨿᩈᩮᨶᩮᩣ, ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨲᩴ ᩋᨸᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨶᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣᨸᩥ ᩈᩮᩣ ᩈᨲᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩮᩁᩩᩈᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᩈᩩ᪨ ᨲᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᩦᨸᩮ ᨠᩥᩁ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣᨸᩥ ᨾᩮᩁᩩᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᩥᨠᩉᩴᩈᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᩈᩩ ᨴᨲᩁᨯ᩠ᨯᨾᩉᩥᩔᩁᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ, ᩈᨧᩮ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩣᨲᩥ, ᨾᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨾᩩᨡᩔ ᨠᨳᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨾᩮᩁᩩᩔᩣ ᨶᩣᨾ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᩣ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩈᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨴ᩠ᨴᩅᩮᩣᨸᩥ, ᨾᩮᩁᩩᨾᩣ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᨸᩣᩃᩴ ᩏᨸᩈᩣ ᩈᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩉᩃᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᩋᩣᩉ – “ᨾᩣ ᨡᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᨶᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩩ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᩈᨲᩮᩣ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᨴᨾ᩠ᨸᩮᩣᨲᩣᨿ ᨠᨲᩮᩣ, ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩉᩃᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨠᨲᩮᩣ, ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᩉᩃᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨽᩅᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᨾᩥᩔᨲᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᨠᨠᩮᩣᨧᩁᩮᩅ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨧᩁᨳᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩣ “ᨾᩮᩁᩩᩴ ᩈᩁᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᨲᩥᨿᨾ᩠ᨸᩥ ᩈᩩᨾᩩᨡᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᨲᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨾᨾ ᨬᩣᨲᨠᩣ ᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩣ ᨠᩥᩃᨾᨶ᩠ᨲᩩ, ᨲᩮᨶ ᩉᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨶᩅᩩᨲᩥᩉᩴᩈᩈᩉᩔᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩴᩈᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨾᩮᩅ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᩥ᪨ ᨾᩮᩁᩩᨾᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨲᨠᩣᩃᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨣᨲᨠᩣᩁᨱᩴ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ ᨾᩮᩁᩩᨾ, ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᩉᩴᩈᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣᨿᨾ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨲᩮ ᨿᩈᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩣᨭᩥᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩴᩈᩣᨶᩴ ᨧᩁᨱᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩅᩦᨾᩴᩈᩥ᪨ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩮᩈᩣᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩣᨴᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᨿ ᩈᨸᨲᩣᨶᩴ ᨸᩣᩃᩥ ᨶᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨠᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨻ᩠ᨿᩮᨲᩮᩣ ᩅᩥᩈᩮᩈᩮᩣ ᨧ ᨶᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩥᨧᩁᩥᩈᩩ᪨

ᩋᨳ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᩉᩴᩈᩣ ᨶᩥᩈ᩠ᩃᩣᩃᩩᨻ᩠ᨽᨧᩣᩁᩦ, ᨻ᩠ᨿᩣᨵᩥᩴ ᨻᨩ᩠ᨫᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩉᩴᩈᩮᩈᩩ ᩈᩁᩴ ᩋᨶᩮᩣᨲᩥᨱ᩠ᨱᩮᩈ᩠ᩅᩮᩅ ᨴᩣᨭᩥᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩴ ᨬᩣᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧᩥᨴᩪᩁᩮ ᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨴᩩᩁᩮᨠ ᨴᩩᩁᩮᩃᩥᨶᩣᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩅᩩᨲᩥᩉᩴᩈᩈᩉᩔᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩉᩴᩈᩮᩉᩥ ᨴᩩᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨩᩥᨿᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᩃᩥ ᨶᩣᨣᨲ᩠ᨳᩣ ᨸᩥᨿᩣᩈᩥ᪨ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩁᩅᩥᨴᩩᩁᩮᨠ ᨴᩩᩁᩮᩃᩥᨶᩣᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᨲᩔ ᩁᩪᨸᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᩉᩴᩈᩮᩣ ᩈᨠᨭᨶᩣᨽᩥᨸ᩠ᨸᨾᩣᨱᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩮᩣ, ᨣᩦᩅᩣ ᨧᩔ ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨸᩥᨧᩣᨿᩴ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᨲᩦᩉᩥ ᩁᩣᨩᩦᩉᩥ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨠᨲᩣ, ᨲᩦᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᨲᩣ, ᩁᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨻᩃᩈᩩᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨲᩣᨧᩩᨻ᩠ᨻᨲᩩᩃ᩠ᩃᩮᨶ ᩅᩥᨿ ᩋᨲᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩮᨶ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨠᩉᩃᨲ᩠ᨳᩴ, ᩍᨾᨾᩮᩅ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ᪨ ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩃᨠᩦᩊᩴ ᨠᩦᩊᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩴᩈᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨾᩮᩅ ᩋᨠᨾᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩥᨿᩣᨾᩮᨶᩮᩅ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨣᩮᩣᨧᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧᩁᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᨾᩮᩁᩩᨾᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨳᩩᩋᩈ᩠ᩈᨲᩣᩃᩮᨿᩴ ᨴᩮᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩉᩣᩁᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨸᩣᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈ᩠ᩅᩮ ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨮᩣᨶᩮ ᨮᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᨳᩮᩅ

ញត្វា អន្តោឧទកេ យដ្ឋិបាសំ ឱឌ្ឌិ។

បុនទិវសេ ហំសរាជា ឱតរន្តោ បាទំ បាសេ បវេសន្តោយេវ ឱតរិ។ អថស្ស បាសោ បាទំ អយបដ្ដកេន កឌ្ឍន្តោ វិយ អាពន្ធិត្វា គណ្ហិ។ សោ "ឆិន្ទិស្សាមិ ន"ន្តិ វេគំ ជនេត្វា កឌ្ឍិត្វា បាតេសិ។ បឋមវារេ សុវណ្ណវណ្ណំ ឆវឹ ឆិន្ទិ, ទុតិយវារេ កម្ពលវណ្ណំ មំសំ ឆិន្ទិ, តតិយវារេ ន្ហារុំ ឆិន្ទិ, ចតុត្ថវារេ បន "បាទោ ឆិជ្ជេយ្យ, រញ្ញោ បន ហីនង្គតា នាម អននុច្ឆវិកា"តិ ន វាយាមំ អកាសិ, ពលវវេទនា ច បវត្តឹសុ។ សោ ចិន្តេសិ – "សចាហំ ពទ្ធរវំ រវិស្សាមិ, ញាតកា មេ ឧត្រស្តា ហុត្វា គោចរំ អគ្គហេត្វា ឆាតជ្ឈត្តាវ បលាយន្តា ទុព្ពលត្តា សមុទ្ទេ បតិស្សន្តី"តិ។ សោ វេទនំ អធិវាសេត្វា បាសវសេ វត្តេត្វា សាលឹ ខាទន្តោ វិយ ហុត្វា តេសំ យាវទត្ថំ ចរិត្វា ហំសកីឡំ កីឡនកាលេ មហន្តេន សទ្ទេន ពទ្ធរវំ រវិ។ តំ សុត្វា ហំសា មរណភយតជ្ជិតា វគ្គវគ្គា ចិត្តកូដាភិមុខា បុរិមនយេនេវ បក្កមឹសុ។

សុមុខោបិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ ចិន្តេត្វា វិចិនិត្វា តីសុបិ កោដ្ឋាសេសុ មហាសត្តំ អទិស្វា "អទ្ធា តស្សេវិទំ ភយំ ឧប្បន្ន"ន្តិ និវត្តិត្វា អាគតោ មហាសត្តំ បាសេន ពទ្ធំ លោហិតមក្ខិតំ ទុក្ខាតុរំ បង្កបិដ្ឋេ និបន្នំ ទិស្វា "មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ មម ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា តុម្ហេ មោចេស្សាមី"តិ វទន្តោ ឱតរិត្វា មហាសត្តំ អស្សាសេន្តោ បង្កបិដ្ឋេ និសីទិ។ មហាសត្តោ "នវុតិហំសសហស្សេសុ មំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយន្តេសុ អយំ សុមុខោ ឯកកោវ អាគតោ, កិំ នុ ខោ លុទ្ទបុត្តស្ស អាគតកាលេ មំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិស្សតិ, ឧទាហុ នោ"តិ វីមំសនវសេន លោហិតមក្ខិតោ បាសយដ្ឋិយំ ឱលម្ពន្តោវ តិស្សោ គាថា អភាសិ –

៨៩។

"ឯតេ ហំសា បក្កមន្តិ, វក្កង្គា ភយមេរិតា;

ហរិត្តច ហេមវណ្ណ, កាមំ សុមុខ បក្កម។

៩០។

"ឱហាយ មំ ញាតិគណា, ឯកំ បាសវសំ គតំ;

អនបេក្ខមានា គច្ឆន្តិ, កិំ ឯកោ អវហីយសិ។

៩១។

“ປເຕຕ ປຕຕ໌ ເນຣຸ, ສຕ຺ຕິ ຂເຕ຺ຕ ນຫາຍຕາ;

ຍາ ອຕີຝາຍ ຫາເປສິ, ກາຍໍ ສຸຍຸຕ ປກ຺ກຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຍເຍຣິຕາຕິ ກເຍຕ ໑ຣິຕາ ກຍຊ຺ຊິຕາ ກຍຈລິຕາ. ຕຕິຍປເຕ “ຫຣີ”ຕິປິ “ເຫຍ”ນ຺ຕິປິ ສຸຈຓ຺ຓເສ຺ສຈ ນາຍໍ. ເນາ ຈ ຫຣິຕ຺ຕຈຕາຍ ເຫຍຈເຓ຺ຓາ, ເຕສ ຕໍ ໑ຈໍ ອາລປຕິ. ສຸຍຸໂຕຕິ ສຸສ຺ຂຣຸຍຸໂຕ. ອສເປກ຺ລຍາສາຕິ ຕຈ ຊາຕກາ ຍໍ ອເສາເລີເກ຺ຕາ ສິຣາລຝາ ຫຸຕ຺ວາ. ປເຕຈາຕິ ຊ຺ປຸຕາຫິເຍຈ. ຍາ ອຕີຝາຍາຕິ ຊ຺ປເຕາ ກສ຺ວາ ປຕ຺ຕ຺ຊາຍ ສິຣຸກ຺ລກາຈາຍ ຊີຣິຍໍ ຍາ ຫາເປສິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສຸຍຸເລາ “ອຍໍ ຫໍນຣາຊາ ຍຍ ປິຍຍິຕ຺ຕກາເຈ ສ ຊາສາຕິ, ອສຸປຼິຍກາລີ ຍິເຕ຺ຕາຕິ ຍໍ ນລ຺ລເກ຺ລຕິ, ນິເສຫກາຈຍສ຺ສ ຣເສ຺ສຸສ຺ສາຍີ”ຕິ ຈິເສ຺ຕ຺ວາ ຈຕເສ຺ສາ ກາຈາ ອກາສິ –

໔໑.

“ກາຫໍ ທຸກ຺ລປເຣເຕາປິ, ຂຕຣຸ໌ ຕຸຈໍ ຊເຫ;

ຊີຈິຕໍ ຍຣເລາ ຈາ ເຍ, ຕຍາ ນຊ຺ຊິ ກຈິສ຺ສຕິ.

໔໑.

“ກາຫໍ ທຸກ຺ລປເຣເຕາປິ, ຂຕຣຸ໌ ຕຸຈໍ ຊເຫ;

ສ ຍໍ ອສຣິຍນໍຍຸເຕ຺ຕ, ກເຍ໌ ເຍາເຊຕຸຍຣຫສິ.

໔໓.

“ນກ຺ຍາເຣາ ນລາຕ຺ຸສ໌ມິ, ນຈິເຕ຺ຕ ຈສ໌ມິ ເຕ ຍິເຕາ;

ຊາເຣຕາ ເນສາປຕີ ຕ຺ຸຍາຫໍ, ຫໍນາສິ ປຈຣຸຕ຺ຕຍ.

໕໓.

“ກຖໍ ອຫໍ ວິກຕ຺ຖິສ຺ສໍ, ຊາຕິມເທ຺ຍ຺ຖເຕາ ກເຕາ;

ຕໍ ຫິຕ຺ວາ ປຕຕໍ ເສເວ, ກິ ເຕ ຈກ຺ຂາມິເຕາ ກເຕາ;

ຖານ ປິລໍ ຈຊິສ຺ສາມິ, ນານຣິຍໍ ກຕ຺ຕຸມຸສ຺ສເຫ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນາຫຕ຺ຕິ ອຫໍ, ມຫາຣາຊ, ກາຍິກເຈຕສິເກນ ທຸກ຺ເຂນ ຜຸເຕ຺ຖາປິ ຕໍ ນ ຊຫາມິ. ອນຣິຍສໍຍຸຕ຺ຕນ຺ຕິ ມິຕ຺ຕທຸພ຺ຠີຫິ ອນຣິເຍຫິ ກຕ຺ຕພ຺ພຕາຍ ອນຣິຍກາເຣນ ສໍຍຸຕ຺ຕໍ. ກມ຺ມນ຺ຕິ ຕໍ ຊຫິຕ຺ວາ ປກ຺ກມນກມ຺ມໍ. ສກ຺ຍາເຣາຕິ ສມານກ຺ຍາເຣາ, ທຸກ຺ຂິເຕເສເນຈ ປຕິສນ຺ຖິ ຄເຫຕ຺ວາ ທຸກ຺ຂິເຕເສ ອລ຺ລເການ ປທາເລຕ຺ວາ ທຸເກາ ຈທ຺ທິຕກ຺ຍາເຣາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ສພາຍ຺ຍຸຕິ ອຫໍ ເຕ ທກ຺ຂິຍກ຺ຂິສເມາ ປິຍສຫາເຍາ. ສຂິເຕ຺ຕຕິ ຕວ ສເກ ຂິເຕ຺ຕ ອຫໍ ຖິເຕາ ຕວ ຈເສ ຈຕ຺ຕາມິ, ຕຍິ ຊີວເຕ຺ຕ ຊີວາມິ, ນ ຊີວເຕ຺ຕ ນ ຊີວາມີຕິ ອເຕ຺ຖາ. “ສຂິເຕ຺ຕ”ຕິປິ ປາເຖາ, ຕວ ຂິເຕ຺ຕ ອຫໍ ສມ຺ປິເຕາ ສຸທ຺ທ ຖິເຕາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຊາເນາຕິ ສທ຺ທຫໍສານໍ ອຕ຺ເຕ ປທ຺ທາເຕາ. ວິກຕ຺ຖິສ຺ສນ຺ຕິ “ຄຸຫິ ຫໍສຣາຊາ”ຕິ ປຸຕ຺ເຖາ ອຫໍ ກິນ຺ຕິ ກເຖສ຺ສາມິ. ກິ ເຕ ຈກ຺ຂາມີຕິ ເຕ ຕວ ປຕິຕໍ ປຸຕ຺ເຖາ ຫໍສກເຕາ ກິ ຈກ຺ຂາມິ.

ເອວໍ ສຸມຸເຂນ ຈຕູຫິ ຄາຖາຫິ ສີຫນາເທ ນທິເຕ ຕສ຺ສ ຄຸເຣ ປກາເສນ຺ເຕາ ມຫາສເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໕໔.

“ເອເສາ ຫິ ທເມ຺ມາ ສຸມຸຂ, ຍໍ ຕ຺ວໍ ອຣິຍປເຖ ຖິເຕາ;

ເຍາ ຠຕ຺ຕາຣໍ ສຂາຣໍ ມໍ, ນ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຕຸມຸສ຺ສເຫ.

໕໕.

“ຕທິຍາເມ ເປກ຺ຂມານສ຺ສ, ຠຍໍ ນ ເທ຺ວຈ ຊາຍຕິ;

ອທິຄຈ຺ຉສິ ຕ຺ວໍ ມຍ຺ຫໍ, ເອວໍຠູຕສ຺ສ ຊີວິຕ”ນ຺ຕິ.

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨠᩮᩈᩣ ᨹᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩑᨠᩮ ᨸᩮᩢᩣᨷᩥᨠᨸᩩᨲ᩠ᨳᩣᨶᩴ ᩈᨾᩮᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩈᨾᩣᨶ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨿᩥᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩉᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᩴ ᨠᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨷ᩠ᨸᩣᩈᩣ ᨿᨾ᩠ᨾᩣᨶ

ᨴᩣᨿᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩩᨯᨸᨭ᩠ᨭᩮᨲ ᩉᩴᩈᨣᩃᨿᩮᨬ᩠ᨬᩮᨿᩮᨲᩣ ᨧᩥᨿ ᩉᩮᩣᨿᩥ ᨿᨾ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨲᩣᩴ ᩃᨠᩣᩈᨸᩔᩥᩴ

ᩑᨠᩴ ᨴᩥᩅᩈᩴ ᨠᩮᨧᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᩣᨧ ᩃᩩᨯ᩠ᨵᨷᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩁᨷᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩉᩴᩈᩮ ᨲᩦᩉᩥ ᨡᨶ᩠ᨵᩉᩥ ᨷᩃᩥᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ "ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ"ᨲᩥ ᨸᩥᩈᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ ᨩᩪᩃᩮᩣᩃᩥᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ

ᨩᩮᩣᨲᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩥᩈᨿᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨩᩪᩃᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩈᩣᨿᨶᩮᩔᩣ ᨠᨱ᩠ᨭᩴ ᨴᩮᩅᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩩᨠ᩠ᨠᩣᨶᩴ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨷᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᨠ᩠ᨠᩥ ᨧᩥᨿ ᩋᨧᨲ᩠ᨲᩁᨿᩣᨶᩮᨶᩣ ᨷᩃᩥᨿᩣᨿᩣ

ᩋᨠ᩠ᨠᨲ᩠ᨲᨠᩃᩃᩮᩃ ᩌᨷᩁᩥᩈᩦᩈᩮᨶ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᩁᩮᨲᩣ ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩮ ᨧᩮᨧᩮᨠᩮᨶ ᩌᨷᩈᨠ᩠ᨠᨿᩥᩴ ᨲᨿᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪘᪘᪑

"ᨴ᩠ᩅᩮᨴ᩠ᨵᩣ ᨿᨲᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᩴ;

ᨶᨶ᩠ᨴᨿᩣᨶᩣᨿ ᨲᩮᩈᩣᩉᩴ, ᩋᩣᨷᨲᩦ ᨸᩁᩥᨲᩮᩣ ᨾᨿᩴ

᪘᪘᪘

"ᨲᨿᩣ ᨷᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶ, ᨷᩩᨷ᩠ᨷᩮᩅ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴ;

ᩋᨯ᩠ᨰᩣᩈᩥ ᨷᩩᩁᩮᨲᩣ ᩁᩮᨬ᩠ᨬᩣ, ᩉᩴᩈᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᩈᩅᩴ ᨦᨶ᩠ᨲᩴ

᪑᪐᪐

"ᨿᩣ ᨠᩣᨿᩥ ᨷᨲᨲᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ, ᨶ ᩉᩥ ᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣ;

ᩋᩉᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨹᩃ᩠ᩃᩩᨷᩈᨬ᩠ᨬᩥᨲᩴ;

ᨲᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩣᨷᨶ᩠ᨶᩮᨶ, ᩃᩥᨷ᩠ᨷᩴ ᨸᩥᩈᩣ ᨷᩁᩮᨿᩣᨠ᩠ᨠᩈᩦ"ᨲᩥ

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩥᨿᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩣᨧᩣᩁᩮ ᨧᨲ᩠ᨲᨿᩣᨶᩣᨶᩴ ᨠᩩᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᩴ ᨻᩃᨧᩴ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩴᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩁᨠᩣᨧᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩴ "ᨿᩣ ᨠᩣᨿᩥ"ᨲᩥ ᨧᨧᨶᩴ ᨧᨶᩮᨶ᩠ᨲᩣ

ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᩮᨾᩥ ᨿᩉᩣᩈᨴ᩠ᨵᩥ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩣᩁᩮᩈᩥᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᩣᩈᩦᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᨲᩮᩈᩣᩉᩴ ᩁᩣᨴᩣᨶᩴ ᨷᩉᩁᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨷᩉᩣᨶᩴ ᩈᨿ᩠ᨿᨯᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ

បុនេតា អដ្ឋាសិ ចិន្តាយន្តិ ចិន្តាសេន្តោ អន្តាសេន្តោ ឭងន្តិ ឭងិតំ គឹតំ ទាឌាត់ “យា កាឃឹ”តិ ពួយិតា ចងេតត ចិន្តាសេន្តោ តាឌិសាតិ ឲ្យឡូឌិសា ខាហោឌឹទិយឃយ្យន្តា ខេយាកន្តិ ខាហោឌឹទិយខេយាក់ ឃុត្តត្តិ អត្តច្ឆចិក់ ឆយ្ហបសញ្ញាតត្តិ កាទលាតិស្សិតំ ខេតត បទិឃាបគាទេតតាតិ ខេតត យឃា បឃុទេត្តត ខេយាខេកត បទិសុខេឌ្ឌត បខេយាក្ខឹតិ យុទ្ធិស្សិ

ឲចំ សុបុរលា យហាសត្តំ អស្សាសេត្វា លុឌ្ឍុបុត្តស្ស សត្តិកំ កន្ត្វា យឆុទំ យាត្ស៊ិ ចាធំ គិច្ឆាខេទន្តា, “សមុ, ត្វំ ខេកាតាខេយាឝឹ”តិ បុច្ឆិត្វា “សុចណ្ណចណ្ណហំសរាឌ, អហំ ខេលយខេកា តាយា”តិ ចុខេត្ត, “សមុ ខេលយក, ‘តឃា ឌុឌ្ឍិតចាលបិខេស ខេយា ចា ខេសា ចា ហំខេសា ពាខេឌ្ឌា’តិ សញ្ញា យា កទិ, តចុតិឃា ហំសសហស្សាត់ បចខេទា ឆតាខេដ្ឋហំសរាឌា ខេត បិខេស ពាខេឌ្ឌា, ខាហោឃឹលិចាទសយ្យន្តោ សក្កាហកបខេក្ខ ផិខេតា, ត តំ យាខេទតំ ឃុខេត្តា, អហំ តច ព្តយិតា កត្តព្វាកិច្ចំ កទិស្សាមិ, អឃយ្សិ សុចណ្ណចណ្ណា, អហយ្សិ តខេឆច, អហំ ឲតស្សត្វាឃ អត្តខេតា ឌឹចិតំ បទិច្ចឌិស្សាមិ, សខេច ត្វំ ឲតស្ស បត្តាតិ កហិញ្ញុកាខេយាសិ, យយ បត្តាតិ កហិញ្ញអខេចាបិ ចយ្ហំសត្យ្យូអដ្ឋឹតយញ្ញាតទំ កហិញ្ញុកាខេយាសិ, យខេយច សទឹខេតា កហិញ្ញអឆ ត់ គឹឡូអាហំសំ កាតុកាខេយាសិ, យខេញ្ញច កទ, ឌឹចត្តខេយច ចិក្កិហិត្វា សខេឆ ឆត់ ក្តបបាខេឝតុកាខេយាសិ, យំ ឌឹចត្តខេយច ចិក្កិហិត្វា ឆត់ ក្តបបាខេឝហិ, យា ឲតំ ខាហោឌិក្រហសំឃុត្តំ ហំសរាឌាត់ អចធិ, សខេឆ ហិ ត់ ចធិស្សសិ, គិទឃាឌឹហិ ត យុទ្ធិស្សឹ”តិ តំ តិទឃាឌិកខេឃត សត្តខេឌ្ឌត្វា អត្តខេតា យឆុទកធំ កហ្យាខេបត្វា បុត ខេខាធិសត្តស្ស សត្តិកំ កន្ត្វា តំ អស្សាសេន្តោ អដ្ឋាសិ ខេតសាខេគា តស្ស កធំ សុត្វា “អយំ តិទច្ឆាតកខេតា សយាខេតា យត្តខេស្សហិបិ កាតំ អសក្កុលោឃ្យំ ឲចន្ទុបំ យិត្តឆយ្ហំ កខេទាតិ, យត្តស្សាបិ ឲចំ យិត្តឆខេយ្ហ ធាតំ ត សខេក្កាត្តិ, អខេហា ឲរស ខាហោសយ្យន្តោ យឆុទកខេឆា ឆយ្ហំខេកា”តិ សកលសទឹទំ បឹតិខេសាយតស្សបទិបុណ្ណំ កត្វា បហដ្ឋខេលិខេយា ធណ្ឌំ លខេឌ្ឌត្វា សិទសិ អញ្ជលិ បតិដ្ឋខេបត្វា ឃុទិឃំ តយស្សខេន្តា ចិឃ សុបុលស្ស ក្រហំ កិខេត្តខេន្តា អដ្ឋាសិ តយត្វំ បកាសេន្តោ សត្វា អាហ –

១០១៌

“តស្ស តំ ចងត់ សុត្វា, សុបុលស្ស សុកាសិតំ;

បហដ្ឋខេលិខេយា ខេតសាខេគា, អញ្ជលិស្ស បណាយយិ៌

១០២៌

“ត ខេយ សុតំ ចា ឌិដ្ឋំ ចា, កាសខេន្តា យាត្ស៊ិ ឌិខេឌា;

អទិយំ ព្រាចាខេតា ចក្កខេក្កា, ចឌខេន្តា យាត្ស៊ិ កិទំ៌

១០៣៌

“កិំ នុ តាយំ ជិនេខា ហោតិ, មុនេត្វា ពាន្ធុប្បិយសិ;

ឋ្ជហាយ សក្យលា ឃត្តិ, កិំ ឲុនេកា អចហឹយសិ”តិ។

តត្ថ អញ្ជលិស្ស បណាយឃឹតិ អញ្ជលិ អស្ស ប្បតាយឃិ, “ត ខេយ”តិ កាឆាឃស្ស ឆ្មតិំ ពនេទាតិ។ តត្ថ យាត្បុិត្តិ យត្បុស្សចាធំ។ អទិឃត្តិ ស្បុត្វុទំ តិនេក្ខាសំ។ ចដនេត្វាតិ ចិស្សនេដ្ឋនេត្វា។ ឰាជំ ចុត្តុំ ហោតិ – សយុ, ត្វំ ជិនេខា សយានេតា អដ្ឋ យឃា សឌ្ធិ យាត្បុិ ចាធំ កាសនេត្វា តិនេក្ខាសំ ញ្ញចានេតា យាត្បុិ ពិទំ ចដនេត្វា បច្ចក្ខនេតា ជិនេដ្ឋា, ឰានេតា ឞុនេណ្ឌ បត ឰាជំ អច្ឆទិឃំ យឃា នេតច ស្បុតំ ត ជិដ្ឋត្តិ។ កិំ នុ តាឃត្តិ ឃំ ឲុតំ ត្វំ ប្បិយសិ, កិំ នុ នេត អឃំ ហោតិ។

ឲចំ តុដ្ឋ ចិនេត្វត នេតសានេឆត បុនេដ្ឋា ស្បុមុនេលា “អឃំ មុក្ខនេកា ឌានេតា, ឰជាតិស្ស កិនេឃ្យានេសាយត្វាឃ មុក្ខកាចត្ថំ យយ ក្យលំ ឆនេស្សសាយឺ”តិ ចិនេត្តត្វា អាហ –

១០៣។

“ទាឌា ខេយ នេសា ជិឌាយិត្ត, នេសតាបច្ចស្ស ពាទេឃិ;

តយាបនេឆ បទិច្ចត្បំ, ត្បុស្សនេហ ចិហកាឆិបំ។

១០៤។

“យហាកណាឃ កត្តា ខេយ, យា ឲុនេកា ញ្ញសតំ អកា;

តឆា តំ សយុ នេតសាឆ, កត្តាឃំ អកិនេតា ទខេយ”តិ។

តត្ថ ត្បុស្សនេហតិ ត សយនេត្វាយិញ្ញាយហាកណាឃាតិ យហនេតា ហំសកាណស្ស។ យា ឲុនេកាតិ យាឌិនេស នេសចនេក ចិដ្ឋយានេត យា ឲុពនេកា ញ្ញសតំ អកា។ តឆា តត្តិ ឃឆា អហំ ចជាយិ, តនេឆច តំ។ សយុាតិ ចឃស្ស។ កត្តាឃំ អកិនេតា ទខេយតិ កត្តា អឃំ យយ, អហយស្ស អកិនេតា ទខេយ សត្តិនេក ទេយាយិ ត ប្បក្កណាយឺតិ។

នេសាទោ តំ តស្ស ធម្មនិស្សិតំ មធុរកថំ សុត្វា សោមនស្សប្បត្តោ បហដ្ឋលោមោ “នចាហំ ឯតំ សីលាទិគុណសំយុត្តំ ហំសរាជានំ វធិស្សាមិ, ចតូហិ អបាយេហិ ន មុច្ចិស្សាមិ, រាជា មំ យទិច្ឆតិ, តំ ករោតុ, អហមេតំ សុមុខស្ស ទានំ កត្វា វិស្សជ្ជេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១០៩។

“អរិយវត្តសិ វក្កង្គ, យោ បិណ្ឌមបចាយសិ;

ចជាមិ តេ តំ ភត្តារំ, គច្ឆថូភោ យថាសុខ”ន្តិ។

តត្ថ អរិយវត្តសីតិ មិត្តធម្មបូរណសង្ខាតេន អាចារអរិយានំ វត្តេន សមន្នាគតោសិ។ បិណ្ឌមបចាយសីតិ ភត្តុ សន្តិកា លទ្ធំ បិណ្ឌំ សេនាបតិដ្ឋានំ បូជេសិ។ គច្ឆថូភោតិ ទ្វេបិ ជនា អស្សុមុខំ ញាតិសង្ឃំ ហាសយមានា យថាសុខំ គច្ឆថាតិ។

ឯវំ វត្វា នេសាទោ មុទុចិត្តេន មហាសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា យដ្ឋិំ ឱតារេត្វា បក្កបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា បាសយដ្ឋិយា មោចេត្វា តំ ឧក្ខិបិត្វា សរតោ នីហរិត្វា តរុណទព្ពតិណបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា បាទេ ពទ្ធបាសំ សណិកំ មោចេត្វា មហាសត្តេ ពលវសិនេហំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា មេត្តចិត្តេន ឧទកំ អាទាយ លោហិតំ ធោវិត្វា បុនប្បុនំ បរិមជ្ជិ, អថស្ស មេត្តានុភាវេន សិរាយ សិរា, មំសេន មំសំ, ចម្មេន ចម្មំ ឃដិតំ, បាទោ បាកតិកោ អហោសិ, ពទ្ធេន និព្ពិសេសោ។ បោធិសត្តោ សុខប្បត្តោ ហុត្វា បកតិភាវេន និសីទិ។ សុមុខោ អត្តានំ និស្សាយ រញ្ញោ សុខិតភាវំ ទិស្វា សញ្ជាតសោមនស្សោ ចិន្តេសិ – “ឥមិនា អម្ហាកំ មហាឧបការោ កតោ, អម្ហេហិ ឯតស្ស កតោ ឧបការោ នាម នត្ថិ, សចេ ឯស រាជរាជមហាមត្តានំ អត្ថាយ អម្ហេ គណ្ហិ, តេសំ សន្តិកំ នេត្វា ពហុំ ធនំ លភិស្សតិ, សចេ អត្តនោ អត្ថាយ គណ្ហិ, អម្ហេ វិក្កិណិត្វា ធនំ លភិស្សតេវ, បុច្ឆិស្សាមិ តាវ ន”ន្តិ។ អថ នំ ឧបការំ កាតុកាមតាយ បុច្ឆន្តោ អាហ –

១១០។

“សចេ អត្តប្បយោគេន, ឱហិតោ ហំសបក្ខិនំ;

បដិគ្គណ្ហាម តេ សម្ម, ឯតំ អភយទក្ខិណំ។

១១១។

“ᨶᩮᩣ ᨧᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨸ᩠ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ, ᩒᩉᩥᨲᩮᩣ ᩉᩴᩈᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩴ;

ᩋᨶᩥᩔᩁᩮᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨾᨾ᩠ᩉᩮ, ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣᩈᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨧᩮᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨶᩮᩈᩣᨴ, ᩈᨧᩮ ᨲᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩉᩴᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᩈᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᨬ᩠ᨧ ᨸᩣᩈᩮᩣ ᩒᩉᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩥᩔᩁᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᩔᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨳᩮᨶᩮᩣᩈᩥ ᩋᩣᨱᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨳᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨠᨿᩥᩁᩣᩈᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ “ᨶᩣᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩴ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨸᨶ ᨶᩥᨿᨾᩮᨶ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩥᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᩩᨸᩥᨶᨠᩣᩃᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᩣᩅ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᨣᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ ᨡᩮᨾᨠ, ᩑᨠᩴ ᩅᩣ ᨴ᩠ᩅᩮ ᩅᩣ ᩉᩴᩈᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲᩩᩴ ᩅᩣᨿᨾ, ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨲᩮ ᨿᩈᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨻᨿᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣᨠᩣᩁᩮᩣ, ᨲᩣᩅ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ “ᩍᨾᩥᨶᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩋᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨲᩴ, ᩈᨧᩮ ᨾᨿᩴ ᩍᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾ, ᨶᩮᩅ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨶᩩᨽᩣᩅᩮᩣ, ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨸᩣᨠᨭᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᩃᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨶ ᩁᩣᨩᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈᩩ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩉᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨸᩣᨸᩩᨱᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ , “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩑᩅᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨽᩈᩥ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨴᩔᩮᩉᩥ, ᩈᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪘᪨

“ᨿᩔ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨽᨲᨠᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨠᩣᨾᩴ ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩣᨸᨿ;

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩴᨿᨾᨶᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ, ᨿᨳᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩁᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩔᩮᩅᩣᨲᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᩮᩉᩥ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᩣᨩᨶᩥᩅᩮᩈᨶᩮ᪨ ᨿᨳᩣᨽᩥᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᨳᩣᨩ᩠ᨫᩣᩈᨿᩴ ᨿᨳᩣᩁᩩᨧᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ “ᨾᩣ ᩅᩮᩣ ᨽᨶ᩠ᨲᩮ ᩁᩣᨩᨴᩔᨶᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᨳ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩈᨸ᩠ᨸᨭᩥᨽᨿᩣ, ᨠᩦᩊᩣᩉᩴᩈᩮ ᩅᩣ ᩅᩮᩣ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᨾᩣᩁᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ ᩅᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠ ᨾᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᩔ ᨠᨠ᩠ᨡᩊᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣᨿ ᨾᨴ᩠ᨴᩴ ᨩᨶᩮᩈᩥᩴ, ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨠᩥᩴ ᨶ ᨩᨶᩮᩔᩣᨾᩥ, ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᩉᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᨴᩩᨻ᩠ᨽᩣᩈᩥᨲᨬ᩠ᨬᩪ, ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨶᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶᩮᩉᩥ, ᨶᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᨾᩣ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩮᨶ ᨶᨿᩥ, ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮ ᨸᨶ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᩉᩥ, ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨸᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩔ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩮᨲᨸᨴᩩᨾᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ, ᨾᨾ ᨠᩩᨭ᩠ᨭᨠᩴ ᩁᨲ᩠ᨲᨸᨴᩩᨾᩈᨶ᩠ᨳᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ, ᨾᩴ ᨸᨧ᩠ᨨᨲᩮᩣ ᨶᩦᨧᨠᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨴᩔᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨾᨾ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ ᨴᩣᨸᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩮᩣ ᨾᩩᨴᩪᩉᩥ ᩃᨲᩣᩉᩥ ᨸᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨴᩩᨾᩮᩉᩥ ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨶᨿᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩣᩈᩥ᪨

តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១០។

“ខ្ពរេច្ឆំ ចុរេត្តា តេសានោ, ហេមចេល្លា ហរិត្តចេ;

ឋកោ ហេត្ថិ សក្កយ្ហ បញ្ជរេ អញ្ញចោគិហិ។

១១១។

“តេ បញ្ជរកេត បក្ខិ, ឋកោ កស្សចល្លិតេ;

សុមុរំ ឆតរដ្ឋញ្ច, លុទ្ធោ អាគាយ បក្កមី”តិ។

តត្ថ អញ្ញចោគិហីតិ ញ្ញតិ ធេបសិ។ កស្សចល្លិតេតិ បកាសយុត្តចេល្លា។

ឯវំ លុទ្ធស្ស តេ អាគាយ បក្កមកាលេ ឆតរដ្ឋោ បរិកហំសរាជនីតរំ អត្តនោ គរិយំ សរិត្វា សុមុរំ អាមន្តេត្វា កិលេសបនេន ចិលបិ។

តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១២។

“ហរីយមានោ ឆតរដ្ឋោ, សុមុរំ ឯតទព្រវិ;

ពាឡ្ហំ ភាយាមិ សុមុខ, សាមាយ លក្ខណូរុយា;

អស្មាកំ ចធយញ្ញាយ, អធត្តានំ ចធិស្សតិ។

១១៣។

“បិកហំសា ច សុមុខ, សុហេមា ហេមសុត្តចា;

កោញ្ចី សមុទ្ទតីរេវ, កបណា នូន រុច្ឆតី”តិ។

តត្ថ ភាយាមីតិ មរណតោ ភាយាមិ។ សាមាយាតិ សុវណ្ណវណ្ណាយ។ លក្ខណូរុយាតិ លក្ខណសម្បន្នូរុយា។ វធមញ្ញាយាតិ វធំ ជានិត្វា “មម បិយសាមិកោ មារិតោ”តិ សញ្ញី ហុត្វា។ វសិស្សតីតិ កិំ មេ បិយសាមិកោ មតោ ជីវិតោតិ មរិស្សតិ។ បិកហំសាតិ បិកហំសរាជធីតា។ សុហេមាតិ ឯវំនាមិកា។ ហេមសុត្តចាតិ ហេមសទិសសុត្តរតចា។ រុច្ឆតីតិ យថា លោហិសង្ខាតំ សមុទ្ទំ ឧត្តរិត្វា មតេ បតិម្ហិ កោញ្ចី សកុណិកា កបណា រោទតិ, ឯវំ នូន សា រោទិស្សតីតិ។

តំ សុត្វា សុមុខោ “អយំ ហំសរាជា អញ្ញោ ឱវទិតុំ យុត្តោ មាតុគាមំ និស្សាយ កិលេសវសេន វិលបតិ, ឧក្កស្ស អាទិត្តការេហិ វិយ វតិយា ឧដ្ឋាយ កេការលាទកការេហិ វិយ ច ជានេតា, យំនូនាហំ អត្តនោ ពលេន មាតុគាមស្ស ទោសំ បកាសេត្វា ឯតំ សញ្ញាបេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១១៣។

“ឯវំ មហន្តោ លោកស្ស, អប្បមេយ្យោ មហាគណី;

ឯកិត្ថិមនុសោចេយ្យ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវ។

១១៤។

“វាតោវ គន្ធមាទេតិ, ឧភយំ ឆេកបាបកំ;

ពាលោ អាមកបក្កំវ, លោលោ អន្ធោវ អាមិសំ។

១១៥។

“អវិនិច្ឆយញ្ញូ អត្ថេសុ, មន្ទោវ បដិភាសិ មំ;

ກິຈ຺ຈາກິຈ຺ຈໍ ນ ຊານາສິ, ສມ຺ເມຕ຺ວາ ກາລປຣິຍາຍໍ.

໑໑໔.

“ອຑ຺ຒຸມເຕ຺ຕາ ວຸຑ຺ຒິເຣສິ, ໂຍ ເສຍ຺ຍາ ມຎ຺ຎສິ ຕ຺ວໍໂຍ;

ພາຫຸສຈ຺ຈາຣຓາ ໂຫຕາ, ໂສຓ຺ຑາຕຶຈ ສຸຣາຊຶ.

໑໑໕.

“ມາຍາ ເຈຕາ ມຣີຊີ ຈ, ໂສກາ ໂຣຄາ ຈຸປທ຺ທວາ;

ຂຣາ ຈ ພຸນ຺ທາ ເຈຕາ, ມຈ຺ຈຸປາສາ ຄຸຫາສຍາ;

ຕາສຸ ໂຍ ວິສ຺ສເສ ໂປໂສ, ໂສ ນເຣສຸ ນຣາທໂມ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ມຫນ຺ຕາຕິ ມຫນ຺ຕາ ສມາຄຕາ. ໂລກສ຺ສາຕິ ສພ຺ພໂລກສ຺ສ. ອປ຺ປເມຍ຺ຍາຕິ ຄຸເຓຫິ ປເມຕຸໍ ອສກ຺ກຸເຓຍ຺ຍາ. ມຫາກາຣຶຕິ ມຫນ຺ເຕນ ກເຓນ ສມນ຺ນາຄຕາ ຄຓສຕ຺ວາ. ເອກິຕ຺ຕິຕ຺ຕິ ມໍ ເອຈຣູເປ ກຈໍ ເອກໍ ທິຕ຺ຕິ ອນຸໂສຈຍ຺ຍ, ທິຖໍ ອນຸໂສຈຕໍ ນ ປຎ຺ຎາຈຕໍ ທິຈ, ເຕນາຫໍ ອຍ຺ຍໍ ພາເລາຕິ ມຎ຺ຎາມີຕິ ອທິປ຺ປາໂຍເຕຕ຺ຖາຫ.

ອາເຣຕີຕິ ກຓ຺ຫາຕິ. ເລກປິປກຕ຺ຕິ ສຸຕ຺ຕຣາສຸຕ຺ຕຣໍ. ອາມກປກ຺ກຕິ ອາມກຈ຺ຈາ ປກ຺ກຈ຺ຈາ. ເລີເລີຕິ ຣສເລີເລີ. ທິຖໍ ວຸຕ຺ຕໍ ໂຫຕິ – ມຫາຣາຊ, ຍຖາ ນາມ ຈາເຕາ ປຈຸມສຣາຊີນິ ປຫຣິຕ຺ວາ ສຸກນ຺ທມ຺ປິ ສກ຺ກາຣຖ຺ຖາມາຊີນິ ປຫຣິຕ຺ວາ ທຸກ຺ກນ຺ທມ຺ປີຕິ ຍຄມໍ ເລກປິປກໍ ກຕ຺ຕໍ ອາທິຍຕິ, ຍຖາ ຈ ພາເລີ ຄຸມາຣເກາ ອຑ຺ຑຊຸຍ຺ຍໍ ໂຫຕ຺ວາ ນິສິເທ຺ນາ ຫຕ຺ຖໍ ປສາເຣຕ຺ວາ ປຕິຕປຕິຕໍ ອາມກມ຺ປິ ປກ຺ກມ຺ປິ ຜລໍ ກເຫຕ຺ວາ ຂາທຕິ, ຍຖາ ຈ ຣສເລີເລີ ອເນ຺ທາ ນເຕ຺ຕຄປຕິເຕ ມໍກິຈ຺ຈໍ ສມກ຺ກິກມ຺ປິ ນິມ຺ມກ຺ກິກມ຺ປິ ອາມິສໍ ອາທິຍຕິ, ເອຈໍ ທິຕ຺ຕໍໂຍ ນາມ ກິເລສຈເສນ ອນ຺ທມ຺ປິ ທຸກ຺ກຕມ຺ປິ ຄຸລີນມ຺ປິ ອຄຸລີນມ຺ປິ ອກິຣູປມ຺ປິ ຈິຣູປມ຺ປິ ກຓ຺ຫິຕ຺ວາ ນຊຕ຺ຕິ, ຕາທິສາໍ ປິປທມາໍ ທິຕີ຺ໍ ກິການຓາ ຈິປ຺ປລປສິ, ມຫາຣາຊາຕິ.

ອເຕ຺ວສຸຕິ ການຓາການເຓາສຸ. ມເນ຺ຕາຕິ ອນ຺ທພາເລີ. ປຕິກາສິ ມຕ຺ຕິ ມມ ຄປທ຺ທາສິ. ກາລປຣິຍາຍຕ຺ຕິ ເອຈຣູປໍ ມຣຓກາລໍ ປເຕ຺ຕາ “ທິມຍ຺ຍິ ກາເລ ທິຖໍ ກຕ຺ຕຕ຺ຖໍ, ທິຖໍ ນກຕ຺ຕຕ຺ຖໍ, ທິຖໍ ຈຕ຺ຕຕ຺ຖໍ, ທິຖໍ ນ ຈຕ຺ຕຕ຺ຖ”ນ຺ຕິ ນ ຊານາສິ ເທຈາຕິ. ອຑ຺ຒມເຕ຺ຕາຕິ ອຑ຺ຒມຕ຺ເຕກາ ມເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ. ຄຸຊີເຣສີຕິ ຍຖາ ສູຣໍ ປິປິຕ຺ວາ ນາຕິມເຕ຺ຕາ ປຸຣິໂສ ຍໍ ຈາ ຕໍ ຈາ ປລປຕິ, ເອຈໍ ປລປສີຕິ ອເຕ຺ວາ. ເສຍ຺ຍາຕິ ຈຣາ ຄຕ຺ຕມາ.

“មាយា វា”តិអាទីសុ, ឯវ, ញត្តិយោ នាមេតា វញ្ចនេន មាយា, អបយ្យុបនេន មទិធិ, សោកាទីនំ បច្ចយត្តា សោកា, ទោកា, អនេកប្បការា ឧបទ្ទវា, កោធាទីហិ ឆន្ទភាវេវនេវ ពទោ. តា ហិ និស្សាយ អត្តពន្ធនាទីហិ ពន្ធនតោ ពន្ធនា វេតា, ញត្តិយោ នាម សទិទេហាសយវសេនេវ មច្ច នាម ឧតា, ឯវាតិ. “កាមហេតុ, កាមនិទានំ, កាមាធិករណំ, កាមានមេវ ហេតុ រាជានោ ចោរំ គហេត្វា”តិ (ម. និ. ១.១៦៧-១៦៨) សុត្តនេបន អនត្ថោ ទីបេតព្ពោ.

តតោ ឆតរទ្ទោ មាតុការេ បដិពន្ធចិត្តតាយ “ត្វំ មាតុកាមស្ស គុណំ ន ជានាសិ, បណ្ឌិតា ឧច ឧតំ ជានន្តិ, ន តេហ ការហិតព្ពា”តិ ទីបេន្តោ អាហ –

១១៨.

“ឃំ ចុទ្ទេហិ ឧបញ្ញាតំ, តេកា តំ និគ្គិធុមទហិតិ;

មហាក្វតិត្តិយោ នាម, សេលិកស្មិំ ឧគបន្ទិសុ.

១២០.

“ឆិន្ទា បណិហិតា ធម្មសុ, ទតិ ធម្មសុ បតិដ្ឋិតា;

ពីជានិ ធម្មសុ ទុហន្តិ, យជិជំ សត្តា បជាយរេ;

តាសុ កោ និច្ចិតេន បោនេសា, បណាមានន្ត បណិកំ.

១២១.

“ត្វមេវ នេញ្ញា សុមុខ, ឆិតំ អនេត្វសុ មុញ្ញសិ;

តស្ស ធម្មំ ភយេ ជាតេ, ភីតេ ន ជាមតេ មតិ.

១១៧។

“សេដ្ឋា ហិ សិសយំ បេត្តា, កយំ កឹន្នុ ពិពិក្ខតិ;

បណ្ឌិតា ច យហត្តាតេតា, អតេ្ត ឃុញ្ញត្តិ ក្សឃ្យុតេ។

១១៨។

“ខុតេតេ្តាឃ ទាឌាតេតា, ឃ្ញទយិដ្ឋត្តិ យត្តិតំ;

បជិតាហតិ ឃំ ឃ្ញេទា, អាបត់ អត្តបរិឃាឃំ។

១១៩។

“យា តេតា អជ្ជ ចិកត្តិឃុ, ទតេញ្ញា ឃ្ញតា យហាតតេឃ;

តឆា ហិ ចេណ្ណា បត្តាតំ, ឋលំ តេចញ្ញ្ចិច តំ ចឆិ។

១២០។

“យុតេត្តាបិ ត ព្ទត្ថិ ក្ខតេឌ្ឍតុំ, ឃយំ តាត្ថិ ក្ខបិកយិ;

តេឃាបជ្ជ សិឃយំ បតេត្តា, អត្តំ កឃ្យាហិ យា យុល”ត្តិ។

តត្ត ឃត្តិ ឃំ យាតុកាយឃត្ថាតំ ចត្ត បញ្ញាចុតេឌ្ឍហិ តាាតំ, តេតឃតេយច បិកជំ, ត តាលិតាំ។ យហាក្ខតាតិ យហាក្យណា យហាតិសិឃា។ ក្ខតបជ្ជិឃុត្តិ បតេយកប្បិកកាតេល ព្ទត្តិលិក្កតេឃ្យច បតេយំ បិតុក្ខតត្តា បតេយំ តិដ្ឋាត្តាតិ អតេត្វា។ ត្យាឃ្ញតិ ឃុយុល តាឃុ ព្ទត្តិឃុ កាឃចតិលិឌ្ឍា ច បលិហិតា ព្ទហិតា តេបិតា, កាយក្យណទតិ ច បតិជ្ជិតា។ តិឌាតិតិ តុឌ្ឍបតេច្ចកតុឌ្ឍអរិឃឃាចកចក្កចត្តិអាតិតិឌាតិ តាឃុ ទុហត្តិ។ ឃតិតត្តិ តេឃ ខុតេត ឃតេដ្ឋាបិ ឃត្តា។ បឌាឃតេទតិ ឃតេដ្ឋា តាឃតេញ្ញាច ក្យដ្ឋិយិឃ្យំចត្ឌ្ឍាតិ តិតេបតិ។ តិដ្ឋិតេតតិ តិដ្ឋិតេក្ខឃ្យ។ បិលាយាឃជ្ជ បិលិកិតិ អត្តតេតា បិតេលហិបិ តាឃំ បិលំ អាឃាតេតេ្វា អត្តតេតា ខិចិតំ ចឌតេក្ខាបិ តា លកិត្វា តេកា តិដ្ឋិតេក្ខឃ្យាតិ អតេត្វា។

ᨶᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ, ᩈᩩᨾᩩᨡ, ᨾᨿᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨲᩃᩮ ᩉᩴᩈᨣᨱᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ ᨲᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩑᩈ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨣᩩᩉᩣᨿᩴ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩮᩁᨲᩥ ᩋᨶᩩᨠᩮᩣᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩮᩅ ᨵᩦᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᩅᩈᩩ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᩈᩥ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᨸᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩔ ᨬᩣᨲᩥ ᨲᩔ ᨲᩮ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨾᩁᨱᨽᨿᩮ ᨩᩣᨲᩮ ᨽᩦᨲᩣ ᨽᩦᨲᩮᨶ ᨾᩁᨱᨽᨿᩮᨶ ᨽᩦᨲᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩮ, ᩋᨿᩴ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩔ ᩅᩈᩴ ᨣᨲᩔ ᨶᩥᨸ᩠ᨹᩃᩣ ᨾᨲᩥ ᨴᩦᨿᩮᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ᪨

ᩈᨬ᩠ᨬᩣ ᩉᩦᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨵᩥᩴ ᩈᩴᩈᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩴᩈᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᨠᩥᩴᩈᩪᨲᩥ ᨠᩥᩴᩈᩩ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨠᨳᩴ ᩋᨵᩥᩅᩣᩈᩮᨲᩥ᪨ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮ ᨸᨶ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣ ᨶ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣ ᨶ ᨾᩣᨶᩮᨶ ᨮᩥᨲᩣ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩮᩣ, ᨲᩮ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩮ ᨿᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨥᨭᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨿᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ “ᨾᩣ ᨽᩣᨿᩥ, ᨵᩦᩁᩣ ᩉᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩈᩴᩔᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ᪨ ᩋᩣᨸᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ ᩋᩣᨣᨲᩴ ᩋᩣᨸᨴᩴ ᩑᩅᩴ ᩈᩪᩁᩣ ᨸᨭᩥᨻᩤᩉᨲᩥ, ᩑᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᩪᩁᩮ ᨾᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨻ᩠ᨿᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲ᩠ᨲᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᨲ᩠ᨲᩣᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨶ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨

ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩦᨲᩥ ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᩔᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩩᨾᩩᨡ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨿᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩮᩁ ᨩᩣᨶᩮᨶ ᨩᨸᩥᨲᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨿᨳᩣ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩪᩁᩣ ᩋᨾᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨾᩴ ᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨶ ᨲᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᩔ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᩣ ᩉᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᨠᩃ᩠ᩃᩴ ᨲᩴ ᨠᨳᩦᨲᩥ ᩈ᩠ᩅᩣᨿᩴ ᨠᩃ᩠ᩃᩣ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᨾᩮᨥᨬ᩠ᨧ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨩᩣᨲᩴ ᨹᩃᩴ ᨾᩮᨥᨬ᩠ᨧᩮᩅ ᨠᩃᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨾᩣ ᨲᩴ ᨠᩃᩥ, ᨲᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩣ ᨠᩃᩦᨲᩥ ᩋᨵᩥᨸ᩠ᨸᩣᨿᩮᩣ᪨ ᨲᩮᨶᩮᩅᩣᩉ᪨

ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣᨸᩦᨲᩥ ᨿᨳᩣᩈᩩᨡᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨸᨻ᩠ᨻᨲᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩥᨲᩣ ᩈᨾᩣᨶᩣᨸᩥ ᨻᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨶ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᨾᩮᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨴᩔᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᩮᨾᩥ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩴ ᨸᨭᩥᨾᩩᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᩑᩅᨾᩥᨴᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨠᨳᩴ ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩴ᪨ ᩈᩮᩣᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᩋᨩ᩠ᨩ ᨩᩦᩅᩥᨲᩈᩴᩈᨿᩴ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨣᩮᩣᨸᩮᩉᩥ ᨿᩣ ᨾᩩᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨣᩮᩣᨸᩮᩉᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩣᨾ, ᨲᨳᩣ ᩅᩣᨿᨾ, “ᩅᩣᨲᩮᩣᩅ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᨴᩮᨲᩦ”ᨲᩥᩌᨴᩦᨶᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨻᩃᨲᩣᨿ ᨾᩩᨡᩴ ᨾᩣ ᨸᩈᩣᩁᩮᩉᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᨾᨶᨠᩣᨧᩴ ᨵᩥᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩦᨶᩥ ᨲᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –



“ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᩔᩩ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩪᨸᩈᩴᩉᩥᨲᩴ;

ᨲᩅ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨴᩣᨶᩮᨶ, ᨾᨾ ᨸᩣᨱᩮᩈᨶᩴ ᨧᩁ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩩᨾᩩᨡ, ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨲᩴ ᨿᩮᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩴ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ “ᩋᩉᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᩴ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩪᨸᩈᩴᩉᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᨧᩣᩈᩥ, ᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨴᩥ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᩔᩩ᪨

ពច បរិឃាបធាតេតាតិ ពច តេត ឃោកេត បរិសុទ្ធេត៍ “បរិឃោធាតេតា”តិបិ បផិោ, បរិត្តាណេតាតិ អត្វេា, តឃា កពត្តា ពច សត្តកេត បរិត្តាណេត យយ ឌីចិតបរិឃេសត៌ ចរាតិ អធិប្បាយោ៍

អច សុបុតោ “អយំ អតិចិឃ យកោយឃកឹតោ យយ ចាកោណាលំ ត ឌាតាតិ, រាឌាតំ ជិប្វា ចោកំ កធំ លកិត្វា ឌាតិស្សាមិ, អស្សាមេស្សាមិ តាច ត”ត្តិ ចិត្តេត្វា កាឆមាហ –

១៧សិ៍

“មា កាឃិ បពពំ នេដ្ឋ, ត ហិ កាឃត្តិ តាឌីសា;

អហំ ឃោកំ បឃុឌ្ឍិស្សំ, ឃុត្តំ ឆមូបសំហិតំ;

យយ បរិឃាបធាតេត, លិប្បំ បិសា បមោក្ខសី”តិ៍

តត្ថ បិសាតិ ទុក្ខបិសតោ៍

ឱ្ធតិ តេសំ សក្យលកាសាឃ កចេត្តាតំ លុទ្ធបុត្តោ ត កិញ្ចិ អញ្ញាសិ, កោចលំ បត តេ កាឌេតាធាឃ ចារាណាសិំ បរិចិសិ៍ អដ្ឋរិឃក្ខតឌាតេត អញ្ជលិតា មហាឌេតេត អត្យុក្កដ្ឋមាតោ មេសា រាឌត្វារំ បត្វា អត្តតោ អាកតការំ រញ្ញោ អារោចាបេសិ៍ តមត្តំ បកាសេត្តោ សត្វា អាហ –

១៧ប៍

“មេសា លុទ្ធោ ហំសកាឌេត, រាឌទ្វារំ ឧបាកមិ;

បដិចេទេថ មំ រញ្ញោ, ធតរដ្ឋាឃមាកតោ”តិ៍

តត្ថ បដិចេទេថ មត្តិ ទោមកោ អាកតោតិ ឲុចំ មំ រញ្ញោ តិចេទេថ៍ ធតរដ្ឋាឃត្តិ អយំ ធតរដ្ឋោ អាកតោតិ បដិចេទេថ៍

ទោចារិកោ កត្វា បដិចេទេសិ៍ រាឌា សញ្ជាតសោមតស្សោ “លិប្បំ អាកច្ឆតូ”តិ ចត្វា អមច្ចកណបរិចុតោ សមុស្សិតសេតច្ឆត្តេ

រាជបល្លង្កេ និសិន្នោ ទេលយកំ ហំសកាជំ អាទាយ មហាតលំ អភិរុឡ្ហំ ទិស្វា សុវណ្ណវណ្ណេ ហំសេ ឧព្ពេលិត្វា “សម្បុណ្ណា មេ មនោរថោ”តិ តស្ស កត្តព្ពកិច្ចំ អមច្ចេ អាណាបេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៥។

“តេ ទិស្វា បុណ្ណសង្កាសេ, ឧភោ លក្ខណសម្មតេ;

ខលុ សំយមនោ រាជា, អមច្ចេ អជ្ឈភាសថ។

១១០។

“ទេថ លុទ្ទស្ស ចត្តារិ, អត្ថំ បិតស្ស កោជតំ;

កាមំករោ ហិរញ្ញស្ស, យាចន្តោ ឧស ទ្ទុង្ហតី”តិ។

តត្ថ បុណ្ណសង្កាសេតិ អត្ថោ បុណ្ណសទិសេ។ លក្ខណសម្មតេតិ សេដ្ឋសម្មតេ អភិញ្ញាតេ។ ខលុតិ និបាតោ, តស្ស “តេ ខលុ ទិស្វា”តិ បុរិមបទេន សម្ពន្ធោ។ “ទេថា”តិអាទីនិ រាជា បសន្នាការំ ករោន្តោ អាហ។ តត្ថ កាមំករោ ហិរញ្ញស្សាតិ ហិរញ្ញំ អស្ស កាមកិរិយា អត្ថុ។ យាចន្តោតិ យត្តកំ ឧស ទ្ទុង្ហតិ, តត្តកំ ហិរញ្ញមស្ស ទេថាតិ អត្ថោ។

ឯវំ បសន្នាការំ ករោន្តោ បីតិសោមនស្សាភិសម្ផុដោ “គច្ឆថ នំ អលង្កិរិត្វា អានេថា”តិ អាហ។ អថ នំ អមច្ចា រាជនិវេសនា និក្ខាមេត្វា កប្បិតកេសមស្សុំ នហាតានុលិត្តំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ កត្វា រញ្ញោ ទស្សេសុំ។ អថស្ស រាជា និវេសនេ សតសហស្សុដ្ឋានកេ ទ្វាទស គាមេ អាជញ្ញយុត្តំ រថំ អលង្កតមហាគេហញ្ចាតិ មហន្តំ យសំ ទាបេសិ។ សោ មហន្តំ យសំ លភិត្វា អត្តនោ កម្មំ បកាសេន្តោ “ន ទេ, ទេវ, មយា ធោ ចា សោ ចា ហំសោ អានីតោ, អយំ បន និបតិយា ហំសសហស្សានំ រាជា ធតរដ្ឋោ នាម, អយំ សេនាបតិ សុមុខោ នាមា”តិ អាហ ។ អថ នំ រាជា “កថំ តេ, សម្ម, ឯតេ គហិតា”តិ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១១។

“ទិស្វា លុទ្ទំ បសន្នត្តំ, កាសិរាជា តទព្រវិ;

ឈ្យាយំ សមុ រេវត, បុណ្ណា ឱសេហិ តិដ្ឋតិ។

១១១។

“គំ ទុមិសញ្ញាតំ, បិសហេត្វា ឧបិកមិ;

ជុកិល្លំ ឆាតិសន្នេហិ, តិមុទ្ធិមំ គំ គហិ”តិ។

តត្ថ បសន្នត្តិ បសន្នកាវំ សោមនស្សប្បត្តិ។ ឈ្យាយន្តិ, សមុ រេវត, ឃជី អយំ អយ្យោ បេហិ្លលី តទុតិហំសសហស្សេហិ បុណ្ណា តិដ្ឋតិ។ គំ ទុមិសញ្ញាតន្តិ ឯវំ សន្តេ ពុ ពេសំ ទុឌីតំ បិឃធស្សតានំ ឱសាតំ មញ្ញាតំ ឯតំ ឆាតិសន្នេហិ ជុកិល្លំ តិមុទ្ធិមត្តិ តេច មទ្ធិមំ តេច គតិដ្ឋំ ឧត្តមំ ឱសរាគាតំ គំ បិសហេត្វា ឧបិកមិ គំ គលិ្ហតិ។

សោ តស្ស កថេន្តោ អាហ –

១១២។

“អជ្ជ មេ សត្តមា រត្តិ, អធតានិ ឧបិសតោ;

បធេមតស្ស អេត្វំ, អប្បមេត្តា ឈដស្សិតោ។

១១៣។

“អធស្ស បធមទ្ធិល្លិ, ធរេតា អធេតសតំ;

តត្វាហំ ជុធហិ បិសំ, ឯវំ តំ ជិឌមក្កហិ”ត្តិ។

តត្ថ អធតានីតិ អាធាតានិ, កោធរក្ខហលដ្ឋាតានីតិ អត្ថោ, អឃមេច ធា បិឆោ។ ឧបិសតោតិ ឧបកឆ្ឋត្តស្ស។ បធត្តិ កោធរក្ខមិឃំ អក្កត្តបធំ។ ឈដស្សិតោតិ ធាជិបញ្ចេរ តិស្សិតោ ហុត្វា។ អធស្សាតិ អធ លេដ្ឋេ ជិធរេស ឯតស្ស អធេតសតំ ធរត្តស្ស បធំ អទ្ធល្លិ។ ឯវំ តត្តិ ឯវំ តំ ជិឌំ អក្កហិត្តិ សត្ថា គហិតោបិឃំ អាជិល្លិ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ “ອຍໍ ທ຺ວາເຣ ຐຕ຺ວາ ປຏິເວເທນ຺ເຕາປິ ຘຕຣຏ຺ຐສ຺ເສວາຄມນໍ ປຏິເວເທສິ, ອິທານິປິ ເອຕໍ ເອກເມວ ຄຓ຺ຫິຕ຺ວາ ວທຕິ, ກິໍ ນຸ ເຂາ ເອຕ຺ຖ ກາຣຓ”ນ຺ຕິ ຈິນ຺ເຕຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໑໖໓໌

“ລຸທ຺ທ ເທ຺ວ ປເມ ສກຸຓາ, ອຖ ເອເກາຕິ ຠາສສິ;

ຈິຕ຺ຕໍ ນຸ ເຕ ວິປຣິຍຕ຺ຕໍ, ອຖ ກິໍ ນຸ ຊິຄີສສີ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ວິປຣິຍຕ຺ຕນ຺ຕິ ວິປລ຺ລຕ຺ຖໍ໌ ອຖ ກິໍ ນຸ ຊິຄີສສີຕິ ອຸທາຫຸ ກິໍ ນຸ ຈິນ຺ເຕສິ, ກິໍ ອິທໍ ຄເຫຕ຺ວາ ອຎ຺ຎສ຺ສ ທາຕຸກາເມາ ຫຸຕ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສີຕິ ປຸຈ຺ຉຕິ໌

ຕເຕາ ລຸທ຺ເທາ “ນ ເມ, ເທວ, ຈິຕ຺ຕໍ ວິປລ຺ລຕ຺ຖໍ, ນາປິ ອຫໍ ອິທໍ ອຎ຺ຎສ຺ສ ທາຕຸກາເມາ, ອປິຈ ເຂາ ປນ ມຍາ ໂອຑ຺ຑິເຕ ປາເສ ເອເກາວ ພທ຺ເທາ”ຕິ ອາທິໍ ກເຖນ຺ເຕາ ອາຫ –

໑໖໔໌

“ຍສ຺ສ ເລາຫິຕກາ ຕາລີ, ຕປນີຍນິຠາ ສຸຠາ;

ອຸຣໍ ສໍຫຈ຺ຈ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ເສາ ເມ ພນ຺ທຸປາຄມິ໌

໑໖໕໌

“ອຖາຍໍ ກສ຺ສເວາ ປກ຺ຂີ, ອພທ຺ເທາ ພທ຺ທມາຕຸຣໍ;

ອຣິຍໍ ພ຺ຣຸວາເນາ ອຏ຺ຐາສິ, ຈຊນ຺ເຕາ ມານຸສິໍ ຄິຣ”ນ຺ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ເລາຫິຕກາຕິ ຣຕ຺ຕວຓ຺ຓາ໌ ລີຕາຕິ ຣາຊິເຍາ໌ ອຸຣໍ ສໍຫຈ຺ຈາຕິ ອຸຣໍ ອາຫຈ຺ຈ໌ ອິທໍ ວຸຕ຺ຕໍ ເຫາຕິ – ມຫາຣາຊ, ຍສ຺ເສຕາ ຣຕ຺ຕສຸວຓ຺ຓສປ຺ປຏິຠາຄາ ຕິສ຺ເສາ ເລາຫິຕກາ ຣາຊິເຍາ ກິໍຈິ ປຣິກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຸຣໍ ອາຫຈ຺ຈ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ເສາ ເອເກາວ ມມ ປາເສ ພນ຺ທຸປາຄເຕາຕິ໌

ភស្សរោតិ បរិសុទ្ធា បភាសយន្តា អាតុរត្តិ កិលិតំ ទុក្ខិតំ អដ្ឋាសីតិ។

អថ ធតរដ្ឋស្ស ពទ្ធភាវំ ញាត្វា និវត្តិត្វា ឯតំ សមស្សាសេត្វា មហាភយកាលេ ច បច្ចុគ្គមនំ កត្វា អាកាសេនេវ មយា សទ្ធិំ មធុរបដិសន្ថារំ កត្វា មនុស្សភាសាយ ធតរដ្ឋស្ស គុណំ កថេន្តោ អដ្ឋាសិ, មម ហទយំ មុទុកំ កត្វា បុន ឯតស្សេវ បុរតោ អដ្ឋាសិ។ អថាហំ, ទេវ, សុមុខស្ស សុភាសិតំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ ធតរដ្ឋំ វិស្សជ្ជេសិំ, ឥតិ ធតរដ្ឋស្ស បាសតោ មោក្ខោ, ឥមេ ហំសេ អាគាយ មម ឥធាគមនត្ថា សុមុខេនេវ កតន្តិ។ ឯវំ សោ សុមុខស្ស គុណកថំ កថេសិ។ តំ សុត្វា រាជា សុមុខស្ស ធម្មកថំ សោតុកាមោ អហោសិ។ លុទ្ទបុត្តស្ស សក្ការំ ករោន្តស្សេវ សុរិយោ អត្ថង្គតោ, ទីបា បជ្ជលិតា, ពហូ ខត្តិយាទយោ សន្និបតិតា, ខេមា ទេវីបិ វិវិធនាដកបរិចារា រញ្ញោ ទក្ខិណបស្សេ និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ រាជា សុមុខំ កថាបេតុកាមោ គាថមាហ –

១២៥។

“អថ កិំ ទានិ សុមុខ, ហនុំ សំហច្ច តិដ្ឋសិ;

អថោ មេ បរិសំ បត្តោ, ភយា ភីតោ ន ភាសសី”តិ។

តត្ថ ហនុំ សំហច្ចាតិ មធុរកថោ កិរ ត្វំ, អថ កស្មា ឥទានិ មុខំ បិធាយ តិដ្ឋសិ។ អត្ថិ កិញ្ចិ ភយា ភីតោតិ បរិសសារជ្ជភយេន ភីតោ ហុត្វា។

តំ សុត្វា សុមុខោ អភីតភាវំ ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

១២៦។

“នាហំ កាសិបតិ ភីតោ, ឱគយ្ហបរិសំ តវ;

នាហំ ភយា ន ភាសិស្សំ, វាក្យំ អត្ថម្ហិ តាទិសេ”តិ។

តត្ថ តាទិសេតិ អបិច ខោ បន តថារូបេ អត្ថេ ឧប្បន្នេ វាក្យំ ភាសិស្សាមីតិ ចចេតោកាសំ ឱលោកេន្តោ និសិន្នោម្ហីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា រាជា តស្ស កថំ ចោទេតុកាមតាយ បរិហាសំ ករោន្តោ អាហ –

໑໓໐᠁

“ນ ເຕ ອກິຍທໍ ປເສ຺ສ, ນ ຣເຖ ນປິ ປຕ຺ຕິເກ;

ນາສ຺ສ ວມ຺ມໍ ກິຏໍ ວາ, ວມ຺ມເຕ ວ ສນ຺ນຄ຺ຄເຫ᠁

໑໓໑᠁

“ນ ຫິຣັຎ຺ຎໍ ສຸວັຓ຺ຓໍ ວາ, ນຄຣໍ ວາ ສຸຍາປິຕໍ;

ຂຸກິລ຺ລປຣິຣໍ ຣຸກ຺ຂໍ, ວຍ຺ຫຍຖ຺ຖາລເກາຏ຺ຐກໍ;

ຍຕ຺ຖ ປຕິເຏ຺ຐາ ສຸຍຸຕ, ກາມິຕຕ຺ຖໍ ນ ກາມສີ”ຕິ᠁

ຕຕ຺ຖ ອກິຍທນ຺ຕິ ຣກ຺ຂຓຕ຺ຖາຍ ປຣິວາເຣຕ຺ວາ ຖິຕໍ ອາວຸຘຫຕ຺ຖໍ ປຣິສໍ ເຕ ນ ປສ຺ສາມິ᠁ ນາສ຺ສາຕິ ຍຕ຺ຖ ອສ຺ສາຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ᠁ ວມ຺ມນ຺ຕິ ສຣປຣິຕ຺ຕາຓວມ຺ມໍ᠁ ກິຏນ຺ຕິ ກິຏໍ ວາຕິກປິລລິກິ ວຸຕ຺ຕິ᠁ ວາຕິກປິລຫຕ຺ຖາປິ ເຕ ສຕ຺ຕິເກ ນຕ຺ຖີຕິ ຍືເປຕິ᠁ ວມ຺ມເຕຕິ ວມ຺ມສນ຺ນຄ຺ຄ᠁ ນ ຫິຣັຎ຺ຎນ຺ຕິ ຍໍ ນິສ຺ສາຍ ນ ກາມສິ, ຕໍ ຫິຣັຎ຺ຎາທິປິ ເຕ ນ ປສ຺ສາມິ᠁

ອຸຈໍ ຣັຎ຺ຎາ “ກິໍ ເຕ ອກາຍນກາຣຓ”ນ຺ຕິ ວຸຕ຺ເຕ ຕໍ ກເລນ຺ເຕາ ອາຫ –

໑໓໒᠁

“ນ ເຍ ອກິຍເຣນເຕ຺ວາ, ນກເຣນ ສເຕນ ວາ;

ອປເຕນ ປທິ ຍາຍ, ອນ຺ຕລິເກ຺ຂວຣາ ຍທໍ᠁

໑໓໓᠁

“សុតា ច បណ្ឌិតា ត្យម្ហា, និបុណា អត្ថចិន្តកា;

ភាសេយត្ថវតឹ វាចំ, សច្ចេ ចស្ស បតិដ្ឋិតោ។

១៣៣។

“កិញ្ចា តុយ្ហំអសទ្ធស្ស, អនរិយស្ស ករិស្សតិ;

មុសាវាទិស្ស លុទ្ទស្ស, ភណិតម្បិ សុភាសិត”ន្តិ។

តត្ថ អភិសរេតាតិ អារក្ខបរិវារេន។ អនេត្វាតិ ឯតេន មម កិច្ចំ នត្ថិ។ កស្មា? យស្មា អបេតេ ត្យម្ហាភិសរាតិ អបគ្គេន បចំ មារេត្វា ខាទ, អាកាសចារិនោ មយន្តិ។ បណ្ឌិតា ត្យម្ហាតិ បណ្ឌិតាតិ តយា សុតាម្ហា, តេនេវ ការណេន អម្ហាកំ សត្ថិកា ធម្មំ សោតុកាមោ កិរ សោ កាយាហារេបសិ។ សច្ចេ ចស្សាតិ សចេ បន ត្វំ សច្ចេ បតិដ្ឋិតោ អស្ស, អត្ថវតឹ ការណនិស្សិតំ វាចំ ភាសេយ្យាថ។ អសទ្ធស្សាតិ វចីសច្ចរហិតស្ស តវ សុភាសិតំ មុណ្ឌស្ស ឥត្ថស្ស វិយ កិំ ករិស្សតិ។

តំ សុត្វា រាជា “កស្មា មំ មុសាវាទី អនរិយោតិ វទសិ, កិំ មយា កត”ន្តិ អាហ។ អថ នំ សុមេធោ “តេន ហិ, មហារាជ, សុណាហី”តិ វត្វា អាហ –

១៣៤។

“តំ ព្រាហ្មណានំ វចនា, ឥមំ មេធមការយឹ;

អភយញ្ញា តយា ឃុដ្ឋំ, ឥមាយោ ទសធា ឆិសា។

១៣៥។

“ខ្ចកឃ្យាតេ បេរិក្ខរហិ, វិបុលស្សោតគំ សុចឹ;

បហូតំ ភាគតំ តត្ថ, អហិំសា ទេត្ថ បក្ខិតំ។

១៣៥៍

“ឰង៌ ស្ុត្វាន តិលេ្ឈ្យាយំ, អាកាចយ្យាចត្តិកេ;

តេ តេ ធម្មេ បវិសេត, ឲ្យតំ តេ កាសិតំ មុយា។

១៣៦៍

“មុយាចាង៌ បុរក្ខត្វា, ឰធ្មាលោកញ្ញ បិបកំ;

ភ្នេកាយត្តិយតិក្កមុ្យ, អយាតំ ភ្នុបបជ្ជតី”តិ។

ពត្ថ តត្ថិ ត្វំ។ លេមត្តិ ឲ្យចំតាមិកំ បេបិក្លទលិ។ ឈ្ងត្តិ ចត្វុសុ កលេ្ហសុ ផត្វា លេឈាមាបិតំ។ គបតាតិ ឰមាសុ គបតា ជិតាសុ និមាសុ តឃា អកយំ ឈ្ងត្តិ។ ឰកឃ្យាតិ ឰកាលេហត្វា អាកាតាតំ សត្តិកា។ បហ្វុតំ ចាគតត្តិ បហ្វុតញ្ញ បត្យបុបញ្ញាលិអាឌិកំ អគតំ។ ឰដំ ស្ុត្វាតាតិ តេតឃំ តំ លេបិក្លទលិ ឰកាលេហត្វា អាកាតាតំ សត្តិកា ឰដំ អកយំ ស្ុត្វា តចត្តិកេ តច សយិបេ តឃា កាទិតលេបិក្លទលិ អាកាតាយ្យាតិ អតេ្វា។ តេ តេតិ តេ មយំ តច បិលេសត ឰធ្មា។ បុរក្ខត្វាតិ បុរតេតា កត្វា ។ ឰធ្មាលោកត្តិ ឰធ្មាសញ្ញាតំ បិបកំ លោកំ។ ភ្នេកាយត្តិត្តិ ភ្នកយំ ធេចលោកេ ច មនុស្សលោកេ ច បជិសត្តិ ឰលេម បិបគលេមុ្យ បុរតេតា កត្វា ចរត្តោ បុក្កលោ ស្ុកតិបជិសត្តិ អតិក្កមិត្វា អយាតំ តិរយំ ភ្នុបបជ្ជតីតិ។

ឲ្យចំ បរិសមញ្ញេ ឈេច រាជាតំ លជ្ជាលេបសិ។ អថ តំ រាជា “តាឋំ, សុមុធ, ត្វុលេយ្យយាលេរត្វា មំឃំ លាឌិត្យកាលេយា កល្យាលេបសិ, បណ្ឌិតកាចំ បត លេចា ស្ុត្វា ស្ុកាសិតំ លេសាត្យកាលេយា កល្យាលេបសិ”ត្តិ បកាលេសត្តោ អាហ –

១៣៧៍

“តាបរញ្ញាម សុមុធ, តបិ លោកាច មក្កហិ;

សុតា ច បណ្ឌិតាត្យត្វ, តិបុណា អត្ថចិត្តកា។

១៣៨០៍

“ᩋᨷᩮ᩠ᨿᩅᨲ᩠ᨲᩅᨲᩦ ᩅᩣᨵᩴ, ᨻ᩠ᨿᩣᩉᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨾᨡᩣᨠᨲᩣ;

ᨲᨳᩣ ᨲᩴ ᩈᨾ᩠ᨾ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡ ᨿᨻᩕᩪᩉᩦ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩣᨷᩁᨬ᩠ᨬᩣᨿᩣᨲᩥ ᨿᩣᩁᩮᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨷᩁᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᨶᩣᨿ, ᨾᩥᩴ ᨶ ᨿᩣᩁᩮᨿ᩺ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨿᨻ᩠ᨻᩉᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᩥᩴᩈᩴ ᩅᩣᨧᩥᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨿᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨻ᩠ᨻᩉᩥ᩺

ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩥᨶ᩠ᨲᨠᩣᨲᩥ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨠᩣ᩺ ᩋᨲ᩠ᨳᩅᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩣᩁᨱᨶᩥᩔᩥᨲᩴ᩺ ᨲᨳᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ᩺

ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᩈᩩᨾᩩᨡ, ᨿᨻᩕᩪᩉᩦᨲᩥ, ᩈᩩᨾᩩᨡᩣᨲᩥ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ, ᨿ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨸᨴᩈᨶ᩠ᨵᩥᨠᩁᩮᩣ᩺ ᨻᩕᩪᩉᩦᨲᩥ ᨽᨱᩣᩉᩥ ᨽᩮᩈᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ “ᩈᩩᨽᩣᩈᩥᨲᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᨲᩮ ᨠᨲᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪓᪘᩺

“ᨶᩮᩅ ᨽᩦᨲᩣ ᨠᩣᩈᩥᨸᨲᩥ, ᩏᨸᨶᩦᨲᩈ᩠ᨾᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩮ;

ᨽᩣᩈᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩣᨧᩴ, ᨿᩣᩅᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᩃᨸᩁᩥᨿᩣᨿᩴ᩺

᪑᪓᪙᩺

“ᨿᩮᩣ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨸᨠ᩠ᨡᩥ ᩅᩣ ᨸᨶ ᨸᨠ᩠ᨡᩥᨶᩣ;

ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩣ ᩈᩩᨲᩴ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ, ᨠᩥᩴ ᩋᨶᩁᩥᨿᨲᩁᩴ ᨲᨲᩮᩣ᩺

᪑᪔᪐᩺

“ᨿᩮᩣ ᩅᩣᩁᩥᨿᩁᩪᨸᩴ ᨽᩣᩈᩮ, ᩋᨶᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩅᩔᩥᨲᩮᩣ;

ᩏᨽᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨵᩴᩈᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩣ, ᩍᨵ ᨧᩮᩅ ᨸᩁᨲ᩠ᨳ ᨧ᩺

១៣៦។

“ន មជ្ជេ យសំ បត្វា, ន ព្យាធេ បត្តសំសយំ;

វាយមេថេវ កិច្ចេសុ, សំវរេ វិវរានិ ច។

១៣៧។

“យេ វុឌ្ឍា អព្ភតិក្កន្តា, សម្បត្តា កាលបរិយាយំ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, ឯវំតេ តិទិវំ គតា។

១៣៨។

“ឥទំ សុត្វា កាសិបតិ, ធម្មមត្តនិ បាលយ;

ធតរដ្ឋញ្ចា មុញ្ចាហិ, ហំសានំ បវរុត្តម”ន្តិ។

តត្ថ ឧបនីតស្មិន្តិ មរណសន្តិកំ ឧបនីតេ។ កាលបរិយាយន្តិ មរណកាលវារំ សម្បត្តា សមានា ន ភាយិស្សាម។ ន ហិ ធម្មិកំ ជហិត្វា មរណភយេន តជ្ជេត្វា ធម្មំ ជហន្តិ, អយុត្តំ តេ កតន្តិ។ មិកេនាតិ សុដ្ឋុ សិក្ខាបិតេន ឧបកមិកេន។ ហន្តីតិ ហនតិ។ បក្ខនាតិ ឧបកបក្ខនា។ សុតេនាតិ ពេលំ តិក្ខយន្តិ វិស្សុតេន ឧបកមិកបក្ខសទិសេន បហុមសេនេ។ សុតន្តិ “បណ្ឌិតោ ចិរាគធី”តិ ឯវំ សុតំ ធម្មិកំ។ កិច្ចាតិ “ធម្មំ ទេសិស្សាមី”តិ បិសធានេតន យោ កិលមេយ្យ ហិមេយ្យ ជាមេយ្យ។ តតោតិ តេសំ កិរិយតោ ឧត្តរិ អញ្ញំ អតិរិយតរំ នាម កិមត្ថិ។

អរិយវុត្តិ មុខេន អរិយវចនំ សុទ្ធវចនំ ភាសតិ។ អនរិយធម្មវស្សិតោតិ កេមុន អនរិយធម្មំ អវស្សិតោ។ ឧភោកាតិ ទេវលោកា ច មនុស្សលោកា ចាតិ ឧភយស្មា។ ឥធ ចេវាតិ ឥធ ឧប្បន្នោបិ បរត្ថ ឧប្បន្នោបិ ឯវរូបោ ទ្វីហិ សុគតិលោកេហិ ធំសិត្វា និរយមេវ ឧបបជ្ជតិ។ បត្តសំសយន្តិ ជីវិតសំសយបត្តម្បិ ទុក្ខំ បត្វា ន កិលមេយ្យ។ សំវរេ វិវរានិ ចាតិ អត្តនោ ឆិទ្ទានិ ទ្វារានិ សំវរេយ្យ បិទហេយ្យ។ វុឌ្ឍាតិ គុណវុឌ្ឍា បណ្ឌិតា។ អព្ភតិក្កន្តាតិ ឥមំ មនុស្សលោកំ អតិក្កន្តា។ កាលបរិយាយន្តិ មរណកាលបរិយាយំ បត្តា ហុត្វា។ ឯវំតេតិ ឯវំ ឯតេ។ ឥទន្តិ ឥទំ មយា វុត្តំ អត្តនិស្សិតំ វចនំ។ ធម្មន្តិ បវេណិយធម្មម្បិ សុចរិតធម្មម្បិ។

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຣາຊາ ອາຫ –

໑໘໗.

“ອາຫຣນ຺ຕຸທກໍ ປຊ຺ຊໍ, ອາສນຍ຺ຈ ມຫາຣຫໍ;

ປຊ຺ຊຣເຕາ ປເຢາກ຺ລາຍິ, ຂຕຣຊ຺ຊໍ ຢສສ຺ສິນໍ.

໑໘໘.

“ຕຍ຺ຈ ເສນາປຕິໍ ຘີຣໍ, ນິປຸຓໍ ອຕ຺ຖຈິນ຺ຕກໍ;

ເຢາ ສຸເຂ ສຸຂິເຕາ ຣເຍ຺ຍາ, ທຸກ຺ຂິເຕ ເຫາຕິ ທຸກ຺ຂິເຕາ.

໑໘໙.

“ຊຂີເສາ ເທາ ອເຣຫຕິ, ປິຓ຺ຑຢສ຺ສາຕຸ ກຕ຺ຕເກາ;

ຢຈາຢໍ ສຸຢຸເທາ ຣເຍ຺ຍາ, ປິລສາຂາເຣເຫາ ສທາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຸຂກຕ຺ຕີ ປິຂເຂາຈຕໍ. ປຊ຺ຊຕ຺ຕີ ປິຂກ຺ຂຍ຺ຍຕໍ. ສຸເຂຕິ ສຸຂຢິ຺ຢຕິ.

ຣເຍ຺ຍາ ຈຈນໍ ສຸຕ຺ວາ ເທວໍ ອາສນານິ ອາຫຣິຕ຺ວາ ຕຕ຺ວ ນິສິນ຺ນານໍ ກເນ຺ຑຂເຣາກ ປິເຂ ເຂາຈິຕ຺ວາ ສຕປິເຣາກ ເຕເລນ ອກ຺ຂຍ຺ເຍສຸ. ຕຢຕ຺ວ ປການເສນ຺ຕາ ສຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໙໐.

“ປີຜຍ຺ຍ ສຕ຺ຕເສາຈຓ຺ຓໍ, ອຊ຺ຍປິຂໍ ຢເຄາຣຢໍ;

យដ្ឋំ កាសិកយត្ថត្ថំ, ឆតាទេដ្ឋា វិបរិចិសិ។

១៩១។

“កោដ្ឋញ្ញា សព្ទាសោចណ្ហំ, ចេយ្យវុឈ្ឈបរិសិទ្ធិតំ;

សុមុលោ អញ្ញបរិចេក្ខិ, ឆតាទេដ្ឋ សុក្ខតត្តរា។

១៩២។

“ទោសំ កញ្ចាតបត្តហិ, បុគ្ខ អាគាយ កាសិយោ;

ហំសាតំ អភិហារេសុ, អគ្គរញ្ញា បចាសិត”ន្តិ។

តត្ថ យដ្ឋន្តិ ករលបរិតិដ្ឋិតំ។ កាសិកយត្ថត្ថិ កាសិកចេត្តេត អត្តំ។ កោដ្ឋត្ថិ យញ្ញោសំលិត្តំ។ ចេយ្យវុឈ្ឈបរិសិទ្ធិតត្តិ ទយ្យវុឈ្ឈមុបរិសិទ្ធិតំ យក្ខលខិចរេស អគ្គយហេសិយា តិសិត្តុបីឆំ។ កញ្ចាតបត្តហីតិ សុចណ្ហការោតហិ។ បុគ្ខតិ ពាហុ ឌតា។ កាសិយោតិ កាសិរដ្ឋចាសិតោ។ អភិហារេសុត្តិ វិបតាយេសុំ។ អគ្គរញ្ញា បចាសិតត្តិ អដ្ឋសតបលសុចណ្ហបរិតិបរិក្ខិត្តំ ហំសរញ្ញា បណ្ណាការត្ថាយ កាសិរញ្ញា បេសិតំ តាតគ្គរសគោដតំ។

ទុចំ វិបតីតោ បត ពស្ទិ កាសិរាជា ទោសំ សយគ្គហត្តំ សយំ សុចណ្ហបរិតិ កហេត្វា វិបតាយេសិ។ ទោ តទោ យគ្ខលិឌេ ពាឌិត្វា យគ្ខទោឝកញ្ចា បិចិសុ។ អថ យហាសត្តា រញ្ញា អភិហារញ្ចា បសាឝញ្ចា ទិស្វា បដិសត្តារយកាសិ។ តយត្តំ បកាសេន្តោ សត្តា អាហ –

១៩៣។

“ទិស្វា អភិហដំ អគ្គិំ, កាសិរាជេន បេសិតំ;

ក្យសលោ ពត្តឆេមំ, តតោ បុត្ថិ អតក្ករា។

១៩៤។

“កញ្ចិត្ត ខោតោ កុសលំ, កញ្ចិ ខោតោ អតាយឃំ;

កញ្ចិ ទក្ខយិឥំ ឞិតំ, ឆខយុត យត្សាឞឞិ៓

១៩វ៉៓

“កុសលខេញ្ចច ខយ ហំឞ, អខឆា ហំឞ អតាយឃំ;

អខឆា ទក្ខយិឥំ ឞិតំ, ឆខយុត យត្សាឞហំ៓

១៩៩៓

“កញ្ចិ ខោតោ អយខេច្ចស្យ, ខឌាខឞា ខពាឌិ ត ចិឌ្ឍតិ;

កញ្ចិ ច ខត តចខត្តស្យ, តាចកញ្ចត្តិ ឌីចិតំ៓

១៩សិ៓

“អខឆាបិ ខយ អយខេច្ចស្យ, ខឌាខឞា ខពាឌិ ត ចិឌ្ឍតិ;

អខឆាបិ ខត យយខត្តស្យ, តាចកញ្ចត្តិ ឌីចិតំ៓

១៩ប៉៓

“កញ្ចិ ខត ឞាឌិឞិ កទិឃា, អស្សុចា បិឃកាលិតិ;

បុត្តទ្វបឃស្វខបតា, តច ឈត្តចឞាត្យកា៓

១៨៩។

“អថោ មេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;

បុត្តរូបយសូបេតា, មម ឆន្ទវសានុគា។

១៩០។

“កច្ចិ រដ្ឋំ អនុប្បីឡំ, អកុតោចិឧបទ្ទវំ;

អសាហសេន ធម្មេន, សមេន អនុសាសសិ។

១៩១។

“អទ្ធា រដ្ឋំ អនុប្បីឡំ, អកុតោចិឧបទ្ទវំ;

អសាហសេន ធម្មេន, សមេន អនុសាសហំ។

១៩២។

“កច្ចិ សន្តោ អបចិតា, អសន្តោ បរិវជ្ជិតា;

នោ ចេ ធម្មំ និរំកត្វា, អធម្មមនុវត្តសិ។

១៩៣។

“សន្តោ ច មេ អបចិតា, អសន្តោ បរិវជ្ជិតា;

ធម្មមេវានុវត្តាមិ, អធម្មោ មេ និរំកតោ។

១៥២។

“កច្ចិ នានាគតំ ទីឃំ, សមវេក្ខសិ ខត្តិយ;

កច្ចិមត្តោ មទនីយេ, បរលោកំ ន សន្តសិ។

១៥៣។

“នាហំ អនាគតំ ទីឃំ, សមវេក្ខាមិ បក្ខិម;

ឋិតោ ទសសុ ធម្មេសុ, បរលោកំ ន សន្តសេ។

១៥៤។

“ទានំ សីលំ បរិច្ចាគំ, អជ្ជវំ មទ្ទវំ តបំ;

អក្កោធំ អវិហិំសញ្ច, ខន្តិញ្ច អវិរោធនំ។

១៥៥។

“ឥច្ចេតេ កុសលេ ធម្មេ, ឋិតេ បស្សាមិ អត្តនិ;

តតោ មេ ជាយតេ បីតិ, សោមនស្សញ្ចនប្បកំ។

១៥៦។

“សុមុខោ ច អចិន្តេត្វា, វិសជ្ជិ ផរុសំ គិរំ;

កាវេធាសមតណ្ណាយ, អស្វាគាមំ វិហង្គមោ។

១៤៩។

“សោ កុទ្ធោ ផរុសំ វាចំ, និច្ឆារេសិ អយោនិសោ;

យានស្មស្សុ ន វិជ្ជន្តិ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវា”តិ។

តត្ថ ជិស្វាតិ តំ ចាហំ អក្កបិតគោកេតំ ជិស្វា។ បេសិតត្តិ អាហរាបេត្វា ស្ថបតីតំ។ ខត្តធម្មាគត្តិ បធយការេហេស្ម បជិសន្ថារធម្មាគំ។ តេតា បុច្ឆិ អគត្តរាតិ តស្មិំ កាលេ “កច្ចិ នុ, ភោតោ”តិ អនុបជិបាជិយា បុច្ឆិ។ តា បតេតា ល កាធា តេហេដ្ឋា ចុត្តត្ថាតេយច។ អនុប្បិញ្ញអត្តិ កច្ចិ រដ្ឋវាសិនោ មនត្តស្ថន្ធំ វិម ន បីឡេសីតិ បុច្ឆតិ។ អកុតោចិរូបទ្ទវត្តិ កុតោចិ អនុបទ្ទវំ។ ធម្មេន សមេន មនុស្សាសីតិ កច្ចិ តច រដ្ឋំ ធម្មេន សមេន អនុសាសសិ។ សត្តោតិ សីលាទិកុណសំយុត្តា សប្បុរិសា។ និរាកត្វាតិ លដ្ឋត្វា។ នានាកាតំ ជីឈន្តិ អនាកាតំ អត្តនោ ជីវិតបវត្តិំ “កច្ចិ ជីឈ”ន្តិ ន សមេចក្ខសិ, អាយុសង្ខារានំ បរិត្តភាវំ ជានាសីតិ បុច្ឆតិ។ មគតិមេតិ មគាវេហ រូបាទិអារម្មណេ ន សត្តសីតិ ន កាមសិ។ ខ្លាជំ ចុត្តំ ហោតិ – កច្ចិ រូបាទីសុ កាមកុណេសុ អមត្តោ អប្បមត្តោ ហុត្វា ជានាជីតំ កុសលានំ កតត្តា បរលោកំ ន កាមសីតិ។

ជសស្វតិ ជសសុ រាជធម្មេសុ។ ជានាជីសុ ជសវត្ថុកា ចេតនា ជានំ, បញ្ចសីលជសសីលានិ សីលំ, ធេយ្យធម្មបរិច្ចាគោ បរិច្ចាគោ, ឧជុភាវោ អជ្ជវំ, មុទុភាវោ មទ្ទវំ, ឧបោសថកម្មំ តបោ, មេត្តាបុព្វភាគោ អក្កោធោ, ករុណាបុព្វភាគោ អវិហិំសា, អធិវាសនា ខន្តិ, អវិរោធោ អវិរោធនំ។ អវិរោធត្វាតិ មម មានំ កុលសម្បត្តិំ អវិរោធត្វា។ កាវេធាសន្តិ វិត្តធោសំ។ អនញ្ញាយាតិ អជានិត្វា។ អស្វាគមំ វិត្តធោរសា នាម នត្ថិ, មយេស ជានេមុ, តំ អជានិត្វាវ ផរុសំ កក្ខឡំ ពិទំ វិស្សជ្ជេសិ។ អយោនិសោតិ អនុបាយេន។ យានស្មស្សូតិ យានិ វជ្ជានិ អស្មិំ ន វិជ្ជន្តិ, តានិ វទតិ។ នយិទន្តិ តស្មាស្ស ខ្លាជំ វចនំ បញ្ញវតំ ខ្លាវ ន ហោតិ, ពាលានំ មម ន បណ្ឌិតោ វិម ឧបដ្ឋាតិ។

តំ សុត្វា សុមុខោ “មយា កុលសេត្តោវ រាជា អបរាធិតោ, សោ មេ កុទ្ធោ, ខមាបេស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

១៥០។

“អត្ថិ មេ តំ អតិសារំ, វេគេន មនុជាធិប;

ធតរដ្ឋេ ច ពន្ធស្មិំ, ទុក្ខំ មេ វិបុលំ អហុ។

១៦៨។

“ត្វំ នោ បិតាវ បុត្តានំ, ភូតានំ ធរណីរិវ;

អម្ហាកំ អធិបន្នានំ, ខមស្សុ រាជកុញ្ជរា”តិ។

តត្ថ អតិសារន្តិ បក្ខលិតំ។ វេគេនាតិ អហំ ឯវំ គច្ឆំ គច្ឆន្តោ វេគេន សហសា គច្ឆសិ។ ទុក្ខន្តិ ចេតសិកំ ទុក្ខំ មម វិបុលំ អហោសិ, តស្មា កោធវសេន យំ មយា វុត្តំ, តំ មេ ខមថ, មហារាជាតិ។ បុត្តានន្តិ ត្វំ អម្ហាកំ បុត្តានំ បិតា វិយ។ ធរណីរិវាតិ បាណភូតានំ បតិដ្ឋា បថវី វិយ ត្វំ អម្ហាកំ អវស្សយោ។ អធិបន្នានន្តិ ទោសេន អបរាធេន អជ្ឈោត្ថដានំ ខមស្សុតិ ឯវំ សោ អាសនា វុដ្ឋាយ បក្ខេហិ អញ្ជលិំ កត្វា អាហ។

អថ នំ រាជា អាលិង្គិត្វា អានាយ សុវណ្ណបីឋេ និសីទាបេត្វា អង្គមេធេសនំ បដិគ្គណ្ហន្តោ អាហ –

១៦៩។

“ឯវំ តេ អនុមោទាម, យំ ភាវំ ន និគូហសិ;

ខិលំ បភិន្ទសិ បក្ខិ, ឧជុកោសិ វិហង្គមា”តិ។

តត្ថ អនុមោទាមាតិ ឯវំ តេ ទោសំ ខមាម។ យន្តិ យស្មា ត្វំ អត្តនោ ចិត្តបដិច្ឆន្នភាវំ ន និគូហសិ។ ខិលន្តិ ចិត្តខិលំ ចិត្តកាលុកំ។

ឯវញ្ច បន វត្វា រាជា មហាសត្តស្ស ធម្មកថាយ សុមុខស្ស ច ឧជុភាវេ បសីទិត្វា “បសន្នេន នាម បសន្នាការោ កាតព្វោ”តិ ឧភិន្នម្បិ តេសំ អត្តនោ រជ្ជសិរិំ និយ្យាទេន្តោ អាហ –

១៧០។

“យំ កិញ្ចិ រតនំ អត្ថិ, កាសិរាជនិវេសនេ;

ខេតំ ខាតរូបក្ខា, យុត្តា ចេតុរិយា ភវុ។

១៥៣។

“យលោយា សព្ពយុត្តា ច, ចត្តុកំ ហរិចន្តំ;

អជិតំ ឥត្តកណ្ហកា, លេហិតំ កាឡអាយសំ ភវុំ;

ឯតំ ឥទាបិ តេ ចិត្តំ, ខ្ចស្សរំ ចិស្សខាបិ តេ”តិ។

តត្ថ យុត្តាតិ ចិន្តាចិន្តយុត្តា។ យលោយាតិ យលិកណ្ហកាតិ។ សព្ពយុត្តា ចាតិ ឥក្ខិលាចង សព្ពរតនត្ថា អាយលកចង យុត្តរតនត្ថា។ ចត្តុកត្តិ សុព្ពយកាសិកចត្តុកាតិ។ អជិតត្តិ អជិតយិកចយុំ។ លេហិតំ កាឡអាយសត្តិ តយ្ពលេហិតត្ថា កាឡអលេហិតត្ថា។ ខ្ចស្សរត្តិ កត្ថាតយាលេភ សេតច្ឆត្តេន សទ្ធិំ ខ្វាឥសលោឃាជតិលេក ពរិរាណសិតកលេរ រជ្ជំ។

ឯចត្ថា បត ចត្វា ខ្លេកាបិ តេ សេតច្ឆត្តេន បូលេជត្វា រជ្ជំ បជិច្ឆាលេបសិ។ អថ យហាសលេត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ សល្លបន្តោ អាហ –

១៥៤។

“អង្គា អបចិតា ត្យយ្ហំ, សក្កតា ច រថេសភ;

ឥលេយ្យុសុ ចត្តយាតានំ, ត្វំ តោ អាចរិយោ ភវ។

១៥៥។

“អាចរិយ ភត្យញ្ញាតា, តយា អត្យតា យមំ;

តំ បឥក្ខិលលេតា គត្វា, ជាតិ បលេយ្យុរិត្ថយា”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩪᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨷᨳᨵᨾ᩠ᨾᩮᩈᩩ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨬᩣᨱᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨷᩥᨧ ᨽᩅᨲᩣ ᩁᩣᨩᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨠᨳᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩔ ᨠᩮᩣᨷᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨱᩔ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨬᩣᨲᨠᩣᨲᩥᨷᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨽᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨷᩔᩮᨾᩩᩁᩥᨭ᩠ᨮᨿᩣᨲᩥ ᨷᩔᩮᨾᩩ ᩋᩁᩥᨭ᩠ᨮᨿᩴ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨣᨾᨶᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᩁᩩᨱᩴ ᩏᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪅᪄᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨲᨳᩴ;

ᨠᩣᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ, ᩉᩴᩈᩣᨶᩴ ᨷᩅᩩᨲ᩠ᨳᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᨲᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩦᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᨳᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ “ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨽᩣᨩᨶᩮᩉᩥ ᨾᨵᩩᩃᩣᨩᨬ᩠ᨧ ᨾᨵᩩᩁᩮᩣᨴᨠᨬ᩠ᨧ ᩏᨷᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᩉᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨧᨦ᩠ᨠᩮᩣᨭᨠᩮᨶ ᩈᨿᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ, ᨡᩮᨾᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮ ᩈᩦᩉᨷᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩅᩮᩃᩣᨿ “ᨣᨧ᩠ᨨᨳ ᩈᩣᨾᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪅᪅᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ, ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨷᨲᩥ;

ᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᩣᨩᩔ, ᨽᩅᨶᩣ ᨲᩮ ᩅᩥᨣᩣᩉᩥᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨣᩣᩉᩥᩈᩪᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨧᨦ᩠ᨠᩮᩣᨭᨠᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩒᩅᩣᨴᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ

រាជានំ សមស្សាសេត្វា សុមុខំ អាទាយ ចិត្តកូដមេវ គតោ។ តានិបិ ខោ នវុតិ ហំសសហស្សានិ កញ្ចនគុហតោ និក្ខមិត្វា បព្ពតតលេ និសិន្នានិ តេ អាគច្ឆន្តេ ទិស្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា បរិវារេសុំ។ តេ ញាតិគណបរិវុតា ចិត្តកូដតលំ បវិសិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៥៩។

“តេ អរោគេ អនុប្បត្តេ, ទិស្វាន បរមេ ទិជេ;

កេកាតិ មករុំ ហំសា, បុថុសទ្ទោ អជាយថ។

១៦០។

“តេ បតីតា បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវា;

សមន្តា បរិកិរិំសុ, អណ្ឌជា លទ្ធបច្ចយា”តិ។

ឯវំ បរិវារេត្វា ច បន តេ ហំសា “កថំ មុត្តោសិ, មហារាជា”តិ បុច្ឆិំសុ។ មហាសត្តោ សុមុខំ និស្សាយ មុត្តភាវំ សំយមរាជលុទ្ទបុត្តេហិ កតកម្មញ្ច កថេសិ។ តំ សុត្វា តុដ្ឋា ហំសគណា “សុមុខោ សេនាបតិ ច រាជា ច លុទ្ទបុត្តោ ច សុខិតា និទ្ទុក្ខា ចិរំ ជីវន្តូ”តិ អាហំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៦១។

“ឯវំ មិត្តវតំ អត្ថា, សព្វេ ហោន្តិ បទក្ខិណា;

ហំសា យថា ធតរដ្ឋា, ញាតិសង្ឃមុបាគមុ”ន្តិ។

តំ ចូឡអហំសជាតកេ ចុត្តមេវ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ អានន្ទោ មមត្ថាយ អត្តនោ ជីវិតំ បរិច្ចជី”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា លុទ្ទបុត្តោ ឆន្នោ អហោសិ, ខេមា ទេវី, ខេមា ភិក្ខុនី, រាជា សារិបុត្តោ, សុមុខោ អានន្ទោ, សេសបរិសា

ពុទ្ធបរិសា, ធតរដ្ឋហំសរាជា បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

មហាហំសជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

## [៣១៣] ៧. សុធាភោជនជាតកវណ្ណនា

នេវ កិណាមិ នបិ វិក្កិណាមីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទានជ្ឈាសយំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិយំ ឯកោ កុលបុត្តោ ហុត្វា សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ បព្ពជិត្វា សីលេសុ បរិបូរការី ធុតង្គគុណសមន្នាគតោ សព្រហ្មចារីសុ បវត្តមេត្តចិត្តោ ទិវសស្ស តិក្ខត្តុំ ពុទ្ធធម្មសង្ឃុបដ្ឋានេ អប្បមត្តោ អាចារសម្បន្នោ ទានជ្ឈាសយោ អហោសិ។ សារណីយធម្មបូរកោ អត្តនា លទ្ធំ បដិគ្គាហកេសុ វិជ្ជមានេសុ ឆិន្នភត្តោ ហុត្វាបិ ទេតិយេវ, តស្មា តស្ស ទានជ្ឈាសយទានាភិរតភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, “អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ ទានជ្ឈាសយោ ទានាភិរតោ អត្តនា លទ្ធំ បសតមត្តបានីយម្បិ លោភំ ឆិន្ទិត្វា សព្រហ្មចារីនំ ទេតិ, ពោធិសត្តស្សេវស្ស អជ្ឈាសយោ”តិ។ សត្ថា តំ កថំ ទិព្វាយ សោតធាតុយា សុត្វា គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា អាគន្ត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បុព្វេ អទានសីលោ មច្ឆរី តិណគ្គេន តេលពិន្ទុម្បិ អទាតា អហោសិ, អថ នំ អហំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា ទានផលំ វណ្ណេត្វា ទានេ បតិដ្ឋាបេសិំ, សោ ‘បសតមត្តំ ឧទកម្បិ លភិត្វា អទត្វា ន បិវិស្សាមី’តិ មម សន្តិកេ វរំ អគ្គហេសិ, តស្ស ផលេន ទានជ្ឈាសយោ ទានាភិរតោ ជាតោ”តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ គហបតិ អឌ្ឍោ អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោ។ អថស្ស រាជា សេដ្ឋិដ្ឋានំ អទាសិ ។ សោ រាជបូជិតោ នាគរជានបទបូជិតោ ហុត្វា ឯកទិវសំ អត្តនោ សម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា ចិន្តេសិ – “អយំ យសោ មយា អតីតភវេ នេវ និទ្ទាយន្តេន, ន កាយទុច្ចរិតាទីនិ ករោន្តេន លទ្ធោ, សុចរិតានិ បន បូរេត្វា លទ្ធោ, អនាគតេបិ មយា មម បតិដ្ឋំ កាតុំ វដ្ដតី”តិ។ សោ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “ទេវ, មម ឃរេ អសីតិកោដិធនំ អត្ថិ, តំ គណ្ហាហី”តិ វត្វា “ន មយ្ហំ តវ ធនេនត្ថោ, ពហុំ មេ ធនំ, ឥតោបិ យទិច្ឆសិ, តំ គណ្ហាហី”តិ វុត្តេ “កិំ នុ, ទេវ, មម ធនំ ទាតុំ លភាមី”តិ អាហ។ អថ រញ្ញា “យថារុចិ ករោហី”តិ វុត្តេ ចតូសុ នគរទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ឆ ទានសាលាយោ ការេត្វា ទេវសិកំ ឆសតសហស្សបរិច្ចាគំ ករោន្តោ មហាទានំ បវត្តេសិ។ សោ យាវជីវំ ទានំ ទត្វា “ឥទំ មម ទានវំសំ មា ឧបច្ឆិន្ទថា”តិ បុត្តំ អនុសាសិត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សក្កោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ បុត្តោបិស្ស តថេវ ទានំ ទត្វា ចន្ទោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ សូរិយោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ មាតលិ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ បញ្ចសិខោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បន បុត្តោ ឆដ្ឋោ សេដ្ឋិដ្ឋានំ លទ្ធា មច្ឆរិយកោសិយោ នាម អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោយេវ។ សោ “មម បិតុបិតាមហា ពាលា អហេសុំ, ទុក្ខេន សម្ភតំ ធនំ ឆឌ្ឌេសុំ, អហំ បន ធនំ រក្ខិស្សាមិ, កស្សចិ កិញ្ចិ ន ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ទានសាលា វិទ្ធំសេត្វា អគ្គិនា ឈាបេត្វា ថទ្ធមច្ឆរី អហោសិ។

អថស្ស គេហទ្វារេ យាចកា សន្និបតិត្វា ពាហា បគ្គយ្ហ “មហាសេដ្ឋិ, មា អត្តនោ បិតុបិតាមហានំ ទានវំសំ នាសយិ, ទានំ ទេហី”តិ មហាសទ្ទេន បរិទេវិសុ។ តំ សុត្វា មហាជនោ “មច្ឆរិយកោសិយេន អត្តនោ ទានវំសោ ឧបច្ឆិន្នោ”តិ តំ គរហិ។ សោ លជ្ជិតោ និវេសនទ្វារេ យាចកានំ អាគតាគតដ្ឋានំ និវារេត្វា អារក្ខំ ឋបេសិ។ តេ និប្បច្ចយា ហុត្វា បុន តស្ស គេហទ្វារំ ន ឱលោកេសុំ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ធនមេវ សំហរតិ, នេវ អត្តនា បរិភុញ្ជតិ, ន បុត្តទារាទីនំ ទេតិ, កញ្ជិកពិលង្គទុតិយំ សកុណ្ឌកភត្តំ ភុញ្ជតិ, មូលផលមត្តតត្តានិ ថូលវត្ថានិ និវាសេតិ, បណ្ណច្ឆត្តំ មត្ថកេ ធារេត្វា ជរគ្គោណយុត្តេន ជជ្ជររថកេន យាតិ។ ឥតិ តស្ស អសប្បុរិសស្ស តត្តកំ ធនំ សុនខេន លទ្ធ នាឡិកេរោ វិយ អហោសិ។

សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ “អនុសេដ្ឋិំ អាទាយ គមិស្សាមី”តិ តស្ស គេហំ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ អនុសេដ្ឋិ បុត្តធីតាទីហិ បរិវុតោ នវសប្បិបក្កមធុសក្ខរចុណ្ណេហិ សង្ខតំ បាយាសំ ភុញ្ជមានោ និសិន្នោ ហោតិ។ សោ មច្ឆរិយកោសិយំ ទិស្វា អាសនា វុដ្ឋាយ “ឯហិ, មហាសេដ្ឋិ, ឥមស្មិំ បល្លង្កេ និសីទ, បាយាសំ ភុញ្ជិស្សាមា”តិ អាហ។ តស្ស បាយាសំ ទិស្វាវ មុខេ ខេឡោ ឧប្បជ្ជិ, ភុញ្ជិតុកាមោ អហោសិ, ឯវំ បន ចិន្តេសិ – “សចាហំ ភុញ្ជិស្សាមិ, អនុសេដ្ឋិនោ មម គេហំ អាគតកាលេ បដិសក្ការោ កាតព្ពោ ភវិស្សតិ, ឯវំ មេ ធនំ នស្សិស្សតិ, ន ភុញ្ជិស្សាមី”តិ។ អថ បុនប្បុនំ យាចិយមានោបិ “ឥទានេវ មេ ភុត្តំ, សុហិតោម្ហី”តិ ន ឥច្ឆិ។ អនុសេដ្ឋិម្ហិ ភុញ្ជន្តេ បន ឱលោកេន្តោ មុខេ សញ្ជាយមានេន ខេឡេន និសីទិត្វា តស្ស ភត្តកិច្ចាវសានេ តេន សទ្ធិំ រាជនិវេសនំ គន្ត្វា រាជានំ បស្សិត្វា រាជនិវេសនតោ ឱតរិត្វា អត្តនោ គេហំ អនុប្បត្តោ បាយាសតណ្ហាយ បីឡិយមានោ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ‘បាយាសំ ភុញ្ជិតុកាមោម្ហី’តិ វក្ខាមិ, មហាជនោ ភុញ្ជិតុកាមោ ភវិស្សតិ, ពហូ តណ្ឌុលាទយោ នស្សិស្សន្តិ, ន កស្សចិ កថេស្សាមី”តិ។ សោ រត្តិន្ទិវំ បាយាសមេវ ចិន្តេន្តោ វីតិនាមេត្វាបិ ធននាសនភយេន កស្សចិ អកថេត្វាវ បិបាសំ អធិវាសេសិ, អនុក្កមេន អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតោ អហោសិ។ ឯវំ សន្តេបិ ធននាសនភយេន អកថេន្តោ អបរភាគេ ទុព្ពលោ ហុត្វា សយនំ ឧបគូហិត្វា និបជ្ជិ។

អថ នំ ភរិយា ឧបគន្ត្វា ហត្ថេន បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជមានា “កិំ តេ, សាមិ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “តវេវេ សរីរេ អផាសុកំ ករោហិ, មម អផាសុកំ នត្ថី”តិ។ “សាមិ, ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតោសិ, កិំ នុ តេ កាចិ ចិន្តា អត្ថិ, ឧទាហុ រាជា តេ កុបិតោ, អទុ បុត្តេហិ អវមានោ កតោ, អថ វា បន កាចិ តណ្ហា ឧប្បន្នា”តិ? “អាម, តណ្ហា មេ ឧប្បន្នា”តិ។ “កថេហិ, សាមី”តិ? “កថេស្សាមិ, សក្ខិស្សសិ នំ រក្ខិតុ”ន្តិ។ “រក្ខិតព្ពយុត្តកា ចេ, រក្ខិស្សាមី”តិ។ ឯវម្បិ ធននាសនភយេន កថេតុំ ន ឧស្សហិ។ តាយ បុនប្បុនំ បីឡិយមានោ កថេសិ – “ភទ្ទេ, អហំ ឯកទិវសំ អនុសេដ្ឋិំ នវសប្បិមធុសក្ខរចុណ្ណេហិ សង្ខតំ បាយាសំ ភុញ្ជន្តំ ទិស្វា តតោ បដ្ឋាយ តាទិសំ បាយាសំ ភុញ្ជិតុកាមោ ជាតោ”តិ។ “អសប្បុរិស, កិំ ត្វំ ទុគ្គតោ, សកលពារាណសិវាសីនំ បហោនកំ បាយាសំ បចិស្សាមី”តិ។ អថស្ស សីសេ ទណ្ឌេន បហរណកាលោ វិយ អហោសិ។ សោ តស្សា កុជ្ឈិត្វា “ជានាមហំ តវ មហទ្ធនភាវំ, សចេ តេ កុលឃរា អាភតំ អត្ថិ, បាយាសំ បចិត្វា នាគរានំ ទេហី”តិ អាហ។ “តេន ហិ ឯកវីថិវាសីនំ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ តេ ឯតេហិ, អត្តនោ បន សន្តកំ ខាទន្តូ”តិ? “តេន ហិ ឥតោ ចិតោ ច សត្តសត្តឃរវាសីនំ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ តេ ឯតេហី”តិ។ “តេន ហិ ឥមស្មិំ គេហេ បរិជនស្សា”តិ។ “កិំ តេ ឯតេនា”តិ? “តេន ហិ ពន្ធុជនស្សេវ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ តេ ឯតេនា”តិ? “តេន ហិ តុម្ហាកំ មយ្ហញ្ច បចាមិ សាមី”តិ។ “កាសិ ត្វំ, ន តុយ្ហំ វដ្ដតី”តិ? “តេន ហិ ឯកស្សេវ តេ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “មយ្ហំ ត្វំ មា បចិ, គេហេ បន បចន្តេ ពហូ បច្ចាសីសន្តិ, មយ្ហំ បន បត្តំ

តណ្ឌុលានំ ចតុភាគំ ខីរស្ស អឌ្ឍំ សក្ខរាយ ករណ្ឌកំ សប្បិស្ស ករណ្ឌកំ មធុស្ស ឯកញ្ច បចនភាជនំ ទេហិ, អហំ អរញ្ញំ បវិសិត្វា តត្ថ បចិត្វា ភុញ្ជាមី”តិ។ សា តថា អកាសិ។ សោ តំ សព្វំ ចេដកេន គាហាបេត្វា “គច្ឆ អសុកដ្ឋានេ តិដ្ឋាហី”តិ តំ បុរតោ បេសេត្វា ឯកកោវ ឱគុណ្ឋិកំ កត្វា អញ្ញាតកវេសេន តត្ថ គន្ត្វា នទីតីរេ ឯកស្មិំ គច្ឆមូលេ ឧទ្ធនំ ការេត្វា ទារុកំ អាហរាបេត្វា “ត្វំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ មគ្គេ ឋត្វា កញ្ចិទេវ ទិស្វា មម សញ្ញំ ទទេយ្យាសិ, មយា បក្កោសិតកាលេវ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ តំ បេសេត្វា អគ្គិំ កត្វា បាយាសំ បចិ។

តស្មិំ ខណេ សក្កោ ទេវរាជា ទសសហស្សយោជនំ អលង្កតទេវនគរំ, សដ្ឋិយោជនំ សុវណ្ណវីថិំ, យោជនសហស្សុព្វេធំ វេជយន្តំ, បញ្ចយោជនសតិកំ សុធម្មសភំ, សដ្ឋិយោជនំ បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនំ, បញ្ចយោជនាវដ្ដំ កញ្ចនមាលសេតច្ឆត្តំ, អឌ្ឍតេយ្យកោដិសង្ខា ទេវច្ឆរា, អលង្កតបដិយត្តំ អត្តភាវន្តិ ឥមំ អត្តនោ សិរិំ ឱលោកេត្វា “កិំ នុ ខោ កត្វា មយា អយំ សិរី លទ្ធា”តិ ចិន្តេត្វា ពារាណសិយំ សេដ្ឋិភូតេន បវត្តិតំ ទានំ អទ្ទស។ តតោ “មម បុត្តាទយោ កុហិំ និព្វត្តា”តិ ឱលោកេន្តោ “បុត្តោ មេ ចន្ទោ ទេវបុត្តោ ហុត្វា និព្វត្តិ, តស្ស បុត្តោ សូរិយោ, តស្ស បុត្តោ, មាតលិ, តស្ស បុត្តោ, បញ្ចសិខោ”តិ សព្វេសំ និព្វត្តិំ ទិស្វា “បញ្ចសិខស្ស បុត្តោ កីទិសោ”តិ ឱលោកេន្តោ អត្តនោ វំសស្ស ឧបច្ឆិន្ទកភាវំ បស្សិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ អសប្បុរិសោ មច្ឆរី ហុត្វា នេវ អត្តនា បរិភុញ្ជតិ , ន បរេសំ ទេតិ, មម វំសោ តេន ឧបច្ឆិន្នោ, កាលំ កត្វា និរយេ និព្វត្តិស្សតិ, ឱវាទមស្ស ទត្វា មម វំសំ បតិដ្ឋាបេត្វា ឯតស្ស ឥមស្មិំ ទេវលោកេ និព្វត្តនការណំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ ចន្ទាទយោ បក្កោសាបេត្វា “ឯថ មនុស្សបថំ គមិស្សាម, មច្ឆរិយកោសិយោ នាម អម្ហាកំ វំសំ ឧបច្ឆិន្ទិត្វា , ទានសាលា ឈាបិតា, នេវ អត្តនា បរិភុញ្ជតិ, ន បរេសំ ទេតិ, ឥទានិ បន បាយាសំ ភុញ្ជិតុកាមោ ហុត្វា ‘ឃរេ បចន្តេ អញ្ញស្សបិ បាយាសោ ទាតព្វោ ភវិស្សតី’តិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឯកកោវ បចតិ, ឯតំ ទមេត្វា ទានផលំ ជានាបេត្វា អាគមិស្សាម, អបិច ខោ បន អម្ហេហិ សព្វេហិ ឯកតោ យាចិយមានោ តត្ថេវ មរេយ្យ។ មម បឋមំ គន្ត្វា បាយាសំ យាចិត្វា និសិន្នកាលេ តុម្ហេ ព្រាហ្មណវណ្ណេន បដិបាដិយា អាគន្ត្វា យាចេយ្យាថា”តិ វត្វា សយំ តាវ ព្រាហ្មណវណ្ណេន តំ ឧបសង្កមិត្វា “ភោ, កតរោ ពារាណសិគមនមគ្គោ”តិ បុច្ឆិ។ អថ នំ មច្ឆរិយកោសិយោ “កិំ ឧម្មត្តកោសិ, ពារាណសិមគ្គម្បិ ន ជានាសិ, កិំ ឥតោ ឯសិ, ឯត្តោ យាហី”តិ អាហ។

សក្កោ តស្ស វចនំ សុត្វា អសុណន្តោ វិយ “កិំ កថេសី”តិ តំ ឧបគច្ឆតេវ។ សោបិ, “អរេ , ពធិរព្រាហ្មណ, កិំ ឥតោ ឯសិ, បុរតោ យាហី”តិ វិរវិ។ អថ នំ សក្កោ, “ភោ, កស្មា វិរវសិ, ធូមោ បញ្ញាយតិ, អគ្គិ បញ្ញាយតិ, បាយាសោ បច្ចតិ, ព្រាហ្មណានំ និមន្តនដ្ឋានេន ភវិតព្វំ, អហម្បិ ព្រាហ្មណានំ ភោជនកាលេ ថោកំ លភិស្សាមិ, កិំ មំ និក្កឌ្ឍសី”តិ វត្វា “នត្ថេត្ថ ព្រាហ្មណានំ និមន្តនំ, បុរតោ យាហី”តិ វុត្តេ “ភោ កស្មា កុជ្ឈសិ, តវ ភោជនកាលេ ថោកំ លភិស្សាមី”តិ អាហ។ អថ នំ សោ “អហំ តេ ឯកសិត្ថម្បិ ន ទស្សាមិ, ថោកំ ឥទំ មម យាបនមត្តមេវ, មយាបិ ចេតំ យាចិត្វាវ លទ្ធំ, ត្វំ អញ្ញតោ អាហារំ បរិយេសាហី”តិ វត្វា ករិយំ ខាទិត្វា លទ្ធភាវំ សន្ធាយេវ វត្វា គាថមាហ –

“នេវ កិណាមិ នបិ វិក្កិណាមិ, ន ចាបិ មេ សន្និចយោ ច អត្ថិ;

សុកិច្ឆរូបំ វតិទំ បរិត្តំ, បត្ថោទនោ នាលមយំ ទុវិន្ន”ន្តិ។

តំ សុត្វា សក្កោ “អហម្បិ តេ មធុរស្សរេន ឯកំ សិលោកំ កថេស្សាមិ, តំ សុណាហី”តិ វត្វា “ន មេ តវ សិលោកេន អត្ថោ”តិ តស្ស វារេន្តស្សេវ គាថាទ្វយមាហ –

១៤៧។

“អប្បម្ហាអប្បកំ ទជ្ជា, អនុមជ្ឈតោ មជ្ឈកំ;

ពហុម្ហាពហុកំ ទជ្ជា, អទានំ នុបបជ្ជតិ។

១៤៨។

“តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;

អរិយមគ្គំ សមារុហ, នេកាសី លភតេ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ អនុមជ្ឈតោ មជ្ឈកន្តិ អប្បមត្តកម្បិ មជ្ឈេ ភេត្វា ទ្វេ កោដ្ឋាសេ កត្វា ឯកំ កោដ្ឋាសំ ទត្វា តតោ អវសេសតោ អនុមជ្ឈតោបិ បុន មជ្ឈេ ភេត្វា ឯកោ កោដ្ឋាសោ ទាតព្ពោយេវ។ អទានំ នុបបជ្ជតីតិ អប្បំ វា ពហុំ វា ជិន្នំ ហោតុ, អទានំ នាម ន ហោតិ, តម្បិ ទានមេវ មហប្ផលមេវ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា “មនាបំ តេ, ព្រាហ្មណ, កថិតំ, បិយាសេ បក្កេ ថោកំ លភិស្សសិ, និសីទាហី”តិ អាហ។ សក្កោ ឯកមន្តេ និសីទិ។ តស្មិំ និសិន្នេ ចន្ទោ តេនេវ និយាមេន ឧបសង្កមិត្វា តថេវ កថំ បវត្តេត្វា តស្ស វារេន្តស្សេវ គាថាទ្វយមាហ –

១៤៩។

“មោឃញ្ចស្ស ហុតំ ហោតិ, មោឃញ្ចាបិ សមីហិតំ;

អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, ឯកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

១៥៦។

តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;

អរិយមគ្គំ សមារុហ, នេកាសី លភតេ សុខ”ន្តិ។

តត្ថ សមីហិតន្តិ ឧប្បាទនវីរិយំ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា កិច្ឆេន កសិរេន “តេន ហិ និសីទ, ថោកំ លភិស្សសី”តិ អាហ។ សោ គន្ត្វា សក្កស្ស សន្តិកេ និសីទិ។ តតោ សូរិយោ តេនេវ នយេន ឧបសង្កមិត្វា តថេវ កថំ បវត្តេត្វា តស្ស វារេន្តស្សេវ គាថាទ្វយមាហ –

១៥៧។

“សច្ចញ្ចស្ស ហុតំ ហោតិ, សច្ចញ្ចាបិ សមីហិតំ;

អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, នេកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

១៥៨។

“តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;

អរិយមគ្គំ សមារុហ, នេកាសី លភតេ សុខ”ន្តិ។

តស្សបិ វចនំ សុត្វា កិច្ឆេន កសិរេន “តេន ហិ និសីទ, ថោកំ លភិស្សសី”តិ អាហ។ សោ គន្ត្វា ចន្ទស្ស សន្តិកេ និសីទិ។ អថ នំ មាតលិ តេនេវ នយេន ឧបសង្កមិត្វា តថេវ កថំ បវត្តេត្វា តស្ស វារេន្តស្សេវ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

១៩៩។

“នទ្យា ជុហតិ បោសោ, ពហុកាយ គយាយ ច;

ទោណេ តិម្ពរុតិត្ថស្មិំ, សីឃសោតេ មហាវហេ។

២០០។

“អត្រ ចស្ស ហុតំ ហោតិ, អត្រ ចស្ស សមីហិតំ;

អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, នេតោ ពុញ្ញាតិ កោដ្ឋតំ។

២០១។

“តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ពុញ្ញា ច;

អរិយមគ្គំ សមារុហ, នេកាសី លភតេ សុខ”ន្តិ។

តាសំ អត្ថោ – យោ បុរិសោ “នាគយក្ខានំ ពលិកម្មំ ករោមី”តិ សមុទ្ទសោតាទីសុ បោក្ខរណីអាទីសុ យំ កិញ្ចិ នទ្យា រូបកត្វា ជុហតិ, តត្ថ ពលិកម្មំ ករោតិ , តថា ពហុកាយ នទិយា គយាយ បោក្ខរណិយា ទោណនាមកេ ច តិម្ពរុនាមកេ ច តិត្ថេ សីឃសោតេ មហន្តេ វារិវហេ។ អត្រ ចស្សាតិ យទិ អត្រាបិ ឯតេសុ សរាទីសុ អស្ស បុរិសស្ស ហុតញ្ច សមីហិតញ្ច ហោតិ, សផលំ សុខុទ្រយំ សម្បជ្ជតិ។ អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ នេតោ ពុញ្ញាតិ កោដ្ឋតំ, ឯវំ វត្តព្ពមេវ នត្ថិ, តេន តំ វទាមិ – កោសិយ, ទានានិ ច ទេហិ, សមញ្ញា ពុញ្ញា, អរិយានំ ទានានិសំសានំ ពុទ្ធានំ មគ្គំ អភិរុហ។ ន ហិ ឯកាសី ឯកោវ ពុញ្ញមានោ សុខំ នាម លភតីតិ។

សោ តស្សាបិ វចនំ សុត្វា បត្តតណ្ហេន ឆត្តរេ វិចយ កិច្ឆេន កសិរេន “ទេតន ហិ និសីទ, ទោកំ លភិស្សសី”តិ អាហ។ មាតលិ គន្ត្វា សុរិយស្ស សន្តិកេ និសីទិ។ តតោ បច្ឆាសិនោ ទេវតេច នយេន រូបសណ្ឋិត្វា តទេច កចំ បចេត្តត្វា តស្ស ចាទេត្តសស្សេច កាចាត្វយាហ –

២០២។

“ពឡិសញ្ហិ សោ និគិលតិ, ដីឃសុត្តំ សពន្ធនំ;

អតិថិស្មិំ យោ និសិន្នស្មិំ, ឯកោ ភុញ្ជតិ ភោជនំ។

១០២។

“តំ តំ វទាមិ កោសិយ, ទេហិ ទានានិ ភុញ្ជ ច;

អរិយមគ្គំ សមារុហ, នេកាសី លភតេ សុខ”ន្តិ។

មច្ឆរិយកោសិយោ តំ សុត្វា ទុក្ខចេតសោ និត្ថុនន្តោ “តេន ហិ កិញ្ចិ, ថោកំ លភិស្សសី”តិ អាហ។ បញ្ចសិខោ គន្ត្វា ខាតលិស្ស សន្តិកេ និសីទិ។ ឋតិ តេសុ បញ្ចសុ ព្រាហ្មណេសុ និសិន្នេសុយេវ បរិយាយេន បច្ឆិ អថ តំ កោសិយោ ឧទ្ធតា ខ្ពួតាទេត្វា “ព្រាហ្មណា បត្តានិ អាហរថា”តិ អាហ។ តេ អត្តនោ ឃដានិ និមិត្តានិ ហត្ថេ ឋបេត្វា ហិមវន្តតោ យាវូចបត្តានិ អាហរិំសុ។ កោសិយោ តានិ ទិស្វា “ព្រាហ្មណា ឯតេសុ បត្តេសុ ភាជនបរិយាយេន គន្ត្វា, ឧទុម្ពរាទីនំ បត្តានិ អាហរថា”តិ អាហ។ តេ តានិបិ អាហរិំសុ។ ឯកេកំ បត្តំ យោធបលកប្បមាណំ អហោសិ។ សោ សព្ពេសំ ទព្ពិយា បរិមាណំ អទាសិ, សព្ពត្ថិយស្ស ទាតព្ពាលេបិ ខីរទព្ពិយា ឋានំ ន បញ្ញាយិ, បញ្ចន្នម្បិ ទត្វា សយំ ខីរទព្ពិ គហេត្វា និសីទិ។ តស្មិំ ខណេ បញ្ចសិខោ សុនខោ អត្តភាវំ មាបេត្វា សុនខោ ហុត្វា តេសំ បុរតោ បស្សាវំ ករោន្តោ អាគមាសិ។ ព្រាហ្មណា អត្តនោ បាយាសំ បត្តេន បិទហិំសុ។ កោសិយស្ស ហត្ថបិដ្ឋេ បស្សាវពិន្ទុ បតិ។ ព្រាហ្មណា កមណ្ឌលុតោ ឧទកំ គហេត្វា បាយាសំ អព្ភុក្ខិត្វា ភុញ្ជមានា វិយ អហេសុំ។ កោសិយោ “មយ្ហម្បិ ឧទកំ ទេថ, ហត្ថំ ធោវិត្វា ភុញ្ជិស្សាមី”តិ អាហ។ “តវ ឧទកំ អាហរិត្វា ហត្ថំ ធោវា”តិ។ “មយា តុម្ហាកំ បាយាសោ ទិន្នោ, តុម្ហេ មយ្ហំ ឧទកំ ទេថា”តិ។ “មយំ បិណ្ឌបដិបិណ្ឌកម្មំ នាម ន ករោមា”តិ។ “តេន ហិ ឥមំ ឧក្ខលិំ ឱលោកេថ, ហត្ថំ ធោវិត្វា អាគមិស្សាមី”តិ វត្វា ឱតរិ។ តស្មិំ ខណេ សុនខោ ឧក្ខលិំ បស្សាវស្ស បូរេសិ។ សោ តំ បស្សាវំ ករោន្តំ ទិស្វា មហន្តំ ទណ្ឌមាទាយ តំ តជ្ជេន្តោ អាគច្ឆិ។ សោ អស្សាជានីយមត្តោ ហុត្វា តំ អនុពន្ធន្តោ នានាវណ្ណោ អហោសិ, កាឡោបិ ហោតិ សេតោបិ សុវណ្ណវណ្ណោបិ កព្ពរោបិ ខុទ្ទោបិ ថូលោបិ, ឯវំ នានាវណ្ណោ ហុត្វា មច្ឆរិយកោសិយំ អនុពន្ធិ។ សោ មរណភយតជ្ជិតោ ព្រាហ្មណេ ឧបសង្កមិ។ តេបិ ឧប្បតិត្វា អាកាសេ ឋិតា។ សោ តេសំ តំ ឥទ្ធិំ ទិស្វា គាថមាហ –

១០៣។

“ឧច្ចាវចណ្ណា ចត ព្រាហ្មណា តុវំ, អយញ្ច ទោ សុនខោ កិស្ស ហេតុ;

ឧច្ចាវចំ វណ្ណនិភំ វិកុព្ពតិ, អក្ខាថ នោ ព្រាហ្មណា កេ នុ តុម្ហេ”តិ។

តំ សុត្វា សក្កោ ទេវរាជា –

១០៦។

“ចន្ទោ ច សុរិយោ ច ឧភោ ឥធាគតា, អយំ បន មាតលិ ទេវសារថិ;

សក្កោហមស្មិ តិទសានមិន្ទោ; ឯសោ ច ខោ បញ្ចសិខោតិ វុច្ចតី”តិ។

គាថំ វត្វា តស្ស យសំ វណ្ណេន្តោ គាថមាហ –

១០៧។

“បាណិស្សរា មុទិង្គា ច, មុរជាលម្ពរានិ ច;

សុត្តមេតំ បពោធេន្តិ, បដិពុទ្ធោ ច នន្ទតី”តិ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា “សក្ក, ឯវរូបំ ទិព្វសម្បត្តិំ កិត្តិ កត្វា លភសី”តិ បុច្ឆិ។ សក្កោ “អទានសីលា តាត បាបធម្មា មច្ឆរិនោ ទេវលោកំ ន គច្ឆន្តិ, និរយេ និព្វត្តន្តី”តិ ទស្សេន្តោ –

១០៨។

“យេ កេចិមេ មច្ឆរិនោ កទរិយា, បរិភាសកា សមណព្រាហ្មណានំ;

ឥធេវ និក្ខិប្ប សរីរទេហំ, កាយស្ស ភេទា និរយំ វជន្តី”តិ។ –

ឥទំ គាថំ វត្វា ធម្មេ ឋិតានំ ទេវលោកបដិលាភំ ទស្សេតុំ គាថមាហ –

១០៩។

“យេ កេចិមេ សុគ្គតិមាសយានា, ធម្មេ ឋិតា សំយមេ សំវិភាគេ;

ឥធេវ និក្ខិប្ប សរីរទេហំ, កាយស្ស ភេទា សុគតឹ វជន្តី”តិ។

តត្ថ អាសយានាតិ អាសីសន្តា។ យេ កេចិ សុគតឹ អាសីសន្តិ, សព្ពេ តេ សំយមសង្ខាតេ សីលធម្មេ សំវិភាគសង្ខាតេ ទានធម្មេ ច ឋិតា ហុត្វា ឥធ សរីរសង្ខាតំ ទេហំ និក្ខិបិត្វា តស្ស កាយស្ស ភេទា សុគតឹ វជន្តីតិ អត្ថោ។

ឯវំ វត្វា ច បន, “កោសិយ, ន មយំ តវ សន្តិកេ បិយាសត្ថាយ អាគតា, ការុញ្ញេន បន តំ អនុកម្បមានា អាគតម្ហា”តិ តស្ស បកាសេតុំ អាហ –

១០៩។

“ត្វំ នោសិ ញាតិ បុរិមាសុ ជាតិសុ, សោ មច្ឆរី រោសកោ បាបធម្មោ;

តវេវ អត្ថាយ ឥធាគតម្ហា, មា បាបធម្មោ និរយំ គមិត្ថ”តិ។

តត្ថ នោតិ នោ ត្វំ។ មា បាបធម្មោតិ អយំ អម្ហាកំ ញាតិ បាបធម្មោ មា និរយំ អគមាតិ ឯតទត្ថំ អាគតម្ហាតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា កោសិយោ “អត្ថកាមា កិរ មេ, ឯតេ មំ និរយា ឧទ្ធរិត្វា សគ្គេ បតិដ្ឋាបេតុកាមា”តិ តុដ្ឋចិត្តោ អាហ –

១១០។

“អទ្ធា មំ វោ ហិតកាមា, យំ មំ សមនុសាសថ;

សោហំ តថា ករិស្សាមិ, សព្ពំ វុត្តំ ហិតេសិនំ។

១១១។

“ឯសាហមជ្ជ ឧបរមាមិ, ន ចាហំ កិញ្ចិ ករេយ្យ បាបំ;

ន ចាបិ មេ កិញ្ចិ អទេយ្យមត្ថិ, ន ចាបិទត្វា ឧទកំ បិវាមិ។

១១២។

“ឯវញ្ច មេ ទទតោ សព្ពកាលំ, ភោគា ឥមេ វាសវ ខីយិស្សន្តិ;

តតោ អហំ បព្ពជិស្សាមិ សក្ក, ហិត្វាន កាមានិ យថោធិកានី”តិ។

តត្ថ មន្តិ មម។ វោតិ តុម្ហាកំ មន្តិ យេន មំ សមនុសាសថ, តេន មេ តុម្ហេ ហិតកាមា។ តថាតិ យថា វទថ, តថេវ ករិស្សាមិ។ ឧបរមាមីតិ មច្ឆរិយភាវតោ ឧបរមាមិ។ អទេយ្យមត្ថីតិ ឥតោ បដ្ឋាយ ច មម អាវេណិកតោ ឧបធិម្បិ អទេយ្យំ នាម នត្ថិ, ន ចាបិទត្វាតិ ឧទកបសតម្បិ នាហំ លភិត្វា អទត្វា ន បិវិស្សាមិ។ ខីយិស្សន្តីតិ ខិយ្យិស្សន្តិ។ យថោធិកានីតិ វត្ថុកាមកិលេសកាមវសេន យថាឋិតកោដ្ឋាសានិ យេវ។

សក្កោ មច្ឆរិយកោសិយំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា ទានផលំ ជានាបេត្វា ធម្មទេសនាយ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា សទ្ធិំ តេហិ ទេវនគរមេវ គតោ។ មច្ឆរិយកោសិយោបិ នគរំ បវិសិត្វា រាជានំ អនុជានាបេត្វា “គហិតគហិតភាជនានិ បូរេត្វា គណ្ហថា”តិ យាចកានំ ធនំ ទត្វា តស្មិំ ខណេ និក្ខម្ម ហិមវន្តតោ ទក្ខិណបស្សេ គង្គាយ ចេវ ឯកស្ស ច ជាតស្សរស្ស អន្តរេ បណ្ណសាលំ កត្វា បព្ពជិត្វា វនមូលផលាហារោ តត្ថ ចិរំ វិហាសិ, ជរំ បាបុណិ។ តទា សក្កស្ស អាសា សទ្ធា សិរី ហិរីតិ ចតស្សោ ធីតរោ ហោន្តិ។ តា ពហុំ ទិព្ពគន្ធមាលំ អាទាយ ឧទកកីឡនត្ថាយ អនោតត្តទហំ គន្ត្វា តត្ថ កីឡិត្វា មនោសិលាតលេ និសីទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ នារទោ នាម ព្រាហ្មណតាបសោ តាវតិំសភវនំ ទិវាវិហារត្ថាយ គន្ត្វា នន្ទនវនចិត្តលតាវនេសុ ទិវាវិហារំ កត្វា បារិច្ឆត្តកបុប្ផំ លទ្ធា វិយ ឆាយត្ថាយ ធារយមានោ មនោសិលាតលមត្ថកេន អត្តនោ វសនដ្ឋានំ កញ្ចនគុហំ គច្ឆតិ។ អថ តា តស្ស ហត្ថេ តំ បុប្ផំ ទិស្វា យាចិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៣។

“នគុត្តមេ គិរិវរេ គន្ធមាទនេ, មោទន្តិ តា ទេវវរាភិបាលិតា;

អថាគមា ឥសិវរោ សព្ពលោកគូ, សុបុប្ផិតំ ទុមវរសាខមាទិយ។

᪑᪗᪓᪨

“ᩈᩩᨧᩥᩴ ᩈᩩᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨲᩥᨴᩈᩮᩉᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᨲᩴ, ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩋᨾᩁᩅᩁᩮᩉᩥ ᩈᩮᩅᩥᨲᩴ;

ᩋᩃᨴ᩠ᨵ ᨾᨧ᩠ᨧᩮᩉᩥᩅ ᨴᩣᨶᩅᩮᩉᩥ ᩅᩣ, ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨴᩮᩅᩮᩉᩥ ᨲᨴᩣᩁᩉᩴ ᩉᩥᨴᩴ᪨

᪑᪗᪔᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨠᨶᨠᨲ᩠ᨲᨧᩪᨸᨾᩣ, ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᨸᨾᨴᩣᨵᩥᨸᩣ ᨾᩩᨲᩥᩴ;

ᩋᩣᩈᩣ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᩈᩥᩁᩦ ᨲᨲᩮᩣ ᩉᩥᩁᩦ, ᨸᨧ᩠ᨧᨻᩕᩅᩩᩴ ᨶᩣᩁᨴᨴᩮᩅ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩣ᪨

᪑᪗᪕᪨

“ᩈᨧᩮ ᩋᨶᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲᩴ ᨲᨿᩣ ᨾᩉᩣᨾᩩᨶᩥ, ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᩍᨾᩴ ᨸᩣᩁᩥᨨᨲ᩠ᨲᩔ ᨻᩕᩅᩮᨿ᩠ᨿᩣ

ᨴᨴᩣᩉᩥ ᨶᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨣᨲᩥ ᨲᩮ ᩍᨩ᩠ᨫᨲᩩ, ᨲᩩᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ ᨿᨳᩮᩅ ᩅᩣᩈᩅᩮᩣ᪨

᪑᪗᪖᪨

“ᨲᩴ ᨿᩣᨧᨾᩣᨶᩣᨽᩥᩈᨾᩮᨠ᩠ᨡ ᨶᩣᩁᨴᩮᩣ, ᨸᨧ᩠ᨧᨻᩕᩅᩥ ᩈᩴᨠᩃᩉᩴ ᩏᨴᩦᩁᨿᩥ;

ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᨾᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨳᩥ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᨶᩴ, ᨿᩣᨿᩮᩅ ᩅᩮᩣ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩈᩥ ᩈᩣ ᨸᩥᩊᨶ᩠ᨵᨳᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨣᩥᩁᩥᩅᩁᩮᨲᩥ ᨸᩩᩁᩥᨾᩔ ᩅᩮᩅᨧᨶᩴ᪨ ᨴᩮᩅᩅᩁᩣᨽᩥᨸᩣᩃᩥᨲᩣᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩃᩮᩣᨠᨣ᩠ᨣᨲᩥ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩃᩮᩣᨠᩮ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳ ᨣᨾᨶᩈᨾᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨡᩩᨾᨧᩁᩈᩣᩃᨾᩣᨠᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᩣᩃᩣᨿ ᨩᩣᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨡᩩᨾᨧᩁᩈᩣᩃᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨶᩣᨾᩴ ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᨠ᩠ᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ᪨ ᩋᨾᩁᩅᩁᩮᩉᩦᨲᩥ ᩈᨠ᩠ᨠ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᨿ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩕ ᨴᩮᩅᩮᩉᩦᨲᩥ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩮ ᨧ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᨧ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᩅᩣ ᨿᨠ᩠ᨡᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᩣ ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩴ᪨ ᨲᨴᩣᩁᩉᩴ ᩉᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᩈᩴᨿᩮᩅ ᩉᩥ ᨲᩴ ᩋᩁᩉᩴ ᩋᨶᩩᨧ᩠ᨨᩅᩥᨠᩴ᪨ ᨠᨶᨠᨲ᩠ᨲᨧᩪᨸᨾᩣᨲᩥ ᨠᨶᨠᩪᨸᨾᩣ ᨲᨧᩣ᪨ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿᩣᨲᩥ ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨾᩣᩃᩥᨠᨲ᩠ᨳᨧᩥᩃᩮᨸᨶᩣᨴᩦᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩁᩮᨲᩣ ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᨶ

បិឡអត្ថិស្សាតិ, ឱកាសំ បទេសេ លទ្ធស្សាតិ, ឱឆ តំ ឃាឆិត្វា បុប្ឆ៑ បិឡអត្ថិស្សាយាតិ ហទេត្វ បរាទេត្វា ឃាចយាតា ឱកប្បហារទេភេច

ដ្ឋេហិត្វា៑ បយកាឌិបិតិ បយកាត់ ដ្ឋត្តយា៑ យុតិត្តិ ឡាឃិ៑

អត្ថុដ្ឋេត្តិ “អបុកស្ស តាយ ឥស្សាយី”តិ ត ដ្ឋេដ្ឋិ៑ ឃត្ថា គតិ ទេត ឡាន្តុព្វតិ ឃត្ថា ទេត ឆិត្តគតិ ឡាន្តុព្វ, បត្តិតបត្តិតស្ស លិកឹ ទេហាហឹតិ តស្ស

ធុលិយក្ខលំ ចកត្តិ៑ ឃទេឆច ចារទេចាតិ ឃឆា អយព្ភាំ បិតា ចារទេចា ឡាន្ថិតិន្ថិតំ ទេតិ, តទេឆច ទេភា ត្វុយ្បិ ទេហាហឹតិ៑ តត្តិ តំ បុប្ឆ៑

អកិរទេយក្ខាតិ ឌិស្វា៑ រិកលហត្តិ តាតាកាហំ កលហចទ្ធត់ កឆំ ដ្ឋឹទឃំ៑ ឡាទេយហឹតិ ឡាទេយហិ បុទេប្បហិ តាយ យឃ្យាអទេត្វា តត្តិ, បដិឆិទទេតា

អហំ យាលិឆារលាទេតាតិ ឌឹទេបតិ៑ ឃារេឃច ទេចា ទេឃឃ្យឹតិ ឃា ត្យព្ភាំ អត្តទេ ទេដ្ឋិកា៑ ឃា បិឡអត្ថចាតិ ឃា ឱតំ បិឡអត្ថតុតិ អទេត្វា៑

តា ចតទេស្សាបិ តស្ស ចកត់ ឃុត្វា កាឆយាហំឃុ –

១១ប៉

“ត្វំ ទេភាត្តទេយចាកិរទេយក្ខ តារេក, ឃស្សិន្ថិ តស្សា អតុប្បទេចន្ថិឃុ;

ឃស្សា ហិ ទេភា តារេក ត្វំ បកស្សិ, ឃារេឃច ទេភា ទេហហិតិ ទេឃដ្ឋ បយុតា”តិ៑

តត្វ ត្វំ ទេភាត្តទេយចាតិ ដ្ឋត្តយយហាយុតិ ត្វទេយច ទេភា ដ្ឋបឆាទេហិ៑ តារំ ចកត់ ឃុត្វា តារទេកា តា អាលបទេត្វា កាឆយាហ –

១១ង៉

“អកល្លទេយតំ ចកត់ ឃុកទេត្វា, ទេកា ព្រាហ្មណោ រិកលហំ ដ្ឋឹទេឃ;

កត្វាត ក្មតាឌិបទេយច បុន្ថច, ឃទេច ត ឌាតាឆ ឡាក្មត្តយាឆទេយ”ត្តិ៑

តស្សទេត្វា – កទេដ្ឋ ឃុកទេត្វា, ឡាឆំ ត្យទេយត្តិ ធុត្តំ ចកត់ យយ អឃុត្តំ, ឱចព្ភាឃតិ យឃា ត្យទេយត្ត ឱកំ ទេឃដ្ឋ, ទេឃឃា ហឹតា កទេទាទេត្តត កលទេហា

ចឌ្ឋិទេតា កចិស្សតិ, ទេកា ឌាហិតបិទេបិ ព្រាហ្មណោ កលហំ ដ្ឋឹទេឃ ចទេឆ្ឃ្យ៑ ឱចទ្ទុបស្ស ហិ កលហចទ្ធត់ តាយ អឃុត្តំ, តស្វា ឡាទេតា កត្វា

អត្តទេភា បិតរំ ក្មតាឌិបំ ឃក្ខទេយច បុន្ថច, ឃទេច អត្តទេភា ដ្ឋត្តយំ អឆយព្វា ត ឌាតាឆាតិ៑

តទេតា ឃត្វា កាឆយាហ –

໑໑໐.

"ຕາ ນາຣເທນ ປຣມປ຺ປໂກປິຕາ, ອຸທີຣິຕາ ວຓ຺ຓມເທນ ມຕ຺ຕາ;

ສກາເສ ຄນ຺ຕ຺ວານ ສຫສ຺ສເນຕ຺ໂຕ, ປຸຉ຺ຉິໍສຸ ພູຕາທິປໍ ກາ ນຸ ເສຍ຺ຍສີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຣມປ຺ປໂກປິຕາຕິ ພຸສໍ ອເນກຕ຺ເຕນ ອຕິວິຍ ໂກປິຕາ ຕສ຺ສ ກຸປິຕາ ຫຸຕ຺ວາ. ອຸທີຣິຕາຕິ "ພູຕາທິປເມວ ປຸຉ຺ຉຖາ"ຕິ ວຸຕ຺ຕາ. ສຫສ຺ສເນຕ຺ໂຕຕິ ສກ຺ກສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ. ກາ ນູຕິ ອມ຺ຫາກໍ ອນ຺ຕເຣ ກຕມາ ອຸຕ຺ຕມາຕິ ປຸຉ຺ຉິໍສຸ.

ເອວໍ ປຸຉ຺ຉິຕ຺ວາ ຐິຕາ –

໑໑໑.

"ຕາ ທິສ຺ວາ ອາຍຕ຺ຕມນາ ປຸຣິນ຺ທໂທ, ອິຈ຺ຈພ຺ຣວີ ເທວວໂຣ ກຕັຎ຺ຊລີ;

ສພ຺ພາວ ໂວ ໂຫຖ ສຸຄເຕ຺ຕ ສາທິສີ, ໂກເນວ ພເທ຺ທ ກລຫໍ ອຸທີຣຍີ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕາ ທິສ຺ວາຕິ, ພິກ຺ຂເວ, ຈຕເສ຺ສາປິ ອຈ຺ຉໂຣ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄຕາ ທິສ຺ວາ. ອາຍຕ຺ຕມນາຕິ ອຸສ຺ສຸກ຺ກມນາ ພ຺ຍາວຏຈິຕ຺ຕາ. ກຕັຎ຺ຊລີຕິ ນມສ຺ສມານາຫິ ເທວຕາຫິ ປຄ຺ຄຫິຕັຎ຺ຊລີ. ສາທິສີຕິ ສພ຺ພາວ ຕຸມ຺ເຫສາທິສິໂຍ. ໂກ ເນວາຕິ ໂກ ນຸ ເອວໍ. ກລຫໍ ອຸທີຣຍີຕິ ພຫຸໍ ນານາຄາຫໍ ວິຄ຺ຄຫໍ ກເຖສິ ວເຑ຺ຒສິ.

ອຖສ຺ສ ຕາ ຄຖຍນ຺ຕາ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໑໑໒.

"ໂຍ ສພ຺ພໂລກຈ຺ຈຣິໂຕ ມຫາມຸນີ, ທເມ຺ມ ຐິໂຕ ນາຣໂທ ສຈ຺ຈນິກ຺ກໂມ;

ໂສ ໂນພ຺ຣວິ ຄິຣິວເຣ ຄນ຺ຘມາທເນ, ຄນ຺ຕ຺ວານ ພູຕາທິປເມວ ປຸຉ຺ຉຖ;

សចេ ត ឌាគាធ ព្ពុត្តយាធយ”ន្តិ៍

តត្ថ សច្ឆិក្កេយាតិ តឆបរក្កេយា៍

តំ សុត្វា សេក្កា “ព្ពយា ចតេស្សាបិ យឃ្យាឌឹតេទោច, សចាហំ ‘ឲតាសុ ឲកា ក្យលសយ្យត្ថា ក្តួតួយា’តិ ចក្លាយិ, សេសា ពន្ទ្រីស្សន្តិ, ត សក្កា អឃំ អេឌ្ឋា ចិតិន្ទិតិតុំ, ព្ពយា ហិយចេត្ត កោសិឃតាបសស្ស សត្តិកំ បេសេសាយិ, សោ ឲតានំ អឌ្ឍិ ចិតិន្ទិតិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា “អហំ តុយ្យាកំ អឌ្ឍិ ត ចិតិន្ទិតិស្សាយិ, ហិយចេត្ត កោសិយោ ភាយ តាបសោ អត្ថិ, តស្សាហំ អត្តនោ សុឆាកោឌតំ បេសេស្សាយិ, សោ បរស្ស អឌត្វា ត ក្ញុាតិ, ឌឌេត្តា ច ចិចិតិត្វា ក្យលចត្តាតំ ឌេតិ, យា តុយ្យោ តស្ស ហត្ថេតោ កត្ថុំ លភិស្សតិ, សា ក្តួតួយា កចិស្សតី”តិ អាចិក្ខេត្តា កាឆយាហ –

១១៦៍

“អសុ ច្រាហារេក្ញាចេទា យហាយុតិ, ភាឌត្វា កត្តុំ ចរេកេត្ត ក្ញុាតិ;

ចិចេឃ្យ ឌាភាតិ ឌឌាតិ កោសិយោ,

ឃស្សា ហិ សោ ឌស្សតិ សាច សេឃ្យសី”តិ៍

តត្ថ ច្រាហារេក្ញាឆេទាតិ យហាអរេក្ញាចាសី៍

ព្ពតិ សោ តាបសស្ស សត្តិកំ បេសេត្វា យាតលិំ បេក្កាសាបេត្វា តស្ស សត្តិកំ បេសេត្តា អភត្តុំ កាឆយាហ –

១១៧៍

“អស្ន ហិ យោ សប្ចតិ ឌក្លិលំ ឌិសំ, កក្កាយ តឹទេ ហិយចត្តបស្សតិ;

ស កោសិយោ ក្សូលកបិភកោឌតោ, តស្ស សុឆំ បិបឃ ឌេចសាទឌី”តិ៍

តត្ថ សប្ចតីតិ ចសតិ៍ ឌក្លិលាត្តិ ហិយចត្តស្ស ឌក្លិលាឃ ឌិសាឃ៍ បស្សតីតិ បឌេស្ស៍

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪑᪕᪨

“ᩈ ᨾᩣᨲᩃᩦ ᨴᩮᩅᩅᩁᩮᨶ ᨸᩮᩈᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩉᩔᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨽᩥᩁᩩᨿ᩠ᩉ ᩈᨶ᩠ᨴᨶᩴ;

ᩈᩩᨡᩥᨸ᩠ᨸᨾᩮᩅ ᩏᨸᨣᨾ᩠ᨾ ᩋᩔᨾᩴ, ᩋᨴᩥᩔᨾᩣᨶᩮᩣ ᨾᩩᨶᩥᨶᩮᩣ ᩈᩩᨵᩴ ᩋᨴᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨴᩥᩔᨾᩣᨶᩮᩣᨲᩥ, ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩮᩅ, ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᩋᩔᨾᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨴᩥᩔᨾᩣᨶᨠᩣᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᩈᩩᨵᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ, ᨴᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨸᨵᩣᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩪᩈᩈᨾᨿᩮ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨽᩣᨲᩣᨿ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩏᨴᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᩪᩁᩥᨿᩴ ᨶᨾᩔᨾᩣᨶᩔ ᨮᩥᨲᩔ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩈᩩᨵᩣᨽᩮᩣᨩᨶᨸᩣᨲᩥᩴ ᨮᨸᩮᩈᩥ᪨

ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᨠᩮᩣᩅ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪖᪨

“ᩏᨴᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᨸᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣ ᩉᩥ ᨾᩮ, ᨸᨽᨦ᩠ᨠᩁᩴ ᩃᩮᩣᨠᨲᨾᩮᩣᨶᩩᨴᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨽᩪᨲᩣᨶᩥ ᩋᨵᩥᨧ᩠ᨧ ᩅᩣᩈᩅᩮᩣ;

ᨠᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᨾᩮ ᨸᩥᩉᩥᩈᩩ ᨠᩥᩴ ᩈᩩᨵᩮᩣᨴᩉᩥ᪨

᪑᪑᪗᪨

“ᩈᨦ᩠ᨡᩪᨸᨾᩴ ᩈᩮᨲᨾᨲᩩᩃ᩠ᨿᨴᩔᨶᩴ, ᩈᩩᨧᩥᩴ ᩈᩩᨣᨶ᩠ᨵᩴ ᨸᩥᨿᩁᩪᨸᨾᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ;

ᩋᨴᩥᨭ᩠ᨮᨸᩩᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨾ ᨩᩣᨲᩩ ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨽᩥ, ᨠᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᩥᩉᩥᩈᩩ ᨠᩥᩴ ᩈᩩᨵᩮᩣᨴᩉᩦ”ᨲᩥ᪨

ຕຕ຺ຖ ຊຸຊຄ຺ຄິຫຸຕ຺ຕຕ຺ຕິ ຊຸຊກອຄ຺ຄິຫຸຕ຺ຕໍ ປຣິຈຣິຕ຺ວາ ອຄ຺ຄິສາລເຕາ ຄິລ຺ລຍຸ ປຸຕ຺ຕສາລຕ຺ວາເຣ ຊຕ຺ວາ ປກຂ຺ກເຣ ເລາກເຕຍາຕຸຄໍ ຊຸຕ຺ຕຍໍ ອາຊິຄ຺ຄໍ ຊຸປຕິຊ຺ຊເຕາ ຍຍ ສຕ຺ຕາຕິ ກຸຕາຕິ ອສິຄ຺ຄ ອຕິກ຺ກຍິຕ຺ວາ ຈຕ຺ຕຍາເຕາ ຈາສເຈາ ຕຸ ເລາ ໑ຈໍ ຍຍ ປາລິສຸ ກໍ ສຸສໍ ກໍ ຄາເຍຕໍ ຢູຊຫິ “ສຕ຺ຕປຍ”ຕ຺ຕິອາຊີຫິ ຊິຕເກາຈ ສຸສໍ ຈເຕ຺ຖຕິ

ຕເຕາ ຍາຕລິ ອາຫ –

໑໑໕໙

“ອຫໍ ຍທິເຕ຺ຖ ຍເທສິ ເປສິເຕາ, ສຸລາກິທາສິ ທຸຣິເຕາ ຍທາຍຸຕິ;

ຂາຄາສິ ຍໍ ຍາຕລິ ເຊຈສາເຣຊິ, ກຸຊ຺ຊາສຸ ກຕ຺ຕຸຕ຺ຕຍ ຍາກິຈາເຣຍິ

໑໑໖໐

“ກຸຕ຺ຕາ ຈ ສາ ຕ຺ວາຊສ ທຕ຺ຕິ ປິປເກ, ທຸຊໍ ປິປິສໍ ອເຣຕິ ຊເຣລ຺ລຍໍ;

ເກາສຸປຄາທຕ຺ຊາ ຈິຈາຊເປສຸທໍ, ສີທຸທຸຕຕ຺ຕິຕ຺ຊາ ຣສຸຕ຺ຕຍໍ ຕ຺ລຊ”ຕ຺ຕິ

ຕຕ຺ຖ ສຸລາກິທາສິຕ຺ຕິ ຕ຺ລຍໍ ສຸລາເກາຂຄໍ ທຸຍຸຢ຺ຢອກິທຣິ ຂາຄາສີຕິ ຂາຄາທິ ຍໍ ຕ຺ວໍ, ອຫໍ ຍາຕລິ ຄາຍ ເຊຈສາເຣຊີຕິ ອເຕ຺ວ ຍາກິຈາເຣຍີຕິ ຄ ກຸຊ຺ຊາຍີຕິ ອປ຺ປຊິກ຺ລປິຕ຺ວາ ກຸຊ຺ຊາ ຍາ ປປຕ຺ຊາ ກຣິ ປິປເກຕິ ອຍຍິຕ຺ຕຸສຸລາ ກຸຕ຺ຕາ ຕ຺ວາຊສ ປິປລເຍຸ ທຄຕິ ທຸຊຕ຺ຕິ ປລຍໍ ຕາຈ ລາຕກາຈໍ ທຄຕິ, ຊຸຕິຍໍ ປິຄີຍປິປິສໍ, ຕຕິຍໍ ຊຸກ຺ກຸຊຸຕໍ, ຈຕຸຕ຺ຖ ກາຍຊເຣຈໍ, ປຕ຺ຊາຍໍ ກິລຕ຺ຕກາຈໍ, ລຊ຺ຊ ເກາສໍ, ສຕ຺ຕຍໍ ຊຸປຄາທໍ, ອຊ຺ຊຍໍ ຈິຈາຊໍ, ຄຈຍໍ ເປສຸທໍ, ຊສຍໍ ສີຕໍ, ໑ກາຊສຍໍ ຊຸທຸຕ຺ວາຊສຍໍ ຕຕ຺ຕິ ອາລສິຍກາຈໍ, ຕ຺ລຊໍ ຣສຸຕ຺ຕຍໍ ຊຸຕ຺ຕຍຣສໍ ສຸລາເກາຂຄໍ ຕ຺ລເຍ ຕ຺ວາຊສ ປິປລເຍຸ ທຄຕິ

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເກາສິເຍາ ອຕ຺ຕເຕາ ຈຕສຍາຊາຄໍ ອາຈິກເຣາເຣຕ຺ຕາ –

໑໑໖໑

“ຄ ກປ຺ປຕີ ຍາຕລິ ຍຍ຺ຍາກຸຊ຺ຊາຕໍ, ປຸເຣຕ຺ຕ ອຊຕ຺ວາ ຕ຺ລຕິ ເຍ ຈຕຸຕ຺ຕຍໍ;

ន ចាបិ ឱកាស្កបរិឃបុឌិតំ, អសំចិការី ច សុចំ ន ចិត្ថតី”តិ។ –

ការំ វត្វា, “ភន្តេ, តុរេយត្តិ បរស្ស អញ្ញា រកោរោត កំ រកាសំ ជិស្វា ញាជំ ចតំ សយាជិត្ត”ន្តិ យាចលិតា បុដ្ឋា អាហ –

១១១។

“ឆិឃាតកា យេ ចិរេយ បាបការិកា, យិត្តុទ្រេភា យេ ច សបត្តិ សុត្តេត;

សន្តេ ច តេ យន្ធិបច្ចាយាឆយា, តស្មា អញ្ញា ស្ទកយ្យិ ភាសិ្តយេ។

១១១។

“សោហិត្តិឃា ចា បុរិសស្ស ចា បភ, ចស្សាយិ ចាភំ ចិន្សយ្យចល្លិតំ;

សន្តា ចញ្ញា ញាឆ ជិតយន្ធរា, កចត្តិ តេហេត សុចិសន្ធសយុតា”តិ។

តត្ថ បុត្តេតិ បទយំ អញ្ញា, អថ ចា ញាតិ យេ បុត្តេ ចត្តុយំ ញាជំ បុត្តេច យឃា ចតំ សយាជិត្តន្តិ ឥស្សតិ។ ន ចាបិ ឱកាស្កបរិឃបុឌិតន្តិ ឱកាកស្ស អសភំ ន អទិរេឃហិ ញាន្តាឌីហិ បុឌិតំ។ សុលត្តិ ជិត្តយាត្សិកំ សុចំ ន លភតិ។ ឆិឃាតកាតិ ញាតិឃាតកា។ យេ ចិរេយតិ យេ ច ញាយេ។ សបត្តីតិ អត្រាសត្តិ។ សុត្តេតតិ ឆយិ្កសយហោត្រាហុ្ករោ។ យន្ធិបច្ចាយាតិ យន្ធី បច្ចេយា ឱតេសត្តិ យន្ធិបច្ចាយា។ អឆយាតិ ញាយេ បច្ចា អឆយា ភាយ។ តស្មាតិ ឃស្មា អហំ បច្ចាយអឆយកាចករយេត អញ្ញា ស្ទកយ្យិ ភាសិ្តយេ ន បរិកុច្ចិស្សាមីតិ ញាយំ ចតំ សយាជិឃិ។ សោហិត្តិឃា ចាតិ សោ អហំ ញាត្តិឃា ចា។ ចិន្សយ្យចល្លិតន្តិ ចិន្ទហិ បល្លិតេហិ ញាន្តាឌីហិ ចល្លិតំ។ សុចិសន្ធសយុតាតិ ឱតេ ឌ្គាកប្បតិឃសន្ធាឃ សយត្តាកតា ចញ្ញា ជិតយន្ធរា បុរិសា សុជី រចច ស្ទត្តយសយុតា ច តេហាត្តីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា យាចលិ ជិស្សយាភការេឃត អដ្ឋានិ។ តស្មិំ លរោ តា ចតស្សា រចចកញ្ញាររឃា ចត្តុដ្តិសំ អដ្ឋសុ, សិទី បរិជីភជិសាឃ អដ្ឋានិ, អាសា ចក្លិលជិសាឃ, សន្តា បដ្ឋិយជិសាឃ, តិទី ស្ទត្តទជិសាឃ។ តយត្តំ បការេសរេត្តា សត្តា អាហ –

១១១។

“អរេតា យតា រចចចរេទភ រេបសិតា, កញ្ញា ចតស្សា កភកត្តន្ទបយា;

ອາສາ ຈ ສທ຺ທາ ຈ ສິຣີ ຕເຕາ ຫິຣີ, ຕໍ ອສ຺ສໍ ອາຄມຸ ຍຕ຺ຖ ເກາສິເຍາ.

໑໒໓.

"ຕາ ທິສ຺ວາ ສເພ຺ພາ ປຣມປ຺ປເມາທິເຕາ, ສຸເຠນ ວເຓ຺ຓນ ສິຂາຣິວັຄ຺ຄິເນາ;

ກຎ຺ຎາ ຈຕເສ຺ສາ ຈຕຸເຣາ ຈຕຸທ຺ທິສາ, ອິຈ຺ຉາມິ ມາຕລິເນາ ຈ ສມ຺ມຸຂາ.

໑໒໔.

"ປຸຣິມໍ ທິສໍ ກາ ຕ຺ວໍ ປຠາສິ ເທວເຕ, ອລງ຺ກຕາ ຕາຣວຣາວ ໂອສຘີ;

ປຸຈ຺ຉາມິ ຕໍ ກຎ຺ຈນເວລ຺ລິວິຄ຺ຄເຫ, ອາຈິກ຺ຂ ເມ ຕ຺ວໍ ກຕມາສິ ເທວຕາ.

໑໒໕.

"ສິຣາຫ ເທວີ ມນຸເຊຫິ ປູຊິຕາ, ອປາປສຕ຺ຕູປນິເສວິນີ ສທາ;

ສຸຘາວິວາເທນ ຕວນ຺ຕິມາຄຕາ, ຕໍ ມໍ ສຸຘາຍ ວຣປຎ຺ຎ ຠາຊຍ.

໑໒໖.

"ຍສ຺ສາຫມິຈ຺ຉາມິ ສຸຘໍ ມຫາມຸນິ, ເສາ ສພ຺ພກາເມຫິ ນເຣາ ປເມາທຕິ;

ສິຣີຕິ ມໍ ຊານຫິ ຊູຫຕຸຕ຺ຕມ, ຕໍ ມໍ ສຸຘາຍ ວຣປຎ຺ຎ ຠາຊຍາ"ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອເຕາຕິ ຕເຕາ. ຍຕາຕິ ອນຸຍຕາ, ອຖ ເທເວເຍເຍວ ອນຸຍຕາ ເຍວ ເປສິຕາ ຈາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ສເພ຺ພາ ປຣມປ຺ປເມາທິເຕາຕິ ອພີເຣາເສາ ຫຸຕ຺ວາ ອຕິປເມາທິເຕາ. "ສພ຺ພ"ນ຺ຕິປິ ປາເຖາ, ຕາ ເທວຕາ ສພ຺ພໍ ທິສ຺ວາຕິ ອເຕ຺ຖາ. ຈຕຸເຣາຕິ ຈຕຸຣາ. ອຍເມວ ວາ ປາເຖາ, ຈາຕຸທ຺ທິເສຕ

នយត្ថាគតាតិ អត្ថោ។ តារចរាតិ តារកានំ ចរា។ កញ្ញានចេល្លិវិក្កេហេតិ កញ្ញានុបសន្និសន្និវេ។ សិរាហាតិ សិរី អហំ។ តចត្តិយាគតាតិ តច សត្តិកំ អាគតា។ ភាឌឃាតិ យថា មំ សុខា ភណតិ, តថា ករោហិ, សុខំ មេ ទេហីតិ អត្ថោ។ ជានហីតិ ជានា។ ឧហតុត្តយាតិ អគ្គិ ឧហត្វាន ស្តុតាយ។

តំ សុត្វា ទេវាសិរេយា អាហ –

១២៨។

“និសេព្យត វិជ្ជាធរលោក ឧទ្ធិយា, តទា ស្រេបតា បព្វតា សមុទ្ទតា;

តយា វិហិតា ន លភន្តិ កិញ្ចនំ, តយិទំ ន សាធុ យទិទំ តយា កតំ។

១២៩។

“បស្សាមិ វេវិនំ អលសំ មហគ្ឃសំ, សុជាតមាលីភមម្បិ អនុបមំ ភទំ;

តយាភក្រេត្វា សិរិ ជាតិមាយបិ, វេសេតិ ទានំ វិយ កោកចា សុកី។

១៣០។

“តំ តំ អសន្តំ អវិភជ្ជសេវិនិំ, ជានាមិ មុទ្ធំ វិទុរានុបាតិនិំ;

ន តាទិសី អរហតិ អាសនូទកំ, កុតោ សុខា គន្ធ ន យញ្ញារុច្ចសី”តិ។

តត្ថ និសេប្យតាតិ ហត្ថិអស្សរថផត្តនិសេវិតា។ វិជ្ជាធរលោកាតិ វេទត្តយសញ្ញាតាយ វិជ្ជាយ វេទ សីលេន ច។ បព្វតា សមុទ្ទតាតិ អត្តនោ បុរិសការេន បឋានព្វតសមត្ថាគតា។ កិញ្ចនត្តិ កិញ្ចិ អប្បមត្តកម្បិ យសំ ចា សុខំ ចា ន លភន្តិ។ យទិទន្តិ យំ ឥទំ ញាស្សរិយត្តាយ និប្បាតិ ស្រក្កម្ហិដ្ឋា ចរន្តានំ តយា វេវកល្លំ កតំ, តំ តេ ន សាធុ។ អនុបមន្តិ វិនុបំ។ តយាភក្រេត្វាតិ តយា អភិរក្ខិតោ។ ជាតិមាយបីតិ ជាតិមយត្តម្បិ និប្បវិជ្ជាធរលាឧទ្ធិកមេសុហិ មយត្តម្បិ។ វេសេតីតិ វេសភការកំ ករោតិ។ តំ តត្ថិ តស្មា តំ។ អសន្តន្តិ សភាវសញ្ញាតេ សន្តេ អវត្តនតាយ អសន្តំ ស្រត្តមភាវហិតំ។ អវិភជ្ជសេវិនិន្តិ អវិភជិត្វា យុត្តាយុត្តំ អជានិត្វា និប្បាខិមយេត្តបិ ញាតរេបិ សេវមានំ។

ᨧᩥᨲ᩠ᩁᩣᨣᩩᨷᩃᩥᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩣᨣᩩᨷᩃᩥᨲᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮ ᨷᩥᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᨷᩥᩃᩮᨧ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᩉᩮᨮ᩠ᩅᩣ ᨵᩁᨿᩣᨲᩥ᪨ ᨠᩩᩈᩮᨲᩣ ᩈᩩᨵᩣᨲᩥ ᨲᩣᩁᩥᩈᩣᨿ ᨲᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨠᩩᩈᩮᨲᩣ ᩈᩩᨵᩣᩁᩮᩣᨧᨲᩥ, ᨶ ᨾᩮ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᩈᩥ, ᨠᩮᩣ ᨿᩣ ᨷᩣᨶ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ᪨

ᩈᩣ ᨲᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨲᨲ᩠ᨳᩮᩅᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩣ ᩋᩣᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨷᨶ᩠ᨲᩦ ᩋᩣᩉ –

᪑᪓᪘᪨

“ᨠᩣ ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨴᩣᨮᩣ ᨷᨭᩥᨾᩩᨠ᩠ᨠᨠᩩᨱ᩠ᨯᩃᩦ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᨴᩣ ᨠᨾ᩠ᨻᩩᩅᩥᨾᨭ᩠ᨮᨵᩣᩁᩥᨶᩦ;

ᩒᩈᩥᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨷᩁᩥᨴᨿ᩠ᩉ ᩈᩮᩣᨽᩈᩥ, ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨷᩥᩊᨿ᩠ᩉ ᨾᨬ᩠ᨩᩁᩥᩴ᪨

᪑᪓᪙᪨

“ᨾᩥᨣᩦᩅ ᨽᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩁᨧᩣᨷᨵᩣᩁᩥᨲᩣ, ᩅᩥᩁᩣᨵᩥᨲᩣ ᨾᨶ᩠ᨴᨾᩥᩅ ᩏᨴᩥᨠ᩠ᨡᩈᩥ;

ᨠᩮᩣ ᨲᩮ ᨴᩩᨲᩦᨿᩮᩣ ᩍᨵ ᨾᨶ᩠ᨴᩃᩮᩣᨧᨶᩮ, ᨶ ᨽᩣᨿᩈᩥ ᩑᨠᩥᨠᩣ ᨠᩣᨶᨶᩮ ᩅᨶᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨦ᩠ᨣᨴᩣᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᩁᩮᩉᩥ ᩋᨦ᩠ᨣᨴᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩣ᪨ ᨠᨾ᩠ᨻᩩᩅᩥᨾᨭ᩠ᨮᨵᩣᩁᩥᨶᩦᨲᩥ ᨠᩁᨷᩁᩥᨾᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᩅᩥᨾᨭ᩠ᨮᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨵᩣᩁᩥᨶᩦ᪨ ᩒᩈᩥᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩈᩥᨲ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨶᩦᩃᩅᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᨷᩁᩥᨴᨿ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩅ ᨷᩣᩁᩩᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ᪨ ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩥᩁᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᨲᩥᨱᨣ᩠ᨣᩥᩈᩥᨡᩣᩅᨱ᩠ᨱᩴ᪨ ᩋᨷᩥᩊᨿ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᨱᩮ ᨷᩥᩊᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᨬ᩠ᨩᩁᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨾᨬ᩠ᨩᩁᩥᩴ ᩅᨴᨲᩥ᪨ ᩈᩁᨧᩣᨷᨵᩣᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᨶ᪨ ᩅᩥᩁᩣᨵᩥᨲᩣᨲᩥ ᩅᩥᩁᨴ᩠ᨵᨷ᩠ᨷᩉᩣᩁᩣ᪨ ᨾᨶ᩠ᨴᨾᩥᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩣ ᨾᩥᨣᩦ ᨽᩦᨲᩣ ᨧᨠᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᩴ ᩏᩃᩮᩣᨠᩮᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩏᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩣᩈᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪔᪐᪨

“ᨶ ᨾᩮ ᨴᩩᨲᩦᨿᩮᩣ ᩍᨵ ᨾᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿ, ᨾᩈᨠ᩠ᨠᩈᩣᩁᨷ᩠ᨷᨽᩅᨾ᩠ᩉᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣ;

ᩋᩣᩈᩣ ᩈᩩᨵᩣᩈᩣᨿ ᨲᩅᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨣᨲᩣ, ᨲᩴ ᨾᩴ ᩈᩩᨵᩣᨿ ᩅᩁᨷᨬ᩠ᨬ ᨽᩣᨩᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ យសក្កសារប្យកចាតិ តាចតិសកចេត សមុ្កចា។

តំ សុត្វា កោសិយោ “ត្វំ កិរ យោ តេ រុច្ចតិ, តស្ស អារាមផលតិប្យាឌេតេត អាយំ ទេសិ, យោ តេ ន រុច្ចតិ, តស្ស ន ទេសិ, នត្ថិ តយា សយា បត្តិតត្តចិតាសិកា”តិ ចោទេន្តោ អាហ –

១៣៣។

“អារាម យន្តិ ចាលិកា ឆនេតសិនោ, នាចំ សយារុយ្យាបទេន្តិ អញ្ញេច;

តេ តត្ថ សិដន្តិ អទេចាបិ ឲ្យកដា, ឌិនាឆនា ឲ្យន្តិ ចិតដ្ឋបិកតា។

១៣៤។

“អារាម លេត្តានិ កសន្តិ កស្សកា, ចបន្តិ ពីជានិ កទោរត្តុបិយយោ;

ព្រាតីតិបិនេតន អច្ចុដ្ឋិតាយ ចា, ន កិញ្ចិ ចិត្តត្តិ តទេតា ឲលិកេយ្យ។

១៣៥។

“អឆត្តការានិ កទោរន្តិ កត្តុស្ស, អាយំ បុរក្ខត្វា នរា សុលេសិនោ;

តេ កត្តុរត្វា អតិកាឡហិតា បុន, ជិសា បនស្សន្តិ អលឌ្ឍ កិញ្ចានំ។

១៣៦។

“ហិត្វាន ឆញ្ញាញ្ញា ឆនញ្ញា ញាតកេ, អារាម សក្កាឌិយនា សុលេសិនោ;

តបន្តិ លូលយ្យិ តបំ ជិរន្តរំ, ក្យុយក្ខរយារុយ្យាបទេន្តិ ឌក្ខតិ។

១३ប៉

“អាវសា ចិរំចាឌិកាវយ្ហតា ឰរេយ, អារេវ ឃុឆារំ ចិតឃឃ្យ អត្ថតិ;

ត ពាឌិឃឹ អ៑រហតិ អាវរត្វឆកំ, ក្យពោ ឃុឆា កន្ត ត យឃ្យាទ្រុទ្ធឃឹ”តិ។

តត្ថ បវេទ្ធិ៍តិ បញ្ញត្តិ៍ ឌឹតាឆតាតិ ឌឹតឆតា។ ឰតិ តច ចរេវត ទុរោ វយ្យឌ្គត្តិ ទុរោ ចិបឌ្គត្តិ, តត្ថិ តឃា វឌិវសា បិបឆយ្ហតិ ចឆតិ។ ពេទាត្តបិឃរេវាតិ ពំ ពំ កិច្ចំ ឬបិរេឃត ពេទាត្តិ៍ ព្រាតីតិបិរេពតាតិ ចិវេយចាពយ្យឃិកវលកឃុកបិលាពេរពឌ្ជិពេទាកាឌីត៌ វឃ្ឃ្យបឌ្គចាត៌ អឌ្ឍាពទតិបិរេពត ចា។ ពរេពាតិ ពរេពា វឃ្យរេពា រេព កិច្ចិ ចល៌ ត ចិត្តត្តិ, រេពវយ្យិ អាវរន្តេឆតកយ្ហំ ត្ថរេយច ពេទាឃឹតិ ចឆតិ។ អចតូពាទាតីតិ ឃុឌ្គក្ខឃឹឃុ ឃុទិវពារេ។ អារំ ឃុរក្ខត្ថាតិ ឰឃ្យទិឃារំ ឃុររេពា ពត្វា។ កត្តុទត្ថាតិ វាយិរេតា អត្ថាឃ។ អតិកាឡឰតាតិ បច្ចត្តិរេកហិ អតិបឹឡឰតា ចិលុត្តវាបរេពឃ្យា ឌ្ឍឌ្ឍវេឃតចាហតា ហុត្វា។ បតឃ្យត្តីតិ បលិឃត្តិ៍ អលឆ្គ កិច្ចាតត្តិ កិច្ចិ ឰឃ្យទិឃំ អលកិត្វា។ ឰតិ ទុរេពវយ្យិ ឰឃ្យទិឃាលិកិ ត្ថរេយច ពេទាឃឹតិ ចឆតិ។ វក្កាឌិយតាតិ វក្កិ អឌិកត្តុយតា។ លុ្ហពត្តិ តិរេទាឌ៑ បច្ចាពបិឌិកំ កាឃកិលយចំ។ ឌិទត្ថទត្តិ ឌិទកាល៑ អាវសា ចិរំចាឌិកាវយ្ហតា ឰរេយតិ ទុចំ ឰរេយ វត្តា វក្កាវាឃ ឌ្យក្កតិំ កន្ឆត្តិ, តង្ខា ត្ថិ អាវសា តាយ ចិរំចាឌិកាវយ្ហតា ចិរំចាឌិកាតិ វក្ក ពតា។ អារេវតិ ពំ អាលបតិ។

វាបិ រេពត បឌិក្កិត្វា អត្តទឆាឃំ ពរេពា វឌ្គាឃ វឌ្គិ វល្លបរេត្វា កាឆយាហ –

១३ឋ៉

“ឌឌ្គល្លយាតា ឃវវសា ឃវឃ្យិតិ, ឌិឃឌ្ឍាតាយចេ្យឃត៌ ឌឹរំ បតិ;

ប្ញន្ឋាយិ ពំ ពេច្ចាតរេចល្លិចិក្កុរេហ, អាឌិក្ខ រេយ ត្ថិ ពពយាឃិ ឌេចរេព”តិ។

តត្ថ ឌឌ្គល្លយាតាតិ ឌលយាតា។ ឌិឃឌ្ឍាតាយចេ្យឃតត្តិ អបទាតិ ច បត្ថិយាតិ ច ទុចំ ឌិឃរេឌ្ឍាត លិយរេពត តារេយត ច្ចច្ចយាត៌ ឌឹរំ បតិ ឌឌ្គល្លយាតា ពិឌ្ឍឃិ។

ពរេពា វា កាឆយាហ –

໑໓໐.

“ສທ຺ຘາຫ ເທວີ ມຕຸເຊຫິ ປູຊິຕາ, ອປິປສ຺ສບຕິເສຈິຕີ ສທາ;

ສຸຊາຈິຈາເທຕ ຕວຕ຺ຕິ ມາກຕາ, ຕໍ ມໍ ສຸຊາຍ ວຣປຎ຺ຎາ ກາຊຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສທ຺ຘາຕິ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ວວຕປຕ຺ຕິຍາຍຕາ ສາວຊ຺ຊາປິ ເຫາຕິ ອຕວຊ຺ຊາປິ. ປູຊິຕາຕິ ອຕວຊ຺ຊເກາຊ຺ຊາສວເສຕ ປູຊິຕາ. ອປິປສ຺ສບຕິເສຈິຕີຕິ ອຕວຊ຺ຊສທ຺ຘາຍ ວ ອຸກຕ຺ຕປຕ຺ຕິຍາຍຕຸສກາວາຣ ປເຣສຸປິ ປຕ຺ຕິຍາຍຕຈິຊຫຕສຍຕ຺ວາຍ ເທວຕາເຍຕໍ ຕາມິ.

ອຖໍ ຕໍ ເກາສິເຍາ “ຫ຺ວເຍ ສຕ຺ຕາ ຍສ຺ສ ກສ຺ສຈິ ວວຕໍ ສຊ຺ຫິຕ຺ວາ ຕໍ ຕໍ ກເຣານ຺ຕາ ກຕ຺ຕຊ຺ຊເຕາ ອກຕ຺ຕຊ຺ຊເຍວ ຊາຫຸຕຣໍ ກເຣານ຺ຕິ, ຕໍ ສນ຺ຕໍ ຕຍາ ກາຣິຕໍ ຕາຍ ເຫາຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ອຸວຍາຫ –

໑໓໑.

“ທາຕໍ ທມໍ ວາກມເທາປິ ນໍຍມໍ, ອາທາຍ ສທ຺ຘາຍ ກເຣານ຺ຕິ ເຫກທາ;

ເທຍ຺ຍໍ ມຸສາ ກຸຊມເທາປິ ເປສຸນໍ, ກເຣານ຺ຕິ ເຫເກ ປຸຕ ຈິນ຺ຕາ ຕຍາ.

໑໓໒.

“ກຣິຍາສຸ ເປເສາ ສຫິສີສຸ ເປກ຺ລວາ, ສີລຸປປຕ຺ຕາສຸ ປຕິຕ຺ຊາຕາສຸປິ;

ຈິເຕຕ຺ວານ ລຕ຺ຕໍ ກຸລິຕ຺ຕິຣາສຸປິ, ກເຣາຕິ ສທ຺ຘໍ ປຸຕ ກຸມ຺ພາສິຍາ.

໑໓໓.

“ຕ຺ວເຍວ ສເທ຺ຘ ປເຣທາເຣເສຈິຕີ, ປາປໍ ກເຣາສິ ກຸສລມ຺ປິ ຣິຕ຺ຕາສິ;

ນ ຕາທິສີ ອຣຫຕິ ອາສຕ຺ຖທກໍ, ກຸເຕາ ມຸຊາ ກນ຺ຖ ນ ມຍ຺ຫາຣຸຈ຺ສີ”ຕິ.

តត្ថ ទានន្តិ ទសវត្ថុកំ បុញ្ញចេតនំ។ ទមន្តិ ឥន្ទ្រិយទមនំ។ ចាគន្តិ ទេយ្យធម្មបរិច្ចាគំ។ សំយមន្តិ សីលំ។ អាទាយ សទ្ធាយាតិ “ឯតានិ ទានាទីនិ មហានិសំសានិ កត្តព្ពានី”តិ ឯវំ ឯវេតំ សទ្ធាយ អាទិយិត្វាបិ ករោន្តិ ឯកទា។ ភុញ្ជន្តិ ពលិភុញ្ជនាទិកំ វា កាយភុញ្ជនាទិកំ ភយំ វា។ ករោន្តិ ហេតុកោតិ ឯកោ យស្មា ឯវទ្ធេបសុ ភាយ កាលេសុ ពុទ្ធេយសត្ថា អត្ថាយ ទេយ្យានីតិ កត្តព្ពានីតិ ពោធេត្វា ឯវំ សទ្ធហិត្វា ឯតានិបិ ករោន្តិ។ បុន ចិន្តេតា តថាតិ បុន តថា ចិន្តេត្វា សាវជ្ជទុក្ខវិបាកានេតានិ ន កត្តព្ពានីតិ ឯវំ ឯវំ អបត្តិយាយិត្វាបិ ករោន្តិ។ ឋបេតិ តថ ឯវេត សាមញ្ញំបិ អសាមញ្ញំបិ ករេយ្យាសិ ឯវាតិ។

សទិសស្មិន្តិ ជាតិគោត្តសីលាទីហិ សទិសស្ស។ បេក្ខវាតិ បេក្ខា វុច្ចតិ តណ្ហា, សតណ្ហាតិ អត្ថោ។ ឆន្ទន្តិ ឆន្ទរាគំ ករោតិ សន្ធន្តិ កុក្កាសិយាបិ ឯតេន សទ្ធិំ ករោតិ, តស្មា “អហំ តុម្ហាកំ ពលំ តាយ ឧបការំ ករិស្សាមី”តិ វទន្តិយា បត្តិយាយិត្វា កុសិតាយាបិ ឆន្ទេត្វា តមេវ បដិសេវតិ, អញ្ញកា តាយ តុមេវ បដិពទ្ធចិត្តាតិ កុក្កាសិយាបិ ឯតេន សទ្ធិំ គន្ត្វាន បរទារំ សេវតិ។ ត្វមេវ សទ្ធិំ បរទារសេវិនីតិ យស្មា តំ តំ បត្តិយាយិត្វា តវ ឯវេត បរទារំ សេវន្តិ បាបំ ករោន្តិ កុសលំ ជហន្តិ, តស្មា ត្វមេវ បរទារសេវិនី ត្វំ បាបានិ ករោសិ, កុសលម្បិ ជហាសិ, នត្ថិ តថា សមា លោកចិន្តាសិកា បាបធម្មា, កច្ចិ ន ទេវ ពុជ្ឈសីតិ។

សា តត្ថេវ អត្តនោ ដាយិ កោសិយាបិ ឧត្តរទេវា ទិតាយ ហិរិយា សទ្ធិំ ឧល្លបន្តោ គាថាទ្វយមាហ –

៥៣៣.

“ទីឃញ្ញាទត្តិ អនុលោម្ពិម្ហតេ, យា ទិស្សតិ ឧត្តមរូបវណ្ណិនី;

តស្សុបមា យំ បដិការិ ទេវតេ, អាទិច្ច ទេវ ត្វំ កតមាសិ អច្ឆរា។

៥៣៤.

“កាញ្ជនា ពិម្ពាឃរិវ អគ្គិជាតិវ, អតិរោចិតា លោហិតបត្តមាលិនី;

កា តិដ្ឋសិ មន្ទកាវលោកយំ, ការេសសមាការ កិំ ន ពុជ្ឈសី”តិ។

តត្ថ ទីឃញ្ញាទត្តិត្តិ បដ្ឋិមទត្តិ, ទត្តិបរិវេយាសានតិ អត្ថោ។ ឧត្តមតោតិ អនុលោម ឧត្តមតោ។ យាតិ យា ពុទ្ធិយា ទិសា ទត្តម្ពវណ្ណាតាយ ឧត្តមរូបធរា ហុត្វា ទិស្សតិ។ កាញ្ជនា ពិម្ពាឃរិវាតិ ពិម្ពាឃសមយេ កាញ្ជនវល្លិ វិយ។ អគ្គិជាតិវាតិ អគ្គិជាលា វិយ, សាបិ

ກິຊ຺ຌາຍເລເຕ຺ຕສຸ ຕຣຸຕິລາງ຺ຄິຕກາຍ຺ຢອຈລ຺ລີ ຈິຍາຕິ ອເຕ຺ຖາ ເລາຫິຕປຕ຺ຕຍາລິງ຺ຄີຕິ ເລາຫິຕຈເນ຺ທຫິ ປເຕ຺ຕຫິ ປຣິກ຺ຂິຕາ ກາ ຕິຕ຺ຖສີຕິ ຍຆາ ສາ ຕຣຸຕກາຍ຺ຢອຈລ຺ລີ ຈາເຕຣິຕາ ຈິລິສຍາຄາ ເສາກຍາຄາ ຕິຕ຺ຖຕິ, ຊຈັ ກາ ຄາຍ ຕ຺ວໍ ຕິຕ຺ຖສິ ກາເສສຍາຄາຈາຕິ ຍຆາ ສຕ຺ທິ ກາສິຕ຺ຍກາຍາ ຈິຍ ເຫາສິ, ຄ ຈ ກິເນ ຍຸຊ຺ຌສິ

ຕເຕາ ສາ ກາຄຍາຫ –

໓໕໗

“ຫິຣາຫ ເຈຕີ ຍຄ຺ຍເຊຫິ ປູຊິຕາ, ອປິປສຕ຺ວປຄິເສຈິຄີ ສຈາ;

ສຸຈາຈິຈາເຈຄ ຕຈຕ຺ຕິຍາກຕາ, ສາຫໍ ຄ ສເກ຺ກາຍິ ສຸຈຍ຺ຢິ ຍາຈິຕຸ໌;

ເກາປີຄຣູປິ ຈິຍ ຍາຈຄິຕ຺ວິຍາ”ຕິ.

ຕຕ຺ວ ຫິຣາຫຕ຺ຕິ ຫິຣີ ອຫໍ. ສຸຈຍ຺ຢີຕິ ສາ ອຫໍ ສຸຈາເກາຊຄໍ ຕໍ ຍາຈິຕຸຍ຺ຢິ ຄ ສເກ຺ກາຍິ. ກິກາຣນາ? ເກາປີຄຣູປິ ຈິຍ ຍາຈຄິຕ຺ວິຍາ, ຍສ຺ມາ ຍາຈິຕ຺ວິຍາ ຍາຈຄາ ຄາຍ ເກາປີຄຣູປິ ຈິຍ ເຫສ຺ຢຣູຈິຈເຣາສຄິສາ ເຫາຕິ, ຄິລ຺ລຊ຺ຊາ ຈິຍ ເຫາຕີຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ຕາປເສາ ເຈ຺ວ ກາຖາ ອກາສິ –

໓໕໘

“ຈເມ຺ມຄ ຍາເຍຄ ສຸກເຕ຺ຕ ລຈ຺ຈສິ, ຊເສາ ຫິ ຈເມ຺ມາ ຄ ຫິ ຍາຈຄາ ສຸຈາ.

ຕໍ ຕໍ ອຍາຈຄ຺ຕິຍຫໍ ຄິຍຕ຺ຕເຍ, ສຸຈາຍ ຍຊ຺ຌໍຈ຺ຈສິ ຕຍ຺ຢິ ຈຍ຺ຢິ ເຕ.

໓໕໙

“ສາ ຕ຺ວໍ ຍຆາ ອຊ຺ຊ ສກຍິ໌ອສ຺ສເຍ, ຄິຍຕ຺ຕິຕາ ກຊ຺ຌາຄເຈລ຺ລິຈິກູເຫ;

ឲចញារេយ វណ្ណរេហិ បូជិយា, តំ បូជយិត្វាន សុឆយិ អស្តិយេ”តិ។

តត្ថ ឆមេូតាតិ សការេចត។ ចាការេយតាតិ ការរេលាត។ ត ហិ យាចតា សុឆាតិ ត ហិ យាចតាយ សុឆា លទ្ធតិ, តេតេច ការរេលាត ព្ថតរា តិស្សោ្យា តលកិសុ។ តំ តត្ថិ តទ្ទា តំ។ យញ្ចិញ្ឆ្ឈិតិ ត កោចលិ តិយត្តេយិយេច, យញ្ចា សុឆំ ព្ថឆ្ឈិ, តយិ ឥមិ តេ។ កញ្ចាតចេល្លិចិក្កេហតិ កញ្ចាតរាសិសស្សិរិកសរិេរ។ បូជិយាតិ ត កោចលិ សុឆាយ, អទេញ្ញាហិបិ វណ្ណរេហិ តូំ យយា បូទេតន្តាយុត្តកាច។ អស្តិយេតិ តំ បូទេតូ្វា សចេ សុឆាយ អចសេយំ កចិស្សតិ, អហយិ កូឌ្ឍិស្សាមិ។

តទេតា អបរា អភិសម្ពុទ្ធគាថា –

១៥៨។

“សា កោវិទេយតាតុយតា ឌុតិយតា, អឌ្ឍា ហិរិ រម្មំ បរិចិសិ យស្សេំ;

វុឌ្ឍកចត្តំ ចលយរិយបូជិតំ, អបិបសត្តុបតិសេចិតំ សភា។

១៩០។

“រុក្ខក្កហាតា ពាហុកេត្ថ បុប្ផិតា, អម្ពា បិយាលា បនសា ច កិំសុកា;

សោភញ្ជនា លោទ្ទុមថោបិ បទ្ទកា, កេកា ច ភង្គា តិលកា សុបុប្ផិតា។

១៩១។

“សាលា កវេរី ពាហុកេត្ថ ជម្ពុយោ, អស្សត្ថនិគ្រោធមធុកវេតសា;

វុទ្ទាលកា បាដលិ សិន្ទុវារកា, មនុញ្ញគន្ធា មុចលិន្ទកេតកា។

១៩២។

“ᩉᩁᩮᨱᩩᨠᩣ ᩅᩮᩊᩩᨠᩣ ᨠᩮᨱᩩ ᨲᩥᨶ᩠ᨯᩩᨠᩣ, ᩈᩣᨾᩣᨠᨶᩦᩅᩣᩁᨾᩮᨲ᩠ᨳᩣᨸᩥ ᨧᩦᨶᨠᩣ;

ᨾᩮᩣᨧᩣ ᨠᨴᩃᩦ ᨻᩉᩩᨠᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩃᩥᨿᩮᩣ, ᨸᩅᩦᩉᨿᩮᩣ ᩋᩣᨽᩪᨩᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩣ᪨

᪑᪙᪒᪨

“ᨲᩔᩮᩅᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸᩔᩮᨶ, ᨩᩣᨲᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦ ᩈᩥᩅᩣ;

ᩋᨠᨠ᩠ᨠᩈᩣ ᩋᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣ, ᩈᩣᨴᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᩣ᪨

᪑᪙᪓᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᨲᩣ, ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᨻᩉᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩣ;

ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩪ ᩈᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᩈᩴᨠᩩᩃᩣ, ᩈᨲᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᨧ ᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩣ;

ᩋᩣᩊᩥᨣᨣ᩠ᨣᩁᨠᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ, ᨸᩣᨮᩦᨶᩣ ᨠᩣᨠᨾᨧ᩠ᨨᨠᩣ᪨

᪑᪙᪔᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨠ᩠ᨡᩦ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᨲᩣ, ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᨻᩉᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩣ;

ᩉᩴᩈᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩣ ᨾᨿᩪᩁᩣ ᨧ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᨠᩣ ᨧ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩉᩣ;

ᨠᩩᨱᩣᩃᨠᩣ ᨻᩉᩪ ᨧᩥᨲ᩠ᩁᩣ, ᩈᩥᨡᨱ᩠ᨯᩦ ᨩᩦᩅᨩᩦᩅᨠᩣ᪨

᪑᪙᪕᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨶᩣᨿ ᨾᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨶᩣ ᨾᩥᨣᨣᨱᩣ ᨻᩉᩪ;

សីហា ព្យគ្ឃា វរាហា ច, អច្ឆកោកតរច្ឆយោ.

១៩៦.

“បលសាទា គវជា ច, មហិំសា រោហិតា រុរូ;

ឯណេយ្យា ច វរាហា ច, គណិនោ នីកសូករា;

កទលិមិគា ពហុកេត្ថ, ពិឡារា សសកណ្ណិកា.

១៩៧.

“ឆមាគិរី បុប្ផវិចិត្រសន្ថតា, ទិជាភិឃុដ្ឋា ទិជសង្ឃសេវិតា”តិ.

តត្ថ ទុតីយតាតិ អាតុកាចសយ្យេត្ត. បិវិសិ ឃស្សមត្ថិ បិវិសិ អស្សមំ, ឃ-ការោ ព្យញ្ជនសន្ធិករោ. ឧដកវត្តន្តិ ពេតុ ពេតុ ផាតេតុ ឧដកសម្បន្នំ. ផលន្តិ អនេកផលសម្បន្នំ. អរិយបុប្ផិតន្តិ នីវរណទោសរហិតេហិ ឈានលាភីហិ អរិយេហិ បុប្ផិតំ បសត្ថំ. រុក្ខគហនាតិ បុប្ផូបគផលូបគរុក្ខគហនា. រោហញ្ញនាតិ សិក្ខុរុក្ខា. សេលិង្គុទេហោបិ បណ្ឌកាតិ សេលិង្គុរុក្ខា ច បណ្ឌុរុក្ខា ច. គោកា ច ភគ្គាតិ ឧចំភាយកា រុក្ខា ឯវ. ករេរីតិ ករេរិរុក្ខា. ស្វណ្ណាលកាតិ វាតឃាតកា. មុចលិន្ទកោតកាតិ មុចលិន្ទា ច បញ្ចដកោតកា ច. ហរេណុកាតិ អបរណ្ណជាតិ. វេឡុកាតិ វំសភេទកា. កោលាតិ អរញ្ញយាសា. តិន្ទុកាតិ តិន្ទុករុក្ខា. ចីភកាតិ ពុន្ទករាជយាសា. មោចាតិ អដ្ឋិកកទលិយោ. សាលិយោតិ នានប្បការា ជាតស្សរេ ស្វយំជាតា សាលិយោ. បវីហយោតិ នានប្បការា វីហយោ. អាភូជិនោតិ ភូជបត្តា. តណ្ឌុលិតិ និក្កុណ្ឌកន្ទុសានិ សយំជាតតណ្ឌុលសីសានិ.

តស្សចាតិ, កិម្ពេច, តស្សច អស្សមស្ស ឧត្តរទិសាភាគេ. ពោក្ខរណីតិ បញ្ចវិធបទុមសញ្ឆន្នា ជាតស្សរពោក្ខរណី. អកក្កសាតិ មច្ឆសិប្បិកសេវាលាទិកក្កសរហិតា. អបក្ខារាតិ អច្ឆិន្នតដា សមតិត្ថា. អប្បដិគន្ធិកាតិ អបដិក្កូលគន្ធេន ឧទកេន សមន្នាគតា. តត្ថាតិ តស្សា ពោក្ខរណិយា. ពោយិតោតិ អកយា “សិក្ខ”តិអាទីនិ ឃោសំ បន្ទាតិ នាយាតិ. កុណាលកាតិ កោកិលា. ចិត្រាតិ ចិត្របត្តា. សិខណ្ឌីតិ ឧដ្ឋិតសិខា មោរា, អញ្ញេបិ វា យត្ថកេ ជាតសិខា បក្ខិនោ. បិភាយ យាយន្តីតិ បិភាយ អាយន្តិ. បលសាទាតិ ខគ្គា. គវជាតិ គវយា. គណិនោតិ គោកណ្ណា. កណ្ណិកាតិ កណ្ណិកយិកា. ឆមាគិរីតិ ភូមិសមបត្តដា បិដ្ឋិបាសាណា. បុប្ផវិចិត្រសន្ថតាតិ វិចិត្របុប្ផសន្ថតា. ទិជាភិឃុដ្ឋាតិ មធុរស្សរេហិ ទិជេហិ អភិឃុដ្ឋា. ឯវន្តិ តត្ថ ភូមិបព្ពតាតិ ឯវំ កវចា កោសិយស្ស អស្សមំ វណ្ណេតិ.

ຎາຕິ ຫິຣິເຣຈິຍາ ຕຕ຺ຖ ປຈິສກາຕິຕິ ສເສ຺ສຕຳ ອາຫ –

໑໔໙.

“ສາ ສຸຕ຺ຕາ ກິລຄຸຍາກິລຍ຺ຕິຕາ, ຈິນ຺ຕຸ ຍຫາເຍຍວິຈາຕຸປຊ຺ຊຄ;

ຕສ຺ສາ ສຸສປ຺ປຕ຺ຕສິນ໌ ຄຸສາຍຍຳ, ສຸຈິ ສຸກນ຺ຕິ ອຊິຕຸປເສຈິຕຳ;

ອຕີ຺ຈ ໂການ຺ຕຸ ຫິຣິໂຍຕຄປ຺ປຈິ, ຕິສີຄ ກລ຺ຍາລິ ສຸພຍິຄຍາສຕ.

໑໕໐.

“ຕສ຺ສາ ຕຄາ ໂກຊ຺ຈກຕາຍ ໂກສິໂຍ, ຍຊິຊ຺ຈຍາກາຍ ຊປາຂິກ຺ຕໂຣ;

ກເຈຫິ ປເຕ຺ຕຫິ ສຍຳ ສຫ຺ຄກຳ, ສຸຄາກິຫາສີ ຕຸຣິເຕາ ຍຫາຍຸຕິ.

໑໕໑.

“ສາ ຕຳ ປຕິກ຺ກຍ຺ຫ ເກາຫິ ປາລິກິ, ຎຈ຺ຈປ຺ປຈິ ອຕ຺ຕຍກາ ຊປາໄສນ໌;

ຫຕ຺ຖາຫຳ ຊຕາເຫິ ປຸຂິຕາ ຕຍາ, ກເຊ຺ຈຍ໌ ປ຺ປເຫ຺ຍ ຕິຂິຈຳ ຂິຕາຈິຕີ.

໑໕໒.

“ສາ ໂກສິເຍກາຕຸຍຕາ ຊຸຕີຍຕາ, ວຸຂີຣິຕາ ຈຕ຺ຕຍເຄກ ຍຕ຺ຕາ;

ສກາເສ ກຕ຺ຕາກ ສຫສ຺ສຈກ຺ຂຸໂຕ, ອຍຳ ສຸຄາ ຈາສຈ ເຄຫິ ເຍ ຊຍຳ.

១៤១។

“តយេន សក្កាបិ តទា អបុច្ឆិ, សហិត្វេទា សុទេក្ខាយុត្តំ;

សា បញ្ញុលី ទេចយត្វាស្សបុដ្ឋិតា, ភចយិត្វកោឆ្នយិស្សយទា ហូបិចិសិ”តិ។

តត្ថ សុត្តទាតិ សុច្ឆិ។ កិលទុយាកិលដ្ឋិតាតិ កិលេសុ ទុយេសុ អកិលដ្ឋិតា ហុត្វា, តំ តំ កិលទុយសាល បទាយសត្តិតិ អត្ថោ។ យហាយេឈទិចាតិ តេភ កិយត្តិតា យហាយេឈចិន្ត្ម ចិឃ តស្ស តំ អស្សយំ បិចិសិ។ តស្សាតិ តស្សា ហិទិយា។ សុសឡត្តិទត្តិ សុដ្ឋ សឡត្តិសិ។ ក្សាយឃត្តិ ហុសិទាចិយិស្សកក្យសតិលាយឃំ។ សុកាត្ថត្តិ ហុសិទេទ ទេច អទេឡាត សុកត្ថតិលេភ ច យិស្សកត្វា សុកត្ថំ អចិត្វបេសចិតត្តិ ហូបទិអត្ថេតភ អចិភចទេប្ដុភ ហូបេសចិតំ។ អត្រិច្ច កោឆ្នត្តិ ឲចទុបំ កោឆ្នាសភំ បណ្ណុសាលច្ចាទេ អត្ថទិត្វា។ សុឍឃិទយាសភត្តិ សុលំ កិសិទ ខ្ពុទយាសភំ។

ឃត្តិ ឃាចទត្តំ ខ្ពច្ឆយាភាឃាតិ សុខំ ខ្ពច្ឆត្តិឃា។ ភទេចហិ បទេត្តហិតិ តច្ចលាទេឡាច ទេបិក្តុទលិទេតា អាភទេតហិ អល្លបទុយិកបទេត្តហិ។ សឃត្តិ សហទេត្វភ សហុទកត្តិ ទក្លិទលាទកាសហិតំ។ សុទាកិហាសិតិ សុខំ អកិហទិ។ ត្យទិទេតាតិ ទេសាយភស្សទេចទេកាភ ត្យទិទេតា។ ហត្ថាតិ ចចស្សក្ខុទេត្ត កិបិទេតា។ ខិតាចិកិតិ ចិឌយប្បត្តា ហុត្វា។

អត្ថុយតាតិ ខ្ពទាតិ ឃទាទុចិ។ កច្ឆាតិ អត្ថុព្ពាតា។ ហូខិទិតាតិ តិទសបុទិ កត្វា សក្កស្ស សត្តិទេក អយំ សុទាតិ ហូខិទឃិ។ សុទេកាទ្ឋាត្តិ ទេចចសិតទិ។ ហូត្តយត្តិ បចទិ។ សា បញ្ញុលី ទេចយត្វាស្សបុដ្ឋិតាតិ បញ្ញុលី ទេទេចហិ ច យត្វស្សហិ ច បុដ្ឋិតា។ ឃទាតិ ឃទា កិសិទភត្វាឃ សទេក្កត ទាបិទេត ភទេច កឡាភបិឍសញ្ញាទេត ទោកេទ្ឋ សា ហូបិចិសិ, តទា តំ តត្ថ កិសិត្វ សទេក្កា ច ទេសសទេចតា ច បិទិច្ឆត្តកបុបញ្ញាខិហិ បុឌឃិសុ។

ឲចំ សទេក្កា តំ បុឌត្វា ចិទេត្តសិ – “ទេកភ ត្វ ទេលា កាទទេលាភ ទេកាសិទេឃា ទេសសាភំ អទត្វា ខ្ពុយិស្សាច សុខំ អទាសិ”តិ។ ទេសា តស្ស កាទលាស្ស ឌាភភត្វាឃ បុភ យាតលិ ទេបទេសសិ។ តយត្វ អាចិ កទេទាទេត្តា សត្វា អាហ –

១៤៣។

“តទេយច សសិ បុភទេច យាតលិ, សហស្សទេភទេត្តា តិទសាភយិទេត្ថា;

កត្វាភ ចាញ្ចំ យយ ទ្វាហិ ទេកាសិយំ, អាសាឃ សត្តា សិទិឃា ច ទេកាសិឃ;

ហិទិ សុខំ ទេកាភ យលត្វ ទេហត្វភា”តិ។

តត្ថ និសីទិ អកាសិ។ ចាគញ្ច យយាតិ យយ ចាគញ្ច ពោសិយំ ញ្ញាហិ។ អារាធយ សទ្ធា សីលិយា ចាតិ អារាធេតា ច សទ្ធាតោ ច សីលិតោ ច ហិរិយេច ពោគ ទេហត្យា ស្មយលត្តាតិ។

សោ តស្ស ចេតនំ សម្បជិន្តិត្វា ចេតយត្តុរិយាទ្យយាអកយាសិ។ តយត្ថំ បការេសេត្វា សត្វា អាហ –

១៧៣។

“តំ សុបុលចត្តំ ក្ខតារម្ម រថំ, កក្ខលូយាតំ ក្ខបការិឃឍាឌិសំ;

ឌេន្វាគឌិសំ តបតោឃ្យសត្តិកំ, អលង្កតំ កញ្ចាគឌិត្តសត្តិកំ។

១៧៤។

“សុវណ្ណចន្ទេត្ថ ពាហុ តិបិតិតា, ហត្ថី គវាស្សា កិកិព្យគ្ឃទីបិយោ;

ឧពោយ្យកា លង្ឃយេត្ថ បក្ខិនោ, មិគេត្ថ វេឡុរិយមយា យុធា យុតា។

១៧៥។

“តត្ថស្សរាជហរយោ អយោជយុំ, កសសតាតិ សុសុភាគសាឌិសេ;

អលង្កតេ កញ្ចានឌាលុរច្ឆទេ, អាវេឡពួនេ សង្ករេវ អសង្កិតោ។

១៧៦។

“តំ យានសេដ្ឋំ អភិរុយ្ហយាតលិ, ទិសា ព្លយាយោ អភិភាងយិត្វ;

តកញ្ចា សេលញ្ចា ចតព្យតិតិញ្ចា, សសាគរំ បញ្ចឧយិត្វ មេទិនី។

១៥៩។

“ស និប្យេមច ឧបគម្ម អស្សមំ, បិចារមេហិសកតោ កតញ្ជលី;

ពហុស្សុតំ វុទ្ធំ វិនីតវត្តំ, ឥទព្រវិ មាតលិ ទេវព្រាហ្មណំ។

១៦០។

“ឥន្ទស្ស វាក្យ និសាមេហិ កោសិយ, ទូតោ អហំ បុច្ឆតិ តំ បុរិន្ទទោ;

អាសាយ សទ្ធា សិរិយា ច កោសិយ, ហិរី សុធំ កេន មលត្ថ ហេតុនា”តិ។

តត្ថ តំ សុប្បវត្តិ តំ វេជយន្តរថំ សុខេន ប្បវត្តំ។ ឧត្តារយីតិ ឧត្តារេសិ ឧក្ខិបិត្វា គមនសជ្ជមកាសិ។ ឧបការិយសាទិសន្តិ ឧបករណភណ្ឌេហិ សហិតំ, យថា តស្ស អគ្គិសិខាយ សមានវណ្ណានិ ឧបករណានិ ជលន្តិ, តេជេន ជលិតន្តិ អត្ថោ។ ជម្ពោនទីសន្តិ រត្តសុវណ្ណមយំ ឦសំ។ កញ្ចនចិត្តសក្តិកន្តិ, កញ្ចនមយេន សត្តរតនវិចិត្តេន អដ្ឋមង្គលេន សមន្នាគតំ។ សុវណ្ណចេត្ថាតិ សុវណ្ណមយា ចក្កា ឯត្ថ រថេ។ ហត្ថីតិ សុវណ្ណរជតមណិមយា ហត្ថី។ គវជីសុបិ ឯសេវ នយោ។ លក្ខមយេត្ថ បក្ខិនោតិ ឯត្ថ រថេ លក្ខមយា នានារតនមយា បក្ខិគណាបិ បដិបាដិយា ឋិតា។ យុគា យុត្តាតិ អត្តកោ អត្តកោ យុគេន សទ្ធិំ យុត្តា ហុត្វា ឧស្សិតា។

អស្សរាជហរយោតិ ហរិវណ្ណមនោមយអស្សរាជានោ។ សុសុនាគសាទិសេតិ ពាលសម្បត្តិយា តរុណនាគសទិសេ។ កញ្ចនជាលុរច្ឆទេតិ កញ្ចនជាលមយេន ឧរច្ឆទាលង្ការេន សមន្នាគតេ។ អាវេឡិនេតិ អាវេឡអលង្ការេហិ កណ្ណាលង្ការេហិ យុត្តេ។ សទ្ទគមេតិ បតោទប្បហារំ វិនា សទ្ទមត្តេនេវ គមនសីលេ។ អសង្គីតេតិ និស្សង្គេ សីឃជវេ ឯវរូបេ អស្សរាជេ តត្ថ យោជេសុន្តិ អត្ថោ។

អភិនាទយិត្វាតិ យានសទ្ទេន ឯកនិន្នាទំ អកាសិ។ វនប្បតិញ្ចាតិ វនប្បតី ច វនសណ្ឌេ ចាតិ អត្ថោ។ បព្យធយិត្វាតិ កម្បយិត្វា។ តត្ថ អាកាសដ្ឋកវិមានកម្បនេន នកកម្បំ វេជិត្វា។ បិចារមេហិសកតោតិ ឧក្កំសកតបិចារទិដ្ឋវេត្វា។ វុទ្ធន្តិ គុណវុទ្ធំ។ វិនីតវត្តន្តិ វិនីតេន អាចារវត្តេន សមន្នាគតំ។ ឥទព្រវីតិ រថំ អាកាសេ ឋបេត្វា ឱតរិត្វា ឥទំ អព្រវិ។ ទេវព្រាហ្មណន្តិ ទេវសមំ ព្រាហ្មណំ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា គាថមាហ –

໑໕໖.

“ອທ຺ຘາ ສິຣີ ມໍ ປຏິຠາຕິ ມາຕລິ, ສທ຺ຘາ ອຕິຈ຺ຈາ ປນ ເທວສາຣຖິ.

ອາສາ ວິສໍວາທິກສມ຺ມຕາ ຫິ ເມ, ຫິຣີ ຈ ອຣິຍມ຺ຫິ ຄຸເຓ ປຕິຏ຺ຐິຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອທ຺ຘາຕິ ສິປ຺ປາທິສມ຺ປເນ຺ນປິ ອສມ຺ປເນ຺ນປິ ຠຊເນຕາ “ອທ຺ຘາ”ຕິ ມໍ ປຏິຠາຕິ. ອຕິຈ຺ຈາຕິ ສທ຺ຘາ ປນ ຕໍ ຕໍ ຈຕ຺ວ ປຫາຍ ອຎ຺ຎໍ ອຎ຺ຎໍ ອຸປ຺ປຊ຺ຊເນຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອກາລາກາເຣນ “ອຕິຈ຺ຈາ”ຕິ ມໍ ປຏິຠາຕິ. ວິສໍວາທິກສມ຺ມຕາຕິ ອາສາ ປນ ຍສ຺ມາ ຂຕ຺ຸຕິກາ ນາວາຍ ສຍ຺ຸຊ຺ຊິ ປກ຺ຂິຕ຺ວາ ວິນຏ຺ຐປິກຕາ ໂຫຕິ, ຕສ຺ມາ “ວິສໍວາທິກາ”ຕິ ມໍ ປຏິຠາຕິ. ອຣິຍມ຺ຫິ ຄຸເຓຕິ ຫິຣີ ປນ ຫິເຣາຕ຺ຕປ຺ປສງ຺ຂາເຕ ປຣິສຸເທ຺ຘ ອຣິຍຄຸເຓ ປຕິຏ຺ຐິຕາຕິ.

ຄາຖາຕິ ຕສ຺ສາ ຄຸຓໍ ວເຓ຺ຓເນ຺ຕາ ອາຫ –

໑໕໗.

“ກຸມາຣິເຍາ ຍາຈິມາ ເຄາຕ຺ຕຣກ຺ຂິຕາ, ຊິຓ຺ຓາ ຈ ຍາ ຍາ ຈ ສຠຕ຺ຕຸອິຕ຺ຖິເຍາ;

ຕາ ຉນ຺ທຣາຄໍ ປຸຣິເສສຸ ອຸຄ຺ຄຕໍ, ຫິຣິຍາ ນິວາເຣນ຺ຕິ ສຈິຕ຺ຕມຕ຺ຕເນາ.

໑໕໘.

“ສງ຺ຄາມສີເສ ສຣສຕ຺ຕິສໍຍຸເຕ, ປຣາຊິຕານໍ ປຕຕໍ ປລາຍິນໍ;

ຫິຣິຍາ ນິວຕ຺ຕນ຺ຕິ ຊຫິຕ຺ວ ຊີວິຕໍ, ເຕ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ຕິ ປຸນາ ຫິຣີມນາ.

໑໕໙.

“ເວລາ ຍຖາ ສາຄຣເວຄວາຣິນີ, ຫິຣາຍ ຫິ ປາປຊນໍ ນິວາຣິນີ;

តំ សព្ពលោកេ ហិរិបរិវជ្ជិតំ, ពុច្ឆស្ស តំ វេទយ ទេវសារថី”តិ។

តត្ថ ទិន្នាតិ ចិរចា។ សក្កត្វាតិ សសាមិកា តរុណិត្ថិយោ។ អត្តនោតិ តា សព្ពាបិ បរបុរិសេសុ អត្តនោ លជ្ជំ ឧប្បាទេត្វា “អយុត្តមេតំ អយ្យកា”ន្តិ ហិរិយា សចិត្តំ និចារេន្តិ, បិបកម្ពុ ន កេរោន្តិ។ បតតំ បលិយិនន្តិ បតន្តានញ្ញា បលិយន្តានញ្ញា អន្តរេ។ ឧហិត្វា ខិចិតន្តិ យេ ហិរិយន្តា ហោន្តិ, តេ អត្តនោ ខិចិតំ ចជិត្វា ហិរិយា និចត្តន្តិ, ឯចំ និចត្តា ច បន តេ ហិរីយនា បុន អត្តនោ សាមិកំ សប្បជ្ជន្តិ, អបិត្តហត្ថេតា យោរេចត្វា កណ្ហន្តិ។ បិបឧនំ និចារិតីតិ បិបតោ ឧនំ និចារិតិ, អយមេច ចា បិភេធា។ តន្តិ តំ ហិរិំ។ អរិយប្ជុខិតន្តិ អរិយេហិ ពុទ្ធាទីហិ បុខិតំ។ ពុច្ឆស្ស តំ វេទយាតិ យស្មា ឯចំ យហាគុណា អរិយប្ជុខិតាវេចសា, តស្មា តំ ឯចំ ស្តុយា នាមេយសាតិ ពុច្ឆស្ស

កេឆហិតិ។

តំ សុត្វា យាតលិ កាឆយាហ –

១៥៣។

“កោ តេ ឌុយំ កោសិយ ដិដ្ឋិយោហិ, ព្រាហ្វា យហិន្ទ្រា អឆ ចា បឧាបតិ;

ហិរាយ ទេវេចសុ ហិ សេដ្ឋសម្មតា, ធីតា យហិន្ទស្ស យហេសិ ឧាយចា”តិ។

តត្ថ ដិដ្ឋិ “ហិរី នាម យហាគុណា អរិយប្ជុខិតា”តិ លទ្ធិ។ ឱ្ជខហីតិ ហនេយ បរេចសេសិ។ សេដ្ឋសម្មតាតិ តន សន្តិកេ សុឆាយ លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ ពុច្ឆស្ស សន្តិកេ កញ្ញានាសនំ លភិត្វា សព្ពទេវតាហិ បុខិយមានា ស្តុតយសម្មតា ឧាយចា។

ឯចំ តស្មិំ កេឆន្តេយេច កោសិយស្ស តស្លាហេឡាច ចេចនចេទ្ធា ឧារេតា។ អឆ នំ, យាតលិ, “កោសិយ អាយុសន្លាទេរា តេ ឌូស្សទ្ធា, ចេចនចេទ្ធាបិ តេ សព្ពេត្វា, កំ តេ យនុស្សលោកេន, ទេវលោកំ កច្ឆាយា”តិ តត្ថ នេតុកាមោ ហុត្វា កាឆយាហ –

១៥៤។

“ហន្ទេហិ ទានិ តិខិចំ អបក្កម, វចំ សយារុយ្ហយិមំ ឌុយំ;

ឌូនេ្ទា ច តំ ឌុទ្ធសកោត្ត កន្តិ, អជ្ជេច ត្វំ ឌុទ្ធសហព្យតំ ចជា”តិ។

តត្ថ មមាយិតន្តិ បិយំ មមាបិ។ ឥន្ទសគោត្តាតិ បុរិមកេន ឥន្ទេន សមានគោត្តោ។ កង្ខតីតិ តវាគមនំ ឥច្ឆន្តោ កង្ខតិ។

ឥតិ តស្មិំ កោសិយេន សទ្ធិំ កថេន្តេយេវ កោសិយោ ចវិត្វា ឱបបាតិកោ ទេវបុត្តោ ហុត្វា អារុឡ្ហទិព្វរថេ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ, មាតលិ, សក្កស្ស សន្តិកំ នេហិ។ សក្កោ នំ ទិស្វាវ តុដ្ឋមានសោ អត្តនោ ធីតរំ ហិរិទេវិំ តស្ស អគ្គមហេសិំ កត្វា អទាសិ, អបរិមាណមស្ស ឥស្សរិយំ អហោសិ។ តមត្ថំ វិទិត្វា “អនោមសត្ថានំ កម្មំ នាម ឯវំ វិរុជ្ឈតី”តិ វត្វា ឱសានគាថមាហ –

១៥៨។

“ឯវំ វិរុជ្ឈន្តិ អបាបកម្មិនោ, អថោ សុចិណ្ណស្ស ផលំ ន នស្សតិ;

យេ កេចិ មទ្ទក្ខុ សុធាយ ភោជនំ, សព្វេវ តេ ឥន្ទសហព្យតំ គតា”តិ។

តត្ថ អបាបកម្មិនោតិ អបាបកម្មា សត្តា ឯវំ វិរុជ្ឈន្តិ យេ កេចិ មទ្ទក្ខូតិ យេ កេចិ សត្តា តស្មិំ ហិមវន្តបទេសេ តទា កោសិយេន ហិរិយា ទីយមានំ សុធាភោជនំ អទ្ទសំសុ។ សព្វេវ តេតិ តេ សព្វេបិ តំ ទានំ អនុមោទិត្វា ចិត្តំ បសាទេត្វា ឥន្ទសហព្យតំ គតាតិ។

សត្ថា ឥមំ ធម្មទេសនំ អាហរិត្វា “ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្វេបេតំ អទានាភិរតំ ថទ្ធមច្ឆរិយំ សមានំ អហំ ទមេសិំយេវា”តិ វត្វា ជាតកំ សមោធានេសិ “តទា ហិរី ទេវតា ឧប្បលវណ្ណា អហោសិ, កោសិយោ ទានបតិ ភិក្ខុ, បញ្ចសិខោ អនុរុទ្ធោ, មាតលិ អានន្ទោ, សូរិយោ កស្សបោ, ចន្ទោ មោគ្គល្លានោ, នារទោ សារិបុត្តោ, សក្កោ បន អហមេវ អហោសិ”ន្តិ។

សុធាភោជនជាតកវណ្ណនា តតិយា។

[៥៣៦] ៤. កុណាលជាតកវណ្ណនា

ឯវមក្ខាយតីតិ ឥទំ សត្ថា កុណាលទហេ វិហរន្តោ អនភិរតិបីឡិតេ បញ្ចសតេ ភិក្ខូ អារព្ភ កថេសិ។ តត្រាយំ អនុបុព្វីកថា – សាកិយកោលិយា កិរ កបិលវត្ថុនគរស្ស ច កោលិយនគរស្ស ច អន្តរេ រោហិណិំ នាម នទិំ ឯកេនេវាវរណេន ពន្ធាបេត្វា សស្សានិ ករោន្តិ។ អថ ជេដ្ឋមូលមាសេ សស្សេសុ មិលាយន្តេសុ ឧភយនគរវាសីនម្បិ កម្មករា សន្និបតិំសុ។ តត្ថ កោលិយនគរវាសិនោ វទិំសុ – “ឥទំ ឧទកំ ឧភយតោ នីហរិយមានំ នេវ តុម្ហាកំ, ន អម្ហាកំ បហោស្សតិ, អម្ហាកំ បន សស្សំ ឯកោទកេនេវ និប្ផជ្ជិស្សតិ, ឥទំ ឧទកំ អម្ហាកំ ទេថា”តិ។ កបិលវត្ថុវាសិនោ វទិំសុ – “តុម្ហេសុ កោដ្ឋេ បូរេត្វា ឋិតេសុ មយំ រត្តសុវណ្ណនីលមណិកាឡកហាបណេ គហេត្វា ន សក្ខិស្សាម បច្ឆិបសិព្ពកាទិហត្ថា តុម្ហាកំ ឃរទ្វារេ វិចរិតុំ, អម្ហាកម្បិ សស្សំ ឯកោទកេន និប្ផជ្ជិស្សតិ, ឥទំ ឧទកំ អម្ហាកំ ទេថា”តិ។

“ន មយំ ទស្សាមា”តិ? “មយម្បិ ន ទស្សាមា”តិ។ ឯវំ កលហំ វឌ្ឍេត្វា ឯកោ ឧដ្ឋាយ ឯកស្ស បហារំ អទាសិ, សោបិ អញ្ញស្សាតិ ឯវំ អញ្ញមញ្ញំ បហរិត្វា រាជកុលានំ ជាតិំ ឃដ្ដេត្វា កលហំ វឌ្ឍយិំសុ។

កោលិយកម្មការា វទន្តិ – “តុម្ហេ កបិលវត្ថុវាសិកេ សាកិយទារកេ គហេត្វា គច្ឆថ, យេ សោណសិង្គាលាទយោ វិយ អត្តនោ ភគិនីហិ សទ្ធិំ វសិំសុ, ឯតេសំ ហត្ថិអស្សាទយោ វា ផលកាវុធានិ វា អម្ហាកំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? សាកិយកម្មការា វទន្តិ – “តុម្ហេ ទានិ កុដ្ឋិនោ ទារកេ គហេត្វា គច្ឆថ, យេ អនាថា និគ្គតិកា តិរច្ឆានា វិយ កោលរុក្ខេ វសិំសុ, ឯតេសំ ហត្ថិអស្សាទយោ វា ផលកាវុធានិ វា អម្ហាកំ កិំ ករិស្សន្តី”តិ? តេ គន្ត្វា តស្មិំ កម្មេ និយុត្តអមច្ចានំ កថេសុំ, អមច្ចា រាជកុលានំ កថេសុំ។ តតោ សាកិយា “ភគិនីហិ សទ្ធិំ សំវាសិកានំ ថាមញ្ច ពលញ្ច ទស្សេស្សាមា”តិ យុទ្ធសជ្ជា និក្ខមិំសុ។ កោលិយាបិ “កោលរុក្ខវាសីនំ ថាមញ្ច ពលញ្ច ទស្សេស្សាមា”តិ យុទ្ធសជ្ជា និក្ខមិំសុ។ អបរេ បនាចរិយា “សាកិយកោលិយានំ ទាសីសុ ឧទកត្ថាយ នទិំ គន្ត្វា ចុម្ពដានិ ភូមិយំ និក្ខិបិត្វា សុខកថាយ និសិន្នាសុ ឯកិស្សា ចុម្ពដំ ឯកា សកសញ្ញាយ គណ្ហិ, តំ និស្សាយ ‘មម ចុម្ពដំ, តវ ចុម្ពដ’ន្តិ កលហេ វត្តមានេ កមេន ឧភយនគរវាសិនោ ទាសកម្មការា ចេវ សេវកគាមភោជកាមច្ចុបរាជានោ ចាតិ សព្វេ យុទ្ធសជ្ជា និក្ខមិំសូ”តិ វទន្តិ។ ឥមម្បន នយោ បុរិមនយោវ ពហូសុ អដ្ឋកថាសុ អាគតោ, យុត្តរូបោ ចាតិ ស្វេវ គហេតព្ពោ។

តេ បន សាយន្ហសមយេ យុទ្ធសជ្ជា និក្ខមិស្សន្តីតិ តស្មិំ សមយេ សត្ថា សាវត្ថិយំ វិហរន្តោ បច្ចូសសមយេ លោកំ វោលោកេន្តោ ឥមេ ឯវំ យុទ្ធសជ្ជេ និក្ខន្តេ អទ្ទស, ទិស្វា ច “មយិ គតេ ឯស កលហោ វូបសមិស្សតិ នុ ខោ, នោ”តិ ឧបធារេន្តោ “អហមេត្ថ គន្ត្វា កលហវូបសមត្ថំ តីណិ ជាតកានិ កថេស្សាមិ, តតោ កលហោ វូបសមិស្សតិ, អថ សាមគ្គិទីបនត្ថាយ ទ្វេ ជាតកានិ កថេត្វា អត្តទណ្ឌសុត្តំ (សុ· និ· ៩៤១ អាទយោ) ទេសេស្សាមិ, ទេសនំ សុត្វា ឧភយនគរវាសិនោ អឌ្ឍតេយ្យានិ អឌ្ឍតេយ្យានិ កុមារសតានិ ទស្សន្តិ, អហំ តេ បព្ពាជេស្សាមិ, មហន្តោ សមាគមោ ភវិស្សតី”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា បាតោវ សរីរបដិជគ្គនំ កត្វា សាវត្ថិយំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បិណ្ឌបាតបដិក្កន្តោ សាយន្ហសមយេ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា កស្សចិ អនារោចេត្វា សយមេវ បត្តចីវរមាទាយ ទ្វិន្នំ សេនានំ អន្តរេ អាកាសេ បល្លង្កំ អាភុជិត្វា តេសំ សំវេគជនកត្ថំ ទិវា អន្ធការំ កត្វា កេសរំសិយោ វិស្សជ្ជេត្វា និសីទិ។ អថ តេសំ សំវិគ្គមានានំ អត្តានំ ទស្សេន្តោ ឆព្ពណ្ណា ពុទ្ធរស្មិយោ វិស្សជ្ជេសិ។ កបិលវត្ថុវាសិនោបិ ភគវន្តំ ទិស្វា “អម្ហាកំ ញាតិសេដ្ឋោ សត្ថា អាគតោ, ទិដ្ឋោ នុ ខោ តេន អម្ហាកំ កលហករណភាវោ”តិ ចិន្តេត្វា “ន ខោ បន សក្កា សត្ថរិ អាគតេ អម្ហេហិ បរស្ស សរីរេ សត្ថំ បាតេតុំ, កោលិយនគរវាសិនោ អម្ហេ ហនន្តុ វា បចន្តុ វា”តិ អាវុធានិ ឆឌ្ឌេសុំ។ កោលិយនគរវាសិនោបិ តថេវ អកំសុ។

អថ សត្ថា ឱតរិត្វា រមណីយេ បទេសេ វាលុកបុលិនេ បញ្ញត្តវរពុទ្ធាសនេ និសីទិ អនោបមាយ ពុទ្ធសិរិយា វិរោចមានោ។ តេបិ រាជានោ សត្ថារំ វន្ទិត្វា និសីទិំសុ។ អថ តេ សត្ថា ជានន្តោវ “កស្មា អាគតត្ថ, មហារាជា”តិ បុច្ឆិ។ “នេវ, ភន្តេ, នទិទស្សនត្ថាយ, ន កីឡនត្ថាយ, អបិច ខោ បន ឥមស្មិំ ឋានេ សង្គាមំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា អាគតម្ហា”តិ។ “កិំ និស្សាយ វោ កលហោ, មហារាជា”តិ? “ឧទកំ និស្សាយ ភន្តេ”តិ។ “ឧទកំ កិំ អគ្ឃតិ មហារាជា”តិ? “អប្បគ្ឃំ, ភន្តេ”តិ។ “បថវី នាម កិំ អគ្ឃតិ, មហារាជា”តិ? “អនគ្ឃា, ភន្តេ”តិ។ “ខត្តិយា កិំ អគ្ឃន្តិ, មហារាជា”តិ? “ខត្តិយា នាម អនគ្ឃា, ភន្តេ”តិ។ “អប្បគ្ឃំ ឧទកំ និស្សាយ កស្មា អនគ្ឃេ ខត្តិយេ នាសេថ, មហារាជ, កលហស្មិំ ហិ

ອສ຺ສາໂທ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ກລຫວເສນ ຫິ ມຫາຣາຊາ ເອກາຍ ຣຸກ຺ຂເທວຕາຍ ກາຬສີເຫນ ສທ຺ທິໍ ພທ຺ທາຄາໂຕ ສກລມ຺ປິ ອິມໍ ກປ຺ປໍ ອນຸປ຺ປຕ຺ຕາເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຜນ຺ທນຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໑໓.໑໔ ອາທໂຍ) ກເຖສິ. ຕໂຕ “ປຣປຕ຺ຕິເຍນ ນາມ ມຫາຣາຊາ ນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ປຣປຕ຺ຕິຍາ ຫິ ຫຸຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ສສສ຺ສ ກຖາຍ ຕິໂຍຊນສຫສ຺ສວິຕ຺ຖເຕ ຫິມວນ຺ເຕ ຈຕຸປ຺ປທຄນາ ມຫາສມຸທ຺ທໍ ປກ຺ຂນ຺ທິໂຕ ອເຫສຸໍ, ຕສ຺ມາ ປຣປຕ຺ຕິເຍນ ນ ຠວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ທທ຺ທຠຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໓໔໓-໔໔; ໑.໔.໓໓-໓໙; ໑.໕.໑໐໕ ອາທໂຍ) ກເຖສິ. ຕໂຕ “ກທາຈິ ມຫາຣາຊາ ທຸພ຺ພໂລປິ ມຫພ຺ພລສ຺ສ ຣນ຺ທໍ ປສ຺ສຕິ, ກທາຈິ ມຫພ຺ພໂລປິ ທຸພ຺ພລສ຺ສ ຣນ຺ທໍ ປສ຺ສຕິ, ລຏຸກິກາປິ ຫິ ສກຸນິກາ ຫຕ຺ຖິນາຄໍ ຄາເຕສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ລຏຸກິກຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໕.໓໙ ອາທໂຍ) ກເຖສິ. ເອວໍ ກລຫວູປສມນຕ຺ຖາຍ ຕີນິ ຊາຕການິ ກເຖຕ຺ວາ ສາມຄ຺ຄິປຣິທີປນຕ຺ຖາຍ ທ຺ເວ ຊາຕການິ ກເຖສິ “ສມຄ຺ຄານຎ຺ຫິ ມຫາຣາຊາ ໂກຈິ ໂອຕາຣໍ ນາມ ປສ຺ສິຕຸໍ ນ ສກ຺ໂກຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂທມ຺ມຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໑.໗໔) ກເຖສິ. ຕໂຕ “ສມຄ຺ຄານໍ ມຫາຣາຊາ ໂກຈິ ວິວຣໍ ປສ຺ສິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ຍທາ ປນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ວິວາທມກໍສຸ, ອຖ ເນ ເອໂກ ເນສາທປຸຕ຺ໂຕ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ອາທາຍ ຄໂຕ, ວິວາເທ ອສ຺ສາໂທ ນາມ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ວຏ຺ຏກຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໑.໓໕, ໑໑໖; ໑.໙.໑໓໖-໑໓໓) ກເຖສິ. ເອວໍ ອິມານິ ປຎ຺ຈ ຊາຕການິ ກເຖຕ຺ວາ ອວສາເນ ອຕ຺ຕທນ຺ທສຸຕ຺ຕໍ (ສຸ. ນິ. ໙໔໑ ອາທໂຍ) ກເຖສິ.

ອຖ ຣາຊາໂນ ປສນ຺ນາ “ສເຈ ສຕ຺ຖາ ນາຄມິສ຺ສ, ມຍໍ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ວທິຕ຺ວາ ໂລຫິຕນທິໍ ປວຕ຺ຕຍິສ຺ສາມ, ສຕ຺ຖາຣໍ ນິສ຺ສາຍ ໂນ ຊີວິຕໍ ລທ຺ທໍ. ສເຈ ປນ ສຕ຺ຖາ ອຄາຣໍ ອຊ຺ຌາວສິສ຺ສ, ທ຺ວິສຫສ຺ສທີປປຣິວາຣໍ ຈຕຸມຫາທີປຣຊ຺ຊໍ ຫຕ຺ຖຄຕໍ ອກຣິສ຺ສ, ອຕິເຣກສຫສ຺ສໍ ໂຂ ປນສ຺ສ ປຸຕ຺ຕາ ອຠວິສ຺ສໍສຸ, ຕໂຕ ຂຕ຺ຕິຍປຣິວາໂຣວ ອຠວິສ຺ສ, ຕໍ ໂຂ ປເນສ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຫາຍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສມ຺ໂພທິໍ ປຕ຺ໂຕ, ອິທານິປິ ຂຕ຺ຕິຍປຣິວາໂຣວ ໂຫຕູ”ຕິ ອຸຠຍນຄຣວາສິໂນ ອຑ຺ຒເຕຍ຺ຍານິ ອຑ຺ຒເຕຍ຺ຍານິ ກຸມາຣສຕານິ ອທໍສຸ. ພຄວາປິ ເຕ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ມຫາວນໍ ອຄມາສິ. ປຸນທິວສໂຕ ປຏ຺ຐາຍ ເຕຫິ ປຣິວຸໂຕ ເອກທາ ກປິລວຕ຺ຖຸນຄເຣ ເອກທາ ໂກລິຍນຄເຣຕິ ທ຺ວີສຸ ນຄເຣສຸ ປິນ຺ທາຍ ຈຣຕິ. ອຸຠຍນຄຣວາສິໂນ ມຫາສກ຺ກາຣໍ ກຣິໍສຸ. ເຕສໍ ກຸມາຣານໍ ນ ອຕ຺ຕໂນ ຣຸຈິຍາ ປພ຺ພຊິຕຕ຺ຕາ ອນຠິຣຕິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ປຸຣານທຸຕິຍິກາໂຍປິ ເນສໍ ອນຠິຣຕິຊນກໍ ຕໍ ຕໍ ວຕ຺ວາ ສາສນໍ ເປເສສຸໍ. ເຕ ອຕິເຣກຕຣໍ ອຸກ຺ກນ຺ຖິໍສຸ. ອຖ ພຄວາ ອາວຊ຺ເຊນ຺ໂຕ ເຕສໍ ອນຠິຣຕິຠາວໍ ຎຕ຺ວາ “ອິເມ ພິກ຺ຂູ ມາທິເສນ ພຸທ຺ເທນ ສທ຺ທິໍ ເອກໂຕ ວສນ຺ຕາ ອຸກ຺ກນ຺ຖນ຺ຕິ, ກາ ນຸ ໂຂ ເຕສໍ ສມ຺ມຸຂາ ສປ຺ປາຍາ”ຕິ ອຸປທາເຣນ຺ໂຕ ກຸນາລທຫຄມນໍ ປສ຺ສິ. ອຖສ຺ສ ເອຕທໂຫສິ – “ອຫໍ ອິເມ ພິກ຺ຂູ ຫິມວນ຺ຕໍ ເນຕ຺ວາ ກຸນາລກຖາຍ ເຕສໍ ມາຕຸຄາມໂທສໍ ປກາເສຕ຺ວາ ອນຠິຣຕິໍ ຫຣິຕ຺ວາ ໂສຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄໍ ທສ຺ສາມີ”ຕິ.

ໂສ ປຸພ຺ພນ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ກປິລວຕ຺ຖຸໍ ປິນ຺ທາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາຠຕ຺ຕໍ ປິນ຺ທປາຕປຏິກ຺ກນ຺ໂຕ ກຕ຺ຕກິຈ຺ໂຈ ເວລາຍເມວ ເຕ ປຎ຺ຈສເຕ ພິກ຺ຂູ ອາມນ຺ເຕຕ຺ວາ “ທິຏ຺ຐປຸພ຺ພາ ໂວ, ພິກ຺ຂເວ, ຫິມວນ຺ຕປເທສາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ໂນ ເຫຕໍ, ພນ຺ເຕ”ຕິ. “ຄຈ຺ຉິສ຺ສຖ ປນ ຫິມວນ຺ຕຈາຣິກ”ນ຺ຕິ? “ພນ຺ເຕ, ອນິທ຺ທິມນ຺ຕາ ມຍໍ ກຖໍ ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ. “ສເຈ ປນ ໂວ ໂກຈິ ຄເຫຕ຺ວາ ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍ, ຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາຖາ”ຕິ? “ອາມ, ພນ຺ເຕ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ສພ຺ເພປິ ເຕ ອຕ຺ຕໂນ ອິທ຺ທິຍາ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຄນຕເລ ຖິໂຕວ ຣມນີເຍ ຫິມວນ຺ຕປເທເສ ກຎ຺ຈນປພ຺ພຕໍ ຣຊຕປພ຺ພຕໍ ມນິປພ຺ພຕໍ ຫິງ຺ຄຸລິກປພ຺ພຕໍ ອຎ຺ຊນປພ຺ພຕໍ ສານຸປພ຺ພຕໍ ຜລິກປພ຺ພຕນ຺ຕິ ນານາວິເທ ປພ຺ພເຕ, ປຎ຺ຈ ມຫານທິໂຍ, ກນ຺ນມຸນ຺ທໍ ຣຖກາຣໍ ສີຫປ຺ປປາຕໍ ຉທ຺ທນ຺ຕໍ ຕິຍຄ຺ຄຬໍ ອໂນຕຕ຺ຕໍ ກຸນາລທຫນ຺ຕິ ສຕ຺ຕ ທເຫ ທສ຺ເສສິ. ຫິມວນ຺ໂຕ ຈ ນາມ ມຫາ ປຎ຺ຈໂຍຊນສຕຸພ຺ເພໂທ ຕິໂຍຊນສຫສ຺ສວິຕ຺ຖໂຕ, ຕສ຺ສ ປນ ຣມນີຍໍ ເອກເທສໍ ອຕ຺ຕໂນ ອານຸຠາເວນ ທສ຺ເສສິ. ຕຕ຺ຖ ກຕາກິຈາສາຕິ

សឹហព្យគ្ឃហត្ថិកុលីឌីតិ ចតុប្បទាតិបិ ឲកងេសតោ ងយ្យេសិ៍ តត្ថ អារាយរាយណោឃ្យកាឌីតិ បុប្បុបកថល្វបកេ ទុក្លេ តាតាថិឆេ សក្យលសឈ្លេឌលឌឆលឌបុប្បាតិ ហិយចត្តស្ស បុទត្ថិយបស្សេ សុចណ្ណតល៍, បុត្ថិយបស្សេ ហិក្ខុលតល៍ ងយ្យេសិ៍ ខ្ពយេសំ រាយណោឃ្យកាត៌ ឌិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តេសំ ភិក្ខូត៌ បុរាណឝុតិឃិកាសុ ឈត្ថរាកោ បហឹតោ៍

អឆ សត្ថា តេ ភិក្ខូ កហេត្វា អាកាសតោ ឌូតទិត្វា ហិយចត្តបត្ថិយបស្សេ សដ្ឋិឃោឌតិកេ យតោសិលិតលេ សត្តឃោឌតិកស្ស កប្បដ្ឋិកសាលទុក្លស្ស ហេដ្ឋា តិឃោឌតិកាយ យតោសិលិតលាយ តេហិ ភិក្ខូហិ បរិចុតោ ឈព្ពាណ្ណទស្មិឃោ ថិស្សជ្ជេត្តា អណ្ណចក្កត្ថិ លោកេត្វា ឌលយាតោ ឃ្វទិឃោ ថិយ តិសីឌិត្វា យឆុទស្សទំ តិច្ឆារេត្តា តេ ភិក្ខូ អាយត្តេសិ – “ភិក្ខវេ, ខ្ពយស្មិ ហិយចត្តេ តុយេត្ថិ អឌិដ្ឋបុព្ពា បុច្ឆា”តិ៍ តស្មិ ឈលេ ខ្វេ ឌិព្វកោកិលិ ប្លកោសុ កោឌីសុ ឌណ្ឌកំ យុឈេត ឌំសិត្វា យល្លេអត្តតោ សាយិកំ តិសឹឌាបេត្វា អដ្ឋ ឌិព្វកោកិលិ បុរតោ, អដ្ឋ បច្ឆតោ, អដ្ឋ ចាយតោ, អដ្ឋ ឌក្ខិណតោ, អដ្ឋ ហេដ្ឋា, អដ្ឋ ប្លបរិ ឈាយំ កត្វា ឲចំ ឌិព្វកោកិលំ បរិចារេត្វា អាកាសតាកច្ឆត្តិ៍ អឆ តេ ភិក្ខូ តំ សក្យលសឈ្លឹឌិស្វា សត្ថារំ បុច្ឆិសុ – “កេ តាយេតេ, ភត្តេ សក្យលា”តិ? “ភិក្ខវេ, ឲស យយ បេរិទាណកោ ចំសោ, យឃា ឲបិតា បចេលី, យំ តាច បុត្តេ ឲចំ បរិចរិសុ, តទា បតេស សក្យលកោណា យហា អហោសិ, អឌ្ឍដ្ឋាតិ ឌិឌកច្ឆាសហស្សាតិ យំ បរិចរិសុ៍ អតុបុព្វេត បរិហាឃិត្វា ខ្ពទាតិ ឲត្តកោ ឌាតោ”តិ៍ “កចំ ឲចទ្វេប បត, ភត្តេ, ចតសល្លេ ឲតា ឌិឌកច្ឆាឃោ តុយ្យោ បរិចរិស្វុ”តិ? អឆ តេសំ សត្ថា “តេត ហិ, ភិក្ខវេ, សុណាថា”តិ សតិំ ប្លបដ្ឋាបេត្វា អតីតំ អាហរិត្វា ងយ្យេត្តា អាហ –

“ឲចយក្ខាឃតិ ឲចយតុស្វឃតិ, សច្ឆោសឆឆទេលិឆទេ តេកបុប្បុយាល្យថិតតេ
កឌកចឌយហិំសទុទុចយទេបសឌលក្កកោកណ្ណសឹហព្យគ្ឃីបិអច្ឆកោកតទេតិច្ឆាដ្ឋារកឌលិ- យិកពិត្យអារសសកណ្ណិកាតុចទិតេ
អាកិណ្ណតេលយល្ឌលយហាចរាហតាកក្យលកទេល្យសឈ្លាឌិចុដ្ឋេ
ខ្ពស្សយិកសាឈយិកសរកយិកឲលីយិកចាតយិកបសឌយិកបុរិសាលុកិយ្យុទិសឃក្លទេក្ល- សតិសេថិតេ
អយឌ្ឌចយឌ្ឌាទឹឆរបហដ្ឋបុប្បុឋុសិតក្កាតេកបិឌែបកលថិតកេ
ក្យរចកោរចារលាយឃ្វរបរកតឌឹចឌ្ឍឹចកចេលិចកភិក្ខារកទឌឹកយត្តថិហក្កាលសតតសយ្យឈុដ្ឋេ
អច្ឆាតយតោសិលិហរិតាលហិក្ខុលកហេយទេឌតកកតកាតកឆាត្យ- សតថិតឌ្ឌបឌិយល្ឌិតបឌេស ឲចទ្វេប ឈល្យ, ភោ, ទយ្យេ ចតសល្លេ
ក្យលាលិ តាយ សក្យណោ បឌិចសតិ អតិថិយ ថិត្តោ អតិថិយ ថិត្តបត្តច្ឆឌតោ”៍

“តស្សេច ឈល្យ, ភោ, ក្យលាលស្ស សក្យលស្ស អឌ្ឍដ្ឋាតិ ខ្ពត្តិសហស្សាតិ បរិចារិកា ឌិឌកច្ឆាឃោ, អឆ ឈល្យ, ភោ, ខ្វេ ឌិឌកច្ឆាឃោ កដ្ឋំ យុឈេត ឌំសិត្វា តំ ក្យលាលំ សក្យលំ យល្លេតិសឹឌាបេត្វា ប្លឌ្ឌេត្តិយា តំ ក្យលាលំ សក្យលំ អឌ្ឍាតបរិឃាយបថេ កិលយថោ ប្លដ្ឋាហេត្វា”តិ៍

“បច្ឆាសតា ឌិឌកច្ឆាឃោ ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋតោ ប្លឌ្ឌេត្តិ ‘សចាយំ ក្យលាលិ សក្យណោ អាសតា បរិបតិស្សតិ, យឃំ តំ បក្លេហិ បឌិក្កហេស្សាយា’តិ៍

“បញ្ចសតា ជិឌកញ្ញាខេឃា ្លបទ្ទបរិ ្លខេឆ្លត្តិ ‘យា តំ កុលាលំ សកុលំ អាតខេបរិ បរិតាខេបឃឹ’តិ។

“បញ្ចសតា ជិឌកញ្ញាខេឃា ្លកខេតាបខេស្សត ្លខេឆ្លត្តិ ‘យា តំ កុលាលំ សកុលំ ឃឹតំ ចា ្លលំឃ្យចា តិលំ ចា ខខេឌា ចា ចាខេតា ចា ្លឃ្យាខេចា ចា ្លបបុឃឹ’តិ។

“បញ្ចសតា ជិឌកញ្ញាខេឃា បុខខេតា បុខខេតា ្លខេឆ្លត្តិ ‘យា តំ កុលាលំ សកុលំ ខោកាបិលកា ចា បស្សុបិលកា ចា តិលហារកា ចា កដ្ឋហារកា ចា ចតកាយុក្កា ចា កាខេដ្ឋត ចា កងខេលត ចា បរិលិតា ចា ខេលដ្ឋតា ចា ងខេល្ឋត ចា សខេត្ថត ចា សក្ខរាហិ ចា បហាខេ អជិស្ស, យាឃំ កុលាខេលរិ សកុខេលា កខេច្ចហិ ចា លតាហិ ចា ទុខេក្ខហិ ចា សាខាហិ ចា ឆម្ពុខេហិ ចា បរិសាខេណហិ ចា ពលចខេត្តហិ ចា បក្ខិហិ សច្ចខេយឃឹ’តិ។

“បញ្ចសតា ជិឌកញ្ញាខេឃា បច្ឆខេតា បច្ឆខេតា ្លខេឆ្លត្តិ សណ្ឌាហិ សលិលិហិ យឌ្ឍហិ យឆុរាហិ ចាចាហិ សយុងាចខេត្តិខេឃា ‘យាឃំ កុលាខេលរិ សកុខេលា អាសខេត បរិឃុក្កញ្ញី’តិ។

“បញ្ចសតា ជិឌកញ្ញាខេឃា ជិខេសាជិឃំ ្លខេឆ្លត្តិ អខេតកទុក្ខចិចិឆចិកតិបលយាហខេត្តិខេឃា ‘យាឃំ កុលាខេលរិ សកុខេលា ពុងាឃ បរិកិលយិត្វា’តិ។

“អឆ ខលុ, ខេកា, តា ជិឌកញ្ញាខេឃា តំ កុលាលំ សកុលំ អាខាខេយខេតច អាខាយំ, ្លឃ្យាខេតខេតច ្លឃ្យាតំ, តឌិតិខេត្តខេតច តឌិតិត្តំ, បឌ្ឍតសិលខេទខេតច បឌ្ឍតសិលទំ, អឌ្ឍចខេតខេតច អឌ្ឍចតំ, ងឌ្ឍចខេតខេតច ងឌ្ឍចតំ, លត្យងចខេតខេតច លត្យងចតំ, តាត្យត្តខេកាខេសញ្ចារិខេឃខេតច តាត្យត្តខេកាខេសញ្ចារិឃំ តិបរុខេយច អកិសម្ពុខាត្តិ ខេតិត្វាឃ។

“អឆ ខលុ, ខេកា, កុលាខេលរិ សកុខេលា តាហិ ជិឌកញ្ញាហិ ជិចសំ បរិត្យូត្យខេហា ឲចំ អបសាខេងតិ ‘តស្សច ត្យខេយ្យចសលិខេឃា, ចិតស្សច ត្យខេយ្យចសិលិខេឃា ខេចារិខេឃា ឆត្តិខេឃា អសតិខេឃា លហុចិត្តាខេឃា កតស្ស អប្បជិការិកាខេឃា អតិខេលរិ ចិឃ ខេឃតកាយំកយាខេឃា’” តិ។

តត្រាយំ អត្ថចណ្ណកា – កិក្ខចេ, ខេសា ចតសខេល្ល ឲចំ អក្ខាឃតិ ឲចត្តា អត្យស្មឃតិ។ កិត្តិ? សខេត្ថាសឆងខេលិងខេទតិ ចិត្តាខេទា។ តត្ថ សខេត្ថាសឆងខេលិងខេទតិ ម្បុលតចបត្តបុប្យាជិសខេត្ថាសឆងខេទាឃ ងខេលិឃា សយត្កាខេតតិ អខេត្ថា, សខេត្ថាសឆយុខេត្តា ចា ងខេលិងខេទា។ ខេសា ហិ បខេងខេសា សខេត្ថាសឆងខេលិងខេទាតិ ឲចយក្ខាឃតិ ឲចត្តា អត្យស្មឃតិ, តស្មិ ចតសខេល្លតិ ចុត្តំ ខេហាតិ។ ខេសសបងខេឃាឌតាឃបិ ឲខេសច តខេឃា។ ខេតកបុប្យយាល្យចិតខេតតិ អខេតខេកហិ បលត្វាឃ ្លប្យត្តបុបេ្យហិ ខេចច បិត្យអគ្គតយាល្យហិ ច ចិតខេតា។ ទុទ្ធតិ សុចណ្ណចណ្ណា យិកា។ ្លឆ្លាទាតិ ្លឆ្លា។ ពិត្យអាទាតិ យហាពិត្យអាទា។ ខេតលយណ្ឌលំ ចុច្ចតិ តទុលកិដ្ឋច្ឆាបយណ្ឌលំ។ យហាចរាហាតិ យហាហត្ថិខេតា, អាកិណ្ណខេតលយណ្ឌលយហាចរាខេហត ខោកាចទិឃាជិខេកខេងត ងសចិខេឆត តាកកុខេលត ខេចច កខេទាល្យសខេឆ្លត ច អឆិចុខេដ្ឋតិ អខេត្វា។

ថ្លុស្សយិកាតិ ការិយអសិហា។ វាតយិកាតិ មហាវាតយិកា។ បរេយិកាតិ ខិ(ឲ)យិកា។ បុរិសាល្ខតិ វឡអវាយុឲឃក្ខិតិយោ។ កិយ្យុរិសាតិ ទេវចកិត្តុទវត្តុកិត្តុទក្ខុមកិត្តុទវល្លុមាណចកទោកាត្តិ- សក្យុណកណ្ណបិច្ចុទណាឌិទេគជា កិត្តុទា។
អមញ្ញចមញ្ញារិឆទបហដ្ឋបុបុប្ផុសិតក្កាទេភកបិឌបាណចិតេតិ មក្ខុលឆទេហិ ទេច មញ្ញារិឆទេហិ ច សុបុបក្ខិតេហិ ច អក្កុមត្តុបុបក្ខិតេហិ ច អនេកេហិ បិឌបានេហិ ចិតេត។ វារណា ភាយ ហត្ថិលិក្កុសក្យុណា។ ទេលិចកាតិបិ ឯទេត សក្យុណាទេឃច។ ទេហមញ្ញា ពកកញ្ញាតិ ទេវ្ហ សុចណ្ណូជាតិយោ។ ឯទេតហិ អញ្ញាភាឌីហិ អនេកឆាតុសទេតហិ អនេកេហិ វណ្ណឆាតុរាសីហិ ចិត្តុបដិមណ្ឌិតបទេទស។ ទេកាតិ ឆម្ពុលបតមត្តុទេមត។ ខិទេត្តាតិ មុឲតុល្លទេកបិ ទេហដ្ឋាក្តុទគាទេកបិ ខិទេវ្ហាច។

អដ្ឋង្គតិកតិ អដ្ឋវតុត្តាតិ, តីហិ សហស្សាតិ បទេញ្ច សតាតិកិ អទេត្ថា។ អដ្ឋាតបរិឃាយបទេចតិ អដ្ឋាតសញ្ញាទេត ពមតមទេក្កុ។ ដ្ឋាទេហត្វាតិ ខាឌឃិត្វា ដ្ឋបប្បុសិតិ ដ្ឋបកត្តា ឋុសិ។ មហាទំ អធិប្បុតិ ឯត្ថ “មា ត”ត្តិ បឆស្ស សាមិចទេសត អទេត្ថា ទេចដិតទេត្ថា។ សក្កុទេមឹតិ សមាកន្តិ។ សណ្ហាឹតិ មដ្ឋាហិ។ សលិលាឹតិ បិឃាហិ។ មញ្ញុហីតិ សលិលាហិ។ មឆុរសីហតិ មឆុរស្សុរាហិ។ សមុគារទត្តិយោតិ កត្តប្តាកទណចទេសត បរិទេទត្តិយោ។ អទេកកទ្ធុមចិចិឆចិកាតិផលត្តិ អទេកទេកហិ ទ្ធុមក្ខុហិ ចិចិឆចិកាតិផលំ។ អារាទេមទេតច អារាមត្តិ បុប្ផារាមាឌឹសុ អញ្ញតទេរត អារាទេមទេតច អញ្ញតរំ អារាមំ ទេគត្តិតិ អទេត្ថា។ ដ្ឋឃ្យាគាឌឹសុបិ ឯទេសច គទេយា។ ភាឃក្ខាទេកទសញ្ញារិទេឃទេតចាតិ ភាឃក្ខាទេកទចទេតទេតច អញ្ញា ភាឃក្ខាទេកទចតំ។ អតិសម្មុទាត្តិតិ ឯចំ ទេគត្វា ពត្ថ តំ លិបទេញ្ញ្ញច ទតិត្វាឃ បិបុណត្តិ។

ឌិចសំ បរិឲ្យុទេហាតិ សកលឌិចសំ បរិឲ្យុទេហា។ អបសារទេតីតិ តា កិរ តំ ឯចំ ឌិចសំ បរិចរិត្វា តិចាសទុក្ខ ខ្ឋាតាទេត្វា បរិចារទេត្វា ទុក្ខសាពាសុ តិសីឌិត្វា “អទេប្យច ភាម មឆុរចចតំ លទេកយ្យាមា”តិ បត្ថឃត្តិយោ ខ្ចមិតា ដ្ឋទេឃ្យាឌិតាការល អត្តទេភា ចសតដ្ឋាតំ កមិស្សាមាតិ ចសត្តិ។ ក្យណាលទេរាគា បភ តា ដ្ឋទេឃ្យាទេជទេត្តា “តស្សុចា”តិអាឌិចទេតហិ អបសារទេតិ។ ឯត្ថ តស្សុចាតិ កដ្ឋច។ ខិតស្សុចាតិ សត្តទេតាគាទេកត តស្សុច។ ទេកទេហ ឆភឆញ្ញាឌិតំ ភាសទេភត ទេចារិយោ, ឆាហុមាឃតាឃ ឆុត្តិយោ, តដ្ឋស្សុតិតាឃ អសតិយោ, អភចដ្ឋិតចិត្តតាឃ លហុចិត្តាយោ, កតចិភាសទេភត មិត្តទុក្ខិតាឃ កតស្សុ អប្បដិការិកាយោតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “ឥតិ ខោ, ភិក្ខវេ, អហំ តិរច្ឆានគតោបិ ឥត្ថីនំ អកតញ្ញុតំ ឆាហុមាឃតំ អនាចារតំ ទុស្សីលតញ្ញ ជានាមិ, តេសាបិ វសំ នាគញ្ឆឹ, វសេ អវត្តិត្វា តា ឯវ អត្តនោ វសេ វត្តាបេសិ”ន្តិ ឥមាយ កថាយ តេសំ ភិក្ខូនំ អធិការំ ហរិត្វា វត្វា ឥត្ថីយោ អនុយុញ្ជិ។ ទេ ភិក្ខូ តាបិ ឌិស្វា វត្ថារំ បុច្ឆិំសុ។ វត្វា “បុទេត្ថា, ភិក្ខវេ, មម សហាយោ បុណ្ណមុខោ ភាម ជុស្សកោកិលោ អទេហាសិ, តស្សាយំ វំសោ”តិ វត្វា បុរិមកទេមទេតច ទេតហិ ភិក្ខុហិ បុដ្ឋទេតា អាហ –

“តស្សេវ ខលុ, ខោ, ហិមវន្តេ បព្ពតរាជស្ស បុរត្ថិមទិសាភាគេ សុសុខុមសុខុមាលកិរិប្បភេទហរិតុបយន្តិយោ”តិ។

តត្ថ សុដ្ឋុ សុខុមសណ្ហមាលិលតាឃ សុសុខុមសុខុមាលា, កិរិ ឯតាសំ បភទេវាតិ កិរិប្បភេទា, ហិមវន្តេតា សន្តមាភហរិតេតិ តិណាមិស្សុជ្ឈឃតាឃ

ᩉᩁᩥᨲᩣ, ᨠᩩᨱᩣᩃᨴᩉᩴ ᩏᨸᨣᨾᩮᨶ ᩏᨸᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᩈᩩᩊ᩠ᩉᩩᨾᩈᩩᨲᩥᨸᩩᨱᨠᩥᩁᩥᨷ᩠ᨸᨠᨴᩉᩁᩥᨲᩩᨸᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨴᩥᨿᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩴ ᨠᩩᨱᩣᩃᨴᩉᩴ ᨲᩣ ᩏᨸᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᩏᨷ᩠ᨸᩃᨸᨴᩩᨾᨠᩩᨾᩩᨴᨶᩊᩥᨶᩈᨲᨸᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᨾᨶ᩠ᨴᩣᩃᨠᩈᨾ᩠ᨷ᩠ᨸᨲᩥᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩈᩩᨧᩥᨣᨶ᩠ᨵᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᨾᩣᩅᨠᨷ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨷ᩠ᨸᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩦᩃᩩᨷ᩠ᨸᩃᩴ᪨ ᨶᩊᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨲᨸᨴᩩᨾᩴ᪨ ᩈᨲᨸᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩁᩥᨸᩩᨱ᩠ᨱᩈᨲᨸᨲ᩠ᨲᨸᨴᩩᨾᩴ᪨ ᩈᨾ᩠ᨷ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷ᩠ᨸᨲᩥᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨶᩅᨩᩣᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᨧᩥᨣᨶ᩠ᨵᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨧ ᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨾᨣᨶ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᨾᩣᩅᨠᩮᨶ ᨧ ᨸᨴᩮᩈᩮᨶ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨴᩉᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᨿᩮᩣ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᨠᩩᩁᩅᨠᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᨲᨠᩅᩮᨴᩥᩈᩅᨬ᩠ᨩᩩᩃᨸᩩᨶ᩠ᨶᩣᨣᨻᨠᩩᩃᨲᩥᩃᨠᨸᩥᨿᨠᩉᩈᨶᩈᩣᩃᩈᩊᩃ-
ᨧᨾ᩠ᨷ᩠ᨸᨠᩋᩈᩮᩣᨠᨶᩣᨣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨲᩥᩁᩦᨭᩥᨽᩩᨩᨸᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨴ᩠ᨴᨧᨶ᩠ᨴᨶᩮᩣᨥᩅᨶᩮ ᨠᩣᩊᩣᨣᩁᩩᨸᨴ᩠ᨾᨠᨸᩥᨿᨦ᩠ᨣᩩᨴᩮᩅᨴᩣᩁᩩᨠᨧᩮᩣᨧᨣᩉᨶᩮ
ᨠᨠᩩᨵᨠᩩᨭᨩᩋᨦ᩠ᨠᩮᩣᩃᨠᨧ᩠ᨧᩥᨠᩣᩁᨠᨱᩥᨠᩣᩁᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᩁ- ᨠᨶᩅᩮᩁᨠᩮᩣᩁᨱ᩠ᨯᨠᨠᩮᩣᩅᩥᩊᩣᩁᨠᩥᩴᩈᩩᨠᨿᩪᨳᩥᨠᩅᨶᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᨾᨶᨦ᩠ᨣᨱᨾᨶᨴᨶ᩠ᨲᨽᩃ᩠ᩃᩥᩈᩩᩁᩩᨧᩥᩁ-
ᨽᨣᩥᨶᩥᨾᩣᩃᩣᩃᩥᨾᩃ᩠ᨿᨵᩁᩮ ᨩᩣᨲᩥᩈᩩᨾᨶᨾᨵᩩᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᨵᨶᩩᨲᨠ᩠ᨠᩣᩁᩥᨲᩣᩃᩦᩈᨲᨣᩁᨾᩩᩈᩦᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨧ᩠ᨨᩅᩥᨲᨲᩮ
ᩋᨲᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩈᩴᨠᩩᩈᩩᨾᩥᨲᩃᨲᩣᩅᩥᨲᨲᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᨷ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮ ᩉᩴᩈᨸᩥᩃᩅᨠᩣᨴᨾ᩠ᨻᨠᩣᩁᨱ᩠ᨯᩅᩣᨽᩥᨶᨴᩥᨲᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨵᩁᩈᩥᨴ᩠ᨵᩈᨾᨱᨲᩣᨸᩈᨣᨱᩣᨵᩥᩅᩩᨭ᩠ᨮᩮ
ᩅᩁᨴᩮᩅᨿᨠ᩠ᨡᩁᨠ᩠ᨡᩈᨴᩣᨶᩅᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᨾᩉᩮᩣᩁᨣᩣᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᨷ᩠ᨸᨴᩮᩈᩮ – ᩑᩅᩁᩪᨸᩮ ᨡᩃᩩ, ᨽᩮᩣ, ᩁᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩮᩣ
ᨸᨭᩥᩅᩈᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨾᨵᩩᩁᨣᩥᩁᩮᩣ ᩅᩥᩃᩣᩈᩥᨲᨶᨿᨶᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩮᩣ᪨

“ᨲᩔᩮᩅ ᨡᩃᩩ, ᨽᩮᩣ, ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩔ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩔ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ᪨ ᩋᨳ ᨡᩃᩩ, ᨽᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᨯᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᨾᩣ ᨶᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᨸᩁᩥᨿᩣᨿᨸᨳᩮ ᨠᩥᩃᨾᨳᩮᩣ ᩏᨻ᩠ᨻᩣᩉᩮᨲ᩠ᨳᩣ’ᨲᩥ᪨

“ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩮᩣ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩮᩣ ᩈᨠᩩᨱᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᨸᩁᩥᨸᨲᩥᩔᨲᩥ, ᨾᨿᩴ ᨲᩴ ᨸᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨸᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ᪨

“ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩏᨸᩁᩪᨸᩁᩥ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᨾᩣ ᨶᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩋᩣᨲᨸᩮᩣ ᨸᩁᩥᨲᩣᨸᩮᩈᩦ’ᨲᩥ᪨

“ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨸᩔᩮᨶ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᨾᩣ ᨶᩴ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩈᩦᨲᩴ ᩅᩣ ᩏᨱ᩠ᩉᩴ ᩅᩣ ᨲᩥᨱᩴ ᩅᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ

ឋស្សាខេចា ចា ឋបប្សឹ’តិ៝

“បញ្ញាយ ឱឌកញ្ញាខេឃា បុទខេតា បុទខេតា ឋខេឆ្ឍត្តិ ‘យា ត៌ បុណ្ណយុ៌ ថុស្សខេកាកិល៌ ខេកាបិលកា ចា បស្មុបិលកា ចា តិណហាទកា ចា កដ្ឋហាទកា ចា ចតកយ្ថិកា ចា កខេដ្ឋត ចា កឌលិឃ ចា បិលិតា ចា ខេលឆ្កុតា ចា ឌខេល្ឍត ចា សខេត្វត ចា សក្លទាហិ ចា បហាទយឌ៌ស្ម,

យាយ៌ បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី កខេឆ្ឋហិ ចា លតាហិ ចា ទុខេក្លហិ ចា សាលាហិ ចា ឆយ្កហិ ចា បិសាខេណហិ ចា ពលចខេត្តហិ ចា បក្លឹហិ សក្កខេយសឹ’តិ៝

“បញ្ញាយ ឱឌកញ្ញាខេឃា បន្តខេតា បន្តខេតា ឋខេឆ្ឍត្តិ សណ្សាហិ សតិលិហិ យញ្ញហិ យឆ្មទាហិ ចាចាហិ សយុតាចទត្តិខេឃា ‘យាយ៌ បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី អាសខេត បទិឃុក្កឃ្ឍី’តិ៝

“បញ្ញាយ ឱឌកញ្ញាខេឃា ឱខេសាឱស៌ ឋខេឆ្ឍត្តិ អខេតកទុក្លចិចិឆចិកតិចលយាហទត្តិខេឃា ‘យាយ៌ បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី ឰចាឃ បទិកិលយិត្វា’តិ៝

“អច ពលុ, ខេកា, តា ឱឌកញ្ញាខេឃា ត៌ បុណ្ណយុ៌ ថុស្សខេកាកិល៌ អាទាខេយខេតច អាទាយ៌, ឋឃ្សាខេតខេតច ឋឃ្សាត៌, តឌីតិខេត្វខេតច តឌីតិត្វ៌, បព្វាតឃិលខេទខេតច បព្វាតឃិលទ៌, អយ្ញចខេតខេតច អយ្ញចត៌, ឌយ្ញចខេតខេតច ឌយ្ញចត៌, លញុឌចខេតខេតច លញុឌចត៌, តាញព្ភខេកាទសញ្វាទិខេឃខេតច តាញព្ភខេកាទសញ្វាទិយ៌ លិប្សខេយច អភិសម្កទាត្តិ ទតិត្វាឃ៝

“អច ពលុ, ខេកា, បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី តាហិ ឱឌកញ្ញាហិ ឱចស៌ បទិញ្ញញខេហា ឲចំ បស៌សតិ ‘សាឆុ សាឆុ, កកិតិខេឃា, ឲត៌ ខេពា កកិតិខេឃា ឤយញ្ញ៌ បតិទុប៌ ក្យលឌីតាត៌, ឃ៌ ឤខេយ ្យតត្តាទ៌ បទិចខេទឃ្សាចា’តិ៝

“អច ពលុ, ខេកា, បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី ខេឃត ក្យលាខេលី សក្យខេណា ខេតគុបសក្កមិ៝ អឌ្ឍស៌ស្ម ខេពា ក្យលាលស្ស សក្យលាស្ស បទិចាទិកា ឱឌកញ្ញាខេឃា ត៌ បុណ្ណយុ៌ ថុស្សខេកាកិល៌ ឆ្មខេតាច អាកច្ឆន្តិ, ឱស្វាត ខេឃត បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី ខេតគុបសក្កមិស្ម, ឋបសក្កមិត្វា ត៌ បុណ្ណយុ៌ ថុស្សខេកាកិល៌ ឲតឌខេចាត៌ – ‘អយ៌, សម្ម បុណ្ណយុល, ក្យលាខេលី សក្យខេណា អតិចិឃ ឋទុខេសា អតិចិឃ ឋទុសចាខេចា, អខេប្សច តាយ តចម្បិ អាកម្ម បិឃចាឆ លខេកឃ្សាយា’តិ៝ ‘អខេប្សច តាយ កកិតិខេឃា’តិ ចត្វា ខេឃត ក្យលាខេលី សក្យខេណា ខេតគុបសក្កមិ, ឋបសក្កមិត្វា ក្យលាខេលត សក្យខេណត សឌ្ធិ បឌិសខេម្មាឌិត្វា ឲកមត្តំ តិសិឌិ, ឲកមត្តំ តិសិខេត្តា ខេពា បុណ្ណយុខេតា ថុស្សខេកាកិខេលី ត៌ ក្យលាល៌ សក្យល៌ ឲតឌខេចាច – ‘កិស្ស ត្វំ, សម្ម ក្យលាល, ព្ភត្វិត៌ សុឌាតាត៌ ក្យលឌីតាត៌ សម្មាបឌិបត្តាត៌ យិច្ឆាបឌិបខេត្តាសិ, អយតាបកាលិតម្បិ កិទ, សម្ម ក្យលាល, ព្ភត្វិត៌ យតាបកាលិតា កចិតត្តំ, កិយព្កុ បត យតាបកាលិត’ត្តិ៝

“ឲចំ ចុខេត្ត ក្យលាខេលី សក្យខេណា ត៌ បុណ្ណយុ៌ ថុស្សខេកាកិល៌ ឲចំ អបសាខេឌសិ – ‘តស្ស ត្វំ, សម្ម ឌយ្ញ ចសល, ចិតស្ស ត្វំ, សម្ម ឌយ្ញ ចសល,

កោ នុ តយា ទិយេត្វា ឌាយាខិតេតា’តិ។ ឯវំ អបសាទេតោ ច បន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តតោតាយេវ បដិនិវត្តិ។

“អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស អបរេន សមយេន តទិទរេស្សេវ ខរោ អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ, លោហិតបក្ខន្ទិកា ពាឡ្ហា វេទនា វត្តន្តិ មារណន្តិកា។ អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស បរិចារិកានំ ទិជកញ្ញានំ ឯតទហោសិ – ‘អាពាធិកោ ខោ អយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ, អប្បេវ នាម ឥមម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហេយ្យា’តិ ឯកំ អទុតិយំ ឱហាយ យេន កុណាលោ សកុណោ តេនុបសង្កមិំសុ។ អទ្ទសា ខោ កុណាលោ សកុណោ តា ទិជកញ្ញាយោ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តិយោ, ទិស្វាន តា ទិជកញ្ញាយោ ឯតទវោច – ‘កហំ បន តុម្ហំ វសលិយោ ភត្តា’តិ។ ‘អាពាធិកោ ខោ, សម្ម កុណាល, បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ អប្បេវ នាម តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហេយ្យា’តិ។ ឯវំ វុត្តេ កុណាលោ សកុណោ តា ទិជកញ្ញាយោ ឯតទវោច – ‘នស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, វិនស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ ចោរិយោ ធុត្តិយោ អសតិយោ លហុចិត្តាយោ កតស្ស អប្បដិការិកាយោ អនិលោ វិយ យេនកាមំគមាយោ’តិ វត្វា យេន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ ឯតទវោច – ‘ហំ, សម្ម, បុណ្ណមុខា’តិ។ ‘ហំ, សម្ម, កុណាលា’តិ។

“អថ ខលុ, ភោ, កុណាលោ សកុណោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ បក្ខេហិ ច មុខតុណ្ឌកេន ច បរិគ្គហេត្វា វុដ្ឋាបេត្វា នានាភេសជ្ជានិ បាយាបេសិ។ អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស សោ អាពាធោ បដិប្បស្សម្ភី”តិ។

តត្ថ បិយកាតិ សេតបុប្ផា។ ហរតាតិ ហ-ការោ សន្ធិករោ, អរតាយេវ។ តិរីដីតិ ឯកា រុក្ខជាតិ។ ចន្ទនាតិ រត្តសុរភិចន្ទនា។ ឱឃចនេតិ ឯតេសំ ឱឃេន ឃដាយ សមន្តាគតចនេ។ ទេវទារុកោចកហនេតិ ទេវទារុរុក្ខេហិ ចេវ កទលីហិ ច កហនេ។ កត្ថិការាតិ ឯកា រុក្ខជាតិ។ កណិការាតិ មហាបុប្ផា។ កណ្ណិការាតិ ខុទ្ទកបុប្ផា។ កិំសុកាតិ ចាតឈាតកា។ យោធិកាតិ យូធិកា។ វនមល្លិកមនង្គលមនចជ្ជកណ្ឌិសុរុចិរភពិតិមាលិមល្យធរេតិ មល្លិកានង្គា អនង្គលានំ អនចជ្ជានង្គា កណ្ឌិនំ សុរុចិរានង្គា ភពិតិនំ បុប្ផេហិ មាល្យធារយមានេ។ ធនុតក្ការីតិ ធនុបាដលិ។ តាលីសាតិ តាលីសបត្តរុក្ខា។ កច្ឆចិតតេតិ ឯតេហិ ជាតិសុមនាទីហិ ចិតតេ នទិកច្ឆបណ្ណកច្ឆេ។ សកុសុមិតលតាតិ តាសុ តាសុ ឋានេសុ សុដ្ឋុ កុសុមិតអតិមុត្តកេហិ ចេវ នានាវិធលតាហិ ច វិតតបដិមណ្ឌិតបទេសេ។ គណាភិរុទ្ធេតិ ឯតេសំ ទិជ្ជាធរាទីនំ គណេហិ អភិរុទ្ធេ។ បុណ្ណមុខោតិ មុខបរិបុណ្ណតាយ បុណ្ណមុខោ។ បរេហិ ផុដ្ឋតាយ ផុស្សកោកិលោ។ វិលាសិតនយនោតិ វិលាសិតនេត្តោ។ មត្តក្ខោតិ យថា មត្តានំ អក្ខីនិ រត្តានិ ហោន្តិ, ឯវំ រត្តក្ខោ, បមាណយុត្តនេត្តោ វា។

ភពិតិយោតិ អរិយវោហារេន អាលបតិ។ បរិចរេយ្យាថាតិ សកលទិវសំ គហេត្វា វិចរេយ្យាថ។ ឋតិ សោ បិយកន្តំ ករេត្វា ឧបេយ្យាថាតិ។ កទាចិ បន កុណាលោ សបរិវារោ បុណ្ណមុខំ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, កទាចិ បុណ្ណមុខោ កុណាលស្ស សន្តិកំ អាគច្ឆតិ។ តេនាហ “អថ ខលុ, ភោ”តិ។ សម្មាតិ វយស្ស។ អាគម្មាតិ បដិច្ច ឧបនិស្សាយ។ លភេយ្យាមាតិ កុណាលស្ស សន្តិកា បិយវចនំ លភេយ្យាម។ អប្បេវ នាមាតិ អបិ នាម លភេយ្យាម, ចក្ខាមិ តន្តិ។ សុជាតាតន្តិ សមជាតិកានំ។

តស្សាតិ បលិឃៈ ឌយ្ខាតិ លិយកៈ ចិឃេត្វាតិ កោ ត្ ឥឃា សឌិសោ អញ្ញោ ញ្យេត្វា តាយ អត្ថិៈ ឌាឃាឌិតេតាតិ ឌាឃាឌិតេតត,

អឃេយេច ចា បិផេធាៈ ឲចំ ព្តត្ថិបទាឌិតេតត ឥឃា សឌិសោ កោ តាយ ញ្យេត្វា អត្ថីតិ ចំ ប្រុត ឲចទ្វបស្ស ចចតស្ស អកលាតត្វាឃ

អបសាផេតិៈ ឥតេតាឃេចាតិ "ក្យេន្ថ្លា េយ ក្យលាលេលិ"តិ ឱិតេត្តត្វា ឥតេតាឃេច បឌិតិចត្តិ, េសា តិចត្តិត្វា សបទិចាេទា អត្តតោ

តិចាសដ្ឋាតេយច អកយាសិៈ

អេប្យច តាយាតិ សំសឃបទិចិឥេក្កា, ព្តយព្យាអាឥាឆា ចុដ្ឋេហឃ្យ ចា តោ ចាតិ ឲចំ ឱិតេត្តត្វា ចំ ឱហាឃ បក្កមិស្ុៈ ឥុយត្តិ ឥុយព្យាកៈ

អេប្យច តាយាតិ ឥយព្យាអាឥាឆា ចុដ្ឋេហឃ្យ ចា តោ ចា, អយព្យាក អាកឥកាលេ យេតា កចិស្សតិៈ យឃតិព្យាព្តឌាតេច េសា យទិស្សតីតិ

ឥាត្វា ឥុយព្យាក បិផបទិចាទិកា កចិត្ង អាកឥាៈ េឥតុបសក្កមីតិ ព្តយា ព្តត្ថិេឃា សាយិកស្ស យតកាលេ អាកឥា បឌិក្កូលិ កចិស្សាយាតិ ចំ

បហាឃ អាកឥា, អចំ កត្ត្វា យយ សហាឃក បុបព្វផលិឌីតិ តាតាតេកសន្ថាតិ សំហទិត្វា អេទាក ពទិស្សាមីតិ ឱិតេត្តត្វា តាកឥាលេលិ

យហាសេត្តា អាកាលេស ្វប្យតិត្វា េឃត េសា េឥតុបសក្កមិៈ ហត្ថិ តិបិេឥា, "ឌីចសិ, សម្ពា"តិ ប្រុឆ្ឆេត្តា ឲចយាហៈ ព្តឥេទាបិស្ស "ឌីចាមី"តិ

ចផេត្តា "ចំ សម្ពា"តិ អាហៈ បិឃាលេបសីតិ បិេឃសិៈ បឌិប្យស្សម្ពិតិ ធ្វបសមីតិៈ

ឥាបិ ឌិឌកញ្ញាេឃា អស្មិំ អេទាេក ឌាេត អាកឥាៈ ក្យលាលេលិបិ ប្រុណ្ណយុល កតិបិហំ ផលិផលិតិ ឈាឌាេបត្វា ឥស្ស ពលប្យត្តកាលេ,

"សម្ពុ, ព្តឌាតិ ត្វំ អេទាេកា, អត្តតោ បទិចាទិកាហិ សទ្ធិ ចេស, អហម្បិ អត្តតោ ចសតដ្ឋាតំ កមិស្សាមី"តិ អាហៈ អឆ តំ េសា "ព្តយា, សម្ពុ, យំ

ឥាឡ្ហហកិលិតំ បហាឃ បលិឃត្តិ, ត េយ ឲឥាហិ ឆ្កត្តិហិ អេត្វ"តិ អាហៈ ចំ ស្ុត្វា យហាសេត្តា "េឥត ហិ េឥ, សម្ពុ, ព្តត្ថិតំ បិបកាចំ

អាចិក្ខិស្សាមី"តិ ប្រុណ្ណយុល កេហត្វា ហិយចត្តបស្ស យតោសិលិឥលំ តេត្វា សត្តឃោឌតិកសាលទុក្ខយុស្ុល យតោសិលិសេត តិសីឌិៈ ឲកស្មិំ

បេស្ស ប្រុណ្ណយុេឈា សបទិចាេទា តិសីឌិៈ សកលហិយចត្ត ឌេចឃោសតា ចទិ – "អន្ថ ក្យលាលេលិ សក្យលាទាឌា ហិយចត្ត យតោសិលិសេត

តិសីឌិត្វា ពុទ្ធលិលិឃ ឆម្ពុំ ឌេសេស្សតិ, ចំ ស្ុលាធា"តិៈ បេយ្យទឃោសេត ល កាយាចចទឌេចា ស្ុត្វា ឃេក្ខេឃ្យត ឥត្វ សត្ថិបតិស្ុៈ

ពាហុតាកស្ុបណ្ណកិត្តទចិន្ថាឆទាឌីតយ្បិ ឌេចឥា ឥយត្វ ្វេញ្ញូេសស្ុំៈ ឥឌា អាគតេន្តា តាយ កិត្តិទាឌា ឌសសហស្សកិន្តិបទិចាេទា កិន្តិប្តាេឥ

បឌិចសតិៈ េសាបិ ចំ េកាលិហលំ ស្ុត្វា "ឆម្ពុំ ស្ុហិស្សាមី"តិ សបទិចាេទា អាកត្ត្វា ឲកយត្ត តិសីឌិៈ តាទេឆាបិ បេញ្ហាកិេញ្ញា ឥាបេសា

ឌសសហស្សឥាបសបទិចុេឥា ហិយចត្តបេឌស ចិហទេត្តា ចំ ឌេចឃោសតំ ស្ុត្វា "សហាេឃា កិទ េយ ក្យលាលេលិ ព្តត្ថិតំ អក្យលំ កេធស្សតិ,

យហាសយាកេយា កចិស្សតិ, យឃាបិ ចំ ឌេសតំ េសាត្ង ចដ្ឋតី"តិ ឥាបសឌសសហេស្សត សទ្ធិ ព្តទ្ធិឃា ឥត្វ កត្វា ឲកយត្ត តិសីឌិៈ ពុទ្ធាតំ

ឌេសតាសត្ថិបិឥសឌិេសា យហាសយាកេយា អេហាសិៈ អឆ យហាសេត្តា ឌាតិស្សទាេឥាលាត ព្តត្ថិឌាេសបឌិសំឃុត្តំ អតីឥកេច ឌិដ្ឋការលំ

ប្រុណ្ណយុល កាឃសក្ខិ កត្វា កេធសិៈ ឥយត្វ បការេសេត្តា សត្វ អាហ –

"អឆ លល្ុ, េភា, ក្យលាលេលិ សក្យេលា ចំ ប្រុណ្ណយុល ផ្ុស្សេកាកិលំ កិលិតចុដ្ឋិ ចំ អចិទចុដ្ឋិ ចំ េកាលេញ្ញា ឲឥឌេចាច –

"'ឌិដ្ឋា យឃា, សម្ពុ ប្រុណ្ណយុល, កញ្យា ឌេ្វបិតិកា បញ្ហាបតិកាឃ លេដ្ឋ ប្រុទិេស ចិត្តំ បឌិពត្ថត្តិឃា, ឃឌិធំ កពាេន្ត បីឌសប្យិមី'"តិៈ កចតិ ច

បត្យូទេទ្ធ ចាញ្ជ –

១៥០។

“អច្ឆន្ទតោ តក្កេលៃ កីឡយេតោ, ឃ្យុឌិដ្ឋិលៃ សហេគេចា ច ទាឌា;

ឲេព បពី បញ្ចា យពិច្ច តាទី, អកាសិ ឲ្យឌ្ឍចាយតពេត បិប’ត្តិ។

“ឌិដ្ឋា យឃា, សខ្ខ ប្បណ្ណយុព, សច្ចពបិបិ តាយ សយណី ស្សាតយឡេ្ឍចសត្តិ ចព្យត្ធកត្ត បរិណាយឃយាតា ស្ទាឆ្នូតពេត បិបយកាសិ។

“ឌិដ្ឋា យឃា, សខ្ខ ប្បណ្ណយុព, កាកចពី តាយ ឥចឹ សឃ្ពួយឡេ្ឍចសត្តិ កទិឃា ចេតពេឃ្យស្ស តដក្យេចទេត បិបយកាសិ។

“ឌិដ្ឋា យឃា, សខ្ខ ប្បណ្ណយុព, ក្សក្កូឥចឹ តាយ លៃយស្គ្គិ ឲ្យឡ្ពាកក្យាទ៌ កាយឃយាតា លឡ្យអក្ខក្យាទឆតេត្តចាសិតា បិបយកាសិ។

“ឲ្ចេញ្យព៌ យឃា ឥាព៌, ព្រាហ្ខគត្តស្ស យាពទ៌;

ឌ្ហហាឃ កោសលទាឌ៌, បញ្ចាលចណ្តុត បិបយកាសិ។

១៥១។

“ឲពា ច អញ្ញា ច អក៌ស្ប បិប៌, ពស្ខាហយិព្តិត៌ ត ចិស្សេស តប្យស៌េស;

យហឹ ឃឆា ឌកពិ សយាតទត្តា, ចស្ពូទា ព្ចពរឹពទាបពិដ្ឋា;

សត្តសហា អឋគ្គតា អក្យប្យា, ពឌិត្តិឃោ ពាឃោ ត ចិស្សេស តទោ។

១៥២។

“សិហេ ឃឆា លៃហិពយិ៌សកោឌតោ, ចាឡ្យអយិកោ បញ្ចាច្យឆោ ស្សុទ្ធា;

បសយ្ហការី បរហិំសនេ រតោ, តទិត្តិយោ តាយោ ន វិស្សសេ នរោ។

“ន ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, វេសិយោ នារិយោ គមនិយោ, ន ហេតា ពន្ធកិយោ នាម, វធិកាយោ នាម ឯតាយោ, យទិទំ វេសិយោ នារិយោ គមនិយោ”តិ។

“ចោរោ វិយ វេណិកតា មទិរាវ ទិទ្ធា វាណិជោ វិយ វាចាសន្ថុតិយោ ឥស្សសិង្គមិវ វិបរិវត្តាយោ ឧរគមិវ ទុជិវ្ហាយោ សោព្ភមិវ បដិច្ឆន្នា បាតាលមិវ ទុប្បូរា រក្ខសី វិយ ទុត្តោសា យមោវេកន្តហារិយោ សិខីរិវ សព្ពភក្ខា នទីរិវ សព្ពវាហី អនិលោ វិយ យេនកាមំចរា នេរុ វិយ អវិសេសករា វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលិតាយោ”តិ។ ភវតិ ច បនេត្ថ វាក្យំ –

១៥១។

‘‘យថា ចោរោ យថា ទិទ្ធោ, វាណិជោវ វិកត្ថនី;

ឥស្សសិង្គមិវ បរិវត្តា, ទុជិវ្ហា ឧរគោ វិយ។

១៥២។

‘‘សោព្ភមិវ បដិច្ឆន្នា, បាតាលមិវ ទុប្បូរា;

រក្ខសី វិយ ទុត្តោសា, យមោវេកន្តហារិយោ។

១៥៣។

‘‘យថា សិខី នទី វាតោ, នេរុនាវ សមាគតា;

វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលី, នាសយន្តិ ឃរេ ភោគេ;

រតនន្តករិត្ថិយោ’’តិ។

តត្ថ កិលិតចុដ្ឋិតត្តិ បឋមំ កិលិតំ បច្ឆា ចុដ្ឋិតំ ឋិត្វា យឃាតិ អតីតេ កិរ ព្រហ្មទត្តោ កាសិរាជា សម្បត្តពលវាហនតាយ កោសលរជ្ជំ គហេត្វា កោសលរាជានំ មារេត្វា តស្ស អគ្គមហេសិំ សគព្ភំ គហេត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា តំ អត្តនោ អគ្គមហេសិំ អកាសិ។ សា អបរភាគេ ធីតរំ វិជាយិ។ រញ្ញោ បន បកតិយា ធីតា វា បុត្តោ វា នត្ថិ, សោ តុស្សិត្វា, "ភទ្ទេ, វរំ គណ្ហាហី"តិ អាហ។ សា គហិតកំ កត្វា ឋបេសិ។ តស្សា បន កុមារិកាយ "កណ្ហា"តិ នាមំ ករិំសុ។ អថស្សា វយប្បត្តាយ មាតា តំ អាហ – "អម្ម, បិតរា តវ វរោ ទិន្នោ, មយា តំ គហេត្វា ឋបិតំ, តវ រុច្ចនកំ វរំ គណ្ហា"តិ។ សា "អម្ម, មយ្ហំ អញ្ញំ អវិជ្ជមានំ នត្ថិ, បតិគ្គហណត្ថាយ មេ សយំវរំ ការេហី"តិ កិលេសពាហុលតាយ ហិរោត្តប្បំ ភិន្ទិត្វា មាតរំ អាហ។ សា រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា "យថារុចិតំ បតិំ គណ្ហតូ"តិ វត្វា សយំវរំ ឃោសាបេសិ។ រាជង្គណេ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតា ពហូ បុរិសា សន្និបតិំសុ។ កណ្ហា បុប្ផសមុគ្គំ អាទាយ ឧត្តរសីហបញ្ជរេ ឋិតា ឱលោកេន្តី ឯកម្បិ ន រោចេសិ។

តទា បណ្ឌុរាជគោត្តតោ អជ្ជុនោ នកុលោ ភីមសេនោ យុធិដ្ឋិលោ សហទេវោតិ ឥមេ បញ្ច បណ្ឌុរាជបុត្តា តក្កសិលាយំ ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គហេត្វា "ទេសចារិត្តំ ជានិស្សាមា"តិ វិចរន្តា ពារាណសិំ បត្វា អន្តោនគរេ កោលាហលំ សុត្វា បុច្ឆិត្វា តមត្ថំ ញត្វា "មយម្បិ គមិស្សាមា"តិ កញ្ចនរូបសមានរូបា តត្ថ គន្ត្វា បដិបាដិយា អដ្ឋំសុ។ កណ្ហា តេ ទិស្វា បញ្ចសុបិ តេសុ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា បញ្ចន្នម្បិ សីសេសុ មាលាចុម្ពដកានិ ខិបិត្វា, "អម្ម, ឥមេសុ បញ្ចសុ ជនេសុ វរេមី"តិ អាហ។ សាបិ រញ្ញោ អារោចេសិ។ រាជា វរស្ស ទិន្នត្តា "ន លភិស្សតី"តិ អវត្វា អត្តមនោវ "កិំជាតិកា កស្ស បុត្តា"តិ បុច្ឆិត្វា បណ្ឌុរាជបុត្តភាវំ ញត្វា តេសំ សក្ការំ កត្វា តំ បាទបរិចារិកំ អទាសិ។

សា សត្តភូមិកបាសាទេ តេ កិលេសវសេន សង្គណ្ហិ ឯកោ បនស្សា បរិចារកោ ខុជ្ជោ បីឋសប្បី អត្ថិ។ សា បញ្ច រាជបុត្តេ កិលេសវសេន សង្គណ្ហិត្វា តេសំ ពហិ និក្ខន្តកាលេ ឱកាសំ លភិត្វា កិលេសេន អនុឌយ្ហមានា ខុជ្ជេន សទ្ធិំ បាបំ ករោតិ, តេន ច សទ្ធិំ កថេតិ – "មយ្ហំ តយា សទិសោ បិយោ នត្ថិ, រាជបុត្តេ មារាបេត្វា តេសំ គលលោហិតេន តវ បាទេ មក្ខាបេស្សាមី"តិ វទតិ។ ឥតរេសុបិ ជេដ្ឋភាតិកេន មិស្សីភូតកាលេ – "ឥមេហិ ចតូហិ ត្វមេវ មយ្ហំ បិយតរោ, មយា ជីវិតម្បិ តវត្ថាយ បរិច្ចត្តំ, មម បិតុ អច្ចយេន តុយ្ហមេវ រជ្ជំ ទាបេស្សាមី"តិ វទតិ។ ឥតរេហិ សទ្ធិំ មិស្សីភូតកាលេបិ ឯសេវ នយោ។ តេ "អយំ អម្ហេ បិយាយតិ, ឥស្សរិយម្បិ នោ ឯតំ និស្សាយ ជាត"ន្តិ តស្សា អតិវិយ តុស្សន្តិ។

សា ឯកទិវសំ អាពាធិកា អហោសិ។ អថ នំ តេ បរិវារេត្វា ឯកោ សីសំ សម្ពាហន្តោ និសីទិ, សេសា ឯកេកំ ហត្ថបាទំ គហេត្វា បរិវារេត្វា និសីទិំសុ។ ខុជ្ជោ បន បាទមូលេ និសីទិ។ សា សីសំ សម្ពាហមានស្ស ជេដ្ឋភាតិកស្ស អជ្ជុនកុមារស្ស – "មយ្ហំ តយា បិយតរោ នត្ថិ, ជីវមានា តុយ្ហំ ជីវិស្សាមិ, បិតុ អច្ចយេន តុយ្ហំ រជ្ជំ ទាបេស្សាមី"តិ សីសេន សញ្ញំ ទទមានា តំ សង្គណ្ហិ ឥតរេសម្បិ ហត្ថបាទេហិ តថេវ សញ្ញំ អកាសិ។ ខុជ្ជស្ស បន – "ត្វមេវ មម បិយោ, តវត្ថាយ អហំ ជីវិស្សាមី"តិ ជិវ្ហាយ សញ្ញំ អកាសិ។ តេ សព្ពេបិ បុព្ពេ គហិតភាវេន តាយ សញ្ញាយ តមត្ថំ ជានិំសុ។ តេសុ សេសា អត្តនោ ចិត្តសញ្ញាយេវ ជានិំសុ។ អជ្ជុនកុមារោ បន តស្សា ហត្ថបាទជិវ្ហាវិការេ ទិស្វា – "យថា មយ្ហំ ឯវំ សេសានម្បិ ឥមាយ សញ្ញា ទិន្នា ភវិស្សតិ, ខុជ្ជេន វាបិ សទ្ធិំ ឯតិស្សាយ សន្ថវេន ភវិតព្ព"ន្តិ ចិន្តេត្វា ភាតរោ គហេត្វា ពហិ និក្ខមិត្វា

ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩮᩣ ᨷᨭ᩠ᨭᨷᨲᩥᨠᩣ ᨾᨾ ᩈᩦᩈᩅᩥᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥ᩺ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᩺ “ᩍᨴᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᨳ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᩺ “ᩋᨿ᩠ᨿᩣᨷᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᩉᩣᩈᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩴ ᨴᩥᨿ᩠ᨿᩣᨧᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨱᨠᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᩺ ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩍᨾᩥᨶᩣᨷᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩍᨾᩣᨿ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ᩺

ᨲᩮ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᩥᨣᨲᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩋᩉᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩣᨷᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ, ᨾᩣᨴᩥᩈᩮ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩉᩣᨿ ᩑᩅᩁᩪᨷᩮᨶ ᨩᩮᨣᩩᨧ᩠ᨨᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᩪᩃᩮᨶ ᨴᩣᩈᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩑᩅᩴ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᨩ᩠ᨩᩣᩉᩥ ᨷᩣᨷᨵᨾ᩠ᨾᩣᩉᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩴ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩃᩴ ᨶᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨩᨶᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩈᩥᨱᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩩᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨿᨳᩣᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨣᨲᩣ᩺ ᨠᩩᨱᩣᩃᩮᩣ ᨷᨶ ᩈᨠᩩᨱᩁᩣᨩᩣ ᨲᨴᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩁᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩺ ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨾᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩪᨷᩥᨲᩥᨠᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᩅᩮᩅᩮᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨷᨭ᩠ᨭᨷᨲᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨭᨷᨲᩥᨠᩣ, ᨿ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ᩺ ᨷᨭᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨶᨶ᩠ᨴᩥᨿᩣᨶᩣ᩺ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩈᨾᨿᩮ ᩁᩪᨷᩴ ᩋᩃᩥᨠᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩥᨠ᩠ᨡᩈᩦᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨲᩥ᩺ ᨷᨬ᩠ᨧ ᨾᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮ ᨷᨬ᩠ᨧ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩺ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩅᩣᨾᨶᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᨡᩩᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩅᩣᨾᨶᨠᩮᨶ᩺

ᩍᨴᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩣᨶᩥᨷᩥ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ “ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᩺ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨲᩣᩅ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣ – ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩥᨷᩦ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᨲᩈᩮᨿᩦ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨾᩣᨶᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨾᨣ᩠ᨣᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩣᨲᩥ, ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩮ ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩪᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ ᨷᩣᨠᨭᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᩺ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨮᩥᨲᩣᨷᩥ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨷᩥ “ᨶᨾᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩥᨷᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᩺ ᩋᨳᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨷᨮᨾᨴᩥᩅᩈᩮ ᨲᩣᩅ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᩣ ᨠᨶᨠᩣᨴᩥᩅᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨷᩅᩮᩈᩮ ᨾᨱ᩠ᨯᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᨩ᩠ᨩᩣᩃᩥᨠᩣ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᩣᩅᩥᨬ᩠ᨨᩴ᩺ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᩅᩥᨴ᩠ᨵᨶ᩠ᨲᩮᩣ – “ᨶᨾᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩥᨷᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᩃᩣᨠᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ – “ᩋᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃ, ᩅᩥᩃᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨿᩣ ᨶᨾᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ – “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨾᩣ ᩑᩅᩴ ᩋᩅᨧ, ᨾᩣ ᨶᩥᩁᨿᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ “ᨴᩩᨭ᩠ᨮᩥᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨶᨾᩔᨳ, ᩈᨾᨱᩔ ᩋᨬ᩠ᨬᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᩈᨧ᩠ᨧᨷᩥᨷᩥᩴ ᨴᩥᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩮ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩅᩈᩮ ᩅᩥᨿ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨷᩥᨱ᩠ᨯᩴ ᨠᩣᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩅᩴ ᨷᩥᨧᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᩈᩮᩣ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩉᩔᩮᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᩥᨲᩮᩣᨧ ᨲᩣᨷᩈᩅᩮᩈᩮᨶ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩈᩩᩁᩥᨿᩴ ᨶᨾᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᩺

ᩈᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ – “ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᩩᩈᩣᨶᨷᩔᩮ ᩅᩈᩣᨾᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᩉᩮᩈᨠ᩠ᨡᩈᩩᩈᩣᨶᩔ ᩅᩈᨲᩥ, ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨷᩔᩮᨶ, ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ᩺ ᩈᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩋᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ ᨶ ᩋᩣᩃᨷᩥ᩺ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨠᩣᩈᩥ᩺ ᨲᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᩋᨵᩮᩣᨾᩩᨡᩮᩣᩅ “ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩺ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴᩥᩅᩈᩮ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾᨠᩣᩈᩥ᩺ ᩈᩣ

“បដិសន្ថារោ មេ លទ្ធោ”តិ តុដ្ឋា បណ្ណាយិំ បញ្ញាបេត្វា ជាហុតានិ បដិសន្ថានិ លភិត្វា ទោរាំ និសីទិត្វា ពេតាំ ឃេដ្ឋេ ឱចេស បត តំ អាកន្ត្វា ចន្ទិត្វា និសិន្នា – “ភគិនិ, កិំ ត្វំ ទោ អជ្ជ ជាទាលាសិយំ យថាកិតចាឌិតសទ្ធោ”តិ ចត្វា – “អយ្យ, ត្វមេវ ឃាតោច, តាកេទ ឃេណោ ឈុទ្ធោ, តត្ថ កិញ្ចអត្ថានំ ឲស សទ្ធោ”តិ ចុទេត្ត – “ឲត្ថ ភានមេសោ សទ្ធោ”តិ អឌានទេត្ថា ចិឃ ហុត្វា – “ភគិនិ, កតិ កត្វានិ អតិក្កមេសី”តិ បុច្ឆិ “ចត្វារិ, អយ្យ, ត្វមេវបត កតិ អតិក្កមេថា”តិ? “សត្ត ភគិនី”តិ ឌ្គថំ មេសា យុសា អភាសិ ឌេចសិកំ ទោហស ទត្តិ ក្រុឌ្ឍាតិ មេសា តំ “កតិ ទេត ភគិនិ ចស្សានិ បព្ពជិតាយា”តិ បុច្ឆិត្វា តាយ “ទ្វាទស ចស្សានី”តិ ចត្វា “ត្វមេវ កតិ ចស្សានី”តិ ចុទេត្ត “ឌ្គថំ មេ ឃដ្ឋ ចស្ស”ន្តិ អាហ អថ នំ “អត្ថិ បត ទេត ភគិនិ សត្តឆព្វាឆិកមេយា”តិ បុច្ឆិត្វា “នត្ថិ, អយ្យ, ត្វមេវ បត អត្ថី”តិ ចុទេត្ត “មយ្ហម្បិ នត្ថី”តិ ចត្វា – “ភគិនិ, យេ ចំ នេច កាយស្សុ លភាយ, ន ទោក្ខម្ពស្សុ, កិំ អយ្យាឃេច ឃ្លេញ្ញា តិទមេយា, យថាឌាតស្ស កិរិយំ កទោរាយ, អហំ កិហិ ភចិស្សាមិ, អត្ថិ មេ យាតុ សន្តកំ ឆត, ន សន្លោមិ ទុក្ខំ អតុភចិតុ”ន្តិ អាហ សា តស្ស ចចនំ ឃុត្វា អត្តនោ ចលចិត្តតាយ តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា – “អយ្យ, អហម្បិ ឃ្លោក្ខិតា, បទេច បត យំ ន ឃេទ្ធស្សាម, អហម្បិ កិហិនី ភចិស្សាមី”តិ អាហ អថ នំ មេសា “ឲហិ តំ ន ឃេទ្ធស្សាមិ, ភរិយា មេ ភចិស្សសី”តិ តំ ភកាទំ បទេចសេត្វា និចសិត្វា សុរាបិតយោត្ថបំ កន្ត្វា តាយ សុរាបិដ្ឋកំ កាហាបេត្វា សុទំ បិចិ ឌ្គតទោរា សហស្សំ ឌិទេតា សា តំ បដិច្ច បុត្តធីតាហិ ចឌ្ឍិ តទា ក្សលាទេលិ សុរាឆុត្តកោ អទោហាសិ តស្មា អត្តតា ឌិដ្ឋំ បកាទេសន្តោ “ឌិដ្ឋា យយា”តិអាឌិមាហ

តតិយចត្ថុស្មិំ អតីតកាលេ ចត្ថុក្កតិបិទេត កាកចតីឌាតកចណ្ណនាយំ (ឌា អដ្ឋ ១.៣.កាកចតីឌាតកចណ្ណនា) ចិត្ថារិតា តទា បត ក្សលាទេលិ កទ្វុញ្ញ អទោហាសិ តស្មា អត្តតា ឌិដ្ឋំ បកាទេសន្តោ “ឌិដ្ឋា យយា”តិអាឌិមាហ

ចត្ថុចត្ថុស្មិំ អតីតេ ព្រហ្មទត្តេ ទោសលទាឌានំ ចេឆិត្វា ទជ្ជំ កទេហត្វា តស្ស អក្គមហេសិំ កណ្ហិតំ អាគាយ ជាទាលាសិំ បច្ចាកន្ត្វា តស្សា កណ្ហិតិកាចំ ឌាតទេត្តាបិ តំ អក្គមហេសិំ អកាសិ សា បរិបក្កកណ្ហា ស្សចណ្ណរូបកសដិសំ បុត្តំ ចិឌាយិត្វា – “ចុទ្ធិប្បត្តស្សិ នំ ជាទាលាសិទាឌា ‘ឲស មេ បច្ចាយិត្តស្ស បុទេត្តា, កិំ ឌ្គយិតា’តិ ឃាទាទេបស្សតិ, ឃា មេ បុទេត្តា បទេហទេត្ថ យទត្ថុ”តិ ចិទេត្តត្វា ឆាតិំ អាហ – “អម្ម, ឌ្គយំ ឌារកំ បិទេលិតិកំ អត្ថរិត្វា អាយកស្សសាទេត តិបជ្ជាបេត្វា ឲហី”តិ ឆាតី តថា កត្វា ត្វម្បា បច្ចាកយំ ទោសលទាឌាបិ យរិត្វា បុត្តស្ស អាទក្ខទេចតា ហុត្វា តិព្ពត្តិ តស្សាត្វភាទេចត ឲកស្ស ឲញ្ចអកបិលកស្ស តស្មិំ បទេឆស ឲញ្ចអទេក ចាទេទត្តស្ស ឲកា ឲញ្ចឌ្គកា តំ ក្សយាទំ ឌិស្វា សិទេតហំ ឃ្លប្បាទេឆត្វា ហិទំ បិទេយត្វា ទោរាំ ចរិត្វា បុត កន្ត្វា ឆេ្ក តទេឃា ចត្តាទេរា ចាទេទ បិទេយសិ ឲញ្ចអកបិលទេកា តស្សា កិរិយំ ឌិស្វា តំ ឆាតំ កន្ត្វា តំ ឌារកំ ឌិស្វា បុត្តសិទេតហំ បច្ចុបដ្ឋបេត្វា ទេត្វា អត្តទេតា ភរិយាយ អទាសិ សា បត អបុត្តិកា, ទេតស្សា ឆញ្ញា តត្ថិ, អថ នំ ឲញ្ចឌ្គកហិទមេច បិទេយសិ តទេតា បដ្ឋាយ បត ឌេចសិកំ ឆេ្ក ពិទេស្សា ឲញ្ចឌ្គកា យទត្តិ ឲញ្ចអកបិទេលិ – “ឌ្គយស្មិំ បដិឌក្កិឃយាទេត សព្ពា ឲញ្ចឌ្គកា យរិស្សន្តិ, កិំ ទេតា ឌ្គយិតា”តិ តំ ឲកស្មិំ យត្តិកាភាឌទេត តិបជ្ជាបេត្វា អបទេត បិឌហិត្វា យាសចុទេណ្ណត យុទំ តិព្ពិចទំ ចិលិម្បិត្វា តឌិយំ ចិស្សជ្ជេសិ តទេយតំ ចុយ្ហមាតំ ទោដ្ឋាតិទេត្ថ ទាឌតិទេចសទេត ឌិណ្ណបដិសន្ថារទេកា ឲទេកា ចណ្ឌាទេលិ សបឌាបតិទេកា យកចិ ទេឆាចទេត្តា ឌិស្វាច ទេចទេកត កន្ត្វា អាហរិត្វា ពីទេទ ឆទេបត្វា “កិំ មេត្ថ”តិ ចិចរិត្វា ឆ្លទេលិទេកទេត្តា ឌារកំ បស្សិ ភរិយាបិស្ស អបុត្តិកា, តស្សា តស្មិំ បុត្តសិទេតទេហា តិព្ពត្តិ, អថ នំ ទេកហំ ទេត្វា បដិឌក្គិ តំ សត្តដ្ឋចស្សកាលទេតា បដ្ឋាយ យាតាបិតទេរា ទាឌក្សលំ កច្ឆន្តា អាឌាយ កច្ឆន្តិ ទេសាញ្ចអសចស្សកាលទេតា បត បដ្ឋាយ ទេស្វច ពាហុលំ កន្ត្វា ឌិណ្ណបដិសន្ថរហំ កទេរាតិ

រញ្ញោ ច អគ្គមហេសិយា កុរុង្គទេវី នាម ធីតា អហោសិ ឧត្តមរូបធរា។ សា តស្ស ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា អញ្ញត្ថ អនភិរតា តស្ស កុករលង្ឃាតមេវ អាកង្ខតិ។ តេសំ អភិណ្ហទស្សនេន អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធចិត្តានំ អន្តោរាជកុលេយេវ បដិច្ឆន្នោកាសេ អជ្ឈាចារោ បវត្តតិ។ គច្ឆន្តេ កាលេ បរិចារិកាយោ ញត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា កុជ្ឈិត្វា អមច្ចេ សន្និបាតេត្វា – "ឥមិនា ចណ្ឌាលបុត្តេន ឥទំ នាម កតំ, ឥមស្ស កត្តព្វំ ជានាថា"តិ អាហ។ អមច្ចា "មហាបរាធោ ឯស, នានាវិធកម្មការណា ការេត្វា បច្ឆា ឃាតេតុំ វដ្ដតី"តិ វទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ កុមារស្ស បិតា អារក្ខទេវតា តស្សេវ កុមារស្ស មាតុ សរីរេ អធិមុច្ចិ។ សា ទេវតានុភាវេន រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – "មហារាជ, នាយំ កុមារោ ចណ្ឌាលោ, ឯស កុមារោ មម កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តោ កោសលរញ្ញោ បុត្តោ, អហំ 'បុត្តោ មេ មតោ'តិ មុសា អវចំ, អហមេវ 'តុម្ហាកំ បច្ចាមិត្តស្ស បុត្តោ'តិ ញាតិយា ញត្វា អាមកសុសានេ ឆឌ្ឌាបេសិំ, អថ នំ ឯកោ ឯឡកបាលកោ បដិជគ្គិ, សោ អត្តនោ ឯឡកការុ យទត្ថិស្ស នគិយា បចារេហិ, អថ នំ តុម្ហាកំ តុម្ហាកំ ខេហ ខិណ្ណបដិសន្ថារកោ ចណ្ឌាលោ ទិស្វា បោសេសិ, សចេ ន សទ្ទហថ, តេ សទ្ធិំ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆថា"តិ។

រាជា ញាតិំ អាទិំ កត្វា សទ្ធិំ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិត្វា តថេវ តំ បវត្តិំ សុត្វា "ជាតិសម្បន្នោ អយំ កុមារោ"តិ តុដ្ឋោ តំ ន្ហាបេត្វា អលង្ការាបេត្វា តស្សេវ ធីតរំ អទាសិ។ តស្ស បន ឯឡកានំ បាលិតត្តា "ឯឡកកុមារោ"តិ នាមំ អកំសុ។ អថស្ស រាជា សេនាវាហនំ ទត្វា – "គច្ឆ អត្តនោ បិតុ សន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហា"តិ តំ ឧយ្យោជេសិ។ សោបិ កុរុង្គទេវិំ អាទាយ គន្ត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ។ អថស្ស ពារាណសិរាជា "អសិក្ខិតសិប្បោ អយ"ន្តិ សិប្បសិក្ខាបនត្ថំ ឆឡង្គកុមារំ នាម អាចរិយំ បេសេសិ។ សោ តស្ស "អាចរិយោ មេ"តិ សេនាបតិដ្ឋានំ អទាសិ។ អបរភាគេ កុរុង្គទេវី តេន សទ្ធិំ អនាចារំ អកាសិ។ សេនាបតិនោបិ បរិចារកោ ធនន្តេវាសី នាម អត្ថិ។ សោ តស្ស ហត្ថេ កុរុង្គទេវិយា វត្ថាលង្ការាទីនិ បេសេសិ។ សា តេនបិ សទ្ធិំ បាបមកាសិ។ កុមារោ តំ ការណំ អាហរិត្វា ធនស្សន្តេ "ទិដ្ឋា មយា"តិអាទិមាហ។

តត្ថ ទេវិយទ្ធីតិ ទេវិយោខិយា យល្ហិទិតាករា។ ឆឡង្គកុមារធនន្តេវាសិនាតិ ឯឡកកុមារេន បត្ថយមានាបិ ឆឡង្គកុមារសេនាបតិនា ច តស្សេវ បរិចារកេន ធនន្តេវាសិនា ច សទ្ធិំ បាបមកាសិ។ ឥទំ អនាចារំ ឥត្ថិយោ ទុស្សីលា បាបធម្មា, តេនាហំ តា ន បស្សាមីតិ ឥទំ យថាសត្តោ អតីតំ អាហរិត្វា ទស្សេសិ។ សោ ហិ តទា ឆឡង្គកុមារោ អហោសិ, តស្មា អត្តនា ទិដ្ឋការណំ អាហរិ។

បច្ចុប្បន្នវត្ថុម្បិ អតីតេ កោសលរាជា ពារាណសិរជ្ជំ គហេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិំ គព្ភិនិម្បិ អគ្គមហេសិំ កត្វា សកនគរមេវ គតោ។ សា អបរភាគេ បុត្តំ វិជាយិ។ រាជា អបុត្តកត្តា តំ បុត្តសិនេហេន បោសេត្វា សព្ពសិប្បានិ សិក្ខាបេត្វា វយប្បត្តំ "អត្តនោ បិតុ សន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហា"តិ បេសេសិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា រជ្ជំ ការេសិ។ អថស្ស មាតា "បុត្តំ បស្សិស្សាមី"តិ កោសលរាជានំ អាបុច្ឆិត្វា មហាបរិវារា ពារាណសិំ គច្ឆន្តី ទ្វិន្នំ រដ្ឋានំ អន្តរេ ឯកស្មិំ និគមេ និវាសំ គណ្ហិ។ តត្ថេវេកោ បញ្ចាលចណ្ឌោ នាម ព្រាហ្មណកុមារោ អត្ថិ អភិរូបោ។ សោ តស្សា បណ្ណាការំ ឧបនាមេសិ។ សា តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា តេន សទ្ធិំ បាបកម្មំ កត្វា កតិបាហំ តត្ថេវ វីតិនាមេត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា បុត្តំ ទិស្វា លហុំ និវត្តិត្វា បុន តស្មិំយេវ និគមេ និវាសំ គហេត្វា កតិបាហំ តេន សទ្ធិំ អនាចារំ ចរិត្វា កោសលនគរំ

គតា។ សា តតោ បដ្ឋាយ នពិរេស្សវ តំ តំ ការណំ វត្វា “បុត្តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមី”តិ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា គច្ឆតិ ច អាគច្ឆតិ ច តស្មិំ និគមេ អឌ្ឍមាសមត្តំ តេន សទ្ធិំ អនាចារំ ចរិ។ សម្ម បុណ្ណមុខ, ឥត្ថិយោ នាមេតា ទុស្សីលិ មុសាវាទិនិយោតិ ឥទម្បិ អតីតំ ទស្សេន្តោ មហាសត្តោ “ឯវមេតា”ន្តិអាទិមាហ។

តត្ថ ព្រហ្មទត្តស្ស មាតរន្តិ ពារាណសិរជ្ជំ ការេន្តស្ស ព្រហ្មទត្តកុមារស្ស មាតរំ។ តទា កិរ កុណាលោ បញ្ចាលចណ្ឌោ អហោសិ, តស្មា តំ អត្តនា ញាតការណំ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។

ឯតា ចាតិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឯតាច បញ្ច ឥត្ថិយោ បាបមកំសុ, ន អញ្ញាតិ សញ្ញា យា ករិ, អថ ខោ ឯតា ច អញ្ញា ច ពហូ បាបកម្មការិកាតិ។ ឥទម្បិ ឋានេ ឋត្វា លោកេ អតិចារិនិំ វត្វា កច្ឆេតព្ពាតិ។ ជគតីតិ យថា ជគតិសង្ខាតា មហី សមានរត្តា បដិឃាការេចេន សព្ពាសុ សមានរត្តា ហុត្វា សា ចតុន្នំ ឥតរីតរាបតិដ្ឋា ឧត្តមានញ្ច អធមានញ្ច បតិដ្ឋា ហោតិ, តថា ឥត្ថិយោបិ កិលេសវសេន សព្ពាសម្បិ ឧត្តមាធមានំ បតិដ្ឋា ហោន្តិ។ ឥត្ថិយោ ហិ ឆក្កានំ លក្ខណាតា កេនចិ សទ្ធិំ បាបំ ករោន្តិ នាម។ សព្ពសហាតិ យថា ច សា សព្ពមេវ សហតិ ន ឆិជ្ជតិ ន កុប្បតិ ន ចលតិ, តថា ឥត្ថិយោ សព្ពម្បិ បុរិសេ លោកស្សាទវសេន សហន្តិ។ វសេ តាសំ កោចិ បុរិសោ ចិត្តេ បតិដ្ឋិតោ ហោតិ, តស្ស រក្ខណត្ថំ ន ឆិន្ទន្តិ ន ចលន្តិ ន កោលាហលំ ករោន្តិ។ យថា ច សា ន កុប្បតិ ន ចលតិ, ឯវំ ឥត្ថិយោបិ មេថុនធម្មេន ន កុប្បន្តិ ន ចលន្តិ, ន សក្កា តេន បូរេតុំ។

ចាឡ្អមិកោតិ ទដ្ឋមិកោ។ បញ្ញាចុឆាតិ មុខស្ស ចេច ចតុគ្គញ្ញា ចរណានំ ចរេវេតំ វុត្តំ។ សុទ្ធទន្តាតិ សុលុទ្ធា សុបចុរោសា។ តនិត្ថិយោតិ យថា ហិ សីហស្ស មុខេ បញ្ចាវុធា ច ហត្ថបាទាតិ បញ្ញាចុឆាតិ, តថា ឥត្ថីនម្បិ រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពាតិ បញ្ញាចុឆាតិ។ យថា សោ អត្តនោ នក្ខ គណ្ហន្តោ តេហិបិ បញ្ញាហិ គណ្ហាតិ, តថា តាបិ កិលេសនក្ខ គណ្ហមានា រូបាទីហិ អាចុធេហិ បហរិត្វា គណ្ហន្តិ។ យថា សោ គក្ខឡជ្ឈ បសយ្ហាហារតិ, ឯវំ ឯតាបិ គក្ខឡអា បសយ្ហាហារិកា។ តថា ហេតា ថិរសីលេបិ បុរិសេ អត្តនោ ពលេន បសយ្ហការំ កត្វា សីលចិនាសំ បាបេន្តិ។ យថា សោ បរហិំសនេ រតោ, ឯវមេតាបិ កិលេសវសេន បរហិំសនេ រតា។ តាទិសាតិ តា ឯវំ អក្ខាយមានាការា ន ចិស្សសេ នរោ។

កបណិយោតិ កាមិកាមិយោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សម្ម បុណ្ណមុខ, យាទេតាតិ ឥត្ថីនំ “វេសិយោ”តិអាទីនិ នាមានិ, ន ឯតាតិ តាសំ សភាវនាមានិ។ ន ហេតា វេសិយោ នាម កបណិយោ នាម ពន្ធកិយោ នាម, សភាវនាមេតា បន វធិកាយោ នាម ឯតាយោ, យា ឯតា វេសិយោ នារិយោ កបណិយោតិ វុច្ចន្តិ។ វធិកាយោតិ សាមិកឃាតិកាយោ។ ឯវមេតា បហរិត្វា មហាសត្តោ ឧត្តរិម្បិ ទីបេន្តោ អាហ –

“យាយា ចេតា បវិធី ច, សោភា វោរា ទុបទ្ធា;

ឃរា ច ពន្ធនា ឯតា, យន្ធុបិយា ក្រុហាសយា;

តាសុ យោ វិប្បរេ វេរិយោ, យោ តវេសុ តវាឆយោ”តិ (ជា· ១·១៧·១១ប);

ចេលិកតាតិ កតចេលិយោ· យថា ហិ យោធេត្វា ពន្ធិត្វា អដវិយំ ឋិតចោរោ ឆត្តំ វិលុម្បតិ, ឯវមេវតាបិ កិលេសវសំ នេត្វា ឆត្តំ វិលុម្បន្តិ· យទិទាច ជិន្ទាតិ វិសមិស្សកា សុរា វិយ· យថា សា វិការំ ជនេស្សតិ, ឯវមេវតាបិ អញ្ញាសុ បុរិសេសុ សារត្តា កិច្ចាកិច្ចំ អជានន្តិយោ អញ្ញានិ កត្តព្ពានិ អញ្ញានេវ ករោន្តិយោ វិការំ ជនេស្សន្តិ· ចាចាសត្តុតិយោតិ យថា ចាលិនោ អត្តនោ កណ្ឋស្ស ចណ្ណេវ ករោតិ, ឯវមេវតាបិ អត្តនោ អក្រោធំ បដិច្ឆាទេត្វា ក្រោធេវ បកាសេន្តិ· វិបរិវត្តនិយោតិ យថា ព្យស្សមិកស្ស សិង្គំ បរិវត្តិត្វា ឋិតំ, ឯវំ លហុចិត្តតាយ វិបរិវត្តនិយោវ ហោន្តិ· រូបកមិវាតិ រូបកោ វិយ មុសាវាទិតាយ ភុជិត្វា នាយ· សោភណ្ឌមិវាតិ យថា បដរបដិច្ឆន្នា ក្រុមក្រុបិ, ឯវំ វត្ថាលង្ការបដិច្ឆន្នា ហុត្វា វិចរន្តិ· យថា ច កវចនេហិ បដិច្ឆន្នា អាចារេជិ អក្កន្តា បាជភុក្កា ជនេតិ, ឯវមេវតាបិ វិស្សាសេន រូបសេវិយនាតា· បាតាលមិវាតិ យថា មហាសមុទ្ទេ បាតាលំ ទុប្បូរំ, ឯវមេវតាបិ មេថុនេន វិជាយនេន អលង្ការេនាតិ តីហិ ទុប្បូរា· តេនេវាហ – “តិណ្ណំ, ភិក្ខវេ, ធម្មានំ អតិត្តោ មាតុគាមោ”តិអាទិ·

រក្ខសីវិយាតិ យថា រក្ខសី តាយ មំសគិទ្ធតាយ ឆនេន ន សក្កា តោសេតុំ, ពាហុម្បិ ឆត្តំ បដិក្ខិបិត្វា មំសមេវ បត្ថេតិ, ឯវមេវតាបិ មេថុនគិទ្ធតាយ ពាហុនាបិ ឆនេន ន តុស្សន្តិ, ឆត្តំ អគណេត្វា មេថុនមេវ បត្ថេន្តិ· យមោវាតិ យថា យមោ ឯកត្តហនោ ន កិញ្ចិ បរិហរតិ, ឯវមេវតាបិ ជាតិសប្បុរិសាទីសុ ន កញ្ចិ បរិហរន្តិ, សព្ពំ កិលេសវសេន សីលាទិវិនាសំ បាបេត្វា ទុតិយចិត្តវារេ និរយំ រូបេន្តិ· សិខីរិវាតិ យថា សិខី សុចិម្បិ អសុចិម្បិ សព្ពំ ភក្ខតិ, តថេវតាបិ ហីនុត្តមេ សព្ពេ សេវន្តិ· នទីរូបយាមម្បិ ឯវមេវ នយោ· នេវកា វិនរាតិ ក្សត្វេត្ត ករលាចនំ, យត្ថ ឯតាសំ ការោ ហោតិ, តត្ថេវ ធាវន្តិ· នេរុតិ ហិមវតិ ឯកោ សុវណ្ណបព្ពតោ, តំ រូបគតា កាកាបិ សុវណ្ណវណ្ណាវ ហោន្តិ· យថា សោ, ឯវំ ឯតាបិ គិព្ពិសេ សការា អត្តានំ រូបគតំ ឯកសទិសំ កត្វា បស្សន្តិ·

វិសរុក្ខោតិ អម្ពសទិសោ កិំបក្ករុក្ខោ· សោ វណ្ណេនេវ ផលតិ, វណ្ណាទិសម្បន្នោ ច ហោតិ, តេន តំ វិនាសង្កា បរិភុញ្ជិត្វា មរន្តិ, ឯវមេវ តាបិ រូបាទិវសេន វណ្ណផលិតា រមណីយា វិយ ខាយន្តិ· សេវិយមានា បន មរាជំ រូបបានេត្វា អបាយេសុ បាតេន្តិ· តេន វុត្តំ –

“អាយតិំ ទោសំ នញ្ញាយ, យោ កាមេ បដិសេវតិ;

វិបាកន្តេ ហនន្តិ នំ, កិំបក្កមិវ ភក្ខិត”ន្តិ (ជា· ១·១·ប៥);

យថា ចា វិសរុក្ខោ វណ្ណផលិតោ សទា អភត្តាចតោ ហោតិ, ឯវមេវតាបិ សីលាទិវិនាសកធម្មេន· យថា វិសរុក្ខស្ស មូលម្បិ តចោបិ បត្តម្បិ បុប្ផម្បិ ផលម្បិ វិសមេវាតិ វណ្ណផលេ, តថេវ តាសំ រូបម្បិ…បេ… ផោដ្ឋព្ពម្បិ វិសមេវាតិ វិសរុក្ខោ វិយ វណ្ណផលិតាតិយោតិ·

“បត្តុវេទ្វា”តិ កាឆាតាគេន្ត ជាយត្វំ បិតរំ ការុំ ឧបយាហ។ តត្ថ រតនត្តយាទិគុណេ ឃាតិ សាមិកេហិ ទុល្លភម្ពតានំ រតនានំ អត្តរាយការា

ឋាតិគុណា ឧតានិ បរេសំ ទត្វា អនាចារំ ចរន្តិ។

ឥតោ បរំ នានប្បការេន អត្ថតោ ឆព្ពគ្គាទិលិង្គំ ទស្សេន្តោ អាហ –

“ចត្តារិមានិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, យានិ វត្ថូនិ កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តិ, តានិ បរកុលេ ន វាសេតព្ពានិ, គោណំ ធេនុំ យានំ ភរិយា។ ចត្តារិ ឯតានិ បណ្ឌិតោ ធនានិ ឃរា ន វិប្បវាសយេ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាចា –

៦៥៩

‘គោណំ ធេនុញ្ច យានញ្ច, ភរិយំ ញាតិកុលេ ន វាសយេ;

ភញ្ជន្តិ រថំ អយានកា, អតិវាហេន ហនន្តិ បុង្គវំ;

ទោហេន ហនន្តិ វច្ឆកំ, ភរិយា ញាតិកុលេ បទុស្សតី’”តិ។

“ឆ យិមានិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, យានិ វត្ថូនិ កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តិ –

៦៦០

‘អគុណំ ធនុ ញាតិកុលេ ច ភរិយា, បារំ នាវា អក្ខភគ្គញ្ច យានំ;

ទូរេ មិត្តោ បាបសហាយកោ ច, កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តី’”តិ។

“អដ្ឋហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី សាមិកំ អវជានាតិ – ទលិទ្ទតា, អាតុរតា, ជិណ្ណតា, សុរាសោណ្ឌតា, មុទ្ធតា, បមត្តតា, សព្ពកិច្ចេសុ អនុវត្តនតា, សព្ពធនអនុប្បទានេន។ ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, អដ្ឋហិ ឋានេហិ ឥត្ថី សាមិកំ អវជានាតិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាចា –

᪑᪙᪘᪨

“‘ᨴᩃᩥᨴ᩠ᨴᩴ ᩋᩣᨲᩩᩁᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ, ᨩᩥᨱ᩠ᨱᨠᩴ ᩈᩩᩁᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᨠᩴ;

ᨸᨾᨲ᩠ᨲᩴ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨸᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧ, ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮᩈᩩ ᩉᩣᨸᨶᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᨸ᩠ᨸᨴᩣᨶᩮᨶ, ᩋᩅᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠ’”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

“ᨶᩅᩉᩥ ᨡᩃᩩ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡ, ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨸᨴᩮᩣᩈᨾᩣᩉᩁᨲᩥ – ᩋᩣᩁᩣᨾᨣᨾᨶᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᨣᨾᨶᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᨴᩦᨲᩥᨲ᩠ᨳᨣᨾᨶᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨬᩣᨲᩥᨠᩩᩃᨣᨾᨶᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨸᩁᨠᩩᩃᨣᨾᨶᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᩣᨴᩣᩈᨴᩩᩔᨾᨱ᩠ᨯᨶᩣᨶᩩᨿᩮᩣᨣᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨾᨩ᩠ᨩᨸᩣᨿᩥᨶᩦ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᨶᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᩅᩣᩁᨭ᩠ᨮᩣᨿᩥᨶᩦ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩍᨾᩮᩉᩥ ᨡᩃᩩ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡ, ᨶᩅᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨸᨴᩮᩣᩈᨾᩣᩉᩁᨲᩥ᪨ ᨽᩅᨲᩥ ᨧ ᨸᨶᩩᨲ᩠ᨲᩁᩮᨲ᩠ᨳ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩴ –

᪑᪙᪙᪨

‘ᩋᩣᩁᩣᨾᩈᩦᩃᩣ ᨧ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ, ᨶᨴᩦ ᨬᩣᨲᩥ ᨸᩁᨠᩩᩃᩴ;

ᩋᩣᨴᩣᩈᨴᩩᩔᨾᨱ᩠ᨯᨶᨾᨶᩩᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ, ᨿᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨳᩦ ᨾᨩ᩠ᨩᨸᩣᨿᩥᨶᩦ᪨

᪑᪐᪐᪨

“‘ᨿᩣ ᨧ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᩮᩣᨠᨶᩈᩦᩃᩣ, ᨿᩣ ᨧ ᩈᨴ᩠ᩅᩣᩁᨮᩣᨿᩥᨶᩦ;

ᨶᩅᩉᩮᨲᩮᩉᩥ ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ, ᨸᨴᩮᩣᩈᨾᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ’”ᨲᩥ᪨

“ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩃᩦᩈᩣᨿ ᨡᩃᩩ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨸᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡ, ᨮᩣᨶᩮᩉᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨸᩩᩁᩥᩈᩴ ᩋᨧ᩠ᨧᩣᨧᩁᨲᩥ – ᩅᩥᨩᨾ᩠ᨽᨲᩥ, ᩅᩥᨶᨾᨲᩥ, ᩅᩥᩃᩈᨲᩥ, ᩅᩥᩃᨩ᩠ᨩᨲᩥ, ᨶᨡᩮᨶ ᨶᨡᩴ ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨲᩥ, ᨸᩣᨴᩮᨶ ᨸᩣᨴᩴ ᩋᨠ᩠ᨠᨾᨲᩥ, ᨠᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᨳᩅᩥᩴ ᩅᩥᩃᩥᨡᨲᩥ, ᨴᩣᩁᨠᩴ ᩏᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨥᨲᩥ ᩏᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨥᩣᨸᩮᨲᩥ , ᨠᩦᩊᨲᩥ ᨠᩦᩊᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨧᩩᨾ᩠ᨻᨲᩥ ᨧᩩᨾ᩠ᨻᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨲᩥ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨸᩮᨲᩥ, ᨴᨴᩣᨲᩥ, ᨿᩣᨧᨲᩥ, ᨠᨲᨾᨶᩩᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᩏᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᨶᩦᨧᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᩋᩅᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᩅᩥᩅᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᨽᩣᩈᨲᩥ, ᨶᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨣᩦᨲᩮᨶ ᩅᩣᨴᩥᨲᩮᨶ ᩁᩮᩣᨴᩥᨲᩮᨶ ᩅᩥᩃᩈᩥᨲᩮᨶ ᩅᩥᨽᩪᩈᩥᨲᩮᨶ ᨩᨣ᩠ᨥᨲᩥ, ᨸᩮᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨠᨭᩥᩴ ᨧᩣᩃᩮᨲᩥ, ᨣᩩᨿ᩠ᩉᨽᨱ᩠ᨯᨠᩴ ᩈᨬ᩠ᨧᩣᩃᩮᨲᩥ, ᩐᩁᩩᩴ ᩅᩥᩅᩁᨲᩥ, ᩐᩁᩩᩴ ᨸᩥᨴᩉᨲᩥ, ᨳᨶᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨠᨧ᩠ᨨᩴ ᨴᩔᩮᨲᩥ, ᨶᩣᨽᩥᩴ

ទស្សេតិ, អក្ខិំ និខនតិ, ភមុកំ ឧក្ខិបតិ, ឱដ្ឋំ ឧបលិខតិ, ជិវ្ហំ និល្លាលេតិ, ទុស្សំ មុញ្ចតិ, ទុស្សំ បដិពន្ធតិ, សិរំ មុញ្ចតិ, សិរំ ពន្ធតិ។ ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ចត្តាលីសាយ ឋានេហិ ឥត្ថី បុរិសំ អច្ចាវទតិ។

“បញ្ចវីសាយ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី បទុដ្ឋា វេទិតព្វា ភវតិ – សាមិកស្ស បវាសំ វណ្ណេតិ, បវុដ្ឋំ ន សរតិ, អាគតំ នាភិនន្ទតិ, អវណ្ណំ តស្ស ភណតិ, វណ្ណំ តស្ស ន ភណតិ, អនត្ថំ តស្ស ចរតិ, អត្ថំ តស្ស ន ចរតិ, អកិច្ចំ តស្ស ករោតិ, កិច្ចំ តស្ស ន ករោតិ, បរិទហិត្វា សយតិ, បរម្មុខី និបជ្ជតិ, បរិវត្តកជាតា ខោ បន ហោតិ កុក្កុយិយជាតា, ទីឃំ អស្សសតិ, ទុក្ខំ វេទយតិ, ឧច្ចារបស្សាវំ អភិណ្ហំ គច្ឆតិ, វិលោមមាចរតិ, បរបុរិសសទ្ទំ សុត្វា កណ្ណសោតំ វិវរមោទហតិ, និហតភោគា ខោ បន ហោតិ, បដិវិស្សកេហិ សន្ថវំ ករោតិ, និក្ខន្តបាទា ខោ បន ហោតិ វិសិខានុចារិនី, អតិចារិនី ខោ បន ហោតិ និច្ចំ សាមិកេ អគារវា បទុដ្ឋមនសង្កប្បា, អភិណ្ហំ ទ្វារេ តិដ្ឋតិ, កច្ឆានិ អង្គានិ ថនានិ ទស្សេតិ, ទិសោទិសំ គន្ត្វា បេក្ខតិ។ ឥមេហិ ខលុ សម្ម បុណ្ណមុខ, បញ្ចវីសាយ ឋានេហិ ឥត្ថី បទុដ្ឋា វេទិតព្វា ភវតិ។ ភវតិ ច បនេត្ថ វាក្យ –

១០១។

‘បវាសំ តស្ស វណ្ណេតិ, គតំ តស្ស ន សោចតិ;

ទិស្វាន បតិមាគតំ នាភិនន្ទតិ, ភត្តារវណ្ណំ ន កទាចិ ភាសតិ;

ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០២។

‘អនត្ថំ តស្ស ចរតិ អសញ្ញតា, អត្ថញ្ច ហាបេតិ អកិច្ចការិនី;

បរិទហិត្វា សយតិ បរម្មុខី, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៣។

‘បរិវត្តជាតា ច ភវតិ កុក្កុយី, ទីឃញ្ច អស្សសតិ ទុក្ខវេទិនី;

ច្ចារបស្សាវយកិលិញ្ញានន្តិ, ឯតេ បញ្ញាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៣។

‘វិលោលុបយាវរតិ អកិច្ចការិនី, សង្គំ និស្សាយេតិ បរស្ស ការវេតា;

និហតតេកាកា ច ករោតិ សក្កច្ចំ, ឯតេ បញ្ញាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៤។

‘កិរេន្ត លទ្ធំ គណិនាកតំ ធនំ, ចិត្តំ ចិភាវេតិ ក្យោន្ត សមុគ្គតំ;

បដិចិស្សេកហិ ច ករោតិ សក្កច្ចំ, ឯតេ បញ្ញាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៥។

‘និគ្គត្តបិគា ចិសិលាត្យចារិនី, និច្ចញ្ញា សាមិមិប្បញ្ញយានសា;

អតិចារិនី ហោតិ អបេតគារវា, ឯតេ បញ្ញាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៦។

‘អភិក្ខណំ តិដ្ឋតិ ទ្វារមូលេ, ថនានិ កច្ឆានិ ច ទស្សយន្តី;

ទិសោទិសំ បេក្ខតិ ភន្តចិត្តា, ឯតេ បញ្ញាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៧។

‘សព្វា នទី វង្កគតី, សព្វេ កដ្ឋមយា វនា;

ສທ຺ຖິຕ຺ວິເຍາ ກເຣຣ ປາປໍ, ລກຍາເຕ ຄິຈາຕເກ໌

໑໐໙໌

‘ສເຈ ລເຄຊ ທນ໌ ຈາ ຣເທາ ຈາ, ຄິຈາຕກໍ ຈາປິ ລເຄຊ ຕາຍີນໍ;

ສທ຺ຖາຈ ຊາຕ຺ວີ ກຍິຣໍ ຄ຺ ປາປໍ, ອທ຺ຖາ ອລຕ຺ວ ປີເຜສປ຺ປິຄາປິ ສທ຺ຖິ໌

໑໑໐໌

‘ຄຣາຄຍາຣາຍກຣາສຸ ຄາຣິສຸ, ອເຄກຂິຕ຺ຕາສຸ ອຄິກ຺ກທາສຸ ຈ;

ສທ຺ຖາຕ຺ວ ຄາປີຕິກຣາປິ ເຈ ສິຍາ, ຄ ຂິສ຺ສເສ ຕິຕ຺ວສຍາ ທິ ຄາຣິເຍາ”’ຕິ໌

ຕຕ຺ວ ເກາທໍ ເຂຄຸຕ຺ຕິ ລິກ຺ຂິປລ຺ລາເສຄ ຖຸຕ຺ຕິ໌ ຍາຕິກຸເລ ປຄຸສ຺ສຕີຕິ ຕຕ຺ວ ສາ ຄິກ຺ຂຍາ ທຸຕ຺ວາ ຕຣຸທກາລເຕາ ປຊ຺ຊາຍ ຂິສ຺ສາສເກທິ ຊາສາຊີທິປິ ສທ຺ຖິ ອຄາຈາຣໍ ຈຣຕິ, ຍາຕກາ ຍາຕ຺ວາປິ ຄິກ຺ກທໍ ຄ ກເຣາຄ຺ຕິ, ອຕ຺ຕເຄາ ອກິຕ຺ຕິ ປຣິທຣຍາຄາ ອຊາຄຕ຺ຕາ ຂິຍ ເທາຄ຺ຕິ໌ ອຄຕ຺ວຈຣາຄີຕິ ອຈຣິຕຕ຺ຖາຄິ ອຕ຺ວາຄິ, ອກິຈ຺ຈກາຣາຄີຕິ ອເຕ຺ວາ໌ ອກຸທຄ຺ຕິ ຂຍາຣທິຕໍ໌ ປິປສທາຍເກາຕິ ຊຸຍິເຕ຺ວາ໌

ຂລິທ຺ທາຕິ ຂລິທ຺ທາຍ໌ ເສສປເຂສຸປິ ຯເສຈ ຄເຍາ໌ ຕຕ຺ວ ຂລິເທ຺ທາ ອລຊ຺ຊາຣາຊີຄໍ ອກາຈເຕາ ກິເລເສຄ ສຊ຺ຄິຕ຺ຕໍ ຄ ສເກ຺ກາຕີຕິ ຕໍ ອຈຊາຄາຕິ໌ ກິລິເຄາ ຈຕຸກາຍກິເລສກາເຍທິ ສຊ຺ຄິຕ຺ຕໍ ຄ ສເກ຺ກາຕິ໌ ຊຣາຂິເຍ຺ຍາ ກາຍິກຈາຈສິກທຸທ຺ທາຣຕິສເຍເຕ຺ວາ ຄ ເທາຕິ໌ ຊຸຣາເສາເຍ຺ຍາ ຕສ຺ສາ ທຕ຺ວປິຍອທ຺ທຄາຊີຄິປິ ຊຸຣາຍຣເຍ຺ຍາຈ ປເຈເສຕິ໌ ຍຸເທ຺ທາ ອທ຺ທຍາເລາ ຣຕິກຸສເລາ ຄ ເທາຕິ໌ ປຍເຕ຺ວາ ຊາສິເສາເຍ຺ຍາ ທຸຕ຺ວາ ຍຣຊາສີທິ ສທ຺ຖິ ສໍຈສຕິ, ກຣິຍໍ ປຄ ອເກ຺ກາສຕິ ປຣິການສຕິ, ເຕຄ ຄໍ ອຈຊາຄາຕິ໌ ສຕ຺ຕາກິເຈ຺ຈສຸ ອຄຸຈຕຕ຺ຄິ “ອຍໍ ຄິເຕ຺ວເຊາ, ຍເຍຈ ອຄຸຈຕຕ຺ຕີ”ຕິ ຕໍ ອເກ຺ກາສຕິ ປຣິການສຕິ໌ ເຍາ ປຄ ສຕ຺ຖາ ຂຄໍ ອຄຸປ຺ປເຂຕິ ກຸຊຸຍ຺ຍໍ ປຊິຖ຺ຖາເປຕິ, ຕສ຺ສ ກຣິຍາ ສຕ຺ຖາ ຂຄສາຣໍ ທເຕ຺ວ ກຕ຺ວາ ຕໍ ຊາສໍ ຂິຍ ອຈຊາຄາຕິ, ຊຸຖ຺ຖຍາຄາ “ເກາ ຕຍາ ອເຕ຺ວາ”ຕິ ຍຣເຕາປິ ຄໍ ຄິກ຺ຂທ຺ທຕິ໌ ຍຸທ຺ທປຕຕ຺ຄິ ຍຸທ຺ທກາຈປ຺ປຕ຺ຕິ໌

ປເຊາສຍາທຣຕີຕິ ສາຍິເກ ປເຊາສໍ ອາທຣຕິ ຊຸສ຺ສຕິ, ປິປກຍໍ ກເຣາຕີຕິ ອເຕ຺ວາ໌ ອາຣາຍກາຍຄສີລິຕິ ສາຍິກໍ ອາປຸຈ຺ຖາ ຈາ ອຄາປຸຈ຺ຖາ ຈາ ອກິກ຺ກມຸປປ຺ປາຣາຍາຊີສຸ ອຊ຺ຖາຕຣໍ ກຕ຺ວາ ຕຕ຺ວ ອຄາຈາຣໍ ຈຣິຕ຺ວາ “ອຊ຺ຊ ຍຍາ ອາຣາເຍ ຣຸກ຺ຂເຂຈຕາຍ ຍາລິກຍໍ ກຕ”ຕ຺ຕິອາຊີຄິ ຈຕ຺ວາ ຍາລສາຍິກໍ ສຊ຺ຖາເປຕິ໌ ປລ຺ລິເຕາ ປຄ “ອທ຺ທາ ຯສາ ຕຕ຺ວ ອຄາຈາຣໍ ຈຣຕີ”ຕິ ປຸຄ ຕສ຺ສາ ກຕ຺ຄໍ ຄ ເຂຕິ໌ ຯຈໍ ສຕ຺ຖປເຂສຸປິ ອເຕ຺ວາ

ចេមិតទ្ធោ៉ បទក្យុលត្ថិ ឃត្ថិដ្ឋ ឃយ្គុត្តាឌិត ពោហ៉ ត៌ ឃា "អឃុកក្យុទល ទេ ចង្គិ បទឃោឌិតា អត្តិ, តាចកាលិក៌ ឌិត្ថក៌ អត្តិ, ត៌ ឃាទេឆី"តិអាឌិតិ ចត្វា កន្ធតិ៉ តិទេល្លាកតឃីលិតិ ចាតបិតត្តទាឌិហិ ឡូទេលិកតឃីលិ៉ ឃក្វាទេដ្ឋាឃិតិតិ អត្តទេតា អក្កបក្ខក្កាតិ ឌទេឃ្សត្តិ ឃក្វាទេទ តិដ្ឋតិ៉

អក្ខាចទតីតិ អតិក្កមុ្ម ចទតិ, ឃាយិកឃ្ស ឃត្តិទេក ឌិតាច អញ្ញាឃ្ស តិយិត្ត៌ ឌទេឃ្សតីតិ អទេត្វា៉ ចិឌយុក្កតីតិ "អហ៌ ត៌ ឌិទ្វា ចិឌយុក្កិឃ្សាយិ, តាឃ ឃញ្ញាឃ ឡូកាឃឃ្ស អត្តិកាច៌ ចា តត្តិកាច៌ ចា ឌាទេតឃ្យាឃី"តិ បឆយទេយច កតឃទេក្កតា ចា ហុត្វា អកតឃទេក្កតា ចាបិ "ឲច៌ ឲឃ យឃិ ពន្ធឹឃ្សតី"តិ ឃាយិកឃ្ស បទេឃ្ស ឌិតាច ចិឌយុក្កតិ ចិឌយុក្កត៌ ឌទេឃ្សតិ៉ ចិតយតីតិ កិក្ខិទេឆច ក្ខុយិឃ៌ បិទេតត្វា ត៌ ដ្ឋក្កិបត្តិ ចិឃ ឡូតយិត្វា បិដ្ឋ ឌទេឃ្សតិ៉ ចិលឃតីតិ កយតាឌិហិ ចា ពូទិឃាបទេឆហិ អលក្កាទេទត ចា ចិលិឃ៌ ឌទេឃ្សតិ៉ ចិលឌ្ឋតីតិ លឌ្ឋត្តិ ចិឃ ចទេត្វត ឃទី៌ ឈាទេឆតិ, កចាដ៌ ចា កិត្តិ ចា អល្លិឃតិ៉ តទេឡតាតិ បិឌតទេឡត បិឌត៌, ហត្វតទេឡត ហត្វត៌ ឈទេដ្ឋតិ៉ កទេដ្ឋតាតិ ឌល្គទេកត៉ ឌាទេកត្តិ អត្តទេតា ចា បុត្ត៌ អញ្ញាឃ្ស ចា បុត្ត៌ កទេហត្វា ដ្ឋក្កិបតិ ចា ដ្ឋក្កិបិទេបតិ ចា៉ កិឡអតីតិ ឃឃ៌ ចា កិឡអតិ, ឌាទក៌ ចា កិឡអាទេបតិ៉ ឆ្យុត្តាឌីឃុបិ ឲទេឃច តទេឃា៉ ឌឌាតីតិ តឃ្ស កិក្ខិទេឆច ឆល៌ ចា បុប្ឆ៌ ចា ទេឆតិ៉ ឃាចតីតិ តទេយច បដិឃាចតិ៉ អត្យុកទេទាតីតិ ឌាទទេកត កត៌ កត៌ អត្យុកទេទាតិ៉ ដ្ឋត្តិ យហាឃដ្ឋចទេឃត ចា ទេឆាយតចទេឃត ចា ដ្ឋត្ថ៉ តិចត្តិ យត្តឃដ្ឋចទេឃត ចា អយតាបចចទេតត ចា បទិកចចចទេតត ចា តិច៉ អចិត្តត្តិ ពាហុឌតយទេឡ្យអប្បដិត្តត្ត៉ ចិចិត្តត្តិ ទទេហា បដិត្តត្ត៉ តទេត្តតាតិ ឲទេពហិ តត្តាឌីហិ តិយិត្ត៌ កទេទាតិ៉ ពត្វ ទេទាឌិទេពត តិយិត្តកទេទណត ទត្តិ ឌេទេច ចឃ្សទេត្ត ចាតបិទេតត ហត្តិ អាទេទាទេបត្វា ទេឃដ្ឋិបុទេត្វត តិពាឃ បុទេទាហិតព្រាហុ្មលិឃា ចត្វ កទេឆតទ្ធា៉ ឌល្លីតិ យហាហឃិត៌ ហឃតិ, ឲចម្បិ តិយិត្ត៌ កទេទាតិ ៉ កន្ធត្តិ ដ្ឋបកន្ធក៌ ដ្ឋបលិឡតីតិ ឌទេត្តហិ ដ្ឋបលិឡតិ៉ ឃិទេឃត្តិ ពោឃចដ៌ ឲច៌ ពោឃាត៌ ទេយាចតពាត្តទេតហិបិ បទេបុទិឃាត៌ តិយិត្ត៌ កទេទាតិ, តិឃាទេយត្វា ចា អតិឃាទេយត្វា ចា ពោឌិទេឆច ឃាទឌ្ឋឃ្សតីតិបិ កទេទាតិទេឃច៉

បដ្ឋា ទេចឌិតទ្ធា កចតីតិ អឃ៌ យឃិ បដ្ឋា ក្យុឌ្ឋា, កុឌ្ឋិព្វា ឆ បត យិទ្ធាចាទ៌ ចទតីតិ បល្លិទេតត ទេចឌិតទ្ធា កចតិ៉ បចាឃត្តិ "អឃុកាទេយ បឃុត្ត ឆត៌ តឃ្សតិ, កន្ធ ត៌ ឃាទេឆហិ, ទេចាហាទ៌ កទេទាហី"តិអាឌិតិ ចត្វា តម្ពិ កទេត អតាចាទ៌ ចទិត្យកាយា បចាឃ៌ ចទេល្លតិ៉ អតត្វត្តិ អចង្គិ៉ អកិត្តត្តិ អកត្តព្វាឃុត្តក៌ បទិឌហិត្វាតិ កាឡហ៌ តិចាទេឃត្វា៉ បទិចត្តកឌាតាតិ ពូទេតា ចិទេតា ឆ បទិចត្តយាតា៉ ក្យុក្កយិឃឌាតាតិ ទេកាលិហលឌាតា បិឌយ្យុទេល តិបត្តា បទិចាទិកា ដ្ឋដ្ឋាទេបតិ, ឌីប៌ ឌាលិទេបតិ, តាតប្បកាទ៌ ទេកាលិហល៌ កទេទាតិ, តឃ្ស កិទេលឃទតិ តាទេឃតិ៉ ឌ្យុក្ក ទេចឌឃតីតិ ឃីឃ៌ ទេយ ទុឌ្ឋតីតិអាឌិតិ ចឌតិ៉ ចិទេលិយយាចទតីតិ អាហាទ៌ ឃីតល៌ ពូត្តត្តឃ្ស ដ្ឋល្យាទេឆតីតិអាឌិត៌ ចទេឃត បត្តិកចុត្តិ ទេហាតិ៉ តិហតទេភកាតិ ឃាយិទេកត ឌ្យុក្កឃយុក្កតាត៌ ទេភកាត៌ ឃុទាទេលិលតាឌីហិ ចិតាឃិកា៉ ឃត្តចត្តិ កិទេលឃចទេឃត ឃត្តច៌ កទេទាតិ៉ តិក្កត្តបិឌាតិ ឌាទេឃ្ស ដ្ឋបឆាទេលាត្វាឃ តិក្កត្តបិឌា៉ ឃាយិទេកតិ បតិយិអកាទេទចត ឆ បដ្ឋយាតឃាឃ ឆ អតិចាទិតី ទេហាតិ៉

ឃត្តិតិ្តទេឃាតិ ឆទេបត្វា ចិបឃ្សតាឃ តត្យកតកិទេលឃា ទេឃឃា ឃត្តា ពូត្តិទេឃា បិប៌ កទេទឃ្យ៉ លកយាទេតតិ លត្តយាទេត, ឃ៌ចិឌ្ឋយាទេតតិ អទេត្វា៉ តិចាតទេកតិ ទទេហាយត្តតទេក បទិទេកឌទេក៉ ឈឃ៌ ចា ទទេហាចាតិ បិបកទលាត្វាឃ ឡូកាឃ៌ ចា បដិត្តតដ្ឋាត៌ ចា៉ កឃិទ៌ ត្ខតិ ឲត្វ ត្ខ-តិ តិបិពយត្ត៉ អលត្វាតិ អលង្គា៉ អឃទេយច ចា បិទេឆា, អញ្ញា ឃយ្យត្តបុទិឃ៌ អលកិត្វា បីឆឃប្បិតាបិ តទេតា បដិក្ក្យលតទេទតាបិ បិប៌ កទេទឃ្យ៉ អាទាយកទាឃ្ខតិ អកិទតិកាទិកាឃុ៉ អតិក្កហាឃ្ខតិ តិក្កទេហត ចិទេតត្យ អឃក្ក្យទេលាឃ្យាឃុ៉ តិត្វឃយាតិ ឃឆា តិត្ត្វ ដ្ឋត្តយាឆទេយឃុ ត

កញ្ចិ ញាយន្តិ ចារេតិ, តថា ឯតាបិ រហោ វា ឆណេ វា និវាតកេ វា សតិ ន កញ្ចិ បដិក្ខិបន្តិ។

តថា ហិ អតីតេ ពារាណសិយំ កណ្ឌរី នាម រាជា អហោសិ ឧត្តមរូបធរោ។ តស្ស ទេវសិកំ អដ្ឋ គន្ធករណ្ឌកសហស្សំ អាហរន្តិ។ តេនស្ស និវេសនេ បរិភណ្ឌំ កត្វា គន្ធករណ្ឌកេ ទាលេត្វា គន្ធទារូនិ កត្វា អាហារំ បចន្តិ។ ភរិយាបិស្ស អភិរូបា អហោសិ នាមេន កិន្នរា នាម។ បុរោហិតោបិស្ស សមវយោ បញ្ចាលចណ្ឌោ នាម ពុទ្ធិសម្បន្នោ អហោសិ។ រញ្ញោ បន បាសាទំ និស្សាយ អន្តោបាការេ ជម្ពុរុក្ខោ និព្ពត្តិ, តស្ស សាខា បាការមត្ថកេ ឱលម្ពតិ។ តស្ស ឆាយាយ ជេគុច្ឆោ ទុស្សណ្ឋានោ បីឋសប្បី វសតិ។ អថេកទិវសំ កិន្នរា ទេវី វាតបានេន ឱលោកេន្តី តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា រត្តិំ រាជានំ រតិយា សន្តប្បេត្វា តស្មិំ និទ្ទំ ឱក្កន្តេ សណិកំ ឧដ្ឋាយ សតា នានគ្គរសភោជនំ សុវណ្ណសរកេ បក្ខិបិត្វា ឧច្ឆង្គេ កត្វា សាដករជ្ជុយា វាតបានេន ឱតរិត្វា ជម្ពុំ អារុយ្ហ សាខាយ ឱរុយ្ហ បីឋសប្បិំ ភោជេត្វា បាបំ កត្វា អាគតមគ្គេនេវ បាសាទំ អារុយ្ហ គន្ធេហិ សរីរំ ឧព្ពដ្ដេត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ និបជ្ជតិ។ ឯតេនុបាយេន និពទ្ធំ តេន សទ្ធិំ បាបំ ករោតិ។ រាជា បន ន ជានាតិ។

សោ ឯកទិវសំ នគរំ បទក្ខិណំ កត្វា និវេសនំ បវិសន្តោ ជម្ពុឆាយាយ សយិតំ បរមការុញ្ញប្បត្តំ បីឋសប្បិំ ទិស្វា បុរោហិតំ អាហ – "បស្សេតំ មនុស្សបេត"ន្តិ។ "អាម, បស្សាមិ ទេវា"តិ។ "អបិ នុ ខោ, សម្ម, ឯវរូបំ បដិកូលំ កាចិ ឥត្ថី ឆន្ទរាគវសេន ឧបគច្ឆេយ្យា"តិ។ តំ កថំ សុត្វា បីឋសប្បី មានំ ជនេត្វា "អយំ រាជា កិំ កថេតិ, អត្តនោ ទេវិយា មម សន្តិកំ អាគមនំ ន ជានាតិ មញ្ញេ"តិ ជម្ពុរុក្ខស្ស អញ្ជលិំ បគ្គហេត្វា "សុណ សាមិ, ជម្ពុរុក្ខ និព្ពត្តទេវតេ, ឋបេត្វា តំ អញ្ញោ ឯតំ ការណំ ន ជានាតី"តិ អាហ។ បុរោហិតោ តស្ស កិរិយំ ទិស្វា ចិន្តេសិ – "អទ្ធា រញ្ញោ អគ្គមហេសី ជម្ពុរុក្ខេន គន្ត្វា ឥមិនា សទ្ធិំ បាបំ ករោតី"តិ។ សោ រាជានំ បុច្ឆិ – "មហារាជ, ទេវិយា តេ រត្តិភាគេ សរីរសម្ផស្សោ កីទិសោ ហោតី"តិ? "សម្ម, អញ្ញំ ន បស្សាមិ, មជ្ឈិមយាមេ បនស្សា សរីរំ សីតលំ ហោតី"តិ។ "តេន ហិ, ទេវ, តិដ្ឋតុ អញ្ញា ឥត្ថី, អគ្គមហេសី តេ កិន្នរាទេវី ឥមិនា សទ្ធិំ បាបំ ករោតី"តិ។ "សម្ម, កិំ វទេសិ, ឯវរូបិ បរមវិលាសសម្បត្តា កិំ ឥមិនា បរមជេគុច្ឆេន សទ្ធិំ អភិរមិស្សតី"តិ? "តេន ហិ តំ, ទេវ, បរិគ្គណ្ហាហី"តិ។

សោ "សាធូ"តិ រត្តិំ ភុត្តសាយមាសោ តាយ សទ្ធិំ និបជ្ជិត្វា "បរិគ្គណ្ហិស្សាមិ ន"ន្តិ បកតិយា និទ្ទូបគមនវេលាយ និទ្ទូបគតោ វិយ អហោសិ។ សាបិ ឧដ្ឋាយ តថេវ អកាសិ។ រាជា តស្សា អនុបទញ្ញេវ គន្ត្វា ជម្ពុឆាយំ និស្សាយ អដ្ឋាសិ។ បីឋសប្បី ទេវិយា កុជ្ឈិត្វា "ត្វំ អជ្ជ អតិចិរាយិត្វា អាគតា"តិ ហត្ថេន កណ្ណចូឡិកំ បហរិ។ អថ នំ "មា មំ កុជ្ឈ សាមិ, រញ្ញោ និទ្ទូបគមនំ ឱលោកេមី"ន្តិ វត្វា តស្ស គេហេ បាទបរិចារិកា វិយ អហោសិ។ តេន បនស្សា បហារេន សីហមុខកុណ្ឌលំ កណ្ណតោ គឡិត្វា រញ្ញោ បាទមូលេ បតិ។ រាជា "វដ្ដិស្សតិ ឯត្តក"ន្តិ តំ គហេត្វា គតោ។ សាបិ តេន សទ្ធិំ អតិចរិត្វា បុរិមនិយាមេនេវ គន្ត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ និបជ្ជិតុំ អារភិ។ រាជា បដិក្ខិបិត្វា បុនទិវសេ "កិន្នរាទេវី យថា ទិន្នំ សព្ពាលង្ការំ អលង្ករិត្វា ឯតូ"តិ អាណាបេសិ។ សា "សីហមុខកុណ្ឌលំ មេ សុវណ្ណការស្ស សន្តិកេ"តិ វត្វា នាគមិ, បុន បេសិតេ ច បន ឯកកុណ្ឌលាវ អាគមាសិ ។ រាជា បុច្ឆិ – "កហំ តេ កុណ្ឌល"ន្តិ? "សុវណ្ណការស្ស សន្តិកេ"តិ ។ សុវណ្ណការំ បក្កោសាបេត្វា "កិំការណា ឥមិស្សា កុណ្ឌលំ ន ទេសី"តិ អាហ។ "នាហំ គណ្ហាមិ ទេវា"តិ។ រាជា តស្សា កុជ្ឈិត្វា "បាបេ ចណ្ឌាលិ មាទិសោ តេ សុវណ្ណការោ ភវិតព្ព"ន្តិ វត្វា តំ កុណ្ឌលំ តស្សា បុរតោ ខិបិត្វា បុរោហិតំ អាហ – "សម្ម, សច្ចំ តយា វុត្តំ, គច្ឆ

សីសយស្សា លេខាបេហី”តិ។ សោ តំ រាជគេហេយេវ ឯកស្មិំ បទេសេ ឋបេត្វា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា – “ទេវ, យា កិន្នរាទេវិយា គុញ្ញិញ្ញ, សព្ពា ឥត្ថិយោ ឯវរូបិយេវ។ សចេបិ ឥត្ថីនំ ទុស្សីលភាវំ ញាតុកាមោសិ, ទស្សេស្សាមិ តេ ឯតាសំ បាបកម្មញ្ច ពហុមាយាភាវញ្ច, ឯហិ អញ្ញាតកវេសេន ជនបទំ ចរាមា”តិ អាហ។

រាជា “សាធូ”តិ មាតរិ រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្វា តេន សទ្ធិំ ចារិកំ បក្កាមិ។ តេសំ យោជនំ មគ្គំ គន្ត្វា មហាមគ្គេ និសិន្នានំយេវ ឯកោ កុដុម្ពិកោ បុត្តស្សត្ថាយ មង្គលំ កត្វា ឯកំ កុមារិកំ បដិច្ឆន្នយានេន និសីទាបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន គច្ឆតិ។ តំ ទិស្វា បុរោហិតោ រាជានំ អាហ – “សចេ ឥច្ឆសិ, ឥមំ កុមារិកំ តយា សទ្ធិំ បាបំ ការេតុំ សក្កា ទេវា”តិ។ “កិំ កថេសិ, មហាបរិវារា ឯសា, ន សក្កា សយ្ហា”តិ? បុរោហិតោ “តេន ហិ បស្ស, ទេវា”តិ បុរតោ គន្ត្វា មគ្គតោ អវិទូរេ សាណិយា បរិក្ខិបិត្វា រាជានំ អន្តោសាណិយំ កត្វា សយំ មគ្គបស្សេ រោទន្តោ និសីទិ។ អថ នំ សោ កុដុម្ពិកោ ទិស្វា “តាត, កស្មា រោទសី”តិ បុច្ឆិ។ “ភរិយា មេ គរុភារា, តំ កុលឃរំ នេត្វា មគ្គបដិបន្នោម្ហិ, តស្សា អន្តរាមគ្គេយេវ កម្មជា ចលិ, ឯសា អន្តោសាណិយំ កិលមតិ, កាចិស្សា ឥត្ថី សន្តិកេ នត្ថិ, មយាបិ តត្ថ គន្តុំ ន សក្កា, ន ជានាមិ ‘កិំ ភវិស្សតី’តិ, ឯកំ ឥត្ថឹ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ? “មា រោទិ, ពហូ មេ ឥត្ថិយោ, ឯកា គមិស្សតី”តិ។ “តេន ហិ អយមេវ កុមារិកា គច្ឆតុ, ឯតិស្សាបិ មង្គលំ ភវិស្សតី”តិ។ សោ ចិន្តេសិ – “សច្ចំ វទតិ, សុខិតាយបិ មេ មង្គលមេវ, ឥមិនា ហិ និមិត្តេន សា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិស្សតី”តិ តមេវ បេសេសិ។ សា តត្ថ បវិសិត្វា រាជានំ ទិស្វាវ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា បាបមកាសិ។ រាជាបិស្សា អង្គុលិមុទ្ទិកំ អទាសិ។ អថ នំ កតកិច្ចំ និក្ខមិត្វា អាគតំ បុច្ឆិំសុ – “កិំ វិជាតា”តិ? “សុវណ្ណវណ្ណំ បុត្ត”ន្តិ។ កុដុម្ពិកោ តំ អាទាយ បាយាសិ។ បុរោហិតោបិ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “ទិដ្ឋា តេ, ទេវ, កុមារិកាបិ ឯវំ បាបា, កិមង្គំ បន អញ្ញា, អបិ បន តេ កិញ្ចិ ទិន្ន”ន្តិ បុច្ឆិ។ “អាម, អង្គុលិមុទ្ទិកា ទិន្នា”តិ។ “នាស្សា តំ ទស្សាមី”តិ វេគេន គន្ត្វា យានកំ គហេត្វា “កិមេត”ន្តិ វុត្តេ “អយំ មេ ព្រាហ្មណិយា ឧស្សីសកេ ឋបិតំ មុទ្ទិកំ គហេត្វា អាគតា, ទេហិ, អយ្យេ, មុទ្ទិក”ន្តិ អាហ។ សា តំ ទេមានា ព្រាហ្មណំ ហត្ថេ នខេន វិជ្ឈិត្វា “គណ្ហ ចោរា”តិ អទាសិ។

ឯវំ ព្រាហ្មណោ នានាវិធេហិ ឧបាយេហិ អញ្ញាបិ ពហូ អតិចារិនិយោ រញ្ញោ ទស្សេត្វា “ឥធ តាវ ឯត្តកំ ហោតុ, អញ្ញត្ថ គមិស្សាម, ទេវា”តិ អាហ។ រាជា “សកលជម្ពុទីបេ ចរិតេបិ សព្ពា ឥត្ថិយោ ឯវរូបិវ ភវិស្សន្តិ, កិំ នោ ឯតាហិ, និវត្តាមា”តិ ពារាណសិមេវ បច្ចាគន្ត្វា – “មហារាជ, ឥត្ថិយោ នាម ឯវំ បាបធម្មា, បកតិ ឯសា ឯតាសំ, ខមេថ, ទេវ, កិន្នរាទេវិយា”តិ បុរោហិតេន យាចិតោ ខមិត្វា រាជនិវេសនតោ តំ និក្កឌ្ឍាបេសិ, ឋានតោ បន តំ អបនេត្វា អញ្ញំ អគ្គមហេសិំ អកាសិ។ តញ្ច បីឋសប្បិំ និក្កឌ្ឍាបេត្វា ជម្ពុសាខំ ឆេទាបេសិ។ តទា កុណាលោ បញ្ចាលចណ្ឌោ អហោសិ។ ឥតិ អត្តនា ទិដ្ឋការណមេវ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

១១១។

“យំ វេ ទិស្វា កណ្ឌរីកិន្នរានំ, សព្ពិត្ថិយោ ន រមន្តិ អគារេ;

តំ តាទិសំ មច្ចំ ចជិត្វា ភរិយា, អញ្ញំ ទិស្វា បុរិសំ បីឋសប្បិ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យំ ចេ កណ្ហិរិស្ស រញ្ញោ កិត្តរាយ ទេចិយា ធាតិ ព្ពុយេសំ កណ្ហិរិកិត្តរាតំ ចិរាកការណំ អហោសិ, តំ ទិស្វា ឌាតិតព្ពំ – សព្ពិត្ថិយោ អត្តនោ សាមិកានំ ន រមន្តិ អកាសេ។ តថា ហិ អញ្ញំ បិធសប្បិ បុរិសំ ទិស្វា តំ រាជានំ តាឌិសំ វតិក្សល់ មន្ទំ ចជិត្វា កវិយា តេន មនុស្សបេតេន សទ្ធិំ បិបមកាសីតិ។

អបរេបិ អតីតេ ពារាណសិយំ ពកោ នាម រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពារាណសិយា បាចីនទ្វារវាសិនោ ឯកស្ស ទលិទ្ទស្ស បញ្ចបាបី នាម ធីតា អហោសិ។ សា កិរ បុព្ពេបិ ឯកា ទលិទ្ទធីតា មត្តិកំ មទ្ទិត្វា គេហេ ភិត្តិំ ចិលិម្បតិ។ អថេកោ បច្ចេកពុទ្ធោ អត្តនោ បព្ភារបរិភណ្ឌករណត្ថំ “កហំ មត្តិកំ លភិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “ពារាណសិយំ លទ្ធុំ សក្កា”តិ ចីវរំ បារុបិត្វា បត្តហត្ថោ នគរំ បវិសិត្វា តស្សា អវិទូរេ អដ្ឋាសិ។ សា កុជ្ឈិត្វា វូបល្លោកេត្តិ បក្ខដ្ឋេន មនសា “មត្តិកម្បិ កិច្ចតី”តិ អហោសិ។ បច្ចេកពុទ្ធោ និច្ចលោច អហោសិ។ អថ សា បច្ចេកពុទ្ធំ និច្ចលិតំ ទិស្វា បុន ចិត្តំ បសាទេត្វា, “សមណ, មត្តិកម្បិ ន លភសី”តិ ចត្វា មហន្តំ មត្តិកាបិណ្ឌំ អាហរិត្វា បត្តេ ធបេសិ។ សោ តាយ មត្តិកាយ បព្ភារេ បរិភណ្ឌមកាសិ។ សា នចិរេនេវ តតោ ចវិត្វា តស្មិំយេវ នគរេ ពាហិរទ្វារគាមេ ទុគ្គតិត្ថិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ សា ទសមាសច្ចយេន មាតុ កុច្ឆិតោ និក្ខមិ។ តស្សា មត្តិកាបិណ្ឌទានផលេន សរីរំ ផស្សសម្បន្នំ អហោសិ, កុជ្ឈិត្វា វូបល្លោកិតត្តា បន ហត្ថបាទមុខអក្ខិនាសានិ បាបានិ ចិរូបានិ អហេសុំ។ តេន តំ “បញ្ចបាបី”ត្វេវ សញ្ជានិំសុ។

អថេកទិវសំ ពារាណសិរាជា រត្តិំ អញ្ញាតកវេសេន នគរំ បរិគ្គណ្ហន្តោ តំ បទេសំ គតោ។ សាបិ កាយទារិកាហិ សទ្ធិំ កីឡមានា អដ្ឋាសិ។ រាជានំ ទិស្វា គហិតហត្ថោ តស្សា ហត្ថសម្ផស្សេន សកលសរីរំ ផរិត្វា ទិព្ពសម្ផស្សេន ផុដ្ឋោ វិយ អហោសិ។ សោ ផស្សរាគរត្តោ ឧទាចិរូបម្បិ តំ ហត្ថេ គហេត្វា “កស្ស ធីតាសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ទ្វារវាសិនោ”តិ វុត្តេ អស្សាមិកភាវំ បុច្ឆិត្វា “អហំ តេ សាមិកោ ភវិស្សាមិ, គច្ឆ មាតាបិតរោ អនុជានាបេហី”តិ អាហ។ សា មាតាបិតរោ ឧបគន្ត្វា “ឯកោ, អម្ម, បុរិសោ មំ ឥច្ឆតី”តិ វត្វា “សោបិ ទុគ្គតោ ភវិស្សតិ, សចេ តាទិសម្បិ ឥច្ឆតិ, សាធូ”តិ វុត្តេ គន្ត្វា មាតាបិតូហិ អនុញ្ញាតភាវំ អារោចេសិ។ សោ តស្មិំយេវ គេហេ តាយ សទ្ធិំ វសិត្វា បភាតេ រាជនិវេសនំ បាវិសិ។ តតោ បដ្ឋាយ អញ្ញាតកវេសេន និពទ្ធំ តត្ថ គច្ឆតិ, អញ្ញំ ឥត្ថិំ ឱលោកេតុម្បិ ន ឥច្ឆតិ។

អថេកទិវសំ តស្សា បិតុ គេហទ្វារបក្កន្តិកា វូបញ្ញិ។ អបរិក្ខិត្តទ្វារបាលសិរិបរិយន្តបិយារោចេន ឧតស្ស គេហំ, តំ តេ ទលិទ្ទតាយ វូបញ្ញាទេតុំ ន សក្កោន្តិ។ តតោ បញ្ចបាបិ មាតា ធីតរំ អាហ – “កិំ, អម្ម, តវ សាមិកោ បិយារំ វូបញ្ញាទេតុំ សក្ខិស្សតី”តិ? “អម្ម, មម សាមិកោ អទេស្សោបិ ទុគ្គតតរោ ភវិស្សតិ, ឧចំ សក្កោមិ បុច្ឆិស្សាមិ នំ, មា ចិន្តយី”តិ វត្វា តស្សាគមនវេលាយំ ទុម្មនា ហុត្វា និសីទិ។ អថ នំ រាជា អាគន្ត្វា “កិំ ទុម្មនាសី”តិ បុច្ឆិ។ សា តមត្ថំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា រាជា “ភទ្ទេ ព្ពុធំ អតិវិសមគេហំ, កុតោ លភិស្សាមី”តិ វត្វា ចិន្តេសិ – “ន សក្កា មយា និច្ចកាលំ ឧធំ វធិតុំ, អន្តោរាជគេហេ បរិស្សយោបិ ទេវទេវ្លា, សចេ ទោ បន ឧចំ អន្តេបុរំ នេស្សាមិ, ឧចិស្សា សមុទំ អឌានន្តា ‘អម្ហាកំ រាជា មយ្លិតំ គហេត្វា អាគតោ’តិ គេឡឡំ ករិស្សន្តិ, សកលនគរវាសិនោ ឧចិស្សា សមុស្សំ ឌានាបេត្វា ករំ យោធេស្សាមី”តិ។ អថ នំ រាជា – “ភទ្ទេ, មា ចិន្តយិ, អាហរិស្សាមិ តេ បិតុ បិយារ”ន្តិ វត្វា តាយ សទ្ធិំ អភិរមិត្វា រាជនិវេសនំ

ពន្តា ហុតឌិចរយ ពាឌិរំ បរិយារំ បចារបត្វា បណ្ណាតិ អាហទារបត្វា ឧ្ហ ហុរដ ពត្វា ឲពរ្ហិ បរិយារំ បក្ខិបិត្វា ឲពរ្ហិ ក្នុងអាយលិ ធរបត្វា ពាន្ធិត្វា ទត្តិការក ពន្តា, "ករន្ត, យឃំ ឥលិខ្ពា, កិរឆ្នក ឃរក្ខាឌិតំ, ពច បិពទំ 'អន្ហ ខ្ពយឃ្យាបុជា បរិយារំ កុន្ហា, ឧត្វ ខ្ពយឃ្យាតិ ចរឃ្យាឃី"តិ អាហៈ ឃា ពឆា អកាឃិៈ អឆ្សា បិតា ឲ្ហឌឃ្យន្តត្វា បរិយារឃ្ស ឧចាពរយច កុន្ហិត្វា ឃុហិរតា ខារតាៈ ឧឃរំ យាត្វ ឥត្វា ឃឃ្យិ កុន្ហិៈ ពរឃាបិ ឃុហិតា អរហឃុំៈ ក្នុងអាយលិបុដំ បក ហុតឌិចរយត្វាឃ ធរបឃុំៈ

ទាឌា តំរចឃតំ ពន្តា យុចំ ឧឆាចិត្វាច "ក្នុងអាយលិ ឧយ អាហរចា"តិ ចត្វា "ក បឃ្សាយ, ឌេចា"តិ ចុរត្ត "ឃពលកពទំ ចិចិតចា"តិ អាហៈ ឧព ចិចិតិត្វាបិ ក បឃ្សិឃុំៈ ឧពក ហិ ពាហិកពរឧ ឥលិខ្ពពរហឃុ កត្តបណ្ណបុរដ ក្ខបិពាឃ ចិចិតចាតិៈ ចិចិតត្វា ពឃ្វិ ឈរដ ក្នុងអាយលិ ឌិឃ្វា ពឃ្សា យាតាបិពរទា "ឧចារា"តិ ពាន្ធិត្វា តឃិឃុំ អឆ្សា បិតា, "ឃាយិ, ក យឃំ ឧចារា, អរណ្ណាតាឃំ យលិ អាករតា"តិ ចត្វា "ឧពតា"តិ ចុរត្ត "ខាយាពរា ឧយ"តិ អាចិក្ខិត្វា "ពហំ ឧឃា"តិ បុន្ធិរតា "ឌីតា ឧយ ខាតាតី"តិ អាហៈ ពរតា ឌីតាឃ ឃន្ធិ ពរឆឃិ – "អយុ, ឃាយិពំ ឧព ខាតាឃី"តិ? "ក ខាតាយី"តិៈ "ឲចំ ឃរត្ត អយ្យាតំ ឌីចិតំ តត្តិ"តិៈ "ពាព, ឧឃា អក្ខពារឧ អាពត្វា អក្ខពារឧ ឲច ឃាតិ, ឧពតឃ្ស ទុបំ ក ខាតាយិ, ហត្តឃរយ្សឃ្សក បក តំ ខាតិតុំ ឃរក្កាឃី"តិៈ ឧឃា ទាឌបុទិឃាតំ អាររារឆឃិៈ ឧពបិ ទរណ្ណា អាររារឆឃុំៈ ទាឌា អខាតត្តា ចិឃ ហុត្វា "ឧពក ហិ តំ ខ្ពត្តិ ទាឌក្ខរណ អរត្តាឃាលិឃំ ធរបត្វា ឃាលិឃា ហត្តបុយាលំ លិខ្ពុំ ពត្វា តករចាឃិរតា ឃត្តិបិរពត្វា ហត្តឃរយ្សឃ្សក ឧចារទំ ពលយ្យចា"តិ អាហៈ ទាឌបុទិឃា ពឆា ពាតុំ ពឃ្សា ឃត្តិពំ ពន្តា ទុបំ ឌិឃ្វាច ចិបុជិឃាទិរតា ហុត្វា – "ឌី, ឌី បិឃាឌី"តិ ឌិពុន្ធិត្វា ឃុបិតុំ ក ក្ខឃ្សហិឃុំ, អាររតត្វា បក តំ ទាឌក្ខរណ អរត្តាឃាលិឃំ ធរបត្វា ឃពលកពចាឃិរតា ឃត្តិបិរពឃុំៈ ឃា អាពតាពតឃ្ស លិខ្ពុក បឃាទិពហត្តំ ពរហត្វាច "ឧតា ឲឧឃា"តិ ចឌេតិៈ បុទិឃា តឃ្សា ឌិត្តុថ្សឃឌិរយ ថេឃ្ស ពាន្ធិត្វា អបពត្តិ ក ឃក្ខិឃុំ, "ឃចាឃំ ឥល្អារហា, ឥល្អំ ឥត្វាបិ ពាឃពយុពារកាចំ ក្ខបពត្វាបិ ឲតំ ឈរឧ ពរិឃ្សាយា"តិ ចិត្តឃិឃុំៈ អឆ ឧត ទាឌបុទិឃា ឥណ្ណហិ ឧពារខ្ពត្វា បលិរបឃុំៈ ក្ខបទាឌាតំ អាឌិ ពត្វា ឃរត្ត ក្ខឃុត្តពា ចិឃ អរហឃុំៈ

អឆ ទាឌា – "ពន្ធិ អហំ ករចឃ្យា"ត្តិ ហត្ថំ បឃារឧឃិៈ តំ ហរត្ត ពរហត្វាច "ឧចារា ឧយ ពហិរតា"តិ យហាឃន្ធំ ពរិៈ ទាឌា ឧពបិ បុន្ធិ – "តុរយ្យុតាឃ ហរត្ត ពហិតា ពិ ចិត្តឃិត្វា"តិៈ ឧព ឃឆាក្នុតំ អាររារឆឃុំៈ អឆ ឧត ទាឌា អាហ – "អហំ ឲតំ អត្តរតា ឧពហំ អាររតតំ ឲចំ ពាររឃិ 'ឲតិឃ្សា ថេឃ្សំ អខាតត្តា យំ បទិករចឃ្យ'ត្តិ ចិរត្តត្វា, តឃ្វា យឃា ឃរត្ត តុរយ្យខាតាបិតា, ចឌេច, ឧកា ឥាតិ, ឃា ពឃ្ស ពរហ កចិតុំ ឃុត្តា"តិ? "តុយ្យាតំ, ឌេចា"តិៈ អឆ តំ អភិឃិញ្ចិត្វា អក្កុយរហឃិ អកាឃិៈ យាតាបិតុតយ្យិឃ្សា ខ្ពឃ្សទិឃំ ឥារបឃិៈ ពរតា បដ្ឋាយ ច បក តាឃ ឃយុធត្វា ឧតច ចិតិន្តឃំ បដ្ឋបឃិ, ក អន្ហា ខ្ពត្តិ ឲ្ហលិពាឃិៈ តា ពឃ្សា អក្ខុទំ បទិឃេឃិឃុំៈ ឃា ឲពឌិចរំ ខ្និត្តុំ ទាឌក្នុតំ អក្កុយរហឃិកាចឃ្ស ឃុបិឧត តិបិត្តំ ឌិឃ្វា ទរណ្ណា អាររារឆឃិៈ ទាឌា ឃុបិតបាឌពរា បរក្កាឃារបត្វា "ឲចទុរយ ឃុបិឧត ឌិរដ្ឋ ពិ ឧហាតី"តិ បុន្ធិៈ ឧព ខ្ពពរារំ ខ្ពត្តឹតំ ឃត្តិពា លឌ្ហា ពរហត្វា – "យហាទាឌ, ឌេចិឃា ឃត្តារយពឃ្ស ហត្ថិរតា លរត្ត តិឃិត្តពារចា តុយ្យាតំ យររលាឃ្ស បុត្តាតិបិត្តំ, ហត្ថិលត្តពាឃ បក ចត្តបរាយឃតំ តុយ្យាតំ បច្ចាឃិត្តទាឌាតយតឃ្ស បុត្តាតិបិត្ត"ត្តិ ចត្វា "ខ្ពឌាតិ ពិ ពាពត្ថា"ត្តិ ចុរត្ត "ឧឌេច ខ្ពយំ យាររតុំ ក ឃក្កា, តាចាឃ បក តំ ធរបត្វា តឌិឃំ ចិឃ្សរខ្លតុំ ចដ្ឋតី"តិ ចឌិឃុំៈ ទាឌា អាហារចត្វាលក្ខាររហិ ឃន្ធិ ទត្តិការក តំ តាចាឃ ធរបត្វា តឌិឃំ ចិឃ្សរខ្លឃិៈ

សា តធិយា ចុយ្យមាតា ទេហដ្ឋាតធិយា តាចាឃ ស្តកំ កិច្ចអត្តស្ស ឆាចទិករញ្ញោ អភិយុលដ្ឋាតំ បត្តា៎ តស្ស សេតាបតិ តាចំ ធិស្វា “អយំ តាចា យឃ្យាត្តិ អាហ៎ រាជា “តាចាឃ កល្ហំ យឃ្យាត្តិ ចត្វា អាកតាឃ តាចាឃ តំ ធិស្វា “កា តាយ ត្វំ បិសាឌីសធិសា”តិ បុច្ឆិ៎ សា សិតំ កត្វា ដាកស្ស រញ្ញោ អគ្គមហេសិភាចំ កថេត្វា សត្ថំ តំ បចត្តិំ តស្ស កថេសិ៎ សា បត បច្ចាបិបីតិ សកលជម្ពូឌីបេ បិកដំ៎ អថ តំ រាជា

ហត្ថេ កហេត្វា ស្តក្ខិបិ, សហ កហលោតេច ឋស្សរាករេត្វា អញ្ញាសុ ឆ្លត្តិសុ ឆ្លត្តិសញ្ញា អកត្វា តំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ធបេសិ៎ សា តស្ស បិលាសយា អហោសិ៎ ដាកោ តំ បចត្តិំ សុត្វា “តាហំ តស្ស អគ្គមហេសិ កាតុំ ធស្សាមី”តិ សេតំ សង្គដ្ឋិត្វា តស្ស បដិតិត្ថេ តិចេសតំ កត្វា

បល្លិំ ចេបេសិ – “ភរិយំ ចា យេ ធេតុ យុទ្ធំ ចា”តិ៎ សោ “យុទ្ធំ ធស្សាមិ, ត ភរិយ”ន្តិ ចត្វា យុទ្ធសជ្ជោ អហោសិ៎ ស្តភិត្តំ អយច្ចា “យាតុកាយំ តិស្សាយ យទលកិច្ចំ តត្ថិ, បុរិយសាមិកត្វា ឲសា ដាកស្ស បិបុលាតិ, តាចាឃ លទ្ធត្វា ឆាចទិកស្ស, តស្មា ឲកោកស្ស ទោហេ សត្ត សត្ត

ធិចសាតិ ហោតុ”តិ យទេត្វា ធេ្វបិ រាជានោ សញ្ញាបេសុំ៎ តេ ស្តកោបិ អត្តយតា ហុត្វា តិត្តបដិតិត្ថេ តកោរាតិ យាបេត្វា ចសិំសុ៎ សា ធ្វិត្តយ្បិ តេសំ អគ្គមហេសិត្តំ កាទេសិ៎ ធេ្វបិ តស្សា សម្ពត្តា អហេសុំ៎ សា បត ឲកស្ស ឈនេ សត្តាហំ ចសិត្វា តាចាឃ ឆ្លតស្ស ឈនំ កច្ឆតិ តាចំ

បិរេជត្វា តេតត្តត ឲពេត យហល្លកត្ថុជ្ជោកចទេដ្ឋត សទ្ធិំ តឌីយឡេ្យបិបំ កទេរាតិ៎ តធា ក្យលាទេលិ សក្យលរាជា ដាកោ អហោសិ, តស្មា ឆ្លត់ អត្តតា ធិដ្ឋការណំ អាហរិត្វា ធស្សេត្វា កាថយាហ –

១១១៎

“ដាកស្ស ច ឆាចទិកស្ស ច រញ្ញោ, អច្ចន្តកាយាត្យាកតស្ស ភរិយា;

អចាធទិ បដ្ឋចសាត្យាកស្ស, កំ ចាបិ ឆ្លត្តិ តាតិចទេ តធញ្ញា”ត្តិ៎

តត្ថ អច្ចន្តកាយាត្យាកតស្សាតិ អច្ចន្តំ កាយំ អត្យាកតស្ស៎ អចាធទិតិ អតាចារំ ចរិ៎ បដ្ឋចសាត្យាកស្សាតិ បដ្ឋស្ស អត្តទេតា ចសាត្យាកតស្ស, អត្តទេតា ចេបសតការស្ស សត្តិកេពតិ អទេ្ថា៎ កទេលទេ្ថ ចា សាយិចចតំ , តេត សទ្ធិំ បិបយកាសីតិ ចុត្តំ ហោតិ៎ តធញ្ញាត្តិ កតរំ តំ អញ្ញាំ បុរិសំ តាតិចទេយ្យាតិ អទេ្ថា៎

អបរាបិ អតីតេ ព្រាហ្មធត្តស្ស ភរិយា បិក្ខិយាតី តាម អគ្គមហេសី សីហបញ្ជរំ ចិចរិត្វា ឋូទេលិកេត្តិ យក្កលអស្សកោបកំ ធិស្វា រញ្ញោ

តិទ្ទុបាយតកាលេ ចាតបិទេតត ឋូរុឃ្យាតេត សទ្ធិំ អតិចរិត្វា បុត បិសាធំ អារុយ្ហាកេទ្ធហិ សរីរំ ស្តច្ឆាដេ្ឋត្វា រញ្ញោ សទ្ធិំ តិបជ្ជិ៎ អថេកធិចសំ

រាជា “កិំ តុ ខោ ទេចិយា អទ្ធុត្តសយេឃ តិក្ខំ សរីរំ សីតំ ហោតិ, បរិក្ខិស្សាមិ ត”ន្តិ ឲកធិចសំ តិទ្ទុបកេតា ចិយ ហុត្វា តំ ស្តដ្ឋាយ

កច្ឆន្តិំ អត្យាក្តា អស្សុដាទេ្ធត សទ្ធិំ អតិចទត្តិំ ធិស្វា តិចត្តិត្វា សយតំ អភិរុហិ៎ សាបិ អតិចរិត្វា អាកត្វា ខុទ្ទអសឃតកេ តិបជ្ជិ៎ បុតធិចសេ

រាជា អយច្ចកលយជ្ឈេ្ឈឃច តំ បទក្កាសាបេត្វា តំ កិច្ចំ អាចិកត្វា “សទ្ធាច ឆ្លត្តិយោ បិបឆេយ្យា”តិ តស្សា ចឆធាទ្ធលេជ្ជកេជ្ជារហំ ទោសំ

លយិត្វា ធាតា ធារេចត្វា អញ្ញំ អគ្គមហេសិំ អកាសិ៎ តធា ក្យលាទេលិ រាជា ព្រាហ្មធត្តោ អហោសិ, តេត តំ អត្តតា ធិដ្ឋំ អាហរិត្វា

ធស្សេត្វា កាថយាហ –

១០២។

“បិង្គិយានី សព្ពលោកិស្សរស្ស, រញ្ញោ បិយា ព្រហ្មទត្តស្ស ភរិយា;

អចាចរី បដ្ឋចសាតុកស្ស, តំ ចាបិ សា នាជ្ឈគា កាមកាមិនី”តិ។

តត្ថ តំ ចាតិ សា ឯវំ អតិចរន្តី តំ ច អស្សពន្ធំ តំ ច អគ្គមហេសិដ្ឋានន្តិ ឧភយម្បិ នាជ្ឈគា, ឧភតោ ភដ្ឋា អហោសិ។ កាមកាមិនីតិ កាមេ បត្ថយមានា។

ឯវំ បាបធម្មា ឥត្ថិយោតិ អតីតវត្ថូហិ ឥត្ថីនំ ទោសំ កថេត្វា អបរេហិបិ បរិយាយេហិ តាសំ ទោសមេវ កថេន្តោ អាហ –

១០៣។

“លុទ្ធានំ លហុចិត្តានំ, អកតញ្ញូន ទុព្ភិនំ;

នាទេវសត្តោ បុរិសោ, ថីនំ សទ្ធាតុមរហតិ។

១០៤។

“ន តា បជានន្តិ កតំ ន កិច្ចំ, ន មាតរំ បិតរំ ភាតរំ វា;

អនរិយា សមតិក្កន្តធម្មា, សស្សេវ ចិត្តស្ស វសំ វជន្តិ។

១០៥។

“ចិរានុវុដ្ឋម្បិ បិយំ មនាបំ, អនុកម្បកំ បាណសមម្បិ ភត្តុំ;

អាបាសុ កិច្ចេសុ ច នំ ជហន្តិ, តស្មាហមិត្ថីនំ ន វិស្សសាមិ។

១៨៧។

“ធីតពិញ្ញាចិត្តា យថា ចាតរស្ស, ពន្ធប្បពន្ធិ យថា ទុក្ខលាយា;

ចលិចល់ ហទយមិត្តិយាតំ, ចក្កស្ស តេមិ ចិយ បរិចត្តតិ។

១៨៨។

“យទា តា បស្សន្តិ សមេយក្លយាតា, អាទេយ្យទ្ធុបំ ប៉ុរិសស្ស ចិត្តំ;

សញ្ហាហិ ចាចាហិ គយន្តិ មេតំ, ពន្ធាខកា ខលមេខតេច អស្សំ។

១៨៩។

“យទា ន បស្សន្តិ សមេយក្លយាតា, អាទេយ្យទ្ធុបំ ប៉ុរិសស្ស ចិត្តំ;

សមន្តុតោ តំ បរិចជ្ជយន្តិ, តិណ្ណោ ភឹបារកតោច ក្ញុល្ល។

១៩០។

“សិលេសូបមា សិខិរិច សព្ពកក្លា, តិក្ខុមាយា តឌីរិច សីឈសោតា;

សេចន្តិ ហេតា បិយបឹយប្បា, ភាចា យថា ខ្ញុរក្យល់ បទព្បា។

១៩១។

“ភ តា ឲកស្ស ភ ខ្ចិត្តំ, អាបលោច បសារិតោ;

ᨿᩮᩣ ᨲᩣ ᨿᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩮᨭ᩠ᨭᩣᨿᩴ, ᨧᩣᨲᩩᩴ ᨴᩣᩁᩮᩃᨶ ᨴᩦᨸᩮᨿ᪨

᪁᪁᪁᪨

“ᨿᨳᩣ ᨶᨴᩦ ᨧ ᨸᨶ᩠ᨳᩮᩣ ᨧ, ᨸᩣᨶᩣᨣᩣᩁᩴ ᩈᨽᩣ ᨸᨸᩣ;

ᩑᩅᩴ ᩃᩮᩣᨠᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩅᩮᩃᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ᪨

᪁᪁᪂᪨

“ᨥᨲᩣᩈᨶᩈᨾᩣ ᩑᨲᩣ, ᨠᨱ᩠ᩉᩈᨸ᩠ᨸᩈᩥᩁᩪᨸᨾᩣ;

ᨣᩣᩅᩮᩣ ᨻᩉᩥ ᨲᩥᨱᩔᩮᩅ, ᩒᨾᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩁᩴ ᩅᩁᩴ᪨

᪁᪁᪃᪨

“ᨥᨲᩣᩈᨶᩴ ᨠᩩᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩈᨸ᩠ᨸᩴ, ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨾᨴᩣ ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ;

ᩑᨲᩮ ᨶᩁᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨿᨲᩮᩣ ᨽᨩᩮᨳ, ᨲᩮᩈᩴ ᩉᩅᩮ ᨴᩩᨻ᩠ᨻᩥᨴᩩ ᩈᨻ᩠ᨻᨽᩣᩅᩮᩣ᪨

᪁᪁᪄᪨

“ᨶᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᨶ ᨻᩉᩪᨶ ᨠᨶ᩠ᨲᩣ, ᨶ ᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ ᨸᨾᨴᩣ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ;

ᨶ ᨸᩁᩔ ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨶ ᨵᨶᩔ ᩉᩮᨲᩩ, ᩑᨲᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨧ ᨶ ᩈᩮᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᩩᨴ᩠ᨵᩣᨶᩴ᪨ ᨠᩩᩃᩮᨧᩁᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪓᪨᪙᪘-᪙᪙) ᩅᩥᨿ ᨻᨶ᩠ᨵᨶᩣᨣᩣᩁᩮᨸᩥ ᩈᩣᩁᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩴ ᩈᨶ᩠ᨵᩣᩁᨿᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᩃᩉᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᩉᩩᨲ᩠ᨲᩁᨻᩮᨧ ᨷᩁᩥᨧᩥᨲ᩠ᨲᨶᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ᪨ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩋᨣᨶ᩠ᨷᨠᩩᩉᨩᩣᨲᨠᩣᨶ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪔᪨᪑᪒᪔ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩑᩅᩴ ᨽᩮᨴᨲ᩠ᨳᩴ᪨ ᩋᨠᨲᨬ᩠ᨬᩪᨲᩣ ᨷᨶ ᩑᩅᩴ ᩑᨠᨠᨶᩥᨷᩣᨲᩮ ᨲᨠ᩠ᨠᩣᩁᩥᨿᨩᩣᨲᨠᩮᨶ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪑᪖᪨᪑᪐᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᨽᩮᨴᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨶᩣᨽᩥᨧᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨶ ᩋᨽᩥᨧᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨽᩮᨧᨶ ᩋᨶᩣᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᨿᨠ᩠ᨠᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩣ

อกฺขตจิโฏฺฐ ปุริโส ภีตํ สีลวนฺตํ สทฺธาตุํ กาเรติ, ขตจิโฏฺฐ ปน สทฺทเหยฺย ฯ กตนฺติ อตฺตโน กตํ อุปการํ ฯ กิจฺจนฺติ อตฺตนา กตฺตพฺพํ กิญฺจิ ฯ น มาเนนฺติ สพฺพมฺปิ ญาตเก ลเทฺธวา ยสฺมึ ปฏิพทฺธจิตฺตา โหนฺติ, ตญฺเญว อตฺตาธีนตาย เอว มาตาเปยา น ชานนฺติ ภาย มหาปตฺตกมาตา จิย ฯ อภิรยาติ ภิลฺลชฺชา ฯ สเสฺสวาติ สกสฺส ฯ อาจามฺหิ อาปคามฺหิ ฯ กิเจฺจสฺวปิ เตสุ เตสุ กรณีเยสุ ฯ

กตฺตุปฺปกตฺติ ธาติกมฺมาทิกิจฺจํ ฯ ยถา หิ จิรเย ปเรเส รกฺขมานา ภิกฺขุปิณฺฑาราหติ, จลปิ อภิรหติ, ตถา เอตามปิ จิตฺตํ น ภาสิ อุปตฺตยาคมํ จเชฺชติ ฯ จลิจลนฺติ เอกสฺมึเยว อปติฏฺฐิตํ ฯ เตปิ จิยาติ สภาวสฺส กปฺเปตา จกฺกเตปิ จิย ฯ อาเภยฺยรูปนฺติ กเหตพฺพาการํ ฯ จิตฺตนฺติ ภตํ ฯ ภยนฺตีติ อตฺถโต จนํ เภนฺติ ฯ ขลเขภาติ ขลขาตเสจาเลภ ฯ กเปฺปาขเรฏฺฐาจาสิโต กิร ยถา อนจิโต อเสฺส กลิงฺคกายา โหนฺติ, ตถา เอตามฺปิ ภาเภ จติ ปริกฺขิปิตฺวา ทฺวาเร โยเชตฺวา อสฺสานํ อุภกปริตติเทฺว เสจาลํ ยถา ยเทฺธตฺวา เสจาลสปฺปฏฺฐานิ ติเณ ติณานิ อาทึ กตฺวา ยาว ปริเกฺขปทฺวารา ยเทฺธนฺติ, อสฺสา ปริตึ ปิจิตฺวา รสคิเทฺธ ยถา ยทฺธตานิ ตานิ ติณานิ ลาภตฺวา อภิกฺขเยน ตํ ภานํ ปจิสนฺติ ฯ ถูติ ยถา เต ขลเขภ ปเลเภตฺวา อเสฺส จนํ เภนฺติ, ตถา เอตาปิ ภนํ ทตฺวา ตสฺส

กหณตฺถาย สณฺฐาหิ ถาถาหิปิ ปุริสํ จนํ เภนฺตีติ อตฺโถ ฯ กุลตฺติ ตรณตฺถาย กหิตํ ยํ กิญฺจิ ฯ

สิเลสูปมาติ ปุริสานํ จิตฺตพนฺธเนน สิเลสสทิสา ฯ ติกฺขมายาติ ติลิณมายา สิฆมายา ฯ ภถีรจาติ ยถา ปนฺนเตยฺยา ภถี สิฆโสตา, เอวํ สิฆมายาติ อตฺโถ ฯ อาปเณจาติ ยถา จ ปสาริตาปเณ เยมํ ยุตฺตํ อตฺถิ, เตสเญฺญว อุปกาเร, ตเถว

ตาปิ ฯ โย ตาติ โย ปุริโส ตา ปตฺถิโย ฯ ธาเธยติ โส ธาตํ ขาเทติ ธาเธยฺย ฯ เจลิ ตานํ น จิชฺชตีติ ยถา เอเตสํ ภถีอาภีตํ “อมุกเจลิมเยน เอตฺถ คนฺตพฺพ”นฺติ เจลิ นตฺถิ, รตฺติมฺปิ ทิวาปิ ปทฺธิติทฺธิตกฺขเณ อุปคนฺตพฺพาเนว, อมุกเภจาติปิ มริยาทา

ภตฺถิ, อตฺถิเกภ อุปคนฺตพฺพาเนว, ตถา ตาสมฺปีติ อตฺโถ ฯ

ฌตาวนตวยา เอตาติ ยถา อคฺคิ ปฏฺฐเกภ น ตปฺปติ, เอวเมตาปิ กิเลสรติยา ฯ กณฺหปปฺปสิทฺธปมาติ เกาเฉตตาย อุปตาหิตาย เฌาริจิสตาย ทุชฺชหตาย มิตฺตทุพฺภิตายาติ ปญฺจหิ การเณหิ กณฺหปฺปสิเรสทิสา ฯ ตตฺถ พหุลราคตาย เฌาริจิสตา,

ปิมฺหตาย ทุชฺชหตา, อติจาริตาย มิตฺตทุพฺภิตา เจทิตพฺพา ฯ กาเธา ธาหิ ติณเสฺสจาติ ยถา กาเธา ลาภิตฺวา ลเทฺธตฺวา ธาหิ

มตาปิตาปสฺส ติณสฺส จรํ จรํ ขุยนฺติ ลาภนฺติ, เอวเมตาปิ ภิทฺธํ ลเทฺธตฺวา อญฺญํ ปภเตเยว ภชนฺตีติ อตฺโถ ฯ มุทฺธาภิสิตฺตนฺติ ราชานํ

ปเภา จ สตฺตาติ สตฺตา จ ปตฺถิโย ฯ เอเตติ เอเต ปญฺจ ขเน ฯ ภิจฺจเยเตาติ ภิจฺจสญฺญาเต, อุปฏฺฐิตสฺสติ อปฺปเมตฺตาจ หุตฺวาติ อตฺโถ ฯ

ทุตฺถิทุติ ทุชฺชาเน ฯ สตฺตกาเจาติ อญฺญมเญฺญ ฯ จิรปริจิเณฺณาปิ หิ อคฺคิ ฑหติ, จิรจิสฺสาสิเกาปิ กุญฺชเร ฌาเตติ, จิรปริจิเตาปิ

สเปฺป ฑํสติ, จิรจิสฺสาสิเกาปิ ราชา อภตฺถกเร โหติ, เอวํ จิราจิณฺณาปิ ปตฺถิโย จิการํ ทเสฺสนฺตีติ ฯ

ภจฺจตจณฺณาติ อภิรูปจตี ฯ น ภหุภ กนฺตาติ อฑฺฒกาสิกาลิกา จิย ภหุภํ ปิยา มภาปิ ฯ น ทกฺขิณาติ ภจฺจีตกุสลี ฯ ตถารูปิ หิ

ภหุปตฺถิตา ภหุมิตฺตา โหนฺติ, ตสฺมา น เสจิตพฺพา ฯ น ธภสฺส เหตูติ ยา ธภเหตุเยว ภชติ, สา อปริคฺคหาปิ น เสจิตพฺพา ฯ สา หิ

ธภํ อลภมานา กุชฺฌตีติ ฯ

ឯវំ វុត្តេ មហាជនោ មហាសត្តស្ស “អហោ សុកថិត”ន្តិ សាធុការមទាសិ៍ សោបិ ឯត្តកេហិ ការណេហិ ឥត្ថីនំ អគុណំ កថេត្វា តុណ្ហី អហោសិ៍ តំ សុត្វា អានន្ទោ គិជ្ឈរាជា, “សម្ម កុណាល, អហម្បិ អត្តនោ ញាណពលេន ឥត្ថីនំ អគុណំ កថេស្សាមី”តិ វត្វា អគុណកថំ អារភិ៍ តំ ទស្សេន្តោ សត្ថា អាហ –

“អថ ខលុ, ភោ, អានន្ទោ គិជ្ឈរាជា កុណាលស្ស អាទិមជ្ឈកថាបរិយោសានំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថា អភាសិ –

១១៤៍

“បុណ្ណម្បិ ចេមំ បថវិំ ធនេន, ទជ្ជិត្ថិយា បុរិសោ សម្មតាយ;

លទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តម្បិ, តាសំ វសំ អសតីនំ ន គច្ឆេ៍

១១៥៍

“ឧដ្ឋាហកំ ចេបិ អលីនវុត្តិំ, កោមារភត្តារំ បិយំ មនាបំ;

អាបាសុ កិច្ចេសុ ច នំ ជហន្តិ, តស្មាហមិត្ថីនំ ន វិស្សសាមិ៍

១១៦៍

“ន វិស្សសេ ‘ឥច្ឆតិ ម’ន្តិ បោសោ, ន វិស្សសេ ‘រោទតិ មេ សកាសេ’;

សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច, នាវា យថា ឱរកូលំ បរញ្ច៍

១១៧៍

“ន វិស្សសេ សាខបុរាណសន្ថតំ, ន វិស្សសេ មិត្តបុរាណចោរំ;

ន វិស្សសេ រាជានំ ‘សខា មម’ន្តិ, ន វិស្សសេ ឥត្ថិំ ជនេត្ត មាតរំ។

១១០។

“ន វិស្សសេ រាគករាសុ នារីសុ, អច្ចន្តសីលាសុ អសញ្ញតាសុ;

អច្ចន្តបេមានុគតស្ស ភរិយា, ន វិស្សសេ តិត្ថសមា ហិ នារិយោ។

១១១។

“ហនេយ្យុំ ឆិន្ទេយ្យុំ ឆេទាបេយ្យុម្បិ, កណ្ឋេបិ ឆេត្វា រុធិរំ បិវេយ្យុំ;

មា ទីនកាមាសុ អសញ្ញតាសុ, ភាវំ ករេ គង្គតិត្ថូបមាសុ។

១១២។

“មុសា តាសំ យថា សច្ចំ, សច្ចំ តាសំ យថា មុសា;

គាវោ ពហិ តិណស្សេវ, ឱមសន្តិ វរំ វរំ។

១១៣។

“គតេនេតា បលោភេន្តិ, បេក្ខិតេន ម្ហិតេន ច;

អថោបិ ទុន្និវត្ថេន, មញ្ជុនា ភណិតេន ច។

១១៤។

“ចោរិយោ កថិនា ហេតា, វាឡា ច លបសក្ខរា;

ន តា កិញ្ចិ ន ជានន្តិ, យំ មនុស្សេសុ ចក្ខុនា។

១១៣។

“អសា លោកិត្ថិយោ នាយ, ចេលា តាសំ ន វិជ្ជតិ;

សារត្តា ច បកក្កា ច, សិខី សព្វាឍសោ យថា។

១១៤។

“នត្ថិត្ថីតំ បិយោ នាយ, អប្បិយោបិ ន វិជ្ជតិ;

សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច, នាវា យថា ខ្ទរក្ខុលំ បរញ្ញា។

១១៥។

“នត្ថិត្ថីតំ បិយោ នាយ, អប្បិយោបិ ន វិជ្ជតិ;

ឆត្វា បដិវល្លត្តិ, លតាវ ក្សុយតិស្សិតា។

១១៦។

“ហត្ថិជាតំ អស្សជាតំ, គោបុរិសញ្ញ យណ្ឌុំ;

លចនាហកំ បុប្បលន្ដកំ, សឆនយត្បុបតត្តិ នារិយោ។

១១៧។

“កុលបុត្តម្បិ ឌហន្តិ អភិជ្ឈាតំ, លេចកនយយនីនយ្បិ;

អត្យកន្តិ អត្យបតន្តិ, ឆតរទេហ ហិ តាទិសោ”តិ។

តត្ថ អាឌិយន្ហ្មាឆាបរិយេសនាតន្តិ កឆាឃ អាឌិយន្ហ្មាបរិយេសនាតំ។ លទ្ធា ឲលន្តិ ជ្ជកាឃំ លភិត្វា។ ព្ទឆ្ឆតិ យត្តិ យំ ឲសា ព្ទឆ្ឆតីតិ បុរិសោ ព្ទត្តិំ ត ចិស្សេយយ្យ។ សាឲបុរាណសត្តតត្តិ ហិយេ្យា ចា បរេ ចា សត្តតំ បុរាណសាឲាសត្តតំ ត ចិស្សេយ, អបបេ្យាងេត្វា អបច្ចេចក្ខិត្វា ត បរិកុម្ភោយ្យ។ តត្រ ហិ ឌីឈឌាតិកោ ចា បចិសិត្វា តិដ្ឋេយ្យ, បច្ចាយិទ្វេត្វា ចា សត្តំ តិក្ខិបេយ្យ។ យិត្តបុរាណចោទន្តិ បត្តទ្ទហត្ថាទេត ជំតំ ចោរំ “បុរាណយិទ្វេត្វា យេ”តិ ត ចិស្សេយយ្យ។ ចោរា ហិ ឃេ សញ្ញាតន្តិ តេចឃេច យាទេន្តិ។ សឲា យយន្តិ សោ ហិ លិបេ្យយេច កុជ្ញាតិ, តស្មា រាឌាតំ “សឲា យេ”តិ ត ចិស្សេយ។ ឌសត្ថយាតទន្តិ “អឃំ យហល្លិកា ព្ទឌាតិ យំ ត អតិឆរិស្សតិ, អត្តាតំ រក្ខិស្សតី”តិ ត ចិស្សេយតន្តា។ រាយករាឃ្មតិ ឆាលិគំ រតិករាឃ្ម។ អច្ចត្តសីលិឃ្មតិ អតិក្កត្តសីលិឃ្ម។ អច្ចត្តេបយាត្យកាតស្សាតិ សេចបិ អច្ចត្តំ អត្យកាតេបយា អស្ស, តថាបិ តំ ត ចិស្សេយ។ កិការណា? តិត្តយា ហិ តាទិសោតិ សយ្ហទ្ទោ, តិត្តំ ចិឃ សត្ថសាឆារណាតិ អទ្ទោ។

ហទេតយ្យន្តិ កុទ្ធា ចា អត្ថាបុរិសសារត្តា ចា ហុត្វា សត្ថេយតំ ហតតាឌិ កទេយ្យ។ យា ជីតកាយាឃ្មតិ ហីតត្ថាយឃាឃ្ម សំកិលិដ្ឋអាឃឃាឃ្ម។ កាចត្តិ ឲចទ្ឋបិឃ្ម សិទេតហំ យា កទេ។ កក្កតិត្តុបយាឃ្មតិ សត្ថាសាឆារណាដ្ឋេត កក្កាតិត្តុយឌីសាឃ្ម។ យុសាតិ យុសាចាទេឆា តាឃំ សច្ចយឌីទោចៈ។ កទេតតាតិអាឌីឃ្ម បេក្ខិទេតត បទេលិកទេត ដ្ឋមានត្តីឌាតកំ, (ឌា។ ១។១ប័៍រ៉ូលិ អាឆទេឃា) ទុត្តិចទេ្ធត តិឮព្ទតិកាឌាតកំ, (ឌា។ ១។១ប័។១ អាឆទេឃា) យត្ថាតា កហិទេតត “ត្យចដិ ទេឲា, អយ្យបុត្ត, អាកទេទ្ឋយ្យាសី”តិ តត្ថទេទ្ធរស្ស ចទ្ធ (ដ្ឋឌា។ ១១) កទេឆតត្តា។ ចោទិទេឃាតិ សយ្ហតស្ស ឆតស្ស ចិតាសទេតត ចោទិទេឃា។ កចិតាតិ ឆទ្ធហឆឃា។ ចាឮអាតិ ដុដ្ឋា អប្បេកទេតច កុជ្ញាតសីលិ។ លបសក្ខរាតិ តិទេត្តកលបទេតត សក្ខរា ចិឃ យតុរា។ អសាតិ អសតិទេឃា លិយកា។ សារត្តាតិ សត្ថឌា សារត្តា។ បកត្ថាតិ កាឃបិកត្ថិយាឌីហិ បកត្ថា។ ឃឆាតិ ឃឆា សិតិ សត្ថាឈទេសា, ឲចទេយតាបិ សត្ថាឈសា។ បដិចល្លត្តីតិ បរិស្សជន្តិ ដ្ឋបក្ឋហន្តិ ទេចទេឆត្តិ។ លតាចាតិ ឃឆា លតា ទុក្ខតិស្សិតា ទុក្ខ ទេចទេឆត្តិ, ឲចទេយតា បុរិសំ បរិស្សជន្តិ តាយ។

ហត្តិឆាត្តតិអាឌីឃ្ម កោបុរិសោ ចុច្ចតិ កោបិលទេកា។ លចឆាហកន្តិ លចាតំ ឆាហកំ, ឃុសាតបិលន្តិ ចុត្តំ ទេហាតិ។ បុបេ្យាលទ្ធកន្តិ ចដ្ឋដ្ឋាតទេសាឆកំ។ សឆតន្តិ ឲទេតឃ្មបិ សឆតំ អត្យកន្តិទេឃច ៉ អភិជ្ឈាតន្តិ អឆតំ។ លចកនយយឌីសន្តិ ឃ្មតឲយំសឲាឆចល្លាទេលត សយំ សឌីឃំ, ទេតត តិត្តិទេសយ្បិ បុរិសំ កច្ឆន្តិ កឌន្តិ។ កស្មា? ឃស្មា អត្យបតន្តិ ឆតទេហតុ តាទិទេឃាតិ។

ឲចំ អត្តទេតា ចាទេណ ឆត្វា អាតទេត្តា កិត្តុរាឌា ព្ទត្តិំ អក្យហំ កទេឆត្វា ត្យហិម្បអទេហាសិ។ តស្ស ចឆតំ ឃុត្វា តាទេឆាបិ អត្តទេតា ចាទេណ ឆត្វា តាឃំ អក្យហំ កទេឆសិ។ តំ ឆទេស្សត្តា សត្វា អាហ –

“អឆ ឲលុ, ទេភា, តាទេឆា ទេឆច(ទ្រាហូទេណា អាតត្ថស្ស កិត្តុរាឌស្ស អាឌិយន្ហ្មាឆាបរិយេសនាតំ ចិឌិត្វា តាឃំ ទេចលិឃំ ព្ទយា កាឆា

ອກາສິ –

໑໓໐.

“‘ຈຕ຺ຕາເຣາເມ ນ ປູເຣນ຺ຕິ, ເຕ ເມ ສຸຓາຖ ຠາສເຕາ;

ສມຸເທ຺ທາ ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ຣາຊາ, ອິຕ຺ຖີ ຈາປິ ທິຊມ຺ປຕິ.

໑໓໑.

“ສຣິຕາ ສາຄຣໍ ຍນ຺ຕິ, ຍາ ກາຈິ ປຐວິສ຺ສິຕາ;

ຕາ ສມຸທ຺ທໍ ນ ປູເຣນ຺ຕິ, ອູນຕ຺ຕາ ຫິ ນ ປູຣຕິ.

໑໓໒.

“ພ຺ຣາຫ຺ມເຓາ ຈ ອຘີຍານ, ເວທມກ຺ຂານປຎ຺ຈມໍ;

ຠິເຍ຺ຍາປິ ສຸຕມິເຈ຺ຉຍ຺ຍ, ອູນຕ຺ຕາ ຫິ ນ ປູຣຕິ.

໑໓໓.

“ຣາຊາ ຈ ປຐວິໍ ສພ຺ພໍ, ສສມຸທ຺ທໍ ສປພ຺ພຕໍ;

ອຊ຺ຌາວສໍ ວິຊິນິຕ຺ວາ, ອນນ຺ຕຣເຕາຈິຕໍ;

ປາຣໍ ສມຸທ຺ທໍ ປເຕ຺ຖຕິ ອູນຕ຺ຕາ ຫິ ນ ປູຣຕິ.

໑໓໔.

“ឲកេបកាឃ ព្កត្តិយា, អដ្ឋដ្ឋ បតិតេភា និឃា;

ឃ្វុរា ច ពលចន្តោ ច, សព្ពកាយរសាហរា;

ករេយ្យ តចេយ លត្ថិ, ហ្គាតព្ពា ហិ ត ប្វុរតិ៍

១៣វ័៍

“សត្តិតិ្តយោ និលីទិច សព្ពកក្លា, សត្តិតិ្តយោ ភឌីទិច សព្ពចាហិ;

សត្តិតិ្តយោ កណ្ដកាភិច សាលា, សត្តិតិ្តយោ ឆភេហញ ចឌត្តិ៍

១៣៩៍

“ចាពញ្ញា ឌាលេក ភេរា បរាយេស, ឋ្ជនិញ្ញោឃ សាករេយកបាំហិភា;

សេកភ ហេត្តភ ករេយ្យ ឈោសំ, ឃោ សព្ពកាចំ បយកាស្វ ឋ្ជស្ស្សេឌ៍

១៣លិ៍

“ចោរីតំ ពាហុព្យត្ថិតំ, ឃាស្វ សដ្ឋំ ស្វុក្សល្លកំ;

ឌិតំ កាចោ ក្សរាឌាតោ, យដ្ឋស្សោចាគោក គតំ៍

១៣ប័៍

“អភលិ ឃ្វក្សសប្តាសា, ក្សប្បរា ឲា ភឌីសយា;

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

១៣៩។

“អាវដ្ដនី មហាមាយា, ព្រហ្មចរិយវិកោបនា;

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

១៤០។

“យំ ឯតា ឧបសេវន្តិ, ឆន្ទសា វា ធនេន វា;

ជាតវេទោវ សំ ឋានំ, ខិប្បំ អនុទហន្តិ ន”ន្តិ។

តត្ថ និជញតីតិ និជេជ្ឋកំ កុណាលំ អាលបតិ។ “សរិតា”តិអាទិ ឋបិតមាតិកាយ កាជតត្ថំ វុត្តំ។ ឩនត្តាតិ ឩនបតិដ្ឋានស្ស មហត្តតាយ ឩនា ឯវ។ អសីមានាតិ សញ្ញាមិត្វា។ វេជយន្តានប្បមាណន្តិ ឋិតិហាសប្បមាណំ វេជជន្តិ។ ឩនត្តាតិ សោ ហិ អញ្ញាសមមហត្តតាយ និក្ខិតព្ពស្ស ន បូរតិ។ អនត្តរតនោធិតន្តិ នានារតនេហិ ឧធិតំ បរិបុណ្ណំ។ ឩនត្តាតិ សោ ហិ តណ្ហាមហត្តតាយ ន បូរតិ។ សិយាតិ សិយុំ, អយមេវ វា បាឋោ។ សព្ពកាមរសាហរាតិ សព្ពំ កាមរសំ អាហរកា។ “នវមេ”តិ អដ្ឋហិ អតិត្តកាមស្សាតត្ថំ វុត្តំ។ សា បន ទសមេបិ វីសតិមេបិ តតោ ឧត្តរិតរេបិ ឆន្ទេ កេនេវេតិ។ ឩនត្តាតិ សា ហិ កាមតណ្ហាយ មហត្តតាយ ន បូរតិ។ កណ្ឌកាតំវ សាខាតិ សព្ពាឡមេក្ខេ កណ្ឌកសាខសទិសា។ យថា ហិ សាខា លគ្គិត្វា អាកឌ្ឍតិ, ឯវំ ឯតាបិ រូបាទីហិ កឌ្ឍន្តិ។ យថា សាខា ហត្ថាទីសុ វិជ្ឈិត្វា ទុក្ខំ ឧប្បាទេតិ, ឯវំ ឯតាបិ ផុដ្ឋមត្តា សរីរសម្ផស្សេន វិជ្ឈិត្វា មហាវិនាសំ បាបេន្តិ។ វទន្តីតិ បរបុរិសំ វទន្តិ។

បរាយសេតិ កលេហ្យំ ឋសិប្បាសេយតិ តាមិតំ ឋិតិសេណ្ហា ឯលាត បិលិតា សកលសមុទ្ទ្រាសកំ ឋសិប្បាមេយ្យ កេហត្វា ឆន្ទេយ្យំ សកេតាតិ ឯកេន អត្តនោ ហត្ថេន តមេវ ហត្ថំ ហរិត្វា វេឡាសំ ឧប្បាទេយ្យំ សក្កាវន្តិ “ទ្វេមេ ឋានេ កត្វា បិយោ មភាវេបិ”តិ វុទ្ធមានោ យោ បុរិសោ “ឯវមេត”ន្តិ សទ្ទហន្តោ សន្តំ អត្តនោ អញ្ញាសយំ បមទាសុ ឋស្សេយ្យ, សោ ជាលិនីហិ វាតក្ខន្ធហារិនីតិ កេរេយ្យាតិ អត្ថោ។ កតន្តិ កមតំ។ អនលាតិ ពីហិ ឆមុខេហិ អលត្ថិ វចនវិទហិតា។ ទុប្បូរា តាតិ យថា មហានទី ឧទកេន, ឯវំ កិលេសរតិយា តា ទុប្បូរា។ សីទន្តិ នំ វិទិត្វានាតិ ឯត្ថ នន្តិ និបាតមត្តំ, ទុត្តិយោ អល្លីនា វត្ថុ អបាយេសុ សីទន្តីតិ វិទិត្វា។ អាវដ្ដនីតិ យថា អាវដ្ដនី មហាជនស្ស ហទយំ មោហេត្វា អត្តនោ វសេ វត្តេតិ, ឯវមេតាបីតិ អត្ថោ។ វិកោបនាតិ នាសនត្ថេន ច កោបនត្ថេន ច ព្រហ្មចរិយស្ស កោបិកា។ ឆន្ទសា វាតិ បិយសំវាសេន វា។ ធនេន វាតិ ធនហេតុ វា។ សំឋានន្តិ យថា ជាតវេទោ អត្តនោ ឋានំ យំ យំ បទេសំ

អល្លីយតិ, តំ តំ គហតិ, តថា ឯតាបិ យំ យំ បុរិសំ កិលេសវសេន អល្លីយន្តិ, តំ តំ អនុគហន្តិ យហាចិតានំ បវេសន្តិ។

ឯវំ ការណេន ពុទ្ធិតំ អគុណេ បកាសិតេ បុន យហាសេត្វា វិនេសេត្វា តាសំ អគុណំ បកាសេសិ។ តំ ទស្សេតុំ សត្ថា អាហ –

“អថ ខលុ, ភោ, កុណាលោ សកុណោ នារទស្ស ទេវព្រាហ្មណស្ស អាទិមជ្ឈកថាបរិយោសានំ វិទិត្វា តាវំ វេលាយំ ឋូយា គាថាយោ អជ្ឈភាសិ –

១៣០។

“‘សល្លបេ និសិតខគ្គបាណិនា, បណ្ឌិតោ អបិ បិសាចទោសិនា;

ឧគ្គតេជមុរគម្បិ អាសីទេ, ឯកោ ឯកាយ បមទាយ នាលបេ។

១៣១។

“លោកចិត្តមថនា ហិ នារិយោ, នច្ចគីតភណិតម្ហិតាវុធា;

ពាធយន្តិ អនុបដ្ឋិតស្សតិំ, ទីបេ រក្ខសិគណោវ វាណិជេ។

១៣២។

“នត្ថិ តាសំ វិនយោ ន សំវរោ, មជ្ជមំសនិរតា អសញ្ញតា;

តា គិលន្តិ បុរិសស្ស បាភតំ, សាគរេវ មករំ តិមិង្គលោ។

១៣៣។

“បញ្ចកាមគុណសាតគោចរា, ឧទ្ធតា អនិយតា អសញ្ញតា;

ឆ្លុសន្តិ បមទា បមាទិតំ, លោហតោយចតិឃំច អាបកា។

១៥៤។

“ឃំ តទំ ឡុបលេបត្តិ ភាទិឃោ, លត្តុសា ចា ទតិឃា ឆតេត ចា;

ឌាតចេឆសទិសប្បិ តាទិសំ, ទាកឆោសចឆិឃោ ឆហត្តិ តំ។

១៥៥។

“អឌ្ឍំ ញាត្វា បុរិសំ យហទ្ធតំ, ឆ្លុសន្តិ សឆតំ សហត្តតា;

ទត្តទិត្តយតិចេឆយត្តិ តំ, សាល យាលុចលតាច កាភតេ។

១៥៦។

“តា ឡុវេបត្តិ ចិចិឆេត លត្ថុសា, ចិត្រពិញ្ញ្យុលិឃោ អលក្កតា;

ឡុហសត្តិ បហសត្តិ ភាទិឃោ, សញ្ញទោច សតយាឃកោចិតា។

១៥៧។

“ឌាតទ្វបយហិយ្យុត្តក្វសិតា, សក្កតា បតិក្យលេស្ស ភាទិឃោ;

ទក្លិតា អតិឆទត្តិ សាយិកំ, តាភចំច ហតយត្តទស្សិតា។

១៥៨។

“ទេតឌចាបិ ហិ ភទោ ចិឆក្លលោ, សក្កេតា ពាហុឌភស្ស ឞ្ញទិតោ;

តាទិសំ ចរកេតា ន ការសតិ, រាហុតា ឬបហតោច ចន្ទិយា។

១៩០។

“ឃំ ករេយ្យ កុបិតោ ឌិសោ ឌិសំ, ទុដ្ឋចិត្តោ ចរយាកតំ អហិំ;

តេន កិរេយ្យា ញ្យសតំ តិកច្ឆតិ, តាទិសំ ចរកេតា អបេក្ខតា។

១៩១។

“កោសល្វតតលលិត្តតខ្ចិតា, បិដបិលិកសណ្ឋាតាឃន្ធតា;

ហីនមេថុបគតា ហិ តាទិសោ, តា រមន្តិ កុលេបច បក្ខិកា។

១៩២។

“តា កុលេសុ ចិសិលន្តរេសុ ចា, រាជធានិនិគមេសុ ចា បុន;

ឱដ្ឋិតំ តមុចិបិសចាកេ, ចក្ខុយា បរិចរេ សុលត្ថិកោ។

១៩៣។

“ឱស្សជិត្វ កុសលំ តបោគុណំ, យោ អនរិយចរិតានិ មាចរិ;

ទេវតាហិ និរយំ និមិស្សតិ, ចេតការិយហិចឃំ ចាហិវោ។

“សោ ឥធ គរហិតោ បរត្ថ ច, ទុម្មតី ឧបហតោ សកម្មុនា;

គច្ឆតី អនិយតោ គព្ភាគព្ភំ, ទុក្ខគ្រភរេធាច ឧប្យេធ។

១៤៣។

“សោ ឧបេតិ និរយំ បតាបនំ, សត្តិសិម្ពលិវនញ្ច អាយសំ;

អាវសិត្វា តិរច្ឆានយោនិយំ, បេតរាជវិសយំ ន មុញ្ចតិ។

១៤៤។

“ជិញ្ញាលិត្ថុរតិយោ ច តត្តកេ, ចក្កវត្តិចទិតញ្ញា យាតុសេ;

តាសយន្តិ បយសា បយាជិតំ, ឧក្កតិញ្ញា បដិបីឡយន្តិ តំ។

១៤៥។

“ជិញ្ញាលិត្ថុរតិយោ ន ទុល្លភា, ចក្កវត្តិចទិតញ្ញា យាតុសេ;

សោណ្ណញ្ញយត្ថិលយា ច អន្ធរា, យេ ចរន្តិ បយសាហតត្តិកា។

១៤៦។

“កាយសាត្យសយតិក្កយា គតិ, ទ្វបសាត្យយា ភាសោ ន ទុល្លភា;

ជិតរាគវិសយម្បបត្តិ យា, យេ ចរន្តិ បយសាហតត្តិកា។

១៤៧។

“ᩈᨻ᩠ᨻᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩴ ᩈᩥᩅᩴ, ᩋᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᨾᨧᩃᩥᨲᩴ ᩋᩈᨦ᩠ᨡᨲᩴ;

ᨶᩥᨻ᩠ᨻᩩᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᨧᩦᩉᩥ ᨶ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩴ, ᨿᩮ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨾᨴᩣᩉᨲᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ”’ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᩮᨲᩥ “ᩈᨧᩮ ᨾᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᩮᩔᩈᩥ, ᩍᨴᩴ ᨲᩮ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨬ᩠ᨧᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨮᩥᨲᩮᨶᩣᨸᩥ, “ᩈᩃ᩠ᩃᨸᩥᨲᨾᨲ᩠ᨲᩮᨿᩮᩅ ᨲᩴ ᨥᩣᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᩣᨸᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨽᩣᩈᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩮᨶᩣᨸᩥ ᨸᩥᩈᩣᨧᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᩮ᪨ “ᩁᩪᨸᨠᩴ ᨵᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᩈᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨮᩥᨲᩴ ᩁᩪᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᩴ ᩁᩪᨸᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᩣᩈᩦᨴᩮ᪨ ᩑᨠᩮᩣ ᨸᨶ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩉᩮᩣ ᩑᨠᩣᨿ ᨸᨾᨴᩣᨿ ᨶ ᩉᩥ ᩋᩣᩃᨸᩮ᪨ ᩃᩮᩣᨠᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨳᨶᩣᨲᩥ ᩃᩮᩣᨠᩔ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨾᨳᩥᨠᩣ᪨ ᩑᩅ ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩥᨠᩮᨱᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩑᩅ ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩥᨠᩮᨱᩣ ᨾᨶᩩᩔᩅᩮᩈᩮᨶ ᩅᩣᩃᩥᨩᩮ ᨸᩃᩮᩣᨽᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨸᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᩉᩥ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮᩉᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩈᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨾᩉᩣᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨸᩣᨸᩮᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩅᩥᨶᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩣᨧᩣᩁᩮᩣ᪨ ᩈᩴᩅᩁᩮᩣᨲᩥ ᨾᩁᩥᨿᩣᨴᩮᩣ᪨ ᨸᩩᩁᩥᩈᩔ ᩅᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩈᨾ᩠ᨹᩔᩴ ᨹᩃᩴ ᨣᩥᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩋᨶᩥᨿᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩥᨿᨲᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᩃᩮᩣᩃᨲᩮᩣᨿᨧᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩃᩮᩣᩃᨲᩮᩣᨿᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩮᩣ᪨ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩣᨸᨣᩣᨲᩥ ᩋᩣᨸᨣᩣ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨿᨳᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨶᨴᩥᨿᩮᩣ ᩅᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨸᨾᩣᨴᩥᨲᩴ ᨸᨾᨴᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨸᩮᨾᩮᨶ᪨ ᩁᨲᩥᨿᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨧᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩁᨲᩥᨿᩣ᪨ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩉᩮᨲᩩ ᨧ᪨ ᨩᩣᨲᩅᩮᨴᩈᩴ ᩅᩥᨿ ᨣᩩᨱᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨾᩥᩅ ᨩᩃᩥᨲᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᩅᨶᩥᨿᩣᨲᩥ ᨠᩣᨾᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᩮᩉᩥ ᩅᨶᩥᨠᩣ᪨ ᩁᩣᨣᨴᩮᩣᩈᨣᨲᩥᨿᩣᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ᪨ ᨩᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᨶᨠᩣᩁᨱᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩅᨬ᩠ᨧᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᩣᨭᩥᨿᩮᩣ ᩁᩪᨸᨠᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩣ᪨ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᩅᨲ᩠ᩅᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨵᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨩᩉᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᩉᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᩅᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨲᩥᩅᩮᨮᨿᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨵᨶᨠᩣᩁᨱᩣ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᩮᨮᩮᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩦᩊᩮᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᩥᩅᩥᨵᩮᨶ ᩃᨠ᩠ᨡᨱᩣᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᩮᨶ ᩋᩣᨠᩣᩁᩮᨶ᪨ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᩁᩅᩥᨲ᩠ᨳᨾᩮᩣᩊᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩅᩈᩮᨶ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᩁᩈᩥᩁᩣ ᩅᩥᨧᩥᨲ᩠ᩁᨾᩮᩣᩊᩥᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩐᩉᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨾᩉᩣᩉᩈᩥᨲᩴ ᩉᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩉᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᨾᨶ᩠ᨴᩉᩈᩥᨲᩴ ᩉᩈᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩈᨾ᩠ᨻᩁᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᨾᩣᨿᩣᨠᩣᩁᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᩩᩁᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨧ᪨ ᨩᩣᨲᩅᩮᨴ ᩉᨲᨿᨲ᩠ᨲᩩᩁᩔᩥᨲᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ “ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨶᩩ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨳ, ᨽᩮᩣ, ᨲᨿᩮᩣ ᨩᨶᩣ”ᨲᩥ ᨠᩁᨱ᩠ᨯᨠᨩᩣᨲᨠᩮ (ᨩᩣ᪨ ᪑᪨᪘᪨᪕᪓ ᩋᩣᨴᨿᩮᩣ) ᩉᨲᨿᨲ᩠ᨲᩁᨲᩥᩔᩥᨲᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣᩁᩪᨠᩁᨠᩣᨸᩥ ᨩᩣᨲᩅᩮ ᩋᨲᩥᨧᩁᩥ, ᩑᩅᩴ ᩋᨲᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩑᩅᨾᩮᩅ᪨ ᨶ ᨠᩣᩁᨲᩦᨲᩥ ᨶ ᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨲᩥ ᩉᩥᩁᩥᩅᩥᩁᩮᩣᨧᨶᨠᩔ ᨸᨠᩩᩈᩃᩣᨩᩣᨲᩮᩣ ᩅᩥᨿ᪨ ᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᨾ᩠ᩉᩣ ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨣᨲᩣ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᩣ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᨲᩁᩴ ᨻ᩠ᨿᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩁᨸᨠ᩠ᨡᩅᩣᨲᩥ ᩈᨲᩁᩮᩣᨣᩣ᪨

ᨠᩮᩣᩈᩃ᩠ᩃᨶᨶᩃᩥᨡᩥᨲᨲ᩠ᨳᩣᨲᩥ ᩋᩣᨠᨯ᩠ᨰᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩩᨶᨠᩮᩣᩈᩣ ᨶᨡᩮᩉᩥ ᩃᩥᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨡ᩠ᨨᩥᨲᩣ ᨸᩥᩊᩣᨠᩦᩉᩥ ᨧ ᨲᩣᨻ᩠ᨻᨲᩣᨧ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨿᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩑᨲᩮᨸᩥ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨶᩣᨴᩥᩴ ᩉᩦᨶᩮᨾᩮᩅ ᩁᩪᨸᨣᨲᩣ ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩑᨲᩮ ᩅᩥᨷ᩠ᨷᨠᩣᩁᩮ ᨸᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᨾᩩᨡᩅᩥᩈᩣᨴᩣᩁᩮ ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩣ ᨲᩣ ᨶ ᩁᨾᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨣᩩᨱᩅᩮᨸᩅ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨵᩉᨲ᩠ᨳᩥᨣᩩᨱᨸᩥᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨾᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩣ ᩉᩦᨶᩮᨿᩮᩅ ᩁᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᩑᨲᩣ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ,

ᩋᨳ ᨡᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨾᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᨾᩩᨧ᩠ᨧᩥᨲᩮᩣ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩣᩁᩔ ᩅᩥᨠᨸ᩠ᨸᩥᨠᩉᩃᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨠᩮᩉᩥ ᨡᩩᨴ᩠ᨴᩥᨲᩴ ᨸᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᩅᩣᨠᩁᨬ᩠ᨧᩣᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᩣᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᩅᨠ᩠ᨠᩩᨿᩣ

បុរិសោ ជិព្ពាយាតុសិពោត ហុពេត អត្ថិកោ បរិចឆេជ្ជំ

ឍិស្សឌិត្វាតិ ឌេចយតុស្សេស្សុ យហាសយ្យត្តិងាឃក់ តបេរិក្យល៉ា ឈេឌ្ឌត្វាំ ឃោតិ ឃោ បុរិសោ អតរិឃេស្សុ អបរិស្សុឌ្ឍស្សុ កាយកុលោស្សុ កាយរតិចរិតាតិ អាចរតិំ ឌេចតាហិ តិរឃំ តិមិស្សតីតិ សោ ឌេចលោកោត បរិចត្តិត្វា តិរឃំ កហិស្សតិំ លេងកាយិយហិឃំច ចាហិខោតិ ឃថា ថាលចាហិខោ សតសហស្សេឈ្នក្ខំ ងត្វា លេងកាយិយហិក់ កហាតិ, តថារ្វបិ អឃំ ហោតីតិ អត្ថោំ សោតិ សោ ឍាត្តិត់ ចរំ កតោំ អតិឃតោតិ ឲត្តក់ ភាយ កាល់ អបិឃេស្សុ បទ្ធិស្សតីតិ អតិឃតោំ កឆ្យអាកឆ្យអត្ថិ ឌេចលោកា ចា យតុស្សលោកា ចា កឆ្យឍត្វា អបិឃយេច កច្ឆតីតិ អត្ថោំ ឃថា កិ? ឌួកក្រែភរឆោច ក្តប្យឆតិ, ឃថា ក្យកក្រែភយុត្តរឆោ យក្កា ឍក្កមិត្វា ក្តប្យឆឃេច កច្ឆតិ, តថាំ សត្តិសិព្ពលិចភត្តិ សត្តិសងិសេហិ កល្វកេហិ យុត្តិ អាឃស់ សិព្ពលិចត់ ឯបតរាឌចិសឃត្តិ ឯបតចិសឃត្វា កាលកត្វិកអស្សុរចិសឃត្វាំ

បយាឌិភត្តិ បយត្តាត់ ខេ ហិ បយងាស្សុ បយត្តា តាឃំ សយ្យត្តិត់ យ្វលក្ខត់ កុសល់ ភ កតោរាត្តិ, ឍាតិ ខេតំ បយងា សត្ថា តា ភាសេត្តិ ភាយំ បងិបិងឃត្តិតិ តថាចិង់ បុរិសំ តា បយាងចសេតេច អក្យសល់ កាពេត្វា ក្យក្កតិំ បងិបិងេត្តិ ភាយំ សោល្ហញ្យយត្ថិលឃាតិ ស្សុចល្ហយឃចិយាតចាសិតិឃោំ បយងាហតត្តិកាតិ ឃេ បុរិសា បយងាហិ អតត្តិកា ហុត្វា ព្រាហ្មចរិឃំ ចរត្តិំ កាយឆាត្យសយតិក្កយាតិ កាយឆាត្យសយតិក្កយា ឃា កតិំ រ្វបឆាត្យឃា ភាឌចាតិ ឃោ កាយឆាត្យសយតិក្កយកតិសព្វាឌតា រ្វបឆាត្យឃា ភាឌចា, សោ ខេតំ ភ ក្យល្លកោំ ចីតរាកចិសឃ្វបបត្តិ ឃាតិ ឃា ចីតរាកចិសឃេ ស្សុទ្ធាចាសលោកោ ក្តបបត្តិ, សាបិ ខេតំ ភ ក្យល្លកាតិ អត្ថោំ អច្ឆត្តត្តិ អត្តាតីតំ អចិភាសឆម៉ំ អចលិតត្តិ កិលេសេហិ អកម្បិតំ តិព្ពុតេហីតិ តិព្ពុតកិលេសេហិំ ស្សុចីហីតិ ស្សុចីហិ បរិស្សុទ្ធហិ ឲចរ្វបំ តិព្ពាត់ ភ ក្យល្លកត្តិំ

ឲចំ យហាសត្តោ អយតយហាតិព្ពាត់ បិសេបត្វា ឌេសត់ តិដ្ឋូឌេបសិំ ហិយចត្តេ កិត្តរយហោរកាងឃោ អាកាសេ ឋិតា ឌេចតា ច “អហោ ឍុទ្ធលិលិឃ កថិតា”តិ សាធុការំ អឌំស្សុ ៍ អាតត្ត្វា ពិដ្ឋត្ថាឌា ភារឌោ ឌេចព្រាហ្មណោ បុណ្ណុយតោ ច ត្យស្សកោកិលេ អត្តតោ អត្តតោ បរិសំ អាងាឃ ឃថាឋាតឃេច កមិស្សុំ យហាសត្តាបិ សកដ្ឋាតឃេច កតោំ ឍាតខេ បត អត្តតត្តរា កត្វា យហាសត្តស្ស សត្តិកេ ឍចាឌំ កហេត្វា តស្វំ ឍចារេង ងត្វា សក្កបរាឃណា អហេស្សុំ

សត្វា ឍាឃំ ឆម្ពឌេសត់ អាហរិត្វា ជាតកំ សមោធានេត្វា ឍុសាតកាថា អភាសិ –

៦៧០ំ

“ក្យលារលោហំ តងា អាសិំ, ក្តងាឃី ត្យស្សកោកិលេ;

អាតត្ត្វា ពិដ្ឋត្ថាឌាសិ, សារិបុត្តោ ច ភារឌោ;

បរិសា ពុទ្ធបរិសា, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ។

តេ បន កិញ្ចិ គមនកាលេ សត្ថានុភាវេន គន្ត្វា អាគមនកាលេ អត្តនោ អត្តនោ អានុភាវេន អាគតា។ តេសំ សត្ថា មហាវនេយេវ កម្មដ្ឋានំ កថេសិ។ សព្វេបិ តេ តំ ទិវសមេវ អរហត្តំ បាបុណិំសុ។ មហាទេវតាសមាគមោ អហោសិ។ អថស្ស ភគវា មហាសមយសុត្តំ (ទី. និ. ២.៣៣១ អាទយោ) កថេសិ។

កុណាលជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា។

[៥៣៧] ៥. មហាសុតសោមជាតកវណ្ណនា

កស្មា តុវំ រសក ឱទរិកោតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អង្គុលិមាលត្ថេរំ អារព្ភ កថេសិ។ តស្ស ឧប្បត្តិ ច បព្ពជ្ជា ច ឧបសម្បទា ច អង្គុលិមាលសុត្តវណ្ណនាយំ (ម. និ. អដ្ឋ. ២.៣៤៧ អាទយោ) វុត្តនយេន វិត្ថារតោ វេទិតព្វា។ សោ បន សច្ចកិរិយាយ មូឡ្ហគព្ភាយ ឥត្ថិយា សោត្ថិភាវំ កត្វា តតោ បដ្ឋាយ សុលភបិណ្ឌោ ហុត្វា វិវេកមនុព្រូហន្តោ អបរភាគេ អរហត្តំ បត្វា អភិញ្ញាតោវ អសីតិយា មហាថេរានំ អព្ភន្តរោ អហោសិ។ តស្មិំ កាលេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អហោ វត ភគវតា តថារូបំ លុទ្ទំ លោហិតបាណិំ មហាចោរំ អង្គុលិមាលំ អទណ្ឌេន អសត្ថេន ទមេត្វា និព្វិសេវនំ ករោន្តេន ទុក្ករំ កតំ, អហោ ពុទ្ធា នាម ទុក្ករការិនោ”តិ។ សត្ថា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ ទិព្វសោតេន តំ កថំ សុត្វា “អជ្ជ មម គមនំ ពហុបការំ ភវិស្សតិ, មហាធម្មទេសនា បវត្តិស្សតី”តិ ញត្វា អនោបមាយ ពុទ្ធលីលាយ ធម្មសភំ គន្ត្វា វរបញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ បរមាភិសម្ពោធិំ បត្តេន មយា ឯតស្ស ទមនំ, ស្វាហំ បុព្វចរិយំ ចរន្តោ បទេសញាណេ ឋិតោបិ ឯតំ ទមេសិ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឥន្ទបត្តនគរេ កោរព្យោ នាម រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តិ។ ទសមាសេ អតិក្កន្តេ សុវណ្ណវណ្ណំ បុត្តំ វិជាយិ, សុតវិត្តតាយ បន នំ “សុតសោមោ”តិ សញ្ជានិំសុ។ តមេនំ រាជា វយប្បត្តំ និក្ខសហស្សំ ទត្វា ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បុគ្គហណត្ថាយ តក្កសិលំ បេសេសិ។ សោ អាចរិយភាគំ អាទាយ នគរា និក្ខមិត្វា មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ តទា ពារាណសិយំ កាសិរញ្ញោ បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោបិ តថេវ វត្វា បិតរា បេសិតោ នគរា និក្ខមិត្វា តមេវ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ អថ សុតសោមោ មគ្គំ គន្ត្វា នគរទ្វារេ សាលាយ ផលកេ វិស្សមត្ថាយ និសីទិ។ ព្រហ្មទត្តកុមារោបិ គន្ត្វា តេន សទ្ធិំ ឯកផលកេ និសីទិ។ អថ នំ សុតសោមោ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ “សម្ម, មគ្គកិលន្តោសិ, កុតោ អាគច្ឆសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ពារាណសិតោ”តិ វុត្តេ “កស្ស បុត្តោសី”តិ វត្វា “កាសិរញ្ញោ បុត្តោម្ហី”តិ វុត្តេ “កោ នាមោសី”តិ វត្វា “អហំ ព្រហ្មទត្តកុមារោ នាមា”តិ វុត្តេ “កេន ការណេន ឥធាគតោសី”តិ បុច្ឆិ។ សោ “សិប្បុគ្គហណត្ថាយា”តិ វត្វា “ត្វម្បិ មគ្គកិលន្តោសិ, កុតោ អាគច្ឆសី”តិ តេនេវ នយេន ឥតរំ បុច្ឆិ។ សោបិ

តស្ស សន្តំ អាចិក្ខិ។ តេ ឯកោបិ “យំ លទ្ធិយា, ឯកាចរិយស្សេវ សន្តិកេ សិប្បុគ្គហណត្ថាយ គច្ឆាមា”តិ អញ្ញមញ្ញំ មិត្តភាវំ កត្វា ឯកតោ បវិសិត្វា អាចរិយកុលំ គន្ត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា អត្តនោ ជាតិអាទិំ កថេត្វា សិប្បុគ្គហណត្ថាយ អាគតភាវំ កថេសុំ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ តេ អាចរិយភាគំ ទត្វា សិប្បំ បដ្ឋបេសុំ។

ន កេវលញ្ច តេ ទ្វេ, អញ្ញេបិ តទា ជម្ពុទីបេ ឯកសតមត្តា រាជបុត្តា តស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តិ។ សុតសោមោ តេសំ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ ហុត្វា សិប្បំ ឧបទិសន្តោ ខិប្បមេវ និប្ផត្តិំ បាបុណិ។ សោ អញ្ញស្ស សន្តិកំ អគន្ត្វា “សហាយោ មេ”តិ ព្រហ្មទត្តស្ស កុមារស្សេវ សន្តិកំ គន្ត្វា តស្ស បិដ្ឋិអាចរិយោ ហុត្វា សិប្បំ សិក្ខាបេសិ។ ឥតរេសម្បិ អនុក្កមេន សិប្បំ និដ្ឋិតំ។ តេ អនុយោគំ ទត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា សុតសោមំ បរិវារេត្វា និក្ខមិំសុ។ អថ តេ សុតសោមោ មគ្គន្តរេ ឋត្វា ឧយ្យោជេន្តោ “តុម្ហេ អត្តនោ អត្តនោ បិតូនំ សិប្បំ ទស្សេត្វា រជ្ជេសុ បតិដ្ឋហិស្សថ, បតិដ្ឋិតា ច បន មយ្ហំ ឱវាទំ ករេយ្យាថា”តិ អាហ។ “កិំ , អាចរិយា”តិ? “បក្ខទិវសេសុ ឧបោសថិកា ហុត្វា មា ឃាតំ ករេយ្យាថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។ ពោធិសត្តោបិ អង្គវិជ្ជាបាឋកត្តា “អនាគតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តកុមារំ និស្សាយ មហាភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ញត្វា តេ ឯវំ ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។ តេ សព្វេបិ អត្តនោ អត្តនោ ជនបទំ គន្ត្វា បិតូនំ សិប្បំ ទស្សេត្វា រជ្ជេសុ បតិដ្ឋាយ បតិដ្ឋិតភាវញ្ចេវ ឱវាទេ វត្តមានភាវញ្ច ជានាបេតុំ បណ្ណាការេន សទ្ធិំ បណ្ណានិ បហិណិំសុ។ មហាសត្តោ តំ បវត្តិំ សុត្វា “អប្បមត្តា ហោថា”តិ បណ្ណានិ បដិបេសេសិ។

តេសុ ពារាណសិរាជា វិនា មំសេន ភត្តំ ន ភុញ្ជតិ។ ឧបោសថទិវសត្ថាយបិស្ស មំសំ គហេត្វា ឋបេន្តិ។ អថេកទិវសំ ឯវំ ឋបិតមំសំ ភត្តការកស្ស បមាទេន រាជគេហេ កោលេយ្យកសុនខា ខាទិំសុ។ ភត្តការកោ តំ មំសំ អទិស្វា កហាបណមុដ្ឋិំ អាទាយ ចរន្តោបិ មំសំ ឧប្បាទេតុំ អសក្កោន្តោ “សចេ អមំសកំ ភត្តំ ឧបនាមេស្សាមិ, ជីវិតំ មេ នត្ថិ, កិំ នុ ខោ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “អត្ថេសោ ឧបាយោ”តិ វិកាលេ អាមកសុសានំ គន្ត្វា មុហុត្តមតស្ស បុរិសស្ស ឩរុមំសំ អាហរិត្វា សុបក្កំ បចិត្វា ភត្តំ ឧបនាមេសិ។ រញ្ញោ មំសខណ្ឌំ ជិវ្ហគ្គេ ឋបិតមត្តេវ សត្ត រសហរណីសហស្សានិ ផរិ, សកលសរីរំ ខោភេត្វា អដ្ឋាសិ។ កិំការណា? បុព្ពេ ចស្ស សេវិតត្តា។ សោ កិរ អតីតានន្តរេ អត្តភាវេ យក្ខោ ហុត្វា ពហុំ មនុស្សមំសំ ខាទិតបុព្ពោ, តេនស្ស តំ បិយំ អហោសិ។ សោ “សចាហំ តុណ្ហីភូតោវ ភុញ្ជិស្សាមិ, ន មេ អយំ ឥទំ មំសំ កថេស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា សហ ខេឡេន ភូមិយំ បាតេសិ។ “និទ្ទោសំ, ទេវ, ខាទាហី”តិ វុត្តេ មនុស្សេ បដិក្កមាបេត្វា “អហមេតស្ស និទ្ទោសភាវំ ជានាមិ, កិំ នាមេតំ មំស”ន្តិ បុច្ឆិ។ “បុរិមទិវសេសុ បរិភោគមំសមេវ, ទេវា”តិ។ “នន្វញ្ញស្មិំ កាលេ អយំ រសោ នត្ថី”តិ? “អជ្ជ សុបក្កំ, ទេវា”តិ។ “ននុ បុព្ពេបិ ឯវមេវ បចសី”តិ។ អថ នំ តុណ្ហីភូតំ ញត្វា “សច្ចំ កថេហិ, នោ ចេ កថេសិ, ជីវិតំ តេ នត្ថី”តិ អាហ។ សោ អភយំ យាចិត្វា យថាភូតំ កថេសិ។ រាជា “មា សទ្ទមកាសិ, បកតិយា បចមានោ ត្វំ ខាទិត្វា មយ្ហំ មនុស្សមំសមេវ បចាហី”តិ អាហ។ “ននុ ទុក្ករំ, ទេវា”តិ? “មា ភាយិ, ន ទុក្ករ”ន្តិ។ “និពទ្ធំ កុតោ លភិស្សាមិ, ទេវា”តិ? “ននុ ពន្ធនាគារេ ពហូ មនុស្សា”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ តថា អកាសិ។

អបរភាគេ ពន្ធនាគារេ មនុស្សេសុ ខីណេសុ “ឥទានិ កិំ ករិស្សាមិ, ទេវា”តិ អាហ។ “អន្តរាមគ្គេ សហស្សភណ្ឌិកំ ខិបិត្វា យោ តំ គណ្ហាតិ, តំ ‘ចោរោ’តិ គហេត្វា មារេហី”តិ អាហ។ សោ តថា អកាសិ។ អបរភាគេ រាជភយេន សហស្សភណ្ឌិកំ ឱលោកេន្តម្បិ អទិស្វា “ឥទានិ កិំ

ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ “ᨿᨴᩣ ᨽᩮᩁᩥᩅᩮᩃᩣᨿ ᨶᨣᩁᩴ ᩋᩣᨠᩩᩃᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨶ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨥᩁᩈᨶ᩠ᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᩣ ᩅᩦᨳᩥᨿᩴ ᩅᩣ ᨧᨲᩩᨠ᩠ᨠᩮ ᩅᩣ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᩉᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩪᩃᨾᩴᩈᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨠᩊᩮᩅᩁᩣᨶᩥ ᨴᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᨾ ᨾᩣᨲᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨾᨾ ᨸᩥᨲᩣ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨾᨾ ᨽᩣᨲᩣ ᨽᨣᩥᨶᩦ ᨧ ᨶ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩥ, ᨾᨶᩩᩔᩣᨶᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᩪᨿᨲᩥ᪨ ᨶᩣᨣᩁᩣ ᨽᩦᨲᨲᩈᩥᨲᩣ “ᩍᨾᩮ ᨾᨶᩩᩔᩮ ᩈᩦᩉᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᨻ᩠ᨿᨣ᩠ᨥᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᨿᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨡᩣᨴᨲᩦ”ᨲᩥ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩉᩣᩁᨾᩩᨡᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩑᨠᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᨾᩣᩁᨱᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩍᨾᩮ ᨡᩣᨴᨲᩦ”ᨲᩥ ᨾᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩣ ᩁᩣᨩᨦ᩠ᨣᨱᩮ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩣᨩᩣ “ᨠᩥᩴ, ᨲᩣᨲᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨴᩮᩅ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᨾᨶᩩᩔᨾᩣᩁᨱᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩣᨸᩮᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ “ᩋᩉᩴ ᨠᨳᩴ ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᩋᩉᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨧᩁᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨾᩉᩣᨩᨶᩣ “ᩁᩣᨩᩣ ᨶᨣᩁᩮᨶ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ, ᨠᩣᩊᩉᨲ᩠ᨳᩥᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᩔ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨧᩮᩣᩁᩴ ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲᩩᩴ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣ “ᩈᩣᨵᩩ ᩈᨲ᩠ᨲᩣᩉᩴ ᩋᩣᨣᨾᩮᨳ, ᨸᩁᩥᨿᩮᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩮᩣᩁᩴ ᨴᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩮᩣᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᩈᩥ, “ᨲᩣᨲᩣ, ᨶᨣᩁᩮ ᨠᩥᩁ ᨾᨶᩩᩔᨾᩣᩁᨱᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩮᩈᩩ ᨮᩣᨶᩮᩈᩩ ᨶᩥᩃᩦᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮ “ᩈᩣᨵᩪ”ᨲᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨶᨣᩁᩴ ᨸᩁᩥᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩮᩣᨸᩥ ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨥᩁᩈᨶ᩠ᨵᩥᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᩴ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩴ ᨾᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨳᩪᩃᨳᩪᩃᨾᩴᩈᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨿᩴ ᨸᩪᩁᩮᨲᩩᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨲᩮ ᨸᩩᩁᩥᩈᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨨᩣᨻᩣᩉᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᩉᩥᨲᩮᩣ ᨾᨶᩩᩔᨾᩣᩁᨱᨠᩮᩣ ᨧᩮᩣᩁᩮᩣ”ᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᨩᨶᩮᩣ ᨶᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᨸᨧ᩠ᨨᩥᩴ ᨣᩦᩅᩣᨿ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥᩔ ᨴᩔᩮᩈᩩᩴ᪨ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᨶᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᩑᩈ ᩍᨾᩴ ᨾᩴᩈᩴ ᨡᩣᨴᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨾᩥᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨠ᩠ᨠᩥᨱᩣᨲᩥ, ᩏᨴᩣᩉᩩ ᩋᨬ᩠ᨬᩔ ᩅᨧᨶᩮᨶ ᨾᩣᩁᩮᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨸᨮᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪕᪑᪨

“ᨠᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᩁᩈᨠ ᩑᨴᩥᩈᩣᨶᩥ, ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ ᨠᨾ᩠ᨾᩣᨶᩥ ᩈᩩᨴᩣᩁᩩᨱᩣᨶᩥ;

ᩉᨶᩣᩈᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮ ᨧ ᨾᩪᩊ᩠ᩉᩮᩣ, ᨾᩴᩈᩔ ᩉᩮᨲᩩ ᩋᨴᩩ ᨵᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩁᩈᨠᩣᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᨠᩣᩁᨠᩴ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨

ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᩣᨶᩈᨾ᩠ᨻᨶ᩠ᨵᩣᨶᩥ ᩅᨧᨶᨸᨭᩥᩅᨧᨶᩣᨶᩥ ᨸᩣᩊᩥᩅᩈᩮᨶᩮᩅ ᩅᩮᨴᩥᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ –

᪑᪕᪒᪨

“ᨶ ᩋᨲ᩠ᨲᩉᩮᨲᩪ ᨶ ᨵᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩣ, ᨶ ᨸᩩᨲ᩠ᨲᨴᩣᩁᩔ ᩈᩉᩣᨿᨬᩣᨲᩥᨶᩴ;

កត្វា ច មេ ករចា ក្ខមិបិលេរិ, មេឃា ពាធតិ មំសំ កណ្ហត្តជិនំ។

២៨២។

“សចេ តុវំ កត្តុរេត្វ បហរេត្វា, ករោមិ កយ្យាតិ សុខាទ្រុណាតិ;

ពិតោច អត្តបុត្តំ បិបុលិត្វា, លេបយ្យាមិ មេ រាជិតោ សមុទ្ទេ តំ។

២៨៣។

“តថា ករិស្សាមិ អហំ កណ្ហត្ត, យថា តុវំ ភាសសិ កាញ្ចអហត្ថិ;

ពិតោច អត្តបុត្តំ បិបុលិត្វា, ចក្កាមិ តេ រាជិតោ សមុទ្ទេ ត”ន្តិ។

តត្ថ កកចាតិ ការចាណិចចតំ។ សចេ តុចត្តិ “សត្ថិ ត្វ មេ កលតិ, ខ្លាហុ មរលកមេឃត មុសា កលតី”តិ ជិយំសេត្វា ឧចយាហ។ តត្ថ សុខាទ្រុណាតីតិ មត្ថស្សឈាតកយ្យាតិ។ សមុទ្ទេ តត្តិ សមុទ្ទេ ធត្វា ឧចំ ចមេឃ្យាសីតិ។ មេឃា សម្បជិន្នេត្វា កាឆយាហ។

អថ តំ សេនាបតិ កាញ្ចហជត្ថមេច សឃាបេត្វា ជិកាពាឃ រត្តិឃា អមេច្ឆហិ ច ភាកេរហិ ច សទ្ធិំ មេត្តត្វា សន្តោសុ ឧកន្ទន្តេសុ ឌាពេតុ សញ្ជនានេតុ អារក្ខ ធបេត្វា ភកទំ ហត្ថកពំ កត្វា រសកស្ស កឹចាឃំ មំសបន្ថិំ ពន្ធិត្វា អាតាឃ រាជភិមេចសតំ បរិយាសិ។ សកលភកទំ ជិរចិ។ រាជា ហិមេឃ្យា កុត្តបិតរាមេសា សាឃយាសមិ អលកិត្វា “រសមេកា ខ្លតាតិ អាកច្ឆិស្សតិ, ខ្លតាតិ អាកច្ឆិស្សតី”តិ គិសិន្នោច តំ រត្តិំ ជិតិភាមេត្វា “អជ្ជបិ រសមេកា ភាកច្ឆតិ, ភាករាភញ្ហា មហាសន្ធេ ឃ្មាឃតិ, កិំ ត្វ មេលា ឧត”ន្តិ ចាតបិមេភត ឌូមេលិកេត្វា តំ តថា អាគឹឃយាតំ ជិស្វា “បិកជំ ខ្លតំ ការលំ ឌាត”ន្តិ ជិន្តេត្វា សតិំ ខ្លបដ្ឋបេត្វា បល្លង្កមេឃច គិសីជិ។ កាញ្ចអហត្ថិបិ តំ ខ្លបសង្កមិត្វា អត្យុឡ្ហិ, មេសាបិស្ស កថេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

២៨៤។

“តតោ រត្យា ជិចសានេត, សុរិយុគ្គមតំ បតិ;

កាញ្ចជ្ជ រសកមាតាឃ, រាជាតំ ខ្លបសង្កមិ;

ឧបសង្កម្ម រាជានំ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១៤៣។

“សច្ចំ កិរ មហារាជ, រសកោ បេសិតោ តយា។

ហនតិ ឥត្ថិបុរិសេ, តុវំ មំសានិ ខាទសិ។

១៤៤។

“ឯវមេវ តថា កាឡ, រសកោ បេសិតោ មយា;

មម អត្ថំ ករោន្តស្ស, កិមេតំ បរិភាសសី”តិ។

តត្ថ កាឡាតិ កាឡហត្ថិ។ ឯវមេវាតិ តេន សេនាបតិនា តេជវន្តេន អនុយុត្តោ រាជា មុសា វត្តុំ អសក្កោន្តោ ឯវមាហ។ តត្ថ តថាតិ ឥទំ បុរិសស្ស វេវចនំ។ មម អត្ថន្តិ មម វុឌ្ឍិំ។ ករោន្តស្សាតិ ករោន្តំ។ កិមេតន្តិ កស្មា ឯតំ។ បរិភាសសីតិ អហោ ទុក្ករំ ករោមិ, កាឡហត្ថិ ត្វំ នាម អញ្ញំ ចោរំ អគ្គហេត្វា មម បេសនការកំ គណ្ហាសីតិ តស្ស កថំ ជនេន្តោ កថេសិ។

តំ សុត្វា សេនាបតិ “អយំ សកេនេវ មុខេន បដិជានាតិ, អហោ សាហសិកោ, ឯត្តកំ នាម កាលំ ឥមេ មនុស្សា ឯតេន ខាទិតា, វារេស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា អាហ – “មហារាជ, មា ឯវំ ករិ, មា មនុស្សមំសំ ខាទសី”តិ។ “កាឡហត្ថិ កិំ កថេសិ, នាហំ វិរមិតុំ សក្កោមី”តិ។ “មហារាជ, សចេ ន វិរមិស្សសិ, អត្តានញ្ច រដ្ឋញ្ច នាសេស្សសី”តិ។ “ឯវំ នស្សន្តេបិ អហំ នេវ តតោ វិរមិតុំ សក្កោមី”តិ។ តតោ សេនាបតិ តស្ស សញ្ញាបនត្ថាយ វត្ថុំ អាហរិត្វា ទស្សេតិ – អតីតស្មិំ កិរ កាលេ មហាសមុទ្ទេ ឆ មហាមច្ឆា អហេសុំ។ តេសុ អានន្ទោ តិមិនន្ទោ អជ្ឈារោហោតិ ឥមេ តយោ មច្ឆា បញ្ចយោជនសតិកា, តិមិង្គលោ តិមិរបិង្គលោ មហាតិមិរបិង្គលោតិ ឥមេ តយោ មច្ឆា សហស្សយោជនិកា ហោន្តិ។ តេ សព្វេបិ បាសាណសេវាលភក្ខា អហេសុំ។ តេសុ អានន្ទោ មហាសមុទ្ទស្ស ឯកបស្សេ វសតិ។ តំ ពហូ មច្ឆា ទស្សនាយ ឧបសង្កមន្តិ, ឯកទិវសំ “សព្វេសំ ទ្វិបទចតុប្បទានំ សត្តានំ រាជា បញ្ញាយតិ, អម្ហាកំ រាជា នត្ថិ, មយម្បេតំ រាជានំ ករិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា សព្វេ ឯកច្ឆន្ទា ហុត្វា អានន្ទំ រាជានំ ករិំសុ។ តេ មច្ឆា តតោ បដ្ឋាយ តស្ស សាយំ បាតោច ឧបដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។

ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ [illegible] ᨲᩔ [illegible]
[illegible] ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ [illegible] “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ [illegible]” [illegible]

[illegible]

᪁᪅᪈᪨

“[illegible];

[illegible]

᪁᪅᪉᪨

“[illegible];

[illegible]

᪁᪆᪀᪨

“ឥទំ តេ សុត្វាន វិគេតុ ឆន្ទោ, មា ភក្ខយី រាជ មនុស្សមំសំ;

មា ត្វំ ឥមំ កេវលំ វារិជោវ, ទ្វិបទាធិប សុញ្ញមកាសិ រដ្ឋ”ន្តិ។

តត្ថ អានន្ទោតិ, មហារាជ, អតីតស្មិំ កាលេ មហាសមុទ្ទេ បញ្ចសតយោជនិកោ អានន្ទោ នាម មហាមច្ឆោ សព្ពេសំ មច្ឆានំ រាជា មហាសមុទ្ទស្ស ឯកបស្សេ ឋិតោ។ ខាទិត្វាតិ សកជាតិកានំ មច្ឆានំ រសគិទ្ធិយា មច្ឆេ ខាទិត្វា។ បរិក្ខីណាយាតិ មច្ឆបរិសាយ ខយប្បត្តាយ។ អត្តានន្តិ អញ្ញំ គោចរំ អគ្គហេត្វា បច្ឆំ បរិក្ខិបន្តោ បណ្ណាសយោជនមត្តំ អត្តនោ នង្គុដ្ឋខណ្ឌំ អញ្ញមច្ឆសញ្ញាយ ខាទិត្វា មតោ មរណប្បត្តោ ហុត្វា ឥទានិ មហាសមុទ្ទេ បត្ថតមត្តោ អដ្ឋិរាសិ អហោសិ។ ឯវំ បមត្តោតិ យថា មហាមច្ឆោ អានន្ទោ, ឯវម្បិ តថា ត្វំ តណ្ហារសគិទ្ធោ ហុត្វា បមត្តោ បមាទការប្បត្តោ។

រសគារវេ រត្តោតិ មនុស្សមំសស្ស រសគារវេ រត្តោ អភិរត្តចិត្តោ ហោតិ។ ពាលោតិ យទិ ពាលោ ទុប្បញ្ញោ អាយតិំ អនាគតេ កាលេ ឧប្បជ្ជនកទុក្ខំ នាវពុជ្ឈតិ ន ជានាតិ។ វិធម្មាតិ វិធមេត្វា វិនាសេត្វា។ បុត្តេតិ បុត្តធីតរោ ច។ ញាតកេ ចាតិ សេសញាតកេ ច សហាយេ ច, វិធម្ម បុត្តេ ច ចជិត្វា ញាតកេ ចាតិ អត្ថោ។ បរិវត្តិយាតិ អញ្ញំ អាហារំ អលភិត្វា ជិឃច្ឆាយ ពីឡិតោ សកលនគរំ បរិវត្តិយ វិចរិត្វា មនុស្សមំសំ អលភិត្វា អត្តានំ ខាទន្តោ អានន្ទោ មច្ឆោ វិយ អត្តានញ្ញេវ ខាទតិ។

ឥទំ តេ សុត្វានាតិ, មហារាជ, តេ មយាយំ អាភតំ ឥទំ ឧទាហរណំ សុត្វា ឆន្ទោ មនុស្សមំសខាទនច្ឆន្ទោ វិគេតុ វិគច្ឆតុ វិនស្សតុ។ មា ភក្ខយីតិ រាជ មនុស្សមំសំ មា ភក្ខយិ មា ខាទិ។ មា ត្វំ ឥមំ កេវលន្តិ មហាសមុទ្ទំ សុញ្ញំ ករោន្តោ វារិជោ អានន្ទោ មច្ឆោ វិយ, ទេវ ទ្វិបទាធិប, ទ្វិបទានំ មនុស្សានំ ឥស្សរ មហារាជ, ត្វំ កេវលំ សកលំ ឥមំ តវ កាសិរដ្ឋំ ជនានំ សុញ្ញំ មា អកាសីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា រាជា, “ភោ កាឡហត្ថិ, ន ត្វមេវ ឧបមំ ជានាសិ, អហម្បិ ជានាមី”តិ មនុស្សមំសគិទ្ធតាយ បោរាណកថំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ អាហ –

៦៥០។

“សុជាតោ នាម នាមេន, ឱរសោ តស្ស អត្រជោ;

ជម្ពុបេសិមលទ្ធាន, មតោ សោ តស្ស សង្ខយេ។

“ឯវមេវ អហំ កាឡ, ភុត្វា ភក្ខំ រសុត្តមំ;

អលទ្ធា មានុសំ មំសំ, មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ សុជាតោ នាមាតិ កាឡហត្ថិ កុដុម្ពិកោ នាមេន សុជាតោ នាម, តស្ស អត្រជោ បុត្តោ ឱរសោ ជម្ពុបេសិ អលទ្ធាន អលភិត្វាន មតោតិ យថា តស្សា ជម្ពុបេសិយា សន្តេយ សោ កុដុម្ពិកបុត្តោ មតោ, ឯវមេវ អហំ រសុត្តមំ អញ្ញរសានំ ឧត្តមំ មនុស្សមំសំ ភុត្វា ភុញ្ជិត្វា អលទ្ធា មនុស្សមំសំ ជីវិតំ ហិស្សាមីតិ មញ្ញេ មញ្ញាមិ។

អតីតេ កិរ ពារាណសិយំ សុជាតោ នាម កុដុម្ពិកោ សេលិមហាភោគសេវកត្តាយ ហិមវន្តតោ អាគតានិ បញ្ច ឥសិសតានិ អត្តនោ ឧយ្យានេ វសាបេត្វា ឧបដ្ឋាសិ។ ឃរេ ចស្ស និពទ្ធំ បញ្ចសតានំ ភិក្ខា អហោសិ។ តេ បន តាបសា កទាចិ ជនបទេបិ ភិក្ខាយ ចរន្តិ, កទាចិ មហាជម្ពុបេសិ អាហរិត្វា ខាទន្តិ។ តេសំ ជម្ពុបេសិ អាហរិត្វា ខាទនកាលេ សុជាតោ ចិន្តេសិ – “អជ្ជ ភទ្ទន្តា តយោ ចត្តារោ ទិវសា អនាគច្ឆន្តា, កហំ នុ ខោ គតា”តិ។ សោ អត្តនោ បុត្តកំ អង្គុលិយំ គាហាបេត្វា តេសំ ភត្តកិច្ចកាលេ តត្ថ អគមាសិ។ តស្មិំ សមយេ មហល្លកានំ មុខវិក្ខាលនកាលេ ឧទកំ ទត្វា សម្បត្តចេតកា ជម្ពុបេសិ ខាទតិ។ សុជាតោ តាបសេ វន្ទិត្វា និសិន្នោ – “កិំ, ភន្តេ, ខាទថា”តិ បុច្ឆិ។ “មហាជម្ពុបេសិ, អាវុសោ”តិ។ តំ សុត្វា កុមារោ បិបាសំ ឧប្បាទេសិ។ អថស្ស ឯកោ មហល្លកោ តាបសោ ថោកំ ទាបេសិ។ សោ តំ ខាទិត្វា មធុររសេ ពជ្ឈិត្វា – “ជម្ពុបេសិ មេ ទេថា”តិ បុនប្បុនំ យាចិ។ កុដុម្ពិកោ ធម្មំ សុណន្តោ, “បុត្តក, មា រោទិ, គេហំ គន្ត្វា ខាទិស្សសី”តិ តំ វញ្ចេត្វា “ឥមំ និស្សាយ ភទ្ទន្តា ឧក្កណ្ឋេយ្យុ”ន្តិ តំ សមស្សាសេន្តោ ឥសិគណំ អនាបុច្ឆិត្វា គេហំ គតោ។ គតកាលតោ បដ្ឋាយ ចស្ស បុត្តោ “ជម្ពុបេសិ មេ ទេថា”តិ បរិទេវិ។ សុជាតោ “ឥទានេវ អាហរិស្សាមី”តិ ឧយ្យានំ គតោ។ តេ តាបសាបិ “ឥធ ចិរំ វសិម្ហា”តិ ហិមវន្តមេវ គតា។ អារាមេ តាបសេ អបស្សន្តោ តស្ស ជម្ពុអម្ពុបនសមោចាទីនិ បេសិយោ មធុសក្ខរចុណ្ណេហិ យោជេត្វា អទាសិ។ តា តស្ស ជិវ្ហគ្គេ ឋបិតមត្តា ហលាហលវិសសទិសា ហោន្តិ។ សោ សត្តាហំ និរាហារោ ហុត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។ រាជា ឥទំ ការណំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ ឥទមាហ។

តតោ កាឡហត្ថិ “អយំ រាជា អតិវិយ រសគិទ្ធោ, អបរានិបិស្ស ឧទាហរណានិ អាហរិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា, “មហារាជ, ចិន្តយាហី”តិ អាហ។ “អហំ ចិន្តយិតុំ ន សក្កោមី”តិ។ “តេន, សចេ ន ចិន្តយិស្សសិ, ឥតោ ញាតិមណ្ឌលតោ ចេវ រជ្ជសិរិតោ ច បរិហាយិស្សសិ។ អតីតស្មិញ្ហិ, មហារាជ, ឥមិស្សាយេវ ពារាណសិយំ បញ្ចសីលរក្ខកំ សោត្ថិយកុលំ អហោសិ ។ តស្ស កុលស្ស ឯកបុត្តកោ អហោសិ។ សោ មាតាបិតូនំ បិយោ មនាបោ បណ្ឌិតោ តិណ្ណំ វេទានំ បារំ គតោ អហោសិ។ សោ សមវយេហិ តរុណេហិ សទ្ធិំ គណពន្ធេន ចរតិ។ សេសា គណពន្ធា មច្ឆមំសាទីនិ ខាទន្តា សុរំ បិវន្តិ, សោ ន បិវតិ។ តេ មន្តយិំសុ – “អយំ សុរាយ អបិវនតោ អម្ហាកំ មូលំ ន ទេតិ, ឧបាយេន តំ សុរំ បាយេស្សាមា”តិ។ តេ សន្និបតិត្វា, “សម្ម, ឆណកីឡំ កីឡិស្សាមា”តិ អាហំសុ។ “សម្ម, តុម្ហេ សុរំ បិវថ, អហំ សុរំ

ន បិវាមិ, តុម្ហេ គច្ឆថា”តិ។ “សម្ម, តវ បិវនត្ថាយ ឥទំ គណ្ហាបេស្សាមា”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ ធុត្តា ឧយ្យានំ គន្ត្វា បទុមិនិបត្តេសុ តិខិណសុរំ ពន្ធាបេត្វា ឋបយិំសុ។ អថ នេសំ បានកាលេ មាណវស្ស ឥទំ ឧបនាមយិំសុ។ អថ ឯកោ ធុត្តោ “បោក្ខរមធុំ, ភោ, អាហរា”តិ អាហរាបេត្វា បទុមិនិបត្តបុដំ ហេដ្ឋា ឆិទ្ទំ កត្វា អង្គុលីហិ មុខេ ឋបេត្វា អាកឌ្ឍិ។ ឯវំ សេសាបិ អាហរាបេត្វា បិវិំសុ។ មាណវោ “កិំ នាមេត”ន្តិ បុច្ឆិ។ “បោក្ខរមធុ នាមា”តិ។ “អហម្បិ ថោកំ លភិស្សាមិ, ទេថ ភោន្តោ”តិ។ តស្សបិ ទាបយិំសុ។ សោ បោក្ខរមធុសញ្ញាយ សុរំ បិវិ។ អថស្ស អង្គារបក្កមំសំ អទំសុ, តម្បិ ខាទិ។

ឯវមស្ស បុនប្បុនំ បិវន្តស្ស មត្តកាលេ “ន ឯតំ បោក្ខរមធុ, សុរា ឯសា”តិ វទិំសុ។ សោ “ឯត្តកំ កាលំ ឯវំ មធុររសំ ន ជានិំ, អាហរថ, ភោ, សុរ”ន្តិ អាហ។ តេ អាហរិត្វា បុនបិ អទំសុ។ បិបាសា មហតី អហោសិ។ អថស្ស បុនបិ យាចន្តស្ស “នត្ថី”តិ វទិំសុ។ សោ “ហន្ទ តំ, ភោ, អាហរាបេថា”តិ អង្គុលិមុទ្ទិកំ អទាសិ, សោ សកលទិវសំ តេហិ សទ្ធិំ បិវិត្វា មត្តោ រត្តក្ខោ កម្បេន្តោ វិលបន្តោ គេហំ គន្ត្វា និបជ្ជិ។ អថស្ស បិតា សុរាយ បិវិតភាវំ ញត្វា វិគតេ មទេ, “តាត, អយុត្តំ តេ កតំ សោត្ថិយកុលេ ជាតេន សុរំ បិវន្តេន, មា បុន ឯវំ អកាសី”តិ អាហ។ “តាត, កោ មយ្ហំ ទោសោ”តិ។ “សុរាយ បិវិតភាវោ”តិ។ “តាត, កិំ កថេសិ, មយា ឯវរូបំ មធុររសំ ឯត្តកំ កាលំ អលទ្ធបុព្ព”ន្តិ។ ព្រាហ្មណោ បុនប្បុនំ យាចិ។ សោបិ “ន សក្កោមិ វិរមិតុ”ន្តិ អាហ។ អថ ព្រាហ្មណោ “ឯវំ សន្តេ អម្ហាកំ កុលវំសោ ច ឧច្ឆិជ្ជិស្សតិ, ធនញ្ច វិនស្សិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១៥១។

“មាណវ អភិរូបោសិ, កុលេ ជាតោសិ សោត្ថិយេ;

ន ត្វំ អរហសិ តាត, អភក្ខំ ភក្ខយេតវេ”តិ។

តត្ថ, មាណវាតិ, មាណវ, ត្វំ អភិរូបោ អសិ, សោត្ថិយេ កុលេ ជាតោបិ អសិ។ អភក្ខំ ភក្ខយេតវេតិ, តាត, ត្វំ អភក្ខិតព្ពយុត្តកំ ភក្ខិតុំ ន អរហសិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា, “តាត, វិរម, សចេ ន វិរមសិ, អហំ តំ គេហា និក្កាសេស្សាមិ, តវ រដ្ឋា បព្ពាជនីយកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាហ។ មាណវោ “ឯវំ សន្តេបិ អហំ សុរំ ជហិតុំ ន សក្កោមី”តិ វត្វា គាថាទ្វយមាហ –

១៥២។

“រសានំ អញ្ញតរំ ឯតំ, កស្មា មំ ត្វំ និវារយេ;

សោហំ តត្ថ គមិស្សាមិ, យត្ថ លច្ឆាមិ ជីវិតំ។

១២៣។

“សោចាហំ និប្បតិស្សាមិ, នតេ វច្ឆាមិ សន្តិកេ;

យស្ស មេ ទស្សនេន ត្វំ, នាភិនន្ទសិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ រសានន្តិ លោណម្ពិលតិត្តកកដុកខារិកមធុរកសាវសង្ខាតានំ សត្តន្នំ រសានំ អញ្ញតរំ ឧត្តមរសមេតំ មជ្ជំ នាម។ សោចាហន្តិ សោ អហំ ឯវ។ និប្បតិស្សាមីតិ និក្ខមិស្សាមិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “នាហំ សុរាបិនា វិរមិស្សាមិ, យំ តេ រុច្ចតិ, តំ ករោហី”តិ អាហ។ អថ ព្រាហ្មណោ “តយិ អម្ហេ បរិច្ចជន្តេ មយម្បិ តំ បរិច្ចជិស្សាមា”តិ វត្វា គាថមាហ –

១២៤។

“អទ្ធា អញ្ញេបិ ទាយាទេ, បុត្តេ លច្ឆាម មាណវ;

ត្វញ្ច ជម្ម វិនស្សសុ, យត្ថ បត្តំ ន តំ សុណេ”តិ។

តត្ថ យត្ថ បត្តន្តិ យត្ថ គតំ តំ “អសុកដ្ឋានេ នាម វសតី”តិ ន សុណោម, តត្ថ គច្ឆាហីតិ អត្ថោ។

អថ នំ វិនិច្ឆយំ នេត្វា អបុត្តកាចំ កត្វា នីហរាបេសិ។ សោ អបរភាគេ និប្បច្ចយោ កបណោ ជិណ្ណបិលោតិកំ និវាសេត្វា កបាលហត្ថោ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ អញ្ញតរំ កុដ្ដំ និស្សាយ កាលមកាសិ។ ឥទំ ការណំ អាហរិត្វា កាឡហត្ថិ រញ្ញោ ទស្សេត្វា, “មហារាជ, សចេ ត្វំ អម្ហាកំ វចនំ ន ករិស្សសិ, បព្ពាជនីយកម្មំ តេ ករិស្សន្តី”តិ វត្វា គាថមាហ –

១២៥។

“ឯវមេវ ត្វំ រាជ, ទ្វិបទិន្ទ សុណោហិ មេ;

បព្វាជេស្សន្តិ តំ រដ្ឋា, សោល្ហំ មាលវកំ យថា”តិ។

តត្ថ ទ្វិបទិន្ទាតិ ទ្វិបទានំ ឥន្ទ, ភោ មហារាជ, មេ មម វចនំ សុណោហិ ត្វំ, ឯវមេវ សោល្ហំ មាលវកំ យថា តំ កវន្តិ រដ្ឋតោ បព្វាជេស្សន្តិ។

ឯវំ កាឡ្យហត្ថិនា ឧបមាយ អាហដាយបិ រាជា តតោ វិរមិតុំ អសក្កោន្តោ អបរម្បិ ឧទាហរណំ ទស្សេន្តោ អាហ –

១៥៨។

“ឧដ្ឋាតោ នាយ នាយេន, កាចិតត្តាន សាវកោ;

អដ្ឋិំ កាយមន្តោច, ន សោ ភុញ្ជិ ន សោ បិវិ។

១៥៩។

“កុសេក្កតុតកយាកាយ, សមុទ្ទ ខ្ទកំ មិនេ;

ឯវំ មាតុសកា កាយា, ជិដ្ឋកាយាន សន្តិកេ។

១៦០។

“ឯវមេវ អហំ កាឡ្យ, កត្វា កម្ម ទសុត្តមំ;

អលទ្ធា មាតុសំ មំសំ, មញ្ញេ ហិស្សាមិ ជីវិត”ន្តិ។

តត្ថ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ។

តត្ថ ភាវិតត្តានាតិ ភាវិតវិត្តានំ តេសំ បញ្ចន្នំ ឥសិសតានំ អច្ឆរំ កាយមន្តោចាតិ សោ កិរ តេសំ ឥសីនំ មហាជម្ពុបេសិយា

លាភកាលេ អនាគមនំ វិទិត្វា “កិំ នុ ខោ ការណា ន អាគច្ឆន្តិ, សចេ កោចិ គតោ, ជានិស្សាមិ, នោ ចេ, អជ្ជ តេសំ សន្តិកេ គមិស្សាមី”តិ

ស្វាហិស្សាមី”តិ វុឃ្យានំ គន្ត្វា ឥសិគណោ វត្តិត្វា គណជេដ្ឋកស្ស សន្តិកេ គមុំ សុណន្តោ និសិន្នោច ស្វាទិមេ អត្តជោតេ វុឃ្យាខិមយានោបិ

“អជ្ជ ឥតោច វសិស្សាមី”តិ វត្វា ឥសិគណំ វត្តិត្វា បណ្ណសាលំ បវិសិត្វា និបជ្ជិ។ រត្តិភាគេ សក្កោ ទេវរាជា ទេវច្ឆរាសង្ឃបរិវុតោ សទ្ធិំ

អត្តនោ បរិចារិកាហិ ឥសិគណំ វត្តិតុំ អាគតោ, សកលារាមោ ឯកោភាសោ អហោសិ។ សុជាតោ “កិំ នុ ខោ ឯត”ន្តិ វុដ្ឋាយ

បណ្ណសាលច្ឆិទ្ទេន ឱលោកេន្តោ សក្កំ ឥសិគណំ វត្តិតុំ អាគតំ ទេវច្ឆរាបរិវុតំ ទិស្វា អច្ឆរានំ សហ ទស្សនេន រាគរត្តោ អហោសិ។

សក្កោ និសីទិត្វា ធម្មកថំ សុត្វា សកដ្ឋានមេវ គតោ។ ពុទ្ធុដ្ឋិតោបិ បុនទិវសេ ឥសិគណំ វត្តិត្វា បុច្ឆិ – “ភន្តេ, កោ នាមេស រត្តិភាគេ

ឧបគ្គាមិ វត្តនត្ថាយ អាគតោ”តិ? “សក្កោ, អាវុសោ”តិ។ “តំ បរិវារេត្វា និសិន្នា កា នាមេតា”តិ? “ទេវច្ឆរា នាមេតា”តិ។ សោ

ឥសិគណំ វត្តិត្វា គេហំ គន្ត្វា គតកាលតោ បដ្ឋាយ “អច្ឆរំ មេ ទេថ, អច្ឆរំ មេ ទេថា”តិ វិលបិ។ ពោធិសត្តា បរិវារេត្វា “ភូតាវិដ្ឋោ នុ

ខោ”តិ អច្ឆរំ បហរិំសុ។ សោ “នាហំ ឯតំ អច្ឆរំ គណ្ហិំ, ទេវច្ឆរំ គណ្ហិំ”តិ វត្វា “អយំ អច្ឆរា”តិ អលង្ការិត្វា អានីតំ ករិយម្បិ គណិកម្បិ

ឱលោកេន្តោ “នាយំ អច្ឆរា, យក្ខិនី ឯសា, ទេវច្ឆរំ មេ ទេថា”តិ វិលបន្តោ និរាហារោ ហុត្វា តត្ថេវ ជីវិតក្ខយំ បាបុណិ។ តេន វុត្តំ

–

“អច្ឆរំ កាយមន្តោច, ន សោ ភុញ្ជិ ន សោ បិវិ”តិ។

ពុសេក្កនុភាយាភាយ, សមុទ្ទេ វុទកំ មិនេតិ, សមុ កាឡអហត្ថិ, មោ ពុសេក្កនេច វុទកំ គហេត្វា “ឯត្តកំ សិយា មហាសមុទ្ទេ វុទក”ន្តិ ទោន

សទ្ធិំ វុបមាយ មិនេតព្ព, សោ រោចលំ មិនេតព្វេច, ពុសេក្កំ បន វុទកំ អតិបរិត្តកមេវ។ មថា តំ, ឯវំ មានុសកា កាមា ទិព្ពកាមានំ

សន្តិកេ, តស្មា សោ សុជាតោ អញ្ញា ឥត្ថិំ ន ឱលោកេសិ, អច្ឆរមេវ បត្ថេន្តោ មតោ។ ឯវមេវាតិ មថា សោ ទិព្ពកាមំ អលភន្តោ ជីវិតំ

ជហិ, ឯវំ អហម្បិ វុត្តមរសំ មនុស្សមំសំ អលភន្តោ ជីវិតំ ជហិស្សាមីតិ វទតិ។

តំ សុត្វា កាឡអហត្ថិ “អយំ រាជា អតិវិយ រសគិទ្ធោ, សញ្ញាបេស្សាមិ ន”ន្តិ សកជាតិកានំ មំសំ លាទិត្វា អាកាសវរា សុវណ្ណហំសាបិ

តាច វិនដ្ឋាតិ ទស្សេតុំ កាថាទ្វយមាហ –

១៨៨។

“មថាបិ តេ ធតរដ្ឋា, ហំសា វេហាយសង្គមា;

អភុត្តបរិភោគេន, សព្ពេ អព្ភត្ថំ គតា។

“ឯវមេវ តុវំ រាជ, ទ្វិបទិន្ទ សុណោហិ មេ;

អភក្ខ រាជ ភក្ខេសិ, តស្មា បព្ពាជយន្តិ ត”ន្តិ។

តត្ថ អភុត្តបរិភោគេនាតិ អត្តនោ សមានជាតិកានំ បរិភោគេន។ អត្ថង្គតាតិ សព្ពេ មរណមេវ បត្តា។ អតីតេ កិរ ចិត្តកូដេ សុវណ្ណគុហាយំ នវុតិ ហំសសហស្សានិ វសន្តិ។ តេ វស្សិកេ ចត្តារោ មាសេ ន និក្ខមន្តិ, សចេ និក្ខមេយ្យុំ, ឧទកបុណ្ណេហិ បត្តេហិ ឧប្បតិតុំ អសក្កោន្តា មហាសមុទ្ទេយេវ បតេយ្យុំ, តស្មា ន ច និក្ខមន្តិ។ ឧបកដ្ឋេ បន វស្សកាលេ ជាតស្សរតោ សយំជាតសាលិយោ អាហរិត្វា គុហំ បូរេត្វា សាលិ ខាទន្តា វសន្តិ។ តេសំ បន គុហំ បវិដ្ឋកាលេ គុហទ្វារេ ឯកោ រថចក្កប្បមាណោ ឧណ្ណនាភិ នាម មក្កដកោ ឯកេកស្មិំ មាសេ ឯកេកំ ជាលំ វិនន្ធតិ។ តស្ស ឯកេកំ សុត្តំ គោរជ្ជុប្បមាណំ ហោតិ។ ហំសា “តំ ជាលំ ភិន្ទិស្សតី”តិ ឯកស្ស តរុណហំសស្ស ទ្វេ គោចរភាគេ ទេន្តិ។ សោ វិគតេ នេវ បុរតោ គន្ត្វា តំ ជាលំ ភិន្ទតិ។ តេន មគ្គេន សេសា គច្ឆន្តិ។ អថេកស្មិំ កាលេ បញ្ច មាសេ វស្សោ វុដ្ឋោ អហោសិ។ ហំសា ខីណគោចរា “កិំ នុ ខោ កាតព្ព”ន្តិ មន្តេត្វា “មយំ ជីវន្តា អណ្ឌានិ លភិស្សាមា”តិ បឋមំ អណ្ឌានិ ខាទិំសុ, តតោ បោតកេ, តតោ ជិណ្ណហំសេ។ បញ្ចមាសច្ចយេន វស្សំ អបគតំ។ មក្កដកោ បញ្ច ជាលានិ វិនន្ធិ។ ហំសា សកជាតិកានំ មំសំ ខាទិត្វា អប្បថាមា ជាតា។ ទ្វិគុណគោចរលាភី ហំសតរុណោ ជាលេ បហរិត្វា ចត្តារិ ភិន្ទិ, បញ្ចមំ ឆិន្ទិតុំ នាសក្ខិ, តត្ថេវ លគ្គិ។ អថស្ស សីសំ វិជ្ឈិត្វា មក្កដកោ លោហិតំ បិវិ។ អញ្ញោបិ អាគន្ត្វា ជាលំ បហរិ, សោបិ តត្ថេវ លគ្គីតិ ឯវំ សព្ពេសំ មក្កដកោ លោហិតំ បិវិ។ តទា ធតរដ្ឋកុលំ ឧច្ឆិន្នន្តិ វទន្តិ។ តេន វុត្តំ “សព្ពេ អត្ថង្គតា”តិ។

ឯវមេវ តុវន្តិ យថា ឯតេ ហំសា អភក្ខ សកជាតិកមំសំ ខាទិំសុ, តថា ត្វម្បិ ខាទសិ, សកលរដ្ឋំ ភយប្បត្តំ, វិរម, មហារាជាតិ។ តស្មា បព្ពាជយន្តិ តន្តិ យស្មា អភក្ខ សកជាតិកមំសំ ភក្ខេសិ, តស្មា ត្វេវ នគរវាសិនោ តំ រដ្ឋា បព្ពាជយន្តិ។

រាជា អញ្ញម្បិ ឧបមំ វត្តុកាមោ អហោសិ។ នាគរា បន ឧដ្ឋាយ, “សាមិ សេនាបតិ, កិំ ករោសិ, កិំ មនុស្សមំសខាទកំ ចោរំ គហេត្វា វិចរសិ, សចេ ន វិរមិស្សតិ, រដ្ឋតោ នំ បព្ពាជេហី”តិ វត្វា នាស្ស កថេតុំ អទំសុ។ រាជា ពហុន្នំ កថំ សុត្វា ភីតោ បុន វត្តុំ នាសក្ខិ។ បុនបិ នំ សេនាបតិ “កិំ មហារាជ វិរមិតុំ សក្ខិស្សសិ, ឧទាហុ ន សក្ខិស្សសី”តិ វត្វា “ន សក្កោមី”តិ វុត្តេ សព្ពំ ឱរោធគណញ្ច បុត្តធីតរោ ច សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតេ បស្សេ ឋបេត្វា, “មហារាជ, ឥមេ ញាតិមណ្ឌលេ ចេវ អមច្ចគណញ្ច រជ្ជសិរិញ្ច ឱលោកេហិ, មា វិនស្សិ, វិរម មនុស្សមំសតោ”តិ អាហ។ រាជា “ន មយ្ហំ ឯតេ មនុស្សមំសតោ បិយតរា”តិ វត្វា “តេន ហិ, មហារាជ, ឥមម្ហា នគរា ច រដ្ឋា ច និក្ខមថា”តិ វុត្តេ, “កាមំ អហម្បិ, ន មេ រជ្ជេនត្ថោ, នគរា និក្ខមាមិ, ឯកំ បន មេ ខគ្គំ សរកំ ភាជនំ ទេហី”តិ អាហ។ អថស្ស ខគ្គញ្ច មំសបចនភាជនញ្ច បច្ឆិញ្ច ឧក្ខិបាបេត្វា សរកញ្ច ទត្វា រដ្ឋា បព្ពាជនីយកម្មំ ករិំសុ។

សោ ខគ្គញ្ច រសកញ្ច អាទាយ តតោ និក្ខមិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឯកស្មឹ និគ្រោធមូលេ វសនដ្ឋានំ កត្វា តត្ថ វសន្តោ អដវិមគ្គេ ឋត្វា មនុស្សេ មារេត្វា អាហរិត្វា រសកស្ស ទេតិ។ សោបិស្ស មំសំ បចិត្វា ឧបនាមេតិ។ ឯវំ ឧភោបិ ជីវន្តិ។ មនុស្សគហណាការេន “អហំ អរេ មនុស្សចោរោ បោរិសាទោ”តិ វត្វា តស្មឹ បក្ខន្តេ កោចិ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ ន សក្កោតិ, សព្វេ ភូមិយំ បតន្តិ។ តេសុ យំ ឥច្ឆតិ, តំ ឧទ្ធំបាទំ អធោសីសំ កត្វា អាហរិត្វា រសកស្ស ទេតិ។ សោ ឯកទិវសំ អរញ្ញេ កញ្ចិ មនុស្សំ អលភិត្វា អាគតោ រសកេន “កឹ ទេវា”តិ វុត្តោ “ឧទ្ធនេ ឧក្ខលឹ អារោបេហី”តិ អាហ។ “មំសំ កហំ, ទេវា”តិ? “លភិស្សាមហំ មំស”ន្តិ។ សោ “នត្ថិ មេ ទានិ ជីវិត”ន្តិ កម្បមានោ ឧទ្ធនេ អគ្គឹ កត្វា ឧក្ខលឹ អារោបេសិ។ អថ នំ បោរិសាទោ អសិនា មារេត្វា មំសំ បចិត្វា ខាទិ។ តតោ បដ្ឋាយ ឯកកោវ ជាតោ សយមេវ បចិត្វា ខាទតិ។ “បោរិសាទោ មគ្គេ មគ្គបដិបន្នេ ហនតី”តិ សកលជម្ពុទីបេ បាកដោ អហោសិ។

តទា ឯកោ សម្បន្នវិភវោ ព្រាហ្មណោ បញ្ចហិ សកដសតេហិ វោហារំ ករោន្តោ បុព្វន្តតោ អបរន្តំ សញ្ចរតិ។ សោ ចិន្តេសិ – “បោរិសាទោ នាម កិរ ចោរោ អន្តរាមគ្គេ មនុស្សេ មារេតិ, ធនំ ទត្វា តំ អដវឹ អតិក្កមិស្សាមី”តិ។ សោ អដវិមុខវាសីនំ មនុស្សានំ “តុម្ហេ អដវិតោ អតិក្កាមេថា”តិ សហស្សំ ទត្វា តេហិ សទ្ធឹ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ គច្ឆន្តោ ច ព្រាហ្មណោ សព្វសត្ថំ បុរតោ កត្វា សយំ ន្ហាតានុលិត្តោ សព្វាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ សេតគោណយុត្តេ សុខយានកេ និសិន្នោ តេហិ អដវិវាសិកបុរិសេហិ បរិវុតោ សព្វបច្ឆតោ អគមាសិ។ តស្មឹ ខណេ បោរិសាទោ រុក្ខំ អារុយ្ហ បុរិសេ ឧបធារេន្តោ សេសមនុស្សេសុ “កឹ ឥមេសុ មយា ខាទិតព្វំ អត្ថី”តិ វិគតច្ឆន្ទោ ហុត្វា ព្រាហ្មណំ ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តំ ខាទិតុកាមតាយ បគ្ឃរិតខេឡោ អហោសិ។ សោ តស្មឹ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតេ រុក្ខតោ ឱរុយ្ហ “អហំ អរេ បោរិសាទោ”តិ នាមំ តិក្ខត្តុំ សាវេត្វា ខគ្គំ បរិវត្តេន្តោ វាលុកាយ តេសំ អក្ខីនិ បូរេន្តោ វិយ បក្ខន្ទិ។ ឯកោបិ ឋាតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, សព្វេ ភូមិយំ ឧរេន និបជ្ជឹសុ។ សោ សុខយានកេ និសិន្នំ ព្រាហ្មណំ បាទេ គហេត្វា បិដ្ឋិយំ អធោសីសកំ ឱលម្ពេត្វា សីសំ គោប្ផកេហិ បហរន្តោ ឧក្ខិបិត្វា បលាយិ។

តទា តេ បុរិសា ឧដ្ឋាយ, “ភោ, បុរិសា មយំ ព្រាហ្មណស្ស ហត្ថតោ កហាបណសហស្សំ គណ្ហិម្ហា, កោ នាម អម្ហាកំ បុរិសការោ, សក្កោន្តា វា អសក្កោន្តា វា ថោកំ អនុពន្ធាមា”តិ វត្វា អនុពន្ធឹសុ។ បោរិសាទោបិ និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តោ កញ្ចិ អទិស្វា សណិកំ បលាយិ។ តស្មឹ ខណេ ថាមសម្បន្នោ ឯកោ សូរបុរិសោ វេគេន តំ បាបុណិ។ សោ តំ ទិស្វា ឯកំ វតឹ លង្ឃេន្តោ ខទិរខាណុកំ អក្កមិ, ខាណុកោ បិដ្ឋិបាទេន និក្ខមិ។ លោហិតេន បគ្ឃរន្តេន លង្ឃមានោ យាតិ។ អថ នំ សោ ទិស្វា, “ភោ, មយា ឯស វិទ្ធោ, កេវលំ តុម្ហេ បច្ឆតោ ឯថ, គណ្ហិស្សាមិ ន”ន្តិ អាហ។ តេ ទុព្ពលបុរិសា ធាវិត្វា តំ អនុពន្ធឹសុ។ សោ តេហិ អនុពន្ធភាវំ ញត្វា ព្រាហ្មណំ វិស្សជ្ជេត្វា អត្តានំ សោត្ថិមកាសិ។ អថ អដវិវាសិកបុរិសា ព្រាហ្មណស្ស លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ “កឹ អម្ហាកំ ចោរេនា”តិ តតោ និវត្តឹសុ។

បោរិសាទោបិ អត្តនោ និគ្រោធមូលំ គន្ត្វា បារោហន្តរំ បវិសិត្វា និបន្នោ, “អយ្យ រុក្ខទេវតេ, សចេ មេ សត្តាហព្ភន្តរេ វណំ ផាសុកំ កាតុំ សក្ខិស្សសិ, សកលជម្ពុទីបេ ឯកសតរាជខត្តិយានំ គលលោហិតេន តវ ខន្ធំ ធោវិត្វា អន្តេហិ បរិក្ខិបិត្វា បញ្ចមធុរមំសេន ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាយាចនំ ករិ។ តស្ស អន្នបានមំសំ អលភន្តស្ស សរីរំ សុស្សិត្វា អន្តោសត្តាហេយេវ វណោ ផាសុកោ អហោសិ។ សោ ទេវតានុភាវេន តស្ស ផាសុកភាវំ សល្លក្ខេសិ។ សោ កតិបាហំ មនុស្សមំសំ ខាទិត្វា ពលំ គហេត្វា ចិន្តេសិ – “ពហុបការា មេ

ទេវតា, អាយាចនា អស្សា យុញ្ជិស្សាមី”តិ។ សោ លក្កំ អាទាយ រុក្ខមូលេនា និក្ខមិត្វា “រាជានោ អានេស្សាមី”តិ បយាសិ។ អថ នំ បុរិមភវេ យក្ខកាលេ ឯកតោ មនុស្សមំសខាទកោ សហាយកយក្ខោ អត្ថចិនត្តំ ទិស្វា “អហំ មម អតីតភវេ សហាយោ”តិ ញត្វា, “សម្ម, មំ សញ្ជានាសី”តិ បុច្ឆិ។ “ន សញ្ជានាមី”តិ។ អថស្ស បុរិមភវេ កតការណំ កថេសិ។ សោ តំ សញ្ជានិត្វា បដិសន្ថារមកាសិ។ “កហំ និព្វត្តោសី”តិ បុដ្ឋោ និព្វត្តដ្ឋានញ្ច រជ្ជំ បត្ថិតការណញ្ច ឥទានិ វសនដ្ឋានញ្ច ខាណុនា វិទ្ធការណញ្ច ទេវតាយ អាយាចនាយាចនត្ថំ គមនការណញ្ច សព្វំ អារោចេត្វា “តយាបិ មមេតំ កិច្ចំ និត្ថរិតព្វំ, ឧបាយោបិ គណ្ហាម, សម្មា”តិ អាហ។ “សម្ម ន គណ្ហេយ្យាហំ, ឯកំ បន មេ កម្មំ អត្ថិ, អហំ ខោ បន អនគ្ឃបទលក្ខណំ នាម ឯកំ មន្តំ ជានាមិ, សោ ពលញ្ច ជវញ្ច សទ្ទញ្ច ករោតិ, តំ មន្តំ គណ្ហាហី”តិ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ យក្ខោបិស្ស តំ ទត្វា បក្កាមិ។

បោរិសាទោ មន្តំ ឧគ្គហេត្វា តតោ បដ្ឋាយ វាតជវោ អតិថាមវា អហោសិ។ សោ សត្តាហព្ភន្តរេយេវ ឯកសតរាជានោ ឧយ្យានកីឡិតេ គច្ឆន្តេ ទិស្វា វាតវេគេន បក្ខន្ទិត្វា “អហំ អរេ មនុស្សចោរោ បោរិសាទោ”តិ នាមំ សាវេត្វា វគ្គន្តោ នទន្តោ ខគ្គំ ភមយន្តោ គន្ត្វា បវិសេ គហេត្វា អចោសីសកេ គន្ត្វា បលិយ្យា សីសំ បហរន្តោ វាតវេគេន នេត្វា ហត្ថតលេសុ ឆិទ្ទានិ កត្វា រជ្ជុយា អាវុណិត្វា និគ្រោធរុក្ខេ ឱលម្ពេសិ អគ្គបាទង្គុលីហិ ភូមិំ ផុសមានាហិ។ តេ សព្វេ រាជានោ វាតេ បហរន្តេ មិលាតកុរណ្ឌកមាលា វិយ បរិវត្តន្តា ឱលម្ពិំសុ។ “សុតសោមោ បន មេ បិដ្ឋិអាចរិយោ ហោតិ, សចេ គណ្ហិស្សាមិ, សកលជម្ពុទីបោ តុច្ឆោ ភវិស្សតី”តិ តំ ន នេសិ។ សោ “ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អគ្គឹ កត្វា សូលេ តច្ឆេន្តោ និសីទិ។ រុក្ខទេវតា តំ កិរិយំ ទិស្វា “មយ្ហំ កិរេស ពលិកម្មំ ករោតិ, វលយិស្ស មយា កិញ្ចិ អារក្ខំ កតំ នត្ថិ, ឥទានិ ឥមេសំ មហាវិនាសំ ករិស្សតិ, កិំ នុ ខោ កត្តព្វ”ន្តិ ចិន្តេត្វា “អហំ ឯតំ វារេតុំ ន សក្ខិស្សាមី”តិ ចាតុមហារាជិកានំ សន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ កថេត្វា “និវារេថ ន”ន្តិ អាហ។ តេហិបិ “ន មយំ បោរិសាទស្ស កម្មំ និវារេតុំ សក្ខិស្សាមា”តិ វុត្តេ “កោ សក្ខិស្សតី”តិ បុច្ឆិត្វា “សក្កោ, ទេវរាជា”តិ សុត្វា សក្កំ ឧបសង្កមិត្វា តមត្ថំ កថេត្វា “និវារេថ ន”ន្តិ អាហ។ សោបិ “នាហំ សក្កោមិ និវារេតុំ, មយត្ថ បន អាចិក្ខិស្សាមី”តិ វត្វា “កោ នាមេសោ”តិ វុត្តេ “សទេវកេ លោកេ អញ្ញោ នត្ថិ, កុរុរដ្ឋេ បន ឥន្ទបត្តនគរេ កោរព្យរាជបុត្តោ សុតសោមោ នាម តំ និព្វិសេវនំ កត្វា ទមេស្សតិ, រាជូនញ្ច ជីវិតំ ទស្សតិ, តញ្ច មនុស្សមំសា វារេស្សតិ, សកលជម្ពុទីបេ អមតំ វិយ ធម្មំ អភិសិញ្ចិស្សតិ, សចេបិ រាជូនំ ជីវិតំ ទាតុកាមោ, ‘សុតសោមំ អានេត្វា ពលិកម្មំ ករោហី’តិ វទេហី”តិ អាហ។

សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ខិប្បំ អាគន្ត្វា បព្វជិតវេសេន តស្ស អវិទូរេ បយាសិ។ សោ បទសទ្ទេន “រាជា នុ ខោ កោចិ បលាតោ ភវិស្សតី”តិ ឱលោកេន្តោ តំ ទិស្វា “បព្វជិតា នាម ខត្តិយាវ, ឥមំ គហេត្វា ឯកសតំ បូរេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ ឧដ្ឋាយ អសិហត្ថោ អនុពន្ធិ, តិយោជនំ អនុពន្ធិត្វាបិ តំ បាបុណិតុំ នាសក្ខិ, គត្តេហិ សេទា មុច្ចិំសុ។ សោ ចិន្តេសិ – “អហំ បុព្វេ ហត្ថិម្បិ អស្សម្បិ រថម្បិ ធាវន្តំ អនុពន្ធិត្វា គណ្ហាមិ, អជ្ជ ឥមំ បព្វជិតំ សកាយ គតិយា គច្ឆន្តំ សព្វថាមេន ធាវន្តោបិ គណ្ហិតុំ ន សក្កោមិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ។ តតោ សោ “បព្វជិតា នាម វចនករា ហោន្តិ, ‘តិដ្ឋា’តិ នំ វត្វា ឋិតំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “តិដ្ឋ, សមណា”តិ អាហ។ “អហំ តាវ ឋិតោ, ត្វំ បន ធាវិតុំ វាយាមមកាសី”តិ។ អថ នំ, “ភោ, បព្វជិតា នាម ជីវិតហេតុបិ អលិកំ ន ភណន្តិ, ត្វំ បន មុសាវាទំ កថេសី”តិ វត្វា គាថមាហ –

໒໕໒.

“ຕິ຺ຏ຺ຐາຫີຕິ ມຍາ ວຸເຕ຺ຕາ, ເສາ ຕ຺ວໍ ຄຈ຺ຉສິ ປມ຺ມຸເຂາ;

ອຏ຺ຐິເຕາ ຕ຺ວໍ ຐິເຕາມ຺ຫີຕິ, ລປສິ ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິນິ;

ອິທໍ ເຕ ສມຓາຍຸຕ຺ຕໍ, ອສິຎ຺ຈ ເມ ມຎ຺ຎສິ ກງ຺ກປຕ຺ຕ”ນ຺ຕິ.

ຕສ຺ສເຕ຺ຖາ – ສມຓ, ຕິ຺ຏ຺ຐາຫິ ອິຕິ ວຈນໍ ມຍາ ວຸເຕ຺ຕາ ເສາ ຕ຺ວໍ ປມ຺ມຸເຂາ ປຣມ຺ມຸເຂາ ຫຸຕ຺ວາ ຄຈ຺ຉສິ, ພ຺ຣຫ຺ມຈາຣິນິ ອຏ຺ຐິເຕາ ສມາເນາ ຕ຺ວໍ ຐິເຕາ ອມ຺ຫີຕິ ລປສິ, ອສິຎ຺ຈ ເມ ກງ຺ກປຕ຺ຕໍ ມຎ຺ຎສີຕິ.

ຕເຕາ ເຖເຣາ ຄາຘາທ຺ວຍມາຫ –

໒໕໓.

“ຐິເຕາຫມສ຺ມີ ສຘເມ຺ມສຸ ຣາຊ, ນ ນາມເຄາຕ຺ຕໍ ປຣິວຕ຺ຕຍາມິ;

ເຈາຣຎ຺ຈ ເລາເກ ອຐິຕໍ ວທນ຺ຕິ;

ອາປາຍິກໍ ເນຣຍິກໍ ອິເຕາ ຈຸຕໍ.

໒໕໔.

“ສເຈ ຕ຺ວໍ ສທ຺ທຫສິ ຣາຊ, ສຸຕໍ ຄຓ຺ຫາຫິ ຂຕ຺ຕິຍ;

ເຕນ ຍຎ຺ຎ ຍຊິຕ຺ວານ, ເອວໍ ສຄ຺ຄ ຄມິສ຺ສສີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ສຘເມ຺ມສູຕິ, ມຫາຣາຊ, ອຫໍ ສເກສຸ ທສສຸ ກຸສລກມ຺ມປຘເມ຺ມສຸ ຐິເຕາ ອສ຺ມິ ຂມາມິ. ນ ນາມເຄາຕ຺ຕນ຺ຕິ ຕ຺ວໍ ປຸເພ຺ພ ທຫຣກາເລ ພ຺ຣຫ຺ມທເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ປິຕຣິ ກາລກເຕ ພາຣາຓສິໍ ຣເຊ຺ຊ ລພິຕ຺ວາ ພາຣາຓສິຣາຊາ ຊາເຕາ, ຕໍ ນາມໍ ຊຫິຕ຺ວາ ເປາຣິສາເທາ ຫຸຕ຺ວາ ຊາຕາສິ

កប្ហាសបិនោ ជាតោ, ខត្តិយកុលេ ជាតោបិ អកព្ភ មនុស្សមំសំ យស្មា ខាទាមិ, តស្មា អត្តនោ កាយគោត្តំ យថា បរិច្ចជាមិ, តថា អហំ អត្តនោ កាយគោត្តំ ន បរិច្ចជាមីតិ ចោរេហិ ឃាតិតេ ចោរេហិ ឃាតិតោ នស្សតុ អដ្ឋិមំ កាយ ចេតន្តិ។ ឋានតោ ចុតន្តិ ឋានតោ ចុតំ ហុត្វា អបរេន តិរេណ បតិដ្ឋិតំ។ ខត្តិយ, តុម្ហេបិ មហារាជ, ត្វំ មម ចេតំ សចេ សទ្ទហសិ, សុតសោមំ គណ្ហាហិ, តេន សុតសោមេន ឃដ្ឋេ ឃដិត្វាន ឯកំ សតំ គមិស្សសិ។ សោ, បោរិសាទ មហាចាតិ តថា មយា“សកលជម្ពុទីបេ រាជានោ អានេត្វា ពាហិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ បដិស្សុតំ, ឧក្កដ្ឋិ មេ ចេ តេ ច ភត្តលរាជានោ អានេសិ, ជម្ពុទីបតលេ ជេដ្ឋកំ សុតសោមរាជានំ សចេ ត្វំ ន អានេស្សសិ, ចេតំ តេ មុខា នាយ ហោតិ, តស្មា សុតសោមំ គណ្ហាហីតិ។

ឯកទិវសំ បន ចត្វា ទេវតា បត្តទិវសេ អត្តនោ ជានបត្វា សនេក ចណ្ឌា អាកាសេ ពន្ធមុទិនោ ឋិយ ជលមានា អដ្ឋាសិ។ សោ តស្សា គន្ធំ ឃុត្វា រូបញ្ច ឱលោកេត្វា “កាសិ ត្វ”ន្តិ អាហ។ ឋាមេនិ “រុក្ខ និព្វត្តទេវតា”តិ។ សោ “ឥដ្ឋា មេ អត្តនោ, ទេវតា”តិ តុស្សិត្វា, “សាមិ ទេវរាជ, មា សុតសោមស្ស ការណា ចិន្តយិ, អត្តនោ រុក្ខំ បចិសា”តិ អាហ។ ទេវតា តស្ស បស្សន្តស្សេវ រុក្ខំ បាចិសិ។ តស្មិំ ខណេ មុទិនោ អត្តក្កតោ, ចន្ទោ ឧក្កតោ។ បោរិសាទោ ទេវក្កុសលិ នព្ភត្តនារិ ជានាតិ។ សោ នកំ ឱលោកេត្វា “ស្វេ បុស្សនក្ខត្តំ ភវិស្សតិ, សុតសោមោ នាមំ ឧយ្យានំ គមិស្សតិ, តត្ថ គហិស្សាមិ, អារព្ភ បនស្ស មហា ភវិស្សតិ, សមន្តា តិយោជនំ សកលនគរវាសិនោ រក្ខន្តា ចរិស្សន្តិ, អហំ បឋមយាមេយេវ មិគាជិនំ ឧយ្យានំ គន្ត្វា មង្គលបោក្ខរណិំ ឱតរិត្វា ឋស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តត្ថ គន្ត្វា បោក្ខរណិំ ឱតរិត្វា បទុមបត្តេន សីសំ បដិច្ឆាទេត្វា អដ្ឋាសិ។ តស្ស តេជេន មច្ឆកច្ឆបាទយោ ឱសក្កិត្វា ឧទកបរិយន្តេ ចក្កចក្កា ហុត្វា ចរិំសុ។

កុតោ បន លទ្ធោយំ តេជោតិ? បុព្ពយោគចរោនិ។ សោ ហិ កស្សបទសពលស្ស កាលេ ចីវរលាភត្ថំ បដ្ឋេសិ, តេន មហាថាមោ អហោសិ។ អក្កុសាលញ្ញា ការេត្វា កិច្ចសជ្ឈស្ស សីតចិនោទកត្ថំ អក្កុញ្ញា ការុតិ ច ការុណ្ហោទកចាសិញ្ញា ឲរព្ភា អទាសិ, តេន តេជវា អហោសិ។

ឯតំ តស្មិំ អត្តាឲ្យានំ គតេយេវ ពលចតុរង្គសមយេ សមន្តា តិយោជនំ អារព្ភ គហិស្សុ។ រាជាបិ បាតោវ ភុត្តបាតរាសោ អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ បរិវុតោ នគរតោ និក្ខមិ។ តទា តក្កសិលតោ នន្ទោ នាម ព្រាហ្មណោ ចតស្សោ សតារហា គាថាយោ អាទាយ ចីវរតិយោជនមិតំ មគ្គំ អតិក្កមិត្វា តំ នគរំ បត្វា ទ្វារការេ ចសិត្វា សុរិយេ ឧគ្គតេ នគរំ បចិសន្តោ រាជានំ បាចីនទ្វារេន និក្ខន្តំ ទិស្វា ហត្ថំ បសារេត្វា ជយាបេសិ។ រាជា ឧទានក្កុកោ ហុត្វា គន្ត្វា ឧត្តមប្បទេសេ ឋិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស បសារិតហត្ថំ ទិស្វា ហត្ថិនា តំ ឧបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ –



“កិស្មិំ នុ រដ្ឋេ តវ ជាតិភូមិ, អថ កេន អត្ថេន ឥធានុបត្តោ;

អគ្គាហិ មេ ព្រាហ្មណ ឧតមត្តំ, កិមិច្ឆសិ ទេមិ តមជ្ជ បត្ថិត"ន្តិ។

តស្សត្ថោ – ភោ ព្រាហ្មណ, តវ ជាតិម្បិ កិញ្ចិ ររដ្ឋ អត្ថិ ត្វ, កេន អត្ថេន បយោជនេន ហេតុកេន ភូម ភូមិម្បិ ករេ អត្ថុប្បេត្វា, ភោ ព្រាហ្មណ, មយា បុច្ឆិតោ សោ ត្វំ ឧតមត្តំ ឧតំ បយោជនំ មេ មយ្ហំអគ្គាហិ គណ្ហាហិ, តយា បត្ថិតវត្ថុំ តេ តុយ្ហំអជ្ជ ភូជាមិ ទទាមិ, កិំ វត្ថុំ ភូច្ឆសីតិ។

អថ តំ សោ គាថាយាហ –

១៩៥៤។

"គាថា ចតស្សា ទេវហិមហិស្សេ, សុកម្ពិរត្ថា ចរសាគព្ភមយា;

តមេវ អត្ថាយ ភូជាគតោម្ហិ, សុណោហិ គាថា បរមត្ថសំហិតា"តិ។

តត្ថ ទេវហិមហិស្សរាតិ ភូមិបាល ចតស្សា គាថា កិំ ក្នុតា? សុកម្ពិរត្ថា ចរសាគព្ភមយា, តមេវ តវ ឧវ អត្ថាយ ភូជ ជាតំ អត្ថុប្បេត្វា អម្ហិ ករាមិ។ សុណោហីតិ កស្សបទសពលេន ទេសិតា បរមត្ថសំហិតា ភូមា សតារហា គាថាយោ សុណោហីតិ អវេច។

ភូតិ វត្វា, "មហារាជ, ភូមា កស្សបទសពលេន ទេសិតា ចតស្សា សតារហា គាថាយោ "តុមេ្ហ សុតចិត្តកា'តិ សុត្វា តុម្ហាកំ ទេវសន្តំ អាគតោមី"តិ អាហ។ រាជា តុដ្ឋមានសោ ហុត្វា, "អាចរិយ, សុដ្ឋុ តេ អាគតំ, មយា បន តិចត្តិតុំ ន សក្កា, អជ្ជ ថុស្សកល្លត្តយោគេន សិរំ គ្ហាមិតុំ អាគតោមិ្សអហំ បុគឌិចេស អាគន្ត្វា សោស្សាមិ, ត្វំ មា ភ្គ្គល្លី"តិ វត្វា "កន្ធ ព្រាហ្មណស្ស អសុកគេហេ សយតំ បញ្ញាបេត្វា ឈាសច្ឆាទតំ សំចិទហថា"តិ អមច្ចេ អាណាបេត្វា ភូម្យាតំ បាចិសិ។ តំ អដ្ឋារសហត្ថេន បាការេន បរិក្ខិត្តំ អហោសិ។ តំ អញ្ញាមញ្ញំ សង្ឃដ្ដិតត្តា សមត្តា ហត្ថិនោ បរិក្ខិបិំសុ, តតោ អស្សា, តតោ រថា, តតោ ឆត្តក្កហា, តតោ បត្តីតិ, សង្គិតមហាសមុទ្ទោ ចិយ ភូត្តាភេទត្តា ពលការយា អហោសិ។ អថ រាជា ឆ្លត្ថអារិកាតិ អាករណាតិ ឆ្លមុញ្ចិត្វា មស្សុកម្មំ ការេត្វា ភ្គុញ្ចិតសរីរោ ទេវិក្ខរលិមា អត្តា រាជចិករេចត តត្ថា បច្ចត្តិទត្វា ភូគក្កហលសារេពេត តិចាវេត្វា អដ្ឋាសិ។ អថស្ស ទុស្សកត្តាលាលិលង្ការេ ភូបតមិំសុ។ ទេវិទិសារេកា ចិតេ្តសិ – "រាជា អលង្កតកាលេ ភាទិកោ ភវិស្សតិ, សល្លហុកកាលេ មេច តំ គណ្ហិស្សាមី"តិ។ សោ ភភេត្តា ចក្កេត្តា ភូគេព មច្ឆំ អាលុញ្ចឲេត្តា ចិន្នលតា ចិយ មត្ថកេ ពក្កំ បរិត្តុមេត្តា "អហំ អទេ មតុស្សខាទកោ ទេវិទិសារេកា"តិ តាមំ សាវេត្វា អង្គុលិ តលិទេដ ទេបេត្វា ភូគកា ភូត្តទិំ។ តស្ស សទ្ទំ សុត្វាច ហត្ថារោហា ហត្ថីហិ, អស្សារោហា អស្សេហិ, រថារោហា រថេហិ ភស្សិំសុ។ ពលការយា គហិតគហិតានិ អាវុធានិ ឆឌ្ឌេត្វា ភូរេត ភូមិយំ តិបជ្ជិ។

ពោរិសាទោ សុតសោមំ ឧក្ខិបិត្វា កណ្ហាសេសរាខាគតោ បាទេ គហេត្វា អធោសីសកេ គត្វា បហិយ្យា សីសំ បហរន្តោ គណ្ឋិំ ទោនិសត្ត បត ឧបកន្ត្វា ឆ្កតោ ឧក្ខិបិត្វា ពន្ធ និសីទាបេសិ. សោ “ទ្វារេត គមតំ បមព្ពោ ភវិស្សតី”តិ សមុល្ហទ្វារេតយេច អដ្ឋារសហត្ថំ បាការំ លង្ឃិត្វា បុរតោ គលិតមទមត្តវារណកុម្ភេ អក្កមិត្វា បព្វតកូដានិ បាតេន្តោ វិយ វាតជវានំ អស្សតរានំ បិដ្ឋេ អក្កមន្តោ បាតេត្វា រថធុររថសីសេសុ អក្កមិត្វា កមិគំ កមន្តោ វិយ តិលផលានិ តិព្រោឆបត្តានិ មទ្ទន្តោ វិយ ឯកតោចេកតោច បិយោជតមត្តំ មគ្គំ គន្ត្វា “អត្ថិ នុ ខោ កោចិ សុតសោមស្សត្ថាយ បច្ឆតោ អាគច្ឆន្តោ”តិ ឱលោកេត្វា កញ្ចិ អទិស្វា សណិកំ គច្ឆន្តោ សុតសោមស្ស កេសេហិ ឧទកពិន្ទូនិ អត្តនោ ឧរេ បតិតានិ ទិស្វា “មរណស្ស អភាយន្តោ នាម នត្ថិ, សុតសោមោបិ មរណភយេន រោទតិ មញ្ញេ”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

១៦៥.

“ន វេ រុទន្តិ មតិមន្តោ សបញ្ញា, ពហុស្សុតា យេ ពហុដ្ឋានចិន្តិនោ;

ទីបញ្ហិ ឯតំ បរមំ នរានំ, យំ បណ្ឌិតា សោកនុទា ភវន្តិ.

១៦៦.

“អត្តានំ ញាតី ឧទាហុ បុត្តទារំ, ធញ្ញំ ធនំ រជតំ ជាតរូបំ;

កិមេវ ត្វំ សុតសោមានុតប្បេ, កោរព្យសេដ្ឋ វចនំ សុណោម តេតំ”.

តត្ថ, ភោ សុតសោម មហារាជ, យេ បណ្ឌិតា កិំ វុត្តា? មតិមន្តោ អត្តនត្ថំ ការណាការណំ ជានេនបញ្ញាយ សមន្នាគតា, សបញ្ញា វិចរណបញ្ញាយ សមន្នាគតា, ពហុស្សុតា ពហុស្សុតធរា ពហុដ្ឋានចិន្តិនោ ពហុការណចិន្តកសីលា, តេ បណ្ឌិតា មរណភយេ ឧប្បន្នេ សតិ ភីតា ហុត្វា វេ ឯកន្តេន ន រុទន្តិ ន បរិទេវន្តិ. ទីបំ ហីតិ, ភោ សុតសោម មហារាជ ហិ កស្មា បន វទាមិ, មហាសមុទ្ទេ ភិន្ននាវានំ វាណិជកានំ ជនានំ បតិដ្ឋាភូតំ មហាទីបំ វិយ, ឯវមេវ តថា ឯតំ បណ្ឌិតំ អប្បដិសរណានំ នរានំ បរមំ យេន ការណេន យេ បណ្ឌិតា សោកនុទា ភវន្តិ, ភោ សុតសោម មហារាជ, ត្វំ មរណភយេន បរិទេវសិ មញ្ញេ មញ្ញាមិ. អត្តានន្តិ, ភោ សុតសោម មហារាជ, អត្តហេតុ ឧទាហុ ញាតិហេតុ បុត្តទារហេតុ ឧទាហុ ធញ្ញធនរជតជាតរូបហេតុ កិមេវ ត្វំ កិមេវ ធម្មជាតំ ត្វំ អនុតប្បេ អនុតប្បេយ្យាសិ. កោរព្យសេដ្ឋ កុរុរដ្ឋវាសីនំ សេដ្ឋ ហុត្វា, ភោ មហារាជ, ឯតំ តវ វចនំ សុណោមាតិ.

សុតសោមោ អាហ –

៣០០។

“នេវាហមត្តានមនុត្ថុនាមិ, ន បុត្តទារេ ន ធនំ ន រដ្ឋំ;

សតញ្ច ធម្មោ ចរិតោ បុរាណោ, តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សានុតប្បេ។

៣០១។

“កតោ មយា សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្ស”ន្តិ។

តត្ថ នេវាហមត្តានមនុត្ថុនាមីតិ អហំ តាវ អត្តត្ថាយ នេវ រោទាមិ ន សោចាមិ, ឥមេសម្បិ បុត្តាទីនំ អត្ថាយ ន រោទាមិ ន សោចាមិ, អបិច ខោ បន សតំ បណ្ឌិតានំ ចរិតោ បុរាណធម្មោ អត្ថិ, យំ សង្គរំ កត្វា បច្ឆា អនុតប្បតិ នាម, តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្ស អហំ អនុសោចាមីតិ អត្ថោ។ សច្ចានុរក្ខីតិ សច្ចំ អនុរក្ខន្តោ។ សោ ហិ ព្រាហ្មណោ តក្កសិលតោ កស្សបទសពលេន ទេសិតា ចតស្សោ សតារហា គាថាយោ អាទាយ អាគតោ, តស្សាហំ អាគន្តុកចិត្តំ ការេត្វា “ន្ហត្វា អាគតោ សុណិស្សាមិ, យាវ មមាគមនា អាគមេហី”តិ សង្គរំ កត្វា អាគតោ, ត្វំ តា គាថាយោ សោតុំ អទត្វាវ យំ គណ្ហិ សចេ យំ វិស្សជ្ជេសិ, តំ ធម្មំ សុត្វា សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្សាមីតិ វទតិ។

អថ នំ បោរិសាទោ អាហ –

៣០១។

“នេវាហមេតំ អភិសទ្ទហាមិ, សុខី នរោ មច្ចុមុខា បមុត្តោ;

អមិត្តហត្ថំ បុនរាវជេយ្យ, កោរព្យសេដ្ឋ ន ហិ មំ ឧបេសិ។

᪓᪐᪖᪨

“ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩣ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᩥᩁᩴ ᨠᩣᨾᨠᩣᨾᩦ;

ᨾᨵᩩᩁᩴ ᨸᩥᨿᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵ ᩁᩣᨩ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᩑᩉᩥᩈᩥ ᨾᩮ ᩈᨠᩣᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨡᩦᨲᩥ ᩈᩩᨡᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨾᨧ᩠ᨧᩩᨾᩩᨡᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᩣᨴᩥᩈᩔ ᨧᩮᩣᩁᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᨾᩁᨱᨾᩩᨡᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᩩᨶᩁᩣᩅᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩮᩅ ᩋᨽᩥᩈᨴ᩠ᨴᩉᩣᨾᩥ, ᨠᩮᩣᩁᨻ᩠ᨿᩈᩮᨭ᩠ᨮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨶ ᩉᩥ ᩏᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾ ᨲᩩᩅᩴ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ᪨ ᩈᨠᩴ ᨾᨶ᩠ᨴᩥᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩥᨣᩮᩉᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨠᩣᨾᨠᩣᨾᩦᨲᩥ ᨠᩣᨾᩮ ᨠᩣᨾᨿᨾᩣᨶᩮᩣ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨸᩥᨿᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩃᨽᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩅᩴ ᨾᩮ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨠᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩑᩉᩥᩈᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩦᩉᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩋᩈᨾ᩠ᨽᩦᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪓᪐᪗᪨

“ᨾᨲᩴ ᩅᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᩁᩥᩈᩩᨴ᩠ᨵᩈᩦᩃᩮᩣ, ᨶ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨣᩁᩉᩥᨲᩮᩣ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ;

ᨶ ᩉᩥ ᨲᩴ ᨶᩁᩴ ᨲᩣᨿᨲᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩦᩉᩥ, ᨿᩔᩣᨸᩥ ᩉᩮᨲᩩ ᩋᩃᩥᨠᩴ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿ᪨

᪓᪐᪘᪨

“ᩈᨧᩮᨸᩥ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᨣᩥᩁᩥᨾᩣᩅᩉᩮᨿ᩠ᨿ, ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᨨᨾᩣ ᨸᨲᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨧ ᨶᨩ᩠ᨩᩮᩣ ᨸᨭᩥᩈᩮᩣᨲᩴ ᩅᨩᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨶ ᨲ᩠ᩅᩮᩅᩉᩴ ᩁᩣᨩ ᨾᩩᩈᩣ ᨽᨱᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨

᪓᪐᪙᪨

“ᨶᨽᩴ ᨹᩃᩮᨿ᩠ᨿ ᩏᨴᨵᩦᨸᩥ ᩈᩩᩔᩮ, ᩈᩴᩅᨭ᩠ᨭᨿᩮ ᨽᩪᨲᨵᩁᩣ ᩅᩈᩩᨶ᩠ᨵᩁᩣ;

สิลุจฺจโย เมรุ สมูลมุปฺปเต, น ตฺเววหํ ราช มุสา ภเณยฺย”นฺติ.

ตตฺถ มตํ วเรยฺยาติ โปริสาท โย นโร ปริสุทฺธสีลี ชีวิตเหตุ อปฺปมตฺตกมฺปิ ปาปํ น กโรติ, สีลสมฺปนฺโน หุตฺวา วเรยฺย มตํ มรณํ ปตฺเถยฺย, ครหิโต ปาปธมฺโม ตํ ชีวิตํ น เสยฺโย, ทุสฺสีโล ปุคฺคโล ยสฺสาปิ เหตุ อตฺตโนปิ เหตุ อลิกํ วจนํ ภเณยฺย, ตํ นรํ เอวรูปํ ทุคฺคตีหิ ตํ อลิกํ น ตายเต. สเจปิ วาโต คิริมาวเหยฺยาติ, สมฺม โปริสาท, ตยา สทฺธึ เอกาจริยกุเล สิกฺขิโต เอวรูโปปิ สหายโก หุตฺวา อหํ ชีวิตเหตุ มุสา น กเถมิ, กึ น สทฺทหสิ. สเจ ปุรตฺถิมาทิเภโท วาโต อุฏฺฐาย มหนฺตํ คิรึ ตูลปิณฺฑํ วิย อากาเส อาวเหยฺย, จนฺโท จ สูริโย จ อตฺตโน อตฺตโน วิมาเนน สทฺธึ ฉมา ปฐวิยํ ปเตยฺยุํ, สพฺพาปิ นชฺโช ปฏิโสตํ วเชยฺยุํ, โภ โปริสาท , เอวรูปํ วจนํ สเจ ภเณยฺย, ตํ สทฺทหิตพฺพํ, อหํ มุสา ภเณยฺยนฺติ วจนํ ตุยฺหํ ชเนหิ วุตฺตํ, น ตฺเวว ตํ สทฺทหิตพฺพนฺติ.

เอวํ วุตฺเตปิ โส น สทฺทหิเยว. อถ โพธิสตฺโต “อยํ มยฺหํ น สทฺทหติ, สปเถนปิ นํ สทฺทหาเปสฺสามี”ติ จินฺเตตฺวา, “สมฺม โปริสาท, ขนฺธโต ตาว มํ โอตาเรหิ, สปถํ กตฺวา ตํ สทฺทหาเปสฺสามี”ติ วุตฺเต เตน โอตาเรตฺวา ภูมิยํ ฐปิโต สปถํ กโรนฺโต อาห –

๓๐๖.

“อสิญฺจ สตฺติญฺจ ปรามสามิ, สปถมฺปิ เต สมฺม อหํ กโรมิ;

ตยา ปมุตฺโต อนโณ ภวิตฺวา, สจฺจานุรกฺขี ปุนราวชิสฺส”นฺติ.

ตสฺสตฺโถ – สมฺม โปริสาท, สเจ ภาสิ, เอวรูเปหิ อาวุเธหิ ชีวิตาเปกฺเข ขตฺติยกุเล เม นิพฺพตฺติ มา โหตูติ อสิญฺจ สตฺติญฺจ ปรามสามิ. สเจ อตฺถิ อิเมหิ อกตฺวา อญฺญา วา มํ ภาสิ, ตํ สปถมฺปิ เต, สมฺม, อหํ กโรมิ. ยถาหํ ตยา ปมุตฺโต คนฺตฺวา พฺราหฺมณสฺส อนโณ หุตฺวา สจฺจานุรกฺขนฺโต ปุนราคมิสฺสามีติ.

ตโต โปริสาโท “อยํ สุตโสโม ขตฺติเยหิ อกตฺตพฺพํ สปถํ กโรติ, กึ เม อิมินา, เอส เอตุ วา มา วา, อหมฺปิ ขตฺติยราชา, มเมว พาหุโลหิตํ คเหตฺวา เทวตาย พลิกมฺมํ กริสฺสามิ, อยํ อติวิย กิลมตี”ติ จินฺเตตฺวา –

๓๐๗.

“โย เต กโต สงฺคโร พฺรหฺมทตฺต, รฏฺเฐ สเก อิสฺสริเย ฐิเตน;

តំ សក្កុទំ ទ្រាហ្មណសប្បគាឃ, សច្ចាត្មទក្លិ បុតរាចឌស្ស”តិ៍

តតូ បុតរាចឌស្សតិ បុត អាកេឆ្នឃ្យាសិ៍

អឆ តំ យហាសេត្វា, “សយូ, យា ឱត្តឃិ, ចតេស្សា សតារេហា កាឆា ស្ងុត្វា ឆយុកធិកស្ស ប្ញុឌ់ គត្វា បិទេតាចាកយិស្សាយី”តិ ចត្វា កាឆយាហ

–

៣០៨៍

“េឃា េយ គេតា សក្កុេរា ទ្រាហ្មុេណាត, រេដ្ឋ សេគ ន្ហស្សទិេឃ ឌិេតាត;

តំ សក្កុទំ ទ្រាហ្មណសប្បគាឃ, សច្ចាត្មទក្លិ បុតរាចឌិស្ស”ត្តិ៍

អឆ តំ េបិរិសាេគា, “យហារាឌ, តុេយ្យ ញតិ្តេឃហិ អគតត្តំ សបធំ គរិត្វ, តំ អតុស្សេរឃ្យាឆា”តិ ចត្វា, “សយូ េបិរិសាគ, តូំ យំ គហេរកាលេតា បដ្ឋាយ ឌាតាសិ, ហាេសតបិ េយ យុសា ត គធិតបុត្តា, េសាហំ ន្ហគាតិ រេឌ្ឋ បតិដ្ឋិេតា ឆយ្យាឆយុំ ឌាតេត្តា កិ យុសា គេឆស្សាយិ, សឌ្ឍហសិ យឃ្យំ, អហំ េត េស្វ ខាលិកយុំ បិបុលិស្សាយី”តិ សឌ្ឍហាបិេតា “េតាត ហិ គន្ធ, យហារាឌ, តុេយ្យ អតាគេតាសុ ខាលិកយុំ ត កចិស្សតិ, េគចតាបិ តុេយ្យហិ ចិតា ត សយ្យជិន្ធតិ, យា េយ ខាលិកយុស្ស អត្តរាឃំ គរិត្វា”តិ យហាសត្តំ ភ្លេឃ្យាេឌសិ៍ េសា រាហុយុតា យុត្តធេត្តា ចិឃ តាគពេលាិ ឆាយសយ្យេត្តា លិប្បេយច តគរំ សយ្យាបុលិ៍ េសតាបិស្ស “ស្មុតេសាេយា រាឌា បណ្ឌិេតា យត្ថុរឆយុកធិេគា ឲ្យកំ េក្ខ គឆា គេឆតុំ លកេត្តា េបិរិសាគំ គេយត្វា សឹហយុតា យុត្តយត្តចាេរណា ចិឃ អាកយិស្សតិ, ‘ន្ហេយ រាឌាតំ េបិរិសាគស្ស គត្វា អាគតា’តិ យហាឌេតា គរហិស្សតី”តិ ចិេត្តត្វា ខាហិតគេរេឃច លគ្គាចារំ គត្វា ឌិតា តំ គ្មុេតាច អាគត្តត្តំ ឌិស្វា បធុគត្តា ចត្តិត្វា “គច្ចិ, យហារាឌ, េបិរិសាេគត គិលយិេតា”តិ បជិសត្ថារំ គត្វា “េបិរិសាេគត យឃ្យំយាតាបិតូហិបិ ទុក្ករំ គតំ, តឆាគ្មុេបិ តាយ ចេណ្ឌា សាហសិេគា េបិរិសាេគា យយ ឆយុកធំ ស្ងុត្វា យំ ចិស្សេជ្ជសី”តិ ចុេត្ត រាឌាតំ អលង្ករិត្វា ហត្ថិក្ខន្ធំ អាេរាេបត្វា បរិចាេរត្វា តគរំ បាចិចិសិ៍ តំ ឌិស្វា សេព្ព តាគរា តុស្សិំសុ៍

េសាបិ ឆយុករុតាឃ ឆយុេសាណ្ឌតាឃ យាតាបិតេរា អឌិស្វាច “បច្ឆាបិ េត បស្សិស្សាយី”តិ រាឌតិេចេសតំ បចិសិត្វា រាឌាសេត តិសីជិត្វា ទ្រាហ្មុណំ បេក្កាសាេបត្វា យស្សុកយុាឌីតិស្ស អាលាេបត្វា តំ គបិ្បតេគសយស្សុំ តា្យាតាតុលិត្តំ ចត្តាលង្ការបជិយណ្ឌិតំ គត្វា អាេតត្វា គស្សិតគាេល សយំ បច្ឆា តាឡ្យា តស្ស អត្តេតា េគាឌតំ គាេបត្វា តស្មិំ គុេត្ត សយំ គុឌ្ឍិត្វា តំ យហាេរេហ បល្លេង្ក តិសីគាេបត្វា ឆយុករុគតាឃ អស្ស គន្ធយាលិឌីហិ ប្ញុឌំ គត្វា សយំ តីេច អាសេត តិសីជិត្វា “តុេយ្យហិ យឃ្យំអាកតា សតារេហា កាឆា ស្មុេណាយ

ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨴᩦᨷᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪁᪀᪨

“ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩈᩮᩣ ᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᩣ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨲᩴ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩴ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧ;

ᩈᩩᨱᩮᩣᨾᩥ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣᨿᩮᩣ, ᨿᩣ ᨲᩮ ᩈᩩᨲᩣ ᩋᩔᩩ ᩉᩥᨲᩣᨿ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᨴᩅᩮᩣᨧᩣᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩋᩅᩮᩣᨧ᪨

ᩋᨳ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨿᩣᨧᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮ ᩏᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩈᩥᨻ᩠ᨻᨠᩣ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᨶᩦᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨽᩮᩣᩉᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩮᩉᩥ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨠᩔᨷᨴᩈᨻᩃᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᩁᩣᨣᨾᨴᨶᩥᨾ᩠ᨾᨴᨶᩣ ᩋᨾᨲᨾᩉᩣᨶᩥᨻ᩠ᨻᩣᨶᩈᨾ᩠ᨷᩣᨷᩥᨠᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩮᩣᨲ᩠ᨳᨠᩴ ᩒᩃᩮᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪃᪁᪁᪨

“ᩈᨠᩥᨴᩮᩅ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾ, ᩈᨻ᩠ᨽᩥ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨣᨾᩮᩣ;

ᩈᩣ ᨶᩴ ᩈᨦ᩠ᨣᨲᩥ ᨷᩣᩃᩮᨲᩥ, ᨶᩣᩈᨻ᩠ᨽᩥ ᨻᩉᩩ ᩈᨦ᩠ᨣᨾᩮᩣ᪨

᪃᪁᪂᪨

“ᩈᨻ᩠ᨽᩥᩁᩮᩅ ᩈᨾᩣᩈᩮᨳ, ᩈᨻ᩠ᨽᩥ ᨠᩩᨻ᩠ᨻᩮᨳ ᩈᨶ᩠ᨳᩅᩴ;

ᩈᨲᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᨾ᩠ᨾᨾᨬ᩠ᨬᩣᨿ, ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨶ ᨷᩣᨷᩥᨿᩮᩣ᪨

᪃᪁᪃᪨

“ᨩᩦᩁᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩮ ᩁᩣᨩᩁᨳᩣ ᩈᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣ, ᩋᨳᩮᩣ ᩈᩁᩦᩁᨾ᩠ᨷᩥ ᨩᩁᩴ ᩏᨷᩮᨲᩥ;

សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ, សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ.

៣១៣.

“នភញ្ច ទូរេ បថវី ច ទូរេ, បារំ សមុទ្ទស្ស តទាហុ ទូរេ;

តតោ ហវេ ទូរតរំ វទន្តិ, សតញ្ច ធម្មោ អសតញ្ច រាជា”តិ.

តត្ថ សកិទេវាតិ ឯកវារមេវ. សព្ភីតិ សប្បុរិសេហិ. សា នន្តិ សា សព្ភិ សប្បុរិសេហិ សង្គតិ សមាគមោ ឯកវារំ បវត្តាបិ តំ បុគ្គលំ បាលេតិ រក្ខតិ. នាសព្ភីតិ អសប្បុរិសេហិ បន ពហុ សុចិរម្បិ កតោ សង្គមោ ឯកដ្ឋានេ និវាសោ ន បាលេតិ, ន ថាវរោ ហោតីតិ អត្ថោ. សមាសេថាតិ សទ្ធិំ និសីទេយ្យ, សព្ពោបិ ឥរិយាបថោ បណ្ឌិតេហេវ សទ្ធិំ បវត្តេយ្យាតិ អត្ថោ. សន្ថវន្តិ មិត្តសន្ថវំ. សតំ សទ្ធម្មន្តិ បណ្ឌិតានំ ពុទ្ធាទីនំ សត្តតិំសពោធិបក្ខិយធម្មសង្ខាតំ សទ្ធម្មំ. សេយ្យោតិ ឯវំ ធម្មំ ញត្វា វឌ្ឍិយេវ ហោតិ, ហានិ នត្ថីតិ អត្ថោ. រាជរថាតិ រាជូនំ អារោហនីយរថា. សុចិត្តាតិ សុបរិកម្មកតា. សព្ភិ បវេទយន្តីតិ ពុទ្ធាទយោ សន្តោ “សព្ភី”តិ សង្ខំ គតំ សោភនំ ឧត្តមំ និព្ពានំ បវេទេន្តិ ថោមេន្តិ, សោ និព្ពានសង្ខាតោ សតំ ធម្មោ ជរំ ន ឧបេតិ ន ជីរតិ. នភន្តិ អាកាសោ. ទូរេតិ បថវី ហិ សប្បតិដ្ឋា សគហណា, អាកាសោ និរាលម្ពោ អប្បតិដ្ឋោ, ឥតិ ឧភោ ឯតេ ឯកាពទ្ធាបិ វិសំយោគេន អនុបលិត្តេន ច ទូរេ នាម ហោន្តិ. បារន្តិ ឱរិមតីរតោ បារតីរំ. តទាហូតិ តំ អាហុ.

ឥតិ ព្រាហ្មណោ ចតស្សោ សតារហា គាថា កស្សបទសពលេន ទេសិតនិយាមេន ទេសេត្វា តុណ្ហី អហោសិ. តំ សុត្វា មហាសត្តោ “សផលំ វត មេ អាគមន”ន្តិ តុដ្ឋចិត្តោ ហុត្វា “ឥមា គាថា នេវ សាវកភាសិតា, ន ឥសិភាសិតា, ន កេនចិ ភាសិតា, សព្ពញ្ញុនាវ ភាសិតា, កិំ នុ ខោ អគ្ឃន្តី”តិ ចិន្តេត្វា “ឥមាសំ សកលម្បិ ចក្កវាឡំ យាវ ព្រហ្មលោកា សត្តរតនបុណ្ណំ កត្វា ទទមានោបិ នេវ អនុច្ឆវិកំ កាតុំ សក្កោតិ, អហំ ខោ បនស្ស តិយោជនសតេ កុរុរដ្ឋេ សត្តយោជនិកេ ឥន្ទបត្តនគរេ រជ្ជំ ទាតុំ បហោមិ, អត្ថិ នុ ខោ អស្ស រជ្ជំ ការេតុំ ភាគ្យ”ន្តិ អង្គវិជ្ជានុសារេន ឱលោកេន្តោ នាទ្ទស. តតោ សេនាបតិដ្ឋានាទីនិ ឱលោកេន្តោ ឯកគាមភោជកដ្ឋានស្សាបិ ភាគ្យំ អទិស្វា ធនលាភស្ស ឱលោកេន្តោ កោដិធនតោ បដ្ឋាយ ឱលោកេត្វា ចតុន្នំយេវ កហាបណសហស្សានំ ភាគ្យំ ទិស្វា “ឯត្តកេន តំ បូជេស្សាមី”តិ ចតស្សោ សហស្សត្ថវិកា ទាបេត្វា, “អាចរិយ, តុម្ហេ អញ្ញេសំ ខត្តិយានំ ឥមា គាថា ទេសេត្វា កិត្តកំ ធនំ លភថា”តិ បុច្ឆិ. “ឯកេកាយ គាថាយ សតំ សតំ, មហារាជ, តេនេវ តា សតារហា នាម ជាតា”តិ. អថ នំ មហាសត្តោ, “អាចរិយ, ត្វំ អត្តនា គហេត្វា វិក្កេយ្យភណ្ឌស្ស អគ្ឃម្បិ ន ជានាសិ, ឥតោ បដ្ឋាយ ឯកេកា គាថា សហស្សារហា នាម ហោតូ”តិ វត្វា គាថាយោ –

៣១៤.

“សហស្សិយា ឥមា គាថា, នហិមា គាថា សតារហា;

ចត្តារិ ត្វំ សហស្សានិ, ខិប្បំ គណ្ហាហិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តស្សត្ថោ – ព្រាហ្មណ, ឥមា គាថា សហស្សិយា សហស្សារហា, ឥមា គាថា សតារហា ន ហិ ហោន្តុ, ព្រាហ្មណ, ត្វំ ចត្តារិ សហស្សានិ ខិប្បំ គណ្ហាតិ។

អថស្ស ឯកំ សុខយានកំ ទត្វា “ព្រាហ្មណំ សោត្ថិនា គេហំ សម្បាបេថា”តិ បុរិសេ អាណាបេត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ។ តស្មិំ ខណេ “សុតសោមរញ្ញា សតារហា គាថា សហស្សារហា កត្វា បូជិតា សាធុ សាធូ”តិ មហាសាធុការសទ្ទោ អហោសិ។ តស្ស មាតាបិតរោ តំ សទ្ទំ សុត្វា “កិំ សទ្ទោ នាមេសា”តិ បុច្ឆិត្វា យថាភូតំ សុត្វា អត្តនោ ធនលោភិតាយ មហាសត្តស្ស កុជ្ឈិំសុ។ សោបិ ព្រាហ្មណំ ឧយ្យោជេត្វា តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថស្ស បិតា “កច្ចិ, តាត, ឯវរូបស្ស សាហសិកស្ស ចោរស្ស ហត្ថតោ មុត្តោសី”តិ បដិសន្ថារមត្តម្បិ អកត្វា អត្តនោ ធនលោភិតាយ “សច្ចំ កិរ, តាត, តយា ចតស្សោ គាថា សុត្វា ចត្តារិ សហស្សានិ ទិន្នានី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ គាថមាហ –

៣១៩។

“អាសីតិយា នាវុតិយា ច គាថា, សតារហា ចាបិ ភវេយ្យ គាថា;

បច្ចត្តមេវ សុតសោម ជានហិ, សហស្សិយា នាម កា អត្ថិ គាថា”តិ។

តស្សត្ថោ – គាថា នាម, តាត, អាសីតិយា ច នាវុតិយា ច សតារហា ចាបិ ភវេយ្យ, បច្ចត្តមេវ អត្តនាវ ជានាហិ, សហស្សារហា នាម គាថា កា កស្ស សន្តិកេ អត្ថីតិ។

អថ នំ មហាសត្តោ “នាហំ, តាត, ធនេន វុឌ្ឍិំ ឥច្ឆាមិ, សុតេន បន ឥច្ឆាមី”តិ សញ្ញាបេន្តោ អាហ –

៣២០។

“ឥច្ឆាមិ វោហំ សុតវុឌ្ឍិមត្តនោ, សន្តោតិ មំ សប្បុរិសា ភជេយ្យុំ;

ອຫໍ ສວນ຺ຕີຫິ ມເຫາທຘີວ, ນ ຫິ ຕາຕ ຕປ຺ປາມິ ສຸຠາສິເຕນ.

໓໘໕.

“ອຄ຺ຄິ ຍຖາ ຕິຓກຏ຺ຐໍ ທຫເນ຺ຕາ, ນ ຕປ຺ປຕີ ສາຄເຣາວ ນທີຫິ;

ເອວມ຺ປິ ເຕ ປຓ຺ຑິຕາ ຣາຊເສ຺ຏ຺ຐ, ສຸຕ຺ວາ ນ ຕປ຺ປນ຺ຕິ ສຸຠາສິເຕນ.

໓໘໖.

“ສກສ຺ສ ທາສສ຺ສ ຍທາ ສຸເຓາມິ, ຄາຖໍ ອຫໍ ອຕ຺ຖວຕີ ຊນິນ຺ທ;

ຕເມວ ສກ຺ກຈ຺ຈ ນິສາມຍາມິ, ນ ຫິ ຕາຕ ຘມ຺ເມສຸ ມມຕ຺ຖິ ຕິຕ຺ຕີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເວາຕິ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ. “ສເນ຺ຕາ”ຕິ ເອເຕ ຈ ຍໍ ຠເຊຍ຺ຍຸໍ ອິຕິ ອິຈ຺ຉາມິ. ສວນ຺ຕີຫີຕິ ນທີຫິ. ສກສ຺ສາຕິ ຕິຣຈ຺ຈ, ຕຕ຺ຖ, ໂຣາຫູເຓາ, ຍຖາ ອຫໍ ອຕ຺ຕເນາ ທາສສ຺ສາປິ ສນ຺ຕິເກ ສຸເຓາມິ, ຕາຕ, ຘມ຺ເມສຸ ມມ ຕິຕ຺ຕິ ນ ຫິ ອຕ຺ຖີຕິ.

ເອວຎ຺ຈ ປນ ວຕ຺ວາ “ມາ ມໍ, ຕາຕ, ຘນເຫຕຸ ປຣິຠາສສິ, ອຫໍ ຘມ຺ມໍ ສຸຕ຺ວາ ອາຄມິສ຺ສາມີ”ຕິ ສປຘໍ ກຕ຺ວາ ອາຄເຕາ, ອິທານາຫໍ ເປາຣິສາທສ຺ສ ສນ຺ຕິກໍ ຄມິສ຺ສາມິ, ອິທໍ ເຕ ຣຏ຺ຐໍ ຄຓ຺ຫຖາ”ຕິ ຣຏ຺ຐໍ ນິຍ຺ຍາເທເນ຺ຕາ ຄາຖມາຫ –

໓໗໐.

“ອິທໍ ເຕ ຣຏ຺ຐໍ ສຘນໍ ສເຍາຄ຺ຄໍ, ສກາຍຸຣໍ ສພ຺ພກາມູປປນ຺ນໍ;

ກິໍ ກາມເຫຕຸ ປຣິຠາສສິ ມໍ, ຄຈ຺ຉາມຫໍ ເປາຣິສາທສ຺ສ ຎາເຕ຺ຕ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຎາເຕ຺ຕຕິ ສນ຺ຕິເກ.

ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨾᨿᩮ ᨷᩥᨲᩩᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩉᨴᨿᩴ ᨹᩃᩥᨲᨾᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ, “ᨲᩣᨲ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾ, ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾᩮᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᨿᩴ ᨧᨲᩩᩁᨦ᩠ᨣᩥᨶᩥᨿᩣ ᩈᩮᨶᩣᨿ ᨧᩮᩣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨿ᩠ᨿᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪁᪀᪨

“ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨲᩮ, ᩉᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣᩉᩣ ᩁᨳᩥᨠᩣ ᨷᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨧ;

ᩋᩔᩣᩁᩮᩣᩉᩣ ᨿᩮ ᨧ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣᩈᩮ, ᩈᩮᨶᩴ ᨷᨿᩩᨬ᩠ᨩᩣᨾ ᩉᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨲᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩉᨶᩣᨾᩣᨲᩥ ᩈᨧᩮ ᩍᨵ ᨷᨿᩮᩣᨩᩥᨲᩣ ᩈᩮᨶᩣ ᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᨠᩃᩁᨭ᩠ᨮᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨶᩣᨾ ᩈᨲ᩠ᨲᩩᩴ, ᨾᩣᩁᩮᨾ ᨲᩴ ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩔᩩᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩣ ᩁᩮᩣᨴᨾᩣᨶᩣ ᩅᩥᩃᨷᨶ᩠ᨲᩣ, “ᨲᩣᨲ, ᨾᩣ ᨣᨧ᩠ᨨ, ᨣᨶ᩠ᨲᩩᩴ ᨶ ᩃᨻ᩠ᨽᩣ”ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩮᩣᩊᩈᩈᩉᩔᩣ ᨶᩣᨭᨠᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣᨷᩥ ᩈᩮᩈᨷᩁᩥᩅᩣᩁᩮᩣᨷᩥ “ᩋᨾ᩠ᩉᩮ ᩋᨶᩣᨳᩮ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩉᩥᩴ ᨣᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨴᩮᩅᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩮ ᨠᩮᩣᨧᩥ ᩈᨠᨽᩣᩅᩮᨶ ᩈᨱ᩠ᨮᩣᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩮᩣ ᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩔ ᨠᩥᩁ ᨷᨭᩥᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨠᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨷᩥ ᨠᩥᩁ ᨧᩮᩣᩁᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩴ ᩑᨠᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣᨷᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩪᨶᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪁᪁᪨

“ᩈᩩᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ ᩋᨠᩣᩈᩥ, ᨩᩦᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩋᩅᩔᨩᩦ ᨾᩴ;

ᨲᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩈᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨴᩩᨻ᩠ᨽᩮ ᩋᩉᩴ ᨲᩔ ᨠᨳᩴ ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩦᩅᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣᨶᩣᨲᩥ ᨩᩦᩅᨣ᩠ᨣᩣᩉᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩴ ᨲᩣᨴᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᨲᩴ ᨲᨳᩣᩁᩪᨷᩴ᪨ ᨷᩩᨻ᩠ᨻᨠᩥᨧ᩠ᨧᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᩁᩥᨾᩴ ᩏᨷᨠᩣᩁᩴ᪨ ᨩᨶᩥᨶ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᨷᩥᨲᩁᩴ ᩋᩣᩃᨷᨲᩥ᪨

ᩈᩮᩣ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᩋᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩋᨾ᩠ᨾ ᨲᩣᨲᩣ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᨳ, ᨠᨲᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮᩣ ᩋᩉᩴ, ᨾᨾ ᩃᩮᩣᨠᩣᨿᩔ ᨠᩥᩔᩁᩥᨿᩴ ᨶ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩣᨲᩣᨷᩥᨲᩁᩮᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩈᨩᨶᩴ ᩋᨶᩩᩈᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᨾᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

៣១២។

“វន្ទិត្វា សោ បិតរំ មាតរញ្ច, អនុសាសិត្វា នេគមញ្ច ពលញ្ច;

សច្ចវាទី សច្ចានុរក្ខមានោ, អគមាសិ សោ យត្ថ បោរិសាទោ”តិ។

តត្ថ សច្ចានុរក្ខមានោតិ សច្ចំ អនុរក្ខមានោ។ អគមាសីតិ តំ រត្តិំ និវេសនេយេវ វសិត្វា បុនទិវសេ អរុណុគ្គមនវេលាយ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា អាបុច្ឆិត្វា សេសជនំ អនុសាសិត្វា អស្សុមុខេន នានប្បការំ បរិទេវន្តេន ឥត្ថាគារាទិនា មហាជនេន អនុគតោ នគរា និក្ខម្ម តំ ជនំ និវត្តេតុំ អសក្កោន្តោ មហាមគ្គេ ទណ្ឌកេន តិរិយំ លេខំ កឌ្ឍិត្វា “សចេ មយិ សិនេហោ អត្ថិ, ឥមំ មា អតិក្កមិត្ថា”តិ អាហ។ មហាជនោ សីលវតោ តេជវន្តស្ស អាណំ អតិក្កមិតុំ អសក្កោន្តោ មហាសទ្ទេន បរិទេវមានោ តំ សីហវិជម្ភិតេន គច្ឆន្តំ ឱលោកេត្វា តស្មិំ ទស្សនូបចារំ អតិក្កន្តេ ឯករវំ រវន្តោ នគរំ បវិសិំសុ។ សោបិ អាគតមគ្គេនេវ តស្ស សន្តិកំ គតោ។ តេន វុត្តំ “អគមាសិ សោ យត្ថ បោរិសាទោ”តិ។

តតោ បោរិសាទោ ចិន្តេសិ – “សចេ មម សហាយោ សុតសោមោ អាគន្តុកាមោ, អាគច្ឆតុ, អនាគន្តុកាមោ, អនាគច្ឆតុ, រុក្ខទេវតា យំ មយិច្ឆតិ , តំ ករោតុ, ឥមេ រាជានោ មារេត្វា បញ្ចមធុរមំសេន ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ ចិតកំ កត្វា អគ្គិំ ជាលេត្វា “អង្គារានិ តាវ ហោន្តុ”តិ តស្ស សូលេ តច្ឆន្តស្ស និសិន្នកាលេ សុតសោមោ អាគតោ។ អថ តំ បោរិសាទោ ទិស្វា តុដ្ឋចិត្តោ, “សម្ម, គត្វា កត្តព្ពកិច្ចំ តេ កត”ន្តិ បុច្ឆិ។ មហាសត្តោ, “អាម មហារាជ, កស្សបទសពលេន ទេសិតា គាថា មេ សុតា, ធម្មិកស្ស ច សក្ការោ កតោ, តស្មា គត្វា កត្តព្ពកិច្ចំ កតំ នាម ហោតី”តិ ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

៣១៣។

“កតោ មយា សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាគតោស្មិ;

យជស្សុ យញ្ញំ ខាទ មំ បោរិសាទា”តិ។

តត្ថ យជស្សូតិ មំ មារេត្វា ទេវតាយ វា យញ្ញំ យជស្សុ, មំសំ វា មេ ខាទាហីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា បោរិសាទោ “អយំ រាជា ន ភាយតិ, វិគតមរណភយោ ហុត្វា គច្ឆតិ, កិស្ស នុ ខោ ឯស អានុភាវោ”តិ ចិន្តេត្វា “អញ្ញ នត្ថិ, អយំ ‘កស្សបទសពលេន ទេសិតា គាថា មេ សុតា’តិ វទតិ, តាសំ ឯតេន អានុភាវេន ភវិតព្ពំ, អហម្បិ តំ កថាបេត្វា តា គាថាយោ សោស្សាមិ, ឯវំ អហម្បិ និព្ភយោ ភវិស្សាមី”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា គាថមាហ –

៣៥៦។

“ន ហាយតេ ខាទិតំ មយ្ហំបច្ឆា, ចិតកា អយំ តាវ សធូមិកាច;

និទ្ធូមកេ បចិតំ សាធុបក្កំ, សុណោមិ គាថាយោ សតារហាយោ”តិ។

តត្ថ ខាទិតន្តិ ខាទនំ។ តំ ខាទនំ មយ្ហំបច្ឆា ច បុរេ ច ន បរិហាយតិ, បច្ឆាបិ ហិ ត្វំ មយា ខាទិតព្ពោវ។ និទ្ធូមកេ បចិតន្តិ និទ្ធូមេ និជ្ជាលេ អគ្គិម្ហិបក្កមំសំ សាធុបក្កំ នាម ហោតិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “អយំ បោរិសាទោ បាបធម្មោ, ឥមំ ថោកំ និគ្គហេត្វា លជ្ជាបេត្វា គច្ឆិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

៣៥៧។

“អធម្មិកោ ត្វំ បោរិសាទកាសិ, រដ្ឋា ច ភដ្ឋា ឧទរស្ស ហេតុ;

ធម្មញ្ចិមា អភិវទន្តិ គាថា, ធម្មោ ច អធម្មោ ច កុហិំ សមេតិ។

៣៥៨។

“អធម្មិកស្ស លុទ្ទស្ស, និច្ចំ លោហិតបាណិនោ;

នត្ថិ សច្ចំ កុតោ ធម្មោ, កិំ សុតេន ករិស្សសី”តិ។

តត្ថ ធម្មញ្ចិមាតិ ឥមា ច គាថា នវលោកុត្តរធម្មំ អភិវទន្តិ។ កុហិំ សមេតីតិ កត្ថ សមាគច្ឆតិ។ ធម្មោ ហិ សុគតិំ បាបេតិ និព្ពានំ វា, អធម្មោ ទុគ្គតិំ។ កុតោ ធម្មោតិ វចីសច្ចមត្តម្បិ នត្ថិ, កុតោ ធម្មោ។ កិំ សុតេនាតិ ត្វំ ឯតេន សុតេន កិំ ករិស្សសិ, មត្តិកាភាជនំ វិយ ហិ

សីហចសាយ អកាដតំ តុំ ឆបូស្សុ៍

ទេសា ឧចំ ពមិទេពបិ ទេភច ពុន្ត្បិ ពស្ថា? យហាសត្តស្ស ទេយត្តាកាចភាយ យហទេត្តត៍ អឆ តំ “កិ បភ សយុ សុតទេសាយ អហទេយច អឆយុិទេកា”តិ ចត្វា កាឆយាហ –

១៦៨

“ទេឃា យំសទេហតុ យិកចំ ចទេទឃ្យ, ទេឃា ចា ហទេភ បុទិសយត្តទេហតុ;

ឋូទេកាបិ ទេពា ទេបច្ច សយា កចត្តិ, ពស្ថា ទេភា អឆយុិកិ ទ្វាសិ យំ តូ”ត្តិ៍

ពត្តុ ពស្ថា ទេភាតិ ទេឃ ដយ្ញុឌីបពទេល ទាដាទេភា អលក្កពបដិឃត្តា យហាឌាលបទិចាទា ទឆចទកពា យិកចំ ចទេត្តា ពិលិទេណហិ សទេទហិ យិទេក ចិន្ត្បិត្វា យាទេទត្តិ, ទេពា អចត្វា ពស្ថា តុំ យទេញ្ញាច អឆយុិកត្តិ ចឥតិ៍ ឃឌិ ទេពា គិទេដ្ឋាសា, អហយឿ គិទេដ្ឋាទេសា ឧចាតិ ឌីទេបតិ៍

ពំ សុត្វា យហាសទេត្តា ពស្ស លដ្ឋិ កិត្តទេត្តា កាឆយាហ –

១៦៩

“បញ្ញា បញ្ញា ភ ហា កល្លា, ឍត្តិទេឃភ បដាភតា;

អកល្លិ ទាដ កទេល្លសិ, ពស្ថា អឆយុិទេកា ពុច”ត្តិ៍

ពស្សទេត្វា – សយុ ទេបិទិសាឥ, ឍត្តិទេឃភ ភាយ ឍត្តិឃឆយុំ ដាភទេត្តភ បញ្ញា បញ្ញា ហត្តិអាឥទេឃា ឥទេសច សត្តា យំសចទេសភ ភ ហា កល្លា ភ ទេហា ហាឌិពគ្គាឃុត្តកា៍ “ភ ទេហា”ទេត្វច ចា បិទេឍា៍ អបទេទា ភទេឃា ឍត្តិទេឃភ ឍត្តិឃឆយុំ ដាភទេត្តភ បញ្ញាភទេលសុ សទេត្តសុ សសទេកា, សល្លទេកា, ទេកាឆា, ពបិ ពុទេយុាតិ គ្គទេយ បទេញ្ញាច សត្តា កល្លិពគ្គាឃុត្តកា, ភ អទេញ្ញា, តុំ បភ អកល្លិ យត្តុស្សយំសំ កទេល្លសិ, ទេពភ អឆយុិទេកាតិ៍

គ្គតិ ទេសា គិក្កហំ បត្វា អញ្ញា គិស្សទេលំ អឌិដ្វា អត្តទេភា បិបំ បដិច្ឆាទេឥទេត្តា កាឆយាហ –

១៧០

“ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᩩᩁᩴ ᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩈ᩠ᩈ ᩉᨲ᩠ᩅᩣ, ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠᩴ ᨿᨲ᩠ᨳᩥᨴᩴ ᨠᩣᨿᨠᩣᨿᩦ;

ᩋᨾᩥᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩩᨶᩁᩣᨣᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨩᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣᩈᩥ ᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨩᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᨩ᩠ᨫᩮᨿ᩠ᨿᩈᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨶᩦᨲᩥᩈᨲ᩠ᨳᩮ ᨶ ᨠᩩᩈᩃᩮᩣᩈᩥ, ᩋᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᩋᨠᩣᩁᨱᩮᨶᩮᩅ ᨲᩮ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨷᨲ᩠ᨳᨭᩣ, ᩋᩉᩴ ᨷᨶ ᨲᩮ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨽᩣᩅᩴ ᨶ ᨷᩔᩣᨾᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᩋᨲᩥᨻᩣᩃᩮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩅᨲ᩠ᨲᩥᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨠᩩᩈᩃᩮᨶ ᨶᩣᨾ ᨾᩣᨴᩥᩈᩮᨶᩮᩅ ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᩴ᪨ ᩋᩉᨬ᩠ᩉᩥ ᨲᩴ ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ, ᨶ ᨷᨶ ᨲᨳᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨩ᩠ᨩᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪀᪈᪨

“ᨿᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᨩᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩩᩈᩃᩣ ᩉᩅᨶ᩠ᨲᩥ, ᨷᩥᨿᩮᨶ ᨲᩮ ᨲᩮᩁᩈᩥᨠᩣ ᩉᩅᨶ᩠ᨲᩥ;

ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩋᩉᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᨩᩮᨿ᩠ᨿᩴ ᨷᩉᩣᨿ, ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨶᩩᨷᩮᨠ᩠ᨡᩦ ᨷᩩᨶᩁᩣᨣᨲᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ;

ᨾᩉᩔ᩠ᩈ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᩅᩣᨴᩴ ᨿᩴ ᨷᩁᩥᩉᩣᩁᩴ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᩈᩃᩣᨲᩥ ᩅᨴᨲ᩠ᩅᩣᨿ ᨷᨭᩥᨷᨶ᩠ᨶᨠᩩᩈᩃᩣ᪨ ᨷᩥᨿᩮᨶᩣᨲᩥ ᨾᩮᩁᩩᨿ᩠ᩉᨶ ᨲᩮᩁᩈᩥᨠᩣ᪨ ᨿᩮ ᨷᨶ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᩈᩮᩈᩣᨷᩥᨿᩮᩈᩩ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨷᩁᩥᩉᩣᩁᨠᩣ ᩋᩣᩉ –

᪃᪀᪉᪨

“ᨷᩥᩉᩣᩁᨴᩣᩈᩣ ᨷᨴᩩᨭ᩠ᨮᨧᩣᩁᩥᩔᩣ, ᨠᩣᨿᩥᨠᩥᨿᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᨠᨧᨶ᩠ᨴᨶᨬ᩠ᨧ;

ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩉᩥᩴ ᩃᨽᩈᩥ ᩈᩣᨾᩥᨲᩣᨿ, ᩈᨴ᩠ᨵᩮᨶ ᨠᩥᩴ ᨷᩔᩈᩥ ᩋᩣᨶᩥᩈᩴᩈ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

តត្ថ បិសាចវាសាតិ, សម្ម សុតេនាម, តវ តិណ្ណំ វត្ថុំ អត្ថវិកា ជិត្តវិមាតកព្យា តេយា តិវានបិសាថា។ បថវិកវាស្សាតិ បថវិ ច ការេវា ច អស្សា ច ពាហុ។ កាមិត្ថិយោតិ កាមវត្ថុតា ឥត្ថិយោ។ កាមិកវត្ថុកញ្ញាតិ កាមិកវត្ថុញ្ញា លោហិតវត្ថុកញ្ញា។ សព្វា តាហិត្តិ ឧតញ្ញា អញ្ញាញ្ញា រូបរោភាកបរិរោភាកំ សព្វំ តុំ តហិំ អត្តនោ ភករេ នាមិតាយ លភសិ, នាមិំ ហុត្វា យថា ឥច្ឆសិ, តថា បរិភុញ្ជិតុំ លភតិ, រោនា តុំ សព្វមេតំ បហាយ សច្ចានុរក្ខិ ឥច្ឆាកច្ចេត្វា សមេច្ចន កិំ អាភិសំសំ បស្សសីតិ។

ពោធិសត្តោ អាហ –

៣២២។

“យេ កេចិមេ អត្ថិ រសា បថព្យា, សព្វេ តេសំ សាគ្ហតវំ រសាតំ;

សព្វេ ជិតា នមណព្រាហ្មណា ច, តរត្តិ ខាតិមរហស្ស បិរ”ត្តិ។

តត្ថ សាគ្ហតរត្តិ យស្មា សព្វេបិ រសា សត្តានំ សព្វកាលេយេវ បណីតា មធុរា ហោន្តិ, តស្មា សច្ចំ តេសំ សាគ្ហតរំ រសានំ, យស្មា ចា ជិវតិសច្ចវឌីសច្ចេ ជិតា ខាតិមរហសត្តាតស្ស តេក្ខមកវដ្ឋស្ស បិរំ អមតមហានិព្វានំ តរន្តិ បិបុណន្តិ, តស្មាបិ តំ សាគ្ហតរន្តិ។

ឧវមស្ស មហាសត្តោ សច្ចេ អានិសំសំ កថេសិ។ តតោ បោរិសាទោ ជិកសិតបច្ចុមបុណ្ណចន្ទសស្សិរិកមេវស្ស មុខំ ឱលោកេត្វា “អយំ សុតសោមោ អង្គារចិតកំ មញ្ញេ ស្វេ តច្ឆន្តិ បស្សតិ, ចិត្តត្រាសមត្តម្បិស្ស នត្ថិ, កិំ នុ ខោ ឧស សតាបទេហកាថាតំ អានុភាវេថា, ភយាហុ សច្ចស្ស, អញ្ញោស្សេច ថា កស្សចី”តិ ចិន្តេត្វា “បុច្ឆិស្សាមិ តាវ ន”ន្តិ បុច្ឆន្តោ កាថមាហ –

៣២៣។

“មុត្តោ តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វា សកំ មន្ទិរំ កាមកាមី;

អមិត្តហត្ថំ បុនរាគតោសិ, ន ហិ នូន តេ មរណភយំ ជនិន្ទ;

អលីនចិត្តោ អសិ សច្ចវាទី”តិ។

មហាសត្តោបិស្ស អាចិក្ខន្តោ អាហ –

᪃᪉᪃᪨

“ᨠᨲᩣ ᨾᩮ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣ ᩋᨶᩮᨠᩁᩪᨷᩤ, ᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨿᩮ ᩅᩥᨷᩩᩃᩣ ᨷᩈᨲ᩠ᨳᩣ;

ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩔ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩔ ᨽᩣᨿᩮ᪨

᪃᪉᪄᪨

“ᨠᨲᩣ ᨾᩮ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩣ ᩋᨶᩮᨠᩁᩪᨷᩤ, ᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨿᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨿᩮ ᩅᩥᨷᩩᩃᩣ ᨷᩈᨲ᩠ᨳᩣ;

ᩋᨶᩣᨶᩩᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨾᩥᩔᩴ, ᨿᨩᩔᩩ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨴ ᨾᩴ ᨷᩮᩤᩁᩥᩈᩣᨴ᪨

᪃᪉᪅᪨

“ᨷᩥᨲᩣ ᨧ ᨾᩣᨲᩣ ᨧ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨾᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᩮ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᨷᩈᨲ᩠ᨳᩴ;

ᩅᩥᩈᩮᩣᨵᩥᨲᩮᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩔ ᨾᨣ᩠ᨣᩮᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨮᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᩣ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩔ ᨽᩣᨿᩮ᪨

᪃᪉᪆᪨

“ᨷᩥᨲᩣ ᨧ ᨾᩣᨲᩣ ᨧ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ ᨾᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᩮ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᨷᩈᨲ᩠ᨳᩴ;

ᩋᨶᩣᨶᩩᨲᨷ᩠ᨷᩴ ᨷᩁᩃᩮᩣᨠᩴ ᨣᨾᩥᩔᩴ, ᨿᨩᩔᩩ ᨿᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨴ ᨾᩴ ᨷᩮᩤᩁᩥᩈᩣᨴ᪨

᪃᪉᪇᪨

“ᨬᩣᨲᩦᩈᩩ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨠᨲᩣ ᨾᩮ ᨠᩣᩁᩣ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨾᩮ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᨷᩈᨲ᩠ᨳᩴ;

វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៣៣០។

“ញាតីសុ មិត្តេសុ កតា មេ ការា, ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បវត្តំ;

អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ ពោរិសាទ។

៣៣១។

“ទិន្នំ មេ ទានំ ពហុធា ពហុន្នំ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច;

វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៣៣២។

“ទិន្នំ មេ ទានំ ពហុធា ពហុន្នំ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច;

អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ ពោរិសាទា”តិ។

តត្ថ កល្យាណាតិ កល្យាណកម្មំ។ អនេករូបិតិ នានាវិធេន អនេកវិធា។ យញ្ញាតិ ទសវិធទានវត្ថុបរិច្ចាគចេតនា អតិវិបុលា បណ្ឌិតេហិ បសត្ថា យញ្ញាបិ យិដ្ឋា បវត្តិតា។ ធម្មេ ឋិតោតិ ឯវំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ មាទិសោ កោ នាម មរណស្ស ភាយេយ្យ។ អនានុតប្បន្តិ អនានុតប្បមានោ។ ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បវត្តន្តិ ទសវិធំ រាជធម្មំ អកោបេត្វា ធម្មេនេវ មយា រជ្ជំ បសាសិតំ។ ការាតិ ញាតីសុ ញាតិកិច្ចានិ, មិត្តេសុ ច មិត្តកិច្ចានិ។ ទានន្តិ សវត្ថុកចេតនា។ ពហុធាតិ ពហូហិ អាការេហិ។ ពហុន្នន្តិ ន បញ្ចន្នំ, ន ទសន្នំ, សតស្សបិ សហស្សស្សបិ សតសហស្សស្សបិ ទិន្នមេវ។ សន្តប្បិតាតិ គហិតគហិតភាជនានិ បូរេត្វា សុដ្ឋុ តប្បិតា។

តំ សុត្វា បោរិសាទោ “អយំ សុតសោមមហារាជា សប្បុរិសោ ញាណសម្បន្នោ មធុរធម្មកថិកោ, សចាហំ ឯតំ ខាទេយ្យំ, មុទ្ធា មេ សត្តធា ផលេយ្យ, បថវី វា មេ វិវរំ ទទេយ្យា”តិ ភីតតសិតោ ហុត្វា, “សម្ម, ន ត្វំ មយា ខាទិតព្ពរូបោ”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣៣៧៍

“ចិមំ បទានិ បុរិសោ អនេឈ្យ, អាឝីចិមំ ឌលិតយុក្កទេតឌ់;

យុទ្ធាបិ តស្ស ចិឋលេឈ្យ សត្តូឆា, ឈោ តាឌិមំ សច្ចចាឌិ អនេឈ្យា”តិ៍

តត្ថ ចិសត្ថិ តទេត្ថច យារលាសយត្ថំ ហលិហលចិមំ៍ ឌលិតត្ថិ អត្តនោ ចិសទេតេឌត ឌលិតំ ទេតតេច ឬក្កទេតឌ់ អក្កិក្តត្ថំ ចិឃ ចទត្ថិ អាឝីចិមំ ចា បត សោ កីចាឃ កលេញ្ឈ្យ៍

ទ្ធតិ សោ យហាសត្ថ “ហលិហលចិសមឌិសោ តុំ, កោ តំ តាឌិស្សតី”តិ ចត្វា កាឆា សោតុការយោ តំ ឃាឌិត្វា ទេតត ឆយុការចឌតតត្ថំ “ឲចទ្ទបាំត អតចឌ្ឍកាឆាតំ តុំ អកាឌត”ត្តិ បឌិក្កិទេត្តាបិ “សកលឌយ្ហឌីបេ ទ្ធយិតា សឌិសោ បល្លិទេតា តត្ថិ, អឃំ យយ ហត្វា យុទ្ធិត្វា កត្វា តា កាឆា ឃុត្វា ឆយុកទិកស្ស សក្កាទ៍ កត្វា តលិទេដត យត្ថ អាឆាឃ បុតាកទេតា, អតិចិឃ សាឆ្នុទ្ទបិ កាឆា កចិស្សត្តិ”តិ ឃុត្វតទ៍ សឌ្ឈាតឆយុស្សចតាឆទោ ហុត្វា តំ ឃាចទេត្តា កាឆយាហ –

៣៣៨៍

“ឃុត្វា ឆយុំ ចិឌាតត្តិ, តទា កល្យាលាបិបត់;

អបិ កាឆា ឃុលិត្វាត, ឆយុ ទេយ ទយតេ យតោ”តិ៍

តស្សទេត្វា – “សយុ ឃុតសោយ, តទា តាយ ឆយុំ ឃុត្វា កល្យាលាយុំ បិបកាយុំ ឌាតត្តិ, អបេច្ច តាយ តា កាឆា ឃុត្វា យយបិ កុសលកយុបចឆយុ យតោ ទយេឈ្យា”តិ៍

អច យហាសទេត្វា “សោតុការយោ ឆាតិ បេបិទិសាឆោ, កចេស្សាយី”តិ ចិទេត្តត្វា “ទេតត ហិ, សយុ, សាឆ្នុកំ ឃុលាហី”តិ តំ ឆ្ហិតសោតំ កត្វា តត្ថព្រាហ្មលោត កចិតតិឃារយតេច កាឆាតំ ឆ្នតិ កត្វា លឃុ កាយាចចទទេចទេចឃុ ឲកទេកាលិហលំ កត្វា ទេចតាឃុ សាឆ្នុកាទ៍ ឆឆយាតាឃុ បេបិទិសាឆស្ស ឆយុំ កចេសិ –

៣៣៩៍

“សកិរេច យហារាឌ, សត្កិ ហោតិ សយាករយា;

សា តំ សក្កតិ បរិលេតិ, តាសត្កិ ពាហុ សក្ករយា៑

33៩៑

“សត្កិរេទច សយារេសឆ, សត្កិ ក្យុរេត្ថាឆ សត្តុចំ;

សចំ សត្ថុខ្យូសន្នាឃ, រេសរេឃ្យា ហោតិ ត បិបិរេឃា៑

33៤៑

“ឌឹរត្តិ រេច រាឌរេឆា ស្យុចិត្តា, អរេឆា សទឹរេយ្យិ ឌទំ ខ្ញុរេបតិ;

សតញ្ចា ឆរេយ្ញា ត ឌទំ ខ្ញុរេបតិ, សរេត្តា ហរេច សត្កិ បរេចឥឃត្តិ៑

33ប៑

“តកញ្ចា ក្នុរេទ បឆចឹ ច ក្នុរេទ, បរិទំ សយុក្ខស្ស តគាហុ ក្នុរេទ;

តរេតា ហរេច ក្នុទតទំ ចឥត្តិ, សតញ្ចា ឆរេយ្ញា អសតញ្ចា រាឌា”តិ៑

តស្ស រេតត ស្យុកឆិតត្តា រេចច អត្តរេតា បណ្ឌិតការេចត ច តា កាឆា សត្ថាញ្ញាញាក្ខកឆិតា ចឃាតិ ចិរេត្តត្តស្ស សកលសទឹទំ បញ្ចាចណ្ណាឃ បឹតិឃា បរិប្នុរិ, រេខាឆិសរេត្ត យុក្ខចិត្តំ អរេហាសិ, រេសតន្តត្តកាឃកំ បិតទំ ចិឃ តំ អយត្តិ៑ រេសា “អហំ ស្យុតរេសាយស្ស គាតត្តំ កិញ្ចិ ហិរញ្ញាស្យុចណ្ណិ ត បស្សាយិ, ឲរេកកាឃ បតស្ស កាឆាឃ ឲរេកកំ ចទំ ឥស្សាយឹ”តិ ចិរេត្តត្តា កាឆយាហ –

33ជ៑

“កាឆា ត្តរយា អត្តចតឹ ស្យុឆ្យញ្ញាតា, ស្យុកាសិតា ត្យុឃ្យាឌតិត្ត ស្យុត្តា;

អាគន្តិ ចិន្តេត្វា សុមនោ បតីតោ, ចត្តារិ តេ សម្ម ទទេ ធនានី”តិ។

តត្ថ អាគន្តីតិ អាគន្តុកានេតា។ សេសាតិ តស្សេវ ចេចចតាតិ។ ចត្តារោបិ ទេវេ តុដ្ឋាការា ឲច។

អថ នំ យហាសេត្វា “កិំ តាយ ត្វំ ចរំ ធស្សសី”តិ អបសារេត្វា គាថមាហ –

៣៣០។

“យោ អត្តនោ យទុក្ខំ ញាត្តុំសិ ញុចំ, ហិតាហិតំ ចិត្តិបាតញ្ញា សក្កុ;

កិន្តា ទេស ក្យុទិទោ គិចិន្តោ, កិំ ត្វំ ចរំ ធស្សសិ បាបធម្ម។

៣៣១។

“អហញ្ញា តំ ‘ធេហិ ចទ’ន្តិ ចន្ទ្រ, ត្វំ ចាបិ ធត្វា ត អចាគធេទ្យ;

សត្តិន្តិកំ គលហយិយំ ចិចាធំ, តោ បណ្ឌិតោ ឌាគយុបន្តាឌេយ្យា”តិ។

តត្ថ យោតិ យោ ត្វំ “យទលាឆយុាហយសុី”តិ អត្តនោបិ យទលំ ត ញាត្តុំសិ ត ឌាគាសិ, បាបកយុទេយច គទោសិ។ ហិតាហិតន្តិ “ញាធំ ទេ គយុំ ហិតំ, ញាធំ អហិតំ, ញាធំ ចិត្តិបាតំ តេស្សតិ, ញាធំ សក្កុ”ន្តិ ត ឌាគាសិ។ ទទេតិ យត្សុយំសទេស។ ចន្ទ្រិ ចធេយ្យំ។ ត អចាគធេទ្យាតិ ចាចាយ ធត្វា “ធេហិ ទេ ចទ”ន្តិ ចុច្ចយាតោ ត អចាគធេទ្យាសិ ត ធធេយ្យាសិ។ ក្ខុបន្តាឌេយ្យាតិ តោ ញាយំ គលហំ បណ្ឌិតោ ក្ខុបកាទេធ្យ។

តទោ ទេបិទិសាទេធា “តាឃំ យឃាសន្ទិហតិ, សន្ទិហាទេបស្សាយិ ត”ន្តិ គាថមាហ –

៣៣២។

“ត តំ ចទំ អទហតិ ឌត្តុ ធាតុំ, ឃំ ចាបិ ធត្វា ត អចាគធេទ្យ;

ចរស្ស ឃយុ អចិកាយ្យាភោ, បាលំ ចខិត្វាតបិ ឥស្សរេចា”តិ។

តត្ថ អចិកាយ្យាភោតិ អភោលឹឃយាភោ។

អឆ យហាឃតេ្វា “អឃំ អតិចិឃ ឃ្មុរោ ហុត្វា កោឆតិ, កាទិស្សតិ ឥយ ចចតំ, ចទំ កាហ្យិស្សាយិ, ឃទេច បត “យត្ថុស្សយំឃំ ត ឈាឌិតព្ពា’ត្តិ បឆយេយច ចទំ ចារឃិស្សំ, អតិចិឃ កិលយិស្សតិ, បឆយំ អញ្ញោ តឃោ ចរេរ កោហត្វា បន្ធា ឲតំ កាហ្យិស្សាយិ”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

៣៣៦។

“អទិឃស្ស អទិឃេត ឃយេតិ ឃព្ជំ, បញ្ញស្ស បញ្ញាណចតា ឃយេតិ;

បឃស្សឃ្យ តំ ចស្សឃតំ អរោរាកំ, ឲតំ ចរាតំ បឆយំ ចរាយី”តិ។

តត្ថ អទិឃស្សាតិ អាចារអទិឃស្ស។ ឃព្យត្តិ ឃលិឆយ្ហោ យិត្តឆយ្ហោ។ បញ្ញាណចតាតិ ញាណឃយ្យេត្ថេត។ ឃយេតីតិ កេញ្ញាកេកំ ចិឃ ឃយុភោឥរោកត ឃំឃត្ថតិ។ ឆាត្យោឃា ហិ ឃត្វា ឃំឃត្ថត្តិ។ បឃស្សឃ្យ តត្តិ ឃុតឃោរយា ឥបិទិឃាឥស្ស ចិទំ ឌីចិតំ ឆ្កន្ធត្វា ចិឃ បឆយំ អត្វភោ ឌីចិតចទំ ឃាចតិ។ បណ្ឌិតស្ស ហិ “យយ ឌីចិតំ ឥឥហិ”តិ ចត្តុ អឃុត្តំ, អបិច ឃោ ‘យឃ្យេយច ឲឃ អារោរាគ្យំ ឆ្កន្ធតី’តិ ចិន្តេត្វា តុស្សិស្សតីតិ ឲចយាហ។

ឃោបិ តំ ឃុត្វាច “អឃំ ឆ្កស្សទិឃា ឆំឃេត្វា ឆ្កឥាតិ យំឃំ ឈាឌិតុកាយស្ស ឲចំ យហាអតត្តកាទស្ស យហារចារស្ស យឃ្យេយច ឌីចិតំ ឆ្កន្ធតិ, អហោ យយ ហិតកាភោយា”តិ តុដ្ឋយាភោឃា ចរេត្វាត្វា ចរស្ស កហិតកាចំ អឌាតិត្វា តំ ចទំ ឥឥយាភោ កាឆយាហ –

៣៣៣។

“អទិឃស្ស អទិឃេត ឃយេតិ ឃព្ជំ, បញ្ញស្ស បញ្ញាណចតា ឃយេតិ;

បស្សាឃិ យំ ចស្សឃតំ អរោរាកំ, ឲតំ ចរាតំ បឆយំ ឥឥាយី”តិ។

តត្ថ ចរាតត្តិ ចតុត្ថំ ចរាតំ បឆយំ។

ᨲᩮᨲᩣ ᩮᨻᩣᨵᩥᩈᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩋᩣᩉ –

᪓᪓᪓᪨

“ᩮᨿ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩮᩈ ᩍᨵ ᨽᩪᨾᩥᨸᩣᩃᩣ, ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ;

ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨽᩪᨾᩥᨸᨲᩦ ᩋᩈᩮᩅᩥ, ᩑᨲᩴ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨧᩁᩣᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥ ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ “ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪨ ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᨶ ᩋᩈᩮᩅᩥ ᨿᩣ ᨲᩣᨴᩥ᪨

ᨬᩣᨲᩥ ᩑᩈᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨧᩁᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩥᨲᩣᨶᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩴ ᨴᩦᨥᩁᨲ᩠ᨲᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᨠᩣᨷᩥᨿ᩠ᨿ ᨴᨴᨿᩣᩮᨲᩣ ᩋᩣᩉ –

᪓᪓᪔᪨

“ᩮᨿ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩮᩈ ᩍᨵ ᨽᩪᨾᩥᨸᩣᩃᩣ, ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ;

ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨽᩪᨾᩥᨸᨲᩦ ᩋᩈᩮᨾᩥ, ᩑᨲᩴ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨴᨠᩣᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨲ᩠ᨲᩥ᪨ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩮᨶ ᩉᩥ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩈᩩᨾᨶᩣᨴᩥᩃᩥᨾ᩠ᨸᨶᨠᨾᩮᨶ ᨷᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨠᨲᩮᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩋᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨷᨭ᩠ᨮᨷᨱ᩠ᨯᩩ ᩈᩩᨲᩥᩈᩩ᪨ ᨲᩮ “ᨬᩣᨲᩥ ᩈᩩᨲᩮᩈᩣᩮᨿᩣ ᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᩴ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ, ᨿᩣ ᨽᩣᨿᩮᩣ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨿ᩠ᨿᩣᩮᩈᨶ᩠ᨲᩩ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨷᩉᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨱᩴ ᨠᩣᩁᨿᩣᩉ –

᪓᪓᪕᪨

“ᨷᩁᩮᩣᩈᨲᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩮ ᨣᩉᩥᨲᩣ, ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣ ᩋᩔᩣᩁᩩᩉᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᩣ;

ᩈᨠᩣ ᨲᩮ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨿᩣᩉᩥ, ᩑᨲᩴ ᨧᩁᩣᨾᩥ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᨧᩁᩣᨿᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨷᩁᩮᩣᩈᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩈᨲᩴ᪨ ᨲᩮ ᨣᩉᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲᨿᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᩃᩥᨠ᩠ᨡᨲᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩮᩈᩩ ᩋᩣᨠ᩠ᨡᨲᩣ᪨

ឥតិ មហាសត្តោ តតិយំ វរំ គណ្ហន្តោ តេសំ ខត្តិយានំ សករដ្ឋនិយ្យាតនវរំ គណ្ហិ កិំការណា? សោ អពាធេន្តោបិ វេរកេមន សព្វេ តេ ទាសេ កត្វា អរញ្ញេយេវ វាសេយ្យ, មារេត្វា វា ឆឌ្ឌេយ្យ, បច្ចន្តំ នេត្វា វា វិក្កិណេយ្យ, តស្មា តេសំ សករដ្ឋនិយ្យាតនវរំ គណ្ហិ។ ឥតរោបិស្ស ទទមានោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៣៨។

“បរោសតំ ខត្តិយា យេ គហិតា, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;

សកេ តេ រដ្ឋេ បដិបាទយាមិ, ឯតំ វរានំ តតិយំ ទទាមី”តិ។

ចតុត្ថំ បន វរំ គណ្ហន្តោ ទេសេន្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៣៩។

“ឆិទ្ទំ តេ រដ្ឋំ ព្យថិតា ភយា ហិ, បុថូ នរា លេណមនុប្បវិដ្ឋា;

មនុស្សមំសំ វិរមេហិ រាជ, ឯតំ វរានំ ចតុត្ថំ វរាមី”តិ។

តត្ថ ឆិទ្ទន្តិ ន ឃនចារំ តត្ថ តត្ថ គាមាទីនំ វុដ្ឋិតត្តា សច្ឆិទ្ទំ។ ព្យថិតា ភយាហីតិ “បោរិសាទោ ខាទិតុំ អាគមិស្សតី”តិ តេន ភយេន ភីតា។ លេណមនុប្បវិដ្ឋាតិ ទារកេ ហត្ថេ គហេត្វា តិណគហនាទិនិលីយនដ្ឋានានិ បវិដ្ឋា។ មនុស្សមំសន្តិ ឧក្កន្ត ខោគ្គន្ត បដិក្ខិប មនុស្សមំសំ បជហ និស្សក្កេត្ថ វា ឧបយោគំ, មនុស្សមំសតោ វិរមាហីតិ អត្ថោ។

ឯវំ វុត្តេ បោរិសាទោ បាណិំ បហរិត្វា ហសន្តោ “សម្ម សុតសោម កិំ នាមេតំ កថេសិ, កថាហំ តុយ្ហំ ឯវំ វរំ ទស្សាមិ, សចេ គណ្ហិតុកាមោ, អញ្ញំ គណ្ហាហី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣៤០។

“អទ្ធា ហិ សោ ភក្ខោ មម មនាបោ, ឯតស្ស ហេតុម្ហិ វនំ បវិដ្ឋោ;

សោហំ កថំ ឯត្តោ ឧបារមេយ្យំ, អញ្ញំ វរានំ ចតុត្ថំ វរស្សូ”តិ។

តត្ថ វនន្តិ រដ្ឋំ បហាយ ឥមំ វនំ បវិដ្ឋោ។

អថ នំ មហាសត្តោ “ត្វំ ‘មនុស្សមំសស្ស បិយតរត្តា តតោ វិរមិតុំ ន សក្កោមី’តិ វទសិ។ យោ ហិ បិយំ និស្សាយ បាបំ ករោតិ, អយំ ពាលោ”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣៩១។

“ន ចេ ‘បិយំ មេ’តិ ជនិន្ទ តាទិសោ, អត្តំ និរំកច្ច បិយានិ សេវតិ;

អត្តាវ សេយ្យោ បរមា ច សេយ្យោ, លព្ភា បិយា ឱចិតត្តេន បច្ឆា”តិ។

តត្ថ តាទិសោតិ ជនិន្ទ តាទិសោ យថា អហម្បិ មហាយសោ “ឥទំ នាម មេ បិយ”ន្តិ បិយវត្ថុលោភេន តត្ថ អត្តានំ និរំកត្វា ញាតីហិ ចេវ សុហវិសេសេហិ ច ចជិត្វា និរយេ បាតេត្វា ន ចេ បិយានិ សេវតិ។ បរមា ច សេយ្យោតិ បុរិសស្ស ហិ បរមា បិយវត្ថុម្ហា អត្តាវ វរតរោ។ កិំការណា? លព្ភា បិយាតិ, បិយា នាម វិសយវសេន ចេវ បុញ្ញេន ច ឱចិតត្តេន វឌ្ឍិតត្តេន ទិដ្ឋធម្មេ ចេវ បរត្ថ ច ទេវមនុស្សសម្បត្តិំ បត្វា សក្កា លទ្ធុំ។

ឯវំ វុត្តេ បោរិសាទោ ភយប្បត្តោ ហុត្វា “អហំ សុតសោមេន គហិតំ វរំ វិស្សជ្ជាបេតុម្បិ មនុស្សមំសតោ វិរមិតុម្បិ ន សក្កោមិ, កិំ នុ ខោ ករិស្សាមី”តិ អស្សុបុណ្ណេហិ នេត្តេហិ គាថមាហ –

៣៩២។

“បិយំ មេ មានុសំ មំសំ, សុតសោម វិជានហិ;

នម្ហិសក្កា និវារេតុំ, អញ្ញំ វរំ សម្ម វរស្សូ”តិ។

តត្ថ វិជានហីតិ ត្វម្បិ ជានាហិ។

ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪃᪉᪂᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧᩮ ‘ᨸᩥᨿᩴ ᨾᩮ’ᨲᩥ ᨸᩥᨿᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩦ, ᩋᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨧ᩠ᨧ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩈᩮᩅᨲᩥ;

ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᩣᩅ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨾᩥᩔᨸᩣᨶᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨸᩁᨲ᩠ᨳ᪨

᪃᪉᪃᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧᩦᨵ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶᨸᩥ ᩈᩮᩅᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ;

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣᩅ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨿᨳᩮᩣᩈᨵᩣᨶᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩦ ᨸᩁᨲ᩠ᨳ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᨧᩮᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩤᨴ, ᨿᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᨾᩴᩈᩴ ᨾᩮ ᨸᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨸᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᨸᩮᨿ᩠ᨿᨠ ᩅᩥᩈᨾᩥᩔᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩮᨶ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨸᩁᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩁᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᨦ᩠ᨡᩣᨿᩣᨲᩥ ᨬᩣᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨵᨾ᩠ᨾᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩤᨴᩮᩣ ᨠᩃᩩᨶᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪉᪄᪨

“ᩒᩉᩣᨿᩉᩴ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨾᩣᨲᩁᨬ᩠ᨧ, ᨾᨶᩣᨸᩥᨿᩮ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧ;

ᩑᨲᩔ ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᨶᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨲᩴ ᨲᩮ ᨴᨴᩴ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᩴ ᨴᨴᩣᨾᩥ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩔ᪨ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᨴᨴᩴ ᨴᩮᨾᩥ᪨

តតោ មហាសត្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៥៥។

“ន បណ្ឌិតា ទិគុណមាហុ វាក្យំ, សច្ចប្បដិញ្ញាវ ភវន្តិ សន្តោ;

‘វរស្សុ សម្ម’ ឥតិ មំ អវោច, ឥច្ចព្រវី ត្វំ ន ហិ តេ សមេតី”តិ។

តត្ថ ទិគុណន្តិ, សម្ម បោរិសាទ, បណ្ឌិតា នាម ឯកំ វត្វា បុន តំ វិសំវាទេន្តា ទុតិយំ វចនំ ន កថេន្តិ។ ឥតិ មំ អវោចាតិ, “សម្ម សុតសោម វរស្សុ វរ”ន្តិ ឯវំ មំ អភាសិ។ ឥច្ចព្រវីតិ តស្មា យំ ត្វំ ឥតិ អព្រវិ, តំ តេ ឥទានិ ន សមេតិ។

សោ បុន រោទេន្តោ ឯវ គាថមាហ –

៣៥៦។

“អបុញ្ញលាភំ អយសំ អកិត្តិំ, បាបំ ពហុំ ទុច្ចរិតំ កិលេសំ;

មនុស្សមំសស្ស កតេ ឧបាគា, តំ តេ វរំ កិន្តិ មមំ ទទេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ បាបន្តិ កម្មបថំ អប្បត្តំ។ ទុច្ចរិតន្តិ កម្មបថប្បត្តំ។ កិលេសន្តិ ទុក្ខំ។ មនុស្សមំសស្ស កតេតិ មនុស្សមំសស្ស ហេតុ។ ឧបាគាតិ ឧបគតោមិ្យាតំ តេតិ តំ តុយ្ហំកថាហំ វរំ ទេមិ, មា មំ វារយិ, អត្តកម្មំ ការុញ្ញំ មយិ ករោហិ, អញ្ញំ វរំ គណ្ហាហីតិ អាហ។

អថ មហាសត្តោ អាហ –

៣៥៧។

“ន តំ វរំ អរហតិ ជន្តុ ទាតុំ, យំ ចាបិ ទត្វា ន អវាករេយ្យ;

វរស្សុ សម្ម អវិកម្បយានោ, បាណំ ចជិត្វានបិ ទស្សយេវា”តិ។

ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨶ ᨸᨮᨾᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨠᩣᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩁᨴᩣᨶᩮ ᨸᩈᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩤᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪃᪈᪉᪨

“ᨸᩣᨱᩴ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩣᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ, ᩈᨧ᩠ᨧᨸ᩠ᨸᨭᩥᨬ᩠ᨬᩣᩅ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ;

ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩁᩴ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨾᩅᩣᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᩑᨲᩮᨶ ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩈᩩᩁᩣᨩᩈᩮᨭ᩠ᨮ᪨

᪃᪉᪀᪨

“ᨧᨩᩮ ᨵᨶᩴ ᩋᩘ᩠ᨣᩅᩁᩔ ᩉᩮᨲᩩ, ᩋᩘ᩠ᨣᩴ ᨧᨩᩮ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩁᨠ᩠ᨡᨾᩣᨶᩮᩣ;

ᩋᩘ᩠ᨣᩴ ᨵᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨬ᩠ᨧᩣᨸᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ, ᨧᨩᩮ ᨶᩁᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᨶᩩᩔᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩣᨱᨶ᩠ᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ᪨ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᩋᨸᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ᪨ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᨾᩅᩣᨠᩁᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᨴᨴ ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩑᨲᩮᨶᩣᨲᩥ ᩑᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᩈᨧ᩠ᨧᩮᨶ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨸᨩ᩠ᨩ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩏᨸᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩉᩮᩣᩉᩥ᪨ ᩈᩩᩁᩣᨩᩈᩮᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨱ᩠ᩉᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩃᨸᨲᩥ᪨ ᨧᨩᩮ ᨵᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴ, ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᨸᩣᨴᩣᨴᩥᨠᩮ ᩋᩘ᩠ᨣᩮ ᨨᩥᨩ᩠ᨩᨾᩣᨶᩮ ᨲᩔ ᩁᨠ᩠ᨡᨱᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨸᩥ ᨵᨶᩴ ᨧᨩᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᨶᩩᩔᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᩘ᩠ᨣᨵᨶᨩᩦᩅᩥᨲᩣᨶᩥ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ “ᩈᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨶ ᩅᩦᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩋᨶᩩᩔᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩉᩪᩉᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᩉᩥ ᨲᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᨶᩣᨸᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨣᩩᩁᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪃᪉᪁᪨

“ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᩉᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩅᩥᨩᨬ᩠ᨬᩣ, ᨿᩮ ᨧᩔ ᨠᩘ᩠ᨡᩴ ᩅᩥᨶᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨶ᩠ᨲᩮᩣ;

ᨲᩴ ᩉᩥᩔ ᨴᩦᨸᨬ᩠ᨧ ᨸᩁᩣᨿᨱᨬ᩠ᨧ, ᨶ ᨲᩮᨶ ᨾᩮᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨩᩥᩁᨿᩮᨳ ᨸᨬ᩠ᨬᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩈ᩠ᨾᩣᨲᩥ ᨿᨾ᩠ᩉᩣᨸᩩᩁᩥᩈᩣ᪨ ᨵᨾ᩠ᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩣᨠᩩᩈᩃᨩᩮᩣᨲᨠᩴ ᨠᩣᩁᨱᩴ᪨ ᩅᩥᨩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩥ ᩅᩥᨩᩣᨶᩮᨿ᩠ᨿ᪨ ᨲᩴ ᩉᩥᩔᩣᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨠᩩᩃᩴ ᩑᨲᩔ ᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩔ

ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨴᩦᨸᩴ, ᩏᨷ᩠ᨿᩮᨲ᩠ᨲ ᨠᩁᩮᨿ ᨣᨶ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨮᩣᨶᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨸᩁᩣᨿᨱᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᨶ ᨲᩮᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᨸᩩᨣ᩠ᨣᩃᩮᨶ ᩈᩉ ᩈᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨠᩮᨶᨧᩥᨸᩥ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨶ ᨩᩦᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨶ ᩅᩥᨶᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᩑᩅᨬ᩠ᨧ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᨾ᩠ᨾ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴ, ᨣᩩᨱᩅᨶ᩠ᨲᩔ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᨲᨿᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᨶ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨲᩁᩩᨱᨠᩣᩃᩮᨸᩥ ᨲᩅ ᨸᩥᨭ᩠ᨮᩥᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩉᩩᩴ ᩈᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨸᩮᩈᩥᩴ, ᩍᨴᩣᨶᩥᨸᩥ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩃᩦᩊ᩠ᩉᩣᨿ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨲᩮ ᨠᨳᩮᩈᩥᩴ, ᨲᩮᨶ ᨾᩮ ᩅᨧᨶᩴ ᨠᩣᨲᩩᩴ ᩋᩁᩉᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ “ᩋᨿᩴ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩮᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧᩮᩅ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨧ, ᩅᩁᩮᩣ ᨧᩔ ᨾᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨠᩣᨲᩩᩴ, ᩑᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮ ᨾᩁᨱᩴ ᨶᩣᨾ ᩉᩮᩣᨲᩩ, ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᩴ ᨶ ᨡᩣᨴᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨴᩔᩣᨾᩥᩔ ᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩔᩩᨵᩣᩁᩣᩉᩥ ᨸᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᩉᩥ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᨶᩁᩥᨶ᩠ᨴᩔ ᨸᩣᨴᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩁᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪘᪕᪨

“ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨽᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨾᨾ ᨾᨶᩣᨸᩮᩣ, ᩑᨲᩔ ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᩅᨶᩴ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ;

ᩈᨧᩮ ᨧ ᨾᩴ ᨿᩣᨧᩈᩥ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᩑᨲᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩅᩁᩴ ᨴᨴᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩑᩅᨾᩣᩉ – “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩈᩦᩃᩮ ᨮᩥᨲᩔ ᨾᩁᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᩅᩁᩴ, ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩴ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᨿᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩅᩁᩴ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨸᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩋᩁᩥᨿᨸᨳᩮ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᩣᩈᩥ, ᩑᨠᩴ ᩅᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩣᨾᩥ, ᩈᨧᩮ ᨲᩮ ᨾᨿᩥ ᩈᩥᨶᩮᩉᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨸᨬ᩠ᨧ ᩈᩦᩃᩣᨶᩥ ᨣᨱ᩠ᩉ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩈᩣᨵᩩ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨴᩮᩉᩥ ᨾᩮ ᩈᩦᩃᩣᨶᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨣᨱ᩠ᩉ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩮᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨸᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨸᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨵᩥᩅᨲ᩠ᨳᩣ ᨽᩩᨾ᩠ᨾᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮ ᨸᩦᨲᩥᩴ ᨩᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩥᨿᩴ ᩅᨲ ᨽᩮᩣ, ᩋᨯ᩠ᨰᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩴ ᨾᨶᩩᩔᨾᩴᩈᨲᩮᩣ ᨶᩥᩅᩣᩁᩮᨲᩩᩴ ᩈᨾᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩮᨶ ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᨶ ᩅᨶᩴ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᩋᨴᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨲᩩᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩥᨠᩣᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨿᩣᩅ ᨻ᩠ᩁᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᩣ ᩑᨠᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮ ᩃᨣ᩠ᨣᩥᨲᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣᨸᩥ ᨲᩴ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᨴᩮᩅᨲᩣᨸᩥ ᩈᨠᩅᩥᨾᩣᨶᩮ ᨮᩥᨲᩣᩅ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩍᨲᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣᩅ ᩈᩪᨿᨲᩥ, ᩁᩪᨸᩴ ᨶ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨴᩮᩅᨲᩣᨶᩴ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩴᩈᩩ – “ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩴ, ᨴᩩᨠ᩠ᨠᩁᩴ ᨠᨲᩴ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩮᨶ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩴ ᨴᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᩁᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩔ ᨸᩣᨴᩮ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨠᨾᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ – “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᨾᩮᩣᨧᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ “ᩋᩉᩴ ᩑᨲᩮᩈᩴ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩑᨲᩮ ᨾᨿᩣ ᨾᩮᩣᨧᩥᨲᩣ ‘ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᨶᩮᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨾᩴ ᩉᩥᩴᩈᩮᨿ᩠ᨿᩩᩴ, ᨾᨿᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨧᨩᨶ᩠ᨲᩮᨶᨸᩥ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᨣᩉᩥᨲᩴ ᩈᩦᩃᩴ ᨽᩥᨶ᩠ᨴᩥᨲᩩᩴ, ᩍᨾᩥᨶᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴᨿᩮᩅ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩥ, ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᨽᨿᩴ ᨶ ᨽᩅᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, “ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾ, ᩑᨠᨲᩮᩣᨸᩥ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᨾᩮᩣᨧᩮᩔᩣᨾᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪘᪖᪨

“សត្ថា ច មេ ហោសិ សខា ច មេសិ, វចនម្បិ តេ សម្ម អហំ អកាសិំ;

តុវម្បិ មេ សម្ម ករោហិ វាចំ, ឯកោបិ កត្វាន បមោទនាយា”តិ។

តត្ថ សត្ថាតិ សក្កយក្កស្ស ទេសិតត្តា សត្ថា ច, តទុលកាលតោ បដ្ឋាយ សខា ច។

អថ តំ ចោរឃាតកោ អាហ –

៣៤៣។

“សត្ថា ច តេ ហោមិ សខា ច ត្យម្ហិ, វចនម្បិ មេ សម្ម តុវំ អកាសិ;

អហម្បិ តេ សម្ម ករោមិ វាចំ, ឯកោបិ កត្វាន បមោទនាយា”តិ។

ឯតំ វត្វា តេ ឯបសង្កមិត្វា អាហ –

៣៤៤។

“កម្មាសបាទេន វិហេឋិតត្ថ, តលិចុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;

ន ជាតុ ទុព្ភេថ ឥមស្ស រញ្ញោ, សច្ចប្បដិញ្ញោ មេ បដិស្សុណាថា”តិ។

តត្ថ កម្មាសបាទេនាតិ ឥទំ មហាសត្តោ “ឯកោបិ កត្វាន បមោទនាយា”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “លត្តិយា នាម មានថទ្ធា ហោន្តិ, មុត្តមត្តាច ‘ឥមិនា មយំ វិហេឋិតម្ហា’តិ បោរិសាទំ បោថេយ្យុម្បិ ហនេយ្យុម្បិ, ន ខោ បនេស តេសុ ទុព្ភិស្សតិ, អហំ ឯកកោច កត្វា បដិញ្ញំ តាច នេសំ កហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តត្ថ កត្វា តេ ហត្ថតលេ អាចុនិត្វា អក្កបិឌក្កលីហិ ក្ខមិ ឲុនមានាហិ រុក្ខនាលាសុ ឱលក្កិតេ ចាតប្បហរលកាលេ នាកឌេត្តសុ ឱលក្កិតក្យុល្លកកាយានិ ចិឃ សម្បុរិចត្តទេត្ត អឌ្ឍ។ តេបិ តំ ជិវ្ហា “ឥឌានិម្បាមយំ អទោកា”តិ ឲុកប្បហារទេនេច មហាចិទចំ ទចិសុ។ អថ នេ មហាសត្តោ “មា ភាយិត្ថា”តិ អស្សាសេត្វា “មយា បោរិសាទោ ឌមិតោ, តុម្ហាកំ អភយំ កហិតំ, តុម្ហេ បន មេ ចចនំ ករោថា”តិ វត្វា ឲុចមាហ។ តត្ថ ន ជាតូតិ ឲុកំសេនេច ន ទុព្ភេថ។

តេ អាហំសុ –

៣៩៨។

“កម្មាសបាទេន វិហេឋិតម្ហា, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;

ន ជាតុ ទុព្ភេម ឥមស្ស រញ្ញោ, សច្ចប្បដិញ្ញា តេ បដិស្សុណាយា”តិ។

តត្ថ បដិស្សុណាយាតិ “ឯវំ បដិញ្ញំ អធិវាសេម សម្បដិច្ឆាម, អបិច ខោ បន មយំ កិលន្តា កថេតុំ ន សក្កោម, តុម្ហេញាសត្តានំ សរណំ, តុម្ហេវ កថេថ, មយំ វោ វចនំ សុត្វា បដិញ្ញំ ទស្សាមា”តិ។

អថ នេ ពោធិសត្តោ “តេន ហិ បដិញ្ញំ ទេថា”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣៩៩។

“យថា បិតា វា អថ វាបិ មាតា, អនុកម្បកា អត្ថកាមា បជានំ,។

ឯវមេវ វោ ហោតុ អយញ្ច រាជា, តុម្ហេច វោ ហោថ យថេវ បុត្តា”តិ។

អថ តំ តេបិ សម្បដិច្ឆមានា ឥមំ គាថមាហំសុ –

៣៩៤។

“យថា បិតា វា អថ វាបិ មាតា, អនុកម្បកា អត្ថកាមា បជានំ;

ឯវមេវ នោ ហោតុ អយញ្ច រាជា, មយម្បិ ហេស្សាម យថេវ បុត្តា”តិ។

តត្ថ តុម្ហេច វោតិ វោ-ការោ និបាតមត្តំ។

ຊ຺ຕິ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ເຕສໍ ປຕິຍ຺ຍ຺າ ກເຫຕ຺ວາ ເປີວາຣິກາຂໍ ປເກ຺ກາສິຕ຺ວາ "ໂອຫິ, ສຍ຺ໂຍ, ຕຕ຺ຕິເຍ ເຍາເຂຫີ"ຕິ ອາຫ ເສາ ຕກ຺ກໍ ກເຫຕ຺ວາ ໂອກສ຺ສ ເຣເຕ຺ຕາ ຂາຕ຺ຕັ ຕິຕ຺ຕິ ຣາຂາ ສຕ຺ຕາຫໍ ຄິຣາຫາເຣາ ເຂຂຄປຢເຕ຺ຕາ ສຫ ຂາຕ຺ຕເຕຂາ ຢຸຈ຺ຈິເຕາ ກຸຍິຍໍ ປຕິ ຕໍ ຂິສ຺ວາ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ກາຣຸຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ, "ສຍ຺ໂຍ ເປີວາຣິກ, ຍາ ໂອຈໍ ຕິຕ຺ຕິ"ຕິ ໂອກໍ ຣາຂາຕັ ຕ຺ວເກາຫິ ຫເຕ຺ຕຫິ ຂຢຫໍ ກເຫຕ຺ວາ ຕ຺ວເຣ ກຕ຺ວາ "ຊ຺ຂາຕິ ຂາຕ຺ຕັ ຕິຕ຺ຕາຫີ"ຕິ ອາຫ

ເປີວາຣິເກາ ຕເກ຺ກຄ ຕິຕ຺ຕິ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ຂາຍສຍຢຕ຺ຕາຍ ຄໍ ຕ຺ວເຣ ຄິປຊ຺າເປຕ຺ວາ ຂຣສປຸຕ຺ຕໍ ຂິຍ ຍຸກ຺ຂິເຕ຺ຕຄ ຂຕາເຣຕ຺ວາ ກຸຍິຍໍ ຄິປຊ຺າເປສິ ໂອຈໍ ສເຕ຺ຕປິ ເຕ ກຸຍິຍໍ ຄິປຊ຺າເປຕ຺ວາ ຂເລ ເຂາຈິຕ຺ວາ ຂາຣກາຄັ ກຕ຺ຕເຕາ ສຸຕ຺ຕກໍ ຂິຍ ສລິກໍ ເຣຊ຺ຊ຺ເຍາ ຄິກ຺ກຂິຕ຺ວາ ປຸຊ຺ຊ຺ເລີຫິຕໍ ເຂາຈິຕ຺ວາ ຂເລ ຄິເຂ຺ກາເຣ ກຕ຺ວາ, "ສຍ຺ໂຍ ເປີວາຣິກ, ໂອກໍ ຣຸກ຺ຕຄຂໍ ປິສາເລ ຄສິຕ຺ວາ ອາຫຣາ"ຕິ ອາຫຣາເປຕ຺ວາ ສຂ຺ກິຣິຍໍ ກຕ຺ວາ ເຕສໍ ຫຕ຺ຕຕລິຄິ ຍເກ຺ລສິ ຕຊ຺ລາເຊ຺ຊ຺ຂ ຂເລາ ຍາສຸກໍ ອເຫາສິ ເປີວາຣິເກາ ຕຂ຺ລໍ ກເຫຕ຺ວາ ຕຣລໍ ປຂິ , ຕ຺ວເກາ ຂຄາ ປເຣາສຕໍ ຕຕ຺ຕິເຍ ປິເຍສຸ ຊ຺າຕິ ເຕ ສເຕ຺ຕຂ ສຕ຺ຕປິຕາ, ສຸວິເຍາ ອຕ຺ຕຊ຺ເຕາ ປຸຄຂິຂເຣສ ປິເຕາ ຂ ຍຊ຺ຊ຺ຄິປຸຄ ຂ ສາຍຂ຺ຂາ ຕຣລເຍຂ ປິເຍຕ຺ວາ ຕຕິຍຂິຂເຣສ ສສິຕ຺ວກຍາກໍ ປິເຍສຸ, ຕາຂຕາ ເຕ ອເຣາກາ ອເຫສຸ

ອຂ ເຄ ຍຫາສເຕ຺ຕາ "ກຕ຺ຕໍ ສກ຺ລິສ຺ສຂາ"ຕິ ປຸຈ຺ຈິຕ຺ວາ "ກຂ຺ຂາຍາ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕ "ໂອຫິ, ສຍ຺ໂຍ ເປີວາຣິກ, ສກໍ ເຣຂໍ ກຂ຺ຂາຍາ"ຕິ ອາຫ ເສາ ເຣາຂຍາເຄາ ຕສ຺ສ ປິເຂສຸ ປຕິຕ຺ວາ "ຕໍ, ສຍ຺ໂຍ, ຣາຂາເຄາ ກເຫຕ຺ວາ ກຂ຺ຂ, ອຫໍ ຊ຺ເຂຂ ຂຄຍຸລຜລິຄິ ຕາຄເຕ຺ຕາ ຂສິສ຺ສາຍີ"ຕິ ອາຫ "ສຍ຺ໂຍ, ຊ຺ຂ ກິ ກຣິສ຺ສສິ, ຣຍລີຍໍ ເຕ ເຣຂໍ, ຄິຣາລສິຍໍ ເຣຊ຺ຊ຺ ກາເຣຫີ"ຕິ "ສຍ຺ໂຍ ກິ ກເຂສິ, ຄ ສກ຺ກາ ຍຍາ ຕຕ຺ວ ກຕ຺ຕໍ, ສກລຄກເຣຂາສິເຄາ ຫິ ເຍ ເຂຣິເຄາ, ເຕ 'ຊ຺ຍິຄາ ຍຍ຺ຢາຍາຕາ ຕາຂິຕາ, ຍຍ຺ຢາປິຕາ, ຍຍ຺ຢາກາຕາ'ຕິ ຍໍ ປຣິກາສິສ຺ສຸຕ຺ຕິ, 'ກລຸຂ ຊ຺ຍໍ ເຂາຣ'ຕ຺ຕິ ໂອເກາກເຄເລ຺ຂຄ ຂາ ໂອເກາກເລ຺ຂຄາ ຂາ ຍໍ ຂີຂິຕາ ເຂາເຣາເປສ຺ສຸຕ຺ຕິ, ອຫໍ ຂຸຍຢາກໍ ສຕ຺ຕິເກ ສີເລສຸ ປຕິຊ຺ຊ຺ິເຕາ, ຂີຂິຕເຫຕຸປິ ຄ ສກ຺ກາ ຍຍາ ປຣິ ຍາເຣຕຸໍ, ຕສ຺ວາ ຄາຫໍ ກຂ຺ຂາຍິ, ອຫໍ ຍຄຸສ຺ສຍໍສເຕາ ຂິຣຕຕ຺ວາ ກິຕ຺ຕກໍ ຂີຂິສ຺ສາຍິ, ຊ຺ຂາຄິ ຍຍ ຂຸຍຢກໍ ຂສ຺ສຸຄໍ ຄຕ຺ຕີ"ຕິ ເຣາຂິຕ຺ວາ "ກຂ຺ຂ ຂຸເຍ"ຕິ ອາຫ

ອຂ ຍຫາສເຕ຺ຕາ ຕສ຺ສ ປິຊ຺ຊ຺ິ ປຣິຍຊ຺ຊ຺ິຕ຺ວາ, "ສຍ຺ໂຍ ເປີວາຣິກ, ຍາ ຂິຕ຺ຕຍິ, ສຸຕເສາເຍາ ຄາຍາຫໍ, ຍຍາ ຕາຂິເສາ ກກ຺ລຂຂ຺ຂ ຜຣຸເສາ ຂິຄີເຕາ, ຄິຣາລສິຂາສິເກາສຸ ກິ ຂຕ຺ຕຊ຺ຊ຺າ ອຕ຺ຕິ, ອຫໍ ຕໍ ຕຕ຺ວ ປຕິຊ຺ຊ຺າເປສ຺ສາຍິ, ອສເກ຺ກາເຄ຺ຕາ ອຕ຺ຕເຄາ ເຣຊ຺ຊ຺ ຂ຺ວິສາ ກິຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຂສ຺ສາຍີ"ຕິ ຂຕ຺ວາ "ຂຸຍຢາກຍິ ຄກເຣ ຍຍ ເຂຣິເຄາ ອຕ຺ຕິເຍຂາ"ຕິ ວຸເຕ຺ຕ "ຊ຺ຍິຄາ ຍຍ ຂຂຄໍ ກເຣາເຣຕ຺ຕຄ ຂກ຺ກຣໍ ກຕໍ, ເຍຄ ເກາຄຂິ ຕ຺ວປິເຍຄ ເປີວາລກເຍເສ ປຕິຊ຺ເປຕເຕ຺ຕາ ໂອສ ຍຍາ"ຕິ ຂິເຣຕ຺ຕຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ປເລີກຄຕ຺ຕາຍ ຄກເຣສຍຢຕ຺ຕິ ຂເລ຺ຂເຣ຺ຕາ ອາຫ –

໓໒໘

"ຂຕຸປ຺ປຂໍ ສກຸລຂ຺ຂາປິ ຍໍສໍ, ສຸເຂຫິ ເຣຕ຺ຕ ສຸກຕໍ ສຸຄິຊ຺ຊ຺ິຕໍ;

ສຸຜຂ ຊ຺ເຕ຺ຕາ ປຣິກຸຊ຺ຊ຺ິຍາຄ, ຫິຕ຺ວາ ກເຂເກາ ເຣຍສີ ອເຣຊ຺ຊ຺າ

໓໒໙

“តា ឥត្ថិយោ ចេល្លិចិលិកាយញ្ញា, អលង្កតា សយ្យទិចារសិត្វា;
ឧត្តិច ឥតេចស្ស បេយោគសិស្ស, ហិត្វា គច្ឆេកោ រតិំ អរញ្ញេ។

៣៥០។

“តម្ពបដាកេ ពហុកោលាកយិរ្យារុកយិរ្យសព្ពឃ្សយតយិរ្យសេក្ក;
សេឃ្យស្ស យញ្ញយិរ្យារុក់ សឃិត្វា
ហិត្វា គច្ឆេកោ រតិំ អរញ្ញេ។

៣៥១។

“បាលិហិស្សទ៌ កុយ្កត្ថលា តិឃឹចេ, អចោបិ ចេ តិប្យទិសយិ្យ ត្វទិឃំ;
ពហុំ សុកឹតញ្ញា សុចារឱតញ្ញា, ហិត្វា គច្ឆេកោ រតិំ អរញ្ញេ។

៣៥២។

“ឱឃ្យាតសយ្យត្ថិ បហុតយាល្យំ, យិកាឱត្វេបតំ សុទ៌ សុទយុំ;
ហយេហិ តាគោហិ ទេឆហុបេតំ, ហិត្វា គច្ឆេកោ រតិំ អរញ្ញេ”តិ។

តត្ថ សុកតត្ថិ តាតប្យកាទេហិ សុដ្ឋុ កតំ។ សុតិដ្ឋិតត្ថិ តាតាសម្ពារយោឌតេត សុដ្ឋុ តិដ្ឋិតំ។ គេឆេកោតិ គតំ ឯកោ។ រតិំតិ ឫលផលិឌីតិ លោគត្តា គតំ ទេយិស្សសិ, “ឯហិ, មហារាជ, កយិស្សាមា”តិ។ ចេល្លិចិលិកាយញ្ញាតិ ឯត្ថ ចេល្លិតិ ទាសិ, ចិលិកាយញ្ញាតិ ចិលក្កយញ្ញា។ ឱត្តត្តឈតសុចណ្ណទាសិបកា ចេច តត្តុឌីឈយញ្ញា ឆាតិ ឌស្សតិ។ ឥតេចស្សតិ ឥចេចលិកោស្ស អច្ឆទា ឧត្តិ ចិឃ ទេយហិយេ ពាទាលសិតាកេទ បុទេព្ព តំ បេយោគឃិស្ស, តា ហិត្វា ឧត្ត កិំ កទិស្សសិ, “ឯហិ, សយុ, កច្ឆាមា”តិ។ តម្ពបដាកេតិ ទត្តបដាកេ។ សព្ពឃ្សយតយិត្វា សព្ពត្តទលាត្តតេ

សមេណ។ សក្កតិ អនេកភូមិកេ ទស្សេត្វា អដ្ឋទត្តអក្កយុទ្ធ តត្ថ ឋត្វា បុរត្ថា សយឹតិ អនេត្វា។ សុលត្តិ តាទិសស្ស សមតស្ស មញ្ញមិសុល សមិត្វាត

ឍ្ពកាតិ ពឆំ អរទញ្ញា រមិស្សមិ, “ឯហិ កដ្ឋាយ, សម្មា”តិ។ និសីទេតិ រត្តិកាលេ។ ហិត្វាតិ ឯចន្ទុបំ សម្បត្តិ លភេន្តត្វា។ ជុម្ពាតសម្បត្តិ

បហុតមាលត្តិ, មហារាជ, តច ជុម្ពាតសម្បត្តិ តាតាចិឆបុបឡ។ មិកាឌិត្វុបេតំ បុទំ សុរមុត្តិ តំ ជុម្ពាតំ មិកាឌិតំ តាយ តាមេត, តេតត ជុបេតំ

បុរមិ តេត សុដ្ឋ រមុំ។ ហិត្វាតិ ឯចន្ទុបំ មនោរមំ តកទំ លភេន្តត្វា។

ឍ្ពតិ មហាសត្តោ “អសេយ្យច តាមេស បុរត្ថា ជុបកុត្តបរិកោកាទសំ សរិត្វា កត្តកាមោ កទេចម្យា”តិ បទធំ កោឌេតត បលេហេកមិ, ឥតិឯំ

កិលេសេត, តតិឯំ សមេតត, ចតុត្ថំ តត្ថុរិតចាឌិតោត, បញ្ចមំ ជុម្ពាតេត ទេច តកទេត ចាតិ ឍ្ពមេហិ ឯត្ថកេហិ បលេហេកត្វា “ឯហិ,

មហារាជ, អហំ តំ អាទាយ កត្វា ខារាលាសិឯំ បតិដ្ឋាបេត្វា បដ្ឋា សកទដ្ឋំ កមិស្សាមិ, សទេ ខារាលាសិទេដ្ឋំ ត លកិស្សមិ, ជុបដ្ឋទេដ្ឋំ តេត

ទេស្សាមិ, កិំ តេត អទញ្ញាចាទេសេត, មម ចទតំ កទោហិ”តិ អាហ។ សោ តស្ស ចទតំ សុត្វា កត្តកាមោ ហុត្វា “សុតសោមោ មយ្ហំអត្ថកាមោ

អត្ថុកាមស្ស, បទធំ មំ កល្យាណោ បតិដ្ឋាបេត្វា ‘ឍ្ពកាតិ បេរិទាលាកមសេច បតិដ្ឋាបេស្សាមិ’តិ ចទតិ, សក្កិស្សតិ ទេស បតិដ្ឋាបេតុំ,

ឍ្ពមិតា សដ្ឋិមេច កត្តុំ ចដ្ឋតិ, កិំ មេ អទញ្ញាចាទេសតា”តិ ចិន្តេត្វា តុដ្ឋចិត្តោ តស្ស គុណំ កិស្សាយ ចណ្ណំ កទេចតុកាមោ “សម្ម, សុតសោមា,

កល្យាណមិត្តសំសគ្គោ តាម សាធុតទំ, បាបមិត្តសំសគ្គោ ចា បាបតទំ តាម ភត្តិ”តិ ចត្វា អាហ –

៣៥៣

“កាឡបក្ខេ យថា ចន្ទោ, ហាយតេវ សុវេ សុវេ;

កាឡបក្ខូបមោ រាជ, អសតំ ហោតិ សមាគមោ។

៣៥៦

“យថាហំ រសកមាគម្ម, សូទំ កាបុរិសាធមំ;

អកាសិំ បាបកំ កម្មំ, យេន គច្ឆាមិ ទុគ្គតិំ។

៣៥៩

“សុក្កបក្ខេ យថា ចន្ទោ, វឌ្ឍតេវ សុវេ សុវេ;

ສຸກ຺ກປກ຺ຂູປໂມ ຣາຊ, ສຕໍ ໂຫຕິ ສມາຄໂມ.

໓໔໗.

“ຍຖາຫໍ ຕຸວມາຄມ຺ມ, ສຸຕໂສມ ວິຊານຫິ;

ກາຫາມິ ກຸສລໍ ກມ຺ມໍ, ເຍນ ຄຈ຺ຉາມິ ສຸຄ຺ຄຕິໍ.

໓໔໘.

“ຖເລ ຍຖາ ວາຣິ ຊນິນ຺ທ ວຸຏ຺ຐໍ, ອນທ຺ຘເນຍ຺ຍໍ ນ ຈິຣຏ຺ຐິຕີກໍ;

ເອວມ຺ປິ ໂຫຕິ ອສຕໍ ສມາຄໂມ, ອນທ຺ຘເນຍ຺ໂຍ ອຸທກໍ ຖເລວ.

໓໔໙.

“ສເຣ ຍຖາ ວາຣິ ຊນິນ຺ທ ວຸຏ຺ຐໍ, ຈິຣຏ຺ຐິຕີກໍ ນຣວີຣເສຏ຺ຐ;

ເອວມ຺ປິ ເວ ໂຫຕິ ສຕໍ ສມາຄໂມ, ຈິຣຏ຺ຐິຕີໂກ ອຸທກໍ ສເຣວ.

໓໕໐.

“ອພ຺ຍາຍິໂກ ໂຫຕິ ສຕໍ ສມາຄໂມ, ຍາວມ຺ປິ ຕິຏ຺ເຐຍ຺ຍ ຕເຖວ ໂຫຕິ;

ຂິປ຺ປຎ຺ຫິ ເວຕິ ອສຕໍ ສມາຄໂມ, ຕສ຺ມາ ສຕໍ ຘ຺ມ຺ໂມ ອສພ຺ຠິ ອາຣກາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຖເລ ຖເລຕິ ປິຈເສ ປິຈເສ. ອນທ຺ຘເນຍ຺ຍນ຺ຕິ ນ ອທ຺ຘານກ຺ຂມໍ. ສເຣຕິ ສມຸທ຺ເທ. ນຣວີຣເສຏ຺ຐາຕິ ນເຣສຸ ວີຣິເຍນ ເສຏ຺ຐ. ອຸທກໍ ສເຣວາຕິ ສມຸທ຺ເທ ອຸທກໍ ວິຍ. ອພ຺ຍາຍິໂກຕິ ອວິຄຈ຺ຉນໂກ. ຍາວມ຺ປິ ຕິຏ຺ເຐຍ຺ຍາຕິ ຍຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ຊີວິຕໍ ຕິຏ຺ເຐຍ຺ຍ, ຕຕ຺ຕກໍ ກາລໍ ຕເຖວ ໂຫຕິ, ນ ຊີຣຕິ ສປ຺ປຸຣິເສຫິ ມິຕ຺ຕຠາໂວຕິ.

ឃាតិ។ បោរិសាទោ សត្តហិ គាថាហិ មហាសត្តស្ស ច វណ្ណំ កថេសិ។ មហាសត្តោបិ បោរិសាទញ្ច តេ ច រាជានោ គហេត្វា អត្តនោ បច្ចន្តគាមំ អគមាសិ។ បច្ចន្តគាមវាសិនោ មហាសត្តំ ទិស្វា នគរំ គន្ត្វា អមច្ចានំ អាចិក្ខិំសុ។ អមច្ចា ពលកាយំ អាទាយ គន្ត្វា បរិវារយិំសុ។ មហាសត្តោ តេន បរិវារេន ពារាណសិរជ្ជំ អគមាសិ។ អន្តរាមគ្គេ ជនបទវាសិនោ ពោធិសត្តស្ស បណ្ណាការំ ទត្វា អនុគច្ឆិំសុ, មហន្តោ បរិវារោ អហោសិ, តេន សទ្ធិំ ពារាណសិំ បាបុណិ។ តទា បោរិសាទស្ស បុត្តោ រាជា ហោតិ, សេនាបតិ កាឡហត្ថិយេវ។ នាគរា រញ្ញោ អារោចយិំសុ – "មហារាជ, សុតសោមោ កិរ បោរិសាទំ ទមេត្វា អាទាយ អាគច្ឆតិ, នគរមស្ស បវិសិតុំ ន ទស្សាមា"តិ សីឃំ នគរទ្វារានិ បិទហិត្វា អាវុធហត្ថា អដ្ឋំសុ។ មហាសត្តោ ទ្វារានំ បិហិតភាវំ ញត្វា បោរិសាទញ្ច បរោសតញ្ច រាជានោ ឱហាយ កតិបយេហិ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ អាគន្ត្វា "អហំ សុតសោមរាជា, ទ្វារំ វិវរថា"តិ អាហ។ បុរិសា គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ សោ "ខិប្បំ វិវរថា"តិ វិវរាបេសិ។ មហាសត្តោ នគរំ បាវិសិ។ រាជា ច កាឡហត្ថិ ច តស្ស បច្ចុគ្គមនំ កត្វា អាទាយ បាសាទំ អារោបយិំសុ។

សោ រាជបល្លង្កេ និសីទិត្វា បោរិសាទស្ស អគ្គមហេសិំ សេសាមច្ចេ ច បក្កោសាបេត្វា កាឡហត្ថិំ អាហ – "កាឡហត្ថិ, កស្មា រញ្ញោ នគរំ បវិសិតុំ ន ទេថា"តិ? "សោ រជ្ជំ ការេន្តោ ឥមស្មិំ នគរេ ពហុំ មនុស្សេ ខាទិ, ខត្តិយេហិ អកត្តព្ពំ ករិ, សកលជម្ពុទីបំ ឆិទ្ទមកាសិ, ឯវរូបោ បាបធម្មោ, តេន ការណេនា"តិ។ "ឥទានិ 'សោ ឯវរូបំ ករិស្សតី'តិ មា ចិន្តយិត្ថ, អហំ តំ ទមេត្វា សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិំ, ជីវិតហេតុបិ កញ្ចិ ន វិហេឋេស្សតិ, នត្ថិ វោ តតោ ភយំ, ឯវំ មា ករិត្ថ, បុត្តេហិ នាម មាតាបិតរោ បដិជគ្គិតព្ពា, មាតាបិតុបោសកា ហិ សគ្គំ គច្ឆន្តិ, ឃាតកា និរយ"ន្តិ ឯវំ សោ នីចាសនេ និសិន្នស្ស បុត្តរាជស្ស ឱវាទំ ទត្វា, "កាឡហត្ថិ, ត្វំ រញ្ញោ សហាយោ ចេវ សេវកោ ច, រញ្ញាបិ មហន្តេ ឥស្សរិយេ បតិដ្ឋាបិតោ, តយាបិ រញ្ញោ អត្ថំ ចរិតុំ វដ្ដតី"តិ សេនាបតិម្បិ អនុសាសិត្វា, "ទេវិ, ត្វម្បិ កុលគេហា អាគន្ត្វា តស្ស សន្តិកេ អគ្គមហេសិដ្ឋានំ បត្វា បុត្តធីតាហិ វុឌ្ឍិប្បត្តា, តយាបិ តស្ស អត្ថំ ចរិតុំ វដ្ដតី"តិ ទេវិយាបិ ឱវាទំ ទត្វា តមេវត្ថំ មត្ថកំ បាបេត្វា ធម្មំ ទេសេន្តោ គាថា អាហ –

៤៨១។

"ន សោ រាជា យោ អជេយ្យំ ជិនាតិ, ន សោ សខា យោ សខារំ ជិនាតិ;

ន សា ភរិយា យា បតិនោ ន វិភេតិ, ន តេ បុត្តា យេ ន ភរន្តិ ជិណ្ណំ។

៤៨២។

"ន សា សភា យត្ថ ន សន្តិ សន្តោ, ន តេ សន្តោ យេ ន ភណន្តិ ធម្មំ;

រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ, ធម្មំ ភណន្តាន ភណន្តិ សន្តោ។

២៥១។

“នាភាសមានំ ជានន្តិ, មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ;

ភាសមានញ្ច ជានន្តិ, ទេសេន្តំ អមតំ បទំ។

២៥២។

“ភាសយេ ជោតយេ ធម្មំ, បគ្គណ្ហេ ឥសិនំ ធជំ;

សុភាសិតទ្ធជា ឥសយោ, ធម្មោ ហិ ឥសិនំ ធជោ”តិ។

តត្ថ អជេយ្យន្តិ អជេយ្យា នាម មាតាបិតរោ, តេ ជីវន្តា រាជា នាម ន ហោតិ។ សចេ ត្វម្បិ បិតុ សន្តកំ រជ្ជំ លភិត្វា តស្ស បដិសត្តុ ហោសិ, អកិច្ចការី នាម ភវិស្សសិ។ សហាទិ ជីវាតីតិ ក្វចន្តេ ជីវាតិ។ សចេ ត្វំ, តាតអហន្តិ, រញ្ញោ សន្តិ មិត្តធម្មំ ន បូរេសិ, អធម្មដ្ឋោ ហុត្វា និរយេ និព្ពត្តិស្សសិ។ ន ជីវតីតិ ន ភាសតិ។ សចេ ត្វំ រញ្ញោ ន ភាសសិ, ភរិយាធម្មេ ឋិតា នាម ន ហោសិ, អកិច្ចការី នាម ភវិស្សសិ។ ខីណន្តិ មហល្លកំ។ តស្មិំ ការណេ អភតន្តា បុត្តា បុត្តា នាម ន ហោន្តិ។

សន្តោតិ បណ្ឌិតា។ យេ ន ភណន្តិ ធម្មន្តិ យេ បុច្ឆិតា សច្ចកថំ ន ទេន្តិ, ន តេ បណ្ឌិតា នាម។ ធម្មំ ភណន្តានន្តិ ឯតេ រាគាទយោ បហាយ បរស្ស ហិតានុកម្បកា ហុត្វា សភាវំ ភណន្តា បណ្ឌិតា នាម ហោន្តិ។ នាភាសមានន្តិ ន អភាសមានំ។ អមតំ បទន្តិ អមតមហានិព្ពានំ ទេសេន្តំ “បណ្ឌិតោ”តិ ជានន្តិ, តេនេវ ទោវារិកោ យំ ញត្វា បសន្នចិត្តា ចត្តារោ ធនេ ទត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋិតោ។ ភាសយេតិ បណ្ឌិតោ បុរិសោ ធម្មំ ភាសេយ្យ ជោតេយ្យ, ពុទ្ធាទយោ ឥសយោ យស្មា ធម្មោ តេសំ ធជោ, តស្មា សុភាសិតទ្ធជា នាម សុភាសិតំ បគ្គណ្ហន្តិ, ពាលា បន សុភាសិតំ បគ្គណ្ហន្តា នាម នត្ថីតិ។

តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា រាជា ច សេនាបតិ ច សេដ្ឋិ ច តុដ្ឋា “ភទ្ទំ, មហារាជ, អាចរិយា”តិ ទត្វា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា នគរេ សន្និបាតេត្វា “តុម្ហាកំ ភាសិតំ, រាជា កិរ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ, ឯវំ តំ អាចរិយា”តិ មហាជនំ អាទាយ មហាសត្តំ បូជេត្វា គត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា ឆត្តំ ឧស្សាបេត្វា ពលវនិទ្ទាភិភូតោ បុរោហិតេ គហេត្វា ភវិតព្ពមានំ រាជានំ រតនរាសិម្ហិ ឋបេត្វា អភិសិញ្ចិត្វា នគរំ បទក្ខិណំ ទោវារិកោ រាជា ហុត្វា បទោសចាតិ វត្តិយានិ មហាសត្តស្ស ច មហាសក្ការំ ការេសិ។ “សុតសោមភរិនេតុ កិរ ទោវារិកំ

ທເມຕ຺ວາ ຣຊ຺ເຊ ປຕິຕ຺ຖາປິໂຕ"ຕິ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ມຫາໂກລາຫລໍ ອໂຫສິ. ອິນ຺ທປຕ຺ຕນຄຣວາສິໂນປິ "ຣາຊາ ໂນ ອາຄຈ຺ຈຕູ"ຕິ ທູເຕ ປຫິນິສຸ. ໂສ ຕຕ຺ຖ ມາສມຕ຺ຕໍ ວສິຕ຺ວາ, "ສມ຺ມ, ຄຈ຺ຈາມຫໍ, ຕ຺ວໍ ອປ຺ປມຕ຺ໂຕ ໂຫຫິ, ນຄຣທ຺ວາເຣສຸ ຈ ມຊ຺ເຊ ຈາຕິ ປຸຈ ທານສາລາໂຍ ກາເຣຫິ, ທສ ຣາຊທມ຺ເມ ອໂກເປຕ຺ວາ ອຄຕິຄມນໍ ປຣິຫຣາ"ຕິ ໂປຣິສາທໍ ໂອວທິ. ປໂຣສຕາຫິ ຣາຊທານີຫິ ພລກາໂຍ ໂມກ຺ຂເຍ຺ຍຕ ສນ຺ນິປຕິ. ໂສ ເຕນ ພລກາເຍນ ປຣິວຸໂຕ ນິກ຺ຂມິ. ໂປຣິສາໂທປິ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ອຸປຑ຺ຑປຖາ ນິວຕ຺ຕິ. ມຫາສເຕ຺ຕາ ອຈາຫຕາຕໍ ຣາຊານໍ ຈາຫຕານິ ທຕ຺ວາ ສເຍ຺ຍາເຊສິ. ເຕປິ ຣາຊາໂນ ເຕນ ສທ຺ທິ ສໂມທິຕ຺ວາ ມຫາສຕ຺ຕໍ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕໂນ ອຕ຺ຕໂນ ຊນປທໍ ອຄມິສຸ.

ມຫາສເຕ຺ຕາປິ ນຄຣໍ ປຕ຺ວາ ຖຸຕ຺ຕປຕ຺ຕນຄຣວາສີຫິ ໂທທນຄຣໍ ອິວ ອລງ຺ກຕນຄຣໍ ປວິສິຕ຺ວາ ມາຕາປິຕໂຣ ວນ຺ທິຕ຺ວາ ມທ຺ທຸປຊີສຕ຺ຕໍ ກຕ຺ວາ ມຫາຕລໍ ອພິຣຸຫິ. ໂສ ທເມ຺ມນ ຣຊ຺ຊໍ ກາເຣນ຺ໂຕ ຈິນ຺ເຕສິ – "ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ມຍ຺ຫໍ ພຫຸປກາຣາ, ພລິກມ຺ມລາພມສ຺ສາ ກຣິສ຺ສາມີ"ຕິ. ໂສ ຕສ຺ສ ນິໂຄ຺ຣາທສ຺ສ ອວິທູເຣ ມຫນ຺ຕໍ ຕລາກໍ ກາເຣຕ຺ວາ ພຫູນິ ກຸລານິ ເປເສຕ຺ວາ ກາມໍ ນິເວເສສິ. ກາໂມ ມຫາ ອໂຫສິ ອສີຕິມຕ຺ຕອາປນສຫສ຺ສປຕິມຕ຺ທິໂຕ. ຕມ຺ປິ ຣຸກ຺ຂມູລໍ ສາຂນ຺ຕເຕາ ປຕ຺ຖາຍ ສມຕລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ປຣິກ຺ຂິຕ຺ຕເວທິກໍ ເຕາຣນທ຺ວາຣຍຸຕ຺ຕໍ ອກາສິ, ເທວຕາ ອພິປ຺ປສີທິ. ກມ຺ມາສປາທສ຺ສ ທມິຕຕ຺ຖາເນ ນິວຸຕ຺ຖຕ຺ຕາ ປນ ໂສ ກາໂມ ກມ຺ມາສທມ຺ມນິຄໂມ ນາມ ຊາໂຕ. ເຕປິ ສເພ຺ພ ຣາຊາໂນ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ໂອວາເທ ຖຕ຺ວາ ທານາທີນິ ປຸນ຺ຍານິ ກຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິໂຍສາເນ ສຄ຺ຄໍ ປູເຣສຸ.

ສຕ຺ຖາ ອິມໍ ທມ຺ມເທສນໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈານິ ປກາເສຕ຺ວາ "ນ, ພິກ຺ຂເວ, ອິທາເນວາຫໍ ອງ຺ຄຸລິມາລໍ ທເມມິ, ປຸພ຺ເພປິ ນໍ ທເມສິເມວາ"ຕິ ວຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສໂມທາເນສິ "ຕທາ ໂປຣິສາໂທ ຣາຊາ ອງ຺ຄຸລິມາໂລ ອໂຫສິ, ກາຬຫຕ຺ຖີ ສາຣີປຸຕ຺ໂຕ, ນນ຺ທພ຺ຣາຫ຺ມໂນ ອານນ຺ໂທ, ຣຸກ຺ຂເທວຕາ ກສ຺ສໂປ, ສກ຺ໂກ ອນຸຣຸທ຺ໂທ, ເສສຣາຊາໂນ ພຸທ຺ທປຣິສາ, ມາຕາປິຕໂຣ ມຫາຣາຊກຸລານິ, ສຸຕໂສມຣາຊາ ປນ ອຫເມວ ອໂຫສິ"ນ຺ຕິ.

ມຫາສຸຕໂສມຊາຕກວຕ຺ຕນາ ປຖມາ.

ຊາຕກຸທ຺ທານໍ –

ສຸມຸໂຂ ປນ ຫໍສວໂຣ ຈ ມຫາ, ສຸທາໂພຊນິໂກ ຈ ປໂຣ ປວໂຣ;

ສກຸຕາລທິຊາທິປຕິມ຺ປວໂຣ, ສຸຕໂສມວຣຸຕ຺ຕມສວ຺ຫຍໂນຕິ.

ອສີຕິນິປາຕວຕ຺ຕນາ ນິຕ຺ຖິຕາ.

បញ្ញាយោ ភាពោ តិង្ហិធោ៍

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

១៨. អសីតិនិបាតោ

[៥៣៣] ១. ចូឡហំសជាតកវណ្ណនា

សុមុខាតិ ឥទំ សត្ថា វេឡុវនេ វិហរន្តោ អានន្ទត្ថេរស្ស ជីវិតបរិច្ចាគំ អារព្ភ កថេសិ។ ទេវទត្តេន ហិ តថាគតំ ជីវិតា វោរោបេតុំ បយោជិតេសុ ធនុគ្គហេសុ បឋមំ បេសិតោ អាគន្ត្វា “នាហំ, ភន្តេ, សក្កោមិ តំ ភគវន្តំ ជីវិតា វោរោបេតុំ, មហិទ្ធិកោ សោ ភគវា មហានុភាវោ”តិ វុត្តេ ទេវទត្តោ “អលំ, អាវុសោ, មា ត្វំ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេហិ, អហមេវ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេស្សាមី”តិ វត្វា តថាគតេ គិជ្ឈកូដបព្ពតស្ស បច្ឆិមច្ឆាយាយ ចង្កមន្តេ សយំ គិជ្ឈកូដំ បព្ពតំ អភិរុហិត្វា យន្តវេគេន មហតិំ សិលំ បវិជ្ឈិ “ឥមាយ សិលាយ សមណំ គោតមំ ជីវិតា វោរោបេស្សាមី”តិ។ តទា ទ្វេ បព្ពតកូដានិ សមាគន្ត្វា តំ សិលំ សម្បដិច្ឆិំសុ។ តតោ បបដិកា ឧប្បតិត្វា ភគវតោ បាទំ បហរិត្វា រុហិរំ ឧប្បាទេសិ, ពលវវេទនា បវត្តិំសុ។ ជីវកោ តថាគតស្ស បាទំ សត្ថកេន ផាលេត្វា ទុដ្ឋលោហិតំ វមេត្វា បូតិមំសំ អបនេត្វា ធោវិត្វា ភេសជ្ជំ អាលិម្បិត្វា និរោគមកាសិ។ សត្ថា បុរិមសទិសមេវ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ មហតិយា ពុទ្ធលីឡាយ វិចរិ។

អថ នំ ទិស្វា ទេវទត្តោ ចិន្តេសិ – “សមណស្ស គោតមស្ស រូបសោភគ្គប្បត្តំ សរីរំ ទិស្វា កោចិ មនុស្សភូតោ ឧបសង្កមិតុំ ន សក្កោតិ, រញ្ញោ បន នាឡាគិរិ នាម ហត្ថី ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ពុទ្ធធម្មសង្ឃគុណេ ន ជានាតិ, សោ តំ ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សតី”តិ។ សោ គន្ត្វា រញ្ញោ តមត្ថំ អារោចេសិ។ រាជា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ហត្ថាចរិយំ បក្កោសាបេត្វា “សម្ម, ស្វេ នាឡាគិរិំ មត្តំ កត្វា បាតោវ សមណេន គោតមេន បដិបន្នវីថិយំ វិស្សជ្ជេហី”តិ អាហ។ ទេវទត្តោបិ នំ “អញ្ញេសុ ទិវសេសុ ហត្ថី កិត្តកំ សុរំ បិវតី”តិ បុច្ឆិត្វា “អដ្ឋ ឃដេ, ភន្តេ”តិ វុត្តេ “តេន ហិ ស្វេ ត្វំ តំ សោឡស ឃដេ បាយេត្វា សមណេន គោតមេន បដិបន្នវីថិយំ អភិមុខំ ករេយ្យាសី”តិ អាហ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ រាជា នគរេ ភេរិំ ចរាបេសិ – “ស្វេ នាឡាគិរិំ មត្តំ កត្វា នគរេ វិស្សជ្ជេស្សន្តិ, នាគរា បាតោវ សព្ពកិច្ចានិ កត្វា អន្តរវីថិំ មា បដិបជ្ជិំសូ”តិ។ ទេវទត្តោបិ រាជនិវេសនា ឱតរិត្វា ហត្ថិសាលំ គន្ត្វា ហត្ថិគោបកេ អាមន្តេត្វា “មយំ ភណេ ឧច្ចដ្ឋានិយំ នីចដ្ឋានេ, នីចដ្ឋានិយំ វា ឧច្ចដ្ឋានេ កាតុំ សមត្ថា, សចេ វោ យសេន អត្ថោ, ស្វេ បាតោវ នាឡាគិរិំ តិខិណសុរាយ សោឡស ឃដេ បាយេត្វា សមណស្ស គោតមស្ស អាគមនវេលាយ តុត្តតោមរេហិ វិជ្ឈិត្វា កុជ្ឈាបេត្វា ហត្ថិសាលំ ភិន្ទាបេត្វា សមណេន គោតមេន បដិបន្នវីថិយំ អភិមុខំ កត្វា សមណំ គោតមំ ជីវិតក្ខយំ បាបេថា”តិ អាហ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។

សា បវត្តិ សកលនគរេ វិត្ថារិកា អហោសិ។ ពុទ្ធធម្មសង្ឃមាមកា ឧបាសកា តំ សុត្វា សត្ថារំ ឧបសង្កមិត្វា “ភន្តេ, ទេវទត្តោ រញ្ញា សទ្ធិំ ឯកតោ ហុត្វា ស្វេ តុម្ហេហិ បដិបន្នវីថិយំ នាឡាគិរិំ វិស្សជ្ជាបេស្សតិ, ស្វេ បិណ្ឌាយ អបវិសិត្វា ឥធេវ ហោថ, មយំ វិហារេយេវ ពុទ្ធប្បមុខស្ស ភិក្ខុសង្ឃស្ស ភិក្ខំ ទស្សាមា”តិ វទិំសុ។ សត្ថាបិ “ស្វេ បិណ្ឌាយ ន បវិសិស្សាមី”តិ អវត្វាវ “អហំ ស្វេ នាឡាគិរិំ ទមេត្វា

បាដិហារិយំ កត្វា តិត្ថិយេ មទ្ទិត្វា រាជគហេ បិណ្ឌាយ អចរិត្វាវ ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ នគរា និក្ខមិត្វា វេឡុវនេយេវ អាគមិស្សតិ, រាជគហវាសិនោបិ ពហូនិ ភត្តភាជនានិ គហេត្វា វេឡុវនេយេវ អាគមិស្សន្តិ, ឯវំ វិហារេយេវ ភត្តកិច្ចំ ករិស្សតី"តិ ញាយិតា ការណេន តេសំ អធិដ្ឋាសិ។ តេ តថាគតស្ស អធិដ្ឋានំ វិទិត្វា ភត្តភាជនានិ អាហរិត្វា "វិហារេយេវ ទានំ ទស្សាមា"តិ បក្កមិំសុ។

សត្ថាបិ បឋមយាមេ ធម្មំ ទេសេត្វា មជ្ឈិមយាមេ ទេវតានំ បញ្ហំ វិស្សជ្ជេត្វា បច្ឆិមយាមស្ស បឋមកោដ្ឋាសេ សីហសេយ្យំ កប្បេត្វា ទុតិយកោដ្ឋាសេ ផលសមាបត្តិយា វីតិនាមេត្វា តតិយកោដ្ឋាសេ មហាករុណាសមាបត្តិំ សមាបជ្ជិត្វា ពុទ្ធាយ ពោធនេយ្យពន្ធវេ ឱលោកេន្តោ នាឡាគិរិទមនេ ចតុរាសីតិយា បាណសហស្សានំ ធម្មាភិសមយំ ទិស្វា វិភាតាយ រត្តិយា កតសរីរបដិជគ្គនោ ហុត្វា អាយស្មន្តំ អានន្ទំ អាមន្តេត្វា, "អានន្ទ, អជ្ជ រាជគហបរិវត្តកេសុ អដ្ឋារសសុ មហាវិហារេសុ សព្ពេបិ ភិក្ខូ មយា សទ្ធិំ រាជគហំ បវិសិតុំ អារោចេហី"តិ អាហ។ ថេរោ តថា អកាសិ។ សព្ពេបិ ភិក្ខូ វេឡុវនេ សន្និបតិំសុ។ សត្ថា មហាភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ រាជគហំ បាវិសិ។ អថ ហត្ថិមេណ្ឌា យថានុសិដ្ឋំ បដិបជ្ជិំសុ, មហន្តោ សមាគមោ អហោសិ។ សទ្ធាសម្បន្នា មនុស្សា "អជ្ជ កិរ ពុទ្ធនាគស្ស តិរច្ឆានគតនាគេន សង្គាមោ ភវិស្សតិ, អនោបមាយ ពុទ្ធលីលាយ នាឡាគិរិទមនំ បស្សិស្សាមា"តិ បាសាទហម្មិយគេហច្ឆទនាទីនិ អភិរុហិត្វា អដ្ឋំសុ។ អស្សទ្ធា បន មិច្ឆាទិដ្ឋិកា "អយំ នាឡាគិរិ ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ពុទ្ធាទីនំ គុណំ ន ជានាតិ, សោ អជ្ជ សមណស្ស គោតមស្ស សុវណ្ណវណ្ណំ សរីរំ វិទ្ធំសេត្វា ជីវិតក្ខយំ បាបេស្សតិ, អជ្ជ បច្ចាមិត្តស្ស បិដ្ឋិំ បស្សិស្សាមា"តិ បាសាទាទីសុ អដ្ឋំសុ។

ហត្ថីបិ ភគវន្តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា មនុស្សេ តាសេន្តោ គេហានិ វិទ្ធំសេន្តោ សកដានិ សញ្ចុណ្ណេន្តោ សោណ្ឌំ ឧស្សាបេត្វា បហដ្ឋកណ្ណចាលោ បព្ពតោ វិយ អជ្ឈោត្ថរន្តោ យេន ភគវា តេនាភិធាវិ។ តំ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា ភិក្ខូ ភគវន្តំ ឯតទវោចុំ – "អយំ, ភន្តេ, នាឡាគិរិ ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ឥមំ រច្ឆំ បដិបន្នោ, ន ចាយំ ពុទ្ធាទិគុណំ ជានាតិ, បដិក្កមតុ, ភន្តេ, ភគវា, បដិក្កមតុ សុគតោ"តិ។ "មា, ភិក្ខវេ, ភាយិត្ថ, បដិពលោ អហំ នាឡាគិរិំ ទមេតុ"ន្តិ។ អថាយស្មា សារិបុត្តោ សត្ថារំ យាចិ – "ភន្តេ, បិតុ ឧប្បន្នកិច្ចំ នាម ជេដ្ឋបុត្តស្ស ភារោ, អហមេវ តំ ទមេមី"តិ។ អថ នំ សត្ថា, "សារិបុត្ត, ពុទ្ធពលំ នាម អញ្ញំ, សាវកពលំ អញ្ញំ, តិដ្ឋ ត្វ"ន្តិ បដិពាហិ។ ឯវំ យេភុយ្យេន អសីតិ មហាថេរា យាចិំសុ។ សត្ថា សព្ពេបិ បដិពាហិ។ អថ អាយស្មា អានន្ទោ សត្ថរិ ពលវសិនេហេន អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ "អយំ ហត្ថី បឋមំ មំ មារេតូ"តិ តថាគតស្សត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា គន្ត្វា សត្ថុ បុរតោ អដ្ឋាសិ។ អថ នំ សត្ថា "អបេហិ, អានន្ទ, មា មេ បុរតោ អដ្ឋាសី"តិ អាហ។ "ភន្តេ, អយំ ហត្ថី ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ កប្បុដ្ឋានគ្គិសទិសោ បឋមំ មំ មារេត្វា បច្ឆា តុម្ហាកំ សន្តិកំ អាគច្ឆតូ"តិ ថេរោ អថ យាវតតិយំ វុច្ចមានោបិ តថេវ អដ្ឋាសិ ន បដិក្កមិ។ អថ នំ ភគវា ឥទ្ធិពលេន បដិក្កមាបេត្វា ភិក្ខូនំ អន្តរេ ឋបេសិ។

តស្មិំ ខណេ ឯកា ឥត្ថី នាឡាគិរិំ ទិស្វា មរណភយភីតា បលាយមានា អង្កេន គហិតំ ទារកំ ហត្ថិនោ ច តថាគតស្ស ច អន្តរេ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិ។ ហត្ថី តំ អនុពន្ធិត្វា និវត្តិត្វា ទារកស្ស សន្តិកំ អគមាសិ។ តទា ទារកោ មហារវំ រវិ។ សត្ថា នាឡាគិរិំ ឱទិស្សកមេត្តាយ ផរិត្វា សុមធុរំ ព្រហ្មស្សរំ និច្ឆារេត្វា "អម្ភោ នាឡាគិរិ តំ សោឡសសុរាឃដេ បាយេត្វា មត្តំ ករោន្តា ន 'អញ្ញំ គណ្ហិស្សតី'តិ ករិំសុ, 'មំ គណ្ហិស្សតី'តិ បន ករិំសុ, មា អការណេន ជង្ឃាយោ កិលមេន្តោ វិចរិ, ឥតោ ឯហី"តិ បក្កោសិ។ សោ សត្ថុ វចនំ សុត្វា អក្ខីនិ

ឧម្មីលេត្វា ភគវតោ រូបសិរិំ ឱលោកេត្វា បដិលទ្ធសំវេគោ ពុទ្ធតេជេន បហីនសុរាមទោ សោណ្ឌំ ឱលម្ពេត្វា កណ្ណេ ចាលេន្តោ អាគន្ត្វា តថាគតស្ស បាទេសុ បតិ។ អថ នំ សត្ថា, "នាឡាគិរិ, ត្វំ តិរច្ឆានហត្ថី, អហំ ពុទ្ធវារណោ, ឥតោ បដ្ឋាយ មា ចណ្ឌោ ផរុសោ មនុស្សឃាតកោ ភវ, សព្ពសត្តេសុ មេត្តចិត្តំ បដិលភា"តិ វត្វា ទក្ខិណហត្ថំ បសារេត្វា កុម្ភេ បរាមសិត្វា –

"មា កុញ្ជរ នាគមាសទោ, ទុក្ខោ ហិ កុញ្ជរ នាគមាសទោ;

ន ហិ នាគហតស្ស កុញ្ជរ, សុគតិ ហោតិ ឥតោ បរំ យតោ។

"មា ច មទោ មា ច បមាទោ, ន ហិ បមត្តា សុគតិំ វជន្តិ តេ;

ត្វញ្ញេវ តថា ករិស្សសិ, យេន ត្វំ សុគតិំ គមិស្សសី"តិ។ (ចូឡវ។ ៣៤២) –

ធម្មំ ទេសេសិ។

តស្ស សកលសរីរំ បីតិយា និរន្តរំ ផុដំ អហោសិ។ សចេ កិរ តិរច្ឆានគតោ នាភវិស្សា, សោតាបត្តិផលំ អធិគមិស្សា។ មនុស្សា តំ បាដិហារិយំ ទិស្វា ឧន្នទិំសុ អប្ផោដិំសុ, សញ្ជាតសោមនស្សា នានាភរណានិ ខិបិំសុ, តានិ ហត្ថិស្ស សរីរំ បដិច្ឆាទយិំសុ។ តតោ បដ្ឋាយ នាឡាគិរិ ធនបាលកោ នាម ជាតោ។ តស្មិំ ខោ បន ធនបាលកសមាគមេ ចតុរាសីតិ បាណសហស្សានិ អមតំ បិវិំសុ។ សត្ថា ធនបាលកំ បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិ។ សោ សោណ្ឌាយ ភគវតោ បាទេ បំសូនិ គហេត្វា ឧបរិ មុទ្ធនិ អាកិរិត្វា បដិកុដិតោវ បដិក្កមិត្វា ទស្សនូបចារេ ឋិតោ ទសពលំ វន្ទិត្វា និវត្តិត្វា ហត្ថិសាលំ បាវិសិ។ តតោ បដ្ឋាយ ទន្តសុទន្តោ ហុត្វា ន កញ្ចិ វិហេឋេតិ។ សត្ថា និប្បន្នមនោរថោ "យេហិ យំ ធនំ ខិត្តំ, តេសញ្ញេវ តំ ហោតូ"តិ អធិដ្ឋាយ "អជ្ជ មយា មហន្តំ បាដិហារិយំ កតំ, ឥមស្មិំ នគរេ បិណ្ឌាយ ចរណំ អប្បដិរូប"ន្តិ តិត្ថិយេ មទ្ទិត្វា ភិក្ខុសង្ឃបរិវុតោ ជយប្បត្តោ វិយ ខត្តិយោ នគរា និក្ខមិត្វា វេឡុវនមេវ គតោ។ នគរវាសិនោ ពហុំ អន្នបានខាទនីយំ អាទាយ វិហារំ គន្ត្វា មហាទានំ បវត្តយិំសុ។

តំ ទិវសំ សាយន្ហសមយេ ធម្មសភំ បូរេត្វា និសិន្នា ភិក្ខូ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – "អាវុសោ, អាយស្មតា អានន្ទេន តថាគតស្សត្ថាយ អត្តនោ ជីវិតំ បរិច្ចជន្តេន ទុក្ករំ កតំ, នាឡាគិរិំ ទិស្វា សត្ថារា តិក្ខត្តុំ បដិពាហិយមានោបិ នាបគតោ, អហោ ទុក្ករការកោ, អាវុសោ, អាយស្មា អានន្ទោ"តិ។ សត្ថា "អានន្ទស្ស គុណកថា បវត្តតិ, គន្តព្ពំ មយា ឯត្ថា"តិ គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "ន, ភិក្ខវេ, ឥទានេវ, បុព្ពេបិ អានន្ទោ តិរច្ឆានយោនិយំ និព្ពត្តោបិ មមត្ថាយ ជីវិតំ បរិច្ចជិយេវា"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ មហិំសករដ្ឋេ សាគលនគរេ សាគលោ នាម រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តទា នគរតោ អវិទូរេ ឯកស្មិំ នេសាទគាមកេ អញ្ញតរោ នេសាទោ បាសេហិ សកុណេ ពន្ធិត្វា នគរេ វិក្កិណន្តោ ជីវិកំ កប្បេសិ។ នគរតោ ច អវិទូរេ អាវដ្ដតោ ទ្វាទសយោជនោ មានុសិយោ នាម បទុមសរោ អហោសិ បញ្ចវណ្ណបទុមសញ្ឆន្នោ។ តត្ថ នានប្បការា សកុណសង្ឃា ឱតរិំសុ។ សោ នេសាទោ តត្ថ អនិយាមេន បាសេ ឱឌ្ឌេសិ។ តស្មិំ កាលេ ធតរដ្ឋោ ហំសរាជា ឆន្នវុតិហំសសហស្សបរិវារោ ចិត្តកូដបព្វតេ សុវណ្ណគុហាយំ វសតិ, សុមុខោ នាមស្ស សេនាបតិ អហោសិ។ អថេកទិវសំ តតោ ហំសយូថា កតិបយា សុវណ្ណហំសា មានុសិយំ សរំ គន្ត្វា បហូតគោចរេ តស្មិំ យថាសុខំ វិចរិត្វា សុហិតា ចិត្តកូដំ អាគន្ត្វា ធតរដ្ឋស្ស អារោចេសុំ – “មហារាជ, មនុស្សបថេ មានុសិយោ នាម បទុមសរោ សម្បន្នគោចរោ, តត្ថ គោចរំ គណ្ហិតុំ គច្ឆាមា”តិ។ សោ “មនុស្សបថោ នាម សាសង្កោ សប្បដិភយោ, មា វោ រុច្ចិត្ថា”តិ បដិក្ខិបិត្វាបិ តេហិ បុនប្បុនំ វុច្ចមានោ “សចេ តុម្ហាកំ រុច្ចតិ, គច្ឆាមា”តិ សបរិវារោ តំ សរំ អគមាសិ។ សោ អាកាសា ឱតរន្តោ បាទំ បាសេ បវេសេន្តោយេវ ឱតរិ។ អថស្ស បាសោ បាទំ អយបដ្ដកេន កឌ្ឍន្តោ វិយ អាពន្ធិត្វា គណ្ហិ។ អថស្ស “ឆិន្ទិស្សាមិ ន”ន្តិ អាកឌ្ឍន្តស្ស បឋមវារេ ចម្មំ ឆិជ្ជិ, ទុតិយវារេ មំសំ ឆិជ្ជិ, តតិយវារេ ន្ហារុ ឆិជ្ជិ, បាសោ អដ្ឋិំ អាហច្ច អដ្ឋាសិ, លោហិតំ បគ្ឃរិ, ពលវវេទនា បវត្តិំសុ។

សោ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ពទ្ធរវំ រវិស្សាមិ, ញាតកា មេ ឧត្រស្តា ហុត្វា គោចរំ អគ្គហេត្វាវ ឆាតជ្ឈត្តាវ បលាយន្តា ទុព្ពលតាយ មហាសមុទ្ទេ បតិស្សន្តី”តិ។ សោ វេទនំ អធិវាសេត្វា ញាតីនំ យាវទត្ថំ ចរិត្វា ហំសានំ កីឡនកាលេ មហន្តេន សទ្ទេន ពទ្ធរវំ រវិ។ តំ សុត្វា តេ ហំសា មរណភយតជ្ជិតា វគ្គវគ្គា ហុត្វា ចិត្តកូដាភិមុខា បក្កមិំសុ។ តេសុ បក្កន្តេសុ សុមុខោ ហំសសេនាបតិ “កច្ចិ នុ ខោ ឥទំ ភយំ មហារាជស្ស ឧប្បន្នំ, ជានិស្សាមិ ន”ន្តិ វេគេន បក្ខន្ទិត្វា បុរតោ គច្ឆន្តស្ស ហំសគណស្ស អន្តរេ មហាសត្តំ អទិស្វា មជ្ឈិមហំសគណំ វិចិនិ, តត្ថបិ អទិស្វា បច្ឆិមហំសគណំ វិចិនិ, តត្ថបិ អទិស្វា “និស្សំសយំ តស្សេវេតំ ភយំ ឧប្បន្ន”ន្តិ និវត្តិត្វា អាគច្ឆន្តោ មហាសត្តំ បាសេ ពទ្ធំ លោហិតមក្ខិតំ ទុក្ខាតុរំ បង្កបិដ្ឋេ និបន្នំ ទិស្វា “មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ មម ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា តុម្ហេ បាសតោ មោចេស្សាមី”តិ វទន្តោ ឱតរិត្វា មហាសត្តំ អស្សាសេន្តោ បង្កបិដ្ឋេ និសីទិ។ អថ តំ វីមំសន្តោ មហាសត្តោ បឋមំ គាថមាហ –

១។

“សុមុខ អនុបចិនន្តា, បក្កមន្តិ វិហង្គមា;

គច្ឆ តុវម្បិ មា កង្ខិ, នត្ថិ ពទ្ធេ សហាយតា”តិ។

តត្ថ អនុបចិនន្តាតិ និរបេក្ខា អាលយវសេន អនោលោកេន្តា។ បក្កមន្តីតិ ឯតេ ធតរដ្ឋហំសសហស្សា ញាតិវិហង្គមា មំ ឆឌ្ឌេត្វា គច្ឆន្តិ, តុវម្បិ គច្ឆ, មា ពទ្ធ ចារំ អាកង្ខិ, ឯវំ ទឡ្ហបាសេន ពទ្ធេ មយិ សហាយតា នាម នត្ថិ, ន ហិ តេ អហំ ឥទានិ កិញ្ចិ សហាយកិច្ចំ កាតុំ សក្ខិស្សាមិ, កិំ តេ មយា និរត្ថកេន, មា បបញ្ចំ អកត្វា គច្ឆាតិ វទតិ។

ᩍᨲᩮᩣ ᨸᩁᩴ –

᪑᪨

“ᨣᨧ᩠ᨨᩮ ᩅᩣᩉᩴ ᨶ ᩅᩣ ᨣᨧ᩠ᨨᩮ, ᨶ ᨲᩮᨶ ᩋᨾᩁᩮᩣ ᩈᩥᨿᩴ;

ᩈᩩᨡᩥᨲᩴ ᨲᩴ ᩏᨸᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩴ ᨲᩴ ᨠᨳᩴ ᨩᩉᩮ᪨

᪒᪨

“ᨾᩁᨱᩴ ᩅᩣ ᨲᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᩅᩣ ᨲᨿᩣ ᩅᩥᨶᩣ;

ᨲᨴᩮᩅ ᨾᩁᨱᩴ ᩈᩮᨿ᩠ᨿᩮᩣ, ᨿᨬ᩠ᨧᩮ ᨩᩦᩅᩮ ᨲᨿᩣ ᩅᩥᨶᩣ᪨

᪓᪨

“ᨶᩮᩈ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨿᩴ ᨲᩴ ᩑᩅᩴ ᨣᨲᩴ ᨩᩉᩮ;

ᨿᩣ ᨣᨲᩥ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᩣ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩮ ᩅᩥᩉᨣᩣᨵᩥᨸ᪨

᪔᪨

“ᨠᩣ ᨶᩩ ᨸᩣᩈᩮᨶ ᨻᨴ᩠ᨵᩔ, ᨣᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩉᩣᨶᩈᩣ;

ᩈᩣ ᨠᨳᩴ ᨧᩮᨲᨿᩣᨶᩔ, ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᨲᩅ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ᪨

᪕᪨

“ກິໍ ວາ ຕ຺ວໍ ປສ຺ສເສ ອຕ຺ຖໍ, ມມ ຕຸຍ຺ຫຎ຺ຈ ປກ຺ຂິມ;

ຎາຕີນໍ ວາວສິຏ຺ຐານໍ, ອຸຠິນ຺ນໍ ຊີວິຕກ຺ຂເຍ.

໗.

“ຍໍ ນ ກຎ຺ຈນເທປິຎ຺ຉ, ອນ຺ເຘນ ຕມສາ ກຕໍ;

ຕາທິເສ ສຎ຺ຈຊໍ ປາຓໍ, ກມຕ຺ຖມຠິໂຊຕເຍ.

໘.

“ກຖໍ ນຸ ປຕຕໍ ເສຏ຺ຐ, ຘມ຺ເມ ອຕ຺ຖໍ ນ ພຸຌ຺ຌສິ;

ຘມ຺ໂມ ອປຈິໂຕ ສນ຺ໂຕ, ອຕ຺ຖໍ ທສ຺ເສຕິ ປາຓິນໍ.

໙.

“ໂສຫໍ ຘມ຺ມໍ ອເປກ຺ຂາໂນ, ຘມ຺ມາ ຈຕ຺ຖໍ ສມຸຏ຺ຐິຕໍ;

ຠຕ຺ຕິຎ຺ຈ ຕຍິ ສມ຺ປສ຺ສໍ, ນາວກງ຺ຂາມິ ຊີວິຕໍ.

໑໐. “ອທ຺ຘາ ເອສາ ສຕໍ ຘມ຺ໂມ, ໂຍ ມິຕ຺ໂຕ ມິຕ຺ຕມາປເທ.

ນ ຈເຊ ຊີວິຕສ຺ສາປິ, ເຫຕຸຘມ຺ມມນຸສ຺ສຣໍ.

໑໑.

“ສ຺ວາຍໍ ຘມ຺ໂມ ຈ ເຕ ຈິຓ຺ໂຓ, ຠຕ຺ຕິ ຈ ວິທິຕາ ມຍິ;

កាយំ ករស្ស្យ យេឃ្យាតំ, កេឆ្ឆចាត្យេតា យឃា។

១១។

“អបិ ទេព្វចំ កេត កាលេ, ឃំ លញ្ជំ ទោតតិតំ យឃា;

តឃា តំ ញុក្ខិសយ្សត្តំ, អស្ស បទយសំចុតំ។

១២។

“ឧទេច្ចចំ យត្តឃត្តាតំ, អរិឃាតំ អរិឃចុត្តិតំ;

បច្ចនិស្សម េតសាទោ, អាត្យរាតយិចត្តកោ។

១៣។

“ទេត សត្យយកិសច្ចិក្ល, ឌឹឈទត្តំ ហិតា ឌិឌា;

ត្យលិឿវាសិត្ត ប្កេឃា, ត សច្ចោលេស្យាសតា។

១៤។

“ឆតទេថ្ន ច ឌិស្វាត, សយ្យទេឆ្នត្ត តេតា តេតា;

អកិក្លយឆ េចទោត, ឌិឌសត្យ ឌិឌាឆិបេ។

១៥។

“សោ ច ចេលេតកិញ្ញប្ច, អាសន្ន បទេយ ជិនេ;

បច្ចយិត្វ តេសាទោ, ពន្ធា ព្ធតិ ចិចិត្តឃំ។

១៧។

“ឲកិច ពទ្ធយាសិតំ, អពទ្ធញ្ញា បុតាបទំ;

អាសន្ន ពទ្ធយាសិតំ, បេក្ខយាតយជិតចំ។

១៨។

“ពេពា សោ ចិយពោយេច, បណ្ឌេទ អញ្ញការសេ;

បចទ្ធការេយ អាសិតេ, ជិនសញ្ញការណាឆិបេ។

១៩។

“ឃំ ត្វ បរិសេត យហពា, ពាទ្ធេ ត ក្សុទពា ជិសំ;

អឆ ពស្ទា អពាទ្ធេ ត្វំ, ពាលិ បក្ខិ ត កច្ឆសិ។

២០។

“កិ ត្វ ឲ្យាឃំ ជិនេជា ហោតិ, យុទ្ធា ពាទ្ធុ ទ្ធបិសសិ;

ឌុហាយ សក្សណា យត្តិ, កិ ឲកោ អចហិយសិ។

២១។

“រាជា មេ សោ ទិជាមិត្តោ, សខា បាណសមោ ច មេ;

នេវ នំ វិជហិស្សាមិ, យាវ កាលស្ស បរិយាយំ។

១១។

“កិំ បនាយំ វិហង្គោ, នាទ្ទស បាសមោឌ្ឌិតំ;

បទញ្ហេតំ មហន្តានំ, ពោទ្ធុមរហន្តិ អាបទំ។

១២។

“យទា បរាភវោ ហោតិ, បោសោ ជីវិតសង្ខយេ;

អថ ជាលញ្ច បាសញ្ច, អាសជ្ជាបិ ន ពុជ្ឈតិ។

១៣។

“អបិ ត្វេវ មហាបញ្ញ, បាសា ពហុវិធា តតា;

គុយ្ហមាសជ្ជ ពជ្ឈន្តិ, អថេវំ ជីវិតក្ខយេ”តិ។ –

ឥមាសំ គាថានំ សម្បន្នោ បិញ្ញគតេមេនវ វេឋិតត្តោ។

តត្ថ គច្ឆ វាតិ, មហារាជ, អហំ ឥតោ គច្ឆេយ្យំ វា ន វា, នាហំ តេន កាមេន វា អកាមេន វា អមរោ សិយំ, អហញ្ហិ ឥតោ គតោបិ អគតោបិ មរណតោ អមុត្តោវ, ឥតោ បុព្ពេ បន សុលិតំ តំ ឧបនិស្សាយ ញាតិ ទុក្ខិតំ តំ កិំ ជហេយ្យន្តិ វទតិ។ មរណំ វាតិ មម អកន្តស្ស វា តថា សន្តិ មរណំ ភវេយ្យ, កន្តស្ស វា តថា វិនា ជីវិតំ។ តេសុ ទ្វីសុ យំ តថា សន្តិ មរណំ, តទេវ មេ វរំ, យំ តថា វិនា ជីវេយ្យំ, ន មេ តំ វរន្តិ អត្ថោ។ រុច្ចតិ យា តវ គតិ និប្ផត្តិ, សាវ មយ្ហំ រុច្ចតិ។ សា គច្ឆតុ សម្ម សុមុខ មម តាវ ពន្ធេន

ចាលបរិវេត ឆន្ទស្ស បវេហត្តិ គតស្ស វា គតិ ទុក្ខតុ, តច បត ទេចតឃាតស្ស វទេចតស្ស បញ្ញាចទោតា ឫត្តស្ស គធិ ទុក្ខតិ៍

បក្ខិយាតិ បក្ខវយត្ថ ក្ខកិត្តត្ថិ អយ្យាកំ ខ្ចិត្ថ ឌីចិតក្ខវេឃ វតិ ត្វំ យយ ចា តច ចា អចសិដ្ឋេនាតឹតំ ចា កំ អត្វំ បយ្យសិ៍ ឃំ តាតិ ខុត្វ ត-

កាទោ ក្ខបយាទេត៍ កញ្ចាតទេចបិញ្ចាតិ កញ្ចាតទេខ្ចបិញ្ច, អឃទេយច ចា បិទេធា, កញ្ចាតវឌិទិ៍វាកឃបក្ខាតិ អទេត្វា៍ តយវាតិ តយសិ៍ គតត្តិ

គតំ, អឃទេយច ចា បិទេធា៍ បុទិយស្ស ត-កាទស្ស ឌ្ឍយិតា វឌ្ឍទេគ្គ, “ត គត”ត្តិ គតំ ចិឃាតិ អទេត្វា៍ ឌ្ឍធំ ចុត្តិ ទេហាតិ – តឃិ បិលំ

ចឌទេត្តបិ អចឌទេត្តបិ យយ ឌីចិតស្ស អកាចា ឃំ តច បិលាវញ្ចាឌតំ, តំ អទេគ្គត តយសិ គតំ ចិឃ កិញ្ចិទេចច ទ្វបកយុំ អបញ្ចក្ខក្ខុលំ, តាឌិទេវ

តច អបញ្ចក្ខក្ខុទេលា បិលាវញ្ចាឌទេត ត្វំ បិលំ វញ្ចាឌទេត្តា កយត្វំ ទេឌាទេតយ្យាសីតិ៍

ឆទេយ្ញា អបចិទេតា វទេត្តាតិ ឆទេយ្ញា បួឌិទេតា យាតិទេតា វយាទេតា៍ អត្វំ ឩទេយ្យតឹតិ ចុឌ្ឍិ ឩទេយ្យតិ៍ អទេបក្ខាទេតាតិ អទេបក្ខទេត្តា៍ ឆយ្ញា ចត្តត្តិ

ឆយុទេតា ច អត្វំ វយដ្ឋិតំ បយ្យទេត្តា ៍ កត្តិត្តិ សិទេតឋំ៍ វតំ ឆទេយ្ញាតិ បណ្ឌិតាតំ វកាទេចា៍ ទេឃា យិទេត្តាតិ ទេឃា យិទេត្តា អាបឩាឃុ យិត្តំ ត

ចទេឌ, តស្ស អចឌត្តស្ស យិត្តស្ស ខុវ វកាទេចា តាយ អគ្គ វតំ ឆទេយ្ញា៍ ចិឌិតាតិ បិកជំ ឌាតា៍ កាយំ កទេស្សតិ ខុតំ យយ កាយំ យឃា ឌ្ឍញ្ចិតំ

យយ ចចតំ កទេស្សុ៍ អបិ ទេត្វចំ គទេត កាទេលតិ អបិ តុ ខុចំ គទេត កាទេល យឃិ ឌ្ឍយស្វុំ ផាទេត បិទេវត ឆទេគ្គ៍ បទេយឃិចុតត្តិ បទេយបទិបុណ្ណ៍

ឌ្ឍទេច្ចចំ យត្តឃត្តាតត្តិ “គញ្ច, ត គញ្ចាយី”តិ ខុចំ គទេឆត្តាតំ អទិឃាតត្តិ អាចាទអទិឃាតំ៍ បញ្ចឌិស្សឆាតិ កាវាឃាតិ តិចាទេវត្វា ទត្តយាលំ

បិឡអត្តិគ្គ ឫក្កទំ អាឩាឃ អាគញ្ចទេត្តា អឌិស្សឆ៍ អាតុទាតត្តិ កិលិតាតំ យច្ចូ ចិឃ៍ អកិវញ្ចិក្ខាតិ, កិក្ខទេច, ទេត ក្ខទេកាបិ វត្តុំ អាឃត្តិ

បយ្យិត្វា៍ ហិតាតិ ឌីឈទត្តិ អញ្ញាយញ្ញាស្ស ហិតា ឫគ្រុចិត្តា៍ ត វញ្ចាទេលឃុយាវតាតិ អាវតទេតា ត ចលិឃុ, ឃឆាតិសិត្ថាច អទេហឃុំ៍ ឃុយុទេលា

បត “អឃំ ទេតវាទេគា អាគត្តា បហទេត្តា យំ បផយំ បហទត្វុ”តិ ចិទេត្តត្វា យហាវត្តិ បញ្ចទេតា គត្វា តិសឹឌិ៍

ឆតទេដ្ឋតិ ឋំទេវ៍ វយុទេឆ្គទេត្តតិ យទេលាកទេឃត ឌ្ឍទេតា ចិទេតា ច ក្ខប្យតទេត្ត ឌិវ្វា៍ អាវឌ្ឍាតិ ឌ្ឍតទេទ ទេខ្វ ឌទេត ក្ខបកត្វា៍ បញ្ចកយិត្វាតិ

“ឆគ្គ, ត ឆគ្គ”តិ ចិទេត្តទេត្តា ក្ខបឆាទេទទេត្តា អកយិត្វ, ទេចកំ ហាទេបត្វា វលិកំ អកយាសិ៍ អាវឌ្ឍ ឆគ្គយាសឹតត្តិ ឆគ្គិ យហាវត្តិ ក្ខបកត្វា តិសិត្ថ

ឃុយុលំ៍ អឌីតចត្តិអាឌីតចទេយច ហុត្វា យហាវត្តិ ឌ្ឍទេលិទេកត្តិ ឌិវ្វា៍ ចិយទេតាតិ កិំ តុ ទេលា អឆាទេគ្គ ឆគ្គស្ស វត្តិទេក តិសិទេត្ថ, កាទលំ

បុញ្ចិស្សាឹតិ ចិយតិឌាទេតា ហុត្វាតិ អទេត្វា៍ បណ្ឌទេទតិ ឋំទេវ, អឆ ចា បទិឃុទេគ្គ តិយុទេល, វយ្យហដ្ឋកញ្ចាតចទេណ្ណតិ អទេត្វា៍ បចគ្គកាទេឃតិ

ចគ្គិតកាទេឃ យហាវទិទេទ៍ ឃំ ត្វាតិ ឃំ តាច ខុទេវា យហាបិទេវត ឆទេគ្គ៍ ត ក្សុទេត ឌិវត្តិ បលិឃតត្វាឃ ខុកំ ឌិវំ ត កឌតិ, តំ ឃុត្តត្តិ

អឆិប្បាទេឃា៍ ឆលឹតិ ឆលវយទេត្ថ ហុត្វាបិ៍ បក្ខិតិ តំ អាលបតិ៍ ឌ្ឍហាឃាតិ ឈទេគ្គត្វា៍ ឃត្តិតិ ទេវវវក្សុលា គញ្ចត្តិ៍ អចហឹឃសីតិ

ឌ្ឍហឹឃសិ៍

ឌិឌាយិត្តាតិ ឌិឌាតំ អយិត្ត៍ ឃាច កាលស្ស បទិឃាឃត្តិ ឃាច យទលាស្ស ចាទេទា អាគញ្ចតិ៍ គធិ បតាឃត្តិ ត្វំ ទាឌា ទេយ ទេវាតិ ចឩសិ,

ទាឌាទេតា ច តាយ បណ្ឌិតា ទេហាត្តិ, ឌ្ឍតិបិ បណ្ឌិទេតា វយាទេតា ទេកត កាទទេលាត ឌ្ឍឌ្ឍិតំ បិឃំ ត អគ្គវ៍ បធំ ទេហតត្តិ ឃវយហត្តិ ចា

ទេកាលាយហត្តិ ចា បត្តាតំ អត្តទេតា អាបឩត្តញ្ញូតំ តាយ បធំ កាទលំ, តស្វា ទេត អាបធំ ទេចាគ្គួយទហត្តិ៍ បទាកទេចាតិ អចគ្គិ៍ អាវឌ្ឍាបឹតិ

ອຸປກຕ຺ວາປິ ນ ພນ຺ທິຕ຺ວາ໌ ຕຕາຕິ ຈິຕຕາ ຊຸທ຺ທິຕາ໌ ຄຸຍ຺ຍາສຕ຺ຖາຕິ ເຕສຸ ປິເສສຸ ເຍາ ຄຸຍຸເທາ ປຊິຕ຺ຖເຕ຺ຕາ ປິເສາ, ຕໍ ອາສຕ຺ຖ ພນ຺ທິຕ຺ວາ໌ ອເຍຈຕ຺ຕິ ອຍ ໂຣຈໍ ຊີວິຕກ຺ລເຍ ພນ຺ທຸຕ຺ຕຈາຕິ ອເຕ຺ວາ໌

ພາຕິ ຕໍ ເສາ ຄຍາສລາເປຕ ຍຕຸທຕໍ ຄຕ຺ວາ ຍທາສຕ຺ຕສ຺ສ ຊີວິຕໍ ຍາຍເຕ຺ຕາ ຄາຖມາຫ –

໑໓໌

“ອປິ ນາຍໍ ຕຍາ ສທ຺ທິໍ, ສໍຈາສສ຺ສ ສຸຄູເຣຍາ;

ອປິ ເນາ ອນຸມຸຍ຺ຍາສິ, ອປິ ເນາ ຊີວິຕໍ ຊເຊ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ອປິ ນາຍຕ຺ຕິ ອປິ ນຸ ອຍໍ໌ ສຸຄູເຣຍາຕິ ສຸຂຜເລີ໌ ອປິ ເນາ ອນຸມຸຍ຺ຍາສີຕິ ຈິຕ຺ຕກຸຊໍ ຄຕ຺ວາ ພາຕເຄ ປສ຺ສິຕໍ ຕ຺ວໍ ອປິ ເນາ ອນຸຊາເນຍ຺ຍາສິ໌ ອປິ ເນາ ຊີວິຕໍ ຊເຊຕິ ອປິ ເນາ ພາຍາຍ ຄຍາຍ ອຸປຕ຺ຕຈິສ຺ສາເສາ ນ ຍາເທຍ຺ຍາສີຕິ໌

ເສາ ຕສ຺ສ ຍທຸເຄຍາຍ ພນ຺ທິຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໑໔໌

“ນ ເຈຈ ເຍ ຕ຺ວໍ ພາເທ຺ທາສິ, ນປິ ພາທ຺ທາຍິ ເຕ ຈສໍ;

ຄາຍໍ ລິປຍິເຕາ ຄຕ຺ວາ, ຊີຈ ຕ຺ວໍ ອນິເຍາ ຈິເຣ”ຕ຺ຕິ໌

ຕເຕາ ສຸຍຸເລາ ຈເຕສ຺ສາ ຄາຖາ ອພາສິ –

໑໕໌

“ເນຈາທເຍຕຍິຈ຺ຈາຍິ , ອນຸຍ຺ຍາເທຕສ຺ສ ຊີວິຕາ;

ສເຈ ໂຣເຄນ ຕຸເທ຺ທາສິ, ຍຸເຈ຺ຈາຕໍ ຍຈ຺ຈາ ພກ຺ລຍ໌

໑໕.

“ອາເຣາທປຣິຫາເທສ, ຕຸລ຺ຍາສ຺ວາ ຈຢສາ ຊເຄາ;

ສ ເຕ ລິເກສ ຊີຈຕ຺ຕິ, ວເຕສ ກິປິສາ ຕຸຈ.

໑໖.

“ຕຂິຊ຺ຊ ສປເປກ຺ລສ຺ສຸ, ເທາຕຸ ກິຂ຺ຂິ ຕຈປສ຺ສ;

ມໍ ປຸເຕ຺ຕ ຄຕ຺ຂ ປິເສສ, ປຖ຺ຖາ ປຸຖ຺ຖາ ຂິຂາຂິປ.

໑໗.

“ຕາຈເອຈ ຈ ເຕ ລິເກາ, ກຕາສ຺ສ ຢາຈສາຍ ຈ;

ປິຕ຺ຕິ ຈ ຂຕເຣເຖຫິ, ຢາຈຊີຈາຍ ເຕ ຍິຢາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວຕຕ຺ຕິ ຜໍ ອຖ຺ຖາຕ ວຕສ຺ສ ຊີປິຕາ ປປ ຊີປິຕໍ, ວຕໍ ອທໍ ເສຈ ຖຄ຺ຖາປິ. ຕຸລ຺ຍາສ຺ວາຕິ ສປາສາ ເທາປ. ກິປິສາ ຕຸຈຕ຺ຕິ ປຣິຈເຕ຺ຕຫິ ຕ຺ວໍ. ຕຈປສ຺ສຕິ ຕຈ ອເປສ຺ສ ກິຂ຺ຂິ ເທາຕຸ, ກໍ ເຕ ວເຕສ, ປຜິ ເລິກໍ ຊປ຺ປາເອຫີຕິ ຈເອຕິ. ຕາຈເອຈາຕິ ຕຕ຺ຕເກາເຢຈ. ຢາຈສາຍ ຈາຕິ ຢາປປ ຢາຈສາ, ສາຈ ກຕາ ອສ຺ສາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຖຸຕິ ເສາ ຕາຍ ຂປຸເອສສາຍ ເຕເລ ປກ຺ລິຕ຺ຕກປ຺ປາສປິຄ ຈິຍ ປຸຄຸກຕທເອຢາ ປທາສຕ຺ຕິ ຕສ຺ສ ອາຜໍ ກຕ຺ວາ ເອເອຕ຺ຕາ ອາທ –

໑໘.

“ປສ຺ສຸຕ຺ຕ ເສາ ປທາສຊ຺ຊາ, ຕຢາ ປຸຕ຺ຕິ ຖຸເຕາ ກຕໍ;

មិត្តាមច្ចា ច ភច្ចា ច, បុត្តទារា ច ពន្ធវា។

១១។

“ន ច តេ តាទិសា មិត្តា, ពហុន្នំ ឥធ វិជ្ជតិ;

យថា ត្វំ ធតរដ្ឋស្ស, បាណសាធារណោ សខា។

១២។

“សោ តេ សហាយំ មុញ្ចាមិ, ហោតុ រាជា តវានុគោ;

កាមំ ខិប្បមិតោ គន្ត្វា, ញាតិមជ្ឈេ វិរោចថា”តិ។

តត្ថ នោតិ និបាតមត្តំ។ តយា មុត្តម្ហិ ខេមធិប្បាយេន្ញោ ច មុញ្ចាមិ នាម, តស្មា ខេមំ តយា មុត្តំ ខេមេន ចិត្តកូដបព្ពតំ គតំ មហន្តា ញាតិសង្ឃា ឧតេ ច មិត្តាមច្ចា បស្សន្តុ ឯត្ថ ច ពន្ធវាតិ ឯកលោហិតសម្ពន្ធា។ វិជ្ជតីតិ វិជ្ជន្តិ។ បាណសាធារណោតិ សាធារណបាណោ អវិភត្តជីវិតោ, យថា ត្វំ ឯតស្ស សខា, ឯតាទិសា អញ្ញេសំ ពហុន្នំ មិត្តា នាម ន វិជ្ជន្តិ។ តវានុគោតិ ឯតំ ក្លិតំ អាទាយ បុរតោ គច្ឆន្តស្ស តវ អយំ អនុគោ ហោតូតិ។

ឥតិ វត្វា បន នេសាទបុត្តោ មេត្តចិត្តេន មហាសត្តំ ឧបសង្កមិត្វា ពទ្ធំ ឆិន្ទិត្វា អាលិង្គិត្វា សរតោ និក្ខាមេត្វា សរតីរេ តរុណទព្ពតិណបិដ្ឋេ និសីទាបេត្វា បាទេ ពទ្ធបាសំ មុទុចិត្តេន សណិកំ មោចេត្វា ទូរេ ខិបិត្វា មហាសត្តេ ពលវសិនេហំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា មេត្តចិត្តេន ឧទកំ អាទាយ លោហិតំ ធោវិត្វា បុនប្បុនំ បរិមជ្ជិ។ តស្ស មេត្តចិត្តានុភាវេន ពោធិសត្តស្ស បាទេ សិរា សិរាហិ, មំសំ មំសេន, ចម្មំ ចម្មេន ឃដិតំ, តាវទេវ បាទោ សំរូឡ្ហោ សញ្ជាតឆវិសញ្ជាតលោមោ អហោសិ អពទ្ធបាទេន និព្ពិសេសោ។ ពោធិសត្តោ សុខិតោ បកតិភាវេនេវ និសីទិ។ អថ សុមុខោ អត្តានំ និស្សាយ មហាសត្តស្ស សុខិតភាវំ ទិស្វា សញ្ជាតសោមនស្សោ នេសាទស្ស ថុតិមកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៣។

“សោ បតីតោ បមុត្តេន, ភត្តុនា ភត្តុគារវោ;

អញ្ញាការេន ចក្ខុន្ទា, ចានំ គណ្ហស្សុ កលំ។

១៣។

“ឯវំ លុទ្ធក ភត្តុស្ស, សហ សទ្ធោហិ ទាតិកំ;

យថាហមេត្ថ ភត្តាមិ, មុត្តា ជិវ្ហា ជិវាសិប”ន្តិ។

តត្ថ ចក្ខុន្ទាតិ ចក្ខុនោ។

ឯវំ លុទ្ធស្ស ថុតិំ កត្វា សុមុខោ ទោវារិកត្ថំ អាហ – “មហារាជ, ពុមិតា អម្ហាកំ មហាឧបការោ កេតា, អយញ្ហិ អម្ហាកំ ធនំ អកត្វា ហិតូអាហារេន តោ កត្វា ពុស្សរាតិំ ទេវត្ថា ពាហុំ ឆតំ លភេយ្យ, មាទេត្វា មំសំ ចិក្កិលាទេត្វា ម្ហុលម្បិ លភេថ, អត្តនោ បន ជីវិតំ អនោភាវេលិកេត្វា អម្ហាកំ ធនំ អកាសិ , ពុមំ រញ្ញោ សន្តិកំ នេត្វា សុខជីវិតំ កពោមា”តិ។ មហាសត្តោ សម្បដិច្ឆិ។ សុមុខោ អត្តនោ ការណាយ មហាសត្តេន សទ្ធិំ កថេត្វា បុន មនុស្សការណាយ លុទ្ធបុត្តំ អាមន្តេត្វា “សម្ម, ត្វំ កិមត្ថំ បរិសេ ឋបេសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ធនត្ថ”ន្តិ វុត្តេ “ឯវំ សន្តេ អម្ហេ អាទាយ រញ្ញោ សន្តិកំ បវិសិត្វា រញ្ញោ ទស្សេហិ, ពាហុំ តេ ធនំ ទាបេស្សាមី”តិ វត្វា អាហ –

១៤។

“ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ, យថា ត្វមបិ លច្ឆសេ;

លិខិតំ តថារំ ធតរដ្ឋា, បាបំ កិញ្ចិ ន ទក្ខតិ។

១៥។

“ខិប្បមន្តេបុរំ នេត្វា, រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោ;

អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

២៨។

“ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;

អយញ្ហិរាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ។

២៩។ “អសំសយំ ឥមំ ទិស្វា, ហំសរាជំ នរាធិបោ

បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធន”ន្តិ។

តត្ថ អនុសិក្ខាមីតិ អនុសាសាមិ។ បិបត្តិ លិមកំ។ រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោតិ អម្ហេ ឧភោបិ រញ្ញោ ទស្សេហិ។ អយំ ពោធិសត្តស្ស បញ្ញាបភាវទស្សនត្ថំ, អត្តនោ មិត្តធម្មស្ស អាវិភាវនត្ថំ, លុទ្ទស្ស ធនលាភត្ថំ, រញ្ញោ សីលេសុ បតិដ្ឋាបនត្ថញ្ចាតិ ចតូហិ ការណេហិ ឯវមាហ។ ធតរដ្ឋាតិ នេត្វា ច បន រញ្ញោ ឯវំ អាចិក្ខេយ្យាសិ, “មហារាជ, ឥមេ ធតរដ្ឋកុលេ ជាតា ទ្វេ ហំសាធិបតិនោ, ឯតេសុ អយំ រាជា, ឥតរោ សេនាបតី”តិ។ ឥតិ តំ សិក្ខាបេសិ។ “បតីតោ”តិអាទីនិ តីណិបិ តុដ្ឋាការវេវចនានេវ។

ឯវំ វុត្តេ លុទ្ទោ, “សាមិ, មា វោ រាជទស្សនំ រុច្ចិ, រាជានោ នាម ចលចិត្តា, កីឡាហំសេ វា វោ ករេយ្យុំ មារេយ្យុំ វា”តិ វត្វា, “សម្ម, មា ភាយិ, អហំ តាទិសំ កក្ខឡំ លុទ្ទំ លោហិតបាណិំ ធម្មកថាយ មុទុកំ កត្វា មម បាទេសុ បាតេសិំ, រាជានោ នាម បុញ្ញវន្តា បញ្ញវន្តា ច សុភាសិតទុព្ភាសិតញ្ញូ ច, ខិប្បំ អម្ហេ រញ្ញោ ទស្សេហី”តិ វុត្តោ “តេន ហិ មា មយ្ហំ កុជ្ឈិត្ថ, អហំ អវស្សំ តុម្ហាកំ រុចិយា នេមី”តិ វត្វា ឧភោបិ កាជំ អារោបេត្វា រាជកុលំ គន្ត្វា រញ្ញោ ទស្សេត្វា រញ្ញា បុដ្ឋោ យថាភូតំ អារោចេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៣០។

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, កម្មុនា ឧបបាទយិ;

ខិប្បមន្តេបុរំ គន្ត្វា, រញ្ញោ ហំសេ អទស្សយិ;

អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

໔໑.

“ຘຕຣຏ຺ຐາ ມຫາຣາຊ, ຫໍສາຘິປຕິໂນ ອິເມ;

ອຍຍ຺ຫິ ຣາຊາ ຫໍສານໍ, ອຍໍ ເສນາປຕີຕໂຣ;

໔໒.

“ກຖໍ ປນິເມ ວິຫງ຺ຄາ, ຕວ ຫຕ຺ຖຕ຺ຕມາຄຕາ;

ກຖໍ ລຸທ຺ໂທ ມຫນ຺ຕານໍ, ອິສ຺ສເຣ ອິຘ ອຊ຺ຌຄາ.

໔໓.

“ວິຫິຕາ ສນ຺ຕິເມ ປາສາ, ປລ຺ລເລສຸ ຊນາຘິປ;

ຍໍ ຍທາຍຕນໍ ມຍ຺ເຍ, ທິຊານໍ ປາຓໂຣຘນໍ.

໔໔.

“ຕາທິສໍ ປາສມາສຊ຺ຊ, ຫໍສຣາຊາ ອພຊ຺ຌຖ;

ຕໍ ອພທ຺ໂທ ອຸປາສີໂນ, ມມາຍໍ ອຊ຺ຌພາສຖ.

໔໕.

“ສຸທຸກ຺ກຣໍ ອນຣິເຍຫິ, ທຫເຕ ຊີວິຕມຕ຺ຕໂນ;

ກຕຸເຣຕ຺ວ ປຣກ຺ກເນ຺ຕາ, ສມ຺ມຸເຍ຺ຕາ ວິຫງ຺ຄໂມ.

៣៦.

“អត្តភាវំ ចជិត្វាន, ជីវិតំ ជីវិតារហោ;

អនុត្ថុនន្តោ អាសីនោ, កត្តុ យាចិត្វ ជីវិតំ.

៣៧.

“តស្ស តំ ចចតិ សុត្វា, បសាទយហទយញ្ញា;

តទា តំ បរិយុជ្ជិ បរិសា, អត្ថញ្ញាសិ សុខេន ច.

៣៨.

“ឯសា បតីតោ បយុត្តេន, កត្វា កត្វាការចោ;

អញ្ញាការសេ ចក្កេក្កា, ចាគំ កណ្ហសុខំ កលំ.

៣៩.

“ឯវំ លុទ្ទក តត្រស្ស, សហ សេដ្ឋេហិ ញាតិកិ;

យថាហយជ្ជ តត្រាយិ, យុត្តំ ជិវ្ហា ជិនាសិបិ.

៤០.

“ឯហិ តំ អនុសិក្ខាមិ, យថា ត្វមបិ លក្ខេសេ;

លាភំ តវាយំ ធតរដ្ឋា, បាបំ កិញ្ចិ ន ទស្សតិ។

៩៥។

“ខិប្បមន្តេបុរំ នេត្វា, រញ្ញោ ទស្សេហិ នោ ឧភោ;

អពទ្ធេ បកតិភូតេ, កាជេ ឧភយតោ ឋិតេ។

៩៦។

“ធតរដ្ឋា មហារាជ, ហំសាធិបតិនោ ឥមេ;

អយញ្ហិ រាជា ហំសានំ, អយំ សេនាបតីតរោ។

៩៧។

“អសំសយំ ឥមំ ទិស្វា, ហំសរាជំ នរាធិបោ;

បតីតោ សុមនោ វិត្តោ, ពហុំ ទស្សតិ តេ ធនំ។

៩៨។

“ឯវមេតស្ស វចនា, អានីតាមេ ឧភោ មយា;

ឯត្ថេវ ហិ ឥមេ អាសុំ, ឧភោ អនុមតា មយា។

៩៩។

“សោយំ ឯវំ គតោ បក្ខី, ទិជោ បរមធម្មិកោ;

មាគធស្ស ហិ វុឌ្ឍស្ស, ជនេយ្យាថ មទ្ទវំ។

៣៩។

“រូបិយភគ្គា តេ ឆេច, ភាញ្ញា បស្សាមិ ឲតិសំ;

សព្ពសាកុលិកាកាកេម, តំ បស្ស មត្ថជានិបិ”តិ។

តត្ថ កម្មុតា រូបបិឌណីតិ ឃំ សោ អបេច, តំ កនេរាទេត្វា កាយកមេ្មុត សព្យារេណសិ។ កត្តាតិ ហំសរាជេន តិសិត្តកាឌេកោឌិ រូក្ខតាទំ, សេនាបតិភា តិសិត្តកាឌេកោឌិ ខេចាក់ តឹងំ កត្វា រូកេកាបិ តេ រូក្លិបិត្វា “ហំសរាជា ច សេនាបតិ ច រាជានំ បស្សិត្វា កច្ឆន្តិ, រូស្សរេឆ រូស្សរេឆា”តិ ជនំ រូស្សារេរេត្វា “ឲចទ្វបិ តាយ សោកក្កប្បត្តា សុវណ្ណវណ្ណា ហំសរាជានោ ត ជិដ្ឋ បុត្តា”តិ មុក្ខហណេមុ មតុស្សេមុ បរិសន្តេ្ថសុ សិប្បមត្ថេបុទំ កត្វា អណស្សឃីតិ “ហំសរាជានោ ត្វមេប្រក្ខជ្ជិ អាកតា”តិ វេឡ្ហា អាទេរាចារេបត្វា តេត ត្វជ្ជិចិទេត្វត

“អាកច្ឆត្ថា”តិ បេក្កាសាបិទោ អភិហរិត្វា ណស្សិម។ ហត្តត្តន្តិ ហទេត្វសុ អាកតំ, បត្តន្តិ ចុត្តំ ទោហាតិ។ មហត្តាគត្តិ ឃសមហត្តប្បត្តានំ សុវណ្ណវណ្ណានំ ឆតរដ្ឋហំសានំ ទ្វស្សេរ សាមិនោ កចំ ត្វំ វុទ្ធ្វា ហុត្វា អធិកទោតាតិ បុច្ឆតិ។ “ទ្វស្សរមិឆមញ្ញា”តិបិ បាឋោ, ឲទោសំ

ទ្វស្សរិឃំ ត្វំ កចំ អញ្ញាតិ អទេត្វា។

ចិហិតាតិ មោឌិតា។ ឃំ ឃឆាឃតំ មទេញ្ញាតិ, មហារាជ, ឃំ ឃំ សមេយាសរលដ្ឋានំ ជិជានំ បិលាទេរាឆតំ ខឹចិតក្កូឃកទំ មញ្ញាមិ, តត្ត

តត្ត មឃា បល្លលេលសុ បិសា ចិហិតា។ តាគិសត្តិ មាតុមិឃសទេរ តឆាចិងំ បិលាទេរាឆតំ មឃា ចិហិតំ បិសំ។ តត្តិ តំ ឲតំ តត្ត ជាតិ្ក

រូបិសិទោតិ អត្តនោ ខឹចិតំ អាកេលត្វា រូបកត្វា តិសិទេ្កា។ មយាឃត្តិ មំ អឃំ សេនាបតិ អញ្ញាកាសឆ, មឃា សត្តិ កឆេសិ។ សុក្កាទត្តិ តសិ្ម

លេល ឲស អមម្ពាជិសេហិ អតទិមេហិ សុក្កាទំ អកាសិ។ កិំ តត្តិ? ណហេត កាចមុត្តមំ, អត្តនោ រូត្តមំ អញ្ញាសឃំ ណហតិ ចិណហតិ បកាសេតិ។

អត្តភាឃត្តិ អត្តនោ អឃំ។ អត្ថត្ថនត្តាតិ កត្វាកុលេ ចណ្ណេត្វា តស្ស ខឹចិតំ មុច្ចាតិ មំ ឃាចិ។

តស្សាតិ តស្ស តឆា ឃាចត្តស្ស។ សុគេលត ចាតិ ឃឆាសុគេលត ចិត្តកូដំ កត្វា ខាគិសញ្ញបស្សឆាតិ ច អតុជាតិំ ឲទេត្វច ហឹតិ មឃា បត

ទ្វេម ទេ្ក ឲត្ត មាតុមិឃសទេរឃេច ចិត្តកូដកមតាឃ អតុមតា អទេហសុំ។ ឲចំ កទោតិ ឲចំ សត្ត ហត្តកទោតា ជនេយ្យាថ មទ្ទចត្តិ អត្តតិ

មេត្តចិត្តំ ជនេតិ។ រូបិយភត្តិ បណ្ណាការំ។ សព្ពសាកុលិកាកាកេមតិ សព្ពស្មិំ សាកុលិកាកេម ភាហំ អញ្ញា តច ឲចទ្វបំ កោភធិ សាកុលិកោភ

អាកតបុព្វំ រូបិយតំ បស្សាមិ។ តំ បស្សាតិ តំ មឃា អាកតំ រូបិយតំ បស្ស មត្ថជានិបិតិ។

ឲចំ សោ ជិតកោច សុមុខស្ស កុណំ កថេសិ។ តទោ រាជា ហំសរញ្ញោ មហារហំ អាសនំ, សុមុខស្ស ច សុវណ្ណភទ្ទពីឋកំ ជាបេត្វា តេសំ

តត្ថ និសិន្នានំ សុវណ្ណភាជនេហិ លាជមធុផាណិតាទីនិ ទាបេត្វា និដ្ឋិតេ បានភោជនកិច្ចេ អញ្ជលិំ បគ្គយ្ហ មហាសត្តំ ធម្មកថំ យាចិត្វា សុវណ្ណបីឋកេ និសីទិ។ សោ តេន យាចិតោ បដិសន្ថារំ តាវ អកាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៨៧។

“ទិស្វា និសិន្នំ រាជានំ, បីឋេ សោវណ្ណយេ សុភេ;

អជ្ឈភាសថ វក្កង្គោ, វាចំ កណ្ណសុខំ ភណិ។

៨៨។

“កច្ចិ នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;

កច្ចិ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសសិ។

៨៩។

“កុសលញ្ចេវ មេ ហំស, អថោ ហំស អនាមយំ;

អថោ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសហំ។

៩០។

“កច្ចិ ភោតោ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;

កច្ចិ ច តេ តវត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ។

៩១។

“អថោបិ មេ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;

អថោបិ តេ មមត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ។

៤៦។

“កច្ចិ តេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;

បុត្តរូបយសូបេតា, តវ ឆន្ទវសានុគា។

៤៧។

“អថោ មេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;

បុត្តរូបយសូបេតា, មម ឆន្ទវសានុគា”តិ។

តត្ថ រាជានន្តិ សាគលរាជានំ។ ចក្កង្គាតិ ហំសរាជា។ ធម្មេន មនុសាសសីតិ ធម្មេន អនុសាសសិ។ ទោសោតិ អបរាធោ។ តវត្ថេសូតិ ឧប្បន្នេសុ តវ យុទ្ធាទីសុ អត្ថេសុ។ នាវកង្ខន្តីតិ ឧរំ ទត្វា បរិច្ចជន្តា កច្ចិ អត្តនោ ជីវិតំ ន បត្ថេន្តិ, ជីវិតញ្ច ចជិត្វា តវេវត្ថំ ករោន្តិ។ សាទិសីតិ សមានជាតិកា។ អស្សវាតិ វចនសម្បដិច្ឆិកា។ បុត្តរូបយសូបេតាតិ បុត្តេហិ ច រូបេន ច យសេន ច ឧបេតា។ តវ ឆន្ទវសានុគាតិ កច្ចិ តវ អជ្ឈាសយំ តវ វសំ អនុវត្តតិ, ន អត្តនោ ចិត្តវសេន វត្តតីតិ បុច្ឆតិ។

ឯវំ ពោធិសត្តេន បដិសន្ថារេ កតេ បុន រាជា តេន សទ្ធិំ កថេន្តោ អាហ –

៤៨។

“ភវន្តំ កច្ចិ នុ មហា-សត្តុហត្ថត្តតំ គតោ;

ទុក្ខមាបជ្ជិ វិបុលំ, តស្មិំ បឋមមាបទេ។

៤៣។

“កញ្ចិ យត្តាបតិដ្ឋាន, ចេល្ឌន សមេបិឆយិ;

ឧចមេចតយំ ឌមា្ភតំ, បិតិកំ ករោតិ តាចរេ។

៤៤។

“ទទាមិ មហារាជ, ឧចមាបតិយា សតិ;

ន ចាយំ កិញ្ចិ រញ្ញោ, សច្ចំ សមបច្ចេ។

៤៥។

“បច្ចាមិត្ត នេសារោ, បុត្តេ អញ្ញាកាសេ;

តកាយំ សុមុខោ រេឃច, បណ្ឌិតោ បច្ចាការេ។

៤៦។

“តស្ស តំ ចនតំ សុត្វា, បសាទមយមញ្ញា;

តតោ មំ បិយុតី បិសា, អត្ថញ្ញាមិ សុខោន ច។

៤៧។

“ឡេច្ឆា សុមុខោគេច, ឧតាទត្វាយ ចិត្តិតំ;

កោរតោ សកោសកមតំ, ឧតស្ស ឆនមិច្ឆតា។

᪘᪐

“ᩈ᩠ᩅᩣᨠᨲᩮ᩠ᨬᩣᨧᩥᨲᩴ ᨽᨩᨲᩴ, ᨸᨲᩦᨲᩮᩣ ᨧᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩍᩔᩁᩣ;

ᩑᩈᩮᩣ ᨧᩣᨸᩥ ᨻᩉᩩᩴ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩃᨽᨲᩴ ᨿᩣᨧᨿᩮᩣᨣᩦ”ᨲᩥ᩼

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨲᩮᩣᨲᩥ ᨾᩉᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩮᩤ ᩉᨲ᩠ᨳᨲ᩠ᨲᩴ ᨣᨲᩮᩣ᩼ ᩋᩣᨸᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣᨽᩣᨲᩥ ᩏᨸᩈᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨸᩤᨲᩥᨠᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᩤᨠᨲᩥᨠᩴ, ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩤᨮᩮᩣ᩼ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᩑᨲᩮᩈᨬ᩠ᨬᩣᨩᨾᩩᨡᩣᨶᩴ ᨲᩣᩅᨴᩮᩅ ᩑᨲᩴ ᨸᩤᨠᨲᩥᨠᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩈᨠ᩠ᨿᩮᩣ ᨶᩮᩣ ᨴᩮᩣᩈᩮᨶ ᨸᩤᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨸᩤᨸᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᨽᩮᩅᨲᩴ ᩃᨽᨲᩦᨲᩥ᩼ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᩁᨠ᩠ᨡᩣᨠ᩠ᨡᨲᩥ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩣ᩼ ᩈᨲ᩠ᨳᩅᩣᨲᩥ ᩈᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨿ᩼ ᨸᨧ᩠ᨧᩣᨾᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩑᩈ ᩋᩁᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨣᩩᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲ᩠ᩅᩣ᩼ ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮᩅᩣᨲᩥ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᨸᨮᨾᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩣᩈᩥ᩼ ᨲᨧᩣᨲᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᩣᩃᩮ᩼ ᩑᨲᨴᨲ᩠ᨳᩣᨿᩣᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᨽᩮᩣᨣᨸᩩᨲ᩠ᨲᩔ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᨶᨽᨿᩥᨭ᩠ᨮᨲᩣᨲᩥ ᩑᨲᩔ ᨶᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᨲ᩠ᨲ ᨲᨧ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᨿᩢᨠᩴ ᩋᩣᨠᩣᨿᨲᩴ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩴ᩼ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᨲᩮ᩠ᨬᩣᨧᩥᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩣ ᨽᩮᩣᨣᨲ᩠ᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨿᨲ᩠ᨲ, ᨽᨩᨲᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩴ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩣᨠᩣᨿᨲᩴ ᩈ᩠ᩅᩣᨠᨲᨾᩮᩅ᩼ ᩃᨽᨲᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨽᨲᩩ᩼

ᩑᩅᩴ ᨸᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨲᩴ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩴ ᨣᩩᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨾᩥ ᨴᩮᩅᩣ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ “ᩍᨾᩴ ᨽᩮᩣᨣᩴ ᨠᩣᩁᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᩅ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨸᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨶᩦᨲᩔ ᨲᩔ ᩈᩉᩔᩴ ᩈᩉᩔᩴ ᩈᨲᩈᩉᩔᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨠᩴ ᨠᩣᨾᩴ, ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨲᩴ ᨾᩉᨶ᩠ᨲᩴ ᨿᩈᩴ, ᩁᨳᨿᩣᨶᩴ, ᩋᨬ᩠ᨬᨬ᩠ᨧ ᨻᩉᩩᩴ ᩉᩥᩁᨬ᩠ᨬᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᩋᨴᩣᩈᩥ᩼ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩅᩥᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪘᪑

“ᩈᨲ᩠ᨲᩩᨷ᩠ᨸᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩮᩣᨣᩴ, ᨽᩮᩣᨣᩮᩉᩥ ᨾᨠ᩠ᨩᩣᨶᩥᩅᩮᨸᩥ;

ᩋᨯ᩠ᨰᨠᩣᩈᨧ ᨧᨠ᩠ᨠᨩ᩠ᨩᩴ, ᨧᩣᨶᩴ ᨠᨱ᩠ᨱᩈᩩᨽᩴ ᨽᨱ”ᨲ᩠ᨲᩥ᩼

ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨶᨾᩮᩣ ᨶᩮᨶᩮᩈᩥᩴ ᨶᩮᩣ ᨲᩔ ᨶᨾᩩᨠ᩠ᨡᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩉᨴᨿᩮᩣ “ᨶᨾᩩᨠ᩠ᨡᨾᩥᨠᩔ ᩈᨠ᩠ᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨶᩮᨲᨾ᩠ᩉᩥ ᨶᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨸᨭᩥᨻᩮᩣᨵᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪘᪒

“ᨿᩴ ᨡᩃᩩ ᨵᨾ᩠ᨾᨾᩣᨵᩦᨶᩴ, ᩅᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᩴ;

ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᩔᩁᩥᨿᩴ ᨽᩅᨲᩴ, ᨸᩈᩣᩈᨳ ᨿᨴᩥᨧ᩠ᨨᨳ᪨

᪁᪇᪨

“ᨴᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩏᨷᨽᩮᩣᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩣ, ᨿᩴ ᨧᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨸᨠᨸ᩠ᨸᨲᩥ;

ᩑᨲᩴ ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩅᩥᩔᨩᩣᨾᩥ ᨲᩮ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩦᨲᩥ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨾᨾ ᩅᩈᩮᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᨲᩥ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨳᩥᩔᩁᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᩅᨲᩴᨿᩮᩅ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩩ᪨ ᨿᩴ ᨧᨬ᩠ᨬᩴ ᩏᨸᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦᨲᩥ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨠᩣᨾᨲᩣᨿ ᨴᩣᨶᨲ᩠ᨳᩴ ᩅᩣ ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᩏᩔᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩏᨷᨽᩮᩣᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩅᩣ ᨿᩴ ᩅᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᨳ, ᩑᨲᩴ ᨴᨴᩣᨾᩥ ᨲᩮ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩴ, ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴᨿᩮᩅ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨾᨾ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩴ ᩍᩔᩁᩥᨿᩴ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩣᨾᩥ ᨲᩮᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩩᨶ ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨴᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣᨸᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩉᩴᩈᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨲᩣᩅ ᨾᩮ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩣ ᩈᩩᨲᩣ, ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨸᨶ ‘ᩋᨿᩴ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᨾᨵᩩᩁᨠᨳᩮᩣ’ᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩅᨱ᩠ᨱᩥᨲᩮᩣ, ᩍᨾᩔᩣᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪈᪨

“ᨿᨳᩣ ᨧ ᨾ᩠ᨿᩣᨿᩴ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ, ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ;

ᨠᩣᨾᩈᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ, ᨲᩴ ᨾ᩠ᨿᩣᩔ ᨸᩁᨾᨸ᩠ᨸᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᨲᩥ ᨿᨴᩥ᪨ ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ – ᨿᨴᩥ ᨧ ᨾᩮ ᩋᨿᩴ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨠᩣᨾᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩁᩩᨧᩥᨿᩣ ᩋᨩ᩠ᨫᩣᨽᩣᩈᩮᨿ᩠ᨿ, ᨲᩴ ᨾᩮ ᨸᩁᨾᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᩋᩔᩣᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪉᪨

“អហំ ខលុ មហារាជ, នាគរាជាទិវត្តុនំ;

បដិវត្តុំ ន សក្កោមិ, ន មេ សោ វិនយោ សិយា។

៤៣។

“អយ្យាកេញ្ចោច សោ សេដ្ឋោ, តុញ្ចោ ក្តួមសត្តុេចា;

ក្ខមិបិតេលា មត្យស្សិតេក្កា, បុជា ពាហុហិ តេហតុកិ។

៤៤។

“តេសំ ក្តកិត្តុំ កលាហំ, វត្តមានេន វិតិច្ឆយេ;

នត្តុំ បតិវត្តត្តុំ, បេសេស្សេន មត្យាឆិបិ”តិ។

តត្ថ នាគរាជាទិវត្តុនន្តិ បេឡអាឃ អត្តត្តុំ បចិដ្ឋោ នាគរាជា វិយ។ បដិវត្តុត្តិ តុម្យាកំ ខ្ចិត្តុំ អត្តនេ វត្តុំ ន សក្កោមិ។ ន មេ សោតិ សវេ វេឆឃ្យំ, ន មេ សោ វិនយោ ករេឃ្យ។ អយ្យាកេញ្ចោចាតិ ឈត្តចុតិយា ហំសមហស្សានំ ក្តួមសត្តុេចាតិ ក្តួមសត្តុេ។ បុជាតិ ក្តេកា តុម្យា មឃ្យាពាហុហិ កាវលេហិ បុជាវហា វេវ បរំសាវហា ច។ បេសេស្សនាតិ វេឃ្យាចក្ខុកាវេន សេវកេន។

រាជា តស្ស វចនំ សុត្វា តុដ្ឋហដេឃា “ននសាឆបុវត្តា តំ វណ្ណេតិ, ន អញ្ញេន តុម្យាកំ សមេន មឆុរឆមុកមិកេន នាម កវិតព្ព”ន្តិ វត្វា អាហ –

៤៥។

“ឆមេ្មន កិរ នេសាឆោ, បណ្ឌិតោ អណ្ឌជោ ព្តតិ;

នហេច អកាតព្ព្ស្ស, នយោ ឲ្យាឆំសោ សិយា។

សិដ៍

“ឲចំ អក្ដបកតិយា, ឲចំ ក្ដត្តយឋត្តឥចា;

ឃាចតត្ថិ យឃា ឌិដ្ឋា, ភាឌ្ឍា បឃ្សាយិ ឲឌិឋ៍

ប័០៍

“ត្យឌ្ឋាស្ថិ ឥចា បកតិឃា, ចាឥក្យភ យឆ្ចឥឥភ ច;

ឲឥឋា ចាបិ យយឆ្នឥត្ថា, ឌិទំ បឥឃ្សឃ្យ ឥចា ក្ដឥកា”តិ៍

តត្ថ ឆឥយ្ខភាតិ ឋកាឥចភ កាឥឥហភ៍ អកតត្តឃ្សាតិ អឋយ្យាឌិតអត្តកាចឃ្ស យិត្តក្ខ្រិឃ្ស៍ ភឥឃាតិ បឌ្ឍា៍ អក្ដបកតិយាតិ អក្ដឋកាឥចា៍ ក្ដត្តយឋត្តឥចាតិ ក្ដត្តយឋឥត្តា៍ ឃាចតត្ថិតិ ឃាចតា យឃា ឌិដ្ឋា ភាយ អត្ថិ៍ ភាឌ្ឍាត្តិ តស្ថិ យឃា ឌិដ្ឋដ្ឋាឥភ អឌ្ឍា ឲចទ្វបំ ភ បឃ្សាយិ៍ ត្យឌ្ឋាស្ថិ ឥចា បកតិឃាតិ ឋយ្ខ ហំឋឥាឌ អហំ បកតិឃា បឃយឥយច ត្យយ្យាគំ ឌឃ្សឥភភ ត្យឌ្ឋា៍ ចាឥក្យភាតិ ត្លឌាតិ បភ ឥចា យឆ្ចឥចឌឥភភ ត្យឌ្ឋាស្ថិ៍ ឌិទំ បឥឃ្សឃ្យ ឥចាតិ ត្លឆឆច ចឋាឥបត្វា យុហ្វត្តយិ អចិប្យចាឋឥត្តា ឌិទំ ត្យឥយ្យឃ្សឃ្យត្តិ ឲឋ ឥយ ឈឥត្ថាតិ ចឆតិ៍

តឥតា យហាឋឥត្តា ឥាឌាតំ បឋំឋឥត្តា អាហ –

ប័១៍

“ឃំ កិច្ចិ បឥឥយ យិឥត្ត, កតយស្ថាឃ្ញ តំ តឃា;

បត្តា តិឃ្សំឋឃំ ត្យាយ្យា កត្តិឥស្ថាឃ្ញ ឃា តច៍

ប័១៍

“អក្រ្ឋា ត្វត ស្មុយហា, ឧាតិសញ្ឈ្ស្ស យត្តន៍;

អចស្ស្ឋេតត អស្ថាក៌, ក្ស្ល ពាហ្វស្ម បក្លិស្ម៉

ប៉័៦៉

“ទេវិ៍ សោកបរិឈាតាឃ, តឃា អត្សុយតា យឃំ;

តំ បចក្លិលាទេតា កត្វា, ឧាតិ៍ បស្សុយុទិត្ថយ៉

ប៉័ɜ៉

“អដ្ឋាហំ ចិបុលំ បឹតិ៍, កចតំ ចិត្ថាយិ ចស្សុតា;

ឲុទសា ធាបិ យហា អទេត្វា, ឧាតិចិស្សួាសតា សិឃា”តិ៉

តត្វ កតយស្ថាស្វតិ កតំ អទេយត្ស៉ បត្តា តិស្ស៊សឃំ ត្យាយ្យាតិ យឃំ តិស្ស៊សទេឃត តឃា បត្តាទេឃច៉ កត្តិទស្ថាស្ម ឃា តចាតិ ឃា តច អទេយត្ស កត្តិ, តាឃ កត្តិឃា យឃំ តឃា អសំសទេឃត បត្តាទេឃច, ត ច ចិបុ្យឃុត្តា, ចិប្យចុដ្ឋាបិ សហចាសិទេតាទេឃច តាយ យឃត្តិ ឌីទេបតិ៉ អក្រ្ឋា ត្វត ស្មុយហាតិ ឲតញ្ញា ឲក៌ទេសទេតច ស្មុយហត្ថ៉ ឧាតិសញ្ឈ្ស្ស យត្តទត្តិ អទេយត្វិ ខ្ចិហិ ឌទេតហិ ចិទហិតស្ស យយ ឧាតិសញ្ឈ្ស្ស អត្តន៍ ល៊ិដ្ឋ៉ អស្ថាកត្តិ អយ្យាក៌ ខ្ចិត្ត អចស្ស្ឋេតត ពាហ្វស្ម បក្លឹស្ម ក្ស្ល ខ្ចបុត្ត៉ បស្សុយុទិត្ថយាតិ បស្សួឃ្យាយ អទិត្ថយ៉ កចតត្តិ ទកាទេតា ចស្សុទេតត៉ ឲុទសា ធាបិ យហា អទេត្វាតិ ឃា ឲសា ឧាតិសញ្ឈ្សគ្លាតា ឧាតិចិស្សួាសតា សិឃា, ឲុទសា ធាបិ យហទត្តា អទេត្វាបិ៉

ឲចំ ចុទត្ត ទាឌា ទេវិ៍ កយតំ អត្សុឌាតិ៍ យហាសទេត្តាបិ ទទេញ្ញា បញ្ញាចិទេឆ ក្សុឃ្វីទេល្យ អាឌីតចំ, ឃឹទេល ច អាតិសំសំ កទេឆត្វា “ខ្ចយំ ឃឹលំ ទក្ល, ឆទេយុត ទឌ្ឍ កាទេទហិ, ចត្វហិ សក្កហចត្វហិ ឌតំ សក្កណ្យាហី”តិ ខ្ចចឌិត្វា ចិត្តក្សុដំ អាកយាសិ៉ តយត្វំ បកាទេសទត្តា សត្វា អាហ –

ប៉័ɜ៉

“ខ្ចឆំ ចត្វា ឆតទេដ្ឋា, ហំសទាឌា តទាឆិបំ;

ᩅᨲ᩠ᨲᩩᩴ ᩏᨧᨿᨶ᩠ᨲᩣᨿ, ᨬᩣᨲᩥᩈᨦ᩠ᨥᩔᩩᨸᩣᨣᨾᩥᩴ᪨

᪅᪃᪨

“ᨲᩮ ᩋᨴᩮᩣᨠᩮ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮ, ᨩᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨸᩁᩮᨿ ᨩᩥᨶᩮ;

ᨠᩮᨠᩣᨲᩥ ᨾᨠᩁᩩᩴ ᩉᩴᩈᩣ, ᨸᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴ᩠ᨴᩣ ᩋᨩᩣᨿᨳ᪨

᪅᪄᪨

“ᨲᩮ ᨸᨲᩦᨲᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨶᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨣᩣᩁᩅᩣ;

ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᨠᩥᩁᩥᩴᩈᩩ, ᩋᨱ᩠ᨯᨩᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨸᩣᨣᨾᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨠ᩠ᨠᨾᨲᨧᩮᩃᩥᨿᨾᩮᨧ ᩃᩥᨡᨾᨹᩩᨷᩣᩃᩥᨲᩣᨩᩦᨲᩥ ᨸᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᨧ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᩮᩉᩥ ᩅᩦᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨯᨾᩣᩃᩥᨦ᩠ᨣᩦᩉᩥ ᨣᨲᩈᨦ᩠ᨠᩣᩁᩣ ᨲᩣᩃᩅᨱ᩠ᨭᩮᩉᩥ ᨻᩦᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᩥᨿᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨩᩃᩥᩴ ᨸᨣ᩠ᨣᨿ᩠ᩉ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩦᩉᨸᨬ᩠ᨩᩁᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩮᨶ ᩏᨴᩮᨶ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨬᩣᨲᩥᨣᨱᩴ ᩏᨸᩣᨣᨾᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨸᩁᩮᨿᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾᩮ᪨ ᨠᩮᨠᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ ᩈᨠᩣᩁᩮᨶ “ᨠᩮᨠᩣ”ᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨴᨾᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨣᩣᩁᩅᩣᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩁᩥ ᩈᨣᩣᩁᩅᩣ᪨ ᨸᩁᩥᨠᩥᩁᩥᩴᩈᩪᨲᩥ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨶᩮᩣ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩮᨶ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᨲᩴ ᨽᨲ᩠ᨲᩣᩁᩴ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩃᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣ᪨

ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨶ ᨲᩮ ᩉᩴᩈᩣ “ᨠᨳᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ”ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ, ᩈᩣᨠᩃᩁᩣᨩᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩴᩈᨣᨱᩣ “ᩈᩩᨾᩩᨡᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᨶᩥᨴ᩠ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩣ ᨧᩥᩁᩴ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩪ”ᨲᩥ ᨳᩩᨲᩥᨾᨠᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨽᩥᩈᨾ᩠ᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪅᪅᪨

“ᩑᩅᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ;

ᩉᩴᩈᩣ ᨿᨳᩣ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩣ, ᨬᩣᨲᩥᩈᨦ᩠ᨥᩔᩩᨸᩣᨣᨾᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ᪨ ᨷᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᨶᩥᨷ᩠ᨹᨲ᩠ᨲᩥᨠᩣ ᩅᩩᨯ᩠ᨰᩥᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣ᪨ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᩮᩅ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ ᨧᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩦᩉᩥ ᩑᩅᩴ ᩉᩮᨠᩣᨷᩥ ᨲᩮ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩣ ᨿᨳᩣ ᨬᩣᨲᩥᩈᩘ᩠ᨥᨾᩩᨷᩣᨣᨾᩩᩴ , ᨬᩣᨲᩥᩈᩘ᩠ᨥᨾᩩᨷᩣᨣᨲᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ ᨩᩣᨲᩣ, ᩑᩅᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᨾ᩠ᨷᩥ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨶ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨷᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ “ᨲᨴᩣ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩣᩁᩥᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ , ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᨨᨶ᩠ᨶᩅᩩᨲᩥ ᩉᩴᩈᩈᩉᩔᩣ ᨻᩩᨴ᩠ᨵᨷᩁᩥᩈᩣ, ᩉᩴᩈᩁᩣᨩᩣ ᨷᨶ ᩋᩉᨾᩮᩅ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨧᩪᩊᩉᩴᩈᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ ᨷᨮᨾᩣ᪨

## [᪕᪓᪔] ᪒᪨ ᨾᩉᩣᩉᩴᩈᨩᩣᨲᨠᩅᨱ᩠ᨱᨶᩣ

ᩑᨲᩮ ᩉᩴᩈᩣ ᨷᨠ᩠ᨠᨾᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩮᩊᩩᩅᨶᩮ ᩅᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨲ᩠ᨳᩮᩁᩔ ᨩᩦᩅᩥᨲᨷᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᨾᩮᩅ ᩋᩣᩁᨻ᩠ᨽ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ, ᩍᨵ ᨷᨶ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᨲᩦᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨴᨾᩣᩉ᪨

ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᩈᩴᨿᨾᩔ ᨶᩣᨾ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨡᩮᨾᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨣ᩠ᨣᨾᩉᩮᩈᩦ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨴᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨶᩅᩩᨲᩥᩉᩴᩈᩈᩉᩔᨷᩁᩥᩅᩩᨲᩮᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᩮ ᩅᩥᩉᩁᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᨴᩥᩅᩈᩴ ᨡᩮᨾᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᨷᨧ᩠ᨧᩪᩈᩈᨾᨿᩮ ᩈᩩᨷᩥᨶᩴ ᩋᨴ᩠ᨴᩈ᪨ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩉᩴᩈᩣ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨵᩩᩁᩔᩁᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨴᩮᩅᩦ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨱᨾᩣᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩮᨶ ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᩑᩅ ᩁᨲ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨽᩣᨿᩥ᪨ ᩉᩴᩈᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᩅᩣᨲᨷᩣᨶᩮᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣᨾᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᩅᩮᨣᩮᨶ ᩏᨭ᩠ᨮᩣᨿ “ᨷᩃᩣᨿᨾᩣᨶᩮ ᩉᩴᩈᩮ ᨣᨱ᩠ᩉᨳ ᨣᨱ᩠ᩉᨳᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᩈᩣᩁᩮᨶ᩠ᨲᩦᨿᩮᩅ ᨷᨻᩩᨩ᩠ᨫᩥ᪨ ᨲᩔᩣ ᨠᨳᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣᨿᩮᩣ “ᨠᩩᩉᩥᩴ ᩉᩴᩈᩣ”ᨲᩥ ᩈᩮᩣᨠᩴ ᩋᨷᩉᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩈᩣ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᩈᩩᨷᩥᨶᨽᩣᩅᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᩋᩉᩴ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨶ ᨷᩔᩣᨾᩥ, ᩋᨴ᩠ᨵᩣ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩃᩮᩣᨠᩮ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣ ᩉᩴᩈᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨧᩮ ᨡᩮᩣ ᨷᨶ ‘ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩣᨶᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩣᨾ᩠ᩉᩦ’ᨲᩥ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩅᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ‘ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩣ ᨶᩣᨾ ᨶ ᨴᩥᨭ᩠ᨮᨷᩩᨻ᩠ᨻᩣ, ᩉᩴᩈᩣᨶᨬ᩠ᨧ ᨠᨳᩣ ᨶᩣᨾ ᩋᨽᩪᨲᩣᨿᩮᩅᩣ’ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩁᩩᩔᩩᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ‘ᨴᩮᩣᩉᩊᩮᩣ’ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᨶ ᨿᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩏᨷᩣᨿᩮᨶ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᩥᩔᨲᩥ, ᩑᩅᩴ ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣᩁᨳᩮᩣ ᩈᨾᩥᨩ᩠ᨫᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩣ ᨣᩥᩃᩣᨶᩣᩃᨿᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣᨶᩴ ᩈᨬ᩠ᨬᩴ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨷᨩ᩠ᨩᩥ᪨

ᩁᩣᨩᩣ ᩁᩣᨩᩣᩈᨶᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨲᩔᩣ ᨴᩔᨶᩅᩮᩃᩣᨿ ᨲᩴ ᩋᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩉᩴ, ᨡᩮᨾᩣ ᨴᩮᩅᩦ”ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨣᩥᩃᩣᨶᩣ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨿᨶᨸᩔᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩥᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨷᩁᩥᨾᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ “ᨴᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩴ ᩋᨹᩣᩈᩩᨠᩴ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᨴᩮᩣᩉᩊᩮᩣ ᨷᨶ ᨾᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨ ᨲᩮᨶ ᩉᩥ “ᨠᨳᩮ, ᨴᩮᩅᩥ, ᨿᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩈᩥ, ᨲᩴ ᩈᩦᨥᩴ ᨲᩮ ᩏᨷᨶᩣᨾᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨ “ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩉᨾᩮᨠᩔ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩉᩴᩈᩔ ᩈᨾᩩᩔᩥᨲᩈᩮᨲᨧ᩠ᨨᨲ᩠ᨲᩮ ᩁᩣᨩᨷᩃ᩠ᩃᨦ᩠ᨠᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩔ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩪᨩᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᨳᩴ ᩈᩮᩣᨲᩩᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ, ᩈᨧᩮ ᩃᨽᩣᨾᩥ, ᩍᨧ᩠ᨧᩮᨲᩴ ᨠᩩᩈᩃᩴ, ᨶᩮᩣ ᨧᩮ, ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨾᩮ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ᪨

អថ តំ រាជា “សចេ មនុស្សលោកេ អត្ថិ, លភិស្សសិ , មា ចិន្តយី”តិ អស្សាសេត្វា សិរិគព្ភតោ និក្ខម្ម អមច្ចេហិ សទ្ធិំ មន្តេសិ – “អម្ហាកំ, ភោ ទេវី, ‘សុវណ្ណហំសស្ស ធម្មកថំ សោតុំ លភន្តី ជីវិស្សាមិ, អលភន្តិយា មេ ជីវិតំ នត្ថី’តិ វទតិ, អត្ថិ នុ ខោ សុវណ្ណវណ្ណា ហំសា”តិ។ “ទេវ អម្ហេហិ ន ទិដ្ឋបុព្វា ន សុតបុព្វា”តិ។ “កោ បន ជានេយ្យា”ន្តិ? “ព្រាហ្មណា, ទេវា”តិ។ រាជា ព្រាហ្មណេ បក្កោសាបេត្វា សក្ការំ កត្វា បុច្ឆិ – “ហោន្តិ នុ ខោ អាចរិយា សុវណ្ណវណ្ណា ហំសា”តិ? “អាម, មហារាជ អម្ហាកំ មន្តេសុ មច្ឆា, កក្កដកា, កច្ឆបា, មិគា, មោរា, ហំសាតិ ឆ ឯតេ តិរច្ឆានគតា សុវណ្ណវណ្ណា ហោន្តីតិ អាគតា, តត្ថ ធតរដ្ឋកុលហំសា នាម បណ្ឌិតា ញាណសម្បន្នា, ឥតិ មនុស្សេហិ សទ្ធិំ សត្ត សុវណ្ណវណ្ណា ហោន្តី”តិ។

តំ សុត្វា រាជា អត្តមនោ ហុត្វា “កហំ នុ ខោ អាចរិយា ធតរដ្ឋហំសា វសន្តី”តិ បុច្ឆិត្វា “ន ជានាម, មហារាជា”តិ វុត្តេ “អថ កោ បន ជានិស្សតី”តិ វត្វា “លុទ្ទបុត្តា”តិ វុត្តេ សព្ពេ អត្តនោ វិជិតេ លុទ្ទកេ សន្និបាតាបេត្វា បុច្ឆិ – “តាតា, សុវណ្ណវណ្ណា ធតរដ្ឋកុលហំសា នាម កហំ វសន្តី”តិ? អថេកោ លុទ្ទោ “ហិមវន្តេ កិរ, ទេវ, ចិត្តកូដបព្វតេតិ នោ កុលបរម្បរាយ កថេន្តី”តិ អាហ។ “ជានាសិ បន នេសំ គហណូបាយ”ន្តិ? “ន ជានាមិ, ទេវា”តិ។ “កោ បន ជានិស្សតី”តិ? ព្រាហ្មណាតិ។ សោ ព្រាហ្មណបណ្ឌិតេ បក្កោសាបេត្វា ចិត្តកូដបព្វតេ សុវណ្ណវណ្ណានំ ហំសានំ អត្ថិភាវំ អារោចេត្វា “ជានាថ នុ ខោ តេសំ គហណូបាយ”ន្តិ បុច្ឆិ។ “មហារាជ, កិំ តេហិ គន្ត្វា គហិតេហិ, ឧបាយេន តេ នគរសមីបំ អានេត្វា គហេស្សាមា”តិ។ “កោ បន ឧបាយោ”តិ? “មហារាជ, នគរតោ អវិទូរេ ឧត្តរេន តិគាវុតមត្តេ តិគាវុតប្បមាណំ ខេមំ នាម សរំ ការាបេត្វា ឧទកស្ស បូរេត្វា នានាធញ្ញានិ រោបេត្វា បញ្ចវណ្ណបទុមសញ្ឆន្នំ ការាបេត្វា ឯកំ បណ្ឌិតំ នេសាទំ បដិច្ឆាបេត្វា មនុស្សានំ ឧបគន្តុំ អទត្វា ចតូសុ កណ្ណេសុ ឋិតេហិ អភយំ ឃោសាបេថ, តំ សុត្វា នានាសកុណា ទស ទិសា ឱតរិស្សន្តិ, តេបិ ហំសា បរម្បរាយ តស្ស សរស្ស ខេមភាវំ សុត្វា អាគមិស្សន្តិ, អថ នេ វាលបាសេហិ ពន្ធាបេត្វា គណ្ហាបេយ្យាថា”តិ។

តំ សុត្វា រាជា តេហិ វុត្តបទេសេ វុត្តប្បការំ សរំ ការាបេត្វា ឆេកំ នេសាទំ បក្កោសាបេត្វា តស្ស សហស្សំ ទាបេត្វា “ត្វំ ឥតោ បដ្ឋាយ អត្តនោ កម្មំ មា ករិ, បុត្តទារំ តេ អហំ បោសេស្សាមិ, ត្វំ អប្បមត្តោ ខេមំ សរំ រក្ខន្តោ មនុស្សេ បដិក្កមាបេត្វា ចតូសុ កណ្ណេសុ អភយំ ឃោសាបេត្វា អាគតាគតេ សកុណេ មម អារោចេយ្យាសិ, សុវណ្ណហំសេសុ អាគតេសុ មហន្តំ សក្ការំ លភិស្សសី”តិ សមស្សាសេត្វា ខេមំ សរំ បដិច្ឆាបេសិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ រញ្ញា វុត្តនយេនេវ តត្ថ បដិបជ្ជិ, “ខេមំ សរំ រក្ខតី”តិ ចស្ស “ខេមនេសាទោ”ត្វេវ នាមំ ឧទបាទិ។ តតោ បដ្ឋាយ ច នានប្បការា សកុណា ឱតរិំសុ, “ខេមំ និព្ភយំ សរ”ន្តិ បរម្បរាឃោសេន នានាហំសា អាគមិំសុ។ បឋមំ តិណហំសា អាគមិំសុ, តេសំ ឃោសេន បណ្ឌុហំសា, តេសំ ឃោសេន មនោសិលាវណ្ណា ហំសា, តេសំ ឃោសេន សេតហំសា, តេសំ ឃោសេន បាកហំសា អាគមិំសុ។ តេសុ អាគតេសុ ខេមកោ រញ្ញោ អារោចេសិ – “ទេវ, បញ្ចវណ្ណា ហំសា អាគន្ត្វា សរេ គោចរំ គណ្ហន្តិ, បាកហំសានំ អាគតត្តា ឥទានិ កតិបាហេនេវ សុវណ្ណហំសា អាគមិស្សន្តិ, មា ចិន្តយិត្ថ, ទេវា”តិ។

តំ សុត្វា រាជា “អញ្ញេន តត្ថ ន គន្តព្ពំ, យោ គមិស្សតិ, ហត្ថបាទច្ឆេទញ្ច ឃរវិលោបញ្ច បាបុណិស្សតី”តិ នគរេ ភេរិំ ចរាបេសិ។ តតោ បដ្ឋាយ តត្ថ កោចិ ន គច្ឆតិ។ ចិត្តកូដស្ស បនាវិទូរេ កញ្ចនគុហាយំ បាកហំសា វសន្តិ, តេបិ មហព្ពលា។ ធតរដ្ឋកុលេន សទ្ធិំ តេសំ

សរីរវណ្ណោ ច វិសេសោ ។ បាកហំសរញ្ញោ បន ធីតា សុវណ្ណវណ្ណា អហោសិ ។ សោ តំ ធតរដ្ឋស្ស អនុរូបាតិ តស្ស បាទបរិចារិកំ កត្វា បេសេសិ ។ សា តស្ស បិយា អហោសិ មនាបា, តេនេវ ច ការណេន តានិ ទ្វេ ហំសកុលានិ អញ្ញមញ្ញំ វិស្សាសិកានិ ជាតានិ ។

អថេកទិវសំ ធតរដ្ឋស្ស បរិវារហំសា បាកហំសេ បុច្ឆិំសុ – “តុម្ហេ ឥមេសុ ទិវសេសុ កហំ គោចរំ គណ្ហថា”តិ? “មយំ ពារាណសិតោ អវិទូរេ ខេមសរេ គោចរំ គណ្ហាម, តុម្ហេ បន កុហិំ អាហិណ្ឌថា”តិ ។ “អម្ហាកំ នាមា”តិ វុត្តេ “កស្មា ខេមសរំ ន គច្ឆថ, សោ ហិ សរោ រមណីយោ នានាសកុណសមាកិណ្ណោ បញ្ចវណ្ណបទុមសញ្ឆន្នោ នានាទុមផលសម្បន្នោ នានប្បការភមរគណនិក្ខូជិតោ ចតូសុ កណ្ណេសុ និច្ចំ បវត្តអភយឃោសនោ, កោចិ តំ ឧបសង្កមិតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, បគេវ អញ្ញំ ឧបទ្ទវំ កាតុំ, ឯវរូបោ សោ សរោ”តិ ខេមសរំ វណ្ណយិំសុ ។ តេ តេសំ វចនំ សុត្វា “ពារាណសិយា សមីបេ កិរ ឯវរូបោ ខេមោ នាម សរោ អត្ថិ, បាកហំសា តត្ថ គន្ត្វា គោចរំ គណ្ហន្តិ, តុម្ហេបិ ធតរដ្ឋស្ស អារោចេថ, សចេ អនុជានាតិ, មយម្បិ តត្ថ គន្ត្វា គោចរំ គណ្ហិស្សាមា”តិ សុមុខស្ស កថេសុំ ។ សុមុខោ រញ្ញោ អារោចេសិ ។ រាជា ចិន្តេសិ – “មនុស្សា នាម ពហុមាយា ខរមន្តា ឧបាយកុសលា, ភវិតព្ពមេត្ថ ការណេន, ឯត្តកំ កាលំ ឯសោ សរោ នត្ថិ, ឥទានិ អម្ហាកំ គហណត្ថាយ កតោ ភវិស្សតី”តិ ។ សោ សុមុខំ អាហ – “មា វោ តត្ថ គមនំ រុច្ចតុ, ន សោ សរោ តេហិ សុខត្ថាយ កតោ, អម្ហាកំ គហណត្ថាយេវ កតោ, មនុស្សា នាម ពហុមាយា ខរមន្តា ឧបាយកុសលា, តុម្ហេ សកេយេវ គោចរេ ចរថា”តិ ។

សុវណ្ណហំសា “ខេមំ សរំ គន្តុកាមម្ហា”តិ ទុតិយម្បិ តតិយម្បិ សុមុខស្ស អារោចេសុំ ។ សោ តេសំ តត្ថ គន្តុកាមតំ មហាសត្តស្ស អារោចេសិ ។ អថ មហាសត្តោ “មម ញាតកា មំ និស្សាយ មា កិលមន្តុ, តេន ហិ គច្ឆាមា”តិ នវុតិហំសសហស្សបរិវុតោ តត្ថ គន្ត្វា គោចរំ គហេត្វា ហំសកីឡំ កីឡិត្វា ចិត្តកូដមេវ បច្ចាគមិ ។ ខេមកោ តេសំ គោចរំ ចរិត្វា គតកាលេ គន្ត្វា តេសំ អាគតការណំ រញ្ញោ អារោចេសិ ។ រាជា តុដ្ឋចិត្តោ ហុត្វា, “សម្ម ខេមក, ឯកំ វា ទ្វេ វា ហំសេ គណ្ហិតុំ វាយម, មហន្តំ តេ យសំ ទស្សាមី”តិ វត្វា បរិព្វយំ ទត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា វាដិបញ្ជរេ និសីទិត្វា ហំសានំ ចរណដ្ឋានំ វីមំសិ ។ ពោធិសត្តា នាម និល្លោលុប្បចារិនោ ហោន្តិ, តស្មា មហាសត្តោ ឱតិណ្ណដ្ឋានតោ បដ្ឋាយ សបទានំ សាលិ ខាទន្តោ អគមាសិ ។ សេសា ឥតោ ចិតោ ច ខាទន្តា វិចរិំសុ ។

អថ លុទ្ទបុត្តោ “អយំ ហំសោ និល្លោលុប្បចារី, ឥមំ ពន្ធិតុំ វដ្ដតី”តិ ចិន្តេត្វា បុនទិវសេ ហំសេសុ សរំ អនោតិណ្ណេសុយេវ វាដិបញ្ជរេ និសិន្នោ តំ ឋានំ គន្ត្វា អវិទូរេ បញ្ជរេ អត្តានំ បដិច្ឆាទេត្វា ឆិទ្ទេន ឱលោកេន្តោ អច្ឆិ ។ តស្មិំ ខណេ មហាសត្តោ នវុតិហំសសហស្សបរិវុតោ ហិយ្យោ ឱតិណ្ណដ្ឋានេនេវ ឱតរិត្វា ឱធិមំ និសីទិត្វា សាលិ ខាទន្តោ បាយាសិ ។ នេសាទោ បញ្ជរឆិទ្ទេន ឱលោកេន្តោ តស្ស រូបសោភគ្គប្បត្តំ អត្តភាវំ ទិស្វា “អយំ ហំសោ សកដនាភិប្បមាណសរីរោ សុវណ្ណវណ្ណោ, តីហិ រត្តរាជីហិ គីវាយំ បរិក្ខិត្តោ, តិស្សោ រាជិយោ គលេន ឱតរិត្វា ឧរន្តេន គតា, តិស្សោ បច្ឆាភាគេន និក្ខមិត្វា គតា, រត្តកម្ពលសុត្តនិក្ខាយ ធមិតកញ្ចនក្ខន្ធោ វិយ អតិរោចតិ, ឥមិនា ឯតេសំ រញ្ញា ភវិតព្ពំ, ឥមមេវ គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេសិ ។ ហំសរាជាបិ ពហុំ គោចរំ ចរិត្វា ជលកីឡំ កីឡិត្វា ហំសគណបរិវុតោ ចិត្តកូដមេវ អគមាសិ ។ ឥមិនា និយាមេនេវ បញ្ច ទិវសេ គោចរំ គណ្ហិ ឆដ្ឋេ ទិវសេ ខេមកោ កាឡអស្សវាលមយំ ទឡ្ហំ មហារជ្ជុំ វដ្ដេត្វា យដ្ឋិយា បាសំ កត្វា “ស្វេ ហំសរាជា ឥមស្មិំ ឱកាសេ ឱតរិស្សតី”តិ តក្កេតោ

ញត្វា អន្តោឧទកេ យដ្ឋិបាសំ ឱឌ្ឌិ។

បុនទិវសេ ហំសរាជា ឱតរន្តោ បាទំ បាសេ បវេសេន្តោយេវ ឱតរិ។ អថស្ស បាសោ បាទំ អយបដ្ដកេន កឌ្ឌន្តោ វិយ អាវដ្ដិត្វា គណ្ហិ។ សោ "ឆិន្ទិស្សាមិ ន"ន្តិ វេគំ ជនេត្វា កឌ្ឍិត្វា បាតេសិ។ បឋមវារេ សុវណ្ណវណ្ណំ ចម្មំ ឆិជ្ជិ, ទុតិយវារេ កម្ពលវណ្ណំ មំសំ ឆិជ្ជិ, តតិយវារេ ន្ហារុ ឆិជ្ជិ, ចតុត្ថវារេ បន "បាទោ ឆិជ្ជេយ្យ, រញ្ញោ បន ហីនង្គតា នាម អននុច្ឆវិកា"តិ ន វាយាមំ អកាសិ, ពលវវេទនា ច បវត្តិំសុ។ សោ ចិន្តេសិ – "សចាហំ ពទ្ធរវំ រវិស្សាមិ, ញាតកា មេ ឧត្រស្តា ហុត្វា គោចរំ អគ្គហេត្វា ឆាតជ្ឈត្តាវ បលាយន្តា ទុព្ពលត្តា សមុទ្ទេ បតិស្សន្តី"តិ។ សោ វេទនំ អធិវាសេត្វា បាសវសេ វត្តិត្វា ញាតកានំ យាវទត្ថំ ចរិត្វា ហំសកីឡំ កីឡនកាលេ មហន្តេន សទ្ទេន ពទ្ធរវំ រវិ។ តំ សុត្វា ហំសា មរណភយតជ្ជិតា វគ្គវគ្គា ហុត្វា ចិត្តកូដាភិមុខា បក្កមិំសុ។

សុមុខោបិ ហេដ្ឋា វុត្តនយេនេវ ចិន្តេត្វា វិចិនិត្វា តីសុបិ កោដ្ឋាសេសុ មហាសត្តំ អទិស្វា "អទ្ធា តស្សេវ ភយំ ឧប្បន្ន"ន្តិ និវត្តិត្វា អាគតោ មហាសត្តំ បាសេន ពទ្ធំ លោហិតមក្ខិតំ ទុក្ខាតុរំ បង្កបិដ្ឋេ និបន្នំ ទិស្វា "មា ភាយិ, មហារាជ, អហំ មម ជីវិតំ បរិច្ចជិត្វា តុម្ហេ មោចេស្សាមី"តិ វទន្តោ ឱតរិត្វា មហាសត្តំ អស្សាសេន្តោ បង្កបិដ្ឋេ និសីទិ។ មហាសត្តោ "នវុតិហំសសហស្សេសុ មំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយន្តេសុ អយំ សុមុខោ ឯកកោវ អាគតោ, កិំ នុ ខោ លុទ្ទបុត្តស្ស អាគតកាលេ មំ ឆឌ្ឌេត្វា បលាយិស្សតិ, ឧទាហុ នោ"តិ វីមំសនវសេន លោហិតមក្ខិតោវ បាសយដ្ឋិំ ឱលម្ពន្តោយេវ តិស្សោ គាថា អកាសិ –

៤៩។

"ឯតេ ហំសា បក្កមន្តិ, វក្កង្គា ភយមេរិតា;

ហរិត្តច ហេមវណ្ណ, កាមំ សុមុខ បក្កម។

៥០។

"ឱហាយ មំ ញាតិគណា, ឯកំ បាសវសំ គតំ;

អនបេក្ខមានា គច្ឆន្តិ, កិំ ឯកោ អវហីយសិ។

៥១។

“បតេវ បតតំ សេដ្ឋ, នត្ថិ ពទ្ធេ សហាយតា;

មា អនីឃាយ ហាបេសិ, កាមំ សុមុខ បក្កម”តិ។

តត្ថ ភយមេរិតាតិ ភយេន ឯរិតា ភយដ្ឋិតា ភយចលិតា។ តតិយបទេ “ហរី”តិបិ “ហេម”ន្តិបិ សុវណ្ណស្សេវ នាមំ។ សោ ច ហរិត្តចតាយ ហេមវណ្ណោ, តេន តំ ឯវំ អាលបតិ។ សុមុខាតិ សុន្ទរមុខ។ អនបេក្ខមានាតិ តវ ញាតកា មំ អនោលោកេត្វា និរាលយា ហុត្វា។ បតេវាតិ ឧប្បតាហិយេវ។ មា អនីឃាយាតិ ឥតោ គន្ត្វា បត្តព្ពាយ និទ្ទុក្ខភាវាយ ជីវិតំ មា ហាបេសិ។

តំ សុត្វា សុមុខោ “អយំ ហំសរាជា មម បិយមិត្តភាវំ ន ជានាតិ, អនុប្បិយភាណី មិត្តោតិ មំ សល្លក្ខេតិ, សិនេហភាវមស្ស ទស្សេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា ចតស្សោ គាថា អភាសិ –

៥៦។

“នាហំ ទុក្ខបរេតោបិ, ធតរដ្ឋ តុវំ ជហេ;

ជីវិតំ មរណំ វា មេ, តយា សទ្ធិំ ភវិស្សតិ។

៥៧។

“នាហំ ទុក្ខបរេតោបិ, ធតរដ្ឋ តុវំ ជហេ;

ន មំ អនរិយសំយុត្តេ, កម្មេ យោជេតុមរហសិ។

៥៨។

“សកុមារោ សខា ត្យស្មិ, សចិត្តេ ចស្មិ តេ ឋិតោ;

ញាតោ សេនាបតី ត្យាហំ, ហំសានំ បវរុត្តម។

៥៦.

“កថំ អហំ វិកត្ថិស្សំ, ញាតិមជ្ឈគតោ គតោ;

តំ ហិត្វា បតតំ សេដ្ឋ, កិំ តេ វក្ខាមិតោ គតោ;

ឥធ បាណំ ចជិស្សាមិ, នានរិយំ កត្តុមុស្សហេ”តិ។

តត្ថ នាហន្តិ អហំ, មហារាជ, កាយិកចេតសិកេន ទុក្ខេន ផុដ្ឋោបិ តំ ន ជហាមិ។ អនរិយសំយុត្តន្តិ មិត្តទុព្ភីហិ អហិរិកេហិ កតញ្ញុតាយ អនរិយការេន សំយុត្តំ។ កម្មន្តិ តំ ជហិត្វា បក្កមនកម្មំ។ សក្យារោតិ សមានក្យារោ, ឯកទិវសេនេវ បដិសន្ធិំ គហេត្វា ឯកទិវសេនេវ អណ្ឌកោសំ បទាលេត្វា វឌ្ឍិតក្យារោតិ អត្ថោ។ សមាគ្យម្ហីតិ អហំ តេ ភក្ខិលភក្ខិសេមា បិយសហាយោ។ សចិត្តេតិ តវ សកេ ចិត្តេ អហំ ឋិតោ តវ វសេ វត្តាមិ, តយិ ជីវន្តេ ជីវាមិ, ន ជីវន្តេ ន ជីវាមីតិ អត្ថោ។ “សចិត្តេ”តិបិ បាឋោ, តវ ចិត្តេ អហំ សណ្ឋិតោ សុដ្ឋុ ឋិតោតិ អត្ថោ។ ញាតោតិ សព្ពហំសានំ អន្តរេ បញ្ញាតោ។ វិកត្ថិស្សន្តិ “កុហិំ ហំសរាជា”តិ បុដ្ឋោ អហំ កិន្តិ កថេស្សាមិ។ កិំ តេ វក្ខាមីតិ តេ តវ បវត្តិំ បុច្ឆន្តេ ហំសគណេ កិំ វក្ខាមិ។

ឯវំ សុមុខេន ចតូហិ គាថាហិ សីហនាទេ នទិតេ តស្ស គុណំ បកាសេន្តោ មហាសត្តោ អាហ –

៥៧.

“ឯសោ ហិ ធម្មោ សុមុខ, យំ ត្វំ អរិយបថេ ឋិតោ;

យោ ភត្តារំ សខារំ មំ, ន បរិច្ចត្តុមុស្សហេ។

៥៨.

“តទិញ្ញាមេ បេក្ខមានស្ស, ភយំ ន ត្វេវ ជាយតិ;

អធិគច្ឆសិ ត្វំ មយ្ហំ ឯវំភូតស្ស ជីវិត”ន្តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᩈᩮᩣ ᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨴᩩᩈ ᩁᩮᨸᩥᨶᩣᩃᨠᨸᩥᨯ᩠ᨯᩥᨲᩣᨶᩴ ᩈᨠᩣᩁᩮᨵᩣ᪨ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᩈᩃᩣᨴᩥ ᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᩈᩣᨾᩥᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᩈᩉᩣᨿᨬ᩠ᨬᩣ ᨾᩴ᪨ ᨠᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣᩈᩮᩣ ᨾᩅᩥᨿᩣᨶ ᨡᩣᨿᨲᩥ, ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨸᨻ᩠ᨻᨲᩮ ᩉᩴᩈᨠᩣᩃᨾᨻᩮᨫᩮᨶᩮᨲᩣ ᨧᩥᨿ ᩁᩮᩉᩣᨾᩥ᪨ ᨾᨿ᩠ᩉᨲ᩠ᨲᩥ ᨾᨾ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩃᨽᩣᨸᩮᩔᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨶ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨸᩁᩥᩅᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨶᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩉᩴᩈᩮ ᨴᩦᩉᩥ ᨸᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨸᩃᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ”ᨲᩥ ᨸᩣᩈᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨧᩪᩊᩮᩃᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨸᩣᩈᨿᨭ᩠ᨮᩥᨿᩴ ᨻᨴ᩠ᨵᨿᨭ᩠ᨮᩥᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨬ᩠ᨩᩣᨲᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩮᩣ ᨠᨬ᩠ᨨᩴ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩩᨣ᩠ᨣᩁᩴ ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨸ᩠ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩣᨶᨣ᩠ᨣᩥ ᩅᩥᨿ ᩋᩅᨲ᩠ᨳᩁᨾᩣᨶᩮᩣ ᨸᩉᩥᨱ᩠ᨱᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮᩃ ᨣᩮᩣᨸᩁᩥᩈᩦᩈᩮᨶ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩩᩁᩮᨲᩮᩣ ᨸᨲᩥᨲᩮᩣ ᩁᩮᨧᩮᨠᩮᨶ ᨣᩮᩣᨸᨸᨠ᩠ᨡᩮᨾᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪉᪈᪨

“ᨸ᩠ᩃᩮᨧ᩠ᨨᩥ ᨾᨲ᩠ᨲᨿᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ, ᩋᩁᩥᨿᩣᨶᩴ ᩋᩁᩥᨿᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᩴ;

ᨴᩩᨯ᩠ᨯᨾᩣᨴᩣᨿ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ, ᩋᩣᨸᨲᩦ ᨲᩩᩁᩥᨲᩮᩣ ᨽᩩᩈᩴ᪨

᪉᪉᪨

“ᨲᨾᩣᨸᨲᨶ᩠ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ, ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᨲᩥᨻᩕᩪᩉᨿᩥ;

ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ ᨸᩩᩁᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᩉᩴᩈᩮᩣ ᩅᩥᩔᩣᩈᨾᩣᨣᨲᩮᩣ᪨

᪑᪐᪐᪨

“ᨾᩣ ᨠᩣᨿᩥ ᨸᨲᩥᨲᩴ ᩈᩮᨯ᩠ᨰ, ᨶ ᩉᩥ ᨠᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩣ;

ᩋᩉᩴ ᨿᩮᩣᨣᩴ ᨸᨿᩩᨬ᩠ᨩᩥᩔᩴ, ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᩪᨸᩈᩴᩉᩥᨲᩴ;

ᨲᩮᨶ ᨸᩁᩥᨿᩣᨸᨴᩣᨶᩮᨶ, ᨡᩥᨸ᩠ᨸᩴ ᨸᩣᩈᩣ ᨸᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩈᩥ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩁᩥᨿᩅᩩᨲ᩠ᨲᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᩣᨧᩣᩁᩮᨶ ᩅᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩣᨶᩴ᪨ ᨽᩩᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩊ᩠ᩉᩴ ᨻᩃᩅᩴ᪨ ᩋᨲᩥᨻᩕᩪᩉᨿᩦᨲᩥ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩁᨠᩣᩁᨱᩣᨿ ᩋᩣᨣᨲᩴ “ᨾᩣ ᨠᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨲᩥᨻᩕᩪᩉᩮᩈᩥ ᨾᩉᩣᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᨶᩥᨧ᩠ᨨᩣᩁᩮᩈᩥ᪨ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩦᨲᩥ ᩈᩮᩣᨸᩥ ᨶᩮᩈᩣᨴᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᨸᩉᩁᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨸᩉᩣᩁᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨭᩥᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩦᨲᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ

បុរតោ អដ្ឋាសិ។ វិស្សាសយន្តិ វិស្សាសេន្តោ អស្សាសេន្តោ។ ឥច្ឆន្តិ ឥច្ឆិតំ ភីតំ រាជានំ “មា ភាយី”តិ ឥមិនា វចនេន វិស្សាសេន្តោ។ តាទិសាតិ តុម្ហាទិសា ទឡ្ហវីរិយសម្បន្នា។ យោគន្តិ ទឡ្ហវីរិយយោគំ។ យុត្តន្តិ អត្ថចិកំ។ ផលូបសញ្ហិតន្តិ ការណនិស្សិតំ។ តេន បរិយាបទានេនាតិ តេន យថា បយុត្តេន យោគេន បរិសុទ្ធេន។ បយោគេនាតិ យុជ្ជិស្សសិ។

ឯវំ សុមុខោ មហាសត្តំ អស្សាសេត្វា លុទ្ទបុត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា មធុរំ មានុសិំ វាចំ និច្ឆារេន្តោ, “សម្ម, ត្វំ កោនាមោសី”តិ បុច្ឆិត្វា “សុវណ្ណវណ្ណហំសរាជ, អហំ ខេមកោ នាមា”តិ វុត្តេ, “សម្ម ខេមក, ‘តយា ឧឌ្ឌិតវាលបាសេ យោ វា សោ វា ហំសោ ពទ្ធោ’តិ សញ្ញា មា ករិ, នវុតិយា ហំសសហស្សានំ បវរោ ធតរដ្ឋហំសរាជា តេ បាសេ ពទ្ធោ, ញាណសីលាចារសម្បន្នោ សង្គហកបក្ខេ ឋិតោ, ន តំ មារេតុំ យុត្តំ, អហំ តវ ឥមិនា កត្តព្ពកិច្ចំ ករិស្សាមិ, អយម្បិ សុវណ្ណវណ្ណោ, អហម្បិ តថេវ, អហំ ឯតស្សត្ថាយ អត្តនោ ជីវិតំ បរិច្ចជិស្សាមិ, សចេ ត្វំ ឯតស្ស បត្តានិ គណ្ហិតុកាមោសិ, មម បត្តានិ គណ្ហ, អថោបិ ចម្មមំសន្ហារុអដ្ឋិមិញ្ជានិ គណ្ហិតុកាមោសិ, មមេវ សរីរតោ គណ្ហ, អថ តំ កីឡាហំសំ កាតុកាមោសិ, មមញ្ញេវ ករ, ជីវន្តមេវ វិក្កិណិត្វា ធនំ ឧប្បាទេតុកាមោសិ, មំ ជីវន្តមេវ វិក្កិណិត្វា ធនំ ឧប្បាទេហិ, មា ឯតំ ញាណាទិគុណសំយុត្តំ ហំសរាជានំ អវធិ, សចេ ហិ តំ វធិស្សសិ, និរយាទីហិ ន មុច្ចិស្សសី”តិ តំ និរយាទិភយេន សន្តជ្ជេត្វា អត្តនោ មធុរកថំ គណ្ហាបេត្វា បុន ពោធិសត្តស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា តំ អស្សាសេន្តោ អដ្ឋាសិ។ នេសាទោ តស្ស កថំ សុត្វា “អយំ តិរច្ឆានគតោ សមានោ មនុស្សេហិបិ កាតុំ អសក្កុណេយ្យំ មិត្តធម្មំ ករោតិ, មនុស្សាបិ ឯវំ មិត្តធម្មេ ឋាតុំ ន សក្កោន្តិ, អហោ ឯស ញាណពលសម្បន្នោ មធុរកថោ ធម្មិកោ”តិ សកលសរីរំ បីតិសោមនស្សបរិបុណ្ណំ កត្វា បហដ្ឋលោមោ ទណ្ឌំ ឆឌ្ឌេត្វា សិរសិ អញ្ជលិំ បតិដ្ឋបេត្វា សូរិយំ នមស្សន្តោ វិយ សុមុខស្ស គុណំ កិត្តេន្តោ អដ្ឋាសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១០១។

“តស្ស តំ វចនំ សុត្វា, សុមុខស្ស សុភាសិតំ;

បហដ្ឋលោមោ នេសាទោ, អញ្ជលិស្ស បណាមយិ។

១០២។

“ន មេ សុតំ វា ទិដ្ឋំ វា, ភាសន្តោ មានុសិ ទិជោ;

អរិយំ ព្រុវានោ វក្កង្គោ, ចជន្តោ មានុសិ គិរំ។

១០៣។

“ກິໍ ນຸ ຕາຍໍ ຂິເຂາ ເຫາຕິ, ຍຸເຕ຺ຕາ ຍາຕ຺ຕິ ຣູປິສສິ;

ຊ຺ຉຫາຍ ສກ຺ຍາ ຍຕ຺ຕິ, ກິໍ ໑ເກາ ອຈຫີຍສີ”ຕິ˗

ຕຕ຺ຖ ອຊ຺ຊລິສ຺ສ ປຓາມຍີຕິ ອຊ຺ຊລິ ອສ຺ສ ຣູປຕາຍມີ, “ຕ ເຍ”ຕິ ກາຣາຍສ຺ສ ຣຸຕິ ກເຣາຕິ˗ ຕຕ຺ຖ ຍານຸສິຕ຺ຕິ ຍຕຸສ຺ສຈາຣໍ˗ ອຣິຍຕ຺ຕິ ສຸຕຸຣໍ ຕິເຣ຺ຣາສໍ˗ ຈເຂຕ຺ຕາຕິ ຍິສ຺ສເຂ຺ຊເຕ຺ຕາ˗ ຍາຣໍ ຣຸຕ຺ຕ ເຫາຕິ – ສຍຸ, ຕ໌ ຂິເຂາ ສຍາເຕາ ອຊ຺ຊ ຍຍາ ສຂ຺ຂິ ຍານຸສິ ຈາຣໍ ການເຕ຺ຕາ ຕິເຣ຺ຣາສໍ ຕຸຈາເຕາ ຍານຸສິ ກິຣໍ ຈເຂຕ຺ຕາ ປຈ຺ຈກ຺ກເຕາ ຂິເຣ຺ຣາ, ຍາເຕາ ປຸເຕ຺ຕ ປຕ ຍາຣໍ ອຈ຺ຈຣິຍໍ ຍຍາ ເຕຈ ສຸຕໍ ຕ ຂິຣ຺ຣຕ຺ຕິ˗ ກິໍ ນຸ ຕາຍຕ຺ຕິ ຍໍ ໑ຕໍ ຕ໌ ຣູປິສສິ, ກິໍ ນຸ ເຕ ອຍໍ ເຫາຕິ˗

໑ຈໍ ຕຸຊ຺ຊ ຂິເຕ຺ຕຕ ເຕສາເຣຕ ປຸເຣ຺ຣາ ສຸຍຸເລາ “ອຍໍ ຍຸກ຺ເກາ ຂາເຕາ, ຍຂາຕິສ຺ສ ກິເຍ຺ຍາເສາຍຕ຺ຕາຍ ຍຸກ຺ກາຈຕ຺ຖ ຍຍ ກຸຟໍ ຣເສ຺ສສາມີ”ຕິ ຂິເຕ຺ຕຕ຺ຖ ອາຫ –

໑໐໓˗

“ຣາຂາ ເຍ ເສາ ຂິຂາມິຕ຺ຕ, ເສຕາປຈ຺ຈສ຺ສ ກາຣເຍມິ;

ຕຍາປເຣ ປຣິຈ຺ຈຕ຺ຖໍ, ຕຸສ຺ສເຫ ຂິຫກາຄິປໍ˗

໑໐໔˗

“ຍຫາກຟາຍ ກຕ຺ຕາ ເຍ, ຍາ ໑ເກາ ຍ຺ຍສຕໍ ອກາ;

ຕຣາ ຕໍ ສຍຸ ເຕສາຣ, ກຕ຺ຕາຍໍ ອກິເຕາ ຣເຍ”ຕິ˗

ຕຕ຺ຖ ຕຸສ຺ສເຫຕິ ຕ ສຍເຕ຺ຕາມີຍຫາກຟາຍາຕິ ຍເຫຕາ ທໍສກຟສ຺ສ˗ ຍາ ໑ເກາຕິ ຍາຂິເສ ເສຈເກ ຂິຊ຺ຊຍາເຕ ຍາ ໑ກເກາ ຍ຺ຍສຕໍ ອກາ˗ ຕຣາ ຕຕ຺ຕິ ຍຣາ ອທໍ ຈຂາມິ, ຕເຣຈ ຕໍ˗ ສຍຸາຕິ ຈຍສ຺ສ˗ ກຕ຺ຕາຍໍ ອກິເຕາ ຣເຍຕິ ກຕ຺ຕາ ອຍໍ ຍຍ, ອຫຍສ຺ສ ອກິເຕາ ຣເຍ ສຕ຺ຕິເກາ ຣຍາມີ ຕ ຣູກ຺ກຓ຺ຓາມີຕິ˗

តេសានោ តំ តស្ស ផលុត្តិស្សិតំ យស្សរកឆំ សុត្វា សោបតស្សបុត្តា បហដ្ឋចិត្តោ “សចាហំ ឥមំ សីលិដ្ឋកុលានំ យុត្តំ ហំសោនោគតំ ចជិស្សាមិ, ចត្តុហិ អបិទេយហិ ន មុច្ចិស្សាមិ, រាជា មំ ឃដិន្តិ, តំ ករោតុ, អហមេតំ សុមុខស្ស ជាយំ គត្វា ចិស្សជ្ជិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា កាថយាហ –

១០៩។

“អរិយវត្តសិ វក្កង្គ, យោ បិណ្ឌមបចាយសិ;

ចជាមិ តេ តំ ភត្តារំ, គច្ឆថូភោ យថាសុខ”ន្តិ។

តត្ថ អរិយវត្តសីតិ មិត្តធម្មគុណសង្ខាតេន អាចារអរិយានំ វត្តេន សមន្នាគតោសិ។ បិណ្ឌមបចាយសីតិ ភត្ត សត្តិកា លទ្ធំ បិណ្ឌំ សមានបតិដ្ឋានំ ពុជ្ឈសិ។ គច្ឆថូភោតិ ទ្វេបិ ជនា អស្សុមុខេ ធោតិមសញ្ញូ ហារសយមាតា យថាសុខំ គច្ឆថាតិ។

ឯវំ វត្វា តេសានោ មុញ្ចិតុកាមោ ហុត្វា បាសមត្តំ រូបសន្តុមិត្វា ឃដ្ដិំ ឧក្ខិបេត្វា បក្ខមិដ្ឋំ និសីទាបេត្វា បរិសជ្ជិយា មោចេត្វា តំ រុក្ខមិត្វា សនេតោ នីហរិត្វា តទុលធន្តតិលបិដ្ឋំ និសីទាបេត្វា បរិតោ ពន្ធបាសំ សណិកំ មោចេត្វា បហារដ្ឋានេ ពលចសិនេហំ បច្ចុបដ្ឋាបេត្វា មេត្តចិត្តេន រូធកំ អាទាយ លោហិតំ ធោវិត្វា បុនប្បុនំ បរិមជ្ជិ, អថស្ស មេត្តានុភាវេន សិរាយ សិរា, មំសេន មំសំ, ចម្មេន ចម្មំ ឃដិតំ, បិដោ បិលកតិកោ អហោសិ, ពុទ្ធទេន តិដ្ឋិសេសោ បោដ្ឋសន្តោ សុខប្បត្តោ ហុត្វា បកតិភាវេន និសីទិ។ សុមុខោ អត្តានំ និស្សាយ ទេញ្ញោ សុខិតភាវំ ទិស្វា សញ្ញាតសោមនស្សោ ចិន្តេសិ – “ពួមិតា អម្ហាកំ មហាឧបការោ កតោ, អម្ហេហិ ឯតស្ស កតោ ឧបការោ នាម នត្ថិ, សចេ ឥម រាជរាជមហាមត្តានំ អត្ថាយ អម្ហេហិ គហិតោ ភវិស្សតិ, សចេ អត្តនោ អត្ថាយ គហិតោ ចិក្កិណិត្វា ធនំ លភិស្សតេច, បុច្ឆិស្សាមិ តាវ ន”ន្តិ។ អថ នំ ឧបការំ កាតុកាមតាយ បុច្ឆន្តោ អាហ –

១០សិ។

“សចេ អត្តប្បយោគេន, ឱហិតោ ហំសបក្ខិនំ;

បដិគ្គណ្ហាយ តេ សម្ម, ឯតំ អភយទក្ខិណំ។

១០ប៉។

“នោ ចេ អត្តប្បយោគេន, ឱឌ្ឌិតោ ហំសបក្ខិនំ;

អនិស្សរោ មុញ្ចមម្ហេ, ថេយ្យំ កយិរាសិ លុទ្ទកា”តិ។

តត្ថ សចេតិ, សម្ម នេសាទ, សចេ តយា អត្តនោ បយោគេន អត្តនោ អត្ថាយ ហំសានញ្ចេវ សេសបក្ខីនញ្ច បាសោ ឱឌ្ឌិតោ។ អនិស្សរោតិ អនិស្សរោ ហុត្វា អម្ហេ មុញ្ចន្តោ ថេនោសិ អាលបេត្វា, តស្ស សន្តកំ គណ្ហន្តោ ថេយ្យំ កយិរាសិ។

តំ សុត្វា នេសាទោ “នាហំ តុម្ហេ អត្តនោ អត្ថាយ គណ្ហិំ, រាជាណត្តិយា បន សំយមនេន គណ្ហាបិតោម្ហី”តិ វត្វា ទេវិយា ទិដ្ឋសុបិនកាលតោ បដ្ឋាយ យាវ រញ្ញោ តេសំ អាគតការណំ សុត្វា, “សម្ម ខេមក, ឯកំ វា ទ្វេ វា ហំសេ គណ្ហិត្វា អានេហិ, មហន្តំ តេ យសំ ទស្សាមី”តិ វត្វា បរិព្ពយំ ទត្វា ឧយ្យោជិតការណា, តាវ សព្វំ បវត្តិំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា សុមុខោ “ចិន្តិតោ នេសាទេន អត្តនោ ជីវិតំ អគណេត្វា អម្ហេ មុញ្ចន្តេន ទុក្ករំ កតំ, សចេ មយំ ឥតោ ចិត្តរុចិំ គមិស្សាម, នេវ សុវណ្ណហំសា បណ្ណាការោ, ន មយា ឥច្ឆិតសម្បត្តិ ភវិស្សតិ, ន លុទ្ទបុត្តោ មហន្តំ យសំ លច្ឆតិ, ន រាជា បញ្ហស្ស វិស្សជ្ជនំ បដិច្ឆិស្សតិ, ន ទេវិយា មនោរថោ មត្ថកំ បាបុណិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា, “សម្ម, ឯវំ សន្តេ អម្ហេ ចិត្តរុចិំ ន លភសិ, រញ្ញោ នោ ទស្សេហិ, សោ អម្ហេ យថារុចិ ករិស្សតី”តិ ពោធេត្វា បការេសន្តោ គាថមាហ –

១០៥។

“យស្ស ត្វំ ភតកោ រញ្ញោ, កាមំ តស្សេវ បាបយ;

តត្ថ សំយមនោ រាជា, យថាភិញ្ញំ ករិស្សតី”តិ។

តត្ថ តស្សេវាតិ តស្សេវ សន្តិកំ នេហិ។ តត្ថាតិ តស្មិំ រាជនិវេសនេ។ យថាភិញ្ញន្តិ យថាធិប្បាយំ យថារុចិំ។

តំ សុត្វា នេសាទោ “មា វោ ភទ្ទន្តេ រាជានំ ទស្សិត្វា, រាជានោ នាម សប្បដិភយា, កីឡាហំសេ វា វោ ករេយ្យុំ មារេយ្យុំ វា”តិ អាហ។ អថ នំ សុមុខោ, “សម្ម លុទ្ទក មា អម្ហាកំ ចិន្តយិ, អហំ តាទិសស្ស កក្ខឡស្ស ធម្មកថាយ មទ្ទវំ ជនេសិំ, រញ្ញោ កិំ ន ជនេស្សាមិ, រាជានោ ហិ បណ្ឌិតា សុភាសិតទុព្ភាសិតញ្ញូ, លហុំ នោ រញ្ញោ សន្តិកំ នេហិ, ន ពន្ធិត្វា ច មា ពន្ធនេន នយិ, បុប្ផបញ្ជរេ បន និសីទាបេត្វា នេហិ, បុប្ផបញ្ជរំ ករោន្តោ ធតរដ្ឋស្ស មហន្តំ សេតបទុមបត្តំ, មម ខុទ្ទកំ រត្តបទុមបត្តំ គហេត្វា ធតរដ្ឋំ បុរតោ, មមំ បច្ឆតោ នីចតរំ កត្វា អាទាយ លហុំ នេត្វា រញ្ញោ ទស្សេហី”តិ អាហ។ សោ តស្ស វចនំ សុត្វា “សុមុខោ រាជានំ ទិស្វា មម មហន្តំ យសំ ទាបេតុកាមោ ភវិស្សតី”តិ សញ្ជាតសោមនស្សោ មុទូហិ លតាហិ បញ្ជរំ កត្វា បទុមេហិ ឆាទេត្វា វុត្តនយេនេវ តេ គហេត្វា អគមាសិ។

តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១០។

“ញច្ឆេវំ ចុត្តោ នេសាទោ, ហេមវណ្ណេ ហរិត្តចេ;

ឯកា ហត្ថេហិ សក្ឃ្យា បញ្ជរេ អញ្ញចោទហិ។

១១១។

“តេ បញ្ជរគតេ បក្ខី, ឯកា កស្សរចេណ្ណិតេ;

ឧភោ ធតរដ្ឋេ ទ្វិជា, លុទ្ទោ អាទាយ បក្កមី”តិ។

តត្ថ អញ្ញចោទហីតិ ឆ្ពកហិ ផេបសិ។ កស្សរចេណ្ណិតេតិ បកាសយន្តវេណ្ណោ។

ឯវំ លុទ្ទស្ស តេ អាទាយ បក្កមនកាលេ ធតរដ្ឋោ បិលក្ខស្សរាជឹតំ អត្តនោ ករិយំ សរិត្វា ឧភោ អាមន្តេត្វា កិលេសវសេន វិលបិ។
តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១២។

“ហីយមានោ ធតរដ្ឋោ, ឧភោ ឯតទព្រវិ;

ទានិញ្ចំ កាយាមិ ឧភោ, វាយាម លក្ខណូរុយា;

អប្ពាកំ ចឆបញ្ញាយ, អឆត្តាតំ ចរិស្សតិ។

១១៣។

“បាកហំសា ច សុមុខ, សុហេមា ហេមសុត្តចា;

កោញ្ចី សមុទ្ទតីរេវ, កបណា នូន វុច្ឆតី”តិ។

តត្ថ ភាយាមីតិ មរណតោ ភាយាមិ។ សាមាយាតិ សុវណ្ណវណ្ណាយ។ លក្ខណូរុយាតិ លក្ខណសម្បន្នោរុយា។ វចមញ្ញាយាតិ វចំ ជានិត្វា “មម បិយសាមិកោ មារិតោ”តិ សញ្ញី ហុត្វា។ វសិស្សតីតិ កិំ មេ បិយសាមិកេ មតេ ជីវិតេនាតិ មរិស្សតិ។ បាកហំសាតិ បាកហំសរាជធីតា។ សុហេមាតិ ឧចំនាយិកា។ ហេមសុត្តចាតិ ហេមសទិសសុត្តតចា។ វុច្ឆតីតិ យថា លោហិសល្លាតំ សមុទ្ទំ ឱតរិត្វា មតេ បតិម្ហិ កោញ្ចី សកុណិកា កបណា រោទតិ, ឯវំ នូន សា រោទិស្សតីតិ។

តំ សុត្វា សុមុខោ “អយំ ហំសរាជា អញ្ញំ ឱវទិតុំ យុត្តោ មាតុគាមំ និស្សាយ កិលេសវសេន វិលបតិ, ឧទកស្ស អាចិក្ខនកាលេ វិយ វតិយា ន្តរាយ កេទារោទកនកាលេ វិយ ច ជាតោ, យំនូនាហំ អត្តនោ ពលេន មាតុគាមស្ស ទោសំ បកាសេត្វា ឯតំ សញ្ញាបេយ្យ”ន្តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១១៣។

“ឯវំ មហន្តោ លោកស្ស, អប្បមេយ្យោ មហាគណី;

ឯកិត្ថិមនុសោចេសិ, នយិទំ បញ្ញវតាមិវ។

១១៤។

“វាតោវ គន្ធមាទេតិ, ឧភយំ ឆេកបាបកំ;

ពាលោ អាមកបក្កំវ, លោលោ អន្ធោវ អាមិសំ។

១១៥។

“អវិនិច្ឆយញ្ញូ អត្ថេសុ, មន្ទោវ បដិភាសិ មំ;

กิจฺจากิจฺจํ น ชานาสิ, สมฺเยตฺวา กาลปริยายํฯ

๑๑๔ฯ

“อทฺธุเวตฺวา ธีเรสิ, โย เสยฺยา มญฺญาสิ ตฺวํ โย;

พหุสาธารณา เหตา, โสณฺฑานํว สุราฆรํฯ

๑๑๕ฯ

“มายา เจตา มรีจี จ, โสกา โรคา จุปทฺทวา;

ขรา จ พนฺธนา เจตา, มจฺจุปาสา คุหาสยา;

ตาสุ โย วิสฺสเส โปโส, โส นเรสุ นราธโม”ติฯ

“មាយា ច”តិអាទីសុ, ឯច, វុត្តិយោ នាមេតា ចញ្ចនេត្ត មាយា, អកយ្យបកេត្ត មទិធិ, សោកាទីនំ បច្ចយត្តា សោកា, ទោកា, អនេកប្បការា រូបន្ទចា, កោធាទីហិ ធន្ទការេចនេច លទា។ តា ហិ និស្សាយ អត្តពន្ធនាទីហិ ពន្ធនតោ ពន្ធនា ចេតា, វុត្តិយោ នាម សទិទេក្ខហាសយចសេនេច មន្នុ នាម ទុតា, ឯចាតិ។ “កាមហេតុ, កាមនិទានំ, កាមាធិករណំ, កាមានមេច ហេតុ រាជានោ ចោរា កហេន្តា”តិ (ម។ និ។ ១។១៩៥-១៩៨) សុត្តនបេស អនេត្តា ទីបេតព្ពា។

តតោ ធតទេន្ទា មាតុកាមេ បដិពន្ធចិត្តតាយ “ត្វំ មាតុកាមស្ស គុណំ ន ជានាសិ, បណ្ឌិតា ទុច ទុតំ ជានន្តិ, ន ហេតា ករហិតព្ពា”តិ ទីបេន្តា អាហ –

១១៨។

“យំ ចុទ្ធេហិ រូបញ្ញាតំ, កោ តំ និន្ទិតុមរហតិ;

មហាក្ខតិត្តិយោ នាម, លោកស្មិំ រូបជ្ជិសុំ។

១២០។

“ពិទ្ធា បរិហិតា មយ្ហំ, រតិ មយ្ហំ បតិដ្ឋិតា;

ធីជាតិ មយ្ហំ រុហន្តិ, យជិជំ សត្តា បជាយរេ;

តាសុ កោ និព្ពិទេ បោសោ, បិលាមាសជ្ជ បិលិកិ។

១២១។

“ត្វមេច តទញ្ញា សុមុខ, ធីនំ អនេត្តសុ យុញ្ជាសិ;

តស្ស មជ្ឈ ភយេ ជានេត, កឹនេត ន ជាយតេ មតិ។

១២១។

“សទ្ធោ ហិ សំយមំ បត្តោ, កថំ កឹសុ តិតិក្ខតិ;

បណ្ឌិតា ច មហន្តានោ, អត្ថេ យុញ្ជន្តិ ទុយ្យុជេ។

១២២។

“ឧតេក្ខាយ រាជានោ, សុរបិច្ឆន្តិ មត្តិកំ;

បដិគាហតិ យំ សុរោ, អាបទំ អត្តបរិយាយំ។

១២៣។

“មា តោ អជ្ជ ចិកត្តិសុ, រញ្ញោ សុខា មហាភយ;

តថា ហិ ចណ្ឌោ បត្តានំ, ផលំ ចេត្យំច តំ ចរិ។

១២៤។

“មុតេត្តាបិ ត ខ្ទន្ធិ ក្ខន្ធតុំ, សមំ ពត្តុំ ក្ខបិកមិ;

សោបជ្ជ សំសមំ បត្តោ, អតុំ កញ្ញាហិ មា មុច”ន្តិ។

តត្ថ យត្តិ យំ មាតុកាយសន្ទាតំ ចត្តុ បញ្ញាចុរេន្ទហិ ញាតំ, តេសមេច បិកដំ, ត ពាលិតំ។ មហាក្ខុតាតិ មហាកុណា មហាតិសំឃា។ ក្ខុរបជ្ជិសុត្តិ បចេមកប្បិកកាលេ ខ្ទត្តិលិក្ខុមស្បច បចេមំ បិតុក្ខុតត្តា បចេមំ តិខ្ទាត្តាតិ អត្ថោ។ ញាម្ហុតិ សុមុល តាសុ ខ្ទត្តិសុ កាយចនីលិន្ធា ច បលិហិតា ខ្លហិតា ចបិតា, កាយកុលាទតិ ច បតិដ្ឋិតា។ ពីជាតីតិ ពុន្ធបច្ចេកពុន្ធអរិយសាចកចក្កចត្តិអាទិពីជាតិ តាសុ ទុហត្តិ។ មជិចត្តិ មេ ឧតេ សទ្ធោបិ សត្តា។ បជាមទេតិ សទ្ធោ តាសទ្ធោច កុដ្ឋិបិប្បសិចន្ទាតិ ជីវបតិ។ តិខ្ទិតេតិ តិខ្ទិតេក្ខ្យុ។ បិលាមាសជ្ជ បិលិកីតិ អត្ថតោ បិមេលហិបិ តាសំ បិលំ អាសារេត្វា អត្ថតោ ខីចិតំ ចជេត្តាបិ តា លកិត្វា មកា តិខ្ទិតេក្ខ្យាតិ អត្ថោ។

នញ្ញោតិ ន អញ្ញោ, សុភុព, យថា ចិត្តគុងតេល ហំសកាលយញ្ញោតិសិតេត្ត តំ អធិដ្ឋា “កហំ ត្ស សុភុេហ”តិ វុត្តេ “ឯស យាតុកាយំ កេហត្វា

កព្ពាតកុហាយំ វុត្តយទតិ អត្ថេកាតី”តិ វទន្តិ, ឯវំ ត្វេយច ឋិតំ អត្តេសុ យុញ្ញាសិ យុត្តបយុត្តា ហោសិ, ន អញ្ញោតិ អត្តោ។ តស្ស ឲ្យញ្ញាតិ

តស្ស តេ អជ្ជ យទលកេយ ឌាតេ ត្ថយិតា កិតេន យទលកេយន កិតោ យញ្ញោ, អយំ យាតុកាយស្ស ទោសទស្សនេ តិបុលា យតិ ឌាយតេតិ

អធិប្បាយោ នេចយាហ។

សញ្ញា ហិតិ យោ ហិ កោធិ សំសយំ បត្តោតិ ខីចិតសំសយប្បត្តោ។ កិន្តិ កិន្ទុ ហុត្វាបិ កយំ អធិចាសេតិ យហត្ថាតោតិ យេ បត បណ្ឌិតា

ច ហោត្តិ យហន្តេ ច ផាតេ ឋិតា យហត្ថាតោ, តេ ទុយ្ហេ អត្តេ យុញ្ញត្តិ ឈេងត្តិ ចាយត្តិ, តស្មា “យា កាយិ, ឌីទោ ហោហី”តិ តំ

វុស្សាហេន្តោ ឯចយាហ។ អាបទត្តិ សាយិតោ អាកតំ អាបទំ ឯស ស្វោ បដិឌាហតិ, ឯតងត្វាយ ស្មុំ យត្តិត ត្ថន្នត្តិ។ អត្តបរិយាយត្តិ

អត្តតោ បរិត្តាលយិ ច កាត្វំ សន្តោតីតិ អធិប្បាយោ។

ចិកត្តិស្វតិ លិក្ខិស្វ។ ត្ថងំ ចុត្តំ ហោតិ – សម្ម សុភុព, ត្វំ យថា អត្តតោ អគត្តទេ ផាតេ ឲបិតោ, តស្មា ឃចា អជ្ជ ទញ្ញោ ស្វនា អយេប្យា

ឃំសត្វាយ ន ចិកត្តិស្វ, តចា កោទាហិ, តាឌិសោ ហិ អយ្យាតំ បត្តចណ្ឌោ។ តំ ចឌីតិ ស្វាឃំ ចណ្ឌោ ឃចា តាយ ទេចញ្ញ្ញំ តិស្សាយ ឌាតំ ចលំ

ទេចញ្ញេយច ចងតិ, តចា យា តំ ចងិ, តព្វា យព្វា យា ចឌីតិ អធិប្បាយោនេចយាហ។

យុត្តាបីតិ ឃចាស្វលំ ចិត្តគុងបត្តតំ កន្ធាតិ ឯវំ លុទ្ធបុត្តេត យថា សង្គំ យុត្តា ចិស្សន្ធិតោ សយាតោបិ វុឌ្ឍិតំ ន ត្ថន្ធិ។ សយត្តិ ទាឌាតំ

ងច្ចកាយោ ហុត្វា សយេយច ពាត្តំ វុបកោតាតិ ឯចយិងំ អយ្យាតំ កយំ តំ តិស្សាយ អាកត។ សោបញ្ញាតិ សោបិ អជ្ជ ខីចិតសំសយំ បត្តោ។ អត្តំ

កល្យាហិ យា យុលត្តិ ត្ថងាតិ អយ្យាតំ យុព្វាតកាទលំ កល្យា ឃចា យុព្វាយ, តចា ចាយយ, “ចាតោច កន្តយាងតី”តិអាឌីតិ ចងន្តោ

ត្ថត្តិកេហត្វាយ យុលំ យា បសាទយំ។

ឯវំ យហាសត្តោ យាតុកាយំ ចណ្ឌត្វា សុភុលំ អប្បដិកាលំ កត្វា តស្ស អគត្តយតកាចំ ចិឌិត្វា ត្ថងាតិ តំ បក្កលប្បត្តោ កាចយាហ –

១២៩។

“សោ តំ យោកំ បយុញ្ញស្ស, យុត្តំ ឌព្វុបសំហិតំ;

តច បរិយាបងាតេត, យយ បិលោសតំ ធទា”តី។

តត្ថ សោតិ, សម្ម សុភុព, សោ ត្វំ តំ យោកត្តិ ឃំ បុទេត្ត “អហំ យោកំ បយុញ្ញិស្សំ, យុត្តំ ឌព្វុបសំហិត”ន្តិ អចចាសិ, តំ ត្ថងាតិ បយុញ្ញស្ស

ຕຖ ປຣິຍາປຄາເຕຕາຕິ ຕຖ ເຕຕ ເຍາເກຕ ປຣິນຸເຈັຕ "ປຣິເຍາຄາເຕກາ"ຕິປິ ປາເຐາ, ປຣິຄຄາເຫຕາຕິ ອເຖາ, ຕຍາ ຄຕຕວາ ຕຖ ສຕຕເກຕ ປຣິຄຄາເຫຕ ມມ ຊີວິຕປຣິເຍສຕັ ຈຣາຕິ ອທິປປາເຍາ.

ອຖ ຮຸປຸເທາ "ອຍໍ ອຕິວິຍ ມເຣຫກມກີເຕາ ມມ ຄາຫຫີຫໍ ຕ ຊາຕາຕິ, ຣາຊາຕັ ຍິສວາ ເຄາກັ ກຄໍ ຫກິຕວາ ຊາຕິສສາມິ, ອສສາເສສສາມິ ຕາວ ຕ"ນຕິ ຈິເຕຕວາ ກາຖມາຫ –

໑໗ຫ.

"ມາ ກາມິ ປຕຕໍ ເສຕ, ຕ ຫິ ກາມຕຕິ ຕາຍິສາ;

ອຫໍ ເຍາຄໍ ປຍຸຊຊິສສໍ, ຍຸຕຕໍ ທມມປສໍຫິຕໍ;

ມມ ປຣິຍາປຄາເຕຕ, ຫິປໍ ປິສາ ປເມາກຂສີ"ຕິ.

ຕຕຖ ປິສາຕິ ຊຸຄຄປິສເຕາ.

ຊຸຕິ ເຕສໍ ສກຸຫກາສາຍ ກເຖຕຕາຕັ ຫຸຊທປຸເຕຕາ ຕ ກິຍຈິ ອຊຊາສິ, ເກຖຫໍ ປຕ ເຕ ກາເຊຕາຄາຍ ຄໍຣາຫສີ ປິຈິສີ. ອຖຖຣິຍຄຕຕຊາເຕຕ ອຊຊລິຕາ ມທາເຊເຕຕ ອຕຸກກຖຍາເຕາ ເສາ ຣາຊຖວາເຣ ປຕວາ ອຕຕເຕາ ອາກຕກາຕັ ຣເຊຊາ ອາເຣາຈາເປສີ. ຕມຕຖ ປກາເສເຕຕາ ສຕຖາ ອາຫ –

໑໗ປ.

"ເສາ ຫຸເທຖາ ຫໍສກາເຊຕ, ຣາຊຖວາຣໍ ຮຸປາກມິ;

ປຕິເວເທຖ ມໍ ຣເຊຊາ, ຕຕຣຖຖາມຍາກເຕາ"ຕິ.

ຕຕຖ ປຕິເວເທຖ ມຕຕິ ເທມເກາ ອາກເຕາຕິ ໑ຈັ ມໍ ຣເຊຊາ ຕິເວເທຖ. ຕຕຣຖຖາມຕຕິ ອຍໍ ຕຕຣຖຖາ ອາຄເຕາຕິ ປຕິເວເທຖ.

ເທາວາຣິເກາ ຄຕຕວາ ປຕິເວເທສີ. ຣາຊາ ສຊຊາຕເສາມຕສສາ "ຫິປໍ ອາຄຊຊຕູ"ຕິ ວຕວາ ອມຊຸຄຫປຣິຍເທາ ສມຸສສິຕເສຕຊຸຕເຕ

រាជបល្លង្កេ និសិន្នោ ខេមកំ ឆសកោដិ អាគមយ មហាតលំ អភិរុឡ្ហំ ជិវ្ហា សុវណ្ណវណ្ណំ ឆសេ ឱលោកេត្វា “សព្រុវណ្ណា មេ មនោរមា”តិ តស្ស កត្តព្ពកិច្ចំ អបេក្ខំ អាហារេបសិំ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៩។

“តេ ជិវ្ហា បុញ្ញសង្ខាតេ, ខ្ទេកា លក្ខណសម្មតេ;

ពលុ និឃមតោ រាជា, អបេក្ខ អញ្ញការសម។

១២០។

“ទេឆ លុទ្ទស្ស ចត្តានិ, អន្តំ បិតន្តា ភោជនំ;

កាយំកទេរា ហិរញ្ញស្ស, ឃាចន្តោ ឲស ព្ពន្ធតី”តិ។

តត្ថ បុញ្ញសង្ខាតេតិ អត្តនោ បុញ្ញសមីបេ។ លក្ខណសម្មតេតិ ឆេដ្ឋសម្មតេ អភិញ្ញាតេ។ ពលុតិ និបាតោ, តស្ស “តេ ពលុ ជិវ្ហា”តិ បុរិមបទេន សម្ពន្ធោ។ “ទេឆា”តិអាទីនិ រាជា បសន្នាការំ ករោន្តោ អាហ។ តត្ថ កាយំកទេរា ហិរញ្ញស្សាតិ ហិរញ្ញំ អស្ស កាយកិរិយា អត្ថ។ ឃាចន្តោតិ ឃត្តកំ ឲស ព្ពន្ធតិ, តត្តកំ ហិរញ្ញមស្ស ទេឆាតិ អត្ថោ។

ឲចំ បសន្នាការំ ករោន្តោ បីតិសោមនស្សានមុស្សហិតោ “កន្ទ តំ អលង្ករិត្វា អានេឆា”តិ អាហ។ អឆ តំ អមច្ចា រាជនិវេចសតា ឲ្យតាទេត្វា កប្បិតកេសមស្សុំ ត្យាតាត្រុលិត្តំ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ កត្វា ទេញ្ញោ ឥទស្សេសុំ។ អឆស្ស រាជា និចឆ្ឆទេ សតសហស្សុដ្ឋានកេ ក្ខាភេស កាមេ អាជញ្ញាយុត្តំ ទថំ អលង្កតមហាកេហច្ចាតិ មហន្តំ ឃសំ ទាបេសិ។ សោ មហន្តំ ឃសំ លភិត្វា អត្តនោ កម្មំ បកាសេន្តោ “ត តេ, ទេច, មយា ទេយា ចា សោ ចា ហំសោ អានីតោ, អយំ បន តច្ចតិយា ហំសសហស្សានំ រាជា ធតរដ្ឋោ នាម, អយំ សេនាបតិ សុមុខោ នាមា”តិ អាហ។ អឆ តំ រាជា “កថំ តេ, សម្ម, ឲតេ គហិតា”តិ បុច្ឆិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១២១។

“ជិវ្ហា លុទ្ធំ បសន្តត្វា, កាសិរាជា តទព្រាចិ;

យស្សាយំ សម្ម ខេមក, បុណ្ណា ហំសេហិ តិដ្ឋតិ។

១២៧។

“កថំ រុចិមញ្ញាតំ, បាសហេត្វា ឧបាគមិ;

ឧកិណ្ណា កោតិសង្ឃេហិ, និមជ្ឈិមំ កថំ កហី”តិ។

តត្ថ បសន្នន្តិ បសន្នកាទំ សោមនស្សប្បត្តំ។ យស្សាយន្តិ, សម្ម ខេមក, យស្ស អយំ អម្ហាកំ បោក្ខរណី ភរុតិហំសសហស្សេហិ បុណ្ណា តិដ្ឋតិ។ កថំ រុចិមញ្ញាតន្តិ ឥទំ សន្តេ ត្វំ ទោមំ រុចិតំ បិយទស្សនតំ ហំសានំ មញ្ញាតំ ឯតំ កោតិសង្ឃេហិ ឧកិណ្ណា និមជ្ឈិមន្តិ តេន មជ្ឈំ តេន កតិដ្ឋំ ឧត្តមំ ហំសរាជានំ កថំ បាសហេត្វា ឧបាគមិ កថំ កហិស្សីតិ។

សោ តស្ស កថេន្តោ អាហ –

១២៨។

“អជ្ជ មេ សត្តមា រត្តិ, អទនាតិ ឧបាសតោ;

បទេមនស្ស អត្ថេយំ, អប្បមត្តា ឈងស្សិតោ។

១២៩។

“អថស្ស បនមន្តក្លិ, ថរេតា អនេកសតំ;

តត្វាហំ ឧនហិំ បាបំ, ឥទំ តំ និមមក្កហិ”ន្តិ។

តត្ថ អនាតីតិ អាហារាតិ, កោថរក្កហលង្កាតីតិ អេត្វា, អយមេថ ថា បាសោ។ ឧបាសតោតិ ឧបកណ្ណត្តស្ស។ បនន្តិ កោថរក្ខមិយំ អក្គន្តបនំ។ ឈងស្សិតោតិ ថាវិបជ្ជោរ តិស្សិតោ ហុត្វា។ អថស្សាតិ អថ លទ្ធេ និថេស ឧតស្ស អនេកសតំ ថរន្តស្ស បនំ អន្តក្លិ។ ឥទំ តន្តិ ឥទំ អក្កហិន្តិ សន្តំ កហិតោបាយំ អាទិក្លិ។

តំ សុត្វា រាជា “អយំ ទ្វារេ ឋត្វា បដិច្ឆន្នត្តាបិ ឆាតជ្ជស្សចាគាយតំ បដិច្ឆេសិ, ញាតិបិ ឥមំ ឥកេយច កញ្ហិត្តិ ចរតិ, កិំ នុ ខោ ឥមស្ស ការណ”ន្តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១៦៣។

“លុទ្ធ ចេទ្ធ ញាយេ សគុណា, អថ ឥណេកាតិ កាសសិ;

ចិត្តំ ន តេ វិបរិយត្តំ, អជ្ជ កិំ ន ខឹកិសសី”តិ។

តត្ថ វិបរិយត្តន្តិ វិបល្លត្ថំ។ អជ្ជ កិំ ន ខឹកិសសីតិ ឥទាហុ កិំ ន ចិន្តេសិ, កិំ ញាតកេ គហេត្វា អញ្ញស្ស ទាតុកាមោ ហុត្វា ចិន្តេសីតិ បុច្ឆតិ។

តទា លុទ្ធោ “ន មេ, ទេវ, ចិត្តំ វិបល្លត្ថំ, នាបិ អហំ ញាតកេ អញ្ញស្ស ទាតុកាមោ, អបិច មេ បត យសា ឱហិតោ ឋានេ ឥណោច ទាតព្វា”តិ អាទិ ទេវានំ អាហ –

១៦៤។

“យស្ស លោហិតកា តាលិ, តបនីយតិកា សុភា;

ក្ដំ សំហន្ទា ពិន្ទន្តិ, សោ មេ ទាតព្វំ កណ្ហាបិ”។

១៦៥។

“អច្ឆាយំ កស្សកោ បក្ខិ, អថទ្ធោ ចន្ទ្រយាតុកំ;

អរិយំ ព្រាហ្មណោ អដ្ឋាសិ, ឥណេន្តោ យាតុសិ កិរ”ន្តិ។

តត្ថ លោហិតកាតិ រត្តវណ្ណា។ លិតាតិ រាជិយោ។ ក្ដំ សំហន្ទាតិ ក្ដំ អាហន្ទ្រ។ ញាណំ ទុត្ត ហោតិ – មហារាជ, យស្សតា រត្តសុវណ្ណសប្បដិកាកា តិស្សោ លោហិតកា រាជិយោ កិញ្ចិ បរិក្ខិបិត្វា ក្ដំ អាហន្ទ្រ ពិន្ទន្តិ, សោ ឥណេន យយ ទាតព្វំ កណ្ហាបិតោតិ។

កស្សទោតិ បរិសុទ្ធោ បកាសយន្តោ អាតុរត្ថិ កិលិតំ ទ្រក្លិតំ អដ្ឋាសីតិ។

អថ ឆតវេជ្ជស្ស ពន្ធកាចំ ជាត្វា តិចត្តិត្វា ឲតំ សយស្សានេសត្វា យយាកយតកានេល ច បច្ចក្ខយតំ គត្វា អាកាសេនេឃេច យឃា សទ្ធិំ យឆុរបជិសត្វានំ គត្វា យតុស្សកាសាឃ ឆតវេជ្ជស្ស ក្យហំ គតេឆន្តោ អដ្ឋាសិ, យយ ហឆឃំ យុក្យំ គត្វា បុត ឲតស្សេច បុរេតា អដ្ឋាសិ។ អថាហំ, ឆេច, សុយុលស្ស សុកាសិតំ សុត្វា បសត្តចិត្តោ ឆតវេជ្ជំ ចិស្សេជ្ជេសិ, ញ្ញតិ ឆតវេជ្ជស្ស បិរេតា ទេយាគ្លោ, ញ្ញេយ ហំេស អាឆាឃ យយ ញ្ញឆាកយតញ្ញា សុយុលេតច គតត្តិ។ ឲចំ សោ សុយុលស្ស ក្យហកធំ គតេឆសិ។ តំ សុត្វា រាឌា សុយុលស្ស ឆយូកធំ សោតុកាសោ អតេហាសិ។ លុទ្ធបុត្តស្ស សក្កានំ គេនោត្តស្សេច ស្វទិយោ អត្តុជ្ជតោ, ជីបិ បដ្ឋលិតា, ពហុ លត្តិឃាឆយោ សត្តិបតិតា, ទេលយា ឆេជីបិ ចិចិឆតាដកបរិចារា រត្តោ្ឌ ឆក្លិហបស្ស តិសិជិ។ តស្មិំ លលោ រាឌា សុយុលំ គថាបេតុកាសេយា កាថយាហ –

១១បំ។

“អថ កិ ជាតិ សុយុល, ហត្ថំ សិហច្ច តិដ្ឋសិ;

អត្ថុ ទេយ បរិសំ បេត្តា, កឃា កីតេតា ត កាសសិ”តិ។

តត្ថ ហត្ថំ សិហច្ចាតិ យឆុរកេឆា កិរ ត្វំ, អថ កស្មា ញ្ញជាតិ យុលំ បិឆាឃ តិដ្ឋសិ។ អត្ថុតិ កត្ថំ។ កឃា កីតេតាតិ បរិសសារជ្ជកយេត កីតេតា ហុត្វា។

តំ សុត្វា សុយុលោ អកីតកាចំ ឆេស្សន្តោ កាថយាហ –

១១ឆំ។

“តាហំ កាសិបតិ កីតេតា, ឆ្លកឃ្យាបរិសំ តថ;

តាហំ កឃា ត កាសិស្សំ, ចាគ្យំ អត្ថស្មិំ តាជិេស”តិ។

តត្ថ តាជិេសតិ អបិច លោ បត តថាគ្មេប អត្ថេ ជ្ជបេន្តេ ចាគ្យំ កាសិស្សាមីតិ ចឆតោកាសំ ឆ្លេលិកេត្តោ តិសិត្តោមីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា រាឌា តស្ស កធំ ចឆ្ឆុកាយតាឃ បរិហាសំ គេរោន្តោ អាហ –

១៣០៍

“ត ទេ អកិយទំ បទេយ្យ, ត ទទេឆ តបិ បត្តិទេព;

តាយ្យ ចយ៉ុច គឹជំ ចា, ចយ៉ិទេត ច ឆត្រុក្កទេហ៍

១៣១៍

“ត ហិទញ្ញា ឃុចណ្ហុ ចា, តពទំ ចា ឃុយាបិតំ;

ឍកិល្ហុបទិល៌ ត្រុក្កុ, ឥឡហយដ្ឋាលទេពាដ្ឋក៌;

ឃត្ត បចិទេដ្ឋា ឃុយុល, កាឃិតន្តុំ ត កាឃឃឹ”តិ៍

តត្ត អកិយទន្តិ ទក្ខលត្តាឃ បទិចាទេទត្តា ជិតំ អាចុឈហត្តំ បទិឃំ ទេត ត បឃ្យ្យាយិ៍ តាឃ្យ្យាតិ ឲត្ត អឃ្យ្យាតិ តិបិតយត្តំ៍ ចយ្ចុត្តិ ឃទបទិត្តាលាចយ៉ុ៍ គឹជត្តិ គឹជំ ចាជិពបិលិខិ ចុទ្ធុតិ៍ ចាជិពបិលហត្តាបិ ទេត ឃត្តិទេព តត្តិតិ ជឹទេបតិ៍ ចយ៉ិទេតតិ ចយ្ចុឃត្រុទេដ្ឋ៍ ត ហិទញ្ញាតិ ឃំ តិឃ្យ្យាឃ ត កាឃឃិ, តំ ហិទញ្ញាយ្យិ ទេត ត បឃ្យ្យាយិ៍

ឲចំ ទញ្ញា “គិ ទេត អកាឃតពាទលា”ត្តិ ចុទត្ត តំ ពទេឆទត្តា អាហ –

១៣២៍

“ត ទេយ អកិយទេទតទេត្តា, តពទេត ឆទេតត ចា;

អបទេឆត បធិ ឃាយ, អត្តលិទេក្លចទា យឃំ៍

១៣៣៍

“សុតា ច បណ្ឌិតា ត្យម្ហា, និបុណា ចត្ថចិន្តកា;

ភាសេយត្ថចតិ ចាធំ, សន្ធេ ចស្ស បតិដ្ឋិតោ។

១៣៣។

“កិច្ចា តុម្ហាអសន្ធស្ស, អតទិឃស្ស ពទិស្សតិ;

មុសាចាឌិស្ស លុទ្ធស្ស, កហិតមេវ សុភាសិត”ន្តិ។

តត្ថ អភិសម្ភេតាតិ អារក្ខបរិចារេនេត អនេត្វាតិ ឲ្យេតេត មម កិច្ចំ តត្ថំ។ កស្មា? យស្មា អបចេត ត្យម្ហាឌំសាតំ អមេក្កេត បធំ មាបេត្វា យាម, អាកាសចារិនោ មយន្តិ។ បណ្ឌិតា ត្យម្ហាតិ បណ្ឌិតាតិ តយា សុតាម្ហា, តេនេច ការណេត អម្ហាកំ សន្តិកា ឥមំ ឧបាគ្យការេមោ កិរ នោ កាហាមេសិ។ សន្ធេ ចស្សាតិ សចេ បត ត្វំ សន្ធេ បតិដ្ឋិតោ អស្ស, អត្ថចតិ ការណនិស្សិតំ ចាធំ ភាសេយ្យាម។ អសន្ធស្សាតិ ចនីសន្ធុរហិតស្ស តច សុភាសិតំ មុល្លស្ស ឥន្តុស្វធិ ចិម កំ ពទិស្សតិ។

តំ សុត្វា រាជា “កស្មា មំ មុសាចាឌី អតទិមេឃាតិ ចទេសិ, កំ មយា កត”ន្តិ អាហ។ អថ នំ សុមុខោ “តេត ហិ, មហារាជ, សុណាហី”តិ ចត្វា អាហ –

១៣៤។

“តំ ត្រោហ្វណាតំ ចចតា, ខ្លមំ រេលមមការេមិ;

អភយន្នោ តយា ឈុដ្ឋំ, ខ្លមាមេយា ឥសសា ឌិសា។

១៣៥។

“ខ្លកឃ្យាតេ រេបក្ខរហិំ, ចិបេ្យសន្តោឌកំ សុចិំ;

បហូតំ ចាឌតំ តត្ថ, អហិំសា ចេត្ថ បក្ខិនំ។

១៣៧។

“ឥទំ សុត្វាន និគ្ឃោសំ, អាគតាយ្យាចត្តិកេ;

តេ តេ ជន្តូ បវិសេន, ឥតំ តេ ការិតំ មយា។

១៣៨។

“មយាចាហំ បុរក្ខត្វា, ឥទ្ធានលោកញ្ញា បិបគំ;

ចេការន្តិមតិក្កម្ម, អមាតំ ចេបបជ្ជតី”តិ។

តត្ថ តត្តិ ត្វំ។ ទេមន្តិ ឧចិតាយិកំ បេរិក្ខារេហិ។ ឃុដ្ឋន្តិ ចតូសុ គេហ្សុ ឆត្វា ឃោសាបិតំ។ ទសនាតិ ឥយាសុ ទសនា ឋិតាសុ ឋិសាសុ តយា អភយំ ឃុដ្ឋំ។ ឧគយ្យាតិ ឧគារេហត្វា អាគតានំ សន្តិកា។ បហុតំ ចាទភន្តិ បហុតញ្ញា បតុមបុប្ផសាលិអាទិកំ អទនំ។ ឥទំ សុត្វានាតិ តេមំ តំ បេរិក្ខារេហិ ឧគារេហត្វា អាគតានំ សន្តិកា ឥទំ អភយំ សុត្វា តចត្តិកេ តច សមីបេ តយា ការិតបេរិក្ខារេហិ អាគតាយ្យាតិ អតេត្វា។ តេ តេតិ តេ មយំ តច បវិសេន ជន្តូ។ បុរក្ខត្វាតិ បុរេតោ គត្វា។ ឥទ្ធានលោកន្តិ ឥទ្ធានសន្តានំ បិបគំ លោកំ។ ចេការន្តិន្តិ ចេភយំ ទេវលោកេ ច មនុស្សលោកេ ច បដិសន្ធិ ឥទេ បិបទេម្ហ បុរេតោ គត្វា ចរន្តោ បុក្កលោ សុគតិបដិសន្ធិ អតិក្កមិត្វា អមាតំ និរយំ ចេបបជ្ជតីតិ។

ឯវំ បរិសមជ្ឈេ ឧឆ រាជានំ លជ្ជាបេសិ។ អថ តំ រាជា “ភាតំ, សុមុខ, តុមេហ្សារេត្វា មំ ឯកានិតុការោយ គហ្សាបេសិ, បណ្ឌិតកាចំ បន តេថា សុត្វា សុការិតំ សោតុការោយ គហ្សាបេសី”ន្តិ បការេន្តោ អាហ –

១៣៩។

“ភាតរព្យាម សុមុខ, តបិ លោកាច មក្កហិ;

សុតា ច បណ្ឌិតាត្យត្ថ, និបុណា អត្ថចិន្តកា។

១៤០។

“អបេ្យវត្ថវតី វាដំ, ញ្ញាហទេយ្យ ឋ្ពសាកតា;

តថា តំ សម្ម នេសាទោ, វុត្តោ សុបុរ យក្ខិំ”តិ៍

តត្ថ នាបរជ្ឈាយាតិ យាវទេវត្ថា អបរជ្ឈិតិ នាយ, យថំ ន យាវទេយ៍ វេលិកាយ យក្ខិត្តិ យំសំ លាភិត្វការេយា ហុត្វា វេលិកាយ ត្វេយ្យនាបំ អក្ខិ៍ បលិ្លតាព្យត្ថាតិ បលិ្លតាតិ សុតា អត្ថ៍ អត្ថចិត្តកាតិ បដិច្ឆន្នាតំ អត្ថាតំ ចិត្តកា៍ អត្ថវតិត្តិ ការណតិស្សិតំ៍ តថាតិ តេន ការណេន៍ វុត្តោតិ យថា វុត្តោ ហុត្វា៍ សុបុរ, យក្ខីតិ, សុបុរាតិ អាលបតិ, យ-ការោ បទសន្ធិករោ៍ អក្ខីតិ ឆម្មំ នេសតំ ត្វេយ្យាកលិ្យា

តំ សុត្វា សុបុរោ “សុភាសិតំ នេវាត្វការេយន អយុត្តំ តេ គតំ, យថាទោជា”តិ វត្វា អាហ –

១៥៨

“នេច ភីតា កាយិបតិ, ឆ្ចហីតស្ហុ ជីវិតេ;

ភាវេយត្វវតិ វាដំ, នយ្យត្វា កាលបរិយាយំ

១៥៩

“យោ យិពោន យិកំ ហត្ថិ, បក្ខិ វា បន បក្ខិនា;

សុតេន វា សុតំ កិញ្ញា, កិំ អនរិយតរំ តតោ

១៦០

“យោ វារិយរុជំ ភាវេ, អនរិយធម្មវស្សិតោ;

ឆ្ចភោ យោ ធំសតេ វេលិកា, ឋ្ពធ ឆេច បរត្ថ វ៍

១៣៧។

“ន មជ្ជេថ យសំ បត្តោ, ន ព្យាធេ បត្តសំសយំ;

វាយមេថេវ កិច្ចេសុ, សំវរេ វិវរានិ ច។

១៣៨។

“យេ វុឌ្ឍា អព្ភតិក្កន្តា, សម្បត្តា កាលបរិយាយំ;

ឥធ ធម្មំ ចរិត្វាន, ឯវំតេ តិទិវំ គតា។

១៣៩។

“ឥទំ សុត្វា កាសិបតិ, ធម្មមត្តនិ បិលលយ;

ធតរដ្ឋញ្ច មុញ្ចាហិ, ហំសានំ បវរុត្តម”ន្តិ។

តត្ថ ឧបនីតស្មិន្តិ មរណសន្តិកំ ឧបនីតេ។ កាលបរិយាយន្តិ មរណកាលវារំ សម្បត្តា សមានា ន ភាសិស្សាម។ ន ហិ ធម្មិកំ ជានិត្វា មរណភយេន តជ្ជេត្វា ធម្មំ សុណន្តិ, អយុត្តំ តេ កតន្តិ។ មិនេកាតិ សុដ្ឋុ និក្ខាបិតេន ឧបកមិកេន។ ហន្តីតិ ហនតិ។ បក្កនាតិ ឧបកបក្កនា។ សុតេនាតិ ពេយំ និព្ភយន្តិ វិស្សុតេន ឧបកមិកបក្ខសខេសេន បត្យសនេន។ សុតន្តិ “បណ្ឌិតោ ជិតបកវី”តិ ឯវំ សុតំ ធម្មិកំ។ កិត្យាតិ “ធម្មំ នោមស្សាមី”តិ បិសជាន្តេនេន នោមា កិណោយ្យ ហិនោមយ្យ ជានធេយ្យ។ តនោតិ តេសំ កិរិយតោ ឧត្តរិ អញ្ញំ អនរិយតរំ នាម កិមត្ថិ។

អរិយវុតន្តិ មុខេន អរិយវចនំ សុន្ទរវចនំ ភាសតិ។ អនរិយធម្មវស្សិតោតិ កាយេន អនរិយធម្មំ អវស្សិតោ។ ឧភោតិ ទេវលោកា ច មនុស្សលោកា ចាតិ ឧភយម្ហា។ ឥធ ចេវាតិ ឥធ ឧប្បន្នោបិ បរត្ថ ឧប្បន្នោបិ ឯវរូបោ ទ្វីហិ សុគតិលោកេហិ ធំសិត្វា និរយេវ ឧបបជ្ជតិ។ បត្តសំសយន្តិ ជីវិតសំសយមាបន្នម្បិ ទុក្ខំ បត្វា ន កិលមេយ្យ។ សំវរេ វិវរានិ ចាតិ អត្តនោ ឆិទ្ទានិ ទ្វារានិ សំវរេយ្យ បិទហេយ្យ។ វុឌ្ឍាតិ គុណវុឌ្ឍា បណ្ឌិតា។ អព្ភតិក្កន្តាតិ ឥមំ មនុស្សលោកំ អតិក្កន្តា។ កាលបរិយាយន្តិ មរណកាលបរិយាយំ បត្តា ហុត្វា។ ឯវំតេតិ ឯវំ ឯតេ។ ឥទន្តិ ឥទំ មយា វុត្តំ អត្តនិស្សិតំ វចនំ។ ធម្មន្តិ បវេណិយធម្មម្បិ សុចរិតធម្មម្បិ។

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪓᪗᪨

“ᩋᩣᩉᩁᨶ᩠ᨲᩩᨴᨠᩴ ᨷᨩ᩠ᨩᩴ, ᩋᩣᩈᨶᨬ᩠ᨧ ᨾᩉᩣᩁᩉᩴ;

ᨷᨬ᩠ᨩᩁᨲᩮᩣ ᨷᨾᩮᩣᨠ᩠ᨡᩣᨾᩥ, ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨿᩈᩔᩥᨶᩴ᪨

᪑᪓᪘᪨

“ᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᩮᨶᩣᨷᨲᩥᩴ ᨵᩦᩁᩴ, ᨶᩥᨷᩩᨱᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨧᩥᨶ᩠ᨲᨠᩴ;

ᨿᩮᩣ ᩈᩩᨡᩮ ᩈᩩᨡᩥᨲᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣ᪨

᪑᪓᪙᪨

“ᩑᨴᩥᩈᩮᩣ ᨡᩮᩣ ᩋᩁᩉᨲᩥ, ᨷᩥᨱ᩠ᨯᨾᩈ᩠ᨶᩣᨲᩩ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨶᩮᩣ;

ᨿᨳᩣᨿᩴ ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ, ᨷᩣᨱᩈᩣᨵᩣᩁᨱᩮᩣ ᩈᨡᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨴᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨴᨵᩮᩣᩅᨶᩴ᪨ ᨷᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩣᨴᨻ᩠ᨽᨬ᩠ᨩᨶᩴ᪨ ᩈᩩᨡᩮᨲᩥ ᩈᩩᨡᨾᩥᩔᨲᩥ᪨

ᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᩋᩣᩈᨶᩣᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩴ ᨣᨶ᩠ᨵᩮᩣᨴᨠᩮᨶ ᨷᩣᨴᩮ ᨵᩮᩣᩅᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲᨷᩣᨠᩮᨶ ᨲᩮᩃᩮᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᨬ᩠ᨩᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪔᪐᪨

“ᨷᩦᨮᨬ᩠ᨧ ᩈᨻ᩠ᨻᩈᩮᩣᩅᨱ᩠ᨱᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨷᩣᨴᩴ ᨾᨶᩮᩣᩁᨾᩴ;

យដ្ឋំ កាសិកវត្ថំ, ឆតទេដ្ឋា ឧបាធិសិ។

១៩០។

“កោដ្ឋញ្ញា សត្តហោចណ្ណំ, ចេយ្យញ្ញបរិសិត្តិតំ;

ស្វយុតោ អញ្ញៀបចេក្កិ, ឆតទេ ស្សុតត្តរា។

១៩១។

“តេនំ កញ្ញាតបត្តហិ, បុត្តុ អាគាយ កាសិយោ;

ហំសាតិ អភិហារេយ្យ, អគ្គិរេញ្ញា បចាសិត”ន្តិ។

តត្ថ យដ្ឋន្តិ ករណបរិភណ្ឌិតំ។ កាសិកវត្ថន្តិ កាសិកចេត្តន អត្ថតំ។ កោដ្ឋន្តិ យញ្ញេសំលិត្តំ។ ចេយ្យញ្ញបរិសិត្តិតន្តិ ឈញ្ញប្បបរិសិត្តិតំ យក្ខលតិចេស អគ្គយហេសិយា តិសិត្តបឹដំ។ កញ្ញាតបត្តហីតិ សុវណ្ណកាដតេហិ។ បុត្តុតិ តាហុ ជតា។ កាសិយោតិ កាសិរដ្ឋវាសិតោ។ អភិហារេយ្យន្តិ ឧបតារេយ្យំ។ អគ្គិរេញ្ញា បចាសិតន្តិ អដ្ឋសតបលសុវណ្ណបាតិបរិក្ខិត្តំ ហំសរេញ្ញា បណ្ណាការត្ថាយ កាសិរញ្ញា បេសិតំ តាគ្គិរសកោដតំ។

ឯវំ ឧបនីតេ បន តស្មិំ កាសិរាជា តេសំ សយ្យគ្គហត្ថំ សយំ សុវណ្ណបាតិំ គហេត្វា ឧបនាមេសិ។ តេ តទា យក្ខលិខេ លោភិត្វា យក្ខរោកញ្ញា បិចិសុ។ អថ យហាសត្តោ រញ្ញោ អភិហារញ្ញា បសាកញ្ញា ទិស្វា បដិសន្ថារយកាសិ។ តយត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៩២។

“ទិស្វា អភិហដំ អគ្គំ, កាសិរាជេន បេសិតំ;

កុសលោ ខត្តធម្មានំ, តតោ បុច្ឆិ អនន្តរា។

១៩៣។

“កច្ចិន្នុ ភោតោ កុសលំ, កច្ចិ ភោតោ អនាមយំ;

កច្ចិ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសសិ។

១៩២។

“កុសលញ្ចេវ មេ ហំស, អថោ ហំស អនាមយំ;

អថោ រដ្ឋមិទំ ផីតំ, ធម្មេន មនុសាសហំ។

១៩៣។

“កច្ចិ ភោតោ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;

កច្ចិ ច តេ តវត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ។

១៩៤។

“អថោបិ មេ អមច្ចេសុ, ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជតិ;

អថោបិ តេ មមត្ថេសុ, នាវកង្ខន្តិ ជីវិតំ។

១៩៥។

“កច្ចិ តេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;

បុត្តរូបយសូបេតា, តវ ឆន្ទវសានុគា។

១៨៩។

“អថោ មេ សាទិសី ភរិយា, អស្សវា បិយភាណិនី;

បុត្តរូបយសូបេតា, មម ឆន្ទវសានុគា។

១៩០។

“កច្ចិ រដ្ឋំ អនុប្បីឡំ, អកុតោចិឧបទ្ទវំ;

អសាហសេន ធម្មេន, សមេន អនុសាសសិ។

១៩១។

“អថោ រដ្ឋំ អនុប្បីឡំ, អកុតោចិឧបទ្ទវំ;

អសាហសេន ធម្មេន, សមេន អនុសាសហំ។

១៩២។

“កច្ចិ សន្តោ អបចិតា, អសន្តោ បរិវជ្ជិតា;

នោ ចេ ធម្មំ និរំកត្វា, អធម្មមនុវត្តសិ។

១៩៣។

“សន្តោ ច មេ អបចិតា, អសន្តោ បរិវជ្ជិតា;

ធម្មមេវានុវត្តាមិ, អធម្មោ មេ និរំកតោ។

១៥៣។

“កច្ចិ នានាគតំ ទីឃំ, សមវេក្ខសិ ខត្តិយ;

កច្ចិមត្តោ មទនីយេ, បរលោកំ ន សន្តសិ។

១៥៤។

“នាហំ អនាគតំ ទីឃំ, សមវេក្ខាមិ បក្ខិម;

ឋិតោ ទសសុ ធម្មេសុ, បរលោកំ ន សន្តសេ។

១៥៥។

“ទានំ សីលំ បរិច្ចាគំ, អជ្ជវំ មទ្ទវំ តបំ;

អក្កោធំ អវិហិំសញ្ច, ខន្តិញ្ច អវិរោធនំ។

១៥៥។

“ឥច្ចេតេ កុសលេ ធម្មេ, ឋិតេ បស្សាមិ អត្តនិ;

តតោ មេ ជាយតេ បីតិ, សោមនស្សញ្ចនប្បកំ។

១៥៧។

“សុយុតោ ច អវិនេត្វា, ចិរស្សំ ឋន្ធំ កិរំ;

កាចនោរយត្ញាយ, អម្ហាកាយំ ចិហក្ខេយា៑

១៤៩៑

“ខេសា ក្បេទ្ធា ឋទ្សំ ចាចំ, តិដ្ឋានេវិ អខេឃាតិខេសា;

ឃាតខេម្ហុ ត ចិន្ជត្តិ, តឃិឩំ បញ្ញាចតាយិចា”តិ៑

ពត្ថ ជិម្ហាតិ តំ ធាហុំ អក្កបិឝខេកាឌត់ ជិម្ហា៑ ខេបសិតត្តិ អាហទាខេបត្វា ប្អបតីតំ៑ លត្តធម្មាតត្តិ បឈយកាខេលាឃ្ម បជឹរត្ថាខេធម្មាត់៑ ពខេពា បុដ្ឋិ អឥត្តទាតិ ពម្ហិ កាខេល “កដ្ឋិ តុ, ខេកាខេពា”តិ អត្យបជិបិជិឃា បុដ្ឋិ៑ ពា បខេតពា ៤ កាឆា ខេហដ្ឋា ចុត្តត្វាខេឃច៑ អត្យប្បីឮអត្តិ កដ្ឋិ ទដ្ឋចាសិខេតា ឃខេត្ត ប្ឆ្ឆំ ចិឃ ត ប៊ីឮ៤សីតិ បុច្ឆតិ៑ អក្បខេពាធិប្អបទ្ឋចត្តិ ក្បខេពាធិ អត្យបទ្ឋចំ៑ ឆខេម្ធត រខេយត យត្យរាយសីតិ កដ្ឋិ ពច ទដ្ឋិ ឆខេម្ធត រខេយត អត្យរាយរិ៑ រខេត្តាតិ សីលិជិក្បលាល់ឃ្មត្តា របប្បុទិរា៑ តិទំកត្វាតិ លខេដ្ឋត្វា៑ តាតាកាតំ ជីឈត្តិ អតាកាតំ អត្តខេតា ឌីចិពបចត្តិ “កដ្ឋិ ជីឈ”ត្តិ ត រយខេចក្លូសិ, អាឃ្មរច្ឆាទាត់ បរិត្តកាចំ ឌាតាសីតិ បុច្ឆតិ៑ យឥតិខេឃតិ យឌាខេហ ទ្វបិជិអាខេម្ធលា៑ ត រត្តសីតិ ត កាឃសិ៑ ខ្លាឩំ ចុត្តំ ខេហាតិ – កដ្ឋិ ទ្វបិជិស្ម កាយក្បខេលាស្ម អយខេត្តា អប្បយខេត្តា ហុត្វា ឌាតាជិត់ ក្បរលិត់ កពត្តា បរខេលិក់ ត កាឃសីតិ៑

ឌរឃ្មតិ ឌរស្ម ទាឌឆខេម្ធហ្ម៑ ឌាតាជិស្ម ឌរចត្តកា ខេចពតា ឌាត់, បញ្ចសីលឌរសីលិតិ សីលំ, ខេឌឃ្យឆម្ធខាខេកា បរិច្ចខេកា, ប្អទុកាខេចា អជ្ជចំ, យុទុកាខេចា យទ្ឋចំ, ប្អខេបិរឆកយុំ ពខេបិ, ខេយត្តាបុញ្ញកាខេកា អខេក្កាខេធា, ករុណាបុញ្ញកាខេកា អចិហិរា, អធិចារតា លត្តិ, អចិខេទាខេធា អចិខេទាធត់៑ អចិខេត្តត្វាតិ យយ ខ្លាយំ ក្បលាលយប្បត្តិ អចិខេត្តត្វា៑ កាចខេចារត្តិ ចិត្តខេចារំ៑ អតញ្ញាឃាតិ អឌាតិត្វា៑ អម្ហាកញ្ញា ចិត្តខេចាខេរា តាយ តត្វិ, ឃខេយរ ឌាខេតឃ្យ, តំ អឌាតិត្វាច ឋទ្សំ កក្លូឮអំ កិទំ ចិឃ្សខេជ្ជសិ៑ អខេឃាតិខេរាតិ អត្យបិខេឃត៑ ឃាតខេម្ហុតិ ឃាតិ ចឌ្ឈាតិ អខេយញ្ញ ត ចិជ្ជត្តិ, តាតិ ចឥតិ៑ តឃិឥត្តិ ពម្ហាឃ្ម ខ្លាឩំ ចឥត់ បញ្ញាចតំ ខ្លាច ត ខេហាតិ, ខេពខេតរ យយ ត បណ្ឌិខេតា ចិឃ ប្អបដ្ឋាតិ៑

តំ ឃ្មត្វា ឃ្មយុខេលា “យឃា ក្បលាលយប្បខេត្តាច ទាឌា អបរាធិខេតា, ខេសា ខេយ ក្បខេទ្ធា, ពយាខេបឃ្យាយិ ត”ត្តិ ចិខេត្តត្វា អាហ –

១៥០៑

“អត្វិ ខេយ តំ អតិរាទំ, ខេចខេកាត យត្យឌាធិប;

ຘຕຣເຏ຺ຐ ຈ ພທ຺ຘສ຺ມິໍ, ທຸກ຺ຂໍ ເອວ ວິປຸລໍ ອຫຸ.

໑໕໖.

“ຕ຺ວໍ ໂນ ປິຕາວ ປຸຕ຺ຕານໍ, ຠູຕານໍ ຘຣຓີຣິວ;

ອສ຺ມາກໍ ອຘິປນ຺ນານໍ, ຂມສ຺ສຸ ຣາຊກຸຎ຺ຊຣາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຕິສາຣຕ຺ຕິ ປກ຺ກລິຕໍ. ເຈເຕາຕາຕິ ອຫໍ ເອຕໍ ກມ຺ມໍ ກເຣາເນ຺ຕາ ເຈເຕາຕ ສຫສາ ກເຣສິໍ. ທຸກ຺ຂ຺ຕິ ເຈຕສິກໍ ທຸກ຺ຂໍ ເອວ ວິປຸລໍ ອເຫາສິ, ຕສ຺ມາ ເກາທເຈເຕາຕ ຍໍ ຍທາ ວຸຕ຺ຕໍ, ຕໍ ເວ ຂເມຖ, ມຫາຣາຊາຕິ. ປຸຕ຺ຕານນ຺ຕິ ຕ຺ວໍ ອມ຺ຫາກໍ ປຸຕ຺ຕານໍ ປິຕາ ວິຍ. ຘຣຓີຣິວາຕິ ປຖວີຠູຕານໍ ປຕິຏ຺ຐາ ປຖວີ ວິຍ ຕ຺ວໍ ອມ຺ຫາກໍ ອວສ຺ສເຍາ. ອຘິປນ຺ນານນ຺ຕິ ເທາເສນ ອປຣາເຘນ ອຊ຺ຌາເຕ຺ຖຕານໍ ຂມສ຺ສູຕິ ວຕ຺ວາ ເສາ ອາສນາ ສຸວຓ຺ຓວຓ຺ຓປກ຺ເຂຫິ ອຍ຺ຊລິໍ ກຕ຺ວາ ອາຫ.

ອຖ ຕໍ ຣາຊາ ອາລິງ຺ຄິຕ຺ວາ ອາທາຍ ສຸວຓ຺ຓປີເຐ ນິສີທາເປຕ຺ວາ ອຕ຺ຖຍເທສໍ ປຕິກ຺ກຫ຺ຍຕ຺ວາ ອາຫ –

໑໕໗.

“ເອຕໍ ເຕ ອນຸໂມທາມ, ຍໍ ຠາວໍ ນ ນິຄູຫສິ;

ຂິລໍ ປຠິນ຺ທສິ ປກ຺ຂິ, ອຸຊຸເກາສິ ວິຫງ຺ຄມາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອນຸໂມທາມາຕິ ເອຕໍ ເຕ ເທາສໍ ຂມາມ. ຍນ຺ຕິ ຍສ຺ມາ ຕ຺ວໍ ອຕ຺ຕເນາ ຈິຕ຺ຕປຕິຈ຺ຉນ຺ນຠາວໍ ນ ນິຄູຫສິ. ຂິລນ຺ຕິ ຈິຕ຺ຕຂິລໍ ຈິຕ຺ຕຖທ຺ທິຍໍ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ປນ ວຕ຺ວາ ຣາຊາ ມຫາສຕ຺ຕສ຺ສ ທມ຺ມກຖາຍ ສຸມຸຂສ຺ສ ຈ ອຸຊຸພາເວ ປສີທິຕ຺ວາ “ປສນ຺ເນາສ຺ມິ ປສນ຺ນາກາເຣນ ກາຍເທາສາ”ຕິ ອຸຊຸກຕ຺ຖຍິ ເຕສໍ ອຕ຺ຕເນາ ຣຊ຺ຊສິຣິໍ ນິຍ຺ຍາເທນ຺ເຕາ ອາຫ –

໑໕໘.

“ຍໍ ກິຍ຺ຈິ ຣຕນໍ ອຕ຺ຖິ, ກາສິຣາຊນິເວສເນ;

រដ្ឋំ ខាទតុបញ្ហា, បុត្តា ទេវញ្ញូទិយា ពាហុ៎

១៥៣៎

“យលនេយា សច្ចបុត្តា ច, ចត្តុរាំ ហរិចក្ខុតិ;

អជិតំ ចត្តុកណ្ហញ្ញា, សេហាំ កាញ្ញអាយសំ ពាហុំ;

ឲតំ ចចាយិ ទេចា ចិត្តុំ, ឰស្សន្ទេ ចិស្សខាយិ ទេចា”តិ៎

តត្ថ បុត្តាតិ ចិច្ឆាចិច្ឆបុត្តា៎ យលនេយាតិ យលិកណ្ឌកាតិ៎ សច្ចបុត្តា ចាតិ ចក្ខុលាចចុសច្ចទេតញ្ញា អាយលកចចុបុត្តទេតញ្ញា៎ ចត្តុកត្តិ ស្សុល្យកាសិកចត្តុាតិ៎ អជិតត្តិ អជិតយិកចយុំ៎ សេហាំ កាញ្ញអាយសត្តិ តប្តសេហញ្ញា កាញ្ញអសេហញ្ញា៎ ឰស្សទត្តិ កញ្ញាតយាសេត សេតច្ឆទេត្តត សង្គិ ក្ខាចសឃោខតិកេ ពារាលសិតកទេ រជ្ជ៎

ឲចញ្ញា បត ចត្វា ភ្លេកាបិ តេ សេតច្ឆទេត្តត បុទេខត្វា រជ្ជ បជិច្ឆាទេបសិ៎ អច យហាសទេត្តា ទញ្ញា សង្គិ សល្លបត្តា អាហ –

១៥៤៎

“អច្ឆា អបចិតា ត្យយ្យា សក្កតា ច ទទេឆសក;

ឆទេប្លស្ស ចត្តុយាភាគំ, ត្វំ ទេភា អាចរិយោ កច៎

១៥៥៎

“អាចរិយ យត្យញ្ញាតា, តយា អត្យតា យយំ;

តំ បចក្ខុលទេតា កត្វា, ខាតិ បទេស្សយុទិត្តយា”តិ៎

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᨾ᩠ᨾᩔᩣᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨷᨳᨵᨾ᩠ᨾᩔ᪨ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨾ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᨻ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨲᩁᩮᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩋᨷᩥᨧ ᨴᩈᨶ᩠ᨶᩴ ᩁᩣᨩᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᨠᨳᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᩈᩩᨡᩩᨾᩔ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨧ᩠ᨧᨿᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᨠᩔ ᨠᨲᨲ᩠ᨲᩣᨷᩥ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨿ᩠ᨿᩮᩣ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨬᩣᨲᩥᨷᩥ ᨶᩮᩣ ᩋᩣᨧᩣᩁᩈᩥᨠ᩠ᨡᩣᨷᨶᩮᨶ ᩋᩣᨧᩁᩥᨿᩮᩣ ᨽᩅᩣᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨷᩔᩮᨾᩩ ᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿᩣᨲᩥ ᨷᩔᩮᨾᩩ ᩋᩁᩥᨠ᩠ᨡᨿ᪨

ᩈᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᨠᨳᩴ ᩋᨶᩩᨩᩣᨶᩥ, ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩔᨸᩥ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᨶ᩠ᨲᩔᩮᩅ ᩋᨶᩩᩃᩮᩣᨾᩴ ᨴᨭ᩠ᨮᩉᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪕᪔᪨

“ᩈᨻ᩠ᨻᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨾᨶ᩠ᨲᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨳᩣᨠᨳᩴ;

ᨠᩣᩈᩥᩁᩣᨩᩣ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ, ᩉᩴᩈᩣᨶᩴ ᨷᩅᩁᩩᨲ᩠ᨲᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᨳᩣᨠᨳᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩴ ᨲᩮᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᩴ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲᨻ᩠ᨻᨬ᩠ᨧ, ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨲᩴ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧ ᨾᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩦᨲᩥ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᩈᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨲᩮᨶ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ “ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨠᩣᩁᩮᩉᩦ”ᨲᩥ ᩒᩅᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨬ᩠ᨧᩈᩩ ᩈᩦᩃᩮᩈᩩ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩈᩥ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨽᩣᨩᨶᩮᩉᩥ ᨾᨵᩩᩃᩣᨩᨬ᩠ᨧ ᨾᨵᩩᩁᩮᩣᨴᨠᨬ᩠ᨧ ᩏᨷᨶᩣᨾᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣᩉᩣᩁᨠᩥᨧ᩠ᨧᩮ ᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᨷᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨧᨦ᩠ᨣᩮᩣᨭᨠᩮᨶ ᩈᨿᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ, ᨡᩮᨾᩣ ᨴᩮᩅᩦ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᩏᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮ ᩈᩦᩉᨷᨬ᩠ᨩᩁᩴ ᩏᨣ᩠ᨥᩣᨭᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩅᩮᩃᩣᨿ “ᨣᨧ᩠ᨨᨳ ᩈᩣᨾᩥᨶᩮᩣ”ᨲᩥ ᩅᩥᩔᨩ᩠ᨩᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪕᪕᪨

“ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨲ᩠ᨿᩣ ᩅᩥᩅᩈᩣᨶᩮ, ᩈᩪᩁᩥᨿᩩᨣ᩠ᨣᨾᨶᩴ ᨷᨲᩥ;

ᨷᩮᨠ᩠ᨡᨲᩮᩣ ᨠᩣᩈᩥᩁᩣᨩᩔ, ᨽᩅᨶᩣ ᨲᩮ ᩅᩥᨣᩣᩉᩥᩈᩩ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᨣᩣᩉᩥᩈᩩᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨴᩥᩴᩈᩩ᪨

ᨲᩮᩈᩩ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨧᨦ᩠ᨣᩮᩣᨭᨠᨲᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨠᩣᩈᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨾᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᨷ᩠ᨷᨾᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩒᩅᩣᨴᩮ ᩅᨲ᩠ᨲᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩦ”ᨲᩥ

ᩁᩣᨩᩣᨶᩴ ᩈᨾᩔᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨾᩮᩅ ᨣᨲᩮᩣ᪨ ᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᨡᩮᩣ ᨶᩅᩩᨲᩥ ᩉᩴᩈᩈᩉᩔᩣᨶᩥ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨣᩩᩉᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᨲᨲᩃᩮ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩣᨶᩥ ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩮ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩥᩅᩤᩁᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮ ᨬᩣᨲᩥᨣᨱᨸᩁᩥᩅᩩᨲᩣ ᨧᩥᨲ᩠ᨲᨠᩪᨭᨲᩃᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪈᪉᪨

"ᨲᩮ ᩋᩁᩮᩣᨣᩮ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮ, ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨶ ᨸᩁᨾᩮ ᨴᩥᨩᩮ;

ᨠᩮᨠᩣᨲᩥ ᨾᨠᩁᩩᩴ ᩉᩴᩈᩣ, ᨸᩩᨳᩩᩈᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩋᨩᩣᨿᨳ᪨

᪁᪉᪀᪨

"ᨲᩮ ᨸᨲᩦᨲᩣ ᨸᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᨶ, ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨶᩣ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨣᩣᩁᩅᩣ;

ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᨸᩁᩥᨠᩥᩁᩥᩴᩈᩩ, ᩋᨱ᩠ᨯᨩᩣ ᩃᨴ᩠ᨵᨸᨧ᩠ᨧᨿᩣ"ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨸᩁᩥᩅᩤᩁᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨧ ᨸᨶ ᨲᩮ ᩉᩴᩈᩤ "ᨠᨳᩴ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣᩈᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩᩣ"ᨲᩥ ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᩩᨡᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨾᩩᨲ᩠ᨲᨽᩣᩅᩴ ᩈᩴᨿᨾᩁᩣᨩᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ ᨠᨲᨠᨾ᩠ᨾᨬ᩠ᨧ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣ ᩉᩴᩈᨣᨱᩣ "ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩈᩮᨶᩣᨸᨲᩥ ᨧ ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᨡᩥᨲᩣ ᨶᩥᩁᩩᨣ᩠ᨣᩣ ᨧᩥᩁᩴ ᨩᩦᩅᨶ᩠ᨲᩪ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉᩴᩈᩩ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᨸᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪁᪉᪁᪨

"ᩑᩅᩴ ᨾᩥᨲ᩠ᨲᩅᨲᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᨠ᩠ᨡᩥᨱᩣ;

ᩉᩴᩈᩣ ᨿᨳᩣ ᨵᨲᩁᨭ᩠ᨮᩣ, ᨬᩣᨲᩥᩈᩘ᩠ᨥᨾᩩᨸᩣᨣᨾᩩ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᨧᩪᩊᩉᩴᩈᨩᩣᨲᨠᩮ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨳᨾᩮᩅ᪨

ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩍᨾᩴ ᨵᨾ᩠ᨾᨴᩮᩈᨶᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ "ᨶ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᩍᨴᩣᨶᩮᩅ, ᨷᩩᨻ᩠ᨻᩮᨸᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᨾᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨩᩦᩅᩥᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᨩᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩣᨲᨠᩴ ᩈᨾᩮᩣᨵᩣᨶᩮᩈᩥ "ᨲᨴᩤ ᩃᩩᨴ᩠ᨴᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ, ᨡᩮᨾᩣ ᨴᩮᩅᩦ, ᨡᩮᨾᩣ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩩᨶᩦ, ᩁᩣᨩᩣ ᩈᩣᩁᩥᨸᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᩈᩩᨾᩩᨡᩮᩣ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ, ᩈᩮᩈᨸᩁᩥᩈᩣ

ពុទ្ធបរិសា, ធតរដ្ឋហំសរាជា បន អហមេវ អហោសិ"ន្តិ។

មហាហំសជាតកវណ្ណនា ទុតិយា។

[៥៣៥] ១. សុធាភោជនជាតកវណ្ណនា

នេវ កិណាមិ នបិ វិក្កិណាមីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ ឯកំ ទានជ្ឈាសយំ ភិក្ខុំ អារព្ភ កថេសិ។ សោ កិរ សាវត្ថិយំ ឯកោ កុលបុត្តោ ហុត្វា សត្ថុ ធម្មកថំ សុត្វា បសន្នចិត្តោ បព្ពជិត្វា សីលេសុ បរិបូរការី ធុតង្គគុណសមន្នាគតោ សព្រហ្មចារីសុ បវត្តមេត្តចិត្តោ ទិវសស្ស តិក្ខត្តុំ ពុទ្ធធម្មសង្ឃុបដ្ឋានេ អប្បមត្តោ អាចារសម្បន្នោ ទានជ្ឈាសយោ អហោសិ។ សារណីយធម្មបូរកោ អត្តនា លទ្ធំ បដិគ្គាហកេសុ វិជ្ជមានេសុ ឆិន្នភត្តោ ហុត្វាបិ ទេតិយេវ, តស្មា តស្ស ទានជ្ឈាសយទានាភិរតភាវោ ភិក្ខុសង្ឃេ បាកដោ អហោសិ។ អថេកទិវសំ ភិក្ខូ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ, "អាវុសោ, អសុកោ នាម ភិក្ខុ ទានជ្ឈាសយោ ទានាភិរតោ អត្តនា លទ្ធំ បសតមត្តបានីយម្បិ លោភំ ភិន្ទិត្វា សព្រហ្មចារីនំ ទេតិ, ពោធិសត្តស្សេវស្ស អជ្ឈាសយោ"តិ។ សត្ថា តំ កថំ ទិព្ពាយ សោតធាតុយា សុត្វា គន្ធកុដិតោ និក្ខមិត្វា អាគន្ត្វា "កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា"តិ បុច្ឆិត្វា "ឥមាយ នាមា"តិ វុត្តេ "អយំ, ភិក្ខវេ, ភិក្ខុ បុព្ពេ អទានសីលោ មច្ឆរី តិណគ្គេន តេលពិន្ទុម្បិ អទាតា អហោសិ, អថ នំ អហំ ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ កត្វា ទានផលំ វណ្ណេត្វា ទានេ បតិដ្ឋាបេសិំ, សោ 'បសតមត្តំ ឧទកម្បិ លភិត្វា អទត្វា ន បិវិស្សាមី'តិ មម សន្តិកេ វរំ អគ្គហេសិ, តស្ស ផលេន ទានជ្ឈាសយោ ទានាភិរតោ ជាតោ"តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ។

អតីតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តេ រជ្ជំ ការេន្តេ ឯកោ គហបតិ អឌ្ឍោ អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោ។ អថស្ស រាជា សេដ្ឋិដ្ឋានំ អទាសិ។ សោ រាជបូជិតោ នាគរជានបទបូជិតោ ហុត្វា ឯកទិវសំ អត្តនោ សម្បត្តិំ ឱលោកេត្វា ចិន្តេសិ – "អយំ យសោ មយា អតីតភវេ នេវ និទ្ទាយន្តេន, ន កាយទុច្ចរិតាទីនិ ករោន្តេន លទ្ធោ, សុចរិតានិ បន បូរេត្វា លទ្ធោ, អនាគតេបិ មយា មម បតិដ្ឋំ កាតុំ វដ្ដតី"តិ។ សោ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា "ទេវ, មម ឃរេ អសីតិកោដិធនំ អត្ថិ, តំ គណ្ហាហី"តិ វត្វា "ន មយ្ហំ តវ ធនេនត្ថោ, ពហុំ មេ ធនំ, ឥតោបិ យទិច្ឆសិ, តំ គណ្ហាហី"តិ វុត្តេ "កិំ នុ, ទេវ, មម ធនំ ទាតុំ លភាមី"តិ អាហ។ អថ រញ្ញា "យថារុចិ ករោហី"តិ វុត្តេ ចតូសុ នគរទ្វារេសុ នគរមជ្ឈេ និវេសនទ្វារេ ចាតិ ឆ ទានសាលាយោ ការេត្វា ទេវសិកំ ឆសតសហស្សបរិច្ចាគំ ករោន្តោ មហាទានំ បវត្តេសិ។ សោ យាវជីវំ ទានំ ទត្វា "ឥទំ មម ទានវំសំ មា ឧបច្ឆិន្ទថា"តិ បុត្តំ អនុសាសិត្វា ជីវិតបរិយោសានេ សក្កោ ហុត្វា និព្ពត្តិ។ បុត្តោបិស្ស តថេវ ទានំ ទត្វា ចន្ទោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ សូរិយោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ មាតលិ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តោ បញ្ចសិខោ ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បន បុត្តោ ឆដ្ឋោ សេដ្ឋិដ្ឋានំ លទ្ធា មច្ឆរិយកោសិយោ នាម អហោសិ អសីតិកោដិវិភវោ ឯវ។ សោ "មម បិតុបិតាមហា ពាលា អហេសុំ, ទុល្លភំ សម្ភតំ ធនំ ឆឌ្ឌេសុំ, អហំ បន ធនំ រក្ខិស្សាមិ, កស្សចិ កិញ្ចិ ន ទស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា ទានសាលា វិទ្ធំសេត្វា អគ្គិនា ឈាបេត្វា ថទ្ធមច្ឆរី អហោសិ។

អថស្ស គេហទ្វារេ យាចកា សន្និបតិត្វា ពាហា បគ្គយ្ហ “មហាសេដ្ឋិ, មា អត្តនោ បិតុបិតាមហានំ ទានវំសំ នាសយិ, ទានំ ទេហី”តិ មហាសទ្ទេន បរិទេវិំសុ។ តំ សុត្វា មហាជនោ “មច្ឆរិយកោសិយេន អត្តនោ ទានវំសោ ឧបច្ឆិន្នោ”តិ តំ គរហិ។ សោ លជ្ជិតោ និវេសនទ្វារេ យាចកានំ អាគតាគតដ្ឋានំ និវារេតុំ អារក្ខំ ឋបេសិ។ តេ និប្បច្ចយា ហុត្វា បុន តស្ស គេហទ្វារំ ន ឱលោកេសុំ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ ធនមេវ សំហរតិ, នេវ អត្តនា បរិភុញ្ជតិ, ន បុត្តទារាទីនំ ទេតិ, កញ្ជិកពិលង្គទុតិយំ សកុណ្ឌកភត្តំ ភុញ្ជតិ, ថូលផលមត្តតន្តានិ ថូលវត្ថានិ និវាសេតិ, បណ្ណច្ឆត្តំ មត្ថកេ ធារេត្វា ជរគ្គោណយុត្តេន ជជ្ជររថកេន យាតិ។ ឥតិ តស្ស អសប្បុរិសស្ស តត្តកំ ធនំ សុនខេន លទ្ធនាឡិកេរំ វិយ អហោសិ។

សោ ឯកទិវសំ រាជុបដ្ឋានំ គច្ឆន្តោ “អនុសេដ្ឋិំ អាទាយ គមិស្សាមី”តិ តស្ស គេហំ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ អនុសេដ្ឋិ បុត្តធីតាទីហិ បរិវុតោ នវសប្បិបក្កមធុសក្ខរចុណ្ណេហិ សង្ខតំ បាយាសំ ភុញ្ជមានោ និសិន្នោ ហោតិ។ សោ មច្ឆរិយកោសិយំ ទិស្វា អាសនា វុដ្ឋាយ “ឯហិ, មហាសេដ្ឋិ, ឥមស្មិំ បល្លង្កេ និសីទ, បាយាសំ ភុញ្ជិស្សាមា”តិ អាហ។ តស្ស បាយាសំ ទិស្វាវ មុខេ ខេឡោ ឧប្បជ្ជិ, ភុញ្ជិតុកាមោ អហោសិ, ឯវំ បន ចិន្តេសិ – “សចាហំ ភុញ្ជិស្សាមិ, អនុសេដ្ឋិនោ មម គេហំ អាគតកាលេ សក្ការោ កាតព្វោ ភវិស្សតិ, ឯវំ មេ ធនំ នស្សិស្សតិ, ន ភុញ្ជិស្សាមី”តិ។ អថ បុនប្បុនំ យាចិយមានោបិ “ភុត្តាតិ មេ ភុត្តំ, សុហិតោម្ហី”តិ ន ឥច្ឆិ។ អនុសេដ្ឋិម្ហិ ភុញ្ជន្តេ បន ឱលោកេន្តោ មុខេ ខេឡេន បគ្ឃរន្តេន និសីទិត្វា តស្ស ភត្តកិច្ចាវសានេ តេន សទ្ធិំ រាជនិវេសនំ គន្ត្វា រាជានំ បស្សិត្វា រាជនិវេសនតោ ឱតរិត្វា អត្តនោ គេហំ អនុប្បត្តោ បាយាសតណ្ហាយ បីឡិយមានោ ចិន្តេសិ – “សចាហំ ‘បាយាសំ ភុញ្ជិតុកាមោម្ហី’តិ វក្ខាមិ, មហាជនោ ភុញ្ជិតុកាមោ ភវិស្សតិ, ពហូ តណ្ឌុលាទយោ នស្សិស្សន្តិ, ន កស្សចិ កថេស្សាមី”តិ។ សោ រត្តិន្ទិវំ បាយាសមេវ ចិន្តេន្តោ ជីវិតាទេមត្តាបិ ធននាសនកភយេន កស្សចិ អកថេត្វា បិបាសំ អធិវាសេសិ, អនុក្កមេន អធិវាសេតុំ អសក្កោន្តោ ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតោ អហោសិ។ ឯវំ សន្តេបិ ធននាសនកភយេន អកថេន្តោ អបរភាគេ ទុព្ពលោ ហុត្វា សយនំ ឧបគូហិត្វា និបជ្ជិ។

អថ នំ ភរិយា ឧបគន្ត្វា ហត្ថេន បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជមានា “កិំ តេ, សាមិ, អផាសុក”ន្តិ បុច្ឆិ។ “តវេវ សរីរេ អផាសុកំ ករោហិ, មម អផាសុកំ នត្ថី”តិ។ “សាមិ, ឧប្បណ្ឌុប្បណ្ឌុកជាតោសិ, កិំ នុ តេ កាចិ ចិន្តា អត្ថិ, ឧទាហុ រាជា តេ កុបិតោ, អទុ បុត្តេហិ អវមានោ កតោ, អថ វា បន កាចិ តណ្ហា ឧប្បន្នា”តិ? “អាម, តណ្ហា មេ ឧប្បន្នា”តិ។ “កថេហិ, សាមី”តិ? “កថេស្សាមិ, សក្ខិស្សសិ តំ រក្ខិតុ”ន្តិ។ “រក្ខិតព្ពយុត្តកា ចេ, រក្ខិស្សាមី”តិ។ ឯវម្បិ ធននាសនកភយេន កថេតុំ ន ឧស្សហិ។ តាយ បុនប្បុនំ បីឡិយមានោ កថេសិ – “ភទ្ទេ, អហំ ឯកទិវសំ អនុសេដ្ឋិំ នវសប្បិមធុសក្ខរចុណ្ណេហិ សង្ខតំ បាយាសំ ភុញ្ជន្តំ ទិស្វា តតោ បដ្ឋាយ តាទិសំ បាយាសំ ភុញ្ជិតុកាមោ ជាតោ”តិ។ “អសប្បុរិស, កិំ ត្វំ ទុគ្គតោ, សកលពារាណសិវាសីនំ បហោនកំ បាយាសំ បចិស្សាមី”តិ។ អថស្ស សីសេ ទណ្ឌេន បហារកាលោ វិយ អហោសិ។ សោ តស្សា កុជ្ឈិត្វា “ជានាមហំ តវ មហទ្ធនភាវំ, សចេ តេ កុលឃរា អាភតំ អត្ថិ, បាយាសំ បចិត្វា នាគរានំ ទេហី”តិ អាហ។ “តេន ហិ ឯកវីថិវាសីនំ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ តេ ឯតេហិ, អត្តនោ បន សន្តកំ ខាទន្តូ”តិ? “តេន ហិ ឧភតោ វីថិតោ ច សត្តសត្តឃរវាសីនំ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ តេ ឯតេហី”តិ។ “តេន ហិ ឥមស្មិំ គេហេ បរិជនស្សា”តិ។ “កិំ តេ ឯតេនា”តិ? “តេន ហិ ពន្ធុជនស្សេវ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “កិំ តេ ឯតេនា”តិ? “តេន ហិ តុយ្ហញ្ច មយ្ហញ្ច បចាមិ សាមី”តិ។ “កាសិ ត្វំ, ន តុយ្ហំ វដ្ដតី”តិ? “តេន ហិ ឯកស្សេវ តេ បហោនកំ កត្វា បចាមី”តិ។ “មយ្ហំ ត្វំ មា បចិ, គេហេ បន បចន្តេ ពហូ បច្ចាសីសន្តិ, មយ្ហំ បន បត្តំ

តណ្ឌុលិតំ ចតុក្កាណំ ពីរស្ស អន្តរេ សក្ខរាយ កេសេណ្ឌំ ឧបរិស្ស កេសេណ្ឌំ មត្ថស្ស ឯកព្ពា បចនកាលំ ទេហិ, អហំ អញ្ញំ បវិសិត្វា តត្ថ បចិត្វា ខាទាមី”តិ។ សា តថា អកាសិ។ សោ តំ សត្តុំ ទេវទេន គាហាបេត្វា “គច្ឆ អមុកដ្ឋានេ តិដ្ឋាហី”តិ តំ បុរតោ បេសេត្វា

ឯកោវ ចូឡកាឡិំ គន្ត្វា អញ្ញាតកវេសេន តត្ថ គន្ត្វា នសីតីទេ ឯកស្មិំ គន្ធមូលេ វុឌ្ឍិំ កាទេត្វា ទារុទកំ អាហរាបេត្វា “ត្វំ គន្ត្វា ឯកស្មិំ មគ្គេ ដត្វា គវ្ហិតេវ ជិត្វា មម សញ្ញំ ទទេយ្យាសិ, មយា បក្កោសិតកាលេវ អាគច្ឆេយ្យាសី”តិ តំ បេសេត្វា អគ្គិំ គត្វា បាយាសំ បចិ។

តស្មិំ ខណេ សក្កោ ទេវរាជា ទសសហស្សលោកធាតុំ អលង្កតទេវនគរំ, សព្វលោកធាតុំ សុវណ្ណវីថិំ, លោកធាតុសហស្សេ វិលោហិតំ ទេវមនុស្សានំ, បញ្ចលោកធាតុសតិកំ សុធម្មសភំ, សព្វលោកធាតុំ បណ្ឌុកម្ពលសិលាសនំ, បញ្ចលោកធាតុវេទិកំ កញ្ចនមាលសេតច្ឆត្តំ, អដ្ឋវស្សលោកធាតុំ សក្កោ ទេវច្ឆរា, អលង្កតបដិយត្តំ អត្តភាវត្តិ ទិស្វា អត្តនោ សិរិំ ឱលោកេត្វា “កិំ នុ ខោ កត្វា មយា អយំ យសោ លទ្ធោ”តិ ចិន្តេត្វា

ចារិកាលសិយំ វេស្សន្តរេ បវត្តិតំ ទានំ អទ្ទស។ តតោ “មម បុត្តាទយោ កុហិំ និព្ពត្តា”តិ ឱលោកេន្តោ “បុត្តា មេ ទេវោ ទេវបុត្តា ហុត្វា និព្ពត្តិ, តស្ស បុត្តា ស្វិរមា, តស្ស បុត្តា, មាតលិ, តស្ស បុត្តា, បញ្ចសិខោ”តិ សព្ពេសំ និព្ពត្តិំ ទិស្វា “បញ្ចសិខស្ស បុត្តា កិំ ទិសោ”តិ ឱលោកេន្តោ អត្តនោ វិសស្ស រូបសិន្ធុកាវំ បស្សិ។ អថស្ស ឯតទហោសិ – “អយំ អសប្បុរិសោ មហន្តំ ហុត្វា ទេវ អត្តនា បរិភុញ្ជតិ , ន បរេសំ ទេតិ, មម វិសោ ខេត រូបសិន្ធុម្ហា, កាលំ កត្វា និរយេ និព្ពត្តិស្សតិ, ឱវាទមស្ស ទត្វា មម វិសំ បតិដ្ឋាបេត្វា

ឯតស្ស ទានម្បិ ទេវលោកេ និព្ពត្តនាការំ ករិស្សាមី”តិ។ សោ វត្វាទយោ បក្កោសាបេត្វា “ឯថ មនុស្សបថំ គមិស្សាម, មច្ឆរិយកោសិយោ នាម អយ្យោ វិសោ រូបសិន្ធុម្ហា , ទានសាលំ ឈាបេត្វា, ទេវ អត្តនា បរិភុញ្ជតិ, ន បរេសំ ទេតិ, ទានំ បន បាយាសំ ភុញ្ជិតុកាមោ ហុត្វា ‘សេទ បញ្ចត្ត អញ្ញស្សបិ បាយាសោ ទាតព្ពោ ភវិស្សតី’តិ អរញ្ញំ បវិសិត្វា ឯកកោវ បចតិ, ឯតំ ទមេត្វា ទានផលំ ជានាបេត្វា

អាគមិស្សាម, អបិច ខោ បន អនេមាំ សព្ពេហិ ឯកតោ យាចិតមាទោ តទេវ មទេស្ស មម បហំ គន្ត្វា បាយាសំ យាចិត្វា

និសិន្នកាលេ ត្វមេវ ព្រាហ្មណវណ្ណេន បដិបាដិយា អាគន្ត្វា យាចេយ្យាថា”តិ វត្វា សយំ តាវ ព្រាហ្មណវណ្ណេន តំ រូបសង្កមិត្វា “ភោ, គតរោ ចារិកាលសិកមនមគ្គោ”តិ បុច្ឆិ។ អថ តំ មច្ឆរិយកោសិយោ “កិំ ឧម្មត្តកោសិ, ចារិកាលសិមគ្គម្បិ ន ជានាសិ, កិំ ឥតោ ឯសិ, ឯតេវ្វា យាហី”តិ អាហ។

សក្កោ តស្ស វចនំ សុត្វា អសុណន្តោ វិយ “កិំ កថេសី”តិ តំ រូបគច្ឆតេវ។ សោបិ, “អរេ , ជឡិរ ព្រាហ្មណ, កិំ ឥតោ ឯសិ, បុរតោ យាហី”តិ ចិរចិ។ អថ តំ សក្កោ, “ភោ, កស្មា ចិរចសិ, ធូមោ បញ្ញាយតិ, អគ្គិ បញ្ញាយតិ, បាយាសោ បច្ចតិ, ព្រាហ្មណានំ និមន្តនដ្ឋានេន ភវិតព្ពំ, អហម្បិ ព្រាហ្មណានំ ភោជនកាលេ ថោកំ លភិស្សាមិ, កិំ មំ និក្កឌ្ឍសី”តិ វត្វា “នត្ថេត្ថ ព្រាហ្មណានំ និមន្តនំ, បុរតោ យាហី”តិ

វុត្តោ “ឥតោ ហិ កស្មា កុជ្ឈសិ, តវ ភោជនកាលេ ថោកំ លភិស្សាមី”តិ អាហ។ អថ តំ សោ “អហំ តេ ឯកសិត្ថម្បិ ន ទស្សាមិ, ថោកំ នាមំ មម យាបនមត្តមេវ, មយាបិ ចេតំ យាចិត្វាវ លទ្ធំ, ត្វំ អញ្ញតោ អាហារំ បរិយេសាហី”តិ វត្វា ករិយំ យាចិត្វា លទ្ធភាវំ សន្ធាយេវ

វត្វា គាថមាហ –

“ເນວ ກິຓາມິ ນປິ ວິກ຺ກິຓາມິ, ນ ຈາປິ ເມ ສນ຺ນິຈເຍາ ຈ ອຕ຺ຖິ;

ສຸກິຈ຺ຉຣູປໍ ວຕິທໍ ປຣິຕ຺ຕໍ, ປເຕ຺ຖາທເນາ ນາລມຍໍ ທ຺ວິນ຺ນ”ນ຺ຕິ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ສເກ຺ກາ “ອຫມ຺ປິ ເຕ ມຘຸຣສເທ຺ທນ ເອກໍ ສິເລາກໍ ກເຖສ຺ສາມິ, ຕໍ ສຸຓາຫີ”ຕິ ວຕ຺ວາ “ນ ເມ ຕວ ສິເລາເກນ ອເຕ຺ຖາ”ຕິ ຕສ຺ສ ວາເຣນ຺ຕສ຺ເສວ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໕໗.

“ອປ຺ປມ຺ຫາ ອປ຺ປກໍ ທຊ຺ຊາ, ອນຸມຊ຺ຌເຕາ ມຊ຺ຌກໍ;

ພຫຸມ຺ຫາ ພຫຸກໍ ທຊ຺ຊາ, ອທານໍ ນຸປປຊ຺ຊຕິ.

໑໕໘.

“ຕໍ ຕໍ ວທາມິ ເກາສິຍ, ເທຫິ ທານານິ ຠຸຎ຺ຊ ຈ;

ອຣິຍມຄ຺ຄໍ ສມາຣຸຫ, ເນກາສີ ລເຠຕ ສຸຂ”ນ຺ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອນຸມຊ຺ຌເຕາ ມຊ຺ຌກນ຺ຕິ ອປ຺ປມຕ຺ຕກມ຺ປິ ມເຊ຺ຌ ເຠຕ຺ວາ ທ຺ເວ ເກາຏ຺ຐາເສ ກຣິຕ຺ວາ ເອກໍ ເກາຏ຺ຐາສໍ ທຕ຺ວາ ຕເຕາ ອວເສສເຕາ ອນຸມຊ຺ຌເຕາປິ ປຸນ ມເຊ຺ຌ ເຠຕ຺ວາ ເອເກາ ເກາຏ຺ຐາເສາ ທາຕພ຺ເພາເຍວ. ອທານໍ ນຸປປຊ຺ຊຕີຕິ ອປ຺ປໍ ວາ ພຫຸໍ ວາ ທິນ຺ນ ເຫາຕຸ, ອທານໍ ນາມ ນ ເຫາຕິ, ຕມ຺ປິ ທານເມວ ມຫປ຺ຜລເມວ.

ເສາ ຕສ຺ສ ວຈນໍ ສຸຕ຺ວາ “ມນາປໍ ເຕ, ພ຺ຣາຫ຺ມຓ, ກຖິຕໍ, ປຍາເສ ປເກ຺ກ ເຖາກໍ ລຠິສ຺ສສິ, ນິສີທາຫີ”ຕິ ອາຫ. ສເກ຺ກາ ເອກມເນ຺ຕ ນິສີທິ. ຕສ຺ມິໍ ນິສິເນ຺ນ ຈເນ຺ທາ ເຕເນວ ນິຍາເມນ ອຸປສງ຺ກມິຕ຺ວາ ຕເຖວ ກຖໍ ປວເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ວາເຣນ຺ຕສ຺ເສວ ຄາຖາທ຺ວຍມາຫ –

໑໕໙.

“ເມາຆຎ຺ຈສ຺ສ ຫຸຕໍ ເຫາຕິ, ເມາຆຎ຺ຈາປິ ສມີຫິຕໍ;

អតិចិរម្ហិ វោយា តិបិត្ថម្ហិ, ឧតេកា ក្បុញ្ញាតិ ខេកាខតិ៍

១៥៩៍

តំ តំ ចតាយិ កោសិយ, ខេហិ តាតាតិ ក្បុញ្ញា ច;

អទិឃបក្តុ សយាទ្ធហ, ខេតកាសឹ លកខេត ស្វុល”ត្តិ៍

តត្ត សមីហិតត្តិ ឆត្បុក្ខតចិទិយំ៍

សេវា តស្ស ចចតិ៍ ស្វុត្វា កិច្ឆេត កសិទេត “ខេតត ហិ តិសឹត, ខេធាកំ លកិស្សឹមី”តិ អាហ៍ សេវា គត្ត្វា សក្កស្ស សត្តិកេ តិសីជិ៍ តទេតា ស្វុទិខេយា ខេតខេតច តខេយត ស្ថបសក្កយិត្វា តខេឆច កធំ បចខេត្តត្វា តស្ស ចាខេទ្តខេស្សច កាធាត្ថយាហ –

១៥៩០៍

“សច្ចញ្ញស្ស ហុតំ ខេហាតិ, សច្ចញ្ញាបិ សមីហិតំ;

អតិចិរម្ហិ វោយា តិបិត្ថម្ហិ, ខេតកេកា ក្បុញ្ញាតិ ខេកាខតិ៍

១៥៩ប៍

“តំ តំ ចតាយិ កោសិយ, ខេហិ តាតាតិ ក្បុញ្ញា ច;

អទិឃបក្តុ សយាទ្ធហ, ខេតកាសឹ លកខេត ស្វុល”ត្តិ៍

តស្សបិ ចចតិ៍ ស្វុត្វា កិច្ឆេត កសិទេត “ខេតត ហិ តិសឹត, ខេធាកំ លកិស្សឹមី”តិ អាហ៍ សេវា គត្ត្វា ចត្ថស្ស សត្តិកេ តិសីជិ៍ អឆ តំ យាតលិ ខេតខេតច តខេយត ស្ថបសក្កយិត្វា តខេឆច កធំ បចខេត្តត្វា តស្ស ចាខេទ្តខេស្សច ត្ថយា កាធា អកាសិ –

៩៩។

“សទ្ធោ ជុហតិ បោរិសោ, ពហុកាយ គណាយ ច;

ចោរេហ ទិព្ពរូបតិត្តម្បិ, នឹឈសោតេ យហាចេហ។

១០០។

“អត្រ ចស្ស ហុតំ ហោតិ, អត្រ ចស្ស សមីហិតំ;

អតិថិម្បិ ឃោ តិសិត្តម្បិ, ខេតកោ ក្សព្វាតិ កោរុតំ។

១០១។

“តំ តំ ចរាមិ កោសិយ, ទេហិ ជាតាតិ ក្សព្វា ច;

អទិយមក្កិ សមារុហ, ខេតកាសិ លកតេ ស្វុល”ត្តិ។

តាសំ អត្ថោ – ឃោ បុរិសោ “ភាគយក្ខាជិតំ ពាលិកម្មំ ករោមី”តិ សមុទ្ទសោហ្លិបេក្ខលិអាជិស្វុ ឃំ កិញ្ចិ សទ្ធោ ស្វុបកត្វា ជុហតិ, តត្ថ ពាលិកម្មំ ករោតិ , តថា ពហុកាយ តជិឃា គណាយ បេក្ខលិឃា ចោឃកាយកោ ច ទិព្ពរូកាយកោ ច ទិតេត្វ នឹឈសោតេ យហន្តេ ចារិចេហ។ អត្រ ចស្សាតិ ឃជិ អត្រាបិ ឲតេស្វុ សទាជិស្វុ អស្ស បុរិសស្ស ហុតញ្ចេច សមីហិតញ្ច ហោតិ, សចល់ ស្វុព្រ្ធឃំ សម្បជ្ជតិ។ អតិថិម្បិ ឃោ តិសិត្តម្បិ ខេតកោ ក្សព្វាតិ កោរុតំ, ឲត្វ ចត្តព្វាយេច ភត្តិ, តេតភ តំ ចរាមិ – កោសិយ, ជាតាតិ ច ទេហិ, សឃញ្ញា ក្សព្វា, អទិឃាតំ ជាតាកិទតាតំ ញុទ្ធាជិតំ មក្កិ អកិរុហ។ ភ ហិ ឲកាសិ ឲកោច ក្សព្វាយាភោ ស្វុលំ ភាយ លកតីតិ។

សោ តស្សបិ ចចតំ ស្វុត្វា បព្ពតក្ខេដេភ ឱត្តេដៅ ចិឃ កិច្ឆេភ កសិទេភ “តេតភ ហិ តិសិក, ឆោកំ លកិស្សសី”តិ អាហ។ ឃាតលិ កត្វា ស្វុទិឃស្ស សត្តិកោ តិសិជិ។ តតោ បញ្ចសិតោ តេតេតច ភឃេភ ស្វុបសក្កមិត្វា តឆេច កធំ បចេត្តត្វា តស្ស ចាទេត្តេស្សច កាឆាក្វឃាហ –

១០២។

“ចាឡ្យប្តសញ្ញាសោ តិកិលតិ, ឌីឈសុត្តិ សចាត្ថតំ;

អតិឌិស្វិ ឃោ តិសិត្ថ្លិ, ឲកោ កុញ្ញាតិ កោឌតំ

១០ឲ

“តំ តំ ចគាយិ កោសិឃ, ចេហិ ជាភាតិ កុញ្ញ ច;

អទិឃយក្កុំ សយារុហ, គេភាឃី លភេត សុឍ”ន្តិ

យច្ឆទិឃកោសិឃោ តំ សុត្វា ក្រោធចេននោ គិត្ថុតន្តោ “គេតត ហិ តិសីគ, គេចាកំ លកិស្សសី”តិ អាហ បញ្ចសិគោ កន្តោ យាតលិស្ស សត្ថិកេ តិសីជិ ភ្តាតិ គេតសុ បញ្ចាសុ ព្រាហ្មណេសុ តិសិត្ថយគេត្តុស្វេច បិឃារេសា បគ្គិ អថ តំ កោសិឃោ ក្រុទ្ធតា ឌូតារេត្វា “តុម្យាកំ បត្តាតិ អាហរថា”តិ អាហ គេត អត្ថ្ងាយ ឃថាតិសិត្តាច ហគេត្វ បយាគេត្វា ហិយចក្ខុគេតា យាលុចបត្តាតិ អាហរិំសុ កោសិឃោ តាតិ ជិស្វា “តុម្យាកំ ឲគេតសុ បគេត្តសុ ជាតត្ថបិឃារេសា តត្វិ, ឈជិទាតិតំ បត្តាតិ អាហរថា”តិ អាហ គេត តាតិបិ អាហរិំសុ ឲគេកកំ បត្តិ គេឃាឆផលកប្បយាហំ អគេហាសិ គេសា សគេត្ថត់ ឥត្ថិឃា បិឃារត់ អគាសិ, សត្ថត្ថិយស្ស ជាតកាគេលបិ ក្រួលិឃា ក្លាតំ ត បញ្ញាយិ, បញ្ចាត្ថរឿ ឥត្វា សយំ ក្រួលិ កេហត្វា តិសីជិ តស្មិំ ខណេ បញ្ចសិគោ ក្ងោយ អត្តភាវំ ចិឌហិត្វា សុតគោ ហុត្វា គេតសំ បុរគេតា បស្សាចំ កគេទាគេត្វា អកយាសិ ព្រាហ្មណា អត្តគេតា បិឃារំ បគេត្តត បិឥហិំសុ កោសិឃស្ស ហត្វបិឌ្ឋេ បស្សាចតិត្ថ បតិ ព្រាហ្មណា ក្សុង្គិកាហិ ក្លុតំ កេហត្វា បិឃារំ អត្ថុកិរិត្វា កុញ្ញយាភា ចិឃ អគេហសុំ កោសិឃោ “យឃ្យម្បិ ក្លុតំ គេឆ, ហត្វេ គេធាចិត្វា កុញ្ញិស្សាយិ”តិ អាហ “តច ក្លុតំ អាហរិត្វា ហត្វេ គេធាថា”តិ “យឃា តុម្យាកំ បិឃារេសា ជិគេត្ថា, យយ្ហំគេចាកំ ក្លុតំ គេឆថា”តិ “យឃំ បិណ្ឌបដិបិណ្ឌកម្មំ ភាឃ ត កគេទាយា”តិ “គេតត ហិ ត្ថឃំ ក្រួលិ ឌួគេលិតេកច, ហត្វេ គេធាចិត្វា អាកយិស្សាយិ”តិ តជិ ឌូតាទិ តស្មិំ ខណេ សុតគោ ក្រួលិ បស្សាចស្ស បូគេសិ គេសា តំ បស្សាចំ កគេទាត្តិ ជិស្វា យហត្ថំ ឥណ្ឌយាគាយ តំ តគេជ្ជត្តា អាកណ្ឌិ គេសា អស្សាឌាតីឃបគេត្វា ហុត្វា តំ អភុជាត្ថត្តា ភាភាចណ្ណោ អគេហាសិ, កាឡិឃូបិ ហោតិ គេសគេតាបិ សុចណ្ណចណ្ណោបិ កពាគេទាបិ ក្លេច្ឆាបិ តឹចោបិ, ឲចំ ភាភាចណ្ណោ ហុត្វា យច្ឆរិឃកោសិយំ អភុជាត្ថិ គេសា យគេណាកឃតីគេតា ព្រាហ្មណេ ក្លបសគ្គយិ គេតបិ ក្លុប្បតិត្វា អាកាគេស ឋិតា គេសា គេតសំ តំ ត្ថជ្ជិ ជិស្វា កាថយាហ –

១០៣

“ក្លុញ្អារចណ្ណោ ចត ព្រាហ្មណា ត្ថគេយ, អឃញ្ចា គេចា សុតគោ កិស្ស គេហតុ;

ក្លុច្ឆាចចំ ចណ្ណតិកំ ចិកុញ្ញតិ, អក្កាឆ គេភា ព្រាហ្មណា គេក ត្ថ តុគេយ”ន្តិ

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨴᩮᩅᩁᩣᨩᩣ –

᪑᪐᪖.

“ᨧᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨧ ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᨧ ᩏᨽᩮᩣ ᩈᨾᩣᨣᨲᩣ, ᩋᩉᩴ ᨸᨶ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᨴᩮᩅᩈᩣᩁᨳᩥ;

ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᩉᨾᩈ᩠ᨾᩥ ᨲᩥᨴᩈᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ; ᩑᩈᩮᩣ ᨧ ᨡᩮᩣ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨿᨲᩮ ᨩᩩᨲᩦ”ᨲᩥ.

ᨣᩤᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔ ᨿᩈᩴ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪗.

“ᨸᩤᩃᩥᨿᩔᩁᩣ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᨠᩣ ᨧ, ᨿᩩᩁᨩᩣᩃᨻ᩠ᨽᩁᩣᨲᩥ ᨧ;

ᩈᩩᨲ᩠ᨲᩮᨿᩴ ᨸᩮᩁᩥᩈᨲ᩠ᨲᩥ, ᨸᨭᩥᨻᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨧ ᨶᨶ᩠ᨴᨲᩦ”ᨲᩥ.

ᩑᩈᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᨠ᩠ᨠ, ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨩᩥᨱ᩠ᨱᩈᩁᩦᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᨽᩈᩦ”ᨲᩥ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ “ᩋᨶᩣᨣᨲᩈᩦᩃᩴ ᨲᩣᩅ ᨸᩥᨸᩣᩈᩣᨿ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᩴ ᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᨶᩥᩁᨿᩮ ᨶᩥᨻ᩠ᨻᨲ᩠ᨲᨲᩦ”ᨲᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪑᪐᪘.

“ᨿᩮ ᨠᩮᨧᩥᨾᩮ ᨿᨭ᩠ᨮᩥᨠᩣ ᨣᩁᩥᨿᩣ, ᨸᩁᩥᨠᩤᩈᨠᩤ ᩈᨾᨱᨻᩕᩤᩉ᩠ᨾᨱᩤᨶᩴ;

ᨻ᩠ᨿᩈᨶ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸ᩠ᨸ ᩈᩁᩦᩁᨴᩮᩉᩴ, ᨠᩤᨿᩔ ᨽᩮᨴᩤ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᩅᨩᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ. –

ᨻ᩠ᨿᩮᩴ ᨣᩤᨳᩴ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨾᨿᩮ ᨮᩥᨲᩣᨶᩴ ᨴᩮᩅᩃᩮᩣᨠᨸᨭᩥᩃᩮᩣᨾᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᨣᩤᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪐᪙.

“ເຍ ເຄຕິເຍ ສຸກ຺ກ຺ຕິຍາສຍາຕາ, ຜເຍຸ ຝິຕາ ນິຍເຍ ນິຕິກາເກ;

ຜຼເຜຕ ຄິກ຺ລິປ຺ຸຍ ສຣີຣເຮຫໍ, ກາຍສ຺ສ ເກຮາ ສຸກຕິ ຕຊ຺ຸຄ຺ຄີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອາສຍາຕາຕິ ອາສີສນ຺ຕາ. ເຍ ເຄຕິ ສຸກຕິ ອາສີສນ຺ຕິ, ສເຕ຺ຕ ເຕ ນິຍຍສ຺ລາເຕ ຮສນີລຜເຍຸ ນິຕິກາກສ຺ລາເຕ ຮາຕຜເຍຸ ຕ ຝິຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຜຼຜ ສຣີຣສ຺ລາຕໍ ເຮຫໍ ຄິກ຺ລິປິຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ກາຍສ຺ສ ເກຮາ ສຸກຕິ ຕຊ຺ຸຄ຺ຄີຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຯຕໍ ຕຕ຺ວາ ຕ ປຕ, “ເກາສິຍ, ຕ ຍຍໍ ຕຕ ສຄ຺ຄີເກ ປໃຍາສຕ຺ວາຍ ອາຄຕາ, ກາຣຸເຕ຺ຍຸຕ ປຕ ຕໍ ອຕຸກຍຸຍາຕາ ອາຄຕາຍຸ”ຕິ ຕສ຺ສ ປກາເສນ຺ໂຕ ອາຫ –

໑໐໙.

“ຕ຺ວໍ ເຕາສິ ຕາຕິ ປຸຣິຍາສຸ ຊາຕິສຸ, ເສາ ຍຕ຺ຖີ ເຣາສເກາ ປິປຜເຍຸາ;

ຕເຕຕ ອຕ຺ຖາຍ ຜຼຜາຄຕຍຸ, ຍາ ປິປຜເຍຸາ ຄິຣຍໍ ກຍິຕ຺ວາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ເສາຕິ ເສາ ຕ຺ວໍ. ຍາ ປິປຜເຍຸາຕິ ອຍໍ ອຍ຺ຸຍໍ ຕາຕິ ປິປຜເຍຸາ ຍາ ຄິຣຍໍ ອກຍາຕິ ຯຕຮຕ຺ຖ ອາຄຕຍຸາຕິ ອເຕ຺ຖາ.

ຕໍ ສຸຕ຺ວາ ເກາສິເຍາ “ອຕ຺ຖກາຍາ ກິຣ ເຍ, ຯເຕ ຍໍ ຄິເຣາ ຕຸຜ຺ຜິຕ຺ວາ ສເກ຺ກ ປຕິຕ຺ຖາເປຕຸກາຍາ”ຕິ ຕຸຕ຺ຖ ຕິເຕ຺ຕາ ອາຫ –

໑໑໐.

“ອຕ຺ຖາ ຍໍ ເຕາ ຫິຕກາຍາ, ຕໍ ຍໍ ສຍຕຸສາສຕ;

ເສາຫໍ ຕຕາ ກຣິສ຺ສາຍິ, ສຕ຺ຕໍ ຕຸຕ຺ຕໍ ຫິເຕສິຄີ.

໑໑໑.

“ឧសាហមន្តេ ច ឧបរមាមិ, ន ចាហំ កិញ្ចិ ករេយ្យ បាបំ;

ន ចាបិ មេ កិញ្ចិ អនេយ្យមត្ថិ, ន ចាបិជត្វា ឧជុកំ បិវាមិ។

១១៧។

“ឧច្ចា មេ ជនេតា សព្ពកាលំ, ភោគា ពហូ ចាមេ លិម្បិស្សន្តិ;

តតោ អហំ បព្វជិស្សាមិ សក្ក, ហិត្វាន កាមានិ យថោធិកានី”តិ។

តត្ថ មត្តិ មម។ ខេតាតិ គុណេហាយំ មត្តិ ខេមន យំ សមត្វាសច, តេន មេ គុណេហិតកាមា។ តចាតិ យថា ចជច, តេចច ករិស្សាមិ។ ឧបរមាមីតិ មច្ឆរិកាចេតោ ឧបរមាមិ។ អនេយ្យមត្ថីតិ ពុទ្ធតោ បដ្ឋាយ ច មម អាលេបតោ ឧបទ្ធមិ អនេយ្យំ នាម នត្ថិ, ន ចាបិជត្វាតិ ឧជុកំ បមតមិ ចាហំ លភិត្វា អជត្វា ន បិចិស្សាមិ។ លិម្បិស្សន្តីតិ ចិក្ខិម្បិស្សន្តិ។ យថោធិកានីតិ ចត្តុកាមកិលេសកាមចតេសន យថោធិតកោដ្ឋាសានិយេច។

សក្កោ មច្ឆរិយកោសិយំ ជមេត្វា និគ្គិមេសចនំ គត្វា ជានឋលំ ទានានមេត្វា ឆមុជេសនាម បព្វាស្ស សីលេសុ បតិដ្ឋាបេត្វា សទ្ធិំ តេហិ ជេចនកាមេហេច គតោ។ មច្ឆរិយកោសិយោបិ នកាំ បចិសិត្វា រាជានំ អនុជានាបេត្វា “គហិតគហិតភាជនានិ ឬរេត្វា គណ្ហន្តូ”តិ យាចកានំ ធនំ ជត្វា តស្មិំ លីលេ តិក្ខមុ ហិមចន្តតោ ជក្ខិណបស្សេ គង្គាយ ចេច ឧកស្ស ច ខាតស្សរស្ស អន្តរេ បណ្ណសាលំ គត្វា បព្វជិត្វា ចនមូលផលាហារោ តត្ថ ចិរំ ចិហាសិ, ឯវំ បិបុលំ។ តទា សក្កស្ស អាសា សទ្ធា សិរី ហិរីតិ ចតស្សោ ធីតរោ ហោន្តិ។ តា ពហុំ ជិព្ពគន្ធមាលំ អាទាយ ឧទកកីឡំអនុភវិតុំ អនោតត្តទហំ គន្ត្វា តត្ថ កីឡិត្វា មនោសិលាតលេ និសីទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ នារទោ នាម ព្រាហ្មណតាបសោ តាវតិំសភវនំ ជិវាជិហារត្ថាយ គន្ត្វា នន្ទនវនចិត្តលតាចនេសុ ជិវាជិហារំ គត្វា បារិច្ឆត្តកបុប្ផំ ឆត្តំ ជិយ ធារយមានោ មនោសិលាតលមត្ថកេន អត្តនោ ចសនដ្ឋានំ កញ្ចនគុហំ គច្ឆតិ។ អថ តា តស្ស ហត្ថេ តំ បុប្ផំ ជិស្វា យាចិំសុ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១១៨។

“នគុត្តមេ គិរិវរេ គន្ធមាទនេ, មោទន្តិ តា ជេចវរាភិបាលិតា;

អថាគមា ឥសិវរោ សព្ពលោកគូ, សុបុប្ផិតំ ជុមវរសាខមាទិយ។

១៧៣។

“សុចិំ សុគន្ធំ តិទសេហិ សក្កតំ, បុប្ផុត្តមំ អមរវរេហិ សេវិតំ;

អលទ្ធ មច្ឆេហិច ទានវេហិ វា, អញ្ញត្រ ទេវេហិ តទារហំ ហិទំ។

១៧៤។

“តតោ ចតស្សោ កនកត្តចូបមា, ឧដ្ឋាយ នារិយោ បមទាធិបា មុនិំ;

អាសា ច សទ្ធា ច សិរី តតោ ហិរី, ឥច្ចេតា នារទេវ ព្រាហ្មណំ។

១៧៥។

“សចេ អនុញ្ញាតំ តយា មហាមុនិ, បុប្ផំ ឥមំ បារិច្ឆត្តស្ស ព្រាហ្មណ;

ទទាហិ នោ សព្ពា គតិ តេ ឥជ្ឈតុ, តុវម្បិ នោ ហោហិ យថេវ វាសវោ។

១៧៦។

“តំ យាចមានាភិសមេក្ខ នារទោ, ឥច្ចព្រវី សំកលហំ ឧទីរយិ;

ន មយ្ហមត្ថត្ថិ ឥមេហិ កោចិ នំ, យាយេវ វោ សេយ្យសិ សា បិឡន្ធថា”តិ។

តត្ថ គិទិវេរតិ បុរិមស្ស វេវចនំ។ ទេវវរាទិបិលិតាតិ សក្កត ទក្ខិតា។ សព្ពលោកគ្គតិ ទេវលោកេ ច មនុស្សលោកេ ច សព្ពត្ថ កមនសមេត្វា។ សុមនវរាលយាទីយាតិ រាគាយ ឧទ្ទត្វា សុមនវរាលត្តិ លទ្ធនាមំ បុប្ផំ គហេត្វា។ សក្កតន្តិ កតសក្ការំ។ អមរវរេហីតិ សក្កសត្ថាយ ទុត្តំ។ អញ្ញត្រ ទេវេហីតិ ឋបេត្វា ទេវេ ច ព្រហ្មទេត្តេ ច អញ្ញេហិ មនុស្សេហិ វា យក្ខាទីហិ វា អលទ្ធំ។ តទារហំ ហិទន្តិ តេសំយេវ ហិ តំ អរហំ អនុច្ឆវិកំ។ កនកត្តចូបមាតិ កនកុបមា តទា។ ឧដ្ឋាយាតិ អមេជ្ឈា មាលាគន្ធវិលេបនាទីបដិចិរទោ បុប្ផំ ត

បិឡន្ធិស្សតិ, ឯកស្មិំ បទេសេ លភិស្សតិ, ឯវ តំ យាចិត្វា បុប្ផំ បិឡន្ធិស្សាមាតិ ហត្ថេ បសារេត្វា យាចមានា ឯកប្បហារេនេវ ឧដ្ឋហិត្វា បរិទេវិតិ បរិទេវំ ឧត្តមា មុត្តិ ន ហិ។

អត្ថុប្បត្តិ “អបុកស្ស ភាម ទស្សាមី”តិ ន ឧដ្ឋិតំ សត្ថា គតិ តេ ឋានាតិ សត្ថា តេ ចិត្តគតិ ឋានា, បត្តិតបត្តិតស្ស លិកំ ទេហាមីតិ តស្ស ទុល្លភត្តិ ចតត្តិ យថេវ ចារវេចាតិ យថា អម្ហាកំ បិតា ចារវេចា ឋានិតិនិតំ ទេតិ, តថេវ ភោ ត្វម្បិ ទេហាមីតិ តត្តិ តំ បុប្ផំ អភិវមេក្កាតិ និទ្ធា សិកលហត្តិ ភាភាកាហំ កលហចន្ទតំ កចំ ឧដ្ឋិរមិ ឋានេមីតិ ឋានេមិ បុរេបាហិ ភាម មញ្ញអេត្វា ភត្តិ, បដិចិរតោ អហំ មាលាការាទេតាតិ ជិវេបតិ យាវេច ចោ រេយយ្សិតិ យា តុម្ហាកំ អត្តទេ ឧដ្ឋិកា សា បិឡុអន្ធាតិ សា ឯតំ បិឡុអន្ធុតិ អវេត្វា

តា ចតេស្សាបិ តស្ស ចចតំ សុត្វា គាថមាហំសុ –

១៦៥

“ត្វំ ភោត្តមេចាភិវមេក្ក ភារេទ, យស្សិន្ធសិ តស្សា អនុប្បទេន្ធសុ;

យស្សា ហិ ភោ ភារេទ ត្វំ បទស្សសិ, សាវេយច ភោ ទេហិតិ វេឧ្ឋវម្ពុតា”តិ។

តត្ថ ត្វំ ភោត្តមេចាតិ ឧត្តមមហាមុតិ ត្វមេច ភោ ឧបដ្ឋារេហិ តាសំ ចចតំ សុត្វា ភារេភោ តា អាលបន្តោ គាថមាហ –

១៦៨

“អកល្លមេតំ ចចតំ សុកេត្ត, កោ ព្រាហ្មណោ សិកលហំ ឧដ្ឋិរេយ;

គន្ត្វាន ក្នុតាឆិបមេច បុន្ធច, សចេ ន ជាភាច ឋានុត្តមាឆមេ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – ភទ្ទេ សុកេត្ត, ឋានំ តុមេហំ ទុត្តំ ចចតំ មម អយុត្តំ, ឯចរូបំ មម តុមេហំ ឯកំ មេឧ្ឋំ, មេមសា ហិតា កទេវានត្តភ កលទោហា ចន្ទិតោ កចិស្សតិ, កោ ធាហិតបិរេបិ ព្រាហ្មណោ កលហំ ឧដ្ឋិរេយ ចទេទ្ធមំ ឯចទ្ទុបស្ស ហិ កលហចន្ទតំ ភាម អយុត្តំ, តស្មា ឋានេតា គត្វា អត្តនោ បិតរំ ក្នុតាឆិបំ សក្កមេច បុន្ធច, សចេ អត្តនោ ឧត្តមំ អឆមត្ថា ន ជាភាថាតិ។

តតោ សត្ថា គាថមាហ –

១១០។

“តា នារទេន បរមប្បកោបិតា, ឧទីរិតា វណ្ណមទេន មត្តា;

សកាសេ គន្ត្វាន សហស្សចក្ខុនោ, បុច្ឆិំសុ ភូតាធិបំ កា នុ សេយ្យសី”តិ។

តត្ថ បរមប្បកោបិតាតិ បុប្ផំ អទទន្តេន អតិវិយ កោបិតា តស្ស កុបិតា ហុត្វា។ ឧទីរិតាតិ “ភូតាធិបមេវ បុច្ឆា”តិ វត្វា។ សហស្សចក្ខុនោតិ សក្កស្ស សន្តិកំ គន្ត្វា។ កា នូតិ អម្ហាកំ អន្តរេ កតមា ឧត្តមាតិ បុច្ឆិំសុ។

ឯវំ បុច្ឆិត្វា ឋិតា –

១១១។

“តា ទិស្វា អាយត្តមនា បុរិន្ទទោ, ឥច្ចព្រវី ទេវវរោ កតញ្ជលី;

សព្វាវ វោ ហោថ សុគត្តេ សាទិសី, កោនេវ ភទ្ទេ កលហំ ឧទីរយិ”តិ។

តត្ថ តា ទិស្វាតិ, ភិក្ខវេ, ចតស្សោបិ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតា ទិស្វា។ អាយត្តមនាតិ ឧស្សុក្កមនា ព្យាវដចិត្តា។ កតញ្ជលីតិ នមស្សមានាហិ ទេវតាហិ បគ្គហិតញ្ជលី។ សាទិសីតិ សព្វាវ តុម្ហេសាទិសិយោ។ កោ នេវាតិ កោ នុ ឯវំ។ កលហំ ឧទីរយីតិ ឥមំ នានាគាហំ វិគ្គហំ កថេសិ វឌ្ឍេសិ។

អថស្ស តា កថយមានា គាថមាហំសុ –

១១២។

“យោ សព្វលោកច្ចរិតោ មហាមុនិ, ធម្មេ ឋិតោ នារទោ សច្ចនិក្កមោ;

សោ នោព្រវិ គិរិវរេ គន្ធមាទនេ, គន្ត្វាន ភូតាធិបមេវ បុច្ឆថ;

ᩈᨧᩮ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾ ᨻᩩᨲ᩠ᨲᨿᩣᨧᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨧ᩠ᨧᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨲᩥ ᨲᨳᨷᩁᩥᨠᩥᩁᩥᨿᩣ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ “ᨽᩁᩥᨿᩣ ᨧᨲᩮᩈ᩠ᩈᩣᨸᩥ ᨷᩥᨿᩣᨷᩥᨲᩮᩣᨧ, ᩈᨧᩣᩉᩴ ‘ᨯᨲᩣᩈᩩ ᨯᨠᩣ ᨣᩩᩃᩈᨷᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨿᩣ’ᨲᩥ ᨧᨠ᩠ᨠᩣᨿᩥ, ᩈᩮᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨫᩥᩔᨲᩥ, ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᩋᨾ᩠ᩉᩴ ᩋᨵᩥᨭ᩠ᨮᩣ ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲᩩᩴ, ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩉᩥᨿᨧᩮᨲ᩠ᨲ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᨲᩣᨷᩈᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩮᩈᩮᩈᩣᨿᩥ, ᩈᩮᩣ ᨯᨲᩣᨶᩴ ᩋᨵᩥ ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ “ᩋᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᩋᨵᩥ ᨶ ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩉᩥᨿᨧᩮᨲ᩠ᨲ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ, ᨲᩔᩣᩉᩴ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩈᩩᨣᨲᩮᨠᩣᨧᩴ ᨷᩮᩈᩮᩔᩣᨾᩥ, ᩈᩮᩣ ᨷᨴᩔ ᩋᨣᨲ᩠ᩅᩤ ᨶ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ, ᨣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨣᩩᩃᨧᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨴᩮᨲᩥ, ᨿᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨲᩔ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩮᩣ ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᩃᨽᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩣ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᨿᩣ ᨠᨧᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪁᪂᪨

“ᩋᨿ᩠ᨿ ᨻ᩠ᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨴᩮᩅᩮᩣ ᨿᨳᩣᨿᩩᨲᩥ, ᨶᩣᨣᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᨲ᩠ᨲᩴ ᨧᩁᨠᩮᨲ᩠ᨲ ᨠᩩᨧ᩠ᨨᩣᨲᩥ;

ᨧᩥᨠᩥᨧ᩠ᨨ ᨩᩣᨶᩣᨲᩥ ᨴᨴᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ,

ᨿᩔᩣ ᩉᩥ ᩈᩮᩣ ᨴᩔᨲᩥ ᩈᩣᨧ ᨧᩮᨿ᩠ᨿᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨻ᩠ᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᨴᩮᩅᩮᩣᨲᩥ ᨿᩉᩣᩋᨻ᩠ᩕᩉ᩠ᨾᨧᩣᩁᩦ᪨

ᨽᩁᩥᨿᩣ ᩈᩮᩣ ᨲᩣᨷᩈᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨿᩣᨲᩃᩥᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩣᩈᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩔ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᨷᩮᩈᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪁᪁᪃᪨

“ᩋᨸ᩠ᨷᩮᩣ ᩉᩥ ᨿᩮᩣ ᩈᨸ᩠ᨷᩪᨲᩥ ᨯᨠ᩠ᨠᩥᩃᩴ ᨩᩦᩅᩴ, ᨣᨠ᩠ᨠᩣᨿ ᨲᩦᩁᩮ ᩉᩥᨿᨧᩮᨲ᩠ᨲᨷᩔᨲᩥ;

ᩈ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᨷᩥᨲᨠᩮᨠᩣᨧᩮᨲᩮᩣ, ᨲᩔ ᩈᩩᩴ ᨷᩥᨷᨿ ᨴᩮᨧᩈᩣᨴᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨸ᩠ᨷᩪᨲᩦᨲᩥ ᨧᩈᨲᩥ᪨ ᨯᨠ᩠ᨠᩥᩃᩣᨲ᩠ᨲᩥ ᩉᩥᨿᨧᩮᨲ᩠ᨲᩔ ᨯᨠ᩠ᨠᩥᩃᩣᨿ ᨩᩦᩅᩣᨿ᪨ ᨷᩔᨲᩦᨲᩥ ᨷᩔ᪨

តតោ សត្ថា អាហ –

១១៣។

“ស មាតលី ទេវវរេន បេសិតោ, សហស្សយុត្តំ អភិរុយ្ហសន្ទនំ;

សុខិប្បមេវ ឧបគម្ម អស្សមំ, អទិស្សមានោ មុនិនោ សុធំ អទា”តិ។

តត្ថ អទិស្សមានោតិ, ភិក្ខវេ, សោ មាតលិ ទេវរាជស្ស វចនំ សម្បដិច្ឆិត្វា តំ អស្សមំ គន្ត្វា អទិស្សមានកាយោ ហុត្វា តស្ស សុធំ អទាសិ, ទទមានោ ច រត្តឹ បធានមនុយុញ្ជិត្វា បច្ចូសសមយេ អគ្គឹ បរិចរិត្វា វិភាតាយ រត្តិយា ឧទេន្តំ សូរិយំ នមស្សមានស្ស ឋិតស្ស តស្ស ហត្ថេ សុធាភោជនបាតិំ ឋបេសិ។

កោសិយោ តំ គហេត្វា ឋិតកោវ គាថាទ្វយមាហ –

១១៤។

“ឧទគ្គិហុត្តំ ឧបតិដ្ឋតោ ហិ មេ, បភង្ករំ លោកតមោនុទុត្តមំ;

សព្ពានិ ភូតានិ អធិច្ច វាសវោ;

កោ នេវ មេ បាណិសុ កឹ សុធោទហិ។

១១៥។

“សង្ខូបមំ សេតមតុល្យទស្សនំ, សុចឹ សុគន្ធំ បិយរូបមព្ភុតំ;

អទិដ្ឋបុព្ពំ មម ជាតុ ចក្ខុភិ, កា ទេវតា បាណិសុ កឹ សុធោទហី”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨴᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᨠᩋᨣ᩠ᨣᩥᩉᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᨸᩁᩥᨧᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᩈᩣᩃᨲᩮᩣ ᨶᩥᨠ᩠ᨡᨾ᩠ᨾ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᨮᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨠ᩠ᨠᨶ᩠ᨴᩥ ᩃᩮᩣᨠᨲᩮᨩᩣᨲᩩᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩋᩣᨴᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩏᨸᨲᩥᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᨾᨾ ᩈᨻ᩠ᨻᩣᨶᩥ ᨠ᩠ᩅᨲᩣᨶᩥ ᩋᩈᩥᨬ᩠ᨧ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᨲ᩠ᨲᨾᩣᨶᩮᩣ ᨧᩣᩈᩮᩣᨧᩣ ᨲᩩ ᩅᩮᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᩴ ᨾᨾ ᨸᩥᩃᩦᩈᩩ ᨠᩥᩴ ᩈᩩᨶᩴ ᨠᩥᩴ ᨽᩣᩅᩮᨲᩴ ᨻᩕᩪᩉᩥ᪨ “ᩈᨧ᩠ᨧᨸᨾ”ᨶ᩠ᨲᩥᩋᩣᨶᩦᩉᩥ ᨠᩥᨲᩮᩣᨠᩣᨧ ᩈᩩᨶᩴ ᨧᩮᩣᨱ᩠ᨱᨲᩥ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᩋᩣᩉ –

᪁᪁᪈᪨

“ᩋᩉᩴ ᨾᩉᩥᨶ᩠ᨴᩮᨶ ᨾᩉᩮᩈᩥ ᨸᩮᩈᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩩᨵᩣᨽᩥᩉᩣᩈᩥᩴ ᨲᩩᩁᩥᨲᩮᩣ ᨾᩉᩣᨿᩩᨲᩥ;

ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ ᨾᩴ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᨴᩮᩅᩈᩣᩁᨳᩥ, ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩔᩩ ᨽᨲ᩠ᨲᩩᨲ᩠ᨲᨾ ᨾᩣᨽᩥᩅᩣᩁᨿᩥ᪨

᪁᪁᪉᪨

“ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᩈᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᩉᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨸᨠᩮ, ᨡᩩᨴᩴ ᨸᩥᨸᩣᩈᩴ ᩋᩁᨲᩥᩴ ᨴᩁᨠ᩠ᩃᨾᩴ;

ᨠᩮᩣᨵᩪᨸᨶᩣᩉᨬ᩠ᨧ ᩅᩥᩅᩣᨴᨸᩮᩈᩩᨱᩴ, ᩈᩦᨲᩩᨱ᩠ᩉᨲᨶ᩠ᨴᩥᨬ᩠ᨧ ᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩍᨴᩴ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨵᩣᨽᩥᩉᩣᩈᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨴᩴ ᩈᩩᨵᩣᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨽᩥᩉᩁᩥᩴ᪨ ᨩᩣᨶᩣᩈᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶᩣᩉᩥ ᨾᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᩋᩉᩴ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᨶᩣᨾ ᨴᩮᩅᩈᩣᩁᨳᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᩣᨽᩥᩅᩣᩁᨿᩦᨲᩥ ᨶ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩣᨾᩦᨲᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩ ᨿᩣ ᨸᨶᩮᩈᩣ ᨠᩥᩴ᪨ ᨸᩣᨸᨠᩮᨲᩥ ᩋᨿᨬ᩠ᩉᩥ ᩈᩩᨵᩣ ᨽᩩᨲ᩠ᨲᩣ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩉᨶᨲᩥ᪨ ᨡᩩᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨴᩴ ᨲᩣᩅ ᨨᩣᨲᨠᩴ ᩉᨶᨲᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨸᩥᨸᩣᩈᩴ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨠᩣᨿᨴᩁᨳᩴ, ᨸᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨠᩥᩃᨶ᩠ᨲᨠᩣᨿᩴ, ᨨᨭ᩠ᨮᩴ ᨠᩮᩣᨵᩴ, ᩈᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩏᨸᨶᩣᩉᩴ, ᩋᨭ᩠ᨮᨾᩴ ᩅᩥᩅᩣᨴᩴ, ᨶᩅᨾᩴ ᨸᩮᩈᩩᨱᩴ, ᨴᩈᨾᩴ ᩈᩦᨲᩴ, ᩑᨠᩣᨴᩈᨾᩴ ᩏᨱ᩠ᩉᩴ, ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈᨾᩴ ᨲᨶ᩠ᨴᩥᩴ ᩋᩣᩃᩈᩥᨿᨽᩣᩅᩴ, ᩍᨴᩴ ᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩁᩈᩴ ᩈᩩᨵᩣᨽᩮᩣᨩᨶᩴ ᩍᨾᩮ ᨴ᩠ᩅᩣᨴᩈ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᩉᨶᨲᩥ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᨲᩈᨾᩣᨴᩣᨶᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨲᩮᩣ –

᪁᪂᪀᪨

“ᨶ ᨠᨸ᩠ᨸᨲᩦ ᨾᩣᨲᩃᩥ ᨾᨿ᩠ᩉᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲᩩᩴ, ᨸᩩᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨲᩥ ᨾᩮ ᩅᨲᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ត ចាបិ ឲកាឞ្ឋយរិឃប្ឫឌិតំ, អរ៉ំចិកាកឹ ច ឞុ៉ល ត ចិត្កតឹ”តិ៍ –

កាឆំ ចត្វា, “ភទន្ត, ត្យុទយត្វិ បទឞ្ឞ អគត្វា ទកាឌទត កំ ទចាឞំ ជិឞ្វា ព្ពគំ ចតំ ឞយាឌិត្ត”ត្តិ យាតលិតា បុទ្ធ្វា អាហ –

១១១៍

“ឌឹឈាតកា ទឃ ចិទយ បរិទគារិកា, យិត្តគ្គទតា ទឃ ច ឞបត្តិ ឞុត្តទត;

ឞទត្ត ច ទត យដ្ឋរិបត្ថយាឆយា, តឞ្ថា អគត្វា ក្តកយ្យិ តាឞ្ករទឃ៍

១១២៍

“ទឞាហិត្តិឃា ចា បុរិឞឞ្ឞ ចា បត, ឥឞ្សាយិ គាត់ ចិក្សឞយ្យចត្ហិតំ;

ឞទ្ធ ចគត្ឆា ព្ពឆ ឌឹតយដ្ឋរា, ភចត្តិ ទហទត ឞុចិឞក្ខឞយុតា”តិ៍

តត្វ បុទត្តតិ បឆយ៉ អគត្វា, អឆ ចា ព្ពតិ ទយ បុទត្ត ចត្យុត្តយ៉ ព្ពគំ បុទត្តច យឃា ចតំ ឞយាឌិត្ត្តិ ឥឞ្សតិ៍ ត ចាបិ ឲកាឞ្ឋយរិឃប្ឫឌិតត្តិ ឲកកឞ្ឞ អឞត់ ត អរិទឃហិ ត្បត្ឌឹហិ ប្ឫឌិតំ៍ ឞុលត្តិ ជិត្តយាត្យុឞិកំ ឞុ៉ល ត លកតិ៍ ឌឹឈាតកាតិ ព្ពត្តិឈាតកា៍ ទឃ ចិទយតិ ទឃ ច ព្ពទយ៍ ឞបត្តិតិ អទត្កាឞត្តិ៍ ឞុត្តទតតិ ឆយ៉ក្កឞយហ(ទាហ្ជហ៍ យដ្ឋរិបត្ថយាតិ យដ្ឋរី បត្ថទយា ឲទតឞត្តិ យដ្ឋរិបត្ថយា៍ អឆយាតិ ព្ពទយ បត្ថ អឆយា តាយ៍ តឞ្ថាតិ ឃឞ្ថា អហំ បត្ថយអឆយកាចកទយត អគត្វា ក្តកយ្យិ តាឞ្ករទឃ ត បរិក្សត្តឞ្ឞាយឹតិ ព្ពយ៉ ចតំ ឞយាឌិឃិ៍ ទឞាហិត្តិឃា ចាតិ ទឞា អហំ ព្ពត្តិឃា ចា៍ ចិក្សឞយ្យចត្ហិតត្តិ ចិក្សហិ បត្ហិទតហិ ត្បត្ឌឹហិ ចត្ហិតំ៍ ឞុចិឞក្ខឞយុតាតិ ឲទត ខ្ពកប្យតិឃឞទ្ធឃ ឞយត្តាកតា ចគត្ឆា ឌឹតយដ្ឋរា បុរិឞា ឞុឌឹ ទចច ក្តត្វយឞយុតា ច ទហាត្តិតិ អទត្វ៍

តំ ឞុត្វា យាតលិ ជិឞ្សយាតកាទឃត អដ្ឋាឞិ៍ តឞ្ញ៉ ពទហ តា ចតទឞ្ឞា ទឆចកត្ថាទឃា ចត្យុដ្ឋិឞំ អដ្ឋុឞុ, ឞិរី បរិឌឹតជិឞាឃ អដ្ឋាឞិ, អាឞា គត្តិហជិឞាឃ, ឞទ្ធ បដ្ឋិយជិឞាឃ, ហិរី ក្តត្វរជិឞាឃ៍ តយត្តិ បកាទឞត្តា ឞត្វា អាហ –

១១៣៍

“អទតា យតា ទឆចចទទត ទបឞិតា, កត្ឆា ចតទឞ្ឞា កតកត្វក្សបយា;

ᩋᩣᩈᩣ ᨧ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᨧ ᩈᩥᩁᩦ ᨲᨲᩮᩣ ᩉᩥᩁᩦ, ᨲᩴ ᩋᩔᨾᩴ ᩋᩣᨣᨾᩩ ᨿᨲ᩠ᨳ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ᪨

᪑᪑᪓᪨

“ᨲᩣ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨸᩁᨾᨸ᩠ᨸᨾᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣ, ᩈᩩᨽᩮᨶ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ ᩈᩥᨡᩣᩁᩥᩅᨣ᩠ᨣᩥᨶᩮᩣ;

ᨠᨬ᩠ᨬᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣ ᨧᨲᩩᨴ᩠ᨴᩥᩈᩣ, ᩍᨧ᩠ᨧᨻᩕᩅᩦ ᨾᩣᨲᩃᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᩈᨾ᩠ᨾᩩᨡᩣ᪨

᪑᪑᪔᪨

“ᨸᩩᩁᩥᨾᩴ ᨴᩥᩈᩴ ᨠᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᨽᩣᩈᩥ ᨴᩮᩅᨲᩮ, ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᩣ ᨲᩣᩁᩅᩁᩣᩅ ᩒᩈᨵᩦ;

ᨸᩩᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨲᩴ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᩅᩮᩃ᩠ᩃᩥᩅᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮ, ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᨾᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᨲᨾᩣᩈᩥ ᨴᩮᩅᨲᩣ᪨

᪑᪑᪕᪨

“ᩈᩥᩁᩣᩉ ᨴᩮᩅᩦ ᨾᨶᩩᨩᩮᩉᩥ ᨸᩪᨩᩥᨲᩣ, ᩋᨸᩣᨸᩈᨲ᩠ᨲᩪᨸᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨶᩦ ᩈᨴᩣ;

ᩈᩩᨵᩣᩅᩥᩅᩣᨴᩮᨶ ᨲᩅᨶ᩠ᨲᩥᨾᩣᨣᨲᩣ, ᨲᩴ ᨾᩴ ᩈᩩᨵᩣᨿ ᩅᩁᨸᨬ᩠ᨬ ᨽᩣᨩᨿ᪨

᪑᪑᪖᪨

“ᨿᩔᩣᩉᨾᩥᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᩈᩩᨡᩴ ᨾᩉᩣᨾᩩᨶᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩮᩉᩥ ᨶᩁᩮᩣ ᨸᨾᩮᩣᨴᨲᩥ;

ᩈᩥᩁᩦᨲᩥ ᨾᩴ ᨩᩣᨶᩉᩥ ᨩᩪᩉᨲᩩᨲ᩠ᨲᨾ, ᨲᩴ ᨾᩴ ᩈᩩᨵᩣᨿ ᩅᩁᨸᨬ᩠ᨬ ᨽᩣᨩᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᨲᩮᩣᨲᩥ ᨲᨲᩮᩣ᪨ ᨾᨲᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨾᨲᩣ, ᩋᨳ ᨴᩮᩅᩅᩁᩮᨶ ᩋᨶᩩᨾᨲᩣ ᨴᩮᩅ ᨸᩮᩈᩥᨲᩣ ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩈᨻ᩠ᨻᩣ ᨸᩁᨾᨸ᩠ᨸᨾᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩅᩈᩮᩈᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨲᩥᨸᨾᩮᩣᨴᩥᨲᩮᩣ᪨ “ᩈᩣᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥᨸᩥ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨲᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᩈᩣᨿᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨧᨲᩩᩁᩮᩣᨲᩥ ᨧᨲᩩᩁᩣ᪨ ᩋᨿᨾᩮᩅ ᩅᩣ ᨸᩣᨮᩮᩣ, ᨧᩣᨲᩩᩁᩥᨿᩮᨶ

ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣᨣᨲᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨲᩣᩁᨧᩁᩣᨲᩥ ᨲᩣᩁᨠᩣᨶᩴ ᨧᩁᩣ᪨ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᨧ᩠ᨨᩃ᩠ᩃᩥᨧᩥᨠ᩠ᨠᩮᩉᨲᩥ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨩᩥᨶᩅᩈᨶᩮᩉᩥ ᩈᩁᩦᩁᩮ᪨ ᨶᩥᩁᩣᩉᩣᨲᩥ ᨶᩥᩁᩦ ᩋᩉᩴ᪨ ᨲᩅᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩣᨣᨲᩣᨲᩥ ᨲᩅ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩴ ᩋᩣᨣᨲᩣ᪨ ᨠᩣᨯᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩴ ᩈᩩᨡᩣ ᨠᨯᨲᩥ, ᨲᨳᩣ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᩈᩩᨡᩴ ᨾᩮ ᨴᩮᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨩᩣᨶᩉᩦᨲᩥ ᨩᩣᨶ᪨ ᨩᩩᩉᨲ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᨿᩣᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨩᩩᩉᨶ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩅᨲ᩠ᨲᩴ᪨

ᨲᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪒᪘᪨

“ᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨲ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅᩁᩮᨶ ᨴᩩᨾ᩠ᨻᩥᨿᩣ, ᨶᩁᩣ ᨧ ᨴᩮᩅᨲᩣ ᨸᨠ᩠ᨡᩃᩣ ᩈᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣ;

ᨲᨿᩣ ᩅᩥᩉᩦᨶᩣ ᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ, ᨲᨿᩥᨴᩴ ᨶ ᩈᩣᨵᩩ ᨿᨴᩥᨴᩴ ᨲᨿᩣ ᨠᨲᩴ᪨

᪑᪒᪙᪨

“ᨸᩔᩣᨾᩥ ᩅᩮᩣᩉᩴ ᩋᩃᩈᩴ ᨾᩉᨣ᩠ᨥᩈᩴ, ᩈᩩᨴ᩠ᨴᩈ᩠ᩈᨠᩣᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩥᨿᩴ ᨶᩁᩴ;

ᨲᨿᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩣ ᨶᩥᩁᩥ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣᨾᨸᩥ, ᩅᩮᩈᩮᨲᩥ ᨩᩣᨶᩴ ᩅᩥᨿ ᨠᩮᩣᨣᩅᩣ ᩈᩩᨡᩴ᪨

᪑᪓᪐᪨

“ᨲᩴ ᨲᩴ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩅᩥᨠᨬ᩠ᨩᩮᩈᩅᩥᨲᩥᩴ, ᨩᩣᨶᩣᨾᩥ ᨾᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩅᩥᨴᩩᩁᩣᨽᩥᨸᩣᨲᩥᨲᩥᩴ;

ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩦ ᩋᩁᩉᨲᩥ ᩋᩣᩈᨶᩪᨴᨠᩴ, ᨠᩩᨲᩮᩣ ᩈᩩᨴᩣ ᨣᨧ᩠ᨨ ᨶ ᨾᨿ᩠ᩉᩁᩩᨧ᩠ᨧᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩮᩅᩥᨲᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᩋᩔᩁᨳᨴᩩᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩥᨲᩣ᪨ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᩅᩮᨴᨲ᩠ᨳᨿᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩣᨿ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨿ ᩅᩮᩅ ᩈᩦᩃᩮᨶ ᨧ᪨ ᨸᨠ᩠ᨡᩃᩣ ᩈᨠᨾ᩠ᨾᩩᨶᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᨴᩣᨶᨣ᩠ᨥᩃᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣᨣᨲᩣ᪨ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᩋᨸ᩠ᨸᨾᨲ᩠ᨲᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨿᩈᩴ ᩅᩣ ᩈᩩᨡᩴ ᩅᩣ ᨶ ᩃᨽᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨿᨴᩥᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩴ ᩑᨲᩴ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᨧᩁᩥᨿᩅᨲ᩠ᨲᩣᨿ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩣᨶᩥ ᩅᩥᨶᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᨿᩣ ᩅᩮᨠᩃ᩠ᩃᩴ ᨠᨲᩴ, ᨲᩴ ᨲᩮ ᨶ ᩈᩣᨵᩩ᪨ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᩥᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩥᨶᩩᨸ᩠ᨸᩴ᪨ ᨲᨿᩣᨽᩥᨽᩪᨲᩣᨲᩥ ᨲᨿᩣ ᩋᨽᩥᨽᩪᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣᨾᨸᩦᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᩅᩁᨴᩩᨾ᩠ᨻᩥᨠᩮᨾᩩᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨸᨶ᩠ᨶᨾ᩠ᨸᩥ᪨ ᩅᩮᩈᩮᨲᩦᨲᩥ ᩅᩮᩈᨶᨠᩣᩁᨠᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ᪨ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣ ᨲᩴ᪨ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᨠᩣᩅᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᩈᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩅᨲ᩠ᨲᨶᨲᩣᨿ ᩋᩈᨶ᩠ᨲᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᨠᩣᩅᩁᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩋᩅᩥᨠᨬ᩠ᨩᩮᩈᩅᩥᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᩅᩥᨠᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨿᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᨸ᩠ᨸᩣᨴᩥᨿᨾᩮᨲ᩠ᨲᨸᩥ ᨴᩩᨲᩮᩁᨸᩥ ᩈᩮᩅᨿᩣᨶᩴ᪨

ຈິຕ຺ຣາຄຸປາຕີຕິກິຕ຺ຕິ ປຓ຺ຑິຕາຄຸປາຕີຕິໍ ປຓ຺ຑິເຕ ປິເຕຕ຺ວາ ເປເຈຕ຺ວາ ຈິເຫເຍຕ຺ວາ ທເຍຍາສິ. ກຸໂຕ ສຸທາຕິ ຕາທິສາຍ ອລກ຺ຂີຍາ ກຸໂຕ ສຸທາໂພຊນໍ, ນ ເມ ຣຸຈ຺ຈສິ, ຄຈ຺ຉ ຍາ ຕຸຍ຺ຫ ຣຸຈ຺ຈຕີຕິ.

ສາ ເຕນ ປຏິກ຺ຂິຕ຺ຕາ ຕເຕ຺ຖວ ອນ຺ຕຣທາຍິ. ຕໂຕ ອາສາ ອາສາຍ ສນ຺ຕິ ສລ຺ລປນ຺ຕາ ອາຫ –

໑໓໘.

“ກາ ສຸກ຺ກທາຐາ ປຏິມຸກ຺ກກຸຓ຺ຑລີ, ຈິຕ຺ຕງ຺ຄທາ ກມ຺ພຸວິມຏ຺ຐທາຣິນີ;

ໂອສິຕ຺ຕວຓ຺ຓໍ ປຣິທຍ຺ຫ ໂສພສິ, ກຸສຄ຺ຄິຣຕ຺ຕໍ ອປິຬຍ຺ຫ ມຎ຺ຆຣິໍ.

໑໓໙.

“ມິຄີວ ພນ຺ຕາ ສຣຈາປທາຣິຕາ, ວິຣາທິຕາ ມນ຺ທມິວ ອຸທິກ຺ຂສິ;

ໂກ ເຕ ທຸຕີໂຍ ອິທ ມນ຺ທໂລຈເນ, ນ ພາຍສິ ເອກິກາ ການເນ ວເນ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຈິຕ຺ຕງ຺ຄທາຕິ ຈິເຕ຺ຣຫິ ອງ຺ຄເທຫິ ສມນ຺ນາຄຕາ. ກມ຺ພຸວິມຏ຺ຐທາຣິນີຕິ ກໍຈນປຏິມຓ຺ຑິເຕນ ວິມຏ຺ຐສຸວຓ຺ຓາລງ຺ກາຣທາຣິນີ. ໂອສິຕ຺ຕວຓ຺ຓນ຺ຕິ ອວສິຕ຺ຕວາຣກວຣວຓ຺ຓໍ ຈິຕ຺ຕທຸກູລໍ. ປຣິທຍ຺ຫາຕິ ນິວາເສຕ຺ວາ ເຈວ ປາຣຸປິຕ຺ວາ ຈ. ກຸສຄ຺ຄິຣຕ຺ຕນ຺ຕິ ກຸສຄ຺ຄິສິຂາສທິສໍ. ອປິຬຍ຺ຫ ມຎ຺ຆຣິນ຺ຕິ ສປລ຺ລວໍ ອໂສກກຓ຺ຓິກໍ ກຓ຺ເຓ ປິຬນ຺ຘິຕ຺ວາຕິ ອຕ຺ໂຖ ໂຫຕິ. ສຣຈາປທາຣິຕາຕິ ລຸທ຺ທເກນ. ວິຣາທິຕາຕິ ວິຣທ຺ຘປ຺ປຫາຣາ. ມນ຺ທມິວາຕິ ຍຖາ ສາ ມິຄີ ພີຕາ ຈກ຺ຂູນິ ຈາເລຕ຺ວາ ຕໍ ຍຕ຺ຖ ຍຕ຺ຖ ໂອໂລເກຕິ, ເອວໍ ໂອໂລເກສີ.

ຕໂຕ ອາສາ ອາຫ –

໑໔໐.

“ນ ເມ ທຸຕີໂຍ ອິທ ມຕ຺ຖິ ໂກຈິ, ມສກ຺ກສາຣປ຺ປພວມ຺ຫິ ເທວຕາ;

ອາສາ ສຸທາສາຍ ຕວນ຺ຕິກາຄຕາ, ຕໍ ມໍ ສຸທາຍ ວຣປຎ຺ຎ ພາຊຍາ”ຕິ.

តត្ថ មសក្កសារប្បភវាតិ តាវតិំសភវនេ សម្ភវា។

តំ សុត្វា កោសិយោ “ត្វំ កិរ យោ តេ រុច្ចតិ, តស្ស អាសាផលនិប្ផាទនេន អាសំ ទេសិ, យោ តេ ន រុច្ចតិ, តស្ស ន ទេសិ, នត្ថិ តយា សមា បត្ថិតត្ថវិនាសិកា”តិ ទីបេន្តោ អាហ –

១២២។

“អាសាយ យន្តិ វាណិជា ធនេសិនោ, នាវំ សមារុយ្ហ បរេន្តិ អណ្ណវេ;

តេ តត្ថ សីទន្តិ អថោបិ ឯកទា, ជីនាធនា ឯន្តិ វិនដ្ឋបាភតា។

១២៣។

“អាសាយ ខេត្តានិ កសន្តិ កស្សកា, វបន្តិ ពីជានិ ករោន្តុបាយសោ;

ឦតីនិបាតេន អវុដ្ឋិតាយ វា, ន កិញ្ចិ វិន្ទន្តិ តតោ ផលាគមំ។

១២៤។

“អថត្តការានិ ករោន្តិ ភត្តុសុ, អាសំ បុរក្ខត្វា នរា សុខេសិនោ;

តេ ភត្តុរត្ថា អតិគាឡ្ហិតា បុន, ទិសា បនស្សន្តិ អលទ្ធ កិញ្ចនំ។

១២៥។

“ហិត្វាន ធញ្ញញ្ច ធនញ្ច ញាតកេ, អាសាយ សគ្គាធិមនា សុខេសិនោ;

តបន្តិ លូខម្បិ តបំ ចិរន្តរំ, កុម្មគ្គមារុយ្ហ បរេន្តិ ទុគ្គតិំ។

ឲ្យ៣ប័៍

“អាសា ចិរំចាទិកាសយុតា ព្ទុំម, អាមេរ ស្វឆារំ ចិតឃស្ស អត្ថតិ;

ត តាខិឹសិ អទហតិ អាសត្វកេំ, ក្យមតា ស្វឆា កន្ឋ ត យឃ្យាទ្ទប្ត៌សិ”តិ៍

តត្ថ បវត្តីតិ បក្លត្តិ៍ ឌីតាឆតាតិ ឌីតឆតា៍ ព្ទុតិ តច ចមេត ឲ្យមេក សយ្យដ្ឋិត្តិ ឲ្យមេក ចិបដ្ឋិត្តិ, តត្ថ តឃា សងិសា បិបឆយុាតិ ចឥតិ៍ កមទាត្តបិឃមសាតិ តំ តំ កិច្ចំ ស្តបិមឃត កមទាត្តិ៍ ច្រតឹតិបិមតតាតិ ចិរយចាតយ្មសិកសលកស្វកបិលាកមតដ្ឋិកមទាកាឌឹតំ សស្សបទ្ទចាតំ អញ្ញាតទតិបិមតត ចា៍ តមតាតិ តមតា សស្សមតា មត កិច្ចិ ចស់ ត ចិត្តត្តិ, មតសយ្យិ អាសមន្ធតកខ្យុំ ព្ទមយច កមទាសិតិ ចឥតិ៍ អឆត្តការាតិតិ ឃ្សត្តក្ខុយឹស្វ ប្វទិសការមទ៍ អារំ ប្វទក្លត្តាតិ ព្ទស្សទិឃារំ ប្វទមតា កត្ថា៍ កត្វទត្ថាតិ សាយិមតា អត្ថាឃ៍ អតិកាឲ្យព្ទតាតិ បច្ចត្តិមកហិ អតិបឹឲ្យព្ទតា ចិលុត្តសាបមតឃ្យា ដ្ឋមេមតចាហតា ហុត្វា៍ បតស្សត្តិតិ បលិឃត្តិ៍ អលទ្ធ កិច្ចាតត្តិ កិច្ចិ ព្ទស្សទិឃំ អលកិត្វា ៍ ព្ទុតិ ឲ្យមតសយ្យិ ព្ទស្សទិឃាលិកំ ព្ទមយច កមទាសិតិ ចឥតិ៍ សក្កាឆិយតាតិ សក្កំ អឆិកត្តយតា៍ ល្វពត្តិ តិមទាឌំ បច្ចាតបិឌិកំ កាឃកិលយឆំ៍ ឌិទត្តទត្តិ ឌិទកាលំ៍ អាសា ចិរំចាទិកាសយុតា ព្ទុមយតិ ឲ្យចំ ព្ទុមយ សត្តា សក្កាសាឃ ទ្យក្កតិំ កន្ធត្តិ, តស្មា ត្ថំ អាសា តាយ ចិរំចាទិកាសយុតា ចិរំចាទិកាតិ សច្ចិ កតា៍ អាមេរតិ តំ អាលបតិ៍

សាបិ មតត បដិក្លិត្តា អត្តទឆាឃិ៍ តមតា សទ្ទាឃ សទ្ទំ សល្លបមត្តា កាថយាហ –

ឲ្យ៣ដ័៍

“ឥទ្ទល្លយាតា ឃសសា ឃសស្សិតិ, ឌិឃឡ្លាតាយច្យួយតំ ឌិសំ បតិ;

ប្វច្ចាយិ តំ កច្ចាតមចល្លិចិក្កមហ, អាឆិក្ល មយ ត្វំ កតយាសិ មឥចមត”តិ៍

តត្ថ ឥទ្ទល្លយាតាតិ ឌលយាតា៍ ឌិឃឡ្លាតាយច្យួយតត្តិ អបទាតិ ច បច្ចិយាតិ ច ឲ្យចំ ឌិឃមឡ្លាត លិយមកត តាមយត ឲ្យច្ចាយាតំ ឌិសំ បតិ ឥទ្ទល្លយាតា តិដ្ឋសិ៍

តមតា សា កាថយាហ –

២៣០។

“សទ្ធាហ ទេវី មនុជេហិ បូជិតា, អបាបសត្តូបនិសេវិនី សទា;

សុធាវិវាទេន តវន្តិ មាគតា, តំ មំ សុធាយ វរបញ្ញ ភាជយា”តិ។

តត្ថ សទ្ធាតិ យស្ស កស្សចិ វចនបត្តិយាយនា សាវជ្ជាបិ ហោតិ អនវជ្ជាបិ។ បូជិតាតិ អនវជ្ជកោដ្ឋាសវសេន បូជិតា។ អបាបសត្តូបនិសេវិនីតិ អនវជ្ជសទ្ធាយ ច ឱកប្បនបត្តិយាយនសភាវាយ បរេសុបិ បត្តិយាយនចិឆហនសម្ថាយ ទេវតាយេតំ នាមំ។

អថ នំ កោសិយោ “ឥមេ សត្តា យស្ស កស្សចិ វចនំ សទ្ទហិត្វា តំ តំ ករោន្តា កត្តព្ពតោ អកត្តព្ពមេវ ពហុតរំ ករោន្តិ, តំ សទ្ធំ តយា ការិតំ នាម ហោតី”តិ វត្វា ឯវមាហ –

២៣១។

“ទានំ ទមំ ចាគមថោបិ សំយមំ, អាទាយ សទ្ធាយ ករោន្តិ ហេកទា;

ថេយ្យំ មុសា កូដមថោបិ បេសុណំ, ករោន្តិ ហេកេ បុន វិច្ចុតា តយា។

២៣២។

“ភរិយាសុ បោសោ សទិសីសុ បេក្ខវា, សីលូបបន្នាសុ បតិព្ពតាសុបិ;

វិនេត្វាន ឆន្ទំ កុលិត្ថិយាសុបិ, ករោតិ សទ្ធំ បុន កុម្ភទាសិយា។

២៣៣។

“ត្វមេវ សទ្ធេ បរទារសេវិនី, បាបំ ករោសិ កុសលម្បិ រិញ្ចសិ;

ន តាទិសី អរហតិ អាសនូទកំ, កុតោ សុធា គច្ឆ ន មយ្ហ រុច្ចសី”តិ។

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩈᩅᨲ᩠ᨳᩩᨠᩴ ᨸᩩᨬ᩠ᨬᨧᩮᨲᨶᩴ᪨ ᨴᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩍᨶ᩠ᨴᩕᩥᨿᨴᨾᨶᩴ᪨ ᨧᩣᨣᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᨵᨾ᩠ᨾᨸᩁᩥᨧ᩠ᨧᩣᨣᩴ᪨ ᩈᩴᨿᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩦᩃᩴ᪨ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿᩣᨲᩥ “ᩑᨲᩣᨶᩥ ᨴᩣᨶᩣᨴᩦᨶᩥ ᨾᩉᩣᨶᩥᩈᩴᩈᩣᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦ”ᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨴ᩠ᨵᩣᨿ ᩋᩣᨴᩥᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᨠᨴᩣ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩩᩃ᩠ᩃᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᩅᩣ ᨠᩣᨿᨽᩮᩣᨩᨶᩣᨴᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩣ᪨ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᩁᩮᩉᩮᨠᨲᩥ ᩑᨠᩮ ᨾᨶᩩᩔᩣ ᩑᩅᩁᩪᨸᩮᩈᩩ ᨽᩣᨿ ᨠᩣᩃᩮᩈᩩ ᨸᩮᨾᩈᩣ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᨴᩦᨶᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᨠᩮᩈᨬ᩠ᨧᩥ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩑᨲᩣᨶᩥᨸᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩩᨶ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲᩣ ᨲᨿᩣᨲᩥ ᨸᩩᨶ ᨲᨿᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩣᨵᩩᨩ᩠ᨩᨶᩮᩣᨧᩥᨲᩣᨠᩣᩁᨽᩣᨲᩣᨶᩥ ᨶ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩣᨶᩦᨲᩥ ᩑᨲᩴ ᩅᨧᨶᩴ ᩋᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣᨸᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩅᨴᨲᩥ ᨲᨳ ᩅᩮᩈᨽ ᩈᩣᨵᩩᨩ᩠ᨩᩪᨿᩥ ᩋᩈᩣᨵᩩᨩ᩠ᨩᩪᨿᩥ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᩅᨴᨲᩥ᪨

ᩈᨴᩥᩈᩦᩈᩪᨲᩥ ᨩᩣᨲᩥᨣᩮᩣᨲ᩠ᨲᩈᩦᩃᩣᨴᩦᩉᩥ ᩈᨴᩥᩈᩦᩈᩩ᪨ ᨸᩮᨠ᩠ᨡᩅᩣᨲᩥ ᨸᩮᨠ᩠ᨡᩣ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ ᨲᨱ᩠ᩉᩣ, ᩈᨲᨱ᩠ᩉᩣᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨨᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩴ᪨ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨿᩣᨸᩥ ᩅᨧᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩔᩣ “ᩋᩉᩴ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩣᩈᩦ ᨽᩣᨿ ᩈᩪᨸᨠᩣᩁᩴ ᨠᩁᩥᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᩃᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨸᩥ ᨨᨶ᩠ᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨾᩮᩅ ᨸᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ, ᩋᩈᩩᨠᩣ ᨽᩣᨿ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᨸᨭᩥᨻᨴ᩠ᨵᨧᩥᨲ᩠ᨲᩣᨲᩥ ᨠᩩᨾᩣᩁᩥᨿᩣᨸᩥ ᩅᨧᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᨴᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨲᩥ᪨ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ ᩈᨴ᩠ᨵᩮ ᨸᩁᨴᩣᩁᩈᩮᩅᩥᨶᩦᨲᩥ ᨿᩈ᩠ᨾᩣ ᨲᩴ ᨲᩴ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨿᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨳ ᩅᩮᩈᨽ ᨸᩁᨴᩣᩁᩴ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨸᩴ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩈᩃᩴ ᨩᩉᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᨲ᩠ᩅᨾᩮᩅ ᨸᩁᨴᩣᩁᩈᩮᩅᩥᨶᩦ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨸᩣᨸᩣᨶᩥ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᨠᩩᩈᩃᨾ᩠ᨸᩥ ᩁᨲ᩠ᨳᩮᩈᩥ, ᨽᨲ᩠ᨳᩩ ᨲᨿᩣ ᩈᨾᩣ ᩃᩮᩣᨠᨧᩥᨽᩣᩈᩥᨠᩣ ᨸᩣᨸᨵᨾ᩠ᨾᩣ, ᨠᨳᩴ ᨽ ᩈᩮ ᩁᩩᨧ᩠ᨨᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩈᩣ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᨱᩣᨿ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᨶᩣᨸᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩁᩮᨲᩣ ᨩᩥᨲᩣᨿ ᩉᩥᩁᩥᨿᩣ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩃ᩠ᩃᨸᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨴ᩠ᩅᨿᨾᩣᩉ –

᪁᪔᪓᪨

“ᨩᩥᨥᨬ᩠ᨬᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ ᩋᩁᩩᨱᩈ᩠ᨾᩥᨾᩪᩉᨲᩮ, ᨿᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩁᩪᨸᩅᨱ᩠ᨱᩥᨶᩦ;

ᨲᨴᩪᨸᨾᩣ ᨾᩴ ᨸᨭᩥᨽᩣᩈᩥ ᨴᩮᩅᨲᩮ, ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡ ᨾᩮ ᨲ᩠ᩅᩴ ᨠᨲᨾᩣᩈᩥ ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩣ᪨

᪁᪔᪔᪨

“ᨠᩣᨬ᩠ᨧᩋᩣ ᨶᩥᨴᩣᨥᩮᩁᩥᩅ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩁᩥᩅ, ᩋᨲᩥᩁᩮᩣᨧᩥᨲᩣ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨸᨲ᩠ᨲᨾᩣᩃᩥᨶᩦ;

ᨠᩣ ᨲᩥᨭ᩠ᨮᩈᩥ ᨾᨶ᩠ᨴᨾᩥᨣᩣᩅᩃᩮᩣᨠᨿᩴ, ᨽᩣᩈᩮᩈᨾᩣᨶᩣᩅ ᨣᩥᩁᩴ ᨶ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨩᩥᨥᨬ᩠ᨬᩁᨲ᩠ᨲᩥᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᨧ᩠ᨨᩥᨾᩁᨲ᩠ᨲᩥᩴ, ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨸᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᩋᩁᩩᨱᩈ᩠ᨾᩥᨾᩪᩉᨲᩮᨲᩥ ᩋᩁᩩᨱᩮ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮ᪨ ᨿᩣᨲᩥ ᨿᩣ ᨸᩩᩁᨲ᩠ᨳᩥᨾᩣ ᨴᩥᩈᩣ ᩁᨲ᩠ᨲᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨲᩣᨿ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᩁᩪᨸᩅᨱ᩠ᨱᩥᨶᩦ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩥᩔᨲᩥ᪨ ᨠᩣᨬ᩠ᨧᩋᩣ ᨶᩥᨴᩣᨥᩮᩁᩥᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨴᩣᨥᩈᨾᨿᩮ ᨠᩣᨬ᩠ᨧᩋᩅᩃ᩠ᩃᩥ ᩅᩥᨿ᪨ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩁᩥᩅᩣᨲᩥ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨩᩣᩃᩣ ᩅᩥᨿ, ᩈᩣᨸᩥ

តិន្នាយលេចត្តស្ស តទុវិលាដ្ឋិតកាលេ អចល្លិ វិយាតិ អត្ថោ។ លោហិតបត្តមាលិនីតិ លោហិតចណ្ណេហិ បត្តេហិ បរិក្ខិត្តា។ កា តិដ្ឋសីតិ យថា សា តទុលកាលេ អចល្លិ ចារេតិតា វិលោបយាតា ខោភយាតា តិដ្ឋតិ, ឯវំ កា ត្វំ តិដ្ឋសិ។ កាមេសុ សយាមភាចាតិ យថា មន្ទំ ការណេ វិយ ហោសិ, ន ច កិញ្ចិ ភុញ្ជសិ។

តេនាហ សា គាថមាហ –

៦៣៩។

“ហិរាហ ទេវី យក្ខេហិ បូជិតា, អបាបសត្តូបនិសេវិនី សទា;

សុធាវិវាទេន តវន្តិមាគតា, សាហំ ន សក្កោមិ សុធម្បិ យាចិតុំ;

កោបីនរូបា វិយ យាចនិត្ថិយា”តិ។

តត្ថ ហិរាហន្តិ ហិរី អហំ។ សុធម្បីតិ សា អហំ សុធាភោជនំ តំ យាចិតុម្បិ ន សក្កោមិ។ កិំការណា? កោបីនរូបា វិយ យាចនិត្ថិយា, យស្មា យាចនិត្ថិយា យាចនា នាម កោបីនរូបា វិយ ហេយ្យក្ខវិទ្ធលោបនវសេនា ហោតិ, និល្លជ្ជា វិយ ហោតីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា តាបសោ ទ្វេ គាថា អភាសិ –

៦៤០។

“ធម្មេន ញាយេន សុខេន លទ្ធំ, ឯសោ ហិ ធម្មោ ន ហិ យាចនា សុខា។

តំ តំ អយាចន្តិមហំ និមន្តយេ, សុធាយ យញ្ចិច្ឆសិ តម្បិ ទម្មិ តេ។

៦៤១។

“សា ត្វំ មយា អជ្ជ សកម្ហិ អស្សមេ, និមន្តិតា កញ្ចនវេល្លិវិគ្គហេ;

ព្យចញ្ញារេយ សន្តានេហិ បុប្ផិយា, តំ បុប្ផិតគ្គាន សុផលិ អស្មិំយេ”តិ។

តត្ថ ឆទេយុនាតិ សការេបត។ ខាទេយនាតិ ការណេន។ ន ហិ យាចតា សុផាតិ ន ហិ យាចតាយ សុផា លព្ភតិ, តេនេវ ការណេន ញ្ញាតរា តិរេស្សា នលកិស្ស។ តំ តត្តិ តម្ហា តំ។ យញ្ញិដ្ឋីតិ ន ខេចលិ និបេត្តយិយេវ, យញ្ញា សុផំ ញ្ញដ្ឋិសិ, តយិ ឧមិ តេ។ កញ្ញានចេល្លិចិក្កេហតិ កញ្ញានរាសិសស្សិរិកសមីរេ។ បុប្ផិយាតិ ន ខេចលិ សុផាយ, អញ្ញោហិបិ សន្តានេហិ តុំ យយា បុប្ផេតញ្ញយុត្តកាច។ អស្មិំយេតិ តំ បុប្ផេតុំ សនេច សុផាយ អចសេស កចិស្សតិ, អហយិ កុញ្ញិស្សាមិ។

តទា អបរា អភិសម្ពុទ្ធគាថា –

១៨៩។

“សា កោសិរេយនាត្យតា ឧតិយតា, អឌ្ឍា ហិរិ រម្មំ បិចិសិ យស្សមំ;

ចុតកចត្តំ ផលបរិយបុប្ផិតំ, អបិបសត្តុបតិសេចិតំ សតា។

១៩០។

“រុក្ខកុហានា ឥហុកេតុ បុប្ផិតា, អម្ពា បិយាលិ បនសា ច កិំសុកា;

សោភញ្ជនា លោទ្ទបទោបិ បទ្ធកា, កោកា ច អង្កោ តិលកា សុបុប្ផិតា។

១៩១។

“សាលិ កកេរិ ឥហុកេតុ ឧម្មយេ, អស្សត្ថកិក្រោធបក្កចេតសា;

មធុកលកា បិដលិ សិន្ទុវារកា, បត្តញ្ញាកន្ទា បុចលិន្ទុកេតកា។

១៩២។

“ᩉᩁᩮᨱᩩᨠᩣ ᩅᩮᩊᩩᨠᩣ ᨠᩮᨱᩩ ᨲᩥᨶ᩠ᨴᩩᨠᩣ, ᩈᩣᨾᩣᨠᨶᩦᩅᩣᩁᨾᩅᩮᩣᨸᩥ ᨧᩦᨶᨠᩣ;

ᨾᩮᩣᨧᩣ ᨠᨴᩃᩦ ᨻᩉᩩᨠᩮᨲ᩠ᨳ ᩈᩣᩃᩥᨿᩮᩣ, ᨸᩅᩦᩉᨿᩮᩣ ᩋᩣᨽᩪᨩᩥᨶᩮᩣ ᨧ ᨲᨱ᩠ᨯᩩᩃᩣ᪨

᪁᪉᪆᪨

“ᨲᩈ᩠ᩈᩮᩅᩩᨲ᩠ᨲᩁᨸᩈ᩠ᩈᩮᨶ, ᨩᩣᨲᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩦ ᩈᩥᩅᩣ;

ᩋᨠᨠ᩠ᨠᩈᩣ ᩋᨸᨻ᩠ᨽᩣᩁᩣ, ᩈᩣᨴᩩ ᩋᨸ᩠ᨸᨭᩥᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᩣ᪨

᪁᪉᪇᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨾᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᨲᩣ, ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᨻᩉᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩣ;

ᩈᩥᨦ᩠ᨣᩪ ᩈᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᩈᩴᨠᩩᩃᩣ, ᩈᨲᩅᨦ᩠ᨠᩣ ᨧ ᩁᩮᩣᩉᩥᨲᩣ;

ᩋᩣᩊᩥᨣᨣ᩠ᨣᩁᨠᩣᨠᩥᨱ᩠ᨱᩣ, ᨸᩤᨮᩦᨶᩣ ᨠᩣᨠᨾᨧ᩠ᨨᨠᩣ᪨

᪁᪉᪈᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᨠ᩠ᨡᩦ ᩈᨶ᩠ᨶᩥᩁᨲᩣ, ᨡᩮᨾᩥᨶᩮᩣ ᨻᩉᩩᨽᩮᩣᨩᨶᩣ;

ᩉᩴᩈᩣ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᩣ ᨾᨿᩪᩁᩣ ᨧ, ᨧᨠ᩠ᨠᩅᩣᨠᩣ ᨧ ᨠᩩᨠ᩠ᨠᩩᩉᩣ;

ᨠᩩᨱᩣᩃᨠᩣ ᨻᩉᩪ ᨧᩥᨲ᩠ᩁᩣ, ᩈᩥᨡᨱ᩠ᨯᩦ ᨩᩦᩅᨩᩦᩅᨠᩣ᪨

᪁᪉᪉᪨

“ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩤᨶᩣᨿ ᨾᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩣᨶᩣ ᨾᩥᨣᨣᨱᩣ ᨻᩉᩪ;

សីហា ព្យគ្ឃា វរាហា ច, អច្ឆកោកតរច្ឆយោ។

១៩៥។

“បលាសាទា គវជា ច, មហិំសា រោហិតា រុរូ;

ឯណេយ្យា ច វរាហា ច, គណិនោ នីកសូករា;

កទលិមិគា ពហុេត្ថ, ពិឡារា សសកណ្ណិកា។

១៩៦។

“ឆមាគិរី បុប្ផវិចិត្រសន្ថតា, ទិជាភិឃុដ្ឋា ទិជសង្ឃសេវិតា”តិ។

តត្ថ ទុមិយតាតិ អាតុកាវសយូធេត្ត។ បិចិនិ យស្សយន្តិ បិចិនិ អស្សយំ, យ-ការោ ព្យញ្ជនសន្ធិករោ។ វុកាវត្តន្តិ ទោស្ ទោស្ ឋានេស្ វុកាសយូត្ត។ ផលន្តិ អនេកផលសយូត្ត។ អរិយបុទ្ធិតន្តិ តីវរណរោសរហិតេហិ ឧសាតលិកីហិ អរិយេហិ បុទ្ធិតំ បសត្ថំ។ រុក្ខគហនាតិ បុប្ផូបគផលូបគរុក្ខគហនា។ សោភញ្ញាតាតិ និគ្គុរុក្ខា។ សេរីយរេឋាបិ បណ្ឌកាតិ សេរីរុក្ខា ច បណ្ឌរុក្ខា ច។ កោកា ច ភគ្គាតិ ឯវំនាមកា រុក្ខា ឯវ។ ករេរីតិ ករេរិរុក្ខា។ វុឌ្ឍលកាតិ វាតឃាតកា។ យុវលិត្តកោតកាតិ យុវលិត្តា ច បញ្ចិផលេតកា ច។ ហរេលុកាតិ អបរណ្ណជាតិ។ វេឡុកាតិ វំសភេទកា។ កោលុតិ អរញ្ញយាសា។ តិត្តកាតិ តិព្ពរុក្ខា។ ឌីតកាតិ ឈុដ្ឋករាជយាសា។ វោវាតិ អដ្ឋិកទលិយោ។ សាលិយោតិ ភាតព្យការា ជាតស្សំ វុបគិស្សាយ ជាតា សាលិយោ។ បឌីហយោតិ ភាតព្យការា ឌីហយោ។ អាក្ខុំេភាតិ ក្សបត្តា។ តណ្ឌុលិតិ តិក្ខណ្ឌកខុសាតិ សមំជាតតណ្ឌុលសីសាតិ។

តស្សវាតិ, កិញ្ចិ, តស្សេវ អស្សមស្ស វុត្តរជីសាភាគេ។ បោក្ខរណីតិ បញ្ចវិធបទុមសញ្ឆន្នា ជាតស្សរបោក្ខរណី។ អកក្កសាតិ មន្ទសិប្បិកសេវាលិកិក្កសរហិតា។ អបត្ថារាតិ អច្ឆិន្នតដា សមតិត្ថា។ អប្បដិគន្ធិកាតិ អបដិក្កូលគន្ធេន វុត្តគន្ធេន សមន្នាគតា។ តត្ថាតិ តស្សា បោក្ខរណិយា។ ខេមិនោតិ អភយា “សិក្ខ”តិអាទីនិ ទោសំ មច្ឆានំ នាមានិ។ កុលាលកាតិ កោកិលា។ វិចិត្រាតិ វិចិត្របត្តា។ សំខណ្ឌិតិ វុឌ្ឍិតសិលា ខេមាទា, អញ្ញោបិ ចា មត្តកោ ជាតសិលា បក្ខិនោ។ បតាយ យាយត្តីតិ បតាយ អាយត្តិ។ បលាសាទាតិ ខគ្គា។ គវជាតិ គវយា។ គណិនោតិ គោកណ្ណា។ កណ្ណិកាតិ កណ្ណិកមិគា។ ឆមាគិរីតិ ភូមិសមបត្ថដា បិដ្ឋិបាសាណា។ បុប្ផវិចិត្រសន្ថតាតិ វិចិត្របុប្ផសន្ថតា។ ទិជាភិឃុដ្ឋាតិ មធុរស្សរេហិ ទិជេហិ អភិឃុដ្ឋា។ ឯវរូបំ តត្ថ ភូមិបត្តតាតិ ឯវំ ភគវា កោសិយស្ស អស្សមំ វណ្ណេតិ។

ញាតាតិ ហិរិនេចិយា តត្ថ បចិសភាតិតិ ទេស្សតំ អាហ –

១៤៩។

“សា សុត្តធា តឹលក្ខយាកិលម្ពិតា, ចិន្នុ យហាយេឈរិចាត្យបដ្ឋច;

តស្សា សុសម្ពុត្តសិរំ ក្យសាយំ, សុចិ សុកត្តុំ អឌិត្វបេសចិតំ;

អត្រិន្ទូ េកាន្តុ ហិរិេយតទ្រាចិ, តិសិទ គល្យាលិ សុលឃិទយាសតិ។

១៥០។

“តស្សា តទា េកាន្តកតាឃ េកាសិេឃា, ឃតិន្តូយាភាឃ ឌជៃឌិតត្តុេទា;

ភេចហិ បេត្តហិ សឃំ សហ្មទគំ, សុឆាកិហាសី ត្យរិេតា យហាយុតិ។

១៥១។

“សា តំ បដិក្កូឃ្យាក្កុេកាហិ បិលិកិ, ញាន្ទូទ្រាចិ អត្តូយភា ឌជៃឆរំ;

ហត្ថាហំ ឲតាទហិ ប្វុឌិតា តឃា, គេន្តូឃ្យំ ទ្រាេហ្វ តិឌិចំ ឌិតាចិតិ។

១៥២។

“សា េកាសិេឃភាត្យយតា ឌ្យតិយតា, ក្តុឌិរិតា ចណ្ណយេទភ យត្តា;

សកាេស គត្តាភ សហស្សចក្កុេភា, អឃំ សុឆា ចាសច េទហិ េយ ឌឃំ។

᪑᪗᪒᪨

“ᨲᨾᩮᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨸᩥ ᨲᨴᩣ ᩋᨸᩪᨩᨿᩥ, ᩈᩉᩥᨶ᩠ᨴᨴᩮᩅᩣ ᩈᩩᩁᨠᨬ᩠ᨬᨾᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᩈᩣ ᨸᨬ᩠ᨩᩃᩦ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᨸᩪᨩᩥᨲᩣ, ᨶᩅᨾ᩠ᩉᩥ ᨠᩮᩣᨬ᩠ᨧᨾ᩠ᩉᩥ ᨿᨴᩣ ᩏᨸᩣᩅᩥᩈᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᩩᨲ᩠ᨲᨵᩣᨲᩥ ᩈᩩᨴ᩠ᨵᩦ᪨ ᨶᩥᩃᨠᩩᨿᩣᨠᩥᩃᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣᨲᩥ ᨶᩥᩃᩮᩈᩩ ᨠᩩᨿᩮᩈᩩ ᩋᨠᩥᩃᨸ᩠ᨸᩥᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, ᨲᩴ ᨲᩴ ᨶᩥᩃᨠᩩᨿᩈᩣᨴᩴ ᨸᩁᩣᨾᩈᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨ ᨾᩉᩣᨾᩮᨥᩁᩥᩅᩣᨲᩥ ᨲᩮᨶ ᨶᩥᨾᨲ᩠ᨲᩥᨲᩣ ᨾᩉᩣᨾᩮᨥᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩ ᩅᩥᨿ ᨲᩔ ᨲᩴ ᩋᩔᨾᩴ ᨸᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩔᩣᨲᩥ ᨲᩔᩣ ᩉᩥᩁᩥᨿᩣ᪨ ᩈᩩᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᩈᨱ᩠ᨮᩥᨲᩴ᪨ ᨠᩩᩈᩣᨿᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᩏᩈᩦᩁᩣᨴᩥᨾᩥᩔᨠᨠᩩᩈᨲᩥᨱᨾᨿᩴ᪨ ᩈᩩᨠᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᩈᩦᩁᩮᨶ ᨧᩮᩅ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᩈᩩᨠᨲᩥᨱᩮᨶ ᨧ ᨾᩥᩔᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᨠᨲᩴ᪨ ᩋᨶᩩᨸᩈᩮᩅᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨸᩈᩥᨶ᩠ᨶᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᨶ ᨠᩮᨶᨧᩥ ᩏᨸᩈᩮᩅᩥᨲᩴ᪨ ᩋᩉᩩ ᨠᩮᩣᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨲᩥ ᩑᩅᩁᩪᨸᩴ ᨠᩮᩣᨧ᩠ᨨᩣᩈᨶᩴ ᨸᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᨴ᩠ᩅᩣᩁᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᩈᩩᨡᨾᩥᩁᩮᩣᩈᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩩᨡᩴ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᩣᩈᨶᩴ᪨

ᨿᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᨿᩣᨶᩣᨿᩣᨲᩥ ᩈᩩᨵᩴ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨿᩣ᪨ ᨶᩅᩮᩉᩥ ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩦᨲᩥ ᨲᨦ᩠ᨡᨱᩮ ᨾᩮᩣᨧ ᨸᩥᩃᨶ᩠ᨵᩥᩃᩮᩉᩥ ᩋᩃᨸ᩠ᨸᨠᩩᨾᩥᨶᩥᨸᨲ᩠ᨲᩮᩉᩥ᪨ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩉᨲ᩠ᨳᩣ᪨ ᩈᩉᩪᨴᨠᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨴᨠᨸ᩠ᨸᨴᩣᨶᩈᩉᩥᨲᩴ᪨ ᩈᩩᨵᩣᨽᩥᩉᩣᩈᩦᨲᩥ ᩈᩩᨵᩴ ᩋᨽᩥᩉᩁᩥ᪨ ᨲᩩᩁᩥᨲᩮᩣᨲᩥ ᩈᩮᩣᨾᨶᩔᩅᩮᨣᩮᨶ ᨲᩩᩁᩥᨲᩮᩣ᪨ ᩉᨭ᩠ᨮᩣᨲᩥ ᨧᩅᩔᨠᩩᨧ᩠ᨨᩮ ᨶᩥᨸᩥᨲᩮᩣ᪨ ᨩᩥᨲᩣᩅᩥᨶᩦᨲᩥ ᩅᩥᨩᨿᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩋᨶᩩᨾᨲᩣᨲᩥ ᨽᨴᩣᨲᩥ ᨾᩅᩣᩁᩩᨧᩥ ᨣᨶ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩋᨶᩩᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ᪨ ᩏᨴᩦᩁᩥᨲᩣᨲᩥ ᨲᩥᨴᩈᨸᩩᩁᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᩋᩉᩴ ᩈᩩᨵᩣᨲᩥ ᩏᨴᩦᩁᨿᩥ᪨ ᩈᩩᩁᨠᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨲᩥ ᨴᩮᩅᨵᩦᨲᩁᩴ᪨ ᩏᨲ᩠ᨲᨾᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩅᩁᩴ᪨ ᩈᩣ ᨸᨬ᩠ᨩᩃᩦ ᨴᩮᩅᨾᨶᩩᩔᨸᩪᨩᩥᨲᩣᨲᩥ ᨸᨬ᩠ᨩᩃᩦ ᨴᩮᩅᩮᩉᩥ ᨧ ᨾᨶᩩᩔᩮᩉᩥ ᨧ ᨸᩪᨩᩥᨲᩣ᪨ ᨿᨴᩣᨲᩥ ᨿᨴᩣ ᨶᩥᩈᩦᨴᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᨶ ᨴᩣᨸᩥᨲᩮ ᨶᩅᩮ ᨠᨬ᩠ᨧᨶᨸᩦᨮᩈᨦ᩠ᨡᩣᨲᩮ ᨠᩮᩣᨧ᩠ᨨᩮ ᩈᩣ ᩏᨸᩣᩅᩥᩈᩥ, ᨲᨴᩣ ᨲᩴ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨧ ᩈᩮᩈᨴᩮᩅᨲᩣ ᨧ ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨣᨶ᩠ᨵᨸᩩᨸ᩠ᨹᩣᨴᩦᩉᩥ ᨸᩪᨩᨿᩥᩴᩈᩩ᪨

ᩑᩅᩴ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨸᩪᨩᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – “ᨠᩮᨶ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩮᩣ ᩈᩮᩈᩣᨶᩴ ᩋᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᩍᨾᩥᩔᩣᨿ ᩈᩩᨵᩴ ᩋᨴᩣᩈᩦ”ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᩣᩁᨱᩔ ᨩᩣᨶᨶᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨸᩩᨶ ᨾᩣᨲᩃᩥᩴ ᨸᩮᩈᩮᩈᩥ᪨ ᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩅᩥ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᩋᩣᩉ –

᪑᪗᪓᪨

“ᨲᨾᩮᩅ ᩈᩴᩈᩦ ᨸᩩᨶᨴᩮᩅ ᨾᩣᨲᩃᩥᩴ, ᩈᩉᩔᨶᩮᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩥᨴᩈᩣᨶᨾᩥᨶ᩠ᨴᩮᩣ;

ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᩅᩣᨠ᩠ᨿᩴ ᨾᨾ ᨻᩕᩪᩉᩥ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿᩴ, ᩋᩣᩈᩣᨿ ᩈᨴ᩠ᨵᩣ ᩈᩥᩁᩥᨿᩣ ᨧ ᨠᩮᩣᩈᩥᨿ;

ᩉᩥᩁᩦ ᩈᩩᨵᩴ ᨠᩮᨶ ᨾᩃᨲ᩠ᨳ ᩉᩮᨲᩩᨶᩣ”ᨲᩥ᪨

តត្ថ សំសីតិ អកាសិ។ ចាញ្យ យយាតិ យយ ចាញ្យ កោសិឃំ ទ្វាហិ។ អាឃាឃ សទ្ធា សិរិយា ចាតិ អាឃាតោ ច សទ្ធាតោ ច សិរិតោ ច ហិរិយេច កោត ហេតុតា សុឆយលត្វាតិ។

សោ តស្ស ចចតំ សព្យជិន្តិត្វា ចេជឃត្តុទឆយាទុឃ្យអកយាសិ។ តយត្វំ បកាសេន្តោ សត្វា អាហ –

១៨៦។

“តំ សុប្លចត្តំ ហ្គតារឃឹ ទធំ, ឥទ្ធលូយាតំ ហ្គបកាទិឃឃាឌិសំ;

ជេទ្ធាតឌិសំ តបតេឃ្យសត្តិកំ, អលង្កតំ កញ្ចាតចិត្តសត្តិកំ។

១៨៧។

“សុចណ្ណចក្ខេត្ត ពាហុ តិបាតិតា, ហត្ថី កចាឃ្យា កិកិញ្ជាលមាលិនិយោ;

ឲលោឃ្យកា លញ្ឆយឃេត្ត បក្ខិតោ, យិកោត្ត ចេញ្ចុទិឃយឃា ឃុឆា ឃុតា។

១៨៨។

“តត្តស្សរាជហរឃោ អឃោជឃុំ, ឥឃឃតាតិ សុសុតាកឃាឌិឃេ;

អលង្កតោ កញ្ចាតជាលុរច្ឆទេ, អាចេញ្ចាតេ ឃទ្ធកោយ អឃក្កិតោ។

១៨៩។

“តំ ឃាតឃេដ្ឋំ អភិទុឃ្យាយាតលិ, ជិឃា ទ្ធាយាឃោ អភិតាឥឃិត្វ;

តកញ្ចា ឃេលញ្ចា ចតប្បតិតិញ្ចា, ឃឃាកទំ បញ្ចឆឃិត្វ ឃេជិតិ។

១៤៩។

“ស ខិប្បមេវ ឧបគម្ម អស្សមំ, បាវារមេកំសកតោ កតញ្ជលី;

ពហុស្សុតំ វុទ្ធំ វិនីតវត្តំ, ឥច្ចព្រវិ មាតលិ ទេវព្រាហ្មណំ។

១៥០។

“ឥន្ទស្ស វាក្យំ និសាមេហិ កោសិយ, ទូតោ អហំ បុច្ឆតិ តំ បុរិន្ទទោ;

អាសាយ សទ្ធា សិរិយា ច កោសិយ, ហិរី សុធំ កេន មលត្ថ ហេតុនា”តិ។

តត្ថ តំ សុប្បវត្តិំ តំ វេជយន្តរថំ សុខេន បវត្តន្តំ។ ឧទតារយីតិ ឧត្តារេសិ ឧក្ខិបិត្វា គមនសជ្ជមកាសិ។ ឧបការិយសាទិសន្តិ ឧបការលក្ខណេហិ សទិសំ, យថា តស្ស អគ្គិសិខាយ សមានវណ្ណានិ ឧបការណានិ ជលន្តិ, តថេវ ជលិតន្តិ អត្ថោ។ ជម្ពោនីសន្តិ ជម្ពុនទសន្តានំ រត្តសុវណ្ណមយំ ព្រសំ។ កញ្ចនចិត្តសន្និភន្តិ, កញ្ចនមយេន សត្តរតនវិចិត្តេន អដ្ឋមង្គលេន សមង្កិតំ។ សុវណ្ណចន្ទកាតិ សុវណ្ណមយា ចន្ទកា ឯត្ថ រថេ។ ហត្ថីតិ សុវណ្ណរជតមយិយា ហត្ថី។ កវាដីសុបិ ឯសេវ នយោ។ លក្ខយេត្ថ បក្ខិនោតិ ឯត្ថ រថេ លក្ខយា នានារតនមយា បក្ខិគណាបិ បដិបាដិយា ឋិតា។ យុត្តា យុត្តាតិ អត្តនោ អត្តនោ យុគេន សទ្ធិំ យុត្តា ហុត្វា ទស្សិតា។

អស្សរាជហរយោតិ ហរិវណ្ណមនោមយអស្សរាជានោ។ សុសុនាគសទិសេតិ ពលសម្បត្តិយា តរុណនាគសទិសេ។ កញ្ចនជាលុរច្ឆទេតិ កញ្ចនជាលមយេន ឧរច្ឆទាលង្ការេន សមន្នាគតេ។ អាវេឡបិនេតិ អាវេឡអលង្កតេហិ កណ្ណាលង្ការេហិ យុត្តេ។ សទ្ទគាមេតិ បតោទប្បហារំ វិនា សទ្ទមត្តេនេវ គមនសីលេ។ អសង្កិតេតិ និស្សង្កេ និព្ភយេ ឧទន្តេប អស្សរាជេ តត្ថ យោជេសុន្តិ អត្ថោ។

អភិនាទយិត្វាតិ យានសទ្ទេន ឯកនិន្នាទំ អកាសិ។ វនប្បតីនិញ្ចាតិ វនប្បតីនី ច វនសណ្ឌេ ចាតិ អត្ថោ។ បញ្ចយិត្វាតិ កម្បយិត្វា។ តត្ថ អាកាសដ្ឋកវិមានកម្បេន វនកម្បំ វេទិតព្ពំ។ បាវារមេកំសកតោតិ ឯកំសកតបាវារទិព្វវត្ថោ។ វុទ្ធន្តិ គុណវុទ្ធំ។ វិនីតវត្តន្តិ វិនីតេន អាចារវត្តេន សមន្នាគតំ។ ឥច្ចព្រវីតិ ឥទំ អព្រវិ។ ទេវព្រាហ្មណន្តិ ទេវសមំ ព្រាហ្មណំ។

សោ តស្ស វចនំ សុត្វា គាថមាហ –

໑໕໐.

“ອດ຺ຘາ ສິຣີ ມໍ ປຏິຠາຕິ ມາຕລິ, ສດ຺ຘາ ອຕິຏ຺ຐາ ປນ ເທວສາຣຖິ.

ອາສາ ວິສໍວາທິກສມ຺ມຕາ ຫິ ເມ, ຫິຣີ ຈ ອຣິຍມ຺ຫິ ຄຸເຓ ປຕິຏ຺ຐິຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອດ຺ຘາຕິ ສິຢາທິສຢເຕ຺ຖປິ ອສຢເຕ຺ຖປິ ກຂນເຕາ “ອດ຺ຘາ”ຕິ ມໍ ປຏິຠາຕິ. ອຕິຏ຺ຐາຕິ ສດ຺ຘາ ປນ ຕໍ ຕໍ ຈຊິຕ຺ວາ ປຫາຍ ອຍ຺ຍໍ ອຍ຺ຍໍ ພຢ຺ຊຄເຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອການາກາເຣນ “ອຕິຏ຺ຐາ”ຕິ ມໍ ປຏິຠາຕິ. ວິສໍວາທິກສມ຺ມຕາຕິ ອາສາ ປນ ມຍ຺ຫໍ ວິສໍວາທິກາ ນາມາຍ ສມ຺ເມ ປຏ຺ຐປິຕ຺ວາ ວິສໍວາທິກາ ຫຸຕ຺ວາ, ຕສ຺ມາ “ວິສໍວາທິກາ”ຕິ ມໍ ປຏິຠາຕິ. ອຣິຍມ຺ຫິ ຄຸເຓຕິ ຫິຣີ ປນ ຫິໂອຕ຺ຕປ຺ປສງ຺ຂາເຕ ປຣິສຸດ຺ເຘ ອຣິຍຄຸເຓ ປຕິຏ຺ຐິຕາຕິ.

ມາຕລີ ຕສ຺ສາ ຄຸຓໍ ວຓ຺ເຓນ຺ເຕາ ອາຫ –

໑໕໑.

“ກຸມາຣິເຍາ ຍາຈິມາ ເຄາຕ຺ຕຣກ຺ຂິຕາ, ຊິຓ຺ຓາ ຈ ຍາ ຍາ ຈ ສຠຕ຺ຕຸອິຕ຺ຖິເຍາ;

ຕາ ຉນ຺ທຣາຄໍ ປຸຣິເສສຸ ອຸຄ຺ຄຕໍ, ຫິຣິຍາ ນິວາເຣນ຺ຕິ ສຈິຕ຺ຕມຕ຺ຕເນາ.

໑໕໒.

“ສງ຺ຄາມສີເສ ສຣສຕ຺ຕິສໍຍຸເຕ, ປຣາຊິຕານໍ ປຕຕໍ ປລາຍິນໍ;

ຫິຣິຍາ ນິວຕ຺ຕນ຺ຕິ ຊຫິຕ຺ວ ຊີວິຕໍ, ເຕ ສມ຺ປຏິຈ຺ຉນ຺ຕິ ປຸນາ ຫິຣີມນາ.

໑໕໓.

“ເວລາ ຍຖາ ສາຄຣເວຄວາຣິນີ, ຫິຣາຍ ຫິ ປາປຊນໍ ນິວາຣິນີ;

តំ សព្ទុលោកេ ហិរិយរិយប្ញុខិតំ, ព្ទុគ្គស្ស តំ ខេចេឈ ខេចសារឆី”តិ៎

តត្ថ ឌិណ្ណាតិ ចិឆចា៎ សកត្តុតិ សសាយិកា តទ្រុលិត្តិយោ៎ អត្តនោតិ តា សព្ទាបិ បទប្បុទិយេស្សុ អត្តនោ ល្គុទាក៌ ស្តុក្កតំ ចិឌិត្វា “អឃ្យុត្តមេតំ អយ្យាក”ត្តិ ហិរិយា សចិត្តុ គិចាទេត្តិ, ចិបកម្ពុ គ កទោត្តិ៎ បតតំ បលិយិគត្តិ បតត្តាគព្ទា បលិយត្តាគព្ទា អត្តុទេ៎ ឌហិត្វ ឌីចិតត្តិ ឈេ ហិរិយត្តោ ហោត្តិ, ទេ អត្តនោ ឌីចិតំ ចឌិត្វា ហិរិយា គិចត្តត្តិ, ទុចំ គិចត្តា ច បគ ទេ ហិរឹយគា បុគ អត្តនោ សាយិកំ សឃ្យុចិច្ឆត្តិ, អយិត្តហត្តុទោ យោចេត្វា កណ្ណុត្តិ៎ ចិបឌគំ គិចាទិគឹតិ ចិបទោ ឌគំ គិចាទិគឹ, អឃមេច ចា ចិទេធា៎ តត្តិ តំ ហិទិ៎ អទិយប្ញុខិតត្តិ អទិយេហិ ព្យុទ្ធាឌឹហិ ប្ញុខិតំ៎ ព្ទុគ្គស្ស តំ ខេចេឈាតិ ឃស្វា ទុចំ យហាក្យុណា អទិយប្ញុខិតាទេចសា, តស្វា តំ ទុចំ ស្តុក្កយា គាទេយសាតិ ព្ទុគ្គស្ស កទេឆហឹតិ៎

តំ ស្សុត្វា យាតលិ កាឆយាហ –

១ប៉ះ៎

“ពោ ទេ ព្ទុំ ពោរោសិយ ឌិឌ្ជុយោឌហិ, ព្រាហ្វា យហិទ្គោ អឆ ចា បឌាបតិ;

ហិទាយ ឌេខេច្ស ហិ ទេឌ្ជុ សយ្ហុតា, ឆឹតា យហិគ្គស្ស យទេហសិ ឌាឃឆា”តិ៎

តត្ថ ឌិឌ្ជុត្តិ “ហិរឹ គាយ យហាក្យុណា អទិយប្ញុខិតា”តិ លឌ្ជិ៎ ព្ទុឌហឹតិ ហឌេឃ បទេចសេសិ៎ ទេឌ្ជុសយ្ហុតាតិ តច សត្តិកេ ស្សុឆាឃ លឌ្ជកាលទោតា បដ្ជាឃ ព្ទុគ្គស្ស សត្តិកេ កព្ទាគាសគំ លកិត្វា សព្ទាឌេចតាហិ ប្ញុខិឃយាគា ស្តុក្កយសយ្ហុតា ឌាឃឆ៎

ទុចំ តស្មិំ កទេឆទត្តុឃេច ពោរោសិយស្ស តព្ទលទេព្ទាច ខចគឆទេព្ហា ឌាទោតា៎ អឆ គំ, យាតលិ, “ពោរោសិយ អាឃ្យុសព្ទាទោរា ទេ ព្ទុស្សុទេឌ្ជា, ខចគឆទេព្ហាបិ ទេ សយ្ហទេត្តា, កិំ ទេ យគ្យុស្សលោកេគ, ឌេចលោកំ កព្ទាយា”តិ តត្ថ ទគ្យុកាទេយា ហ្យុត្វា កាឆយាហ –

១ប៉ះ៩៎

“ហទេគ្គហិ ឌាគិ តិឌិចំ អបក្កយ, ទឆំ សយាទ្យុឃ្យុយយាឃិតំ ព្ទុំ;

ព្ទុទេគ្គា ច តំ ព្ទុគ្គសទេកាត្ថ កព្ទតិ, អទេដ្ឋច គ្វំ ព្ទុគ្គសហព្យុតំ ចឌា”តិ៎

ຕຕ຺ຖ ຍຍາຍິຕຄ຺ຄີ ປິຜໍ ຍຄາປໍ໌ ຖຸຄ຺ຊສໂກຕ຺ຕາຕິ ບຸຣິຍກເຈ ຖຸເຄ຺ຊຄ ສຍາຄໂກຕ຺ຕໍ໌ ກຕ຺ຕີຕິ ຕຈາກຍຄໍ ຖຸຊ຺ຊເຄ຺ຕາ ກຕ຺ຕິ໌

ຖຸຕິ ຕສ຺ມິ ເກາສິເຍຄ ສທ຺ທິ ກເຣເຄ຺ຕເຍຈ ເກາສິເຍາ ຈຣິຕ຺ວາ ຍຸປປິຕິເກາ ເຣຈບຸເຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ອາຣຸຍ຺ຍາຣິຕ຺ຕາເຣສ ອຊ຺ຊາສິ໌ ອຣ ຄໍ, ຍາຕລິ, ສກ຺ກສ຺ສ ສຕ຺ຕິກໍ ເຄສິ໌ ສເກ຺ກາ ຕໍ ຣິສ຺ວາຈ ຕຸຊ຺ຊຍາຄເສາ ອຕ຺ຕເຄາ ຊີຕເຣ ທິຣິເຣຈິ ຕສ຺ສ ອກ຺ກຍເຫສິ ກຕ຺ວາ ອຣາສິ, ອປຣິຍາທຍສ຺ສ ຖຸສ຺ສຣິຜໍ ອເຫາສິ໌ ຕຍຕ຺ວາ ຈິຣິຕ຺ວາ “ອເຄາຍສຕ຺ຕາຄໍ ກຍໍ ຄາຍ ດຈໍ ຈິສຸຊ຺ຊີ”ຕິ ສຕ຺ວາ ຍຸສາຄກາຈຍາຫ –

໑ປັລິ໌

“ດຈໍ ຈິສຸຊ຺ຊຸຕ຺ຕິ ອປິປກາຍໂຕ, ອໂຣ ສຸຈິນ຺ນສ຺ສ ຜລໍ ຄ ຄສ຺ສຕິ;

ເຍ ເກຈິ ຍຈ຺ຄ຺ຄ ສຸຊາຍ ເກາຊຄໍ, ສເຖ຺ຕຈ ເຕ ຖຸຄ຺ຊສຫຍ຺ຍຕໍ ຄຕາ”ຕິ໌

ຕຕ຺ຖ ອປິປກາຍໂຕາຕິ ອປິປກຍາ ສຕ຺ຕາ ດຈໍ ຈິສຸຊ຺ຊຸຕ຺ຕິ ເຍ ເກຈິ ຍຈ຺ຄ຺ຄຕິ ເຍ ເກຈິ ສຕ຺ຕາ ຕສ຺ມິ ທິຍຈຕ຺ຕບເຣເສ ຕຊາ ເກາສິເຍຄ ທິຣິຍາ ຊີຍຍາຄໍ ສຸຊາເກາຊຄໍ ອຊ຺ຄສໍສຸ໌ ສເຖ຺ຕຈ ເຕຕິ ເຕ ສເຖ຺ຕປິ ຕໍ ຊາຄໍ ອຄຸເຍາຊິຕ຺ວາ ຈິຕ຺ຕໍ ປສາເຊຕ຺ວາ ຖຸຄ຺ຊສຫຍ຺ຍຕໍ ຄຕາຕິ໌

ສຕ຺ຕາ ຖຸຍໍ ຊຍ຺ຍເຊສຄໍ ອາຫຣິຕ຺ວາ “ຄ, ທິກ຺ຂເວ, ຖຸຊາເຄຈ, ບຸເຖ຺ຕເປຕໍ ອຊາຄາກິເຣຕໍ ຊຊ຺ຊຍຊ຺ຊຣິຜໍ ສຍາຄໍ ອຫໍ ຊເຣຍສິເຍຈາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເຍາຊາເຄສິ “ຕຊາ ທິຣີ ເຊຈຕາ ຂຸປ຺ປລວຕ຺ຕາ ອເຫາສິ, ເກາສິເຍາ ຊາຄປຕິ ທິກ຺ຂຸ, ປຊ຺ຊາສິເຄາ ອຄຸຣຸເຊ຺ຊາ, ຍາຕລິ ອາຄເຄ຺ຊ, ສຸຣິເຍາ ກສ຺ສເປາ, ຈເຄ຺ຊ ເຍາຄ຺ຄລ຺ລາເຄາ, ຄາຣເຊາ ສາຣິບຸເຕ຺ຕາ, ສເກ຺ກາ ອທເຍຈ ອເຫາສິ”ຕິ໌

ສຸຊາເກາຊຄຊາຕກວຕ຺ຕຄາ ຕຕິຍາ໌

[໕໓໖] ໔໌ ກຸໜາລຊາຕກວຕ຺ຕຄາ

ດຈຍກ຺ຂາຍຕີຕິ ຖຸຊໍ ສຕ຺ຕາ ກຸໜາລເຊເຫ ຈິຫເຣເຄ຺ຕາ ອຄທິຣຕິປີຊິເຕ ປຊ຺ຈສເຕ ທິກ຺ຂຸ ອາຣຄ຺ຄ ກເຣສິ໌ ຕເຣາຍໍ ອຄຸປຸຖ຺ຖິກຊາ –

ສາກິຍເກາລິຍາ ກິຣ ກປິລຈຕ຺ຖຸຄກຣສ຺ສ ຈ ເກາລິຍຄກຣສ຺ສ ຈ ອຄ຺ຕເຣ ເຣາຫິຕິໍ ຄາຍ ຄຊິໍ ດເກເຄຈາຈເຣເຕຄ ຊຄ຺ຊາເປຕ຺ວາ ສສ຺ສາຄິ ກາເຣຄ຺ຕິ໌ ອຣ ເຊຊ຺ຊຍຸລຍາເສ ສເສ຺ສສຸ ຍິລາຍເຄ຺ຕສຸ ຂຸກຍຄກຣຈາສີຄຍ຺ປິ ກຍ຺ຍກາຣາ ສຄ຺ຄິປຕິໍສຸ໌ ຕຕ຺ຖ ເກາລິຍຄກຣຈາສິເຄາ ອາຫໍສຸ –

“ຖຸຊໍ ຂຸຊກໍ ຂຸກຍເຕາ ອາຫຣິຍຍາຄໍ ເຄຈ ຕຸຍ຺ຫາກໍ, ຄ ອຍ຺ຫາກໍ ປເຫາສ຺ສຕິ, ອຍ຺ຫາກໍ ປຄ ສສ຺ສໍ ດເກາເຊເກເຄຈ ຄິປ຺ຜຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຖຸຊໍ ຂຸຊກໍ ອຍ຺ຫາກໍ ເຊຣາ”ຕິ໌ ກປິລຈຕ຺ຖຸຈາສິເຄາ ອາຫໍສຸ – “ຕຸເຍ຺ຫສຸ ເກາເຊ຺ຊ ປູເຣຕ຺ວາ ຊິເຕສຸ ຍຍໍ ຣຕ຺ຕສຸຈຕ຺ຕຄີລຍຄິກາຊກຫາປເຣ ຄເຫຕ຺ວາ ຄ ສກ຺ຂິສ຺ສາຍ ປຈ຺ຈິປສິຖ຺ຖກາຊິຫຕ຺ຖາ ຕຸຍ຺ຫາກໍ ຄຣເຊ຺ວາເຣ ຈິຈຣິຕຸໍ, ອຍ຺ຫາກຍ຺ປິ ສສ຺ສໍ ດເກາເຊເກຄ ຂຸເຊເກຄ ຄິປ຺ຜຊ຺ຊິສ຺ສຕິ, ຖຸຊໍ ຂຸຊກໍ ອຍ຺ຫາກໍ ເຊຣາ”ຕິ໌

“ភ យឃំ ឥស្សាយា”តិ? “យឃយ្យិ ភ ឥស្សាយា”តិៈ ៅុចំ ពលហំ ចឥឆ្លូតា ៅុឥកា ដ្ឋោយ ៅុពស្សុ បហាទំ អឥាសិ, ឥឃាបិ អញ្ញាស្សាតិ ៅុចំ អញ្ញាយញ្ញា បហទិត្វា ទាឌក្យលិតំ ឌាតិ ឈឥដ្ឋត្វា ពលហំ បចឥត្តាស្សំៈ

ឥកាលិឃពយុកាទា ចឥត្តិ – “ត្យឥយ្យាបិលចត្តុចាឃិឥកា ឃាកិឃឥាទឥកា កឥហត្វា កឌ្ឈឆ , ឥឃ ឥឃាលាឃិក្កាលិឥឃោ ចិឃ អត្តូឥភា ភកិតិតិហិ ឃង្គិ ចឃិស្សុ, ៅុឥតាឃំ ហត្ថិអស្សាឥឃោ ចា ឋលកាចុឥាតិ ចា អយ្យាកំ កិ កទិស្សត្តិ”តិ? ឃាកិឃពយុកាទា ចឥត្តិ – “ត្យឥយ្យភាតិ ក្យដ្ឋិឥភា ឥាទឥកា កឥហត្វា កឌ្ឈឆ, ឥឃ អភាចា តិក្កូតិកា តិទឋ្ឋាភា ចិឃ ឥកាលទុក្កូ ចឃិស្សុ, ៅុឥតាឃំ ហត្ថិអស្សាឥឃោ ចា ឋលកាចុឥាតិ ចា អយ្យាកំ កិ កទិស្សត្តិ”តិ? ឥត កត្តូ តយ្យិ កឥយ្យុ តិយុត្តអយច្ចាតំ កឥឆស្សុំ, អយច្ចា ទាឌក្យលិតំ កឥឆស្សុំៈ តឥតា ឃាកិយា “ភកិតិតិហិ ឃង្គិ ឃំចាឃិកាតំ ចាយញ្ញា ពលញ្ញា ឥឃស្សស្សាយា”តិ យុឌ្ឍឃញ្ញា តិក្កូយិស្សុំៈ ឥកាលិឃាបិ “ឥកាលទុក្កូចាឃិតំ ចាយញ្ញា ពលញ្ញា ឥឃស្សស្សាយា”តិ យុឌ្ឍឃញ្ញា តិក្កូយិស្សុំៈ អបឥទ បភាចទិយា “ឃាកិឃឥកាលិឃាតំ ឥាឃិស្សុ ដ្ឋឥកត្វាយ ភង្គំ កត្តូ ទ្យូឌ្ឍាដិតិ ក្យូយិឃំ តិក្កូបិត្វា ស្យុលកចាយ ឃត្តិឃិត្តាស្សុ ៅុកិស្សា ទ្យូឌ្ឍាដំ ៅុកា ឃកាឃញ្ញាយ កលិញ្ញាចាំ តិស្សាយ ‘យយ ទ្យូឌ្ឍាដំ, តច ទ្យូឌ្ឍាដ’ត្តិ ពលឥហ បចឥត្តូ កឥយភ ដ្ឋកឃភកទចាឃិឥភា ឥាឃពយុកាទា ឥឆច ឥឃចកកាយឥកាឌកាយឥច្ចាបទាឌាឥភា ចាតិ ឃឥត្តា យុឌ្ឍឃញ្ញា តិក្កូយិស្សុ”តិ ចឥត្តិៈ ត្តឥយយ្យាបភ ភឃា ស្យុទិយភឥឃាច ពាហ្យុស្សុ អដ្ឋកចាស្សុ អាកឥតា, យុត្តទ្យូឥបិ ចាតិ ឥឃ្វច កឥហតឥត្តាៈ

ឥត បភ ឃាឃភ្យាឥយ យុឌ្ឍឃញ្ញា តិក្កូយិស្សត្តិតិ តយ្យិ ឃឥយ ភកចា ឃាចត្តិឃំ ចិហទឥត្តា បភ្ជូឃឃឥយ ឥលិកំ ឥចាឥលិឥកឥត្តា ត្តូឥយ ៅុចំ យុឌ្ឍឃឌ្ឍ តិក្កូឥត្តូ អទ្ធូឃ, ឌិត្វា ច “យឃិ កឥត ៅុឃ ពលឥហា ទ្យូបឃយិស្សតិ ត្យ ឥហា, ឥភា”តិ ដ្ឋបឥាឥទឥត្តា “អហឥយត្តុ កត្តូ ពលហទ្យូបឃយត្តំ តិហិ ឌាតកាតិ កឥឆស្សាយិ, តឥតា ពលឥហា ទ្យូបឃយិស្សតិ, អឆ ឃាយក្កិឌឹបភត្វាយ ឥឆ្វ ឌាតកាតិ កឥឆត្វា អត្តូឥល្វាស្សុត្តំ (ស្សុៈ តិៈ ៨៣១ អាឥឃោ) ឥឥឃស្សាយិ, ឥឥឃតំ ស្សុត្វា ដ្ឋកឃភកទចាឃិឥភា អឌ្ឍឥតយ្យាតិ អឌ្ឍឥតយ្យាតិ ក្យាទឃតាតិ ឥស្សត្តិ, អហំ ឥត បញ្ញាឌេស្សាយិ, យហឥត្តា ឃយាកឥយា ភចិស្សតិ”តិ ឃត្តិដ្ឋាតំ កត្វា បិឥតាច ឃទឹឥបដិឌក្កតំ កត្វា ឃាចត្តិឃំ បិល្វាយ ចទិត្វា បិល្វបិតបដិក្កឥត្តា ឃាឃភ្យាឥយ កត្តក្យដិឥតា តិក្កូយិត្វា កស្សចិ អភាឥទាឥឆត្វា ឃឃឥយច បត្តូឌឹចឥយាឥាយ ឌ្ឍិត្តុ ឥឃភាតំ អត្តូឥទ អាកាឥឃ បល្លង្កំ អាក្យុឌិត្វា ឥតឃំ ឃំឥចកឌភភត្តំ ឌិចា អត្តូកាទំ កាតំ ឥកាឃទំឃិឥយា ចិស្សឥឌ្ឈឥត្តា តិឃិឌិៈ អឆ ឥភឃំ ឃំចិក្កយាភឃាតំ អត្តាតំ ឥឃស្សឥត្តា លត្តូល្លា ត្យុឌ្ឍទំឃិឥយា ចិស្សឥឌ្ឈឃិៈ កបិលចត្តុចាឃិឥភាបិ ភកចត្តំ ឌិត្វា “អយ្យាកំ ឥាតិឥឃដ្ឋោ ឃត្តូ អាកឥតា, ឌិឥដ្ឋោ ត្យ ឥហា ឥតភ អយ្យាកំ ពលហកឥលការឥចា”តិ ចិឥត្តត្វា “ភ ឥហា បភ ឃក្កា ឃត្តូទិ អាកឥត អឥយត្យំ បឥស្ស ឃទឹឥទ ឃត្តំ បិឥតត្យំ, ឥកាលិឃភកទចាឃិឥភា អឥយ្យាភត្តូ ចា ត្ពត្ត្យូ ចា”តិ អាចុឥាតិ លឥឆ្លូស្សុំៈ ឥកាលិឃភកទចាឃិឥភាបិ តឥឆច អកំស្សុៈ

អឆ ភកចា ឌ្លូតទិត្វា ទយហិឥយ បឥឥឃ ចាល្យុកប្យុលិឥភ បញ្ញាត្តូចទត្យុឌ្ឍាឃឥភ តិឃិឌិ អឥភាបយាយ ត្យុឌ្ឍឃិទិយា ចិឥទាចយាឥភាៈ ឥតបិ ទាឌាឥភា ភកចត្តំ ចត្តិត្វា តិឃិឌិស្សុៈ អឆ ឥភ ឃត្វា ឌាតឥត្តាច “កស្វា អាកតត្វា, យហាទាឌា”តិ ប្យុច្ឆិៈ “ឥភច, ភឥត្តូ, ភឌិឥស្សភត្វាយ, ភ កិឡាអភត្វាយ, អបិច ឥហា បភ ត្តូយយ្យិ ចាឥភ ឃក្កាយំ បច្ចុបដ្ឋោឥបត្វា អាកតយ្យា”តិៈ “កិ តិស្សាយ ឥចា ពលឥហា, យហាទាឌា”តិ? “ដ្ឋកកំ តិស្សាយ ភឥត្តូ”តិៈ “ដ្ឋកកំ កិ អក្ឃតិ យហាទាឌា”តិ? “អប្បក្ឃំ, ភឥត្តូ”តិៈ “បឆឹ ភាយ កិ អក្ឃតិ, យហាទាឌា”តិ? “អភក្ឃំ, ភឥត្តូ”តិៈ “លត្តិឃា កិ អក្ឃត្តិ, យហាទាឌា”តិ? “លត្តិឃា ភាយ អភក្ឃា, ភឥត្តូ”តិៈ “អប្បក្ឃំ ដ្ឋកកំ តិស្សាយ កស្វា អភក្ឃេ លត្តិឥយ ភាឥឃឆ, យហាទាឌ, ពលហយ្យិឥញ្ញា

ອສ຺ສາເທາ ນາມ ນຕ຺ຖິ, ກລຫວເສນ ຫິ ມຫາຣາຊາ ເອກາຍ ຣຸກ຺ຂເທວຕາຍ ກາຬສີເຫນ ສທ຺ຘຶ ພທ຺ຘາຆາເຕາ ສກລມ຺ປິ ອິມໍ ກປ຺ປໍ ອນຸປ຺ປເຕ຺ຕາເຍວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຜນ຺ທນຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໑໓.໑໔ ອາທເຍາ) ກເຖສິ. ຕເຕາ “ປຣປຕ຺ຕິເຍນ ນາມ ມຫາຣາຊາ ນ ຠວິຕພ຺ພໍ, ປຣປຕ຺ຕິຍາ ຫິ ຫຸຕ຺ວາ ເອກສ຺ສ ສສສ຺ສ ກຖາຍ ຕິເຍາຊນສຫສ຺ສວິຕ຺ຖເຕ ຫິມວນ຺ເຕ ຈຕຸປ຺ປທຄຓາ ມຫາສມຸທ຺ທໍ ປກ຺ຂນ຺ທິໍສຸ, ຕສ຺ມາ ປຣປຕ຺ຕິເຍນ ນ ຠວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ທທ຺ທຣຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໓໔໓-໔໔; ໑.໔.໑໓-໑໒; ໑.໙.໑໐໕ ອາທເຍາ) ກເຖສິ. ຕເຕາ “ກທາຈິ ມຫາຣາຊາ ທຸພ຺ພເລາປິ ມຫພ຺ພລສ຺ສ ຣນ຺ຘໍ ປສ຺ສຕິ, ກທາຈິ ມຫພ຺ພເລາປິ ທຸພ຺ພລສ຺ສ ຣນ຺ຘໍ ປສ຺ສຕິ, ລຏຸກິກາປິ ຫິ ສກຸຓິກາ ຫຕ຺ຖິນາຄໍ ຆາເຕສີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ລຏຸກິກຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໕.໓໙ ອາທເຍາ) ກເຖສິ. ເອວໍ ກລຫວູປສມນຕ຺ຖາຍ ຕີຓິ ຊາຕການິ ກເຖຕ຺ວາ ສາມຄ຺ຄິປຣິທີປນຕ຺ຖາຍ ເທ຺ວ ຊາຕການິ ກເຖສິ “ສມຄ຺ຄານໍ ຫິ ມຫາຣາຊາ ເກາຈິ ເອາຕາຣໍ ນາມ ປສ຺ສິຕຸໍ ນ ສເກ຺ກາຕີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຣຸກ຺ຂຘມ຺ມຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໑.໗໔) ກເຖສິ. ຕເຕາ “ສມຄ຺ຄານໍ ມຫາຣາຊາ ເກາຈິ ວິວຣໍ ປສ຺ສິຕຸໍ ນາສກ຺ຂິ, ຍທາ ປນ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ວິວາທມກໍສຸ, ອຖ ເນ ເອເກາ ເນສາທປຸເຕ຺ຕາ ຊີວິຕກ຺ຂຍໍ ປາເປຕ຺ວາ ອາທາຍ ຄເຕາ, ວິວາເທ ອສ຺ສາເທາ ນາມ ນຕ຺ຖີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ວຏ຺ຏກຊາຕກໍ (ຊາ. ໑.໑.໓໕, ໑໑໘; ໑.໒. ໑໑໘-໑໑໓) ກເຖສິ. ເອວໍ ອິມານິ ປຎ຺ຈ ຊາຕການິ ກເຖຕ຺ວາ ອວສາເນ ອຕ຺ຕທຓ຺ຑສຸຕ຺ຕໍ (ສຸ. ນິ. ໙໔໑ ອາທເຍາ) ກເຖສິ.

ອຖ ຣາຊາເນາ ປສນ຺ນາ “ສເຈ ສຕ຺ຖາ ນາຄມິສ຺ສ, ມຍໍ ອຎ຺ຎມຎ຺ຎໍ ວຘິຕ຺ວາ ເລາຫິຕນທຶ ປວຕ຺ຕຍິສ຺ສາມ, ສຕ຺ຖາຣໍ ນິສ຺ສາຍ ເນາ ຊີວິຕໍ ລທ຺ຘໍ. ສເຈ ປນ ສຕ຺ຖາ ອຄາຣໍ ອຌ຺ຌາວສິສ຺ສ, ທ຺ວິສຫສ຺ສທີປປຣິວາຣໍ ຈຕຸມຫາທີປຣຌ຺ຌໍ ຫຕ຺ຖຄຕໍ ອຠວິສ຺ສ, ອຕິເຣກສຫສ຺ສໍ ເຂາ ປນສ຺ສ ປຸຕ຺ຕາ ອຠວິສ຺ສໍສຸ, ຕເຕາ ຂຕ຺ຕິຍປຣິວາເຣາວ ອຈຣິສ຺ສ, ຕໍ ເຂາ ປເນສ ສມ຺ປຕ຺ຕິໍ ປຫາຍ ນິກ຺ຂມິຕ຺ວາ ສເມ຺ພາຘຶ ປເຕ຺ຕາ, ອິທານິປິ ຂຕ຺ຕິຍປຣິວາເຣາວ ຈຣຕູ”ຕິ ອຸຠຍນຄຣວາສິເນາ ອຑ຺ຒເຕຍ຺ຍານິ ອຑ຺ຒເຕຍ຺ຍານິ ກຸມາຣສຕານິ ອທໍສຸ. ຠຄວາ ເຕ ປພ຺ພາເຊຕ຺ວາ ມຫາວນໍ ອຄມາສິ. ປຸນທິວສເຕາ ປຏ຺ຐາຍ ເຕຫິ ປຣິວຸເຕາ ເອກທາ ກປິລວຕ຺ຖຸປຸເຣ ເອກທາ ເກາລິຍນຄເຣຕິ ທ຺ວີສຸ ນຄເຣສຸ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣຕິ. ອຸຠຍນຄຣວາສິເນາ ມຫາສກ຺ກາຣໍ ກຣິໍສຸ. ເຕສໍ ກຸມາຣານໍ ນ ອຕ຺ຕເນາ ຣຸຈິຍາ ປພ຺ພຊິຕຕ຺ຕາ ອນຠິຣຕິ ອຸປ຺ປຊ຺ຊິ. ປຸຣາຓທຸຕິຍິກາເຍາປິ ເຕສໍ ອນຠິຣຕິຊນນຕ຺ຖາຍ ຕໍ ຕໍ ວຕ຺ວາ ສາສນໍ ເປເສສຸໍ. ເຕ ອຕິເຣກຕຣໍ ອຸກ຺ກຓ຺ຐິໍສຸ. ຠຄວາ ອາວເຊ຺ຊເນ຺ຕາ ເຕສໍ ອນຠິຣຕຠາວໍ ຎຕ຺ວາ “ອິເມ ຠິກ຺ຂູ ມາທິເສນ ພຸເທ຺ຘນ ສທ຺ຘຶ ເອກເຕາ ວສນ຺ຕາ ອຸກ຺ກຓ຺ຐນ຺ຕິ, ກຖໍ ຣູປີ ນຸ ເຂາ ເຕສໍ ຘມ຺ມກຖາ ສປ຺ປາຍາ”ຕິ ອຸປຘາເຣເນ຺ຕາ ກຸຓາລທຫກຖໍ ປສ຺ສິ. ອຖສ຺ສ ເອຕທເຫາສິ – “ອຫໍ ອິເມ ຠິກ຺ຂູ ຫິມວນ຺ຕໍ ເນຕ຺ວາ ກຸຓາລກຖາຍ ເຕສໍ ມາຕຸຄາມເທາສໍ ປກາເສຕ຺ວາ ອນຠິຣຕິໍ ຫຣິຕ຺ວາ ເສາຕາປຕ຺ຕິມຄ຺ຄໍ ທສ຺ສາມີ”ຕິ.

ເສາ ປຸພ຺ພຓ຺ຫສມຍໍ ນິວາເສຕ຺ວາ ປຕ຺ຕຈີວຣມາທາຍ ກປິລວຕ຺ຖຸໍ ປິຓ຺ຑາຍ ຈຣິຕ຺ວາ ປຈ຺ຉາຠຕ຺ຕໍ ປິຓ຺ຑປາຕປຏິກ຺ກເນ຺ຕາ ຠຕ຺ຕກິຈ຺ຈເວລາຍເມວ ເຕ ປຎ຺ຈສເຕ ຠິກ຺ຂູ ອາມເນ຺ຕຕ຺ວາ “ທິຏ຺ຐປຸເພ຺ພາ ເວາ, ຠິກ຺ຂເວ, ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສາ”ຕິ ປຸຈ຺ຉິ. “ເນາເຫຕໍ, ຠເນ຺ຕ”ຕິ. “ຄຈ຺ຉິສ຺ສຖ ປນ ຫິມວນ຺ຕຈາຣິກ”ນ຺ຕິ? “ຠເນ຺ຕ, ອນິທ຺ຘິມເນ຺ຕາ ມຍໍ ກຖໍ ຄມິສ຺ສາມາ”ຕິ. “ສເຈ ປນ ເວາ ເກາຈິ ເນຕາ ຠເວຍ຺ຍ, ຄເຈ຺ຉຍ຺ຍາຖາ”ຕິ? “ອາມ, ຠເນ຺ຕ”ຕິ. ສຕ຺ຖາ ສເພ຺ພປິ ເຕ ອຕ຺ຕເນາ ອິທ຺ຘິຍາ ຄເຫຕ຺ວາ ອາກາເສ ອຸປ຺ປຕິຕ຺ວາ ຫິມວນ຺ຕໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຄຄນຕເລ ຐິເຕາວ ຣມຓີເຍ ຫິມວນ຺ຕປ຺ປເທເສ ກຎ຺ຈນປພ຺ພຕໍ ຣຊຕປພ຺ພຕໍ ມຓິປພ຺ພຕໍ ຫິງ຺ຄຸລິກປພ຺ພຕໍ ອຎ຺ຊນປພ຺ພຕໍ ສານຸປພ຺ພຕໍ ຜລິກປພ຺ພຕນ຺ຕິ ນານາວິເຘ ປພ຺ພເຕ, ປຎ຺ຈ ມຫານທິເຍາ, ກຓ຺ຓມຸຓ຺ຑກໍ ຣຖກາຣໍ ສີຫປ຺ປປາຕໍ ຉທ຺ທນ຺ຕໍ ຕິຍຄ຺ຄຬໍ ອເນາຕຕ຺ຕໍ ກຸຓາລທຫນ຺ຕິ ສຕ຺ຕ ມຫາສເຣ ທເສ຺ສສິ. ຫິມວເນ຺ຕາ ຈ ນາມ ມຫາ ປຎ຺ຈເຍາຊນສຕຸເພ຺ພເຘາ ຕິເຍາຊນສຫສ຺ສວິຕ຺ຖເຕາ, ຕສ຺ສ ອິມໍ ຣມຓີຍໍ ເອກເທສໍ ອຕ຺ຕເນາ ອານຸຠາເວນ ທເສ຺ສສິ. ຕຕ຺ຖ ກຕຕິຈາສາຕິ

សិហឡ្យោហ្វត្តិក្យលិឌីតិ ចព្យប្យគាតិបិ ឲកេគេសតោ គេស្សិៈ តត្ថ អារាយរាយលោឃ្យកាឌីតិ បុប្បុបកបល្ងបកេ ទ្វកេក្ល តាតាចិនេឆ សក្យលាសេឆ្ឈឌលឌឆលឌបុប្បាតិ ហិយចត្តស្ស បុទត្តិយបស្សេ សុចណ្ណតល៌, បុន្ថិយបស្សេ ហិក្ខលតល៌ គេស្សិៈ ឰដេយរ៉ំ រាយលោឃ្យកាត៌ ឌិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តេរ៉ំ កិក្លុត៌ បុរាលក្យតិឃិកាស្ស លត្តុរាកោ បហឹតោៈ

អឆ សត្វា ខេត កិក្លុ កេហត្វា អាកាសតោ ឌូតរិត្វា ហិយចត្តបន្ថិយបស្សេ សដ្ឋិឃោឌតិកេ យតោសិលិតលេ សត្តឃោឌតិកស្ស កប្បដ្ឋិកសាលទុក្ខស្ស ហេដ្ឋា តិឃោឌតិកាឃ យតោសិលិតលាឃ តេហិ កិក្លុហិ បរិច្ចុតោ លច្ឆាលោនម្ពិឃោ ចិស្សុឌ្ឆេត្តា អណ្ណចក្យន្ថិ លោរេកត្វា ឌលយាតោ ស្វុរិឃោ ចិឃ តិសីឌិត្វា យឆុរស្សទ៌ តិឆ្វារេត្តា ខេត កិក្លុ អាយត្តេសិ – “កិក្លុចេ, ឰយម្ពិ ហិយចត្តេ ត្យយត្វិ អឌិដ្ឋ បុត្តំ បុឆ្ឆា”តិៈ តម្ពិ លេលោ ឆេ្ត ចិពេកាកិលិ ដ្ឋកោស្ស កោឌីស្ស គល្ឌូក៌ យុលេត ឆំសិត្វា យឆ្ឆោឡអត្តតោ សាយិក៌ តិសឹគារបត្វា អដ្ឋ ចិពេកាកិលិ បុទតោ, អដ្ឋ បឆ្ឆតោ, អដ្ឋ ចាយតោ, អដ្ឋ គក្លិលតោ, អដ្ឋ ហេដ្ឋា, អដ្ឋ ដ្ឋបរិ លាឃំ កត្វា ឲច៌ ចិពេកាកិល៌ បរិចារេត្វា អាកាសេសតាកច្ឆត្តិៈ អឆ ខេត កិក្លុ ត៌ សក្យលាសេឆ្ឈឌិស្វា សត្វារ៉ំ បុន្ថិសុ – “កេ តាយេតេ, កន្តេ្ត សក្យលា”តិ? “កិក្លុចេ, ឲស យយ បោរាលកោ ចិសោ, យឃា ផបិតា បចេលី, យ៉ំ តាច បុឆ្តោ ឲច៌ បរិចរិស្សុ, តគា បតេស សក្យលាកោលា យហា អហោសិ, អគ្គដ្ឋាតិ ជិឌកឆ្ឆាសហស្សាតិ យ៉ំ បរិចរិស្សុៈ អត្យបុឆ្ឆាត បរិហាឃិត្វា ឰគាតិ ឲត្តកោ ឌាតោ”តិៈ “កត៌ ឲចត្វបេ បត, កត្តេ្ត, ចតសល្ហោ ឲតា ជិឌកឆ្ឆាឃោ ត្យយ្យា បរិចរិស្វ”តិ? អឆ តេរ៉ំ សត្វា “តេត ហិ, កិក្លុចេ, សុលាឆា”តិ សតិ ដ្ឋបដ្ឋារបត្វា អតីត៌ អាហរិត្វា គេស្សេត្តា អាហ –

“ឲចយក្លាឃតិ ឲចយត្យស្វឃតិ, សឆ្ឆាសគគរហិគេ តេកបុប្បុយាល្យចិតតេ
កឌកចឌយហិសទ្វ្យចយរបសគលក្ខកោកណ្ណសិហឡ្យោឌ្ឈឹបិអឆ្ឆកោកតរទិន្ធាដ្ឋារកគលិ- យិកតិឡ្យអារសសកណ្ហិកាត្យចរិតេ
អាកិណ្ណតលយល្ហលយហាចរាហតាកក្យលកេរលាុសឆ្ឈាឌិចុដ្ឋេ
ឰស្សុយិកសាលយិកសរកយិកឲលីយិកចាតយិកបសគយិកបុរិសាលុកិយ្យរិសឃក្លកេ្ល- សតិសេចិតេ
អយឆ្ឆចយឆ្ឆារិគរបហដ្ឋបុប្បុសិតក្កាតេកបិគបកលចិតេក
ក្យរចចកោរចារលាយឃ្វរបរកតឌិចឆ្ឆឹចកេចេលិចកកិក្ការករចឹកយត្តចិហក្កលាសតតសយ្យឈុដ្ឋេ
អឆ្ឆាតយតោសិលិហរិតាលហិក្ខលកេហយរឌតកតកោតកឆាត្យ- សតចិតគ្ហបឌិយល្ហិតបគេស ឲចត្វេប លល្យ, កោ, ររេយ្យ ចតសល្ហោ ក្យលាលេ ភាយ សក្យលោ បឌិចសតិ អតិចិឃ ចិតេ្តា អតិចិឃ ចិត្តបត្តឆ្ឆគតោ”ៈ

“តស្សេច លល្យ, កោ, ក្យលាលស្ស សក្យលាស្ស អគ្គដ្ឋាតិ ឰត្តិសហស្សាតិ បរិចារិកា ជិឌកឆ្ឆាឃោ, អឆ លល្យ, កោ, ឆេ្ត ជិឌកឆ្ឆាឃោ កដ្ឋិ យុលេត ឆំសិត្វា ត៌ ក្យលាល៌ សក្យល៌ យឆ្ឆោឡតិសឹគារបត្វា ដ្ឋឆេ្តត្តិយា ត៌ ក្យលាល៌ សក្យល៌ អគ្គាតបរិឃាឃបឆេ កិលយចា ដ្ឋឆ្ឆាហេត្វា”តិៈ

“បឆ្ឆាសតា ជិឌកឆ្ឆាឃោ ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋតោ ដ្ឋឆេ្តត្តិ ‘សចាឃំ ក្យលាលេ សក្យលោ អាសតា បរិបតិស្សតិ, យឃំ ត៌ បកេ្លហិ បឌិក្កហេស្សាយា’តិៈ

“បញ្ចសតា ឌិឌកន្ត្ការឃោ ក្ដបន្ទបរិ ក្ដឧឆ្ណត្តិ ‘ឃា ត់ ក្យណាល់ សក្យហ៊ា អាតរេបិ បទិតារេបឹ’តិ៍

“បញ្ចសតា ឌិឌកន្ត្ការឃោ ក្ដកទេតាបឝ្យេត ក្ដឧឆ្ណត្តិ ‘ឃា ត់ ក្យណាល់ សក្យហ៊ា ឝីត់ ចា ក្ដហ៊្យាចា ពិហ៊ា ចា ទឧឌា ចា ចាទេតា ចា ក្ដឝ្យារចា ចា ក្ដបបៀឝី’តិ៍

“បញ្ចសតា ឌិឌកន្ត្ការឃោ បុទទេតា បុទទេតា ក្ដឧឆ្ណត្តិ ‘ឃា ត់ ក្យណាល់ សក្យហ៊ា ទោបិលកា ចា បសុបិលកា ចា តិណហារកា ចា កដ្ឋហារកា ចា ចតកមិ្ចកា ចា កេដ្ឋត ចា កឆទលត ចា បិលិតា ចា ទលង្គតា ចា ឆទណ្ឌត ចា សទច្ចត ចា សក្កូទាហិ ចា បហារទំ អឌំរុ, ឃាឃំ ក្យណាទលិ សក្យទណា កទេឆ្ឋហិ ចា លតាហិ ចា ទុទក្លហិ ចា សាខាហិ ចា ឆម្កូទហិ ចា បិឝារណហិ ចា ពលចទត្តហិ ចា បក្លិហិ សក្កទយឝី’តិ៍

“បញ្ចសតា ឌិឌកន្ត្ការឃោ បឆ្ឋទេតា បឆ្ឋទេតា ក្ដឧឆ្ណត្តិ សណ្យាហិ សពិលិហិ យឡ្ហហិ យឆុទាហិ ចាចាហិ សយុគាឆទត្តិឃោ ‘ឃាឃំ ក្យណាទលិ សក្យទណា អាសទត បទិឃុក្កឆ្ណ’តិ៍

“បញ្ចសតា ឌិឌកន្ត្ការឃោ ឌិសោឌិសំ ក្ដឧឆ្ណត្តិ អទតកទុក្លចិចិឆចិកពិបលយាហទត្តិឃោ ‘ឃាឃំ ក្យណាទលិ សក្យទណា ឭកាឃ បទិកិលយិត្វា’តិ៍

“អឆ ខលុ, ទកា, តា ឌិឌកន្ត្ការឃោ ត់ ក្យណាល់ សក្យហ៊ា អាទារយទតឆ អាទាឃំ, ក្ដឃ្យាទតទតឆ ក្ដឃ្យាត់, តឌីពិទត្វទតឆ តឌីពិត្ត់, បត្តាពសិលទទតឆ បត្តាពសិលទំ, អឡ្ហចទតទតឆ អឡ្ហចត់, ឌឡ្ហចទតទតឆ ឌឡ្ហចត់, លត្យឌចទតទតឆ លត្យឌចត់, តាត្យត្តកទរសន្ទាទិឃទតឆ តាត្យត្តកទរសន្ទាទិឃំ លិប្យទយច អកិសម្កូទាត្តិ ទពិត្វាឃ៍

“អឆ ខលុ, ទកា, ក្យណាទលិ សក្យទណា តាហិ ឌិឌកន្ត្ការហិ ឌិចសំ បទិឡ្យត្យទហា ឲចំ អបសារឆតិ ‘តឝ្យេឆ ត្យទយព្យឆសលិឃោ, ចិតឝ្យេឆ ត្យទយព្យា ចឝិលិឃោ ទចាទិឃោ ឆុត្តិឃោ អសតិឃោ លហុទិត្តារឃោ កពឝ្យ អប្យដិកាទិការឃោ អតិទលិ ចិឃ ឃេតកាយិកយាឃោ’” តិ៍

ពព្រាឃំ អត្ថចណ្ណតា – កិក្ខចច, ទសា ចតសណ្ណោ ឲចំ អក្លាឃតិ ឲចន្ទា អត្យុប្ឈតិ៍ កិន្តិ? សទន្ត្ការឆឆទហិឆទទតិ ចិត្វាទទា៍ ពត្វ សទន្ត្ការឆឆទហិឆទទតិ ម្ហលតចបត្តបុប្យាឌិសទន្ត្ការឆឆទាឃ ឆទហិឃា សយត្តាកទតតិ អទត្វា, សទន្ត្ការឆឃុទត្វា ចា ឆទហិឆទទា៍ ទសា ហិ បឆឆទសា សទន្ត្ការឆឆទហិឆទាតិ ឲចយក្លាឃតិ ឲចន្ទា អត្យុប្ឈតិ, តស្មិំ ចតសណ្ណោតិ ខុត្តំ ទហាតិ៍ ទសបឆទឃាឌតាឃបិ ឲទសច តទឃា៍ ទតកបុប្យាល្យចិតទតតិ អទតទកហិ ចលត្វាឃ ក្ដប្យត្តបុប្យហិ ទចច បិត្យអត្តតយាល្យហិ ធ ចិតទត៍ ទុន្ធតិ បុចណ្ណចណ្ណា យិកា៍ ក្ដក្ខាទាតិ ក្ដក្ខា៍ ពិត្យអាទាតិ យហាពិត្យអាទា៍ ទតលយណ្ណល់ ចុធ្វតិ តទុណកិក្ខធ្វាបយណ្ណល់៍ យហាចទាហាតិ យហាហត្វិទតា, អាកិណ្ណទតលយណ្ណលយហាចទារទហត ទោចទិឃាឌិកទឆត ឆសចិទឆត តាកក្យលត ទចច កទទល្យសឆ្ឈត ធ អឆិចុដ្ឋតិ អទត្វា៍

ឱ្ចស្សយិកាតិ កាឡអរិហា។ ចាតបិកាតិ យហាចាតបិកា។ បរមនយិកាតិ ឱរ៉ាយិកា។ ឫទិវាលុតិ ចឡអចាយុឭឃក្កិតិរេយា។ កិយ្យទិវាតិ រេចចកិត្ថរេត្ថកិត្ថរេស្សកិត្ថរេឈ្លយាឈចករកាត្តិ- រក្យហកាណ្ហបិច្ចុរឈាឌិរេកធា កិត្ថរា។

អយឌ្ឍចយឌ្ឍាទិឆរេបហដ្ឋឫបឭឫរិតក្កាតេកបិឌបកាឈចិតរេតតិ យក្យលឆរេហិ រេចច យឌ្ឍាទិឆរេហិ ច ឫឫបរិុតេហិ ច អក្កុយត្តឫបរិុតេហិ ច អរេតកោហិ បិឌបកោឈហិ ចិតរេត។ ចារណា តាយ ហត្តិលិក្កុរក្យឈា។ រេចលិចកាតិបិ ឲ្យតេ រក្យឈារេយច។ រេហយគ្ន ពកកគ្នាតិ រេក្ខ ឫចណ្ហាខាតិរេយា។ ឲ្យតេហិ អឌ្ឍាតាឌីហិ អរេតកាឆាតុរបេតហិ អរេតកោហិ ចណ្ហាឆាតុទាសីហិ ចិតឌ្ឍបចឹយណ្ឌិតបរេឆរេស។ រេកាតិ ឆឡុលបតយត្តរេបតា។ ឌិរេត្ថាតិ ឥុឭត្យណ្ហរេកបិ រេហដ្ឋាង្គុរេការេកបិ ឌិរេតាច។

អឆ្លដ្ឋាតីតិ អឆ្លចត្យត្ថាតិ, តីហិ រហស្សាតិ បរេត្ទច រតាតីតិ អរេត្វា។ អឆ្លាតបទិឃាឃបរេចតិ អឆ្លាតរស្ថារេត ពយតយរេក្ក។ ង្គ្ហារេហត្ថាតិ ឌាឆឃិត្ថ ង្គុបឭឫសិតិ ង្គុបកត្វា ឫរិ។ បហារិ អគិរ្យុតិ ឲ្យត្ថ "យា ត"ត្តិ បឆស្ស រាយិចរេបត អរេត្វា រេចឌិតរេត្ថា។ រក្កុរេយសិតិ រយាកន្តិ។ រញាហិតិ យដ្ឋាហិ។ រលិលាហិតិ បិឃាហិ។ យឌ្ឍាហិតិ រលិលាហិ។ យឆុទាហិតិ យឆុរស្សទាហិ។ រយុគាចរត្តិរេយាតិ កគ្គ្ហាការឈចរេបត បរិចរត្តិរេយា។ អរេតកាទុក្ខចិចិឆចិកាតិចលត្តិ អរេតកោហិ ទុក្ខហិ ចិចិឆចិកាតិចលំ។ អាទារេយរេតច អាទាយត្តិ ឫបឲ្យាទាយាឌីឫ អឌ្ឍាតរេទត អាទារេយរេតច អឌ្ឍាតំ អាទាយំ រេតត្តីតិ អរេត្វា។ ង្គុឃ្យាតាឌីឫបិ ឲ្យរេរច តរេយា។ តាត្យឬកោរស្ថាទិរេយរេតចាតិ តាត្យឬកោរចរេតរេតច អគ្គ្ហា តាត្យឬកោរចតំ អតិរលួទាត្តិតិ ឲ្យចំ រេតត្វា តត្ថ តំ លិបរ្យរេត្ថាច ទតិត្វាឃ បិរ៉ុឈត្តិ។

ឌិចរំ បរិឡុត្យរេហាតិ រកាលឌិចរំ បរិឡុត្យរេហា។ អបរាររេចតីតិ តា កិរ តំ ឲ្យចំ ឌិចរំ បរិចទិត្វា តិចារទុក្ខ ឱ្ចតារេទត្វា បរិចារេទត្វា ទុក្ខរាឈាឫ តិរីឌិត្វា "អរេបុច តាយ យឆុរចចតំ លរេកឃ្យាយា"តិ បត្វឃត្តិរេយា ឱ្ចយិតា ង្គុរេឃ្យាឌិតការេល អត្ថរេតា ចរតដ្ឋាតំ កាយិស្សាយាតិ ចរត្តិ។ ក្យឈាលទាឌា បត តា ង្គុរេឃ្យារេឌរេត្ថា "តស្សចា"តិអាឌិចរេតហិ អបរាររេចតិ។ តត្ថ តស្សចាតិ កន្ទុចា។ ចិតស្សចាតិ រត្ថរេតាការេកត តស្សចា។ រេករេហ ឆតឆព្ហាឌីតំ តាររេតត រេចាទិរេយា, ឆាហុយាឃតាឃ ឆុត្តិរេយា, តដ្ឋស្សិតាឃ អរតិរេយា, អតចដ្ឋិតចិត្តតាឃ លហុចិត្តារេយា, កតចិតាររេតត ឃិត្តុត្តិតាឃ កតស្ស អបរ្យឌិការិការេយាតិ។

ឲ្យចគ្ន បត ចត្វា "ឱ្ចតិ រេលា, កិក្ខុរេច, អហំ តិរេឆ្ញាតរេតាបិ ឱ្ចត្តិតំ អកាតគ្គ្ហាតំ ឆាហុយាឃតំ អតាចារតំ ត្សុរ៉ិលតគ្ន ឌាតាយិ, តគាបិហំ តារំ ចរេរ អចត្តិត្វា តា ឲ្យច អត្ថរេតា ចរេរ ចរេត្ថបឺ"តិ ឱ្ចយាឃ កឆាឃ រេតរំ កិក្ខុតំ អតកិរេតិ ហទិត្វា រត្វា ត្យណឺអរេហារិ។ តស្មិ ឈរេណ រេក្ខ កាឡអរេកាកិលិ រាយិកំ ឌណ្ហរេកាត ង្គុក្កិបិត្វា រេហដ្ឋាកាកាឌីឫ ចតរេស្សា ចតរេស្សា ហត្វា តំ បរេឆរំ អាកាឃិឫ។ រេត កិក្ខុ តាបិ ឌិន្នា រត្វារំ ឫឆ្ជិឫ។ រត្វា "ឫរេត្ថា, កិក្ខុរេច, យយ រហារេយា ឫណ្ណាយុរេតា តាយ ឫស្សរកាកិរេលិ អរេហារិ, តស្សាឃំ ចំរេរា"តិ ចត្វា ឫទិយតរេយរេតច រេតហិ កិក្ខុហិ ឫឆ្ជិរេតា អាហ –

"តរេស្សច លុ, រេកា, ហិយចរេតា បឌ្ឍាតទាឌស្ស ឫទត្វិយឌិរាការេក ឫឫឲ្យយឫតិឫឈាកិទិបរ្យកចតហិទិត្យបឃត្តិរេយា"តិ។

តត្ថ ឫដ្ឋ ឫឲ្យយរញាលិលតាឃ ឫឫឲ្យយឫតិឫឈា, កិទិ ឲ្យតារំ បករេចាតិ កិទិបរ្យកចា , ហិយចត្ថរេតា រត្ថយាតហទិតតិឈយិស្សឱ្ចឃតាឃ

ᩉᩁᩥᨲᩣ, ᨠᩩᨱᩣᩃᨴᩉᩴ ᩏᨷᨣᨾᩮᨶ᩠ᨲ ᩏᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᩈᩩᨡᩩᨾᩈᩩᨲᩥᨷᩩᨱᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨠᩅᩉᩁᩥᨲᩣᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ, ᩑᩅᩁᩪᨷᩥ ᨶᨴᩥᨿᩮᩣ ᨿᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩈᨶ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨿᩴ ᨠᩩᨱᩣᩃᨴᩉᩴ ᨲᩣ ᩏᨷᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩔ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᩣᨶᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᩏᨷ᩠ᨷᩃᨷᨴᩩᨾᨠᩩᨾᩩᨴᨶᩊᩥᨶᩈᨲᨷᨲ᩠ᨲᩈᩮᩣᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᨾᨶ᩠ᨴᩣᩃᨠᩈᨾ᩠ᨷᨲᩥᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩈᩩᨧᩥᨣᨶ᩠ᨵᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᨾᩣᩅᨠᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ”ᨲᩥ᩺

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩏᨷ᩠ᨷᩃᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩦᩃᩩᨷ᩠ᨷᩃᩴ᩺ ᨶᩊᩥᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᩈᩮᨲᨷᨴᩩᨾᩴ᩺ ᩈᨲᨷᨲ᩠ᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨷᩁᩥᨷᩩᨱ᩠ᨱᩈᨲᨷᨲ᩠ᨲᨷᨴᩩᨾᩴ᩺ ᩈᨾ᩠ᨷᨲᩦᨲᩥ ᩑᨲᩮᩉᩥ ᩈᨾ᩠ᨷᨲᩥᩅᩥᩁᩪᩊ᩠ᩉᩮᩉᩥ ᩋᨽᩥᨶᩅᨩᩣᨲᩮᩉᩥ ᩈᩩᨧᩥᨣᨶ᩠ᨵᩮᩉᩥ ᨧᩮᩅ ᨾᨶᩩᨬ᩠ᨬᩮᩉᩥ ᨧ ᩉᨴᨿᨦ᩠ᨣᨾᨲᩣᨿ ᨾᩣᩅᨠᩮᩉᩥ ᨧ ᨷᨴᩮᩈᩮᩉᩥ ᩈᨾᨶ᩠ᨶᩣᨣᨲᩮᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᩺

ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᨶᩮ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩣᨴᨿᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

“ᨠᩩᩁᩅᨠᨾᩩᨧᩃᩥᨶ᩠ᨴᨠᩮᨲᨠᩅᨶᩅᩥᨠᨲᩥᩈᩣᩃᨷᩩᨶ᩠ᨶᩣᨣᨷᨭᩃᨲᩥᩃᨠᨷᩥᨿᨠᩉᩈᨶᩈᩣᩃᩈᩊᩃ-
ᨧᨾ᩠ᨷᨠᩋᩈᩮᩣᨠᨶᩣᨣᩁᩩᨠ᩠ᨡᨲᩥᩁᩦᨭᩥᨽᩩᨩᨷᨲ᩠ᨲᩃᩮᩣᨴ᩠ᨴᨧᨶ᩠ᨴᨶᨥᨶᩅᨶᩮ ᨠᩣᩊᩣᨣᩁᩩᨷᨴ᩠ᨾᨠᨷᩥᨿᨦ᩠ᨣᩩᨴᩮᩅᨴᩣᩁᩩᨠᨧᩮᩣᨧᨣᩉᨶᩮ
ᨠᨠᩩᨵᨠᩩᨭᨩᩋᨦ᩠ᨠᩮᩣᩃᨠᨧ᩠ᨨᩥᨠᩣᩁᨠᨱᩥᨠᩣᩁᨠᨱ᩠ᨱᩥᨠᩣᩁ- ᨠᨱᩅᩮᩁᨠᩮᩣᩁᨱ᩠ᨯᨠᨠᩮᩣᩅᩥᩊᩣᩁᨠᩥᩴᩈᩩᨠᨿᩮᩣᨵᩥᨠᩅᨶᨾᩃ᩠ᩃᩥᨠᨾᨶᨦ᩠ᨣᨱᨾᨶᩅᨩ᩠ᨩᨽᨱ᩠ᨯᩥᩈᩩᩁᩩᨧᩥᩁ-
ᨽᨣᩥᨶᩥᨾᩣᩃᩣᨾᩃ᩠ᨿᨵᩁᩮ ᨩᩣᨲᩥᩈᩩᨾᨶᨾᨵᩩᨣᨶ᩠ᨵᩥᨠᨵᨶᩩᨲᨠ᩠ᨠᩣᩁᩥᨲᩣᩃᩦᩈᨲᨣᩁᨾᩩᩈᩦᩁᨠᩮᩣᨭ᩠ᨮᨠᨧ᩠ᨨᩅᩥᨲᨲᩮ
ᩋᨲᩥᨾᩩᨲ᩠ᨲᨠᩈᩴᨠᩩᩈᩩᨾᩥᨲᩃᨲᩣᩅᩥᨲᨲᨷᨭᩥᨾᨱ᩠ᨯᩥᨲᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ ᩉᩴᩈᨷᩥᩃᩅᨠᩣᨴᨾ᩠ᨻᨠᩣᩁᨱ᩠ᨯᩅᩣᨽᩥᨶᨴᩥᨲᩮ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩣᨵᩁᩈᩥᨴ᩠ᨵᩈᨾᨱᨲᩣᨷᩈᨣᨱᩣᨵᩥᩅᩩᨲ᩠ᨳᩮ
ᩅᩁᨴᩮᩅᨿᨠ᩠ᨡᩁᨠ᩠ᨡᩈᨴᩣᨶᩅᨣᨶ᩠ᨵᨻ᩠ᨻᨠᩥᨶ᩠ᨶᩁᨾᩉᩮᩣᩁᨣᩣᨶᩩᨧᩥᨱ᩠ᨱᨷ᩠ᨷᨴᩮᩈᩮ – ᩑᩅᩁᩪᨷᩮ ᨡᩃᩩ, ᨽᩮᩣ, ᩁᨾ᩠ᨾᩮ ᩅᨶᩈᨱ᩠ᨯᩮ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩮᩣ
ᨷᨭᩥᩅᩈᨲᩥ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨾᨵᩩᩁᨣᩥᩁᩮᩣ ᩅᩥᩃᩣᩈᩥᨲᨶᨿᨶᩮᩣ ᨾᨲ᩠ᨲᨠ᩠ᨡᩮᩣ᩺

“ᨲᩔᩮᩅ ᨡᩃᩩ, ᨽᩮᩣ, ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩔ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩔ ᩋᨯ᩠ᨰᩩᨯ᩠ᨰᩣᨶᩥ ᩍᨲ᩠ᨳᩥᩈᨲᩣᨶᩥ ᨷᩁᩥᨧᩣᩁᩥᨠᩣ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ᩺ ᩋᨳ ᨡᩃᩩ, ᨽᩮᩣ, ᨴ᩠ᩅᩮ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᨠᨭ᩠ᨮᩴ ᨾᩩᨡᩮᨶ ᨯᩴᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᨾᩣ ᨶᩴ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩋᨴ᩠ᨵᩣᨶᨷᩁᩥᨿᩣᨿᨷᨳᩮ ᨠᩥᩃᨾᨳᩮᩣ ᩏᨷ᩠ᨻᩣᩉᩮᨲ᩠ᨳᩣ’ᨲᩥ᩺

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᩈᨧᩣᨿᩴ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩮᩣ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩮᩣ ᩋᩣᩈᨶᩣ ᨷᩁᩥᨷᨲᩥᩔᨲᩥ, ᨾᨿᩴ ᨲᩴ ᨷᨠ᩠ᨡᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᩔᩣᨾᩣ’ᨲᩥ᩺

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩏᨷᩁᩪᨷᩁᩥ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᨾᩣ ᨶᩴ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩋᩣᨲᨷᩮᩣ ᨷᩁᩥᨲᩣᨷᩮᩈᩦ’ᨲᩥ᩺

“ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨷᨬ᩠ᨬᩣᩈ ᨴᩥᨩᨠᨬ᩠ᨬᩣᨿᩮᩣ ᩏᨽᨲᩮᩣᨷᩔᩮᨶ ᩏᨯ᩠ᨯᩮᨶ᩠ᨲᩥ ‘ᨾᩣᨶᩴ ᨷᩩᨱ᩠ᨱᨾᩩᨡᩴ ᨹᩩᩔᨠᩮᩣᨠᩥᩃᩴ ᩈᩦᨲᩴ ᩅᩣ ᩏᨱ᩠ᩉᩴ ᩅᩣ ᨲᩥᨱᩴ ᩅᩣ ᩁᨩᩮᩣ ᩅᩣ ᩅᩣᨲᩮᩣ ᩅᩣ

ក្ខស្សាវេចា ចា ក្ខបប្បុំ’តិ៍

“បញ្ញាយ ចិឌកញ្ញាវេឃា បុរវេតា បុរវេតា ក្ខវេឌ្ឍត្តិ ‘យា តំ បុណ្ណយុត្តំ ផុស្សវេកាកិលំ វេកាបិលកា ចា បស្សុបិលកា ចា តិណហារកា ចា ពក្ខហារកា ចា ចតកយ៉ិកា ចា ពវេក្ខត ចា ពឆលិឃ ចា បិលិភា ចា វេលឆ្ងភា ចា ឥវេល្ឌត ចា សវេត្តត ចា សក្កូរាហិ ចា បហារយត៌ស្សុ,

យាឃំ បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ ពវេឆ្លហិ ចា លតាហិ ចា រុវេក្កហិ ចា សាតាហិ ចា ឆយ្កហិ ចា បិសាវេណហិ ចា ឥលចវេត្តហិ ចា បក្កិហិ សក្កវេយសិ៍’តិ៍

“បញ្ញាយ ចិឌកញ្ញាវេឃា បឆ្លវេតា បឆ្លវេតា ក្ខវេឌ្ឍត្តិ សណ្យាហិ សពិលិហិ យញ្ញហិ យឆុរាហិ ចាចាហិ សយុគាចរត្តិវេឃា ‘យាឃំ បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ អាសវេត បរិឃុក្កល្លិ៍’តិ៍

“បញ្ញាយ ចិឌកញ្ញាវេឃា ចិវេសាចិសំ ក្ខវេឌ្ឍត្តិ អវេតករុក្កចិចិឆចិកតិផលយាហរត្តិវេឃា ‘យាឃំ បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ ឰុគាឃ បរិកិលយិត្វា’តិ៍

“អឆ លលុ, វេភា, តា ចិឌកញ្ញាវេឃា តំ បុណ្ណយុត្តំ ផុស្សវេកាកិលំ អារាវេយវេតច អារាយំ, ក្ខឃ្សាវេតវេតច ក្ខឃ្សាតំ, តឌិតិវេត្តវេតច តឌិតិត្តំ, បញ្ញាតសិលវេរវេតច បញ្ញាតសិលរំ, អប្បចវេតវេតច អប្បចតំ, ឌប្បចវេតវេតច ឌប្បចតំ, លត្យុឌចវេតវេតច លត្យុឌចតំ, តាឡព្ភវេករសញ្ជារិវេឃវេតច តាឡព្ភវេករសញ្ជារិឃំ ល៌ប្បវេយច អកិសយ្កវេត្តិ រតិត្វាឃ៍

“អឆ លលុ, វេភា, បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ តាហិ ចិឌកញ្ញាហិ ចិចសំ បរិឡ្យ៊ុវេហា ឲុចំ បសំសតិ ‘សាឆុ សាឆុ, កកិតិវេឃា, ឲុតំ វេតា កកិតិវេឃា ត្យប្យាគំ បតិទ្វបំ ក្យុលឌិតាតំ, ឃំ ត្យវេប្យគត្តារិ បរិចវេរឃ្សាឆា’តិ៍

“អឆ លលុ, វេភា, បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ វេឃត ក្យុណាវេលិ សក្យុវេណា វេតត្យុបសក្កយិ៍ អក្ខសំស្សុ វេតា ក្យុណាលស្ស សក្យុណស្ស បរិចារិកា ចិឌកញ្ញាវេឃា តំ បុណ្ណយុត្តំ ផុស្សវេកាកិលំ ក្នុវេតាច អាកញ្ឆត្តំ, ចិស្វាត វេឃត បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ វេតត្យុបសក្កយិំស្សុ, ក្ខបសក្កយិត្វា តំ បុណ្ណយុត្តំ ផុស្សវេកាកិលំ ឲុតឥវេចាត្យុ – ‘អឃំ, សម្ម បុណ្ណយុត, ក្យុណាវេលិ សក្យុវេណា អតិចិឃ ឆរុវេសា អតិចិឃ ឆរុសចាវេចា, អវេប្បច តាយ តចយ្បិ អាកម្ម បិឃចាធំ លវេភឃ្សាយា’តិ៍ ‘អវេប្បច តាយ កកិតិវេឃា’តិ ចត្វា វេឃត ក្យុណាវេលិ សក្យុវេណា វេតត្យុបសក្កយិ, ក្ខបសក្កយិត្វា ក្យុណាវេលត សក្យុវេណត សក្ខិ បចិសវេម្មាឌិត្វា ឲុកយត្តំ តិសិចិ, ឲុកយត្តំ តិសិវេត្នា វេតា បុណ្ណយុវេតា ផុស្សវេកាកិវេលិ តំ ក្យុណាលំ សក្យុណំ ឲុតឥវេចាច – ‘កិស្ស ត្វំ, សម្ម ក្យុណាល, ព្ភត្តិតំ ស្សុឌាតាតំ ក្យុលឌិតាតំ សម្មាបចិបត្នាតំ យិច្ឆាបចិបវេត្នាសិ, អយតាបកាលិតយ្បិ កិរ, សម្ម ក្យុណាល, ព្ភត្តិតំ យតាបកាលិតា កចិតញ្ញំ, កិយក្កំ បត យតាបកាលិត’ត្តិ៍

“ឲុចំ ចុវេត្ត ក្យុណាវេលិ សក្យុវេណា តំ បុណ្ណយុត្តំ ផុស្សវេកាកិលំ ឲុចំ អបសាវេឥសិ – ‘តស្ស ត្វំ, សម្ម ឌម្ម ចសល, ចិតស្ស ត្វំ, សម្ម ឌម្ម ចសល,

កោ នុ តយា វិយត្តា ជាយាជិតោ’តិ។ ឯវំ អបសាទិតោ ច បន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តតោយេវ បដិនិវត្តិ។

“អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស អបរេន សមយេន តគិរស្សេវ ខរោ អាពាធោ ឧប្បជ្ជិ, លោហិតបក្ខន្ទិកា ពាឡ្ហា វេទនា វត្តន្តិ មារណន្តិកា។ អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស បរិចារិកានំ សកុណីនំ ឯតទហោសិ – ‘អាពាធិកោ ខោ អយំ បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ, អប្បេវ នាម ឥមម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហេយ្យា’តិ ឯកំ អទុតិយំ ឱហាយ យេន កុណាលោ សកុណោ តេនុបសង្កមិំសុ។ អទ្ទសា ខោ កុណាលោ សកុណោ តា សកុណិយោ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តិយោ, ទិស្វាន តា សកុណិយោ ឯតទវោច – ‘កហំ បន តុម្ហំ វសលិយោ ភត្តា’តិ។ ‘អាពាធិកោ ខោ, សម្ម កុណាល, បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ អប្បេវ នាម តម្ហា អាពាធា វុដ្ឋហេយ្យា’តិ។ ឯវំ វុត្តេ កុណាលោ សកុណោ តា សកុណិយោ ឯតទវោច – ‘នស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, វិនស្សថ តុម្ហេ វសលិយោ, ចោរិយោ ធុត្តិយោ អសតិយោ លហុចិត្តាយោ កតស្ស អប្បដិការិកាយោ អនិលោ វិយ យេនកាមំគមាយោ’តិ វត្វា យេន បុណ្ណមុខោ ផុស្សកោកិលោ តេនុបសង្កមិ, ឧបសង្កមិត្វា តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ ឯតទវោច – ‘ហំ, សម្ម, បុណ្ណមុខា’តិ។ ‘ហំ, សម្ម, កុណាលា’តិ។

“អថ ខលុ, ភោ, កុណាលោ សកុណោ តំ បុណ្ណមុខំ ផុស្សកោកិលំ បក្ខេហិ ច មុខតុណ្ឌកេន ច បរិគ្គហេត្វា វុដ្ឋាបេត្វា នានាភេសជ្ជានិ បាយាបេសិ។ អថ ខលុ, ភោ, បុណ្ណមុខស្ស ផុស្សកោកិលស្ស សោ អាពាធោ បដិប្បស្សម្ភី”តិ។

តត្ថ បិយកាតិ សេតបុប្ផា។ ហសតាតិ ហ-ការោ សន្ធិករោ, អសតាយេវ។ តិរិដីតិ ឯកា រុក្ខជាតិ។ ចន្ទកាតិ វត្តសុកិចន្ទកា។ ឧព្ភិជ្ជនេតិ ឯវនាមំ ឧព្ភិជ្ជ ឃដិយ សមន្តាភាវេ។ វេឡុការុគោចរកាតិ វេឡុការុរុក្ខេហិ វេឡុ កសិណិហិ ច គហេតា។ កក្ការាតិ ឯកា រុក្ខជាតិ។ កណិការាតិ មហាបុប្ផា។ កណ្ណិការាតិ ខុទ្ទកបុប្ផា។ កិំសុកាតិ បាលិភទ្ទកា។ យោធិកាតិ យូថិកា។ វនមល្លិកនង្គលនង្គកណ្ឌិសុរុចិរកិរិតិមាលិមល្យវេតិ មល្លិកាគច្ឆា អង្គោលាតិ អនោជាគច្ឆា កណ្ឌិំ សុរុចិរាគច្ឆា កិរិតិំ បុប្ផេហិ មាលាសមាយោគ។ ភគ្គកាតិ ភគ្គបាដលិ។ សាលិយាតិ សាលិវបត្តរុក្ខា។ ពន្ធុជីវកេតិ ឯតេហិ ជាតិសុមនាទីហិ វិវេកេ តសិពន្ធុជីវកេ។ ឥក្កុសុមិតលតាតិ សេតា សេតា ផាលិតា សុខ្ខ កុសុមិតអតិមុត្តកេហិ ចេវ នានាវិធលតាហិ ច វិតតបដិមណ្ឌិតបទេសេ។ ភាណិសុរង្គតិ ឯវរូបំ វិក្ខោភិទានំ ករោហិ អភិសុរង្គ។ បុណ្ណមុខោតិ មុខបរិបុណ្ណតាយ បុណ្ណមុខោ។ បរេហិ ផុដ្ឋតាយ ផុស្សកោកិលោ។ វិលាសិតនយនោតិ វិលាសិតនេត្តោ។ មត្តក្ខោតិ យថា មត្តានំ អក្ខីនិ រត្តានិ ហោន្តិ, ឯវំ រត្តក្ខោ, បរោធាយុត្តនេត្តោ វា។

កតិកាយោតិ អរិយវោហារេន អាលបតិ។ បរិចរេយ្យាមាតិ សកលទិវសំ គហេត្វា វិចរេយ្យាម។ ឥតិ សោ បិយកថំ កថេត្វា ឧបេយ្យាថាតិ។ កទាចិ បន កុណាលោ សបរិវារោ បុណ្ណមុខំ ទស្សនាយ គច្ឆតិ, កទាចិ បុណ្ណមុខោ កុណាលស្ស សន្តិកំ អាគច្ឆតិ។ តេនាហ “អថ ខលុ, ភោ”តិ។ សម្មាតិ វយស្ស។ អាគម្មាតិ បដិច្ច ឧបនិស្សាយ។ លភេយ្យាមាតិ កុណាលស្ស សន្តិកា បិយវចនំ លភេយ្យាម។ អប្បេវ នាមាតិ អបិ នាម លភេយ្យាម, ចក្ខុបិ តត្ថ។ សុជាតាតិ សមជាតិកានំ។

นสฺสาติ ปลายํ. ชมฺมาติ ลามกํ. วิเยตฺวาติ โก นุ ตยา สทิโส อญฺโญ ฐเปตฺวา นาม อตฺถิ. ชายาชิเตนาติ ชายาชิเตน, อยเมว วา ปิโย. ทุวํ วุตฺติปฺปาทิเตน ตยา สทิโส โก นาม ฐเปตฺวา อตฺถีติ ตํ ปุน วทนฺตสฺส วจนสฺส อคณนตฺถาย อปสาเรหิ. ตโตเมวาติ “กุทฺโธ เม กุณาโล”ติ จินฺเตตฺวา ตโตเมว ปฏินิวตฺติ, โส นิวตฺติตฺวา สปริวาโร อตฺตโน นิวาสฏฺฐานเมว อคมาสิ.

อปฺเปว นามาติ สํสยปริวิตกฺโก, ตมฺหา อาพาธา วุฏฺฐเหยฺย วา โน วาติ ทุวํ จินฺเตตฺวา ตํ ชหาย ปกฺกมิสฺสํ ตุมนฺติ ตุมฺหากํ. อปฺเปว นามาติ ตมฺหา อาพาธา วุฏฺฐเหยฺย วา โน วา, อมฺหากํ อาคตกาเล มโต ภวิสฺสติ. มยิ ญาตเกน โส มริสฺสตีติ ญตฺวา ตุมฺหากํ ปิยปริจาริกา ภวิตุํ อาคตา. เตนุปสงฺกมีติ ตยา ฐตฺวา มยา ปฏิกฺกูลํ ภวิสฺสามาติ ตํ ชหาย อาคตา, อหํ ปน ตยา สห ชหายนฺตํ ปุปฺผผลาทีนิ นานาโภชนานิ อาหริตฺวา อโรคํ กริสฺสามีติ จินฺเตตฺวา นาคเรน มหาสตฺตา อาคนฺตฺวา โสภนา เยน โส เตนุปสงฺกมิ. หนฺท นิปาโต, “ชีวสิ, สมฺม”ติ ปุฏฺโฐ “ชีวามี”ติ วตฺวา “ตํ สมฺม”ติ อาห. ปิยาเปหีติ ปิเยหิ. ปฏิปสฺสมฺภีติ วูปสมีติ.

ตาปิ ชีวกญฺญาโย อมฺหํ อทูเร ฐาเน อาคตา. กุณาโลปิ ปุณฺณมุขํ กติปาหํ ผลาผลานิ ขาทาเปตฺวา ตสฺส พลปฺปตฺตกาเล, “สมฺม, ญาติ ตฺวํ อเนกา, อตฺตโน ปริจาริกาหิ สทฺธึ วส, อหมฺปิ อตฺตโน วสนฏฺฐานํ คมิสฺสามี”ติ อาห. อถ นํ โส “ตยา, สมฺม, ยํ ชาติปหิกิลิตํ ปหาย ปลายนฺตึ, น เม ตาหิ อตฺโถ อตฺถิ ภวตฺถี”ติ อาห. ตํ สุตฺวา มหาสตฺโต “โสต หิ เต, สมฺม, ญตฺตึ ปิปกาวํ อาจิกฺขิสฺสามี”ติ ปุณฺณมุขํ คเหตฺวา หิมวนฺตปสฺเส มโนสิลาตเล นิตฺวา สตฺตโยชนิกสาลรุกฺขมูเล มโนสิลาสเน นิสีทิ. ภคินิ ปสฺส ปุณฺณมุโข สปริวาโร นิสีทิ. สกลหิมวนฺเต เทวเยวสตา วทิ – “อชฺช กุณาโล สกุณราชา หิมวนฺเต มโนสิลาสเน นิสีทิตฺวา ธมฺมํ เทเสสฺสติ, ตํ สุณาถา”ติ. ปรมฺปรเยวเสน ฉ กามาวจรเทวา สุตฺวา เยภุยฺเยน ตตฺถ สนฺนิปตึสุ. ธมฺมนาคสุปณฺณกินฺนรวิชฺชาธรราชาทโยปิ เทวตา ตเมว อุกฺกุเฏนฺติ. ตทา อานนฺโท นาม คิชฺฌราชา ทสสหสฺสคิชฺฌปริวาโร คิชฺฌปพฺพเต ปฏิวสติ. โสปิ ตํ โกลาหลํ สุตฺวา “ธมฺมํ สุณิสฺสามี”ติ สปริวาโร อาคนฺตฺวา ทูเรเยว นิสีทิ. นารโทปิ ปญฺจาภิญฺโญ ตาปโส ทสสหสฺสตาปสปริวุโต หิมวนฺตปเทเส วิหรนฺโต ตํ เทวโฆสํ สุตฺวา “มหาโย กิร เอส กุณาโล ฐตฺวีตํ อกุสลํ กเถสฺสติ, มหามหาโย ภวิสฺสติ, มยาปิ ตํ เทเสตุํ โสตุํ วฏฺฏตี”ติ ตาปสเทวสหสฺเสหิ สทฺธึ ฐทฺธิยา ตตฺถ คนฺตฺวา มโนสิลาตเล นิสีทิ. วุทฺธาติ เทวตานํ สนฺนิปาตสมีเป มหามหาโย อโหสิ. อถ มหาสตฺโต ชาติสฺสรญาเณน ฐตฺวีเชาสปฏิสํยุตฺตํ อตีตกเถ ทิฏฺฐการณํ ปุณฺณมุขํ กายสกฺขึ กตฺวา กเถสิ. ตมตฺถํ ปกาเสนฺโต สตฺถา อาห –

“อถ ขลุ, โภ, กุณาโล สกุโณ ตํ ปุณฺณมุขํ ผุสฺสโกกิลํ คิลานวุฏฺฐิตํ อจิรวุฏฺฐิตํ เคลญฺญา เอตทโวจ –

“‘ทิฏฺฐา มยา, สมฺม ปุณฺณมุข, กณฺหา เทฺวปิติกา ปญฺจปติกาย ฉฏฺเฐ ปุริเส จิตฺตํ ปฏิพนฺธนฺติยา, ยทิทํ กพนฺเธ ปีฐสปฺปิมฺหี’”ติ. ภวติ จ

បត្រូតទេវ្ធ ចាល្យ –

១៥០៎

“អចន្ទ្រតោ តក្រលិ កីមសេតោ, ឃុឆិដ្ឋិលិ សហមេចេចា ច ទាឌា;

ឲតេ បតី បញ្ញា យតិញ្ញ តារី, អកាឃិ ឲ្យជ្ជចាយតពោត ឋិប’ត្តិ៎

“ចិដ្ឋា យឃា, សយ្ល បុណ្ណយុព, សញ្ញតបិបី តាយ សយលី ស្បុសាតយន្ត្លេចសត្តិ ចត្យត្តុកត្តុ បទិណាយឃយាតា ស្បុទាឆ្យត្តពោត ឋិបយកាឃិ៎

“ចិដ្ឋា យឃា, សយ្ល បុណ្ណយុព, ពាពចតី តាយ ចេចិ សយ្ទួយន្ត្លេចសត្តិ កទិឃា ចេតពេឃ្យុស្ស តដក្រចេទេត ឋិបយកាឃិ៎

“ចិដ្ឋា យឃា, សយ្ល បុណ្ណយុព, ក្រុក្ខចេចិ តាយ លេមសុទ្ធរី ឲញ្ញត្តកក្រយាទ៌ កាយឃយាតា លញ្ញអត្តក្រយាទឆតត្ថចាឃិតា ឋិបយកាឃិ៎

“ឲចេញ្ជ្រាំ យឃា ញាតំ, (ញាហ្វុឆត្តុស្ស យាតទ៌;

ឱ្យហាឃ ពោសលទាឌ៍, បញ្ញាលចេណ្ឌត ឋិបយកាឃិ៎

១៥១៎

“ឲតា ច អញ្ញា ច អក៌ស្បុ ឋិប៌, តស្វាហយិត្តិត៌ ត ចិស្សេស តប្យំសេស;

យហី ឃឆា ឌកតិ សយាតទត្តា, ចស្បុត្ថទា ញ្ញតរីតទាបតិដ្ឋា;

សញ្ញសហា អឋត្ថតា អក្រប្យា, តឆិត្តិឃោ តាឃោ ត ចិស្សេស តទេទា៎

១៥២៎

“សីហេ ឃឆា លោហិតយំសកោឌតោ, ចាញ្ញអយិពោ បញ្ញាចុឆោ ស្បុទុទ្ធោ;

បសយ្ហការី បរហឹសនេ រតោ, តថិត្ថិយោ តាយោ ន វិស្សសេ នរោ។

“ន ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, វេសិយោ នារិយោ គមនិយោ, ន ហេតា ពន្ធកិយោ នាម, វធិកាយោ នាម ឯតាយោ, យទិទំ វេសិយោ នារិយោ គមនិយោ”តិ។

“ចោរោ វិយ វេណិកតា មទិរាវ ទិទ្ធា វាណិជោ វិយ វាចាសន្ថុតិយោ ឥស្សសិង្គមិវ វិបរិវត្តាយោ ឧរគមិវ ទុជ្ជិវ្ហាយោ សោព្ភមិវ បដិច្ឆន្នា បាតាលមិវ ទុប្បូរា រក្ខសី វិយ ទុត្តោសា យមោវេកន្តហារិយោ។ សិខីរិវ សព្ពភក្ខា នទីរិវ សព្ពវាហី អនិលោ វិយ យេនកាមំចរា នេរុ វិយ អវិសេសករា វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលិតាយោតិ។ ភវតិ ច បនេត្ថ វាក្យំ –

១៥២។

“‘យថា ចោរោ យថា ទិទ្ធោ, វាណិជោវ វិកត្ថនី;

ឥស្សសិង្គមិវ បរិវត្តា, ទុជ្ជិវ្ហា ឧរគោ វិយ។

១៥៣។

“‘សោព្ភមិវ បដិច្ឆន្នា, បាតាលមិវ ទុប្បូរា;

រក្ខសី វិយ ទុត្តោសា, យមោវេកន្តហារិយោ។

១៥៤។

“យថា សិខី នទី វាតោ, នេរុនាវ សមាគតា;

វិសរុក្ខោ វិយ និច្ចផលី, នាសយន្តិ ឃរេ ភោគំ;

រតនន្តករិត្ថិយោ”’តិ។

តត្ថ កិលិភច្ឆឌ្ឌិតត្ថិ បជយំ កិលិភំ បច្ឆា ឆឌ្ឌិតំ ឋិដ្ឋា យឃាតិ អតីតេ កិរ ព្រហ្មទត្តេ ពារាណសិយំ រជ្ជំ ការេន្តេ បោធិសត្តោ កុម្ភការកុលេ និព្ពត្តិត្វា វយប្បត្តោ ឃរាវាសំ វសន្តោ ឥត្ថី អភិនិវត្តេត្វា ជាតំ កុម្ភការកម្មំ និស្សាយ ភរិយំ បោសេតិ។ តទា ពារាណសិយំ បនេកា ឥត្ថី ផកេតា សា អាគន្តុកានំ ឃរេ ឃរាសំ ឥន្ទា យោ ភរិយា ឥតិ យោ បុត្តា យា តត្ថិ, សេយ្យថិទំ, “ភន្តេ, ចេតំ កហាបណំ”តិ អាហ។ សា កហិតាំ កត្វា ឆេបេសិ។

តស្សា បក កុមារិកាយ “កហាបណ”តិ គាមំ ការិស្ស អធស្សា ចយប្បត្តាយ មាតា តំ អាហ – “អម្ម, បិតរា តច ចរេរា ឋិតេត្វា, តយយំ កេហត្វា ឆេបេសិ, តច វុច្ចតកំ ចេតំ កហាបណ”តិ។ សា “អម្ម, យមិមា អញ្ញា អចិន្តយាតំ ភត្តិ, បតិក្កមហត្តាយ មេ ឧបំ ចេតំ ការេមី”តិ កិលេសបាហុលតាយ ហិរោត្តប្បំ ភិន្ទិត្វា មាតរំ អាហ។ សា ទេវី អាគោរេចេសិ។ រាជា “យថារុចិតំ បតិំ កហាបណ”តិ ចត្វា ឧបំ ចេតំ ឈោឃររបេសិ។ រាជង្គណោ សត្តាលឌ្ឍារបដិបន្ទិតា ពហូ បុរិសា សត្តិបតិស្ស កហាបណំ បុប្ផសម្បុដំ អាគាយ ឋត្វា រសិហបញ្ជរេ ឋិតា ឱលោកេត្តិ ឧកាយម្បិ ត ទេរោចេសិ។

តទា បណ្ឌុរាជពោតត្តេតា អឌ្ឍេតា គកុលេ កិរមេវតោ យុធិដ្ឋិលេ ឃហខេជោតិ ឋត្វេយ បញ្ច បណ្ឌុរាជបុត្តា តក្កសិលាយំ ឱសាបិមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សត្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គហេត្វា “ទេសចារិត្តំ ជានិស្សាមា”តិ ចិចរន្តា ពារាណសិំ បត្វា អទេត្តាភកេន ពោលាហលំ ស្វត្វា បុច្ឆិត្វា តយត្តំ ញាត្វា “មយម្បិ គមិស្សាមា”តិ ពញ្ចាភត្វបរយាភត្វបា តត្ថ ពន្ធ្វា បដិបាដិយា អដ្ឋំស្ស កហាបណំ តេ ឋិត្វា បញ្ចាបុបិ តេស្ស បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា បញ្ចាត្ត្បិ សិរេសុ មាលាទាមំ ខិបិត្វា, “អម្ម, ខ្ញុំ បញ្ចា ឌេសេ ចរេមី”តិ អាហ។ សាបិ ទេវី អាគោរេចេសិ។ រាជា ចរេស្ស ឋិត្តត្តា “ត លភិស្សតី”តិ អចត្វា អគត្តយតោច “កិំជាតិកា កស្ស បុត្តា”តិ បុច្ឆិត្វា បណ្ឌុរាជបុត្តភាវំ ញាត្វា តេសំ សក្ការំ កត្វា តំ បាទបរិចារិកំ អទាសិ។

សា សត្តភូមិកបាសាទេ តេ កិលេសបលេន សម្ពាហិត្វា ឧបោសា បតស្សា បរិចារកេសា កុជ្ជេន បីឋសប្បី អត្ថិ។ សា បញ្ចា រាជបុត្តេ កិលេសបលេន សម្ពាហិត្វា តេសំ ពហិ និក្ខន្តកាលេ ឱកាសំ លភិត្វា កិលេសវេត អត្តនឃរបតា កុជ្ជេន សទ្ធិំ បាបំ ករោតិ, តេន ច សទ្ធិំ កថេន្តី – “មយ្ហំ តយា សទិសោ បិយោ នត្ថិ, រាជបុត្តេ មារាបេត្វា តេសំ គលលោហិតេន តច បាទេ មក្ខាបេស្សាមី”តិ ចរតិ។ ឥតរេសុបិ ខេត្តកាតិកោត មិស្សីភូតកាលេ – “ត្វមេវ ចរាហិ ត្វយេច មយ្ហំ បិយតរោ, មយា ជីចិតម្បិ តចត្ថាយ បរិច្ចត្តំ, មម បិតុ អច្ចយេន តុយ្ហមេវ រជ្ជំ ទាបេស្សាមី”តិ ចរតិ។ ឥតរេហិ សទ្ធិំ មិស្សីភូតកាលេបិ ឧបេន ភទយាំ តេ “អយំ អបេយ្យសំ យាយតិ, ឥស្សរិយញ្ច តោ ឧតំ គមិស្សាម ជាត”ត្តិ តស្សា អតិចិយ តុស្សន្តិ។

សា ឯកទិចសំ អាពាធិកា អហោសិ។ អថ តំ តេ បរិចារេត្វា ឧភោ សីសំ សម្ពាហន្តោ គិសីទិ, ឥតរោ ឧភោ ហត្ថញ្ចា បាទេច្ចា។ កុជ្ជោ បក បាទមូលេ គិសីទិ។ សា សីសំ សម្ពាហមានស្ស ខេត្តកាតិកស្ស អឌ្ឍភាមារស្ស – “មយ្ហំ តយា បិយតរោ នត្ថិ, ជីចមានា តុយ្ហំជីចិស្សាមិ, បិតុ អច្ចយេន តុយ្ហំ រជ្ជំ ទាបេស្សាមី”តិ សីសេន សញ្ញំ ឧឌយាតា តំ សម្ពាហិត្វា ហត្ថបាទេហិ តថេច សញ្ញំ អទាសិ។ កុជ្ជស្ស បក – “ត្វមេវ មម បិយោ, តចត្ថាយ អហំ ជីចិស្សាមី”តិ ជីចហាយ សញ្ញំ អទាសិ។ តេ សព្វេបិ បុព្វេ គហិតភាវេន តាយ សញ្ញាយ តយត្តំ ញាត្វា សេសា អត្តនោ ឋិត្តសញ្ញាវេយច ញាត្វា អឌ្ឍគកុមារោ បក តស្សា ហត្ថបាទជីចហាចិការេ ឋិត្វា – “យថា មយ្ហំ ឧបំ សេសានម្បិ ឥមាយ សញ្ញា ឋិន្នា ភវិស្សតិ, កុជ្ជេន ចាបិ សទ្ធិំ ឧតិស្សាយ សន្ថេចេន ភវិតព្វ”ន្តិ ចិន្តេត្វា ភាតរោ គហេត្វា ពហិ តិក្ខមិត្វា

ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ – “ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᩅᩮᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨷᨲᩥᨠᩣ ᨾᨾ ᨡᩦᩅᨧᩥᨠᩣᨴᩥᩴ ᨴᩔᩮᨲ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨠᩥᩴᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᨷᩩᨶᩴ ᨶᩣᩁᩮᨾᨲ᩠ᨲ ᨠᩣᩁᨱᩴ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨷᨶ ᩉᨲ᩠ᨳᨷᩣᨴᩮᩉᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩈᩩᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᩋᩣᨾ, ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ “ᩋᨾ᩠ᩉᩣᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨠᩣᩁᨱᩮᨶ ᩋᨶᩣᨾᩥ, ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩔ ᨡᩥᨸ᩠ᨷᨧᩥᨠᩣᩁᩮᨶ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨶᩣᨶᩔ ᨠᩣᩁᨱᩴ ᨩᩣᨶᩣᨳᩣ”ᨲᩥ? “ᨶ ᨩᩣᨶᩣᨾᩣ”ᨲᩥ᪨ ᩋᨳ ᨶᩮᩈᩴ ᩋᩣᨧᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᨷᩣᨾᩥᨶᩣᨷᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩅᩥᨲᩣᨿ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᩈᨴ᩠ᨴᩉᨶ᩠ᨲᩮᩈᩩ ᨲᩩᨩ᩠ᨩᩴ ᨷᨠ᩠ᨠᩮᩣᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨧ᩠ᨨᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨷᩅᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᨳᩮᩈᩥ᪨

ᨲᩮ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᩥᨣᨲᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨴᩁᩣᨣᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ – “ᩋᩉᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᩣᨷᩮᩣ ᨴᩩᩔᩦᩃᩮᩣ, ᨾᩣᨴᩥᩈᩮ ᨶᩣᨾ ᨩᩣᨲᩥᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮ ᩈᩮᩣᨽᨣ᩠ᨣᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᨷᩉᩣᨿ ᩅᩮᨲ᩠ᨲᩅᩮᨶ ᨴᩣᩈᨷᨭᩥᨷ᩠ᨷᩃᩮᨶ ᨲᩩᨧ᩠ᨨᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩮᩣᨲᩥ, ᨠᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨩᩣᨲᩥᨠᩮᩣ ᩅᨧᨶᩴ ᨶᩥᩃ᩠ᩃᨩ᩠ᨩᩣᩉᩥ ᨷᩣᨷᨵᨾ᩠ᨾᩣᩉᩥ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩦᩉᩥ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩁᨾᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨷᩁᩥᨿᩣᨿᩮᨶ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩴ ᨣᩁᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩋᩃᩴ ᨶᩮᩣ ᨥᩁᩣᩅᩣᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᩣ ᨩᨶᩣ ᩉᩥᨾᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨻ᩠ᨻᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩈᩥᨱᨷᩁᩥᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩣᨿᩩᨷᩁᩥᨿᩮᩣᩈᩣᨶᩮ ᨻᩕᩉ᩠ᨾᩃᩮᩣᨠᨷᩁᩣᨿᨶᩣ ᩋᩉᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩮᩈᩩ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩣ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨠᩣᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ “ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ ᨾᨿᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩮᨴᩥᩈᩥᨠᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣᩈᩃᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᨠᩣᩈᩥᩁᨬ᩠ᨬᩮᩣ ᨧ ᩅᩮᩈᩮᨶᩴ ᨴᩩᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨷᨲᩥᨠᩣᨿᩣᨲᩥ ᨷᨻ᩠ᨻᩣᨷᨲᩥᨠᩣ, ᨿ-ᨠᩣᩁᩮᩣ ᨶᩥᨷᩣᨲᨾᨲ᩠ᨲᩴ᪨ ᨷᨭᩥᨾᨲ᩠ᨳᩥᨿᩣᨲᩥ ᨷᨭᩥᨾᨲ᩠ᨳᨿᩣᨶᩣ᪨ ᨠᨾᩣᩁᨲ᩠ᨳᩥ ᨲᩔ ᨠᩥᩁ ᨣᩦᩅᩣ ᨸᨶᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩋᩃ᩠ᩃᩦᨶᩣ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩃᩮᨶ᩠ᨲᩈᩦᩈᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨬᩣᨿᨲᩥ᪨ ᨷᨻ᩠ᨻᩣ ᨿᨲᩥᨷᨻ᩠ᨻᩣᨲᩥ ᩋᩅᩮᨲ ᨷᨻ᩠ᨻᩣ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨲᩩᨩ᩠ᨩᩅᩣᨾᨶᨠᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩩᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᩅᩣᨾᨶᨠᩮᨶ᪨

ᨷᩩᨶ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩁᩣᨶᩥᨷᩥ ᨴᩥᨶ᩠ᨶᨷᩩᨬ᩠ᨬᩣᨶᩥ ᨴᩔᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᩩᨶ “ᨴᩥᨶ᩠ᨶᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥᨾᩣᩉ᪨ ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴᩩᨲᩥᨿᩅᨲ᩠ᨳᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᨲᩣᩅ ᩋᨿᩴ ᩅᩥᨽᩣᩅᨶᩣ – ᩋᨲᩦᨲᩮ ᨠᩥᩁ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩣᨷᩥᨷᩦ ᨶᩣᨾ ᩈᩮᨲᩈᨾᨱᩦ ᩈᩩᩈᩣᨶᩮ ᨷᨱ᩠ᨱᩈᩣᩃᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩈᨾᩣᨶᩣ ᩅᨲ᩠ᨲᩣᨴᩥ ᨠᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᩋᨲᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩩᨩ᩠ᨩᩣᨲᩥ, ᩈᨠᩃᨶᨣᩁᩮ ᩅᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᩈᩩᩁᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩅ ᨷᩣᨠᨭᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩅᩣᩈᩥᨶᩮᩣ ᨶᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ ᨶᩃᩥᨲ᩠ᩅᩣᨷᩥ “ᨶᨾᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩣᨷᩥᨷᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨴᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨠᩣᩃᩮ ᨷᩩᩁᩥᩈᨩᩮᨭ᩠ᨮᨠᩣ ᩅᩈᩩᨣᩩᨱ᩠ᨯᩃᨠᩣᩁᩣ ᨣᨱᨻᨶ᩠ᨵᨶ ᩅᩈᩮᨶ ᨷᨶᩮᩈᩴ ᨾᨱ᩠ᨯᨷᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᨱ᩠ᨯᩴᩈᩩᩁᩣᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᨴᩦᨶᩥ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᩣᨷᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᨽᩥᩴᩈᩩ᪨ ᩋᨳᩮᨠᩮᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᨷᩥᨶ᩠ᨶᨠᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩮᨲ᩠ᩅᩣ – “ᨶᨾᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩣᨷᩥᨷᩥᨿᩣ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩮᨠᩮᨶ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᨶ – “ᩋᨿ᩠ᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨵᨻᩣᩃ, ᩅᩃᨴᩥᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᨷᨬ᩠ᨬᩣ ᨶᨾᩮᩣ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ, ᩋᩉᩮᩣ ᨻᩣᩃᩮᩣᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ – “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᨾᩣ ᩅᩮᩴ ᩋᩅᨧ, ᨾᩣ ᨶᩥᩁᨿᩈᩴᩅᨲ᩠ᨲᨶᩥᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩁᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ “ᨴᩩᨷ᩠ᨷᨬ᩠ᨬ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮᨲᩣᩉᩥ, ᩈᩉᩔᩮᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᨲᩣᨷᩥᨷᩥᩴ ᨷᩣᩅᩮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩈᩩ ᨴᩥᩅᩈᩮᩈᩩ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨷᨭᩥᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᨷᩣᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩅᩮᩅ ᨶᩣᩈᩮᨶ ᨶᩥᩈᩥᨶ᩠ᨶᩴ ᩈᩩᩁᩣᨷᩥᨶ᩠ᨶᨠᩴ ᨠᩣᩉᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩩᩁᩴ ᨷᩥᩅᩥᩔᩣᨾᩥ, ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᩣ ᨴᩩᩅᩈᩦᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩈᩮᩣ “ᨶ ᩈᨠ᩠ᨡᩥᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᩈᩉᩔᩮᨶ ᩋᨻ᩠ᨽᩩᨲᩴ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩴ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᨠᩣᩁᩣᨶᩴ ᩋᩣᩁᩮᩣᨧᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᩣᨲᩮᩣᩅ ᨲᩣᨷᩈᩅᩮᩈᩮᨶ ᩈᩩᩈᩣᨶᩴ ᨷᩅᩥᩈᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩔᩣ ᩅᩈᨶᨭ᩠ᨮᩣᨶᩔ ᩋᩅᩥᨴᩪᩁᩮ ᩈᩪᩁᩥᨿᩴ ᨶᨾᩔᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨

ᩈᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩣᨿ ᨣᨧ᩠ᨨᨾᩣᨶᩣ ᨲᩴ ᨴᩥᩈ᩠ᩅᩣ – “ᨾᩉᩥᨴ᩠ᨵᩥᨠᩮᩣ ᨲᩣᨷᩈᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩋᩉᩴ ᨲᩣᩅ ᩈᩩᩈᩣᨶᨷᩔᩮ ᩅᩈᩣᨾᩥ, ᩋᨿᩴ ᨾᨩ᩠ᨫᩮᩈᩩᩈᩣᨶᩔ ᩅᩈᨲᩥ, ᨽᩅᩥᨲᨻ᩠ᨻᨾᩔ ᩈᨶ᩠ᨲᨠᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ, ᩅᨶ᩠ᨴᩥᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᨶ᩠ᨴᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᩮᩅ ᩋᩣᩃᨷᩥ ᨶ ᩋᩣᩃᨷᩥ᪨ ᨴᩩᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮᨷᩥ ᨲᨳᩮᩅ ᩋᨠᩣᩈᩥ᪨ ᨲᨲᩥᨿᨴᩥᩅᩈᩮ ᨷᨶ ᩅᨶ᩠ᨴᩥᨲᨠᩣᩃᩮ ᩋᨵᩮᩣᨾᩩᨡᩮᩣᩅ “ᨣᨧ᩠ᨨᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᨴᩥᩅᩈᩮ “ᨠᨧ᩠ᨧᩥ ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩣᨿ ᨶ ᨠᩥᩃᨾᩈᩦ”ᨲᩥ ᨷᨭᩥᩈᨶ᩠ᨳᩣᩁᨾᨠᩣᩈᩥ᪨ ᩈᩣ

“បដិសន្ថារេរា រេយ លេន្ទ”តិ តុដ្ឋា បក្កាយិំ បញ្ញាយខិចរេស ពាហុតាទំ បដិសន្ថារទំ លភិត្វា រេចាក់ គិសីខិត្វា កតាំ ឈេដ្ឋ ខិចរេស បត តំ អាកន្ត្វា ចក្ខិត្វា តិសិត្ថ – “ភពិតិ, កិ ត្យ រេលា អជ្ជ ពាទិរាលាសិយំ យហាកិតចាខិតសេន្ទ”តិ ចត្វា – “អយ្យ, ត្យេយក្រ ខាតាច, ភាពេរ លេណោ ឈុេដ្ឋា, តត្ត កិត្យអគ្គាត់ ខុស សេន្ទ”តិ ចុេត្ត – “ខុត្ត ភារេយេរោ សេន្ទ”តិ អខាគេន្តា ចិយ ហុត្វា – “ភពិតិ, កតិ គត្វាតិ អតិក្កេយសឹ”តិ បុច្ឆិំ “ចត្វាទិ, អយ្យ, ត្យេយក្រក កតិ អតិក្កេយឆា”តិ? “សត្ត ភពិតី”តិំ ព្ទាធំ រេសា យុសា អភាសិំ ខេចសិក់ រេហស ទត្តិ ក្យខ្ជាតិំ រេសា តំ “កតិ រេត ភពិតិ ចស្សាតិ បត្ថាខិតាឃា”តិ បុច្ឆិត្វា តាយ “ក្ខាឥស ចស្សាតី”តិ ចត្វា “ត្យេយក្រក់ កតិ ចស្សាតី”តិ ចុេត្តា “ព្ទាធំ រេយ ឈេដ្ឋំ ចស្ស”គ្គិ អាហំ អឆ តំ “អត្តិ បត រេត ភពិតិ សត្តឆយ្ទាឆិករេយា”តិ បុច្ឆិត្វា “ភត្តិ, អយ្យ, ត្យេយក្រក់ បត អត្តី”តិ ចុេត្ត “យឃ្យ្យិ ភត្តី”តិ ចត្វា – “ភពិតិ, យយំ រេភច កាយសុល លភាយ, ភ រេភក្កយ្យសុល, កិ អេយក្រកេឃច ក្តេណ្យា គិរេឃា, យហាឌភស្ស កិរិយំ ករេរាយ, អហំ កិហឹ ភចិស្សាយិ, អត្តិ រេយ យាត្យ សត្តក់ ឆតិ, ភ សេក្កាយិ ត្យក្កិ អត្យភចិត្យ”គ្គិ អាហំ សា តស្ស ចចតំ សុត្វា អត្តរេភា ចលចិត្តតាយ តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា – “អយ្យ, អហយ្យិ ក្តក្កុហិតា, សេចេ បត យំ ភ ឈេទ្ធស្សេច, អហយ្យិ កិហិតី ភចិស្សាយី”តិ អាហំ អឆ តំ រេសា “ខុហិ តំ ភ ឈេទ្ធស្សាយិ, ភរិយា រេយ ភចិស្សសី”តិ តំ ភពាទំ បរេចេសត្វា ទិចសិត្វា សុរាបិភយល្ទបំ កត្តា តាយ សុរាបិដ្ឋក់ កាហារេបត្វា សុទំ បិចិំ ព្ទតរេរា សហស្សំ ខិរេតាំ សា តំ បដិច្ច បុត្តឆិតាហិ ចឌ្ឍិំ តតា ក្យលារេលិ សុរាឆុត្តរេកា អរេហាសិំ តស្មា អត្តភា ខិដ្ឋំ បការេសេន្តា “ខិដ្ឋា យឃា”តិអាខិយាហំ

តតិយចត្ថុស្មិំ អតីតកឆា ចត្យក្កនិបិរេត កាកចតីខាតកចណ្ណភាយំ (ខាំ អដ្ឋំ ឲ្ូ៎ៈកាកចតីខាតកចណ្ណភា) ចិត្ថាទិតាំ តតា បត ក្យលារេលិ ករុត្យឆ្ល អរេហាសិំ តស្មា អត្តភា ខិដ្ឋំ បការេសេន្តា “ខិដ្ឋា យឃា”តិអាខិយាហំ

ចត្យត្ថចត្ថុស្មិំ អតីរេត ព្រហ្មខេត្តា រេការសលរាខាគំ ចសិត្វា ទជ្ជំ ករេហត្វា តស្ស អក្កុយរេហសិំ កត្តិគិំ អាគាឃ ពាទិរាលាសិំ បច្ចាកត្វា តស្សា កត្តិគិកាចំ ខាភេន្តាបិ តំ អក្កុយរេហសិំ អភាសិំ សា បរិបក្កកត្តា សុចណ្ណទុបការេសខិសំ បុត្តំ ចិខាឃិត្វា – “ចុទ្ធិបុត្តយ្យិ គំ ពាទិរាលាសិរាខា ‘ខុស រេយ បច្ចាយិត្តស្ស បុេត្តា, កិ ព្ទាយិភា’តិ យារារេបស្សតិ, យា រេយ បុេត្តា បរេហេត្ត យរេត្យ”តិ ចិេន្តត្វា ធាតិំ អាហ – “អយ្យ, ព្ទាយំ ធារក់ បិរេលិតិក់ អត្តទិត្វា អាយកសុសារេភ គិបជ្ជារេបត្វា ខុហី”តិំ ធាតី តឆា កត្វា គត្វា បច្ចាកយិំ រេការសលរាខាបិ យទិត្វា បុត្តស្ស អារេក្កខេចតា ហុត្វា គិត្តត្តិំ តស្សាត្យការេចត ខុកស្ស ខុត្យអកបិលកស្ស តស្មិំ បរេធរេស ខុត្យអរេក ចារេទត្តស្ស ខុកា ខុត្យត្ទកា តំ ក្យយាទំ ខិស្វា សិរេភហំ ក្តុបារេធត្វា លីទំ បិរេឃត្វា រេចាក់ ចទិត្វា បុត កត្តា រេត្ត តរេឃា ចត្តារេរា ចារេរ បិរេឃសិំ ខុត្យអកបិលរេកា តស្សា កិរិយំ ខិស្វា តំ ធាត់ កត្តា តំ ធារក់ ខិស្វា បុត្តសិរេភហំ បច្ចុបដ្ឋរេបត្វា រេភត្វា អត្តរេភា ភរិយាឃ អធាសិំ សា បត អបុត្តិកា, រេតភស្សា ឆត្តា ភត្តិ, អឆ តំ ខុត្យត្ទកលីររេយច បិរេឃសិំ តរេតា បដ្ឋាយ បត រេធចសិក់ រេត្ត តិរេស្សា ខុត្យត្ទកា យរេត្តិំ ខុត្យអកបិរេលិ – “ព្ទាយស្មិំ បដិឌក្កិឃយារេភ សត្តា ខុត្យត្ទកា យទិស្សន្តិ, កិ រេភា ព្ទាយិភា”តិ តំ ខុកស្មិំ យត្តិកាភាឌរេភ គិបជ្ជារេបត្វា អបរេទភ បិឌហិត្វា យាសច្យរេណ្ណភ យុល គិត្ថិចទំ ចិលិយ្យិត្វា ភខិយំ ចិស្សខ្ជេសិំ តរេយគំ ចុឃ្យ្យាគំ រេហដ្ឋាតិរេត្ត រាឌគិរេចសរេភ ខិណ្ណបដិសន្ថារេកា ខុរេកា ចណ្ឌារេលិ សបខាបតិរេកា យកខិំ រេឆាចេន្តា ខិស្វាច រេចរេកត កត្តា អាហទិត្វា តីរេទ ធរេបត្វា “កិរេយត្វា”តិ ចិចទិត្វា ខ្លរេលិរេកេន្តា ធារក់ បស្សិំ ភរិយាបិស្ស អបុត្តិកា, តស្សា តស្មិំ បុត្តសិរេភរេហា គិត្តត្តិ, អឆ តំ រេកហំ រេភត្វា បដិឌក្កិំ តំ សត្តដ្ឋចស្សកាលរេតា បដ្ឋាយ យាតាបិតរេរា រាឌក្យលំ កច្ឆន្តា អាគាឃ កច្ឆន្តិំ រេសាត្យអសចស្សកាលរេតា បត បដ្ឋាយ រេស្វច ពាហុលំ កត្តា ខិណ្ណបដិសន្ថទលំ ករេរាតិំ

រញ្ញោ ច អគ្គមហេសិយា កុរុង្គទេវី នាម ធីតា អហោសិ ឧត្តមរូបធរា។ សា តស្ស ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តស្មិំ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា អញ្ញត្ថ អនភិរតា តស្ស កម្មករណដ្ឋានមេវ អាគច្ឆតិ។ តេនំ អភិណ្ហទស្សនេន អញ្ញមញ្ញំ បដិពទ្ធចិត្តានំ អន្តោរាជកុលេយេវ បដិច្ឆន្នការេន អជ្ឈាចារោ បវត្តិ។ គច្ឆន្តេ កាលេ បរិចារិកាយោ ញត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ រាជា កុជ្ឈិត្វា អមច្ចេ សន្និបាតេត្វា – “ឥមិនា ចណ្ឌាលបុត្តេន ឥទំ នាម កតំ, ឥមស្ស កត្តព្វំ ជានាថា”តិ អាហ។ អមច្ចា “មហាបរាធោ ឯស, នានាវិធកម្មការណា ការេត្វា បច្ឆា មារេតុំ វដ្ដតី”តិ វទិំសុ។ តស្មិំ ខណេ កុមារស្ស បិតា អារក្ខទេវតា តស្សេវ កុមារស្ស មាតុ សរីរេ អធិមុច្ចិ។ សា ទេវតានុភាវេន រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា អាហ – “មហារាជ, នាយំ កុមារោ ចណ្ឌាលោ, ឯស កុមារោ មម កុច្ឆិម្ហិ និព្វត្តោ កោសលរញ្ញោ បុត្តោ, អហំ ‘បុត្តោ មេ មតោ’តិ តុម្ហាកំ មុសា អវចំ, អហមេតំ ‘តុម្ហាកំ បច្ចាមិត្តស្ស បុត្តោ’តិ ញាតិយា ឥត្វា អាយកស្សាគេ វឌ្ឍាបេសិំ, អថ តំ ឯកោ ឯកអកបិលកោ បដិជគ្គិ, សោ អត្តនោ ឯកព្ពកាយ មនុស្សានំ ភតិយា បចាពេហិ, អថ តំ តុម្ហាកំ គេហេ ខិល្លបដិសន្ធារកោ ចណ្ឌាលោ ទិស្វា បេសេសិ, សចេ ន សទ្ទហថ, តេ សន្តេ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆថា”តិ។

រាជា ញាតិំ អានិំ កត្វា សន្តេ បក្កោសាបេត្វា បុច្ឆិត្វា តថេវ តំ បវត្តិំ សុត្វា “ជាតិសម្បន្នោ អយំ កុមារោ”តិ តុដ្ឋោ តំ ន្ហាបេត្វា អលង្ការាបេត្វា តស្សេវ ធីតរំ អទាសិ។ តស្ស បន ឯកត្តកានំ មាតិតត្តា “ឯកត្តកកុមារោ”តិ នាមំ អកំសុ។ អថស្ស រាជា សេនង្គបាហនំ ទត្វា – “គច្ឆ អត្តនោ បិតុ សន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហា”តិ តំ ឧយ្យោជេសិ។ សោបិ កុរុង្គទេវី អាទាយ គន្ត្វា រជ្ជេ បតិដ្ឋាសិ។ អថស្ស ពារាណសិរាជា “អនុគ្គហិតសិប្បោ អយ”ន្តិ សិប្បសិក្ខាបនត្ថំ សព្វអង្គកុមារំ នាម អាចរិយំ បេសេសិ។ សោ តស្ស “អាចរិយោ មេ”តិ សេនាបតិដ្ឋានំ អទាសិ។ អបរភាគេ កុរុង្គទេវី តេន សទ្ធិំ អនាចារមកាសិ។ សេនាបតិនោបិ បរិចារកោ ឆត្តហត្ថចារី នាម អត្ថិ។ សោ តស្ស ហត្ថេ កុរុង្គទេវិយា ចត្តាលង្ការានីតិ បេសេសិ។ សា តេនបិ សទ្ធិំ បាបមកាសិ។ កុមារោ តំ ការណំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ “ទិដ្ឋា មយា”តិអាទិមាហ។

តត្ថ ទេវមនុស្សនីតិ ទេវរាជិយា មហិន្ទិតាទោ។ សព្វអង្គកុមារសេនាបតិនោ ឆត្តហត្ថចារិនោតិ ឯកត្តកកុមារេន បត្ថមយានាបិ សព្វអង្គកុមារសេនាបតិនា ច តស្សេវ បរិចារកេន ឆត្តហត្ថចារិនា ច សទ្ធិំ បាបមកាសិ។ ឯវំ អនាចារា ឥត្ថិយោ ទុស្សីលា បាបធម្មា, តេនាហំ តា នប្បសំសាមីតិ ឥមំ មហាសត្តោ អតីតំ អាហរិត្វា ទស្សេសិ។ សោ ហិ តទា ឯកត្តកកុមារោ អហោសិ, តស្មា អត្តនា ទិដ្ឋការណំ អាហរិ។

បច្ចុប្បន្នវត្ថុម្ហិបិ អតីតេ កោសលរាជា ពារាណសិរជ្ជំ គហេត្វា ពារាណសិរញ្ញោ អគ្គមហេសិំ គណ្ហិត្វាបិ អគ្គមហេសិំ កត្វា សកនគរមេវ គតោ។ សា អបរភាគេ បុត្តំ វិជាយិ។ រាជា អបុត្តកត្តា តំ បុត្តសិនេហេន បោសេត្វា សព្វសិប្បានិ សិក្ខាបេត្វា វយប្បត្តំ “អត្តនោ បិតុ សន្តកំ រជ្ជំ គណ្ហា”តិ បេសេសិ។ សោ តត្ថ គន្ត្វា រជ្ជំ ការេសិ។ អថស្ស មាតា “បុត្តំ បស្សិតុកាមាម្ហី”តិ កោសលរាជានំ អាបុច្ឆិត្វា មហាបរិវារា ពារាណសិំ គច្ឆន្តី ទ្វិន្នំ រដ្ឋានំ អន្តរេ ឯកស្មិំ និវេសេ និវាសំ កប្បេត្វា តត្ថេវ ឯកោ បព្វាលចណ្ឌោ នាម ខុជ្ជហត្ថកុមារោ អត្ថិ អភិរូបោ។ សោ តស្សា បណ្ណាការំ ឧបនាមេសិ។ សា តំ ទិស្វា បដិពទ្ធចិត្តា តេន សទ្ធិំ បាបកម្មំ កត្វា កតិបាហំ តត្ថេវ វីតិនាមេត្វា ពារាណសិំ គន្ត្វា បុត្តំ ទិស្វា លហុំ និវត្តិត្វា បុន តស្មិំយេវ និវេសេ និវាសំ គហេត្វា កតិបាហំ តេន សទ្ធិំ អនាចារំ ចរិត្វា កោសលនគរំ

គតា។ សា តទា បដ្ឋាយ នវិនេវស្សេច តំ តំ ការណំ វត្វា “បុត្តស្ស សន្តិកំ គច្ឆាមី”តិ រាជានំ អាបុច្ឆិត្វា គច្ឆតិ ច អាគច្ឆតិ ច តស្មិំ និកមេ អឌ្ឍមាសមត្តំ តេន សទ្ធិំ អនាចារំ ចរិ។ សម្ម បុណ្ណមុខ, ឥត្ថិយោ នាមេតា ទុស្សីលា មុសាវាទិនិយោតិ ញត្វាបិ អតីតំ ទស្សេន្តោ មហាសត្តោ “ឯវមេតំ”ន្តិអាទិមាហ។

តត្ថ ព្រហ្មទត្តស្ស មាតរន្តិ ពារាណសិរជ្ជេ ការេន្តស្ស ព្រហ្មទត្តកុមារស្ស មាតរំ។ តទា កិរ កុណាលោ បញ្ចាលចណ្ឌោ អហោសិ, តស្មា តំ អត្តនោ ជាតកការណំ ទស្សេន្តោ ឯវមាហ។

ឯតា ចាតិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឯតាវ បញ្ចា ឥត្ថិយោ បាបធម្មាសុ, ន អញ្ញាតិ សញ្ញំ មា ករិ, អថ ខោ ឯតា ច អញ្ញា ច ពហូ បាបកម្មការិកាតិ។ ឥមស្មិំ ឋានេ ឋត្វា លោកេ អតិចារិនីនំ វត្វតិ កេវដ្ដានំ។ ធរតីតិ យថា ធរតិសណ្ឋិតា មហី សមានេត្វា បដិឃាការេន សន្តេសុ សមានេត្វា ហុត្វា សា វសុន្ធរា ឥតរីតរាបតិដ្ឋា រត្តមាទនញ្ញា អនមាទនញ្ញា បតិដ្ឋា ហោតិ, តថា ឥត្ថិយោបិ កិលេសវសេន សព្វេសម្បិ ឧត្តមាធមានំ បតិដ្ឋា ហោន្តិ។ ឥត្ថិយោ ហិ ខុជ្ជកានំ លកុណ្ឌកានំ កេនចិ សទ្ធិំ បាបកំ ករោន្តិ នាម។ សព្វសហាតិ យថា ច សា សព្វមេវ សហតិ ន ផន្ទតិ ន កុប្បតិ ន ចលតិ, តថា ឥត្ថិយោបិ សព្វម្បិ បុរិសំ លោកស្សាទវសេន សហន្តិ។ សមេវ តាសំ កោចិ បុរិសោ ចិរេន បតិដ្ឋិតោ ហោតិ, តស្ស រក្ខណត្ថំ ន ផន្ទន្តិ ន ចលន្តិ ន កោលាហលំ ករោន្តិ។ យថា ច សា ន កុប្បតិ ន ចលតិ, ឯវំ ឥត្ថិយោបិ មេថុនធម្មេន ន កុប្បន្តិ ន ចលន្តិ, ន សក្កា តេន បូរេតុំ។

វាឡមិគោតិ ទុដ្ឋមិគោ។ បញ្ចាវុធោតិ មុខស្ស ចេវ ចតុន្នញ្ច ចរណានំ វសេនេតំ វុត្តំ។ សុរុទ្ធោតិ សុលុទ្ធោ សុផរុសោ។ តថិត្ថិយោតិ យថា ហិ សីហស្ស មុខេញ្ច ចត្តារោ ច ហត្ថបាទាតិ បញ្ចាវុធានិ, តថា ឥត្ថីនម្បិ រូបសទ្ទគន្ធរសផោដ្ឋព្ពានិ បញ្ចាវុធានិ។ យថា សោ អត្តនោ កម្មំ គណ្ហន្តោ តេហិបិ បញ្ចហិ គណ្ហាតិ, តថា តាបិ កិលេសកម្មំ គណ្ហមានា រូបាទីហិ អាវុធេហិ បហរិត្វា គណ្ហន្តិ។ យថា សោ កម្មញ្ច បសយ្ហចារេតិ, ឯវំ ឯតាបិ កម្មញ្ញា បសយ្ហចារិកា។ តថា ហេតា ធីរសីលេបិ បុរិសេ អត្តនោ ពលេន បសយ្ហការំ កត្វា សីលវិនាសំ បាបេន្តិ។ យថា សោ បរហិំសនេ រតោ, ឯវមេតាបិ កិលេសវសេន បរហិំសនេ រតា។ តាទិយោតិ តា ឯវំ អកុសលសមន្នាគតា ន សេវេយ្យ នរោ។

គមនិយោតិ គណិកាយោ។ ឥទំ វុត្តំ ហោតិ – សម្ម បុណ្ណមុខ, យាវេតានិ ឥត្ថីនំ “វេសិយោ”តិអាទីនិ នាមានិ, ន ឯតានិ តាសំ សភាវនាមានិ។ ន ហេតា វេសិយោ នាម គមនិយោ នាម ពន្ធកិយោ នាម, សភាវនាមេនេតា បន វធិកាយោ នាម ឯតាយោ, យា ឯតា វេសិយោ នារិយោ គមនិយោតិ វុច្ចន្តិ។ វធិកាយោតិ សាមិកឃាតិកាយោ។ ស្វាយមេត្វា មហាហំសជាតកេន ទីបេន្តោ វុត្តមេតំ –

“មាយា ចេតា មរីចី ច, សោកា រោគា ចុបទ្ទវា;

ᨴᩁᩣ ᨧ ᨻᨶ᩠ᨵᨠᩣ ᨧᩮᨲᩣ, ᨿᨠ᩠ᨡᩩᨷᩥᩈᩣ ᨣᩩᩉᩣᩈᨿᩣ;

ᨲᩣᩈᩩ ᨿᩮᩣ ᩅᩥᩔᩈᩮ ᨷᩮᩣᩈᩮᩣ, ᩈᩮᩣ ᨶᩁᩮᩈᩩ ᨶᩁᩣᨵᨾᩮᩣ”ᨲᩥ (ᨩᩣ· ᪑·᪑᪗·᪑᪑᪙);

ᨧᩮᩃᩥᨠᨲᩣᨲᩥ ᨠᨲᨧᩮᩃᩥᨿᩮᩣ· ᨿᨳᩣ ᩉᩥ ᨿᩮᩣᨵᩴ ᨻᨶ᩠ᨵᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭᩅᩥᨿᩴ ᨮᩥᨲᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨵᨶᩴ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᨠᩥᩃᩮᩈᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨶᩴ ᩅᩥᩃᩩᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨲᩥ· ᨾᨴᩥᩁᩣᩅ ᨴᩥᨴ᩠ᨵᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᨾᩥᩔᩥᨠᩣ ᩈᩩᩁᩣ ᩅᩥᨿ· ᨿᨳᩣ ᩈᩣ ᩅᩥᨠᩣᩁᩴ ᨩᨶᩮᩔᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᩮᩈᩩ ᨷᩩᩁᩥᩈᩮᩈᩩ ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᩥᨧ᩠ᨧᩣᨠᩥᨧ᩠ᨧᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩋᨬ᩠ᨬᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᨲᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥᨿᩮᩣ ᩅᩥᨠᩣᩁᩴ ᨩᨶᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ· ᩅᩣᨧᩣᩈᨶ᩠ᨳᩩᨲᩥᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩅᩣᨱᩥᨩᩮᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨽᨱ᩠ᨯᩔ ᩅᨱ᩠ᨱᨾᩮᩅ ᨠᨳᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩋᨣᩩᨱᩴ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩩᨱᨾᩮᩅ ᨷᨠᩣᩈᩮᨶ᩠ᨲᩥ· ᩅᩥᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨴᩩᩔᨷᩥᨱ᩠ᨯᩔ ᩈᩥᨡᩣ ᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨮᩥᨲᩴ, ᩑᩅᩴ ᩃᩉᩩᨧᩥᨲ᩠ᨲᨲᩣᨿ ᩅᩥᨷᩁᩥᩅᨲ᩠ᨲᩣᨿᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ· ᩈᨸ᩠ᨷᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᩈᨸ᩠ᨷᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᩩᩈᩣᩅᩣᨴᩥᨲᩣᨿ ᨴᩩᨩ᩠ᨩᩥᩉ᩠ᩅᩣ ᨲᩣᨿ· ᩈᩮᩣᨻ᩠ᨽᨾᩥᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨷᨴᩁᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ ᨣᩪᨳᨠᩪᨷᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ· ᨿᨳᩣ ᨧ ᨠᨴ᩠ᨴᨾᩮᩉᩥ ᨷᨭᩥᨧ᩠ᨨᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᩋᩣᩅᩣᨭᩮᩣ ᩋᨷ᩠ᨷᨲ᩠ᨲᩮ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᩅᩥᩔᩣᩈᩮᨶ ᩈᩴᩈᨭ᩠ᨮᨽᩣᩅᩴ ᩏᨷᨣᨲᩣ· ᨷᩣᨲᩣᩃᨾᩥᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᨷᩣᨲᩣᩃᩴ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩪᩁᩴ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᨾᩮᨳᩩᨶᩮᨶ ᩅᩥᨽᩪᩈᨶᩮᨶ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮᨶᩣᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥ ᨴᩩᨷ᩠ᨷᩪᩁᩣ· ᩅᩩᨲ᩠ᨲᨬ᩠ᨧᩮᨲᩴ – “ᨲᩥᨱ᩠ᨱᩴ, ᨽᩥᨠ᩠ᨡᩅᩮ, ᨵᨾ᩠ᨾᩣᨶᩴ ᩋᨲᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨾᩣᨲᩩᨣᩣᨾᩮᩣ”ᨲᩥᩋᩣᨴᩥ·

ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩦᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩁᨠ᩠ᨡᩈᩦ ᨶᩣᨾ ᨾᩴᩈᨣᩥᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᨵᨶᩮᨶ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ ᨲᩮᩣᩈᩮᨲᩩᩴ, ᨻᩉᩩᨾ᩠ᨷᩥ ᨵᨶᩴ ᨷᨭᩥᨣ᩠ᨣᩉᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩴᩈᨾᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᩅᩮᨲ᩠ᨲᨣᩥᨴ᩠ᨵᨲᩣᨿ ᨻᩉᩩᨠᩣᨷᩥ ᨵᨶᩮᨶ ᨶ ᨲᩩᩔᨶ᩠ᨲᩥ, ᨵᨶᩴ ᩋᨣᨱᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩮᨳᩩᨶᨾᩮᩅ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨶ᩠ᨲᩥ· ᨿᨾᩮᩣᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᨿᨾᩮᩣ ᩑᨠᨧ᩠ᨧᩴ ᩉᩁᨲᩥ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩁᩥᩉᩁᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᨩᩣᨲᩥᨾᩣᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨷᩁᩥᩉᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᨠᩥᩃᩮᩈᩅᩈᩮᨶ ᩈᩦᩃᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᩅᩥᨶᩣᩈᩴ ᨷᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᨧᩥᨲ᩠ᨲᩅᩣᩁᩮ ᨶᩥᩁᨿᩴ ᨷᩣᨷᩮᨶ᩠ᨲᩥ· ᩈᩥᨡᩦᩁᩥᩅᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩈᩥᨡᩦ ᩈᩩᨧᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩋᩈᩩᨧᩥᨾ᩠ᨷᩥ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ ᨽᨠ᩠ᨡᨲᩥ, ᨲᨳᩮᩅᩣᨷᩥ ᩉᩦᨶᨠᩩᩃᩮ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ· ᨶᨴᩦᩁᩥᩅᩣᨿᩣᨾ᩠ᨷᩥ ᩑᨠᩮᩣᩅ ᨶᨿᩮᩣ· ᨶᨿᨷᩣ ᨾᨶᩥᩃᩮᩣ ᩅᩥᨿᩣᨲᩥ ᨿᨳᩣ ᩋᨶᩥᩃᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨠᩣᩁᩥᨿᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᨲ᩠ᨳ ᨲᨲ᩠ᨳ ᩈᨬ᩠ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩥ· ᨶᩮᩁᩩᨲᩥ ᩅᩥᨿᨲᩥ ᩑᨠᩣ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᨲᩣ, ᨲᩴ ᩏᨷᨣᨲᩣ ᨠᩣᨠᩣᨷᩥ ᩈᩩᩅᨱ᩠ᨱᩅᨱ᩠ᨱᩣᩅ ᩉᩮᩣᨶ᩠ᨲᩥ· ᨿᨳᩣ ᩈᩮᩣ, ᩑᩅᩴ ᩑᨲᩣᨷᩥ ᨶᩥᨲ᩠ᨳᩥᩈᩮᩣᩈᨠᩁᩣ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᩏᨷᨣᨲᩴ ᩑᨠᩈᨴᩥᩈᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᩔᨶ᩠ᨲᩥ·

ᩅᩥᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣᨲᩥ ᩋᨾ᩠ᨻᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨠᩥᨾ᩠ᨷᨠ᩠ᨠᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ· ᩈᩮᩣ ᩅᨱ᩠ᨱᩮᨶᨷᩥ ᨹᩃᨲᩥ, ᨣᨶ᩠ᨵᩁᩈᩈᨾ᩠ᨷᨶ᩠ᨶᩮᩣ ᨧ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᨲᩮᨶ ᨲᩴ ᩅᩥᩈᩣᨴᩥᩅᩈᩮᨶ ᨷᩁᩥᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩁᨶ᩠ᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᩁᩪᨷᩣᨴᩦᩉᩥ ᩅᨱ᩠ᨱᩣᨴᩥᨹᩃᩥᨲᩣ ᩁᨾᨱᩦᨿᩣ ᩅᩥᨿ ᨡᩣᨿᨶ᩠ᨲᩥ· ᩈᩮᩅᨾᩣᨶᩣ ᨷᨶ ᨷᩣᨷᩮ ᩏᨷ᩠ᨷᩣᨴᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨷᩣᨿᩮᩈᩩ ᨷᩣᨲᩮᨶ᩠ᨲᩥ· ᨲᩮᨶ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩴ –

“ᩋᩣᨿᨲᩥᩴ ᨴᩮᩣᩈᩴ ᨬᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨿᩮᩣ ᨠᩣᨾᩮ ᨷᨭᩥᩈᩮᩅᨲᩥ;

ᩅᩥᨷᩣᨠᨶ᩠ᨲᩮ ᩉᨶᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ, ᨠᩥᨾ᩠ᨷᨠ᩠ᨠᨾᩥᩅ ᨽᨠ᩠ᨡᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ· (ᨩᩣ· ᪑·᪑·᪕᪘);

ᨿᨳᩣ ᨧᩣ ᩅᩥᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨹᩃᩥᨲᩮᩣ ᩈᨴᩣ ᩋᨶᨲ᩠ᨳᩣᩅᩉᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ, ᩑᩅᨾᩮᨲᩣᨷᩥ ᩈᩦᩃᩅᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥᩅᩈᩮᨶ· ᨿᨳᩣ ᩅᩥᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨾᩪᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᨲᨧᩮᩣᨷᩥ ᨷᨲ᩠ᨲᨾ᩠ᨷᩥ ᨷᩩᨷ᩠ᨹᨾ᩠ᨷᩥ ᨹᩃᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩈᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨹᩃᩮᩣ, ᨲᨳᩮᩅ ᨲᩣᩈᩴ ᩁᩪᨷᨾ᩠ᨷᩥ…ᨷᩮ… ᨷᩮᩣᨭ᩠ᨮᨻ᩠ᨻᨾ᩠ᨷᩥ ᩅᩥᩈᨾᩮᩅᩣᨲᩥ ᩅᩥᩈᩁᩩᨠ᩠ᨡᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨶᩥᨧ᩠ᨧᨹᩃᩥᨲᩣᨿᩮᩣᨲᩥ·

“បត្តូនេត្វា”តិ កាឆាតាទេត្ថត តយត្ត បិកេដ៏ កាត៌ុ ឧចយាហˋ តត្ត រតភត្តករិត្តិយោតិ សាមិកេហិ ទុក្ខសម្ភតានំ រតភានំ អត្តទាយករា ឋាត្តិយោ ឧតានិ បរេរសំ ទត្វា អភាចារំ ចរន្តិˋ

ឋទេតា បរំ តាតប្បការេត អត្តតោ ឆយុកឆាចិលិយំ ទស្សេន្តោ អាហ –

“ចត្តារិមានិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, យានិ វត្ថូនិ កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តិ , តានិ បរកុលេ ន វាសេតព្ពានិ, គោណំ ធេនុំ យានំ ភរិយាˋ ចត្តារិ ឧតានិ បណ្ឌិតោ ឆភានិ ឃរា ន វិប្បវាសយេˋ ភវតិ ច បនេត្ថ វាក្យំ –

១៥៨ˋ

‘គោណំ ធេនុញ្ច យានញ្ច, ភរិយំ ញាតិកុលេ ន វាសយេ;

ភញ្ជន្តិ រថំ អយានកា, អតិវាហេន ហនន្តិ បុង្គវំ;

ទោហេន ហនន្តិ វច្ឆកំ, ភរិយា ញាតិកុលេ បទុស្សតី’”តិˋ

“ឆ ឋមានិ, សម្ម បុណ្ណមុខ, យានិ វត្ថូនិ កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តិ –

១៥៩ˋ

‘អគុណំ ធនុ ញាតិកុលេ ច ភរិយា, បារំ នាវា អក្ខភគ្គញ្ច យានំ;

ទូរេ មិត្តោ បាបសហាយកោ ច, កិច្ចេ ជាតេ អនត្ថចរានិ ភវន្តី’”តិˋ

“អដ្ឋហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ ឋានេហិ ឥត្ថី សាមិកំ អវជានាតិ – ទលិទ្ទតា, អាតុរតា, ជិណ្ណតា, សុរាសោណ្ឌតា, មុទ្ធតា, បមត្តតា, សព្ពកិច្ចេសុ អនុវត្តនតា, សព្ពធនអនុប្បទានេនˋ ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, អដ្ឋហិ ឋានេហិ ឥត្ថី សាមិកំ អវជានាតីˋ ភវតិ ច បនេត្ថ វាក្យំ –

១៩៨។

“‘ទលិទ្ទំ អាតុរញ្ចាបិ, ជិណ្ណកំ សុរសោណ្ឌកំ;

បមត្តំ មុទ្ធបត្តញ្ច, សព្ពកិច្ចេសុ ហាបនំ;

សព្ពកាមប្បទានេន, អវជានាតិ សាមិកំ’’ន្តិ។

“នវហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ ឋានេហិ ឥត្ថី បទោសមាហរតិ – អារាមគមនសីលា ច ហោតិ, ឧយ្យានគមនសីលា ច ហោតិ, នទីតិត្ថគមនសីលា ច ហោតិ, ញាតិកុលគមនសីលា ច ហោតិ, បរកុលគមនសីលា ច ហោតិ, អាទាសទុស្សមណ្ឌនានុយោគមនុយុត្តសីលា ច ហោតិ, មជ្ជបាយិនី ច ហោតិ, និល្លោកនសីលា ច ហោតិ, សទ្វារដ្ឋាយិនី ច ហោតិ។ ឥមេហិ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, នវហិ ឋានេហិ ឥត្ថី បទោសមាហរតិ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ថ វាក្យំ –

១៩៩។

‘អារាមសីលា ច ឧយ្យានំ, នទី ញាតិ បរកុលំ;

អាទាសទុស្សមណ្ឌនមនុយុត្តា, យា ចិត្ថី មជ្ជបាយិនី។

២០០។

“‘យា ច និល្លោកនសីលា, យា ច សទ្វារឋាយិនី;

នវហេតេហិ ឋានេហិ, បទោសមាហរន្តិ ឥត្ថិយោ’’តិ។

“ចត្តាលីសាយ ខលុ, សម្ម បុណ្ណមុខ, ឋានេហិ ឥត្ថី បុរិសំ អច្ចាចរតិ – វិជម្ភតិ, វិនមតិ, វិលសតិ, វិលជ្ជតិ, នខេន នខំ ឃដ្ដេតិ, បាទេន បាទំ អក្កមតិ, កដ្ឋេន បថវឹ វិលិខតិ, ទារកំ ឧល្លង្ឃតិ ឧល្លង្ឃាបេតិ , កីឡតិ កីឡាបេតិ, ចុម្ពតិ ចុម្ពាបេតិ, ភុញ្ជតិ ភុញ្ជាបេតិ, ទទាតិ, យាចតិ, កតមនុករោតិ, ឧច្ចំ ភាសតិ, នីចំ ភាសតិ, អវិច្ចំ ភាសតិ, វិវិច្ចំ ភាសតិ, នច្ចេន គីតេន វាទិតេន រោទិតេន វិលសិតេន វិភូសិតេន ជគ្ឃតិ, បេក្ខតិ, កដឹ ចាលេតិ, គុយ្ហភណ្ឌកំ សញ្ចាលេតិ, ឩរុំ វិវរតិ, ឩរុំ បិទហតិ, ថនំ ទស្សេតិ, កច្ឆំ ទស្សេតិ, នាភឹ

ជនស្សតិ, អគ្គិ គិលតតិ, កយុក់ ក្គិបតិ, ឈ្ជុំ ក្ខបលិលតិ, ឌិចំ្យគិល្លានលតិ, ក្យុំ យុញ្ចាតិ, ក្យុំ បដិខាត្ឌតិ, ឃិនឃំ យុញ្ចាតិ, ឃិនឃំ ខាត្ឌតិ៉

ឍ្លនយហិ ឞលុ, ឃយ្ខុ ឞុណ្ណយុធ, ចត្តាលិឃាយ ផានេតហិ ឍ្លត្តិ ឞុរិឃំ អច្ចាចនតិ៉

“ឞញ្ចាខិឃាយ ឞលុ, ឃយ្ខុ ឞុណ្ណយុធ, ផានេតហិ ឍ្លត្តិ ឞជ្ជា ចេជិតញ្ញា កចតិ – ឃាយិកស្ស ឞចាឃំ ចណ្ណិតិ, ឞច្ចុំ ត ឃនតិ, អាកតំ តាកិតត្តិ, អចណ្ណិ តស្ស កលតិ, ចណ្ណិ តស្ស ត កលតិ, អតត្តំ តស្ស ចនតិ, អត្តំ តស្ស ត ចនតិ, អកិច្ចំ តស្ស កនេទាតិ, កិច្ចំ តស្ស ត កនេទាតិ, ឞរិឝហិត្វា ឃឃតិ, ឞរយ្ខុតិ គិឞដ្ឋតិ, ឞរិចត្តកឌាតា នលា ឞត នហាតិ ក្យក្កុយិឃឌាតា, ខីឈំ អស្សឃតិ, ក្យត្តិ ចេឝឃតិ, ក្ខច្ចារឞស្សាចំ អកិល្យាកន្ធតិ, ចិនលិយយាចនតិ, ឞរឞុរិឃឃគ្គំ ឃុត្វា កណ្ណិនឃាតំ ចិចននយាឝហតិ, គិហតនកាកា នលា ឞត នហាតិ, ឞដិចិស្សនកហិ ឃត្តំ កនេទាតិ, គិក្កត្តឞិឝា នលា ឞត នហាតិ ចិឃិលាត្យចារិគិ, អតិចារិគិ នលា ឞត នហាតិ គិច្ចំ ឃាយិនក អការចា ឞជ្ជយតឃត្តប្យា, អកិល្យា ក្គានរ តិដ្ឋតិ, កន្ធាគិ អក្កាគិ ឆតាគិ ជនស្សតិ, ជិនឃាជិឃំ កត្តា នឞក្កតិ៉ ឍ្លនយហិ ឞលុ ឃយ្ខុ ឞុណ្ណយុធ, ឞញ្ចាខិឃាយ ផានេតហិ ឍ្លត្តិ ឞជ្ជា ចេជិតញ្ញា កចតិ៉ កចតិ ជ ឞត្យតនទត្តំ ចាក្យំ –

១០១៉

‘ឞចាឃំ តស្ស ចណ្ណិតិ, កតំ តស្ស ត នឃាចតិ;

ជិត្វាត ឞតិយាកតំ តាកិតត្តិ, កត្តារចណ្ណិ ត កឝាចិ កាឃតិ;

ឲនត ឞជ្ជាយ កចត្តិ លក្ខលា៉

១០២៉

‘អតត្តំ តស្ស ចនតិ អឃញ្ញាតា, អត្តញ្ញា ហានឞតិ អកិច្ចកាទិគិ;

ឞរិឝហិត្វា ឃឃតិ ឞរយ្ខុតិ, ឲនត ឞជ្ជាយ កចត្តិ លក្ខលា៉

១០៣៉

‘ឞរិចត្តកឌាតា ជ កចតិ ក្យក្កុយិ, ខីឈញ្ញា អស្សឃតិ ក្យត្តនជិគិ;

ទ្វារបស្សាចយកិណ្ហាកន្តិ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៣។

‘វិលេលិយយាចេនតិ អកិច្ចការិនី, សក្តិំ និសាមេតិ បរស្ស កាយតោ;

និហតបេកាកា ច ករោតិ សន្ថវំ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៤។

‘កិច្ឆេន លទ្ធំ កសិរាភតំ ធនំ, វិត្តំ វិនាសេតិ ទុក្ខេន សម្ភតំ;

បដិវិស្សកេហិ ច ករោតិ សន្ថវំ, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៥។

‘និក្ខិត្តបាទា វិសិខាវិចារិនី, និច្ចញ្ច សាមិំ បទុដ្ឋមានសា;

អតិចារិនី ហោតិ អបេតគារវា, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៦។

‘អភិក្ខណំ តិដ្ឋតិ ទ្វារមូលេ, ថនានិ កច្ឆានិ ច ទស្សយន្តី;

ទិសោទិសំ បេក្ខតិ ភន្តចិត្តា, ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ លក្ខណា។

១០៧។

‘សព្ពា នទី វង្កគតី, សព្ពេ កដ្ឋមយា វនា;

សព្ពិត្ថិយោ ករេ បាបំ, លភមានេ និវាតកេ។

១០៩។

'សចេ លភេថ ខណំ វា រហោ វា, និមន្តកំ វាបិ លភេថ តាទិសំ;

សព្ពាវ ឥត្ថី កយិរុំ នុ បាបំ, អញ្ញំ អលទ្ធា បីឋសប្បិនាបិ សទ្ធិំ។

១១០។

'នរានមារាមករាសុ នារិសុ, អនេកចិត្តាសុ អនិគ្គហាសុ ច;

សព្ពត្ថ នាបីតិករាបិ ចេ សិយា, ន វិស្សសេ តិត្ថសមា ហិ នារិយោ'"តិ។

តត្ថ កោណំ ឆេត្តិ លិង្គវិបល្លាសេន វុត្តំ។ ញាតិកុលេ បវុស្សតីតិ តត្ថ សា និគ្គយា ហុត្វា តរុណកាលតោ បដ្ឋាយ វិស្សាសកេហិ ទាសាទីហិបិ សទ្ធិំ អនាចារំ ចរតិ, ញាតកា ញាត្វាបិ និគ្គហំ ន ករោន្តិ, អត្តនោ អកិត្តិំ បរិហរមានា អជានន្តា វិយ ហោន្តិ។ អនត្ថចរានីតិ អចរិតព្ពានិ អត្ថានិ, អកិច្ចការានីតិ អត្ថោ។ អកុសលន្តិ ទីឃរត្តំ បាបសហាយកោតិ ទស្សេត្វា។

ទលិទ្ទតាតិ ទលិទ្ទតាយ។ សេសបទេសុបិ ឯសេវ នយោ។ តត្ថ ទលិទ្ទា អលង្ការាទីនំ អភាវតោ កិលេសេន សង្កិលិដ្ឋា ន សក្កោតីតិ តំ អជានាតិ។ កិលិនា ចត្តុកាមកិលេសការេហិ សង្កិលិដ្ឋា ន សក្កោតិ។ ជរាជិណ្ណា កាមិកចារនិកេតិន្ទ្រិយសមត្ថា ន ហោតិ។ សុរាសោណ្ឌា តស្សា ហត្ថបិឡន្ធនាទីនិបិ សុរាមូលេន្ទេត្វា បវេសេតិ។ មុទ្ធា អន្ធពាលោ រតិកុសលោ ន ហោតិ។ បមត្តា កាមេសុ សោណ្ឌា ហុត្វា ឃរទាសីហិ សទ្ធិំ វិចរតិ, កិច្ចំ បន អនុក្កាមតិ បរិភាវតិ, តេន តំ អជានាតិ។ សព្ពកិច្ចេសុ អនុវត្តន្តិ "អយំ និវត្ថតិ, មយេវ អនុវត្តតី"តិ តំ អនុក្កាមតិ បរិភាវតិ។ យោ បន សព្ពំ ធនំ អនុប្បទេតិ កុដុម្ពំ បដិច្ឆាទេតិ, តស្ស ភរិយា សព្ពំ ធនសារំ ហត្ថេ កត្វា តំ ទាសំ វិយ អជានាតិ, វុច្ឆយាតា "កោ តយា អត្ថោ"តិ ឃរតោបិ តំ និក្កឌ្ឍតិ។ មុទ្ធបទត្ថំ មុទ្ធភាវប្បត្តំ។

បទោសមាហរតីតិ សាមិកេ បទោសំ អាហរតិ ទស្សេតិ, បាបកម្មំ ករោតីតិ អត្ថោ។ អាវាមកាមសីលាតិ សាមិកំ អាបុច្ឆា វា អនាបុច្ឆា វា អភិណ្ហំ បុប្ផារាមាទីសុ អញ្ញាតរំ គន្ត្វា តត្ថ អនាចារំ ចរិត្វា "អជ្ជ មយា អារាមេ ទុក្ខសេចនាយ ពាលិកម្មំ កត"ន្តិអាទីនិ វត្វា ពាលសាមិកំ សញ្ញាបេតិ។ បណ្ឌិតោ បន "អទ្ធា ឯសា តត្ថ អនាចារំ ចរតី"តិ បុន តស្សា គន្តុំ ន ទេតិ។ ឯវំ សព្ពបទេសុបិ អត្ថោ

ចេឌិតេង្គា៉ បទក្យលក្ខិ សក្ខិដ្ឋ សម្ពត្ថាឌីតំ ពេហ៉ៈ ចំ សា “អស្យកក្យេល េយ ចង្គិ បយោឌិតា អត្ថិ, តាចកាលិកំ ឌិត្តកំ អត្ថិ, ចំ សាេឆមី”តិអាឌីតិ ចត្វា កន្ថតិ៉ តិេល្លាកតសីលិតិ ចាតបិតត្តទាឌីហិ ឆ្លេលិកតសីលិ៉ សក្វាេដ្ឋាឃិតិតិ អត្ថេតា អក្កបក្កាតិ ឥេស្សត្តិ សក្វាេទ តិដ្ឋតិ៉

អក្ខាចទតីតិ អតិក្កមូ ចទតិ, សាមិកស្ស សត្តិេព ឌិតាច អញ្ញាស្ស តិមិត្តំ ឥេស្សតីតិ អេត្វា៉ ចិឌម្ពតីតិ “អហំ ចំ ឌិស្វា ចិឌម្ពិស្សាមិ, តាឃ សញ្ញាឃ ឆ្លកាសស្ស អត្ថិកាច់ ចា តត្ថិកាច់ ចា ឌាេតឃ្យាសី”តិ បេឌមេមច កតសេន្តតា ចា ហុត្វា អកតសេន្តតា ចាបិ “ឲចំ ឲស យឃិ ឝឌ្ឍិស្សតី”តិ សាមិកស្ស បេស្ស ឌិតាច ចិឌម្ពតិ ចិឌម្ពតំ ឥេស្សតិ៉ ចិតយតីតិ កិញ្ចិេឆច ក្មមិឃំ បិេតត្វា ចំ ក្រឹបត្តិ ចិឃ ឆ្លតមិត្វា បិដ្ឋិ ឥេស្សតិ៉ ចិលឋតីតិ កយតាឌីហិ ចា ព្លទិឃាបេឆហិ អលក្កាេទត ចា ចិលិឋំ ឥេស្សតិ៉ ចិលឌ្ឍតីតិ លឌ្ឍត្តិ ចិឃ ចេត្វត សទីទំ ចោេឆតិ, កចាដំ ចា កិត្តិ ចា អល្លិឃតិ៉ តេលតាតិ បិឆតេលត បិឆតល់, ហត្ថតេលត ហត្ថតល់ ឈេដ្ឋតិ៉ កេដ្ឋតាតិ ឥល្វេកត៉ ឌាទកត្តិ អត្ថេតា ចា បុត្តំ អញ្ញាស្ស ចា បុត្តំ កេហត្វា ក្រឹបតិ ចា ក្រឹបិេបតិ ចា៉ កិឡូអតីតិ សឃំ ចា កិឡូអតិ, ឌាទកំ ចា កិឡូអាេបតិ៉ ក្ឃត្ថាឌីសុបិ ឲេសច តេឃា៉ ឥឌាតីតិ តស្ស កិញ្ចិេឆច ឋល់ ចា បុប្ឃំ ចា េឥតិ៉ ឃាចតីតិ តេមច បដិឃាចតិ៉ អត្យកេទាតីតិ ឌាទេកាត កតំ កតំ អត្យកេទាតិ៉ ក្រឹចត្តិ មហាសក្កចេសត ចា េទាមតចេសត ចា ក្រឹច្ចំ តិចត្តិ មត្ថសក្កចេសត ចា អមតាបចចេតត ចា បទិកចចចេតត ចា តិចំ៉ អចិច្ចត្តិ ឝហុឌតមេឌ្ឍអប្បឌិច្ចត្តំ ចិចិច្ចត្តិ ទេហា បដិច្ចត្តំ តេច្ចតាតិ ឲេឝហិ តច្ចាឌីហិ តិមិត្តំ កេទាតិ៉ តត្វ េទាឌិេតត តិមិត្តកេទលោត ទត្តិ ឥេឥច ចស្សេត្តច ចាតបិេតត ហត្ថិ អាេទាេបត្វា េសដ្ឋិបុេត្វត តីតាឃ បុេទាហិតព្រាហ្មណិឃា ចត្វា កេឆតត្តា៉ ឌាល្លតីតិ មហាហសិតំ ហសតិ, ឲចម្បិ តិមិត្តំ កេទាតិ ៉ កន្ធត្តិ ក្រឹបកន្ធកំ៉ ក្រឹបលិឝតីតិ ឥេត្តហិ ក្រឹបលិឝតិ៉ សិេទសត្តិ េពសចដ្ឋិ៉ ឲចំ េពសាតំ េមាចតឝត្ថតិហិបិ បេទបុទិសាតំ តិមិត្តំ កេទាតិ, តិឃាេមត្វា ចា អតិឃាេមត្វា ចា េពាឌិេឆច សាទឌ្ឍិស្សតីតិបិ កេទាតិេឃច៉

បដ្ឋា ចេឌិតត្តា កចតីតិ អឃំ មឃិ បដ្ឋា កង្គា, កន្ថិត្ថា ច បត មិច្ឆាចាទំ ចទតីតិ បល្លិេតត ចេឌិតត្តា កចតិ៉ បចាសត្តិ “អស្យកាេម បឃុត្តំ ឆត់ តស្សតិ, កន្ធ ចំ សាេឆហិ, េចាហាទំ កេទាហី”តិអាឌីតិ ចត្វា តស្មិ កេត អតាចាទំ ចទិត្យកាឃា បចាសំ ចេល្លាតិ៉ អតត្វត្តិ អចង្គិ៉ អកិច្ចត្តិ អកត្តញ្ញាឃុត្តកំ៉ បទិឆហិត្វាតិ កាឡូហំ តិចាេសត្វា៉ បទិចត្តកឌាតាតិ ព្លេតា ចិេតា ច បទិចត្តឃាតា៉ ក្បដ្ឋមិឃឌាតាតិ េកាលិហលឌាតា បិឆម្ពេល តិបត្ត បទិចាទិកា ក្រដ្ឋេបតិ, ឌីបំ ឌាលិេបតិ, តាតប្បកាទំ េកាលិហល់ កេទាតិ, តស្ស កិេលសទតិ តាេសតិ៉ ឌុក្ខិ េចឌឃតីតិ សីឃំ េយ ទុឌ្ឍតីតិអាឌីតិ ចឥតិ៉ ចិេលិមយាចទតីតិ អាហាទំ សីតល់ ព្លច្ឆត្តស្ស ក្រញ្ញេឥតីតិអាឌីតំ ចេសត បច្ចតីកាចុត្តិ េហាតិ៉ តិហតេកាកាតិ សាមិេកាត ឌុក្ខសម្ពតាតំ េកាកាតំ សុទាេលិលតាឌីហិ ចិតាសិកា៉ សត្វចត្តិ កិេលសចេសត សត្វចំ កេទាតិ៉ តិក្ខត្តបិឆាតិ ឌាទស្ស ក្រឹបឆាទលាត្វាឃ តិក្ខត្តបិឆា៉ សាមិេកាតិ បតិមិអកាេទចេតត ច បដ្ឋមាតសាឃ ច អតិចាទិតី េហាតិ៉

សត្តិត្តិេឃាតិ ឥេបត្វា ចិបស្សតាឃ តត្យកតកិេលសា េសសា សព្វា ព្លត្តិេឃា បិបំ កេទឃ្យ លកមាេតតិ លទ្ធមាេត, សំចិឌ្ឍមាេតតិ អេត្វា៉ តិចាតេពតិ ទេហាមត្តតេព បទិេកឥេព៉ ឃល់ ចា ទេហាចាតិ បិបកេទាត្វាឃ ឆ្លកាសំ ចា បដិច្ឆត្តដ្ឋាតំ ចា៉ កឃិទុំ ត្វាតិ ឲត្វ ត្វ-តិ តិបិតមត្តំ៉ អលត្វាតិ អលទ្ធា៉ អឃេមច ចា បិេឝា, អត្វា សម្បត្តបុទិសំ អលកិត្វា ឝិឥសម្បិតាបិ តេតា បដិក្កលតេទតាបិ បិបំ កេទឃ្យ៉ អាេទាមកេទាស្វតិ អកិទតិកាទិកាឃុ៉ អតិក្កហាស្វតិ តិក្កេហត ចិេតត្យំ អសក្កេលាឃ្យាឃុ៉ តិត្វសមាតិ ឃឆា តិត្ថំ ក្រត្វាឃឆេមឃុ ត

ກຎ຺ຈິ ຎາຍນ຺ຕິ ຈາເຣຕິ, ຕທາ ເອຕາປິ ຣໂຫ ວາ ຂໂຓ ວາ ນິວາຕເກ ວາ ສຕິ ນ ກຎ຺ຈິ ປຏິລ຺ລພນ຺ຕິ.

ຕທາ ຫິ ອຕີເຕ ພາຣາຓສິຍໍ ກຓ຺ຑຣີ ນາມ ຣາຊາ ອໂຫສິ ອຸຕ຺ຕມຣູປຘໂຣ. ຕສ຺ສ ເທວສິກໍ ອຏ຺ຐ ຄນ຺ຘກຣຓ຺ຑກສຫສ຺ສໍ ອາຫຣນ຺ຕິ. ເຕນສ຺ສ ນິເວສເນ ປຣິຂຓ຺ຑໍ ກຕ຺ວາ ຄນ຺ຘກຣຓ຺ຑເກ ຘູເປຕ຺ວາ ຄນ຺ຘວາສຸຕິ ກຕ຺ວາ ອາຫາຣໍ ປຈນ຺ຕິ. ຠຣິຍາປິສ຺ສ ອພິຣູປາ ອໂຫສິ ນາເມນ ກິນ຺ນຣາ ນາມ. ປຸໂຣຫິໂຕປິສ຺ສ ສມວໂຍ ປຎ຺ຈາລຈໂຓ຺ຑ ນາມ ພຸທ຺ທິມນ຺ໂຕ ອໂຫສິ. ຣຎ຺ໂຎ ປນ ປາສາທໍ ນິສ຺ສາຍ ອເຕ຺ຕາປາກາເຣ ຊມ຺ພຸຣກ຺ໂຂ ນິພ຺ພຕ຺ຕິ, ຕສ຺ສ ສາຂາ ປາກາຣມຕ຺ຖເກ ໂອລມ຺ພຕິ. ຕສ຺ສ ຉາຍາຍ ເຊຄຸຈ຺ໂຉ ຄຸສ຺ຊາໂຕ ປີຖສປ຺ປີ ວສຕິ. ອເຖກທິວສໍ ກິນ຺ນຣາ ເທວີ ວາຕປາເນນ ໂອໂລເກນ຺ຕີ ຕໍ ທິສ຺ວາ ປຏິພທ຺ຘຈິຕ຺ຕາ ຫຸຕ຺ວາ ຣຕ຺ຕິ ຣາຊານໍ ຣຕິຍາ ສຎ຺ຎາເປຕ຺ວາ ຕສ຺ມິໍ ນິທ຺ທໍ ໂອກ຺ກນ຺ເຕ ສນິກໍ ອຸຊ຺ຖາຍ ສຕາ ນານຄ຺ຄຣສໂພຊນໍ ສຸວຓ຺ຓສຣເກ ປກ຺ຂິປິຕ຺ວາ ອຸຈ຺ຉເງ຺ຄ ກຕ຺ວາ ສີຫປຎ຺ຊເຣນ ຊມ຺ພຸຣກ຺ຂໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ສາຂາຍ ໂອຣຸຍ຺ຫ ປີຖສປ຺ປີ ໂພເຊຕ຺ວາ ປາປໍ ກຕ຺ວາ ອາຄຕມຄ຺ເຄເນວ ປາສາທໍ ອາຣຸຍ຺ຫ ອຸປກ຺ຂີຫິ ສຣີຣໍ ອຸພ຺ພເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ສທ຺ຘິໍ ນິປຊ຺ຊິ. ເອເຕນຸປາເຍນ ນິພທ຺ທໍ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ປາປໍ ກໂຣຕິ. ຣາຊາ ປນ ນ ຊານາຕິ.

ໂສ ເອກທິວສໍ ນຄຣໍ ປທກ຺ຂິຓໍ ກຕ຺ວາ ນິເວສນໍ ປວິສນ຺ໂຕ ຊມ຺ພຸຉາຍາຍ ສຍິຕໍ ປຣມກາຣຸຎ຺ຎປ຺ປຕ຺ຕໍ ປີຖສປ຺ປິໍ ທິສ຺ວາ ປຸໂຣຫິຕໍ ອາຫ – “ປສ຺ສຕໍ ມນຸສ຺ສເປຕ”ນ຺ຕິ. “ອາມ, ປສ຺ສາມິ ເທວາ”ຕິ. “ອປິ ນຸ ໂຂ, ສມ຺ມ, ເອວຣູປໍ ປຏິກ຺ກູລໍ ກາຈິ ອິຕ຺ຖີ ຉນ຺ທຣາຄວເສນ ອຸປຄຈ຺ເຉຍ຺ຍາ”ຕິ. ຕໍ ກຖໍ ສຸຕ຺ວາ ປີຖສປ຺ປີ ມານໍ ຊເນຕ຺ວາ “ອຍໍ ຣາຊາ ກິໍ ກເຖຕິ, ອຕ຺ໂຕ ເທວີຍາ ມມ ສນ຺ຕິກໍ ອາຄມນໍ ນ ຊານາຕິ ມຎ຺ເຎ”ຕິ ຊມ຺ພຸຣກ຺ຂສ຺ສ ອຎ຺ຊລິໍ ປຄ຺ຄເຫຕ຺ວາ “ສຸຓ ສາມິ, ຊມ຺ພຸຣກ຺ຂ ນິຕ຺ຖຕ຺ຕເທວເຕ, ຉເປຕ຺ວາ ຕໍ ອຎ຺ໂຎ ເອໂກ ກາຣໍ ນ ຊານາຕີ”ຕິ ອາຫ. ປຸໂຣຫິໂຕ ຕສ຺ສ ກິຣິຍໍ ທິສ຺ວາ ຈິນ຺ເຕສິ – “ອທ຺ຘາ ຣຎ຺ໂຎ ອຄ຺ຄມເຫສີ ຊມ຺ພຸຣກ຺ຂໍ ຄນ຺ຕ຺ວາ ອິມິນາ ສທ຺ຘິໍ ປາປໍ ກໂຣຕີ”ຕິ. ໂສ ຣາຊານໍ ປຸຈ຺ຉິ – “ມຫາຣາຊ, ເທວີຍາ ເຕ ຣຕ຺ຕິກາເລ ສຣີຣສມ຺ຜສ຺ໂສ ກີທິໂສ ໂຫຕີ”ຕິ? “ສມ຺ມ, ອຎ຺ຎໍ ນ ປສ຺ສາມິ, ມຊ຺ຊິມຍາເມ ປນສ຺ສາ ສຣີຣໍ ສີຕລໍ ໂຫຕີ”ຕິ. “ເຕນ ຫິ, ເທວ, ຕິຏ຺ຖຕຸ ອຎ຺ຎາ ອິຕ຺ຖີ, ອຄ຺ຄມເຫສີ ເຕ ກິນ຺ນຣາເທວີ ອິມິນາ ສທ຺ຘິໍ ປາປໍ ກໂຣຕີ”ຕິ. “ສມ຺ມ, ກິໍ ວເທສິ, ເອວຣູປາ ປຣມວິລາສສມ຺ປນ຺ນາ ກິໍ ອິມິນາ ປຣມເຊຄຸຈ຺ເຉນ ສທ຺ຘິໍ ອພິຣມິສ຺ສຕີ”ຕິ? “ເຕນ ຫິ ຕໍ, ເທວ, ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫາຫີ”ຕິ.

ໂສ “ສາທູ”ຕິ ຣຕ຺ຕິໍ ຠຸຕ຺ຕສາຍມາໂສ ເທວີຍາ ສທ຺ຘິໍ ນິປຊ຺ຊິຕ຺ວາ “ປຣິຄ຺ຄຓ຺ຫິສ຺ສາມິ ນ”ນ຺ຕິ ປກຕິຍາ ນິທ຺ທູປຄມນເວລາຍ ນິທ຺ທູປຄໂຕ ວິຍ ອໂຫສິ. ສາປິ ອຸຊ຺ຖາຍ ຕເທວ ອກາສິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ອນຸປທເຓ຺ຓວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຊມ຺ພຸຉາຍາຍ ນິລ຺ລີໂນ ອຏ຺ຖາສິ. ປີຖສປ຺ປີ ເທວີຍາ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ “ຕ຺ວໍ ອຕິຈິຣາຍິຕ຺ວາ ອາຄຕາ”ຕິ ຫຕ຺ເຖນ ກຓ຺ຓສກ຺ຂລິກໍ ປຫຣິ. ອຖ ນໍ “ມາ ມໍ ກຸຊ຺ຌ ສາມິ, ຣຎ຺ໂຎ ນິທ຺ທູປຄມນໍ ໂອໂລເກນ຺ຕີ ອໂຫສິ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ເຄເຫ ປາທປຣິຈາຣິກາ ວິຍ ອໂຫສິ. ເຕນ ປນສ຺ສາ ປຫາເຣນ ສີຫມຸຂກຸຓ຺ຑລໍ ກຓ຺ຓໂຕ ຄລິຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ປາທມູເລ ປຕິ. ຣາຊາ “ອລໍ ເອຕ຺ຕກ”ນ຺ຕິ ຕໍ ຄເຫຕ຺ວາ ຄໂຕ. ສາປິ ເຕນ ສທ຺ຘິໍ ອຕິຈຣິຕ຺ວາ ປຸຣິມນິຍາເມເນວ ຄນ຺ຕ຺ວາ ຣຎ຺ໂຎ ສທ຺ຘິໍ ນິປຊ຺ຊິຕຸໍ ອາຣພິ. ຣາຊາ ປຏິກ຺ກມິຕ຺ວາ ປຸນທິວເສ “ກິນ຺ນຣາເທວີ ຍຖາ ທິນ຺ນໍ ສພ຺ພາລງ຺ກາຣໍ ອລງ຺ກຣິຕ຺ວາ ເອຕູ”ຕິ ອາຓາເປສິ. ສາ “ສີຫມຸຂກຸຓ຺ຑລໍ ເມ ສຸວຓ຺ຓກາຣສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ”ຕິ ວຕ຺ວາ ນາຄມິ, ປຸນ ເປເສຕ຺ເຕ ຈ ປນ ເອກກຸຓ຺ຑລາວ ອາຄມາສິ. ຣາຊາ ປຸຈ຺ຉິ – “ກຫໍ ເຕ ກຸຓ຺ຑລ”ນ຺ຕິ? “ສຸວຓ຺ຓກາຣສ຺ສ ຫຕ຺ເຖ”ຕິ. ສຸວຓ຺ຓກາຣໍ ປໂກ຺ກສາເປຕ຺ວາ “ກິໍ ກາຣຓາ ອິມິສ຺ສາ ກຸຓ຺ຑລໍ ນ ເທສີ”ຕິ ອາຫ. “ນາຫໍ ຄຓ຺ຫາມິ ເທວາ”ຕິ. ຣາຊາ ຕສ຺ສາ ກຸຊ຺ຌິຕ຺ວາ “ປາເປ ຈຓ຺ຑາລີ ມາທິເສນ ເຕ ສຸວຓ຺ຓກາເຣນ ຠວິຕພ຺ພ”ນ຺ຕິ ວຕ຺ວາ ຕໍ ກຸຓ຺ຑລໍ ຕສ຺ສາ ປຸຣໂຕ ຂິປິຕ຺ວາ ປຸໂຣຫິຕໍ ອາຫ – “ສມ຺ມ, ສຈ຺ຈໍ ຕຍາ ວຸຕ຺ຕໍ, ຄຈ຺ຉ

សីសមស្សា ឆេទាបេហី”តិ។ សោ តំ រាជគេហេយេវ ឯកស្មឹ បទេសេ ឋបេត្វា រាជានំ ឧបសង្កមិត្វា – “ទេវ, យា កិន្នរាទេវិយា កុដ្ឋិព្ហា, សព្វា ឥត្ថិយោ ឯវរូបិយេវ។ សចេបិ ឥត្ថីនំ ទុស្សីលភាវំ ញាតុកាមោសិ, ទស្សស្សាមិ តេ ឯតាសំ បាបកម្មំ ពហុមាយាភាវញ្ច, ឯហិ អញ្ញាតកវេសេន ជនបទំ ចរាមា”តិ អាហ។

រាជា “សាធូ”តិ មាតរំ រជ្ជំ បដិច្ឆាបេត្វា តេន សទ្ធឹ ចារិកំ បក្កាមិ។ តេសំ យោជនំ មគ្គំ គន្ត្វា មហាមគ្គេ និសិន្នានំយេវ ឯកោ កុដ្ឋិកោ បុត្តស្សត្ថាយ មង្គលំ កត្វា ឯកំ កុមារិកំ បដិច្ឆន្នយានេ និសីទាបេត្វា មហន្តេន បរិវារេន គច្ឆតិ។ តំ ទិស្វា បុរោហិតោ រាជានំ អាហ – “សចេ ឥច្ឆសិ, ឥមំ កុមារិកំ តយា សទ្ធឹ បាបំ ការេតុំ សក្កា ទេវា”តិ។ “កិំ កថេសិ, មហាបរិវារា ឯសា, ន សក្កា សម្មា”តិ? បុរោហិតោ “តេន ហិ បស្ស, ទេវា”តិ បុរេតោ គន្ត្វា មគ្គេតោ អវិទូរេ សាណិយា បរិក្ខិបិត្វា រាជានំ អន្តោសាណិយំ កត្វា សយំ មគ្គបស្សេ រោទន្តោ និសីទិ។ អថ តំ សោ កុដ្ឋិកោ ទិស្វា “តាត, កស្មា រោទសី”តិ បុច្ឆិ។ “ភរិយា មេ គព្ភិនី, តំ កុលឃរំ នេតុំ មគ្គបដិបន្នោម្ហិ, តស្សា អន្តរាមគ្គេយេវ គព្ភោ ចលិ, ឯសា អន្តោសាណិយំ កិលមតិ, កាចិស្សា ឥត្ថី សន្តិកេ នត្ថិ, មយាបិ តត្ថ គន្តុំ ន សក្កា, ន ជានាមិ ‘កិំ ភវិស្សតី’តិ, ឯកំ ឥត្ថឹ លទ្ធុំ វដ្ដតី”តិ? “មា រោទិ, ពហូ មេ ឥត្ថិយោ, ឯកា គមិស្សតី”តិ។ “តេន ហិ អយមេវ កុមារិកា គច្ឆតុ, ឯតិស្សាបិ មង្គលំ ភវិស្សតី”តិ។ សោ ចិន្តេសិ – “សច្ចំ វទតិ, ឯតិស្សាបិ មេ មង្គលមេវ, មង្គលា ហិ និមិត្តេន សា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិស្សតី”តិ តមេវ បេសេសិ។ សា តត្ថ បវិសិត្វា រាជានំ ទិស្វាវ បដិពទ្ធចិត្តា ហុត្វា បាបមកាសិ។ រាជាបិស្សា អង្គុលិមុទ្ទិកំ អទាសិ។ អថ នំ កតកិច្ចំ និក្ខមិត្វា អាគតំ បុច្ឆិំសុ – “កិំ វិជាតា”តិ? “សុវណ្ណវណ្ណំ បុត្ត”ន្តិ។ កុដ្ឋិកោ តំ អាទាយ បាយាសិ។

បុរោហិតោបិ រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា “ទិដ្ឋា តេ, ទេវ, កុមារិកាបិ ឯវំ បាបា, កិមង្គំ បន អញ្ញា, អបិ បន តេ កិញ្ចិ ទិន្ន”ន្តិ បុច្ឆិ។ “អាម, អង្គុលិមុទ្ទិកា ទិន្នា”តិ។ “នាស្សា តំ ទស្សាមី”តិ វេគេន គន្ត្វា យានកំ គណ្ហិត្វា “កិមេត”ន្តិ វុត្តេ “អយំ មេ ព្រាហ្មណិយា ឧស្សីសកេ ឋបិតំ មុទ្ទិកំ គហេត្វា អាគតា, ទេហិ, អម្ម, មុទ្ទិក”ន្តិ អាហ។ សា តំ ទទមានា ព្រាហ្មណំ ហត្ថេន នខេន វិជ្ឈិត្វា “គណ្ហ ចោរា”តិ អទាសិ។

ឯវំ ព្រាហ្មណោ នានាវិធេហិ ឧបាយេហិ អញ្ញាបិ ពហូ អតិចារិនិយោ រញ្ញោ ទស្សេត្វា “ឥធ តាវ ឯត្តកំ ហោតុ, អញ្ញត្ថ គមិស្សាម, ទេវា”តិ អាហ។ រាជា “សកលជម្ពុទីបេ ចរិតេបិ សព្វា ឥត្ថិយោ ឯវរូបាវ ភវិស្សន្តិ, កិំ នោ ឯតាហិ, និវត្តាមា”តិ ពារាណសិមេវ បច្ចាគន្ត្វា – “មហារាជ, ឥត្ថិយោ នាម ឯវំ បាបធម្មា, បកតិ ឯសា ឯតាសំ, ខមថ, ទេវ, កិន្នរាទេវិយា”តិ បុរោហិតេន យាចិតោ ខមិត្វា រាជនិវេសនតោ តំ និក្កឌ្ឍាបេសិ, ឃាតេតោ បន តំ អបនេត្វា អញ្ញំ អគ្គមហេសឹ អកាសិ។ តញ្ច បីឋសប្បឹ និក្កឌ្ឍាបេត្វា ជម្ពុសាខំ ឆេទាបេសិ។ តទា កុណាលោ បញ្ចាលចណ្ឌោ អហោសិ។ ឥតិ អត្តនា ទិដ្ឋការណមេវ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

៦១១។

“ឯវញ្ច ទិស្វា កណ្ឌរីកិន្នរានំ, សព្វិត្ថិយោ ន រមន្តិ អគារេ;

តំ តាទិសំ មច្ចំ ចជិត្វា ភរិយា, អញ្ញំ ទិស្វា បុរិសំ បីឋសប្បិ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – យំ ចេ កណ្ឌរិស្ស រញ្ញោ កិន្នរាយ ទេវិយា ចាតិ ទ្វយំ កណ្ឌរិកិន្នរានំ ចិរាកាការេណ អហោសិ, តំ ទិស្វា ញាតិតព្ពំ – សព្ពិត្ថិយោ អត្តនោ សាមិកានំ ន រមន្តិ អការេ។ តថា ហិ អញ្ញំ បីឋសប្បិំ បុរិសំ ទិស្វា តំ រាជានំ តាទិសំ រតិកុសលំ យដ្ឋំ ចជិត្វា កិរិយា តេន មនុស្សបេតេន សទ្ធិំ បាបមកាសីតិ។

អបរោបិ អតីតេ ពារាណសិយំ ពកោ នាម រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ។ តទា ពារាណសិយា បាចីនទ្វារវាសិនោ ឯកស្ស ទលិទ្ទស្ស បញ្ចបាបី នាម ធីតា អហោសិ។ សា កិរ បុព្ពេបិ ឯកា ទលិទ្ទធីតា មត្តិកំ មទ្ទិត្វា គេហេ ភិត្តិំ លិម្បតិ។ អថេកោ បច្ចេកពុទ្ធោ អត្តនោ បព្ភារបរិកម្មករណត្ថំ "កហំ មត្តិកំ លភិស្សាមី"តិ ចិន្តេត្វា "ពារាណសិយំ លទ្ធុំ សក្កា"តិ ចីវរំ បារុបិត្វា បត្តហត្ថោ នគរំ បវិសិត្វា តស្សា អវិទូរេ អដ្ឋាសិ។ សា កុជ្ឈិត្វា ឱលោកេន្តី បទុដ្ឋេន មនសា "មត្តិកម្បិ កិណ្ណាតី"តិ អវោច។ បច្ចេកពុទ្ធោ និច្ចលោវ អហោសិ។ អថ សា បច្ចេកពុទ្ធំ និច្ចលំ ទិស្វា បុន ចិត្តំ បសាទេត្វា, "សមណ, មត្តិកម្បិ ន លភសី"តិ វត្វា មហន្តំ មត្តិកាបិណ្ឌំ អាហរិត្វា បត្តេ ឋបេសិ។ សោ តាយ មត្តិកាយ បព្ភារេ បរិកម្មមកាសិ។ សា នចិរស្សេវ តតោ ចវិត្វា តស្មិំយេវ នគរេ ពាហិទ្វារគាមេ ទុគ្គតិត្ថិយា កុច្ឆិម្ហិ បដិសន្ធិំ គណ្ហិ។ សា ទសមាសច្ចយេន មាតុ កុច្ឆិតោ និក្ខមិ។ តស្សា មត្តិកាបិណ្ឌផលេន សរីរំ ផស្សសម្បន្នំ អហោសិ, កុជ្ឈិត្វា ឱលោកិតត្តា បន ហត្ថបាទមុខអក្ខិនាសានិ បាបានិ វិរូបានិ អហេសុំ។ តេន តំ "បញ្ចបាបី"ត្វេវ សញ្ជានិំសុ។

អថេកទិវសំ ពារាណសិរាជា រត្តិំ អញ្ញាតកវេសេន នគរំ បរិគ្គណ្ហន្តោ តំ បទេសំ គតោ។ សាបិ គាមទារិកាហិ សទ្ធិំ កីឡន្តី អជានិត្វាវ រាជានំ ហត្ថេ គណ្ហិ។ សោ តស្សា ហត្ថសម្ផស្សេន សកភាវេន សណ្ឋាតុំ នាសក្ខិ, ទិព្ពសម្ផស្សេន ផុដ្ឋោ វិយ អហោសិ។ សោ ផស្សរាគរត្តោ តថាវិរូបម្បិ តំ ហត្ថេ គហេត្វា "កស្ស ធីតាសី"តិ បុច្ឆិត្វា "ទ្វារវាសិនោ"តិ វុត្តេ អស្សាមិកភាវំ បុច្ឆិត្វា "អហំ តេ សាមិកោ ភវិស្សាមិ, គច្ឆ មាតាបិតរោ អនុជានាបេហី"តិ អាហ។ សា មាតាបិតរោ ឧបគន្ត្វា "ឯកោ, អម្ម, បុរិសោ មំ ឥច្ឆតី"តិ វត្វា "សោបិ ទុគ្គតោ ភវិស្សតិ, សចេ តាទិសម្បិ ឥច្ឆតិ, សាធូ"តិ វុត្តេ គន្ត្វា មាតាបិតូហិ អនុញ្ញាតភាវំ អារោចេសិ។ សោ តស្មិំយេវ គេហេ តាយ សទ្ធិំ វសិត្វា បភាតេ រាជនិវេសនំ បាវិសិ។ តតោ បដ្ឋាយ អញ្ញាតកវេសេន និពទ្ធំ តត្ថ គច្ឆតិ, អញ្ញំ ឥត្ថិំ ឱលោកេតុម្បិ ន ឥច្ឆតិ។

អថេកទិវសំ តស្សា បិតុ លោហិតបក្ខន្ទិកា ឧប្បជ្ជិ។ អសម្ភិន្នខីរសប្បិមធុសក្ករយុត្តបាយាសោវ ឯតស្ស ភេសជ្ជំ, តំ តេ ទលិទ្ទតាយ ឧប្បាទេតុំ ន សក្កោន្តិ។ តតោ បញ្ចបាបិំ មាតា ធីតរំ អាហ – "កិំ, អម្ម, តវ សាមិកោ បាយាសំ ឧប្បាទេតុំ សក្ខិស្សតី"តិ? "អម្ម, មម សាមិកេន អញ្ញម្បិ ទុគ្គតតរេន ភវិតព្ពំ, ឯវំ សន្តេបិ បុច្ឆិស្សាមិ នំ, មា ចិន្តយី"តិ វត្វា តស្សាគមនវេលាយំ ទុម្មនា ហុត្វា និសីទិ។ អថ នំ រាជា អាគន្ត្វា "កិំ ទុម្មនាសី"តិ បុច្ឆិ។ សា តមត្ថំ អារោចេសិ។ តំ សុត្វា រាជា "ភទ្ទេ ពហុំ អភិសង្ខតំ, កុតោ លភិស្សាមី"តិ វត្វា ចិន្តេសិ – "ន សក្កា មយា និច្ចកាលំ ឯវំ ចរិតុំ, អន្តរាយេបិ បរិស្សយោបិ ទុដ្ឋោ, សចេ មេ បន ឯតំ អន្តេបុរំ នេស្សាមិ, ឯតិស្សា ផស្សសម្បទំ អជានន្តា 'អម្ហាកំ រាជា យក្ខិនិំ គហេត្វា អាគតោ'តិ កេឡិំ ករិស្សន្តិ, សកលនគរវាសិនោ ឯតិស្សា សម្ផស្សំ ជានាបេត្វា គរហំ មោចេស្សាមី"តិ។ អថ នំ រាជា – "ភទ្ទេ, មា ចិន្តយិ, អាហរិស្សាមិ តេ បិតុ បាយាស"ន្តិ វត្វា តាយ សទ្ធិំ អភិរមិត្វា រាជនិវេសនំ

កត្តា បុគឌិចរេរ តាឌិរំ បិឃាសំ បចារេបត្វា បណ្ណាតិ អាហរាបេត្វា ឥេ្ថ បុរេដ កត្វា ឲកស្មិ បិឃាសំ បក្ខិបិត្វា ឲកស្មិ ក្ខុព្យអាយលិ ជរេបត្វា ពាគ្គិត្វា ទត្តិការេក កត្តា, “កេដ្ឋ, យឈំ ជលិត្ថា, កិេច្ឆត នយ្យាឌិតំ, តច បិតទំ ‘អជ្ជ ព្ភយយ្យាបុជា បិឃាសំ ក្ខុជ្ឈា, រេដ្ឋ ព្ភយយ្យាតិ ចេឆយ្យាសឹ”តិ អាហ៍ រា តឆា អកាសិ៍ អឆយ្យា បិតា ច្ឆឌរយ្យត្ថត្វា បិឃាសស្ស េឆាកេបច ក្ខុជ្ជិត្វា ស្ទុហិេតា ឌាេតា៍ េរសំ យាតុ ឌត្វា រឃយ្យិ ក្ខុជ្ជិ៍ តេឃាបិ ស្ទុហិតា អេហស៊ុ៍ ក្ខុព្យអាយលិបុជិ បត បុគឌិចរត្វាឃ ជរេបស៊ុ៍

រាឌា តិេចរត់ កត្តា យុត៌ េឆាចិត្វាច “ក្ខុព្យអាយលិ េយ អាហរឆា”តិ ចត្វា “ត បស្សាយ, េឌចា”តិ ចុេត្ត “រកលគកទំ ចិចិតឆា”តិ អាហ៍ េពា ចិចិតិត្វាបិ ត បស្សិស៊ុ៍ េពាត ហិ ពាហិគកេទ ជលិដ្ឋកេហស៊ុ កត្តបណ្ណបុរេដ ក្ខបិេឃ ចិចិតឆាតិ៍ ចិចិតត្តា តស្មិ ឈរេដ ក្ខុព្យអាយលិ ឌិស្វា តស្សា យាតាបិតេរា “េឆារា”តិ ពាគ្គិត្វា តឃិស៊ុ៍ អឆយ្យា បិតា, “រាយិ, ត យឈំ េឆារា, អេក្ខាគាឃំ យលិ អាកេតា”តិ ចត្វា “េកគា”តិ ចុេត្ត “ឌាយាតរា េយ”តិ អាចិក្ខិត្វា “កឃំ េរា”តិ បុច្ឆិេតា “ឌឹតា េយ ឌាគាតី”តិ អាហ៍ តេតា ឌឹតាឃ រដ្ឋិ កេឆសិ – “អយ្យ, រាយិកំ េពា ឌាគាសី”តិ? “ត ឌាគាយី”តិ៍ “ឲចំ រេត្ត អយ្យាកំ ឌឹចិតំ គត្តិ”តិ៍ “តាត, េរា អគ្គកាេទ អាកត្តា អគ្គកាេទ ឲច ឃាតិ, េពាគស្ស ក្ខុបំ ត ឌាគាយិ, ហត្ថរយ្យេស្សត បត តំ ឌាគិតុំ រេក្កាយី”តិ៍ េរា រាឌបុទិរាត់ អាេទាេចសិ៍ េពាបិ ទេក្ខា អាេទាេចស៊ុ៍ រាឌា អឌាគេត្តា ចិឃ ហុត្វា “េពាត ហិ តំ ព្ភត្តិ រាឌក្ខុេលា អេក្ខាឃាលិឃំ ជរេបត្វា រាលិឃា ហត្ថប្បយាលំ លិដ្ឋ កត្វា គកទឆារិេតា រត្តិបិេតត្វា ហត្ថរយ្យេស្សត េឆាទំ កលហ្យឆា”តិ អាហ៍ រាឌបុទិរា តឆា កាតុំ តស្សា រត្តិកំ កត្តា ក្ខុបំ ឌិស្វាច ចិប្បជិរាទិេតា ហុត្វា – “ឌឹ, ឌឹ បិរាឌី”តិ ឌិក្កុឆ្ជិត្វា ចុរិតុំ ត ក្ខស្សហិស៊ុ, អាេគត្វា បត តំ រាឌក្ខុេលា អេក្ខាឃាលិឃំ ជរេបត្វា រកលគកទឆារិេតា រត្តិបិេតស៊ុ៍ រា អាកាតាកតស្ស លិេដ្ឋត បរាទិតហត្តិ កេហត្វាច “េតា ឲេរា”តិ ចេជតិ៍ បុទិរា តស្សា ឌិគ្គឲស្សរជិេរ ឲេស្ស ពាគ្គិត្វា អបកត្តិ ត រក្ខិស៊ុ, “រចាឃំ ជល្ហារេហា, ជល្ហំ ជត្វាបិ ជារកយ្យកាកាចំ ក្ខបកត្តាបិ ឲតំ ឈេទ កាទិស្សាយា”តិ ចិត្តឃិស៊ុ៍ អឆ េគ រាឌបុទិរា ជេល្ហហិ េកាេដ្ឋត្វា បលិេបស៊ុ៍ ក្ខបរាឌាគំ អាឌិ កត្វា រេជ្ជ ក្ខយ្យត្តកា ចិឃ អេហស៊ុ៍

អឆ រាឌា – “កត្តិ អឃំ កេចយ្យ”គ្គិ ហត្ថិ បរាេទសិ៍ តំ ហេត្ថ កេហត្វាច “េឆារា េយ កហិេតា”តិ យហាវត្ថិ កទិ៍ រាឌា េពាបិ បុច្ឆិ – “តុេយ្យឲតាឃ ហេត្ថ កហិតា កិ ចិត្តឃិត្វា”តិ៍ េពា ឃឆាក្ខុតំ អាេទាេចស៊ុ៍ អឆ េគ រាឌា អាហ – “អឃំ ឲតំ អត្តេតា េកឃំ អាេគតុំ ឲចំ កាេទសិ ‘ឲតិស្សា ឲស្សំ អឌាគត្តា ឃំ បទិកេចយ្យ’គ្គិ ចិេត្តត្វា, តស្វា យឃា រេជ្ជ តុេយ្យឌាគាបិតា, ចេឆ, េកា ជាតិ, រា កស្ស េកេហ កចិតុំ ឃុត្តា”តិ? “តុយ្យាកំ, េឌចា”តិ៍ អឆ តំ អភិសិញ្ចិត្វា អគ្គយេហសិ អកាសិ៍ យាតាបិតុគយិស្សា ព្ភស្សទិឃំ ជារេបសិ៍ តេតា បដ្ឋាយ ច បត តាឃ រយ្យុេត្តា េគច ចិតិដ្ឋឃំ បដ្ឋេបសិ, ត អញ្ញា ព្ភត្តិ ព្ហុលិេកាសិ៍ តា តស្សា អត្តទំ បទិេឃសិស៊ុ៍ រា ឲកឌិចំ ខ្ចិត្តុំ រាឌក្ខុតំ អគ្គយេហសិកាចស្ស ស្ទុបិេគ តិយិត្តំ ឌិស្វា ទេក្ខា អាេទាេចសិ៍ រាឌា ស្ទុបិគបិជេក បេក្កាសាេបត្វា “ឲចក្ខុេប ស្ទុបិេគ ឌិេដ្ឋ កិ េហាតី”តិ បុច្ឆិ៍ េពា ព្ភតរាសំ ព្ភត្តិគំ រត្តិកា លដ្ឋា កេហត្វា – “យហារាឌ, េជចិឃា រត្តរេតស្ស ហត្តិេតា លេត្ថ តិមិត្តកាេចា តុយ្យាកំ យទលាស្ស បុត្តតិយិត្តំ, ហត្តិលត្តាកាឃ បត ចត្ថបរាយរត់ តុយ្យាកំ បក្ខាយិត្តរាឌាគឃតស្ស បុត្តតិយិត្ត”គ្គិ ចត្វា “ព្ភជាតិ កិ កាតព្វា”គ្គិ ចុេត្ត “េជច ព្ភយំ យាេទតុំ ត រក្កា, គាចាឃ បត តំ ជរេបត្វា គឌិឃំ ចិស្សេជ្ជតុំ ចដ្ដតី”តិ ចជិស៊ុ៍ រាឌា អាហារចត្វាលក្ខារេទហិ រដ្ឋិ ទត្តិការេក តំ គាចាឃ ជរេបត្វា គឌិឃំ ចិស្សេជ្ជសិ៍

សា ភរិយា ចុឃ្មមាតា ហេដ្ឋាភរិយា ភាវាយ ទូតំ គិញ្ចអត្តស្ស ខាទិរិករញ្ញោ អភិមុខដ្ឋានំ បត្វា។ តស្ស សេភាបតិ ភាវំ ទិស្វា “អយំ ភាវា យញ្ញន្តិ អាហ។ រាជា “ភាវាយ កណ្ហំ យញ្ញន្តិ វត្វា អាគតាយ ភាវាយ តំ ទិស្វា “កា ភាយ ត្វំ បិសាចីសទិសា”តិ បុច្ឆិ។ សា សិតំ គត្វា ពាគស្ស រញ្ញោ អគ្គមហេសិភាវំ គហេត្វា សន្តំ តំ បវត្តិំ តស្ស គហេសិ។ សា បន បញ្ចបិបីតិ សគលជម្ពុទីបេ បិគជំ។ អថ នំ រាជា ហត្ថេ គហេត្វា ខ្ពិបិ, សហ គហេណោភេវ ឋស្សរាគរេត្តា អញ្ញាសុ ឧត្តីសុ ឧត្តីសញ្ញា អគត្វា តំ អគ្គមហេសិដ្ឋានេ ឋបេសិ។ សា តស្ស បិយាសយា អហោសិ។ ពោគា តំ បវត្តិំ សុត្វា “ភាវំ តស្ស អគ្គមហេសិ គាតុំ ឥស្សាមី”តិ សេភំ សង្គណ្ហិត្វា តស្ស បដិតិត្ថេ ភិវេសភំ គត្វា បណ្ហំ បេសេសិ – “ករិយំ វា មេ ទេហិ យុទ្ធំ វា”តិ។ សោ “យុទ្ធំ ទស្សាមិ, ន ករិយ”ន្តិ វត្វា យុទ្ធសជ្ជោ អហោសិ។ ខុភិន្នំ អមច្ចា “មាតុគាមំ ភិស្សាយ មរណកិច្ចំ ភត្ថិ, បុរិមសាមិកត្តា ឧសា ពាគស្ស បិបុណាតិ, ភាវាយ លទ្ធត្តា ខាទិរិកស្ស, តស្មា ឧភោគស្ស គេហេ សត្ត សត្ត ទិវសាភិ ហោតូ”តិ មន្តេត្វា ទ្វេបិ រាជានោ សញ្ញាបេសុំ។ ទេ ខុភោបិ អត្តមនា ហុត្វា តិត្ថបដិតិត្ថេ ភគរានិ មាបេត្វា វសិំសុ។ សា ខ្ពិត្តម្បិ

ទេវំ អគ្គមហេសិត្តំ គារេសិ។ ទ្វេបិ តស្សា សមុត្តា អហេសុំ។ សា បន ឧភស្ស ឃរេ សត្តាហំ វសិត្វា ភាវាយ ឧតរស្ស ឃរំ គច្ឆន្តី ភាវំ

បិរេជត្វា ភេវេត្ថេន ឧភេគេន មហល្លគឡុម្ពេណវេដ្ឋេន សទ្ធិំ ភិរមន្តេប្បិបំ គរោតិ។ តទា ក្យណាលេលិ សក្យណរាជា ពោគា អហោសិ, តស្មា ឧត្តំ អត្តភា ទិដ្ឋការណំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

១១១។

“ពាគស្ស ច ខាទិរិគស្ស ច រញ្ញោ, អន្ធត្តគាយាតុគាតស្ស ករិយា;

អវាវទី បដ្ឋវសាតុគស្ស, គំ វាបិ ឧត្តិំ ភាតិវវេ តទញ្ញា”ន្តិ។

តត្ថ អន្ធត្តគាយាតុគាតស្សាតិ អន្ធត្តិ គាយំ អតុគាតស្ស។ អវាវទីតិ អភាវាទំ វទិ។ បដ្ឋវសាតុគស្សាតិ បដ្ឋស្ស អត្តនោ វសាតុគាតស្ស, អត្តនោ បេសភការស្ស សត្តិគេតិ អត្ថោ។ គរណេត្ថ វា សាមិវចនំ, តេន សទ្ធិំ បិបយគាសីតិ វុត្តំ ហោតិ។ តទញ្ញាន្តិ គតទំ តំ អញ្ញំ បុរិសំ ភាតិវវេយ្យាតិ អត្ថោ។

អបរាបិ អតីតេ ព្រហ្មទត្តស្ស ករិយា បិង្គិយានី ភាម អគ្គមហេសី សីហបញ្ជរំ ទិវរិត្វា ឋិតេលិគេត្តិំ យង្គលអស្សគោបកំ ទិស្វា រញ្ញោ ភិទ្ទុបាគយភគាលេ វាតបានេន ឧតរុយ្ហាទេត សទ្ធិំ អតិវរិត្វា បុន បាសាទំ អារុយ្ហាគន្ធេហិ សរីរំ ឧព្វដ្ដេត្វា រញ្ញា សទ្ធិំ ភិបជ្ជិ។ អថេគទិវសំ រាជា “គិំ នុ ខោ ទេវិយា អឌ្ឍរត្តសមយេ ភិទ្ទំ សរីរំ សីតំ ហោតិ, បរិគ្គណ្ហិស្សាមិ ន”ន្តិ ឧគទិវសំ ភិទ្ទុបគោ វិយ ហុត្វា តំ ឧដ្ឋាយ គច្ឆន្តិំ អនុគន្ត្វា អស្សពន្ធេន សទ្ធិំ អតិវរន្តិំ ទិស្វា ភិវត្តិត្វា សយនំ អភិរុហិ។ សាបិ អតិវរិត្វា អាគន្ត្វា ចូឡអសយភគេ ភិបជ្ជិ។ បុនទិវសេ រាជា អមច្ចគណមជ្ឈេ វេច តំ បគ្គោសាបេត្វា តំ គិច្ចំ អាចិគត្វា “សព្ពាវ ឧត្តិយោ បិបវជា”តិ តស្សា វធពន្ធវេឆដ្ឋគណ្ឌារហំ ទោសំ ឍបិត្វា ឋានា វាវេត្វា អញ្ញំ អគ្គមហេសិំ អកាសិ។ តទា ក្យណាលេលិ រាជា ព្រហ្មទត្តោ អហោសិ, តេន តំ អត្តភា ទិដ្ឋំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

២១២។

“បិង្គិយានី សព្វលោកិស្សរស្ស, រញ្ញោ បិយា ព្រហ្មទត្តស្ស ភរិយា;

អវាចរី បដ្ឋវសានុគស្ស, តំ វាបិ សា នាជ្ឈគា កាមកាមិនី”តិ។

តត្ថ តំ វាតិ សា ឯវំ អតិចរន្តី តំ វា អស្សពន្ធំ តំ វា អគ្គមហេសិដ្ឋានំ ឧភយម្បិ នាជ្ឈគា, ឧភតោ ភដ្ឋា អហោសិ។ កាមកាមិនីតិ កាមេ បត្ថយមានា។

ឯវំ បាបធម្មា ឥត្ថិយោតិ អតីតវត្ថូហិ ឥត្ថីនំ ទោសំ កថេត្វា អបរេនបិ បរិយាយេន តាសំ ទោសមេវ កថេន្តោ អាហ –

២១៣។

“លុទ្ធានំ លហុចិត្តានំ, អកតញ្ញូន ទុព្ភិនំ;

នាទេវសត្តោ បុរិសោ, ថីនំ សទ្ធាតុមរហតិ។

២១៤។

“ន តា បជានន្តិ កតំ ន កិច្ចំ, ន មាតរំ បិតរំ ភាតរំ វា;

អនរិយា សមតិក្កន្តធម្មា, សស្សេវ ចិត្តស្ស វសំ វជន្តិ។

២១៥។

“ចិរសំវុត្ថម្បិ បិយំ មនាបំ, អនុកម្បកំ បាណសមម្បិ ភត្តុំ;

អាវាសុ កិច្ចេសុ ច នំ ជហន្តិ, តស្មាហមិត្ថីនំ ន វិស្សសាមិ។

໒໑໗.

“ຖີນຎ຺ຫິ ຈິຕ຺ຕໍ ຍຖາ ວານຣສ຺ສ, ກນ຺ນປ຺ປກນ຺ນໍ ຍຖາ ຣຸກ຺ຂຉາຍາ;

ຈລາຈລໍ ຫທຍມິຕ຺ຖິຍານໍ, ຈກ຺ກສ຺ສ ເນມິ ວິຍ ປຣິວຕ຺ຕຕິ.

໒໑໘.

“ຍທາ ຕາ ປສ຺ສນ຺ຕິ ສເມກ຺ຂມານາ, ອາເທຍ຺ຍຣູປໍ ປຸຣິສສ຺ສ ວິຕ຺ຕໍ;

ສຓ຺ຫາຫິ ວາຈາຫິ ນຍນ຺ຕິ ເມນໍ, ກມ຺ພໂຊກາ ຊລເຊເນວ ອສ຺ສໍ.

໒໑໙.

“ຍທາ ນ ປສ຺ສນ຺ຕິ ສເມກ຺ຂມານາ, ອາເທຍ຺ຍຣູປໍ ປຸຣິສສ຺ສ ວິຕ຺ຕໍ;

ສມນ຺ຕໂຕ ນໍ ປຣິວຊ຺ຊຍນ຺ຕິ, ຕິຓ຺ໂຓ ນທີປາຣໂຄວ ກຸລ຺ລໍ.

໒໒໐.

“ສິເລສູປມາ ສິຂິຣິວ ສພ຺ພຠກ຺ຂາ, ຕິກ຺ຂມາຍາ ນທີຣິວ ສີຆໂສຕາ;

ເສວນ຺ຕິ ເຫຕາ ປິຍມປ຺ປິຍຎ຺ຈ, ນາວາ ຍຖາ ໂອຣກູລໍ ປຣຎ຺ຈ.

໒໒໑.

“ນ ຕາ ເອກສ຺ສ ນ ທ຺ວິນ຺ນໍ, ອາປໂຓວ ປສາຣິຕາ;

យោ តា មយ្ហន្តិ មញ្ញេយ្យ, វាតំ ជាលេន ពាធយេ។

១១១។

“យថា នទី ច បន្ថោ ច, បានាគារំ សភា បបា;

ឯវំ លោកិត្ថិយោ នាម, វេលា តាសំ ន វិជ្ជតិ។

១១២។

“ឃតាសនសមា ឯតា, កណ្ហសប្បសិរូបមា;

គាវោ ពហិ តិណស្សេវ, ឱមសន្តិ វរំ វរំ។

១១៣។

“ឃតាសនំ កុញ្ជរំ កណ្ហសប្បំ, មុទ្ធាភិសិត្តំ បមទា ច សព្ពា;

ឯតេ នរោ និច្ចយតោ ភជេថ, តេសំ ហវេ ទុព្ពិទុ សព្ពភាវោ។

១១៤។

“នច្ចន្តវណ្ណា ន ពហូន កន្តា, ន ទក្ខិណា បមទា សេវិតព្ពា;

ន បរស្ស ភរិយា ន ធនស្ស ហេតុ, ឯតិត្ថិយោ បញ្ច ន សេវិតព្ពា”តិ។

តត្ថ លុទ្ធានន្តិ លុទ្ធានំ។ កណវេរជាតកេ (ជា· ១·៣·៩៥-៩៨) វិយ ពន្ធចោរេបិ សារជ្ជំ សន្ថារេយំ វុត្តំ។ លហុចិត្តានន្តិ មុហុត្តាយេវ បរិច្ចត្តនចិត្តានំ។ ចុល្លធនុគ្គហជាតកេន (ជា· ១·៤·១២៧ អាទយោ) ឯតំ ទីបេតព្ពំ។ អកតញ្ញុតា បន ឯតាសំ ឯកកតិបិរេត តក្ការិយជាតកេន (ជា· ១·១៣·១០៤ អាទយោ) ទីបេតព្ពា។ នាវេចសេត្តាតិ ន អវេចសេត្តា វេវេចន អនាសេត្តា អយព្ពាហិតកោ

អក្វតចិដ្ឋោ បុរិសោ ឆិតំ ឃិលចក្តំ សន្ធាតុំ ភារហតិ, ក្វតចិដ្ឋោ បភ សន្ធហេយ្យំ កាតន្តិ អត្តភោ កតំ ឧបការំ កិច្ចន្តិ អត្តភា កត្តព្វំ កិច្ចំ ភ យាតរន្តិ សន្ទេបិ ពាតតេក ល្លេដ្ឋតា ឃស្មិំ បដិពន្ធចិត្តា ហោន្តិ, តន្នោច អត្ថពន្ធកោតា ឧទេត យាតានេឃា ភ ឌាភន្តិ ភាម យហាបត្តកយាតា ចិឃំ អភរិឃាតិ ភិល្លន្ឋាំ សន្ស្សចាតិ សកស្សំ អាចាឃ្វតិ អាបងាឃុំ កិច្ចន្ឃុតិ តោឃុ តោឃុ ការលីកោឃុំ

កត្ថប្បកត្ថិ ខ្ចតិណ្ហោតិណ្ហំ ឃថា ហិ ចិសេម បងេស រុក្ខលាឃា ភិត្ថម្បិខ្ចរោហតិ, ឆលម្បិ អភិរុហតិ, តថា ឧតាសម្បិ ចិត្តំ ភ កច្ចិ ខ្តុយាឆមំ ចន្ឆូតិំ ចលិចលន្តិ ឧកស្មិំមេច អបតិដ្ឋិតំ តេមិ ចិឃាតិ សកងស្ស កន្ធតោ ចក្កតេមិ ចិឃំ អាតេឃ្យរុបន្តិ កតោតន្ទាឌាតិកំ ចិត្តត្តិ ឆតំ ភឃន្តីតិ អត្តភោ ចសំ ភេន្តិំ ឌលអេភាតិ ឌលឌាតសេចាលេភំ កន្លោឌរដ្ឋចាសិតោ កិរ ឃងា អដចិតោ អស្ស កលិញ្ញុកាយា ហោន្តិ, តងា ឧកស្មិំ ដាភេ ចតិ បរិក្លិបិត្វា ក្ខារំ ឃោតេឌត្វា អស្សានំ ឧងកបិភតិតេត្វ សេចាលំ មឆុតា មក្លេត្វា សេចាលសព្ពត្ថានិ តីតេរ តិណានិ អាឌិ កត្វា ឃាច បរិក្លេបក្វារា មក្លេន្តិ, អស្សា បរិតិឃំ បិចិត្វា រសកិន្ធេភ មឆុតា មក្លិតានិ តានិ តិណានិ លាងត្តា អក្កលេមភ តំ ដាភំ បចិសន្តិំ ឌ្កុតិ ឃថា តេ ឌលអេភ បលោភិត្វា អស្ស ចសំ ភេន្តិ, តថា ឧតាបិ ឆតំ ដិវ្វា តស្ស កហលាត្វាឃ សល្យាហិ ចាថាហិបិ បុរិសំ ចសំ ភេន្តីតិ អត្ថោ កុល្លន្តិ តរលាត្វាឃ កហិតំ ឃំ កិច្ចិំ

សិលេឃ្វបមាតិ បុរិសានំ ចិត្តពន្ធនេភ សិលេសសឌិសា តិក្ខមាឃាតិ តិលិលាមាឃា ឃិឈមាឃា ភដីរិចាតិ ឃថា បព្ពតេយ្យា ភដី ឃិឈសោតា, ឧចំ ឃិឈមាឃាតិ អត្ថោ អាបណោចាតិ ឃថា ច បសារិតាបណោ ឃេសំ ម្មុលំ អត្ថិ, តេសន្នោច ឧបការោ, តថេច តាបិ ឃោ តាតិ ឃោ បុរិសោ តា ឌ្កត្តិឃោ ពាឆឃេតិ សោ ចាតំ ឌារលេភ ពាឆេយ្យំ តេចលិ តាសំ ភ ចិន្ទូតីតិ ឃថា ឧទេតសំ ភដីអាដីតំ “អបុកតេចលិឃមេច ឧត្វ កត្តព្វ”ន្តិ តេចលិ ភត្ថិ, រត្តិម្បិ ឌិចាបិ ឌ្កុឆ្ឋិតិឆ្ឋិតក្លេលា ឧបកត្តព្វានេច, អបុកតេចាតិបិ មរិឃាងា ភត្ថិ, អត្ថិកេភ ឧបកត្តព្វានេច, តថា តាសម្បីតិ អត្ថោ

ឈតាសភសមា ឧតាតិ ឃថា អក្គិ ឌ្កន្ធនេភ ភ តប្បតិ, ឧចមេតាបិ កិលេសរតិឃាំ កញ្ចុសប្បសិទ្ធុបមាតិ កោឆតតាឃ ឧបតាហិតាឃ ឈោរចិសតាឃ ក្ញុឌិច្ចញ្ញាឃ មិត្តក្ញុន្តិតាឃាតិ បញ្ចហិ ការណេហិ កញ្ចុសប្បសិរសឌិសា តត្វ ពាហុលរាកតាឃ ឈោរចិសតា, បិឃុលតាឃ ក្ញុឌិច្ចញ្ញា, អតិចារិតាឃ មិត្តក្ញុន្តិតា ចេឌិតព្វាំ ការចា ពាហិ តិលាសស្សចាតិ ឃថា ការចា លាឌិតដ្ឋានំ ល្លេដ្ឋត្វា ពាហិ មភាបមភាបស្ស តិលាសស្ស ចរំ ចរំ ខ្ចមសន្តិ លាងន្តិ, ឧចមេតាបិ ភិន្ធំ ល្លេដ្ឋត្វា អញ្ញំ សឆភមេច កឌន្តីតិ អត្ថោ មុន្ធាភិសិត្តន្តិ រាឌានំ បមងា ច សព្វាតិ សព្វា ច ឌ្កត្តិឃោ ឧទេតតិ ឧទេត បញ្ចិ ឌនោ ភិច្ចឃតោតិ ភិច្ចសព្វាតោ, ឧបដ្ឋិតស្សតិ អប្បមត្តោច ហុត្វាតិ អត្ថោ ក្ញុត្តិក្ញុតិ ក្ញុន្ឋោភោំ សព្វាការេចាតិ អញ្ញាសមោឃា ចិរបរិចិណ្ណោបិ ហិ អក្គិ ឌហតិ, ចិរចិស្សាសិកោបិ កុន្ឋោរោ ឈោតេតិ, ចិរបរិចិតោបិ សប្បោ ឆំសតិ, ចិរចិស្សាសិកោបិ រាឌា អតត្វការោ ហោតិ, ឧចំ ចិរាចិណ្ណោបិ ឌ្កត្តិឃោ ចិការំ ឌស្សន្តីតិំ

ភច្ចត្តចណ្ហោតិ អភិរុបចតីំ ភ ពាហុភ កត្តាតិ អន្ធការិករិកា ចិឃ ពាហុតំ បិឃា មភាបិំ ភ ឌក្លិលាតិ ភច្ចកិតកុសលិំ តថារុបិ ហិ ពាហុបត្តិតា ពាហុមិត្តា ហោន្តិ, តស្មា ភ សេចិតព្វាំ ភ ឆភស្ស ហេតុតិ ឃា ឆភហេតុមេច កឌតិ, សា អបរិក្គហាបិ ភ សេចិតព្វាំ សា ហិ ឆតំ អលភមាភា កុន្ឋ្យាំតិំ

ឯវំ វុត្តេ មហាជនោ មហាសត្តស្ស “អហោ សុកថិត”ន្តិ សាធុការមទាសិ។ សោបិ ឯត្តកេហិ ការណេហិ ឥត្ថីនំ អគុណំ កថេត្វា តុណ្ហី អហោសិ។ តំ សុត្វា អានន្ទោ គិជ្ឈរាជា, “សម្ម កុណាល, អហម្បិ អត្តនោ ញាណពលេន ឥត្ថីនំ អគុណំ កថេស្សាមី”តិ វត្វា អគុណកថំ អារភិ។ តំ ទស្សេន្តោ សត្ថា អាហ –

“អថ ខលុ, ភោ, អានន្ទោ គិជ្ឈរាជា កុណាលស្ស អាទិមជ្ឈកថាបរិយោសានំ វិទិត្វា តាយំ វេលាយំ ឥមា គាថា អភាសិ –

៩៩១។

“បុណ្ណម្បិ ចេមំ បថវឹ ធនេន, ទជ្ជិត្ថិយា បុរិសោ សម្មតាយ;

លទ្ធា ខណំ អតិមញ្ញេយ្យ តម្បិ, តាសំ វសំ អសតីនំ ន គច្ឆេ។

៩៩២។

“ឧដ្ឋាហកំ ចេបិ អលីនវុត្តិំ, កោមារភត្តារំ បិយំ មនាបំ;

អាបាសុ កិច្ចេសុ ច នំ ជហន្តិ, តស្មាហមិត្ថីនំ ន វិស្សសាមិ។

៩៩៣។

“ន វិស្សសេ ‘ឥច្ឆតិ ម’ន្តិ បោសោ, ន វិស្សសេ ‘រោទតិ មេ សកាសេ’;

សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច, នាវា យថា ឱរកូលំ បរញ្ច។

៩៩៤។

“ន វិស្សសេ សាខបុរាណសន្ថតំ, ន វិស្សសេ មិត្តបុរាណចោរំ;

ນ ວິສ຺ສເສ ຣາຊາຕິ 'ສຂາ ມມ'ນ຺ຕິ, ນ ວິສ຺ສເສ ຎາຕ຺ວໍ ງສຕ຺ຖ ມາຕຣໍˋ

໑໑໐ˋ

“ນ ວິສ຺ສເສ ຣາມກຣາສຸ ຕາທິສຸ, ອຈ຺ຈນ຺ຕສີລາສຸ ອສຎ຺ຎຕາສຸ;

ອຈ຺ຈນ຺ຕເປມານຸຄຕສ຺ສ ຠຣິຍາ, ນ ວິສ຺ສເສ ຕິຕ຺ຖສມາ ຫິ ນາຣິໂຍˋ

໑໑໑ˋ

“ຫເນຍ຺ຍຸ ຉິນ຺ເທຍ຺ຍຸ ເຉທາເປຍ຺ຍຸມ຺ປິ, ກຓ຺ຐມ຺ປິ ເຉຕ຺ວາ ຣຸຘິຣໍ ປິເວຍ຺ຍຸ;

ມາ ທີນກາມາສຸ ອສຎ຺ຎຕາສຸ, ຠາວໍ ກເຣ ຄງ຺ຄຕິຕ຺ຖູປມາສຸˋ

໑໑໒ˋ

“ມຸສາ ຕາສໍ ຍຖາ ສຈ຺ຈໍ, ສຈ຺ຈໍ ຕາສໍ ຍຖາ ມຸສາ;

ຄາໂວ ພຫິ ຕິຓເສ຺ສວ, ໂອມສນ຺ຕິ ວຣໍ ວຣໍˋ

໑໑໓ˋ

“ຄເຕເນຕາ ປໂລເຠນ຺ຕິ, ເປກ຺ຂິເຕນ ມິຫິເຕນ ຈ;

ອໂຖປິ ທຸນ຺ນິວຕ຺ເຖນ, ມຎ຺ຊຸນາ ຠຓິເຕນ ຈˋ

໑໑໔ˋ

“ໂຈຣິໂຍ ກຐິນາ ເຫຕາ, ວາຬາ ຈ ລປສກ຺ຂຣາ;

ᨶ ᨲᩣ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩴ ᨾᨶᩩᩔᩮᩈᩩ ᩅᨬ᩠ᨧᨶᩴ᪨

᪑᪑᪓᪨

“ᩋᩈᩣ ᩃᩮᩣᨠᩥᨲ᩠ᨳᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩅᩮᩃᩣ ᨲᩣᩈᩴ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩈᩣᩁᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ ᨸᨣᨻ᩠ᨽᩣ ᨧ, ᩈᩥᨡᩦ ᩈᨻ᩠ᨻᨥᩈᩮᩣ ᨿᨳᩣ᪨

᪑᪑᪔᪨

“ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨸᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᩈᩮᩅᨶ᩠ᨲᩥ ᩉᩮᨲᩣ ᨸᩥᨿᨾᨸ᩠ᨸᩥᨿᨬ᩠ᨧ, ᨶᩣᩅᩣ ᨿᨳᩣ ᩒᩁᨠᩪᩃᩴ ᨸᩁᨬ᩠ᨧ᪨

᪑᪑᪕᪨

“ᨶᨲ᩠ᨳᩥᨲ᩠ᨳᩦᨶᩴ ᨸᩥᨿᩮᩣ ᨶᩣᨾ, ᩋᨸ᩠ᨸᩥᨿᩮᩣᨸᩥ ᨶ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᨲᩥ;

ᨵᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᨸᨭᩥᩅᩃ᩠ᩃᨶ᩠ᨲᩥ, ᩃᨲᩣᩅ ᨴᩩᨾᨶᩥᩔᩥᨲᩣ᪨

᪑᪑᪖᪨

“ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨻᨶ᩠ᨵᩴ ᩋᩔᨻᨶ᩠ᨵᩴ, ᨣᩮᩣᨸᩩᩁᩥᩈᨬ᩠ᨧ ᨾᨱ᩠ᨯᩃᩴ;

ᨨᩅᨯᩣᩉᨠᩴ ᨸᩩᨸ᩠ᨹᨨᨯ᩠ᨯᨠᩴ, ᩈᨵᨶᨾᨶᩩᨸᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᩁᩥᨿᩮᩣ᪨

᪑᪑᪗᪨

“កុលបុត្តម្បិ ឌហន្តិ អកិច្ចាតំ, ឈចកនយបនីនម្បិ;

អត្យាគច្ឆន្តិ អត្យុបតន្តិ, ឆតហេតុ ហិ តារិយោ”តិ៍

តត្ថ អាឌីយន្ត្បាធាបរិយោយាសាតន្តិ កធាឃ អាឌីយន្ត្បរិយោយាសាតំ៍ លទ្ធា ឍលន្តិ ឰកាយំ លកិត្វា៍ ត្អច្ឆតិ យន្តិ យំ ឲសា ត្អច្ឆតីតិ បុរិសោ ត្អត្ថិ ត ចិស្សេសឃ្យ៍ សាឍបុរាឈសត្តតន្តិ ហិយ្យោ ចា បនេ ចា សត្វតំ បុរាឈសាឍាសត្វតំ ត ចិស្សេស, អបបេត្យាដេត្វា អបច្ចុចេក្ខិត្វា ត បរិក្យេត្ថាឃ្យ៍ តព្រ ហិ ឌីឈឌាតិកោ ចា បចិសិត្វា តិដ្ឋេឃ្យ, បច្ចាយិត្វោ ចា សត្ថំ តិក្ខិបេឃ្យ៍ យិត្តបុរាឈធោរន្តិ បត្តទ្វុហតដ្ឋាតេ ធំតំ ធោរំ “បុរាឈយិត្វា យេ”តិ ត ចិស្សេសឃ្យ៍ ធោរា ហិ ឃេ សញ្ជាតន្តិ តេឃេច យាទេន្តិ៍ សតា យយន្តិ យោ ហិ តិប្បេយេច កន្ញ្ញ្ញា, តស្វា រាឌាតំ “សតា យេ”តិ ត ចិស្សេស៍ ឌសត្ថុយាតន្តិ “អឃំ យហល្លិកា ត្អឌាតិ យំ ត អតិធរិស្សតិ, អត្តាតំ រក្ខិស្សតី”តិ ត ចិស្សេសតព្វា៍ រាយករាយ្ហតិ ធាលិតំ រតិករាយ្ហ៍ អច្ចត្តសីលិយ្ហតិ អតិក្កត្តសីលិយ្ហ៍ អច្ចត្តបេយាត្យាគតស្សាតិ សចេបិ អច្ចត្តំ អត្យាតបេយា អស្ស, តធាបិ តំ ត ចិស្សេស៍ កិការណា? តិត្វសយា ហិ តារិយោតិ សព្វត្ថេ, តិត្ថំ ចិឃ សព្វសាឆារណាតិ អត្ថោ៍

ហតឃ្យន្តិ កុទ្ធា ចា អញ្ញាបុរិសសារត្តា ចា ហុត្វា សព្វបេតំ ហតតាឌិ ករេឃ្យុំ៍ យា ឌីតកាយាយ្ហតិ ហីតញ្ញាសឃាយ្ហ សំកិលិដ្ឋអាសឃាយ្ហ៍ កាចន្តិ ឲចទ្ធបិយ្ហ សិតេហំ យា ករេ៍ កក្កតិត្ថបយាយ្ហតិ សព្វសាឆារណដ្ឋេត កក្កតិត្វសធីសាយ្ហ៍ យុសាតិ យុសាចាទេឌា តាយំ សច្ចសធីសោច៍ កតេតាតិអាឌីយ្ហ បេក្ខិតេត បលោកតេ ដ្ឋយ្ចាគត្តីឌាតកំ, (ឌា៍ ១៉១ប័៍ទ័លិ អាឌយោ) ទុត្តិចទេត្វត តិត្យត្អតិកាឌាតកំ, (ឌា៍ ១៉១ប័៍១ អាឌយោ) យញ្ចាតា កហិតេត “តុចងំ ឍោ, អឃ្យបុត្ត, អាកេច្ឆឃ្យាសី”តិ តត្តេត្វទស្ស ចត្វ (ដ្ឋឌា៍ ១១) កេធតត្តំ៍ ធោរិយោតិ សព្តស្ស ឆតស្ស ចិតាសតេត ធោរិយោ៍ កធិតាតិ ឆទ្ធហឌយា៍ ចាត្យអាតិ ដ្ឋដ្ឋា អប្បេកេតេច កន្ញ្ញ្ញាសីលិ៍ លបសក្ខរាតិ តិរត្វកលបតេត សក្ខរា ចិឃ យធុរា៍ អសាតិ អសតិយោ លិយកា៍ សារត្តាតិ សព្វឌា សារត្តា៍ បកត្តាតិ កាឃបិកត្តិយាឌីហិ បកត្តា៍ ឃធាតិ ឃធា សិតិ សព្វឈេសា, ឲចយេតាបិ សព្វឈសា៍ បដិចល្លន្តីតិ បរិស្សជន្តិ ដ្ឋបក្ខហន្តិ ចេចេន្តិ៍ លតាចាតិ ឃធា លតា ទ្រុក្ខតិស្សិតា ទ្រុក្ខំ ចេចេន្តិ, ឲចយេតា បុរិសំ បរិស្សជន្តិ តាយ៍

ហត្វិតាតន្តិអាឌីយ្ហ កោបុរិសោ ទុច្ចតិ កោបិលកោ៍ ឈចឆាហកន្តិ ឈចាតំ ឆាហកំ, ស្យសាតបិលន្តិ ទុត្តំ ហោតិ៍ បុប្ឃឈទ្ធកន្តិ ចដ្ឋដ្ឋាតសោឆកំ៍ សឆតន្តិ ឲតេសុបិ សឆតំ អត្យាគច្ឆន្តិយេច ៍ អកិច្ចាតន្តិ អឆតំ៍ ឈចកសយសនីសន្តិ ស្យតឍយំសតាឌចណ្ឌោលេត សយំ សនីសំ, តេត តិត្តិសេសម្បិ បុរិសំ កច្ឆន្តិ កដន្តិ៍ កស្វា? ឃស្វា អត្យុបតន្តិ ឆតហេតុ តារិយោតិ៍

ឲចំ អត្តតោ ធាតោលោ ធត្វា អាតត្ថោ កិន្ញ្ញរាឌា ត្អត្តីតំ អក្យលំ កេធត្វា តុល្ហីអហោសិ៍ តស្ស ចចតំ ស្វត្វា តារទោបិ អត្តតោ ធាតោលោ ធត្វា តាយំ អក្យលំ កេធសិ៍ តំ ឌស្សេត្វា សត្វា អាហ –

“អធ ឍល្យ, តេកា, តារទោ ទេចព្រាហ្មណោ អាតត្ថស្ស កិន្ញ្ញរាឌស្ស អាឌីយន្ត្បាធាបរិយោយាសាតំ ចិឌិត្វា តាឃំ ចេលិឃំ ត្អយា កាធា

ᩋᨠᩣᩈᩥ –

᪙᪔᪐᪨

“‘ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨾᩮ ᨶ ᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᨲᩮ ᨾᩮ ᩈᩩᨱᩣᩉᩥ ᨽᩣᩈᨲᩮᩣ;

ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᩁᩣᨩᩣ, ᩍᨲ᩠ᨳᩦ ᨧᩣᨷᩥ ᨴᩥᩈᨾ᩠ᨷᨲᩥ᪨

᪙᪔᪑᪨

“ᩈᩁᩥᨲᩣ ᩈᩣᨣᩁᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩥ, ᨿᩣ ᨠᩣᨧᩥ ᨷᨳᩅᩥᩔᩥᨲᩣ;

ᨲᩣ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨶ ᨷᩪᩁᩮᨶ᩠ᨲᩥ, ᩐᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨶ ᨷᩪᩁᨲᩥ᪨

᪙᪔᪒᪨

“ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩮᩣ ᨧ ᩋᨵᩦᨿᩣᨶ, ᩅᩮᨴᨾᨠ᩠ᨡᩣᨶᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ;

ᨽᩥᨿ᩠ᨿᩮᩣᨷᩥ ᩈᩩᨲᨾᩥᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ, ᩐᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨶ ᨷᩪᩁᨲᩥ᪨

᪙᪔᪓᪨

“ᩁᩣᨩᩣ ᨧ ᨷᨳᩅᩥᩴ ᩈᨻ᩠ᨻᩴ, ᩈᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᨷᨻ᩠ᨻᨲᩴ;

ᩋᨩ᩠ᨫᩣᩅᩈᩴ ᩅᩥᨩᩥᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᩋᨶᨶ᩠ᨲᩁᨲᨶᩮᩣᨧᩥᨲᩴ;

ᨷᩣᩁᩴ ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩴ ᨷᨲ᩠ᨳᩮᨲᩥ ᩐᨶᨲ᩠ᨲᩣ ᩉᩥ ᨶ ᨷᩪᩁᨲᩥ᪨

᪙᪔᪔᪨

“ឧកយេកាយ ពុត្តិយា, អដ្ឋ បតិតោ សិយា;

ឃ្នរា ច ពលចត្តោ ច, សព្វកាយរសាហរា;

ករេយ្យ នចយេ លត្តំ, ញាតព្វា ហិ ន បុ្នរតិ។

១៣៣។

“សត្តិត្តិយោ និលិរិច សព្វកណ្ណា, សត្តិត្តិយោ នឌិរិច សព្វចាហិ;

សត្តិត្តិយោ កហ្លុកានំច សាលា, សត្តិត្តិយោ ឆនហេតុ ចឌត្តិ។

១៣៤។

“ចាពញ្ញា ឌាលេន នរោ បរាយស, ឡុសិញ្ញាយេ សាការរយកបាលិហិនា;

សគោន ហទ្ធន ករេយ្យ ឈោនំ, យោ សព្វកាចំ បយធាសុ ឡុស្សឌេ។

១៣៥។

“ចោរិនំ ពាហុញុឌ្ឋិនំ, យាសុ សច្ចំ សុក្សល្លកំ;

ឌិនំ កាចោ ក្សរាឌានោ, យច្ឆស្សោចាឆគោ គតំ។

១៣៦។

“អនលិ យុក្សសព្ហាសា, ក្សប្សរា ពា នឌិសយា;

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

១៤៩។

“អាវដ្ដនី មហាមាយា, ព្រហ្មចរិយវិកោបនា;

សីទន្តិ នំ វិទិត្វាន, អារកា បរិវជ្ជយេ។

១៥០។

“យំ ឯតា ឧបសេវន្តិ, ឆន្ទសា វា ធនេន វា;

ជាតវេទោវ សំ ឋានំ, ខិប្បំ អនុទហន្តិ ន”ន្តិ។

តត្ថ ពិឌយ្យតីតិ ពិឌេឌ្ឌកំ កុលាលំ អាលបតិ។ “សរិតា”តិអាទិ ធបិតយាតិកាយ កាឌតត្ថំ វុត្តំ។ ឧក្កាតត្ថាតិ ឧទកបតិដ្ឋានស្ស មហត្តតាយ ឧក្កាតា ឯវ។ អគាធាតាតិ សញ្ញាយិត្វា វេទយន្តាតបញ្ញាយន្តិ ឋិតិហាសបញ្ញាយំ វេទទតុក្កំ។ ឧក្កាតត្ថាតិ ឯសា ហិ អញ្ញាសយមហត្តតាយ សិក្ខិតព្ពស្ស ន បូរតិ។ អនត្ថុរតនោតាធិតត្ថិ នានារតនេហិ ឆ្វចិតំ បរិបុណ្ណំ។ ឧក្កាតត្ថាតិ ឯសា ហិ តណ្ហាមហត្តតាយ ន បូរតិ។ សិយាតិ សិយុំ, អយមេវ វា បាឋោ។ សព្ពកាមរសាហរាតិ សព្ពេសំ កាមរសានំ អាហរកា។ “នាវយ”តិ អដ្ឋហិ អតិត្តកាមស្សនត្ថំ វុត្តំ។ សា បន ធសមេបិ ទីសតិមេបិ តតោ ឧត្តរិតរេបិ ឆន្ទំ កត្តុវេទា។ ឧក្កាតត្ថាតិ សា ហិ កាមតណ្ហាយ មហត្តតាយ ន បូរតិ។ កណ្ហកាមំវ សាវាតិ សព្ពាធយេក្ក កណ្ហកសាវសទិសា។ យថា ហិ សាវា លក្កិត្វា អាកឌ្ឍតិ, ឯវំ ឯតាបិ រូបាទីហិ កឌ្ឍន្តិ។ យថា សាវា ហត្ថាទីសុ វិជ្ឈិត្វា ទុក្ខំ ឧប្បាទេតិ, ឯវំ ឯតាបិ ឃដ្ដយិត្វា សរីរសមុស្សន វិជ្ឈិត្វា មហាវិនាសំ បាបេន្តិ។ វទន្តីតិ បរុសំ វទន្តិ។

បរាមសេតិ កេណ្ហាយ្យ។ ឆ្វសិព្វាសេយតិ តាយិតុំ ឆ្វតិណ្ណា ឧទកេន បរិហិតា សកលសមុទ្ទោទកំ ឆ្វសិព្វោយ្យ កេហត្វា លទ្ធេយ្យ។ សកោតាតិ ឧទកេន អត្តនោ ហទេន តទេវ ហត្ថំ ហរិត្វា ឃោរំ ឧប្បាទេយ្យ។ សព្ពកាមន្តិ “ត្វមេវ ឋានេ កត្វា បិយោ មនាបោ”តិ វុច្ចមានោ ឃោ បុរិសោ “ឯវមេវ”ន្តិ សទ្ទហន្តោ សព្ពំ អត្តនោ អញ្ញាសយំ បមាទាយ ឆ្វស្សជេយ្យ, ឯសា ជាលិនីហិ វាតក្កហណាទីនិ កេរេយ្យាតិ អត្ថោ។ គតត្តិ គមនំ។ អនលិតិ តីហិ ធម្មេហិ អលត្តិ វនតវិរហិតា។ ទុប្បូរា តាតិ យថា មហានទី ឧទកេន, ឯវំ កិលេសរតិយា តា ទុប្បូរា។ សីទន្តិ នំ វិទិត្វានាតិ ឯត្ថ នន្តិ និបាតមត្តំ, ឋានត្តិយោ អល្លីនា វត្ថុ អបាយេសុ សីទន្តីតិ វិទិត្វា។ អាវដ្ដនីតិ យថា អាវដ្ដនី មហាគង្គស្ស ហទយំ មោហេត្វា អត្តនោ វសេ វត្តេតិ, ឯវមេវ តាបីតិ អត្ថោ។ វិកោបនាតិ នាសនេន ច ករណេន ច ព្រហ្មចរិយស្ស កោបិកា។ ឆន្ទសា វាតិ បិយសំវាសេន វា។ ធនេន វាតិ ធនហេតុ វា។ សំ ឋានន្តិ យថា ជាតវេទោ អត្តនោ ឋានំ យំ យំ បទេសំ

ອລ຺ລີຍຕິ, ຕໍ ຕໍ ຑຫຕິ, ຕຖາ ເອຕາປິ ຍໍ ຍໍ ປຸຣິສໍ ກິເລສວເສນ ອລ຺ລີຍນ຺ຕິ, ຕໍ ຕໍ ອນຸຑຫນ຺ຕິ ຍຖາຈິຕ຺ຕໍ ປີເຬນ຺ຕີ.

ເອວໍ ກາຣເຓນ ຊຸຕ຺ຕິ ອຄຸເຓ ປກາສິເຕ ປຸນ ຍຖາສເຕ຺ຕ ຈິເຣເນຕ຺ວາ ຕາສໍ ອຄຸຓໍ ປກາເສຕິ. ຕໍ ຄເສ຺ສຕໍ ສຕ຺ວາ ອາຫ –

"ອຖ ຂລຸ, ເພາ, ກຸຓາເລາ ສກຸເຓາ ນາຣທສ຺ສ ເທວພ຺ຣາຫ຺ມຓສ຺ສ ອາທິມຊ຺ຌກຖາປຣິໂຍສານໍ ວິທິຕ຺ວາ ຕາຍໍ ເວລາຍໍ ອິມາ ຄາຖາໂຍ ອຊ຺ຌພາສິ –

໑໓໐.

"'ສລ຺ເລປ ນິສິຕຄ຺ຄປິລິກາ, ປຕ຺ຖິເຕາ ອປິ ປິສາຈໂທສິກາ;

ຂຄ຺ເຄເຕຊຍຸຣກຍິ ອາສິເຍ, ເອເກາ ເອກາຍ ປຍການ ຕາລເປ.

໑໓໑.

"ໂລກຈິຕ຺ຕມຖນາ ຫິ ນາຣິໂຍ, ນຈ຺ຈຄີຕພຓິຕມ຺ຫິຕາວຸທາ;

ພາເທນ຺ຕິ ອນຸປຕ຺ຖິຕສ຺ສຕິໍ, ທີເປ ຣກ຺ຂສິຄເຓາວ ວາຓິເຊ.

໑໓໒.

"ນຕ຺ຖິ ຕາສໍ ວິນເຍາ ນ ສໍວເຣາ, ມຊ຺ຊໍສຕິຣຕາ ອສ຺ຸຍຕາ;

ຕາ ຄິລນ຺ຕິ ປຸຣິສສ຺ສ ປາພຕໍ, ສາຄເຣວ ມກໍຣ ຕິມິງ຺ຄເລາ.

໑໓໓.

"ປຍ຺ຈກາມຄຸຓສາຕໂຄຈຣາ, ອຸທ຺ທຕາ ອນິຍຕາ ອສ຺ຸຍຕາ;

ឆ្លបន្តិ បយគា បយាឌិតំ, លោហិតោយចតិឃំច អាបគា។

១៣៣។

“ឃំ តទំ រូបលបេន្តិ ភាទិនេយា, លត្ថសា ចា ទតិឃា ឆតេត ចា;

ឌាតេចគសឌិសយ្យិ តាឌិសំ, ទាកេគាសចឆិនេយា គហត្តិ តំ។

១៣៤។

“អដ្ឋិ ឆាត្វា បុទិសំ យហដ្ឋតំ, ឆ្លបន្តិ សឆតំ សហត្តតា;

ទត្តឌិត្តយតិចេឍយន្តិ តំ, សាល យាលុចលតាច កាភេត។

១៣៥។

“តា រូរេបន្តិ ចិចិឆេត លត្ថសា, ឌិត្រាឌាំប្ដយុលិនេយា អលព្ភតា;

រូហសន្តិ បហសន្តិ ភាទិនេយា, សប្ដនេទាច សតយាឃកោចិគា។

១៣៦។

“ឌាតទ្វបយលិយុត្តក្ខសិតា, សក្កតា បតិក្យលេស្ប ភាទិនេយា;

ទក្ខិតា អតិឆទន្តិ សាយិកំ, គាភចំច ហគយត្តទស្សិតា។

១៣៧។

“តេឌចាបិ ហិ ភនេទា ចិឆក្លលោ, សក្កេតា ធាហុឌភស្ស បួឌិនេតា;

ᩈᩣᨴᩥᩈᩴ ᨧᨶᨠᩮᨲᩣ ᩈ ᨠᩣᨶᨲᩥ, ᩁᩣᩉᩩᩈᩣ ᨦᩩᨷᩉᩮᨲᩣᨧ ᨧᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ.

᪁᪄᪀.

“ᨿᩴ ᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ ᨠᩩᨷᩥᨲᩮᩣ ᨴᩥᩈᩮᩣ ᨴᩥᩈᩴ, ᨴᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨧᨶᨿᩣᨠᨲᩴ ᩋᨴᩥ;

ᨲᩮᩈ ᨠᩥᨿ᩠ᨿᩣ ᨬ᩠ᨿᨶᩈᩴ ᩈᩥᨠᨧ᩠ᨨᨲᩥ, ᩈᩣᨴᩥᩈᩴ ᨧᨶᨠᩮᨲᩣ ᩋᨷᩮᨷᨠ᩠ᨡᨧᩣ.

᪁᪄᪁.

“ᨠᩮᩈᩃᩩᩈᩈᩃᩃᩥᨲ᩠ᨲᨲᨡ᩠ᨡᩥᨲᩣ, ᨸᩥᨠᨸᩥᩃᩥᨠᨶᨦ᩠ᨣᨲᩣᨬ᩠ᨬᩣᨲᩣ;

ᩉᩦᩈᩮᨿᨧᩩᨷᨠᨲᩣ ᩉᩥ ᩈᩣᨴᩥᩈᩮᩣ, ᨲᩣ ᩁᨿᨲ᩠ᨲᩥ ᨠᩩᩃᩮᨷᨧ ᨿᨠ᩠ᨡᩥᨠᩣ.

᪁᪄᪂.

“ᨲᩣ ᨠᩩᩃᩮᩈᩩ ᩅᩥᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᩮᩈᩩ ᨧᩣ, ᩁᩣᨩᨵᩣᨶᩥᨶᩥᨣᨾᩮᩈᩩ ᨧᩣ ᨷᩩᨶ;

ᨬ᩠ᨬᨯ᩠ᨯᩥᨲᩴ ᩈᨿᩩᨴᩥᨷᩥᨶᨧᩣᨠᩮᩴ, ᨧᨠ᩠ᨡᩩᨿᩣ ᨷᩁᩥᨧᩮᨩ᩠ᨩ ᨶᩩᩃᨲ᩠ᨳᩥᨠᩮᩣ.

᪁᪄᪃.

“ᨬ᩠ᨬᨶ᩠ᨿᨴᩥᨲ᩠ᨳ ᨠᩩᨶᩃᩥ ᨲᩮᨷᩥᨠᩩᩃᩥ, ᨿᩮᩣ ᩋᩈᩁᩥᨿᨧᩁᩥᨲᩣᩈᩥ ᨿᩣᨧᩁᩥ;

ᨿᩮᨧᨲᩣᩉᩥ ᩈᩥᩁᨿᩴ ᩈᩥᨿᩥᨶ᩠ᨿᨲᩥ, ᩃᩮᨠᩣᨿᩥᨿᩃᩥᨿᩴᨧ ᨧᩣᩃᩥᨿᩮᩣ.

᪁᪄᪃.

“សោ ឥធ គរហិតោ បរត្ថ ច, ទុម្មតី ឧបហតោ សកម្មុនា;

គច្ឆតិ អតិយតោ គព្ភាគព្ភំ, ទុគ្គ(គហរេធាច ឧប្យេឆ.

១៩៣.

“សោ ឧបេតិ និរយំ បតាបនំ, សត្តិសិប្ពលិចតញ្ញា អាយសំ;

អាវសិត្វា តិរច្ឆានយោនិយំ, បេតរាជវិសយំ ន មុញ្ចតិ.

១៩៤.

“ខិឌ្ឌារតិយោ ច នត្ថេត, ចក្កវត្តិចរិតញ្ញា យាតុយេ;

នាសយន្តិ បយតា បយាតិតំ, ទុក្កតិញ្ញា បដិបាទយន្តិ តំ.

១៩៥.

“ខិឌ្ឌារតិយោ ន ទុល្លភា, ចក្កវត្តិចរិតញ្ញា យាតុយេ;

សោវណ្ណព្យញ្ជនិលយា ច អច្ឆរា, ឯវ ចរន្តិ បយតាហតត្តិកា.

១៩៦.

“កាយធាតុសមតិក្កមា គតិ, រូបធាតុយា ភវោ ន ទុល្លភោ;

វីតរាគវិសយូបបត្តិ យា, ឯវ ចរន្តិ បយតាហតត្តិកា.

១៩៧.

“សព្ពទុក្ខសមតិក្កមំ សិវំ, អច្ចន្តមចលិតំ អសង្ខតំ;

និព្ពុតេហិ សុចីហិ ន ទុល្លភំ, យេ ចរន្តិ បមទាហនត្ថិកា”តិ។

តត្ថ សល្លបេតិ “សចេ មយា សទ្ធិំ សល្លបេស្សសិ, សីសំ តេ បាតេស្សាមី”តិ វត្វា ខគ្គំ អាទាយ ឋិតេនាបិ, “សល្លបិតមត្តេយេវ តំ ខាទិត្វា ជីវិតវិនាសំ បាបេស្សាមី”តិ ចោទិតា ហុត្វា ឋិតេនាបិ បិសាចេន សទ្ធិំ សល្លបេ។ “ឧបកំ ដំសិត្វា នាសេស្សាមី”តិ ឋិតំ ឧគ្គតេជំ ឧរគម្បិ អាសីទេ។ ឯកោ បន ហុត្វា រហោ ឯកាយ បមទាយ ន ហិ អាលបេ។ លោកចិត្តមថនាតិ លោកស្ស ចិត្តមថិកា។ ទីបេ រក្ខសិគណាតិ យថា ទីបេ រក្ខសិគណា មនុស្សវេសេន វាណិជេ ឧបលាបេត្វា អត្តនោ វសំ គតេ កត្វា ខាទតិ, ឯវំ ឥមាបិ បញ្ចហិ កាមគុណេហិ អត្តនោ វសេ កត្វា សត្តេ មហាវិនាសំ បាបេន្តីតិ អត្ថោ។ វិនយាតិ អាចារោ។ សំវរោតិ មរិយាទោ។ បុរិសស្ស វិហនន្តិ ទុក្ខសមុគ្គំ ទតំ ខិលន្តិ នាសេន្តិ។

អតិយតាតិ អតិយតចិត្តា។ លោលតោយវតិយន្តិ លោលតោយវត្តិ សមុទ្ទ្ធិ អត្ថោ។ អាបកាតិ អាបកា, អមេវ ចា បិធោ។ យថា សមុទ្ទ្ធិ នទិយោ ខ្លុសន្តិ, ឯវំ បមាទិតំ បមទាតិ អត្ថោ។ លក្ខណាតិ រេមេន។ រតិយាតិ បញ្ចកាមគុណរតិយា។ ឆន្ទេន ចាតិ ឆន្ទហេតុ ចា។ ខាទេវេសទិសន្តិ គុណសម្បត្តិយា អគ្គិមិវ ឧលិតម្បិ។ វាគរោមវទិនយាតិ កាមវាគរោសហិ វទិកា។ វាគរោមគតិយាតិបិ បិធោ។ ខ្លុសន្តីតិ ទនកាហលត្វាយ មនុរវទនេន តំ តត្តិយោ ឧបកន្តិ។ សទន្តិ សទនា។ អមេវ ចា បិធោ, វត្វាលង្ការត្វាយ កិញ្ចិ អត្តនោ ទនំ ទត្វាបិ ខ្លុសន្តីតិ អត្ថោ។ សហត្តនាតិ អត្តការេន សទ្ធិំ អត្តការម្បិ តស្ស វរិច្ចជន្តិយោ វិយ ហោន្តិ។ អតិវេទយន្តីតិ ទនកាហលត្វាយ អតិវិយ វេទេន្តិ បីឡេន្តិ។

វិវិធេន លក្ខណាតិ នានាវិធេន អាការេន។ វិចិត្រព្យុលិយោតិ អលង្ការវសេន វិចិត្រសីរា វិចិត្រព្យុលិយោ ហុត្វា។ ឧហសន្តីតិ មហាហសិតំ ហសន្តិ។ បហសន្តីតិ មន្ទហសិតំ ហសន្តិ។ សម្ពរោរាតិ មាយាការបុរិសោ វិយ អសុរិន្ទោ វិយ ច។ ទានវ៉ិច ហទយគ្គទស្សិតាតិ យថា “កុតោ នុ អាគច្ឆ, ភោ, តយោ ជនា”តិ ករណ្ឌកជាតកេ (ជា· ១·៥·ប៉័ស៏ អាទយោ) ហទយគ្គទិស្សិតា អនត្ថវុឌ្ឍិតាបិ ទានវំ អតិវរិ, ឯវំ អតិវរន្តិ។ អរក្ខិតា ហេតាតិ ជីវេបតិ។ ន រាសតីតិ ន វិវេរាវតិ ហរិតវវេលិមសកស្សបកុសរាជោ វិយ។ តេតាតិ តម្បា អមិតេត្តន គតា ញ្ញសតា អតិវេរគតេវ ញ្ញសន្តិ អត្ថោ។ អវេបក្ខចាតិ សតលោ្យា។

គោសល្លនគលលិត្តតឌ្ឌិតាតិ អាគឌ្ឌិតា លទ្ធគោសា នគលហិ លិត្តគត្វា តឌ្ឌិតា បិនាឌីហិ ច តាឡឡតាច ហុត្វា។ យោ កិលេសវសេន ឯវតាបិ វិបុកាវេរ គវេរាតិ, តាទិសំ ហីនវេមវ រូបកតា នារិយោ រមន្តិ, ន ឯវេត វិបុកាវេរ បរិហរន្តិ, មនុរសមានាវេរ កិកាវណា តា ន រមន្តិ។ កុលវេបវ មក្ខិកាតិ យស្មា ខេគ្គុហត្ថិកុលបិឌិបិប្បមក្ខិកា វិយ តា ហីនវេយវ រមន្តីតិ អត្ថោ។ ខ្លុឌ្ឍិតត្តិ ន ឯតា ឌ្ឋត្តិយោ នាម, អថ ខោ ឌ្ឋវេមសុ ឋានេសុ នមុទិនោ កិលេសមានស្ស មិកបក្ខិកហលត្វា លុទ្ធកោហិ ខ្លុឌ្ឍិតំ បិសឆ្ចា វាការច្ឆាតិ មញ្ញមានោ បញ្ញាវក្កុមា

បុរិសោ និព្ពុយាតុមិរេកេន មុខេន អត្ថិកោ បរិចជ្ជេយ្យ។

ឧស្សុក្កាតិ ឆេកមនុស្សេសុ មហាវមុត្តិកាយកំ តបេបិគ្គំ លទ្ធេត្វា។ ឆោតិ ឆោ បុរិសោ អតទិមេសុ អបរិសុទ្ធេសុ កាយកុណេសុ កាយរតិចរិតានិ អាចរតិ។ ឆេចតាហិ តិទមំ តិមិស្សតីតិ សោ ឆេចលោកេន បរិចត្តិត្វា តិទមំ កហិស្សតិ។ លេតកាមិយហិមំច ចាហិខោតិ យថា ពាលចាហិខោ វតវតហស្សេក្ខក្ខុំ ខត្វា លេតកាមិយហិកំ កណ្ហាតិ, តថាទ្វេបិ អមំ ខោហតីតិ អត្ថោ។ សោតិ សោ ញាតីតំ ចមំ កតោ។ អតិយតោតីតិ ឧត្តកំ តាយ កាលំ អបិមេសុ បដ្ឋិស្សតីតិ អតិយតោ។ កញ្ញអាកញ្ញអត្ថិ ឆេចលោកា ចា មនុស្សលោកា ចា កញ្ញត្វា អបិយមេច កន្តីតិ អត្ថោ។ យថា កិំ? ឌុក្ខេកមមតាច រូបខតិ, យថា កុងកេកមុត្តទមថា មក្កា ខក្កមិត្វា រូបខតមេច កន្តិ, តថា។ វត្តិមិច្ចលិចតត្តិ វត្តិវមិមេហិ កណ្ដកេហិ មុត្តំ អាយមំ មិច្ចលិចតំ។ មេតទាខចិមយត្តិ មេតចិមយត្ថា កាលកញ្ចាកអមុទចិមយត្ថា។

បយាឌិតត្តិ បយត្តាតំ។ តេ ហិ បយតាសុ បយត្តា តាមំ វមុត្តីតំ មូលក្ខតំ កុមលំ ត ករោត្តិ, ញាតិ តេតមំ បយតា វត្តា តា តាតេវត្តិ តាយ។ បដិបាឌេយត្តិតិ តថាចិតំ បុរិមំ តា បយាតចមេតច អកុមលំ កាតេត្វា ខក្កតិ បដិបាឌេត្តិ តាយ។ សោណ្ណញ្ញយត្តិលយាតិ សុចណ្ណយយចិយាតចាមិតិមោ។ បយតាហតត្តិកាតិ ឆេ បុរិសា បយតាហិ អតត្តិកា ហុត្វា ព្រាហ្មចរិយំ ចរត្តិ។ កាយតាកុមយតិក្ខយាតិ កាយតាកុមយតិក្ខយា យា កតិ។ រូបតាកុយា ការចាតិ ឆោ កាយតាកុមយតិក្ខយកតិមត្ថារតា រូបតាកុយា ការចា, សោ តេតមំ ត ខុល្លកា។ ឌិតរាកចិមយុបបត្តិ យាតិ យា ឌិតរាកចិមមេ សុទ្ធាចាវលោកេ រូបបត្តិ, សាបិ តេតមំ ត ខុល្លកាតិ អត្ថោ។ អច្ចត្តិ អត្ថាតីតំ អចិតាវឆមុំ អចលិតត្តិ កិលេសេហិ អកម្បិតំ។ តិត្ថុតេតិហីតិ តិត្ថុតកិលេសេហិ។ សុចិហីតិ សុចិហិ បរិសុទ្ធេហិ ឧចទ្វេបំ តិត្ថាតំ ត ខុល្លកត្តិ។

ឧចំ មហាវត្ថោ អមតមហាតិត្ថាតំ បិរេបត្វា ឆេមតំ តិដ្ឋាវេបសិ។ ហិមចតេត្ត កិត្តុទមេហារកាខមោ អាកាវេម ឌិតា ឆេចតា ច “អហោ ញុទ្ធលីលាយ កថិតា”តិ សាធុកាទំ អទំសុ ។ អាគន្តា ពិន្ទ្រាសាខា តារោតា ឆេចព្រាហ្មណា បុណ្ណមុខោ ច ខុស្សកោកិលោ អត្តតោ អត្តតោ បរិមំ អាតាយ យថាធាតមេច កមិំសុ។ មហាវត្តាបិ វកន្ទាតមេច កតោ។ ញាតមេ បត អត្តទត្តទា កត្វា មហាវត្តស្ស វត្តិកោ ឧចាតំ កហេត្វា តស្មិំ ឧចាតេ ឋត្វា វក្កបរាយណា អហេសុំ។

វត្វា ញាមំ ឆមុខេមតំ អាហរិត្វា ខាតកំ វមោធាតេត្វា ឧវាតកាថា អការិ –

៦៤០។

“កុលាលេហិ តទា អាសិំ, វុតាយី ខុស្សកោកិលោ;

អាគន្តា ពិន្ទ្រាសាខាមិ, សារិបុត្តោ ច តារោតា;

បរិសា ពុទ្ធបរិសា, ឯវំ ធារេថ ជាតក”ន្តិ.

តេ បន ភិក្ខូ គមនកាលេ សត្ថានុភាវេន គន្ត្វា អាគមនកាលេ អត្តនោ អត្តនោវ អានុភាវេន អាគតា. តេសំ សត្ថា មហាវនេយេវ កម្មដ្ឋានំ កថេសិ. សព្វេបិ តេ តំ ទិវសមេវ អរហត្តំ បាបុណិំសុ. មហាទេវតាសមាគមោ អហោសិ. អថស្ស ភគវា មហាសមយសុត្តំ (ទី. និ. ២.៣៣១ អាទយោ) កថេសិ.

កុណាលជាតកវណ្ណនា ចតុត្ថា.

[៥៣៧] ៥. មហាសុតសោមជាតកវណ្ណនា

កស្មា តុវំ រសក ឯទិសានីតិ ឥទំ សត្ថា ជេតវនេ វិហរន្តោ អង្គុលិមាលត្ថេរទមនំ អារព្ភ កថេសិ. តស្ស ឧប្បត្តិ ច បព្ពជ្ជា ច ឧបសម្បទា ច អង្គុលិមាលសុត្តវណ្ណនាយំ (ម. និ. អដ្ឋ. ២.៣៤ អាទយោ) វុត្តនយេន វិត្ថារតោ វេទិតព្ពា. សោ បន សច្ចកិរិយាយ មូឡ្ហគព្ភាយ ឥត្ថិយា សោត្ថិភាវំ កត្វា តតោ បដ្ឋាយ សុលភបិណ្ឌោ ហុត្វា វិវេកមនុព្រូហន្តោ អបរភាគេ អរហត្តំ បត្វា អភិញ្ញាតេសុ អសីតិយា មហាថេរានំ អព្ភន្តរោ អហោសិ. តស្មិំ កាលេ ធម្មសភាយំ កថំ សមុដ្ឋាបេសុំ – “អាវុសោ, អហោ វត ភគវតា តាវ លុទ្ទំ លោហិតបាណិំ មហាចោរំ អង្គុលិមាលំ អទណ្ឌេន អសត្ថេន ទមេត្វា និព្ពិសេវនំ ករោន្តេន ទុក្ករំ កតំ, អហោ ពុទ្ធា នាម ទុក្ករការិនោ”តិ. សត្ថា គន្ធកុដិយំ និសិន្នោវ ទិព្ពសោតេន តំ កថំ សុត្វា “អជ្ជ មម គមនំ ពហុបការំ ភវិស្សតិ, មហាធម្មទេសនា បវត្តិស្សតី”តិ ញត្វា អនោបមាយ ពុទ្ធលីលាយ ធម្មសភំ គន្ត្វា វរបញ្ញត្តាសនេ និសីទិត្វា “កាយ នុត្ថ, ភិក្ខវេ, ឯតរហិ កថាយ សន្និសិន្នា”តិ បុច្ឆិត្វា “ឥមាយ នាមា”តិ វុត្តេ “អនច្ឆរិយំ, ភិក្ខវេ, ឥទានិ បរមាភិសម្ពោធិំ បត្តេន មយា ឯតស្ស ទមនំ, ស្វាហំ បុព្ពចរិយំ ចរន្តោ បទេសញាណេ ឋិតោបិ ឯតំ ទមេសិ”ន្តិ វត្វា តេហិ យាចិតោ អតីតំ អាហរិ.

អតីតេ កុរុរដ្ឋេ ឥន្ទបត្តនគរេ កោរព្យោ នាម រាជា ធម្មេន រជ្ជំ ការេសិ. តទា ពោធិសត្តោ តស្ស អគ្គមហេសិយា កុច្ឆិម្ហិ និព្ពត្តិ. ទសមាសេ អតិក្កន្តេ សុវណ្ណវណ្ណំ បុត្តំ វិជាយិ, សុតវិត្តតាយ បន តំ “សុតសោមោ”តិ សញ្ជានិំសុ. តមេនំ រាជា វយប្បត្តំ និក្ខសហស្សំ ទត្វា ទិសាបាមោក្ខស្ស អាចរិយស្ស សន្តិកេ សិប្បុគ្គហណត្ថាយ តក្កសិលំ បេសេសិ. សោ អាចរិយភាគំ អាទាយ និក្ខមិត្វា មគ្គំ បដិបជ្ជិ. តទា ពារាណសិយំ កាសិរញ្ញោ បុត្តោ ព្រហ្មទត្តកុមារោបិ តថេវ វត្វា បិតរា បេសិតោ និក្ខមិត្វា តមេវ មគ្គំ បដិបជ្ជិ. អថ សុតសោមោ មគ្គំ គន្ត្វា នគរទ្វារេ សាលាយ ផលកេ វិស្សមន្តោ និសីទិ. ព្រហ្មទត្តកុមារោបិ គន្ត្វា តេន សទ្ធិំ ឯកផលកេ និសីទិ. អថ នំ សុតសោមោ បដិសន្ថារំ ករោន្តោ “សម្ម, មគ្គកិលន្តោសិ, កុតោ អាគច្ឆសី”តិ បុច្ឆិត្វា “ពារាណសិតោ”តិ វុត្តេ “កស្ស បុត្តោសី”តិ វត្វា “កាសិរញ្ញោ បុត្តោម្ហី”តិ វុត្តេ “កោ នាមោសី”តិ វត្វា “អហំ ព្រហ្មទត្តកុមារោ នាមា”តិ វុត្តេ “កេន ការណេន ឥធាគតោសី”តិ បុដ្ឋោ “សិប្បុគ្គហណត្ថាយា”តិ វត្វា “ត្វម្បិ មគ្គកិលន្តោសិ, កុតោ អាគច្ឆសី”តិ តេនេវ នយេន ឥតរំ បុច្ឆិ. សោបិ

តស្ស សញ្ញំ អាចិក្ខិ។ តេ ឧភោបិ “មយំ ខត្តិយា, ឯកាចរិយស្សេវ សន្តិកេ សិប្បុគ្គហណត្ថាយ គច្ឆាមា”តិ អញ្ញមញ្ញំ មិត្តភាវំ កត្វា នគរំ បវិសិត្វា អាចរិយកុលំ គន្ត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា អត្តនោ ជាតិអាទីនិ កថេត្វា សិប្បុគ្គហណត្ថាយ អាគតភាវំ កថេសុំ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ។ តេ អាចរិយភាគំ ទត្វា សិប្បំ បដ្ឋបេសុំ។

ន កេវលញ្ច តេ ឯវ, អញ្ញេបិ តទា ជម្ពុទីបេ ឯកសតមត្តា រាជបុត្តា តស្ស សន្តិកេ សិប្បំ ឧគ្គណ្ហន្តិ។ សុតសោមោ តេសំ ជេដ្ឋន្តេវាសិកោ ហុត្វា សិប្បំ ឧបទិសន្តោ នចិរស្សេវ និប្ផត្តិំ បាបុណិ។ សោ អញ្ញស្ស សន្តិកំ អគន្ត្វា “សហាយោ មេ”តិ ព្រហ្មទត្តស្ស កុមារស្សេវ សន្តិកំ គន្ត្វា តស្ស បិដ្ឋិអាចរិយោ ហុត្វា សិប្បំ សិក្ខាបេសិ។ ឥតរេសម្បិ អនុក្កមេន សិប្បំ និដ្ឋិតំ។ តេ អនុយោគំ ទត្វា អាចរិយំ វន្ទិត្វា សុតសោមំ បរិវារេត្វា និក្ខមិំសុ។ អថ តេ សុតសោមោ មគ្គន្តរេ ឋត្វា ឧយ្យោជេន្តោ “តុម្ហេ អត្តនោ អត្តនោ បិតូនំ សិប្បំ ទស្សេត្វា រជ្ជេសុ បតិដ្ឋហិស្សថ, បតិដ្ឋិតា ច បន មមោវាទំ ករេយ្យាថា”តិ អាហ។ “កិំ , អាចរិយា”តិ? “បក្ខទិវសេសុ ឧបោសថិកា ហុត្វា មា ឃាតំ ករេយ្យាថា”តិ។ តេ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិំសុ។ ពោធិសត្តោបិ អង្គវិជ្ជាបាឋកត្តា “អនាគតេ ពារាណសិយំ ព្រហ្មទត្តកុមារំ និស្សាយ មហាភយំ ឧប្បជ្ជិស្សតី”តិ ញត្វា តេ ឯវំ ឱវទិត្វា ឧយ្យោជេសិ។ តេ សព្វេបិ អត្តនោ អត្តនោ ជនបទំ គន្ត្វា បិតូនំ សិប្បំ ទស្សេត្វា រជ្ជេសុ បតិដ្ឋាយ បតិដ្ឋិតភាវញ្ចេវ ឱវាទេ វត្តនភាវញ្ច ជានាបេតុំ បណ្ណាការេន សទ្ធិំ បណ្ណានិ បហិណិំសុ។ មហាសត្តោ តំ បវត្តិំ សុត្វា “អប្បមត្តា ហោថា”តិ បណ្ណានិ បដិបេសេសិ។

តេសុ ពារាណសិរាជា វិនា មំសេន ភត្តំ ន ភុញ្ជតិ។ ឧបោសថទិវសត្ថាយបិស្ស មំសំ គហេត្វា ឋបេន្តិ។ អថេកទិវសំ ឯវំ ឋបិតមំសំ ភត្តការកស្ស បមាទេន រាជគេហេ កោលេយ្យកសុនខា ខាទិំសុ។ ភត្តការកោ តំ មំសំ អទិស្វា កហាបណមុដ្ឋិំ អាទាយ ចរន្តោបិ មំសំ ឧប្បាទេតុំ អសក្កោន្តោ “សចេ អមំសកំ ភត្តំ ឧបនាមេស្សាមិ, ជីវិតំ មេ នត្ថិ, កិំ នុ ខោ ករិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “អត្ថេសោ ឧបាយោ”តិ វិកាលេ អាមកសុសានំ គន្ត្វា មុហុត្តមតស្ស បុរិសស្ស ឩរុមំសំ អាហរិត្វា សុបក្កំ បចិត្វា ភត្តំ ឧបនាមេសិ។ រញ្ញោ មំសខណ្ឌំ ជិវ្ហគ្គេ ឋបិតមត្តមេវ សត្ត រសហរណិសហស្សានិ ផរិ, សកលសរីរំ ខោភេត្វា អដ្ឋាសិ។ កិំការណា? បុព្វេ ចិណ្ណវសេន។ សោ កិរ អតីតានន្តរេ អត្តភាវេ យក្ខោ ហុត្វា ពហុំ មនុស្សមំសំ ខាទិតបុព្វោ, តេនស្ស តំ បិយំ អហោសិ ។ សោ “សចាហំ តុណ្ហីយេវ ភុញ្ជិស្សាមិ, ន មេ អយំ ឥទំ មំសំ ខាទេស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា សហ ខេឡេន កពឡំ បាតេសិ។ “និទ្ទោសំ, ទេវ, ខាទាហី”តិ វុត្តេ មនុស្សេ បដិក្កមាបេត្វា “អហមេតស្ស និទ្ទោសភាវំ ជានាមិ, កិំ នាមេតំ មំស”ន្តិ បុច្ឆិ។ “បុរិមទិវសេសុ បរិភោគមំសមេវ, ទេវា”តិ។ “ននុ អញ្ញស្មិំ កាលេ អយំ រសោ នត្ថី”តិ? “អជ្ជ សុបក្កំ, ទេវា”តិ។ “ននុ បុព្វេបិ ឯវមេវ បចសី”តិ។ អថ នំ តុណ្ហីភូតំ ញត្វា “សច្ចំ កថេហិ, នោ ចេ កថេសិ, ជីវិតំ តេ នត្ថី”តិ អាហ។ សោ អភយំ យាចិត្វា យថាភូតំ កថេសិ។ រាជា “មា សទ្ទមកាសិ, បកតិយា បចនកមំសំ ត្វំ ខាទិត្វា មយ្ហំ មនុស្សមំសមេវ បចាហី”តិ អាហ។ “ននុ ទុក្ករំ, ទេវា”តិ? “មា ភាយិ, ន ទុក្ករ”ន្តិ។ “កុតោ និច្ចំ លភិស្សាមិ, ទេវា”តិ? “ននុ ពន្ធនាគារេ ពហូ មនុស្សា”តិ។ សោ តតោ បដ្ឋាយ តថា អកាសិ។

អបរភាគេ ពន្ធនាគារេ មនុស្សេសុ ខីណេសុ “ឥទានិ កិំ ករិស្សាមិ, ទេវា”តិ អាហ។ “អន្តរាមគ្គេ សហស្សភណ្ឌិកំ ខិបិត្វា យោ តំ គណ្ហាតិ, តំ ‘ចោរោ’តិ គហេត្វា មារេហី”តិ អាហ។ សោ តថា អកាសិ។ អបរភាគេ រាជភយេន សហស្សភណ្ឌិកំ ឱលោកេន្តម្បិ អទិស្វា “ឥទានិ កិំ

ກຣິສ຺ສາມີ”ຕິ ອາຫ. “ຍຕາ ເຄຣິເຈລີຍ ຄກາທ໌ ອາກຸລໍ ເຫາຕິ, ຕຕາ ຕ຺ວໍ ປຄ ອຸກສ຺ມິ ຌເຣສທ຺ທິປ຺ປຫາ ບີຄີສໍ ຈາ ຈຕຸເກ຺ກ ຈາ ຮຕ຺ວາ ຍຄຸສ຺ສ຺ສ ຍາເຣຕ຺ວາ ຍໍສໍ ກຫ຺ຫາຫີ”ຕິ. ເສາ ຕເຕາ ປຊ຺ຊາຍ ຕຕາ ກຕ຺ວາ ຄ຺ຣລຍໍສໍ ອາຄາຍ ກຈ຺ຈຕິ. ເຕສຸ ເຕສຸ ຊາເຄສຸ ກຫ຺ອຸຈຣາຄີ ຂີສ຺ສຄ຺ຕິ. ຍຍ ຍາຕາ ຄ ປຊ຺ຊາຍຕິ, ຍຍ ປິຕາ ຄ ປຊ຺ຊາຍຕິ, ຍຍ ຄາຕາ ຄຄິຄີ ຈ ຄ ປຊ຺ຊາຍຕິ, ຍຄຸສ຺ສາຄໍ ປຣິເຂຈຄສເທ຺ທາ ສ຺ຍຍຕິ. ຄາກຣາ ຄີຕຕສິຕາ “ລຸເຍ ຍຄຸສ຺ສ ສີເຫາ ຄຸ ເຕາ ຕາຂຕິ, ທີເປ຺ປ ຄຸ ເຕາ ຕາຂຕິ, ຍເກ຺ຂາ ຄຸ ເຕາ ຕາຂຕີ”ຕິ ຊຸເລາເກຕ຺ວາ ປຫາຣຍຸຈໍ ຊິສ຺ວາ “ອຸເກາ ຍຄຸສ຺ສຕາຂເກາ ເຈາເຣາ ລຸເຍ ຕາຂຕີ”ຕິ ຍຊ຺ຊຕ຺ຕິ. ຍຫາຊຄາ ຣາຊກ຺ເຂາ ສຄ຺ປຕິຕ຺ວາ ຂຸປເກ຺ກາສິສຸ. ຣາຊາ “ກິໍ, ຕາຕາ”ຕິ ປຸຈ຺ຈິ. “ເຂຈ ລຸຍສ຺ມິໍ ຄກເຣ ຍຄຸສ຺ສຕາຂເກາ ເຈາເຣາ ອຕ຺ຖິ, ຕໍ ກຫ຺ຫາເປຖາ”ຕິ ອາຫໍສຸ. “ອຫໍ ກຂໍ ຕໍ ຊາຄິສ຺ສາຍິ, ກິໍ ອຫໍ ຄກເຣ ຣກ຺ຂເຕ຺ຕາປິ ຈຣາຍີ”ຕິ.

ຍຫາຊຄາ “ຣາຊາ ຄກເຣຄ ອຄຕ຺ຖິເກາ, ການ຺ອຫຕ຺ຖິເສຄາປຕິສ຺ສ ອາຂິກ຺ຂິສ຺ສາຍາ”ຕິ ກຕ຺ວາ ຕສ຺ສ ຕໍ ກເຂຕ຺ວາ “ເຈາຣໍ ປຣິເຍສິຕຸໍ ຈຊ຺ຊີ”ຕິ ຈຊິສຸ. ເສາ “ສາທຸ ສຕ຺ຕາຫໍ ອາກເຍຈ, ປຣິເຍສິຕ຺ວາ ເຈາຣໍ ຊສ຺ສາຍີ”ຕິ ຍຫາຊເຄ ຂຸເຍ຺ຍາເຂຕ຺ວາ ປຸຣິເສ ອາຫາເປສິ, “ຕາຕາ, ຄກເຣ ກິຣ ຍຄຸສ຺ສຕາຂເກາ ເຈາເຣາ ອຕ຺ຖິ, ຕຸເຍ຺ຫ ເຕສຸ ເຕສຸ ຊາເຄສຸ ຄິລີຍິຕ຺ວາ ຕໍ ກຫ຺ຫາຖາ”ຕິ. ເຕ “ສາທູ”ຕິ ສຍ຺ຍຊິຄ຺ຖຕ຺ວາ ຕເຕາ ປຊ຺ຊາຍ ຄກເຣ ປຣິກ຺ກຫ຺ຄຄ຺ຕິ. ຄຕ຺ຕກາເຣາເກາປິ ອຸກສ຺ມິໍ ຌເຣສທ຺ທິປ຺ປສຍ຺ຍຊິຄ຺ເຂຄ຺ເຕ ຫຸຕ຺ວາ ອຸກໍ ລຸຕ຺ຖິ ຍາເຣຕ຺ວາ ຌຄຌຄຍໍສໍ ອາຄາຍ ປຈ຺ຈິຍໍ ປຸເຣຕໍ ອາຣກິ. ອຂ ຄໍ ເຕ ປຸຣິສາ ກເຫຕ຺ວາ ເປເຂຕ຺ວາ ປຈ຺ຈາຄາໍຫໍ ຄຄ຺ຖຕ຺ວາ “ກຫິເຕາ ຍຄຸສ຺ສຕາຂເກາ ເຈາເຣາ”ຕິ ຍຫາສຕ຺ຕ຺ສ ກຣີສຸ. ຍຫາຊເຕາ ຕໍ ປຣິຈາເຣສິ. ອຂ ຄໍ ສຸຕ຺ວ ຄຄ຺ຖຕ຺ວາ ຍໍສປຈ຺ຈິ ກີຈາຍ ຄຄ຺ຖຕ຺ວາ ອາຄາຍ ເສຄາປຕິສ຺ສ ຊສ຺ສຸສໍ. ເສຄາປຕິ ຕໍ ຊິສ຺ວາ “ກິໍ ຄຸ ເຕາ ອຸສ ລຸຍໍ ຍໍສໍ ຕາຂຕິ, ຂຸທາຫຸ ອເຊ຺ຊາຄ ຍໍເສຄ ຍິເສ຺ສຕ຺ວາ ຂິກ຺ກຫາຕິ, ຂຸທາຫຸ ອຊ຺ຊາສ຺ສ ຈເຄເຄ ຍາເຣຕີ”ຕິ ຂິເຄຕ຺ວາ ຕຍຕ຺ຖໍ ປຸຈ຺ເຄຕ຺ວາ ປຂຍໍ ກາຂຍາຫ –

໑໒໗໑.

“ກສ຺ສາ ຕຸຂໍ ຣສກ ອຸຂີສາຄິ, ກເຣາສິ ກຍ຺ຍາຄິ ສຸຊາຣຸຫາຄິ;

ຫຄາສິ ລຸຕ຺ຖຶ ປຸຣິເສ ຈ ຍຸຍ຺ເຫາ, ຍໍສສ຺ສ ເຫຕຸ ອຂຸ ຊຄສ຺ສ ກາຣຫາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຣສກາຕິ ຄຕ຺ຕກາຣໍ ອາລປຕິ.

ລຸເຕາ ປຣໍ ຂຸຕ຺ຕາຄສຍ຺ຍຸຄ຺ຕາຄິ ຈຄຄປຂີຈຄາຄິ ປຍ຺ລຸຈເສເຄຈ ເຈຂີຕຊ຺ຊາຄິ –

໑໒໗໒.

“ຄ ອຕ຺ຕເຫຕູ ຄ ຊຄສ຺ສ ກາຣຫາ, ຄ ປຸຕ຺ຕຊາຣສ຺ສ ສຫາຍຄາຕິຄໍ;

កត្វា ច មេ កកចា ក្សុមិបិលេលិ, សោ ធាវតិ មំសំ កគន្តម្ពិសំ។

១៧១។

“សចេ ត្វំ កត្តុរេត្ថ បយុត្តោ, ករោសិ កម្មានិ សុទារុណានិ;

បិតោច អត្តបុទំ បិបុណ្ណិត្វា, លភេយ្យាសិ មេ រាជតោ សម្មុលេ តំ។

១៧២។

“តទា ករិស្សាមិ អហំ ភទន្ត, យទា ត្វំ ភាសសិ កាយអហត្ថិ;

បិតោច អត្តបុទំ បិបុណ្ណិត្វា, ចល្លាមិ តេ រាជតោ សម្មុលេ ត”ន្តិ។

តត្ថ កកចាតិ ការេទាគិចចកំ។ សចេ ត្វន្តិ “សង្ឃំ ត្វ ខោ កហតិ, ធ្វារហ មរេហកសេយត មុសា កហតី”តិ ចិយសត្តោ ឧចមាហ។ តត្ថ សុទារុណានីតិ យត្តស្សឃាតកម្មានិ។ សម្មុលេ តន្តិ សម្មុលេ ឋត្វា ឧចំ ចតេយ្យាសីតិ។ សោ សម្បដិច្ឆន្តោ គាថមាហ។

អថ តំ សេនាបតិ កាយហជត្ថុតមេច សយាបេត្វា ចិកាតាយ រត្តិយា អមច្ចេហិ ច ភាគេរេហិ ច សទ្ធិំ មន្តេត្វា សន្ធេសុ ឧកច្ឆន្តេសុ ជាតេសុ សព្ពទ្វារេសុ អារក្ខំ ឋបេត្វា ភគំ ហត្ថគតំ កត្វា រសកស្ស គិចាយំ យំសបដ្ឋិំ ចាត្តិត្វា អាគាយ រាជនិវេសនំ បវិសិ។ សកលភគំ ចិរចិ។ រាជា ហិយ្យោ កុត្តបិតរាសោ សាយមាសម្បិ អលភិត្វា “រសកោ ឥទានិ អាគច្ឆិស្សតិ, ឥទានិ អាគច្ឆិស្សតី”តិ និសិន្នោច តំ រត្តិំ ចីតិនាមេត្វា “អជ្ជបិ រសកោ នាគច្ឆតិ, នាគរាភញ្ច មហាសទ្ទោ សុយតិ, កិំ នុ ខោ ឧត”ន្តិ ចាតបិនេភ ឆ្នូលវិកោន្តោ តំ តថា អានីយមានំ ទិស្វា “បកតិ ឥទំ ការណំ ជាត”ន្តិ ចិន្តេត្វា សតិំ ឧបដ្ឋបេត្វា បល្លង្កេយេច និសីទិ។ កាយអហត្ថិបិ នំ ឧបសង្កមិត្វា អត្តយុញ្ជិ, សោបិស្ស កថេសិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

១៧៣។

“តតោ រញ្ញោ ចិចសានេត, ឃ្វរិយុក្កមនំ បតិ;

កាយញ្ច រសកមាទាយ, រាជានំ ឧបសង្កមិ;

ឧបសង្កម្ម រាជានំ, ឥទំ វចនមព្រវិ។

១៥៤។

“សន្តិ កិរ មហារាជ, រសកោ ពេសិតោ តយា។

ហនតិ ឥត្ថិបុរិសេ, តុយ្ហំ មំសានិ ខាទសិ។

១៥៥។

“ឯវមេវ តថា កាឡ, រសកោ ពេសិតោ មយា;

មម អត្ថំ ករោន្តស្ស, កិមេតំ បរិភាសសី”តិ។

តត្ថ កាឡាតិ កាឡហត្ថិំ។ ឯវមេវាតិ តេន សេនាបតិនា ចោទេន្តេន អនុយុត្តោ រាជា មុសា វត្តុំ អសក្កោន្តោ ឯវមាហ។ តត្ថ តថាតិ ឥទំ បុរិមស្ស វេវចនំ។ មម អត្ថន្តិ មម វុឌ្ឍិំ ករោន្តស្សាតិ ករោន្តំ។ កិមេតន្តិ កស្មា ឯតំ បរិភាសសីតិ អហោ ទុក្ករំ ករោមិ, កាឡហត្ថិ ត្វំ នាម អញ្ញេ ចោរេ អគ្គហេត្វា មម បេសនការកំ គណ្ហាសីតិ តស្ស ភយំ ជនេន្តោ កថេសិ។

តំ សុត្វា សេនាបតិ “អយំ សកេនេវ មុខេន បដិជានាតិ, អហោ សាហសិកោ, ឯត្តកំ កាលំ ឥមេ មនុស្សា ឯតេន ខាទិតា, វារេស្សាមិ ន”ន្តិ ចិន្តេត្វា អាហ – “មហារាជ, មា ឯវំ ករិ, មា មនុស្សមំសំ ខាទសី”តិ។ “កាឡហត្ថិ កិំ កថេសិ, នាហំ វិរមិតុំ សក្កោមី”តិ។ “មហារាជ, សចេ ន វិរមិស្សសិ, អត្តានញ្ច រដ្ឋញ្ច នាសេស្សសី”តិ។ “ឯវំ នស្សន្តេបិ អហំ នេវ តតោ វិរមិតុំ សក្កោមី”តិ។ តតោ សេនាបតិ តស្ស សញ្ញាបនត្ថាយ វត្ថុំ អាហរិត្វា ទស្សេតិ – អតីតស្មិញ្ហិ កាលេ មហាសមុទ្ទេ ៧ មហាមច្ឆា អហេសុំ។ តេសុ អានន្ទោ តិមិនន្ទោ អជ្ឈារោហោតិ ឥមេ តយោ មច្ឆា បញ្ចយោជនសតិកា, តិមិង្គលោ តិមិរបិង្គលោ មហាតិមិរបិង្គលោតិ ឥមេ តយោ មច្ឆា សហស្សយោជនិកា ហោន្តិ។ តេ សព្ពេបិ បាសាណសេវាលភក្ខា អហេសុំ។ តេសុ អានន្ទោ មហាសមុទ្ទស្ស ឯកបស្សេ វសតិ។ តំ ពហូ មច្ឆា ទស្សនាយ ឧបសង្កមន្តិ, ឯកទិវសំ “សព្ពេសំ ទ្វិបទចតុប្បទានំ សត្តានំ រាជា បញ្ញាយតិ, អម្ហាកំ រាជា នត្ថិ, មយម្បេតំ រាជានំ ករិស្សាមា”តិ ចិន្តេត្វា សព្ពេ ឯកច្ឆន្ទា ហុត្វា អានន្ទំ រាជានំ ករិំសុ។ តេ មច្ឆា តតោ បដ្ឋាយ តស្ស សាយំ បាតោ ច ឧបដ្ឋានំ គច្ឆន្តិ។

ᩋᩮᨬᨠᨯᩥᨧᩴ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᨠ᩠ᨡᩥ ᨷᨭ᩠ᨭᩮᨶ ᨷᩥᩈᩣᨧᩮᩈᨧᩣᩃᩥ ᨶᩣᨣᩮᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩣᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ “ᩁᩈᨧᩣᩁᩮᩃᩥ”ᨲᩥ ᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᩅᨠᩴ ᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩣᨣᩦ ᨲᩔ ᨲᩴ ᨿᩥᩈᩴ ᨶᩣᨣᨲ᩠ᨲᩔ ᩈᨠᩃᩈᩁᩦᩁᩴ ᩈᩮᨴ᩠ᨴᩣᨠᩉᩥ ᩈᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨲᨩ᩠ᨩᩴ ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᨿᨶ᩠ᨲᩩᩁ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩦᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨩᩪᩁᩮᩃᩣᨠᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨿᨶ᩠ᨲᨿᩴᩈᩅᨯ᩠ᨰ ᨯᩦᩈ᩠ᩅᩣ “ᩅᨲ᩠ᨲᨠᩴ ᨠᩣᩃᩴ ᩋᨯ᩠ᨰᩣᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᨶᩣᨣᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᩈᩣᩉᩴ ᨷᩥᩁᩮᨲᩣᨷᩥ ᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᩋᩣᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᨿᨶᨠᩣᩁᩮᩃ ᩅᨠᩴ ᩁᨧ᩠ᨧ ᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨶᩣᨣᩦᩔᩣᨿᩥ, ᨷᩥᨠᨭᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩦᨿᨿᩣᨶᨶ ᩅᩮᨠᩣᨷᩥ ᨿᩴ ᨶ ᩏᨷᩈᨦ᩠ᨠᨾᩥᩔᨲᩥ, ᩈᨲ᩠ᨳᩣ ᨷᩃᩥᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ, ᨷᨭᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ᩠ᨶᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨶ᩠ᨳᩣ ᨩᩪᩈᨠ᩠ᨠᩥᩁᩮᨲᩣᩈᨠ᩠ᨠᩥᨲᩴ ᨷᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩦᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᨲᨳᩣ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᩦ ᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩣᩁᩴ ᨠᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᨿᩥᩔ “ᨠᩩᨲᩮᩣ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨬᩣᨲᩦᨶᩴ ᨠᨳᩴ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩋᨳᨡᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨿᨭ᩠ᨮᩣ “ᨿᩴ ᨶᩩ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩣ ᨶ ᩁᩩᨧ᩠ᨧᨲᩥ, ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᩔᩣᨿᩥ ᨶ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨭ᩠ᨮᩔ ᩏᨷᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ ᨠᩮᨲᩩ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩔ ᨠᨾ᩠ᨾᨷᩮᨲ᩠ᨲ ᨷᨭᩥᨶ᩠ᨶᩮᨶ᩠ᨶᩣ ᩋᨯ᩠ᨰᩣᩈᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩮ ᨩᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨷᨶ᩠ᨲᩮᨲᩣ ᨠᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨭ᩠ᨮᩥ ᨶᩣᨣᩦ ᩈᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᨿᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᨲᩔ ᨠᩥᩁᩥᨿᩴ ᨯᩥᩈ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩃᨲᩁᩮᩁᩈᩴ ᩋᩣᩁᩮᩁᩣᨧᩮᩈᩥ ᨲᩮ ᩈᨲ᩠ᨳᩣᨷᩥ ᨣᩦᨲᨲᩈᩥᨲᩣ ᨷᩃᩥᨿᩥᩔᩣ

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨲᩮᨲᩣ ᨷᨭ᩠ᨮᩣᨿ ᨿᨶ᩠ᨲᨿᩴᩈᨠᩥᩁᩮᨶ᩠ᨶ ᩋᨬ᩠ᨬᩣ ᩁᨠᩣᨧᨴᩥ ᨶ ᨠᩥᩃᩣ ᩈᩮᩣ ᩅᩦᨲᩥᨶ᩠ᨶᩣᨿ ᨷᩦᨩᩮᨲᩮᨲᩣ ᨠᩥᩃᩮᨶ᩠ᨲᩣ “ᨠᩉᩴ ᨶᩩ ᨡᩮᩣ ᨲᩣᨿ ᨠᨲᩣ”ᨲᩥ ᨲᩮᨲ ᨿᨶ᩠ᨲᩮ ᨷᩁᩥᨿᩮᩈᨶ᩠ᨲᩣ ᩅᨠᩴ ᨷᨭ᩠ᨲᩴ ᨯᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᨿᨿ ᨠᩁᨿᨶ ᨲ᩠ᩅᨿᩴ ᨷᨭ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩈᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ, ᨷᨭ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨷᨵᩣᩁᩮᩔᩣᨿᩦ”ᨲᩥ ᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩮᨶ ᨧ ᩈᩦᩈᩮᨶ ᨧ ᩏᨷᩁᩥ ᨷᩁᩔ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩥᩃᩣ ᨲᩮᨲᩣ “ᩈᩁᩮᨧ ᨲ᩠ᩅᨧ ᨧᩈᨲ᩠ᨲᩥ, ᨷᩃᩥᨿᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᨷᨭ᩠ᨲᩴ ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᨲ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᨯᩥᩈ᩠ᩅᩣ “ᩋᨿᩴ ᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨿᩴ ᨧᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨷᨭ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᨧᩈᨲᩦ”ᨲᩥ ᨠᩩᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨱᩣᩈᩁᩮᩣᨩᨶᨿᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨠᨶᨦ᩠ᨣᩩᨭ᩠ᨮᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᩣᨿᨶ᩠ᨲᩈᨬ᩠ᨬᩣᨿ ᨣᩮᩣᩉᩴ ᨠᩮᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩩᨴ᩠ᨵᩩᩁᩣᨿᨶ᩠ᨲᩣ ᨶᩣᨣᩦ, ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩮᨧᨣᩣ ᩏᨷ᩠ᨷᨩ᩠ᨩᩥ ᩃᩮᩣᩉᩥᨲᨠᩁᩮᨶ᩠ᨶ ᨿᨭ᩠ᨮᩣ ᩈᨲ᩠ᨲᩥᨷᨲᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩃᩩᨬ᩠ᨩᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩣᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᩣᨧ ᩈᩦᩈᩣ ᩋᩣᨠᨿᩴᩈᩩ ᨿᩉᩣᩈᩁᩦᩁᨲᩣᨿ ᨷᩁᩥᨧᩮᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩈᩁᨠ᩠ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨲ᩠ᩅᨧ ᨩᩦᩅᩥᨲᨠ᩠ᨡᨿᩴ ᨷᩣᨷᩩᨱᩥ, ᨷᨭ᩠ᨲᨲᩁᩣᩈᩥ ᨧᩥᨿ ᩋᨯ᩠ᨰᩥᩁᩣᩈᩥ ᩋᩈᩮᩉᩣᩈᩥ ᩋᩣᨠᩣᩈᨧᩣᩁᩥᨶᩮᩣ ᨲᩣᨷᩈᨷᩁᩥᨻ᩠ᨻᩣᨩᨠᩣ ᨿᨲᩩᩔᩣᨶᩴ ᨠᨧᨿᩥᩔ ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨷ ᨿᨲᩩᩔᩣ ᨩᩣᨲᩥᩔ ᨲᩴ ᨧᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩉᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩮᨿ᩠ᨿᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᨠᩣᨿᩋᩉᨲ᩠ᨳᩴ ᩋᩣᩉ –

᪑᪕᪑

“ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᨿᨭ᩠ᨮᩣᨶᩴ, ᨶᩣᨣᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩁᩈᨠᩥᨯ᩠ᨯᩥᨿᩣ;

ᨷᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨷᩣᨿ ᨷᩁᩥᩈᩣᨿ, ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩣᨣᩦᨿᩣ ᨿᩮᨲᩣ

᪑᪕᪒

“ᩅᨧᩴ ᨷᨿᩮᨲ᩠ᨲᩣ ᩁᩈᨠᩣᩁᩁᩮᨧ ᩁᩮᨲ᩠ᨲᩣ, ᨧᩦᩁᩮᩃᩥ ᨿᨩᩦ ᩋᩣᨿᨲᩥ ᨶᩣᨧᨬ᩠ᨬᩩᨲᩥ;

ᨧᩥᨶᨿᩩ ᨷᩩᩁᩮᨲ᩠ᨲ ᨧᨩᩥ ᨬᩣᨲᩮᨠ ᨧ, ᨷᩁᩥᨧᨲ᩠ᨲᩥᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩮᨲ᩠ᨲᩣᨧ ᨶᩣᨣᨲᩥ

᪑᪕᪐

“ឯវំ តេ សុត្វាន វិបេតុ ឆន្ទោ, មា ភក្ខយី រាជ មនុស្សមំសំ;

មា ត្វំ ឥមំ កេវលំ វារិជោវ, ទ្វិបទាធិប សុញ្ញមកាសិ រដ្ឋ”ន្តិ។

តត្ថ អានន្ទោតិ, មហារាជ, អតីតស្មិំ កាលេ មហាសមុទ្ទេ បញ្ចសតយោជនិកោ អានន្ទោ នាម មហាមច្ឆោ សព្ពេសំ មច្ឆានំ រាជា មហាសមុទ្ទស្ស ឯកបស្សេ ឋិតោ។ ខាទិត្វាតិ សកជាតិកានំ មច្ឆានំ រសគិទ្ធិយា មច្ឆេ ខាទិត្វា។ បរិក្ខីណាយាតិ មច្ឆបរិសាយ ខយប្បត្តាយ។ អត្តានន្តិ អញ្ញំ គោចរំ អគ្គហេត្វា បច្ឆតំ បរិវត្តេន្តោ បណ្ណាសយោជនមត្តំ អត្តនោ នង្គុដ្ឋខណ្ឌំ អញ្ញមច្ឆសញ្ញាយ ខាទិត្វា មតោ មរណប្បត្តោ ហុត្វា ឯកាតិ មហាសមុទ្ទេ បព្ពតមត្តោ អដ្ឋិរាសិ អហោសិ។ ឯវំ បមត្តោតិ យថា មហាមច្ឆោ អានន្ទោ, ឯវមេវ តថា ត្វំ តណ្ហារសគិទ្ធកោ ហុត្វា បមត្តោ បមាទភាវប្បត្តោ។

រសគារវេ រត្តោតិ មនុស្សមំសស្ស រសគារវេ រត្តោ អតិរត្តចិត្តោ ហោតិ។ ពាលោតិ យទិ ពាលោ ទុប្បញ្ញោ អាយតិំ អនាគតេ កាលេ ឧប្បជ្ជនកទុក្ខំ នាវពុជ្ឈសិ ន ជានាសិ។ វិធមាតិ វិធមេត្វា វិនាសេត្វា ។ បុត្តេតិ បុត្តធីតរោ ច។ ញាតកេ ចាតិ សេសញាតកេ ច សហាយេ ច, វិធម្ម បុត្តេ ច ចជិត្វា ញាតកេ ចាតិ អត្ថោ។ បរិវត្តិយាតិ អញ្ញំ អាហារំ អលភិត្វា ខីណាយ បីឡិតោ សកលនគរំ បរិវត្តិយ វិចរិត្វា មនុស្សមំសំ អលភិត្វា អត្តានំ ខាទន្តោ អានន្ទោ មច្ឆោ វិយ អត្តានញ្ញេវ ខាទតិ។

ឯវំ តេ សុត្វានាតិ, មហារាជ, តេ តុយ្ហំ មយា អានីតំ ឯវំ ឧទាហរណំ សុត្វា ឆន្ទោ មនុស្សមំសខាទនច្ឆន្ទោ វិបេតុ វិគច្ឆតុ វិរមតុ។ មា ភក្ខយីតិ រាជ មនុស្សមំសំ មា ភក្ខយិ មា ខាទិ។ មា ត្វំ ឥមំ កេវលន្តិ មហាសមុទ្ទំ សុញ្ញំ ករោន្តោ វារិជោ អានន្ទោ មច្ឆោ វិយ, ភោ ទ្វិបទាធិប, ទ្វិបទានំ មនុស្សានំ, ឥស្សរ មហារាជ, ត្វំ កេវលំ សព្ពតោ ឥមំ តវ កាសិរដ្ឋំ នគរំ សុញ្ញំ មា អកាសីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា រាជា, “ភោ កាឡហត្ថិ, ន ត្វមេវ រូបំ ជានាសិ, អហម្បិ ជានាមី”តិ មនុស្សមំសគិទ្ធតាយ បោរាណកវត្ថុំ អាហរិត្វា ទស្សេន្តោ អាហ –

៦៥៨។

“សុជាតោ នាម នាមេន, ឱរសោ តស្ស អត្រជោ;

ជម្ពុបេសិមលទ្ធាន, មតោ សោ តស្ស សង្ខយេ។

“ឲចរេច អហំ កាញអ, ក្វត្វា កក្លិ ទេស្វត្តមំ;

អលទ្ធា យាត្វនំ មំនំ, យទេញ្ញា ហិស្សាមិ ឌីចិត”ន្តិ៍

តត្ថ ស្វូឌារេតា តាយាតិ កាញអហត្ថិ ក្យុទ្ធិ្តិកោ តារេយត ស្វូឌារេតា តាយ, តស្ស អព្ភេឌា បុរេត្តា ឌ្លរេរសា ឌឹព្ភូរេបសិ អលទ្ធាត អលកិត្វាត៍ មរេតាតិ ឃឆា តស្សា ឌឹព្ភូរេបសិយា សប្លរេយ រេសា ក្យុទ្ធិ្តិកបុរេត្តា មរេតា, ឲចរេច អហំ ទេស្វត្តមំ អញ្ញោរេសាត ្ន្តមំ មត្វស្សាត មំនំ ក្វត្វា ក្វញ្ជិត្វា អលទ្ធា មត្វស្សមំនំ ឌីចិតំ ហិស្សាមីតិ យទេញ្ញា មញ្ញាមិ៍

អតីរេត កិទ ឌារាណសិយំ ស្វូឌារេតា តាយ ក្យុទ្ធិ្តិកោ រេលាណមិ្តិលរេបចតត្វាយ ហិមចត្តរេតា អាកតាតិ បញ្ចា ឌ្ឋសិរេតាតិ អត្តរេតា ្ឃ្យារេត ចសារេបត្វា ្បដ្ឋាសិ៍ ឈរេទ ចស្ស តិពាន្ទ្ធ បញ្ចា្រតមត្តា កិក្លា អរេហាសិ៍ រេត បត តាបសា ពកាទិ ឌតបរេឆបិ កិក្លាយ ចទន្តិ, ពកាទិ មហាឌីព្ភូរេបសិ អាហទិត្វា ណាឌន្តិ៍ រេតនំ ឌីព្ភូរេបសិ អាហទិត្វា ណាឌតការេល ស្វូឌារេតា ចិន្តេសិ – “អជ្ជ កដុន្តាតំ តរេយា ចត្តារេទា ឌិចសា អតាពន្តតាតំ, ពហំ ត្វ រេលា ពតា”តិ៍ រេសា អត្តរេតា បុត្តកំ អង្គុលិយំ កាហារេបត្វា រេតនំ កត្តកិច្ចការេល តត្ថ អកយាសិ៍ តស្មិំ សមរេយ មហល្លកាតំ ម្យុពចិក្លាលតការេល ្ឌកំ ឌត្វា សឌ្ឍាតចរេកា ឌឹព្ភូរេបសិ ណាឌតិ៍ ស្វូឌារេតា តាបរេស ចន្តិត្វា តិសិន្នោ – “កិំ, កន្ត្វោ, ណាឌឆា”តិ បុច្ឆិ៍ “មហាឌីព្ភូរេបសិ, អាចុរេសា”តិ៍ តំ ស្វុត្វា ក្យុមារេទា បិបាសំ ្បប្បារេឆសិ៍ អឆស្ស ពណរេឌ្ឋរេកា តាបរេសា រេឆាតំ ឌារេបសិ៍ រេសា តំ ណាឌិត្វា មឆុររេស ពាន្ឌិញ្ញា – “ឌឹព្ភូរេបសិ រេម រេឆឆា”តិ បុតប្បុតំ ឃាចិ៍ ក្យុទ្ធិ្តិកោ ឆមំ ស្វុលាទេត្តា, “បុត្តក, មា ចិទចិ, រេពហំ ពន្តា ណាឌិស្សសី”តិ តំ ចទេញ្ចត្វា “ឌ្ឋមំ តិស្សាយ កឆត្តា ្កុត្តរេណ្ឌយ្យ”ន្តិ តំ សមស្សារេសត្តា ឌ្ឋសិកាណំ អតាបុច្ឆិត្វា រេពហំ ពរេតា៍ ពតកាលរេតា បដ្ឋាយ ចស្ស បុរេត្តា “ឌឹព្ភូរេបសិ រេម រេឆឆា”តិ បទិរេឆចិ៍ ស្វូឌារេតា “ឌ្ឋសរេយាបិ អាចិក្ខិស្សាមី”តិ ្ឃ្យាតំ ពរេតា៍ រេត ឌ្ឋសរេយាបិ “ឌ្ឋឆ ចិទំ ចសិមញ្ញា”តិ ហិមចត្តរេមច ពតា៍ អាទារេម ឌ្ឋសរេយា អបស្សរេត្តា តស្ស ឌឹព្ភូអឺព្ភូបតសរេមាចាឌីតំ រេបសិរេយា មឆុរសក្លូទធុណ្ហាសំឃុត្តា អតាសិ៍ តា តស្ស ឌិច្ឆាក្ក ឆបិតមត្តា ហលិហលចិសសឌីសា រេហាន្តិ៍ រេសា សត្តាហំ តិទាហារេទា ហុត្វា ឌីចិតក្លយំ បាបុណិ៍ ទាឌា ឌ្ឋឆំ ការណំ អាហទិត្វា ឌរេស្សរេត្តា ឲចមាហ៍

តរេតា កាញអហត្ថិ “អយំ ទាឌា អតិចិយ រេសកិរេទ្ធា, អបទាតិបិស្ស ្ឌាហរេណាតិ អាហទិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា, “មហាទាឌ, ចិទមាហី”តិ អាហ៍ “អហំ ចិទមិតុំ ត សរេក្កាមី”តិ៍ រេឆច, សរេច ត ចិទមិស្សសិ, តុចំ ឌាតិមណ្ឌលរេតា រេឆច ទដ្ឋសិទិរេតា ច បរិហាយិស្សសិ៍ អតីតស្មិំ ពិញ្ញា មហាទាឌ, ឌ្ឋរេឆច ឌារាណសិយំ បញ្ចាសីលទក្លកំ រេសាត្ថិយក្យុលំ អរេហាសិ ៍ តស្ស ក្យុលស្ស ឲកបុត្តរេកា អរេហាសិ៍ រេសា មាតាបិត្វតំ បិរេយា មតាបេរេបិ អរេហាសិ បណ្ឌិរេតា ញូរេត្តា តិណ្ណិ រេចឌាតំ បារេក្វ៍ រេសា សមចរេយហិ តទុរេណហិ សន្ធិំ ពណចាត្តរេតត ចិចទិ៍ រេសសា ពណចាត្តា មច្ឆមំសាឌីតិ ណាឌត្តា ស្វុទំ បិចន្តិ៍ មាណរេចា មំសាឌីតិ ត ណាឌតិ, ស្វុទំ ត បិចតិ៍ រេត មត្តយិំស្វ – “អយំ ស្វុទាយ អបិចតរេតា អម្យុកំ ម្យុលំ ត រេឆតិ, ្បបាយរេយត តំ ស្វុទំ បារេយស្សាមា”តិ៍ រេត សន្តិបតិត្វា, “សម្ម, ណណាកីឡអំ កីឡឌ្ឋស្សាមា”តិ អាហំស្វ៍ “សម្ម, តុរេម្យុស្វុទំ បិចឆ, អហំ ស្វុទំ

ត បិចាមិ, តុម្ហេ ឯវ គណ្ហថា”តិ។ “ឋមេ្ហ, តាត បិចតត្វាយ លឹទំ កឈ្ហាមេឋ្យាមា”តិ។ សោ “ឋាត្ឋ”តិ ឋម្បជិន្និ។ ឥត្វា ភ្ឈ្យាត់ គន្ត្វា

បត្វមិតិបត្តេឋ្វ តិពិហាឋ្វទំ ពាន្ត្វាបេត្វា ធបេយិឋ្វ។ អថ តេតឋំ បាតកាលេ មាលាចឋ្យ លឹទំ ភ្ឈបតឃិឋ្វ។ អថ ឲកោ ឥត្វា “បេរិក្លូទមេឥុំ, តេកា,

អាហរា”តិ អាហរាបេត្វា បត្វមិតិបត្តបុជំ មេហ្ថា ចិក្ដំ គត្វា អង្គុលីហិ មុទេល ឥបេត្វា អាគត្ឋិ។ ឲចំ ច្តាតទេបិ អាហរាបេត្វា បិចិឋ្វ។

មាលាបេចា “កឹ ភាមេត”ន្តិ បុឆ្ឋិ។ “បេរិក្លូទមេឥុតាមា”តិ។ “អហម្បិ ថោកំ លភិឋ្យាមិ, ទេឆ តោកន្តា”តិ។ តឋ្យបិ ឥាបេយិឋ្វ។ សោ

បេរិក្លូទមេឥុឋញ្ញាយ ឋុទំ បិចិ។ អឆឋ្យ អង្គារបក្កមំឋំ អធិឋ្វ, តម្បិ ពាឌិ។

ឲចមឋ្យ បុតប្បត់ បិចត្តឋ្យ មត្តកាលេ “ត ឲតំ បេរិក្លូទមេឥុ, ឋុទា ឲសា”តិ ចជិឋ្វ។ សោ “ឲត្តកំ កាលំ ឲចំ មឥុទទឋំ ត ជាតំ, អាហរថ,

តេកា, ឋុទ”ន្តិ អាហ។ តេ អាហរិត្វា បុតបិ អធិឋ្វ។ បិបាសា មហតី អហោសិ។ អឆឋ្យ បុតបិ ឃាចត្តឋ្យ “ឈឹហា”តិ ចជិឋ្វ។ សោ “ហត្ថ តំ,

តេកា, អាហរាបេឆា”តិ អង្គុលិមុទ្ធិកំ អធាសិ, សោ ឋកលជិចឋំ តេហិ ឋទ្ធិ បិចិត្វា មេត្វា ទត្តេក្លោ គម្បន្តោ ចិលបន្តោ ពេហំ គន្ត្វា តិបជ្ជិ។

អឆឋ្យ បិតា ឋុទាយ បិចិតកាចំ ញាត្វា ចិកេត មេត្តូ, “តាត, អយុត្តំ តេ គតំ សោត្ថិយកុលេ ជាតេតត ឋុទំ បិចន្តេតត, មា បុត ឲចំ

អកាសី”តិ អាហ។ “តាត, តោ មឃ្ញាទោសោ”តិ។ “ឋុទាយ បិចិតកាទេចា”តិ។ “តាត, កឹ កទេឆសិ, មឃា ឲចទ្ធបំ មឥុទទឋំ ឲត្តកំ កាលំ

អលទ្ធបុព្វា”ន្តិ។ ព្រាហ្មណោ បុតប្បត់ ឃាចិ។ សោបិ “ត ឋក្កោមិ ចិទមិតុ”ន្តិ អាហ។ អថ ព្រាហ្មណោ “ឲចំ ឋន្តេ អមញ្ញាំ កុលចំសោ ច

ភ្ឈិន្ទិឋ្យតិ, ធតញ្ច ចិតឋ្សិឋ្យតី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

១៥៦។

“មាលាច អតិទ្ធបេមិសិ, កុលេ ជាតោសិ សោត្ថិយេ;

ត ត្វំ អទហសិ តាត, អកក្លំ កក្លមេតទេ”តិ។

តត្ថ , មាលាចាតិ, មាលាច, ត្វំ អតិទ្ធបេមិ អសិ, សោត្ថិយេ កុលេ ជាតោបិ អសិ។ អកក្លំ កក្លមេតទេតិ, តាត, ត្វំ អកក្លិតព្វាយុត្តកំ កក្លយិតុំ

ត អទហសិ។

ឲចញ្ច បត ចត្វា, “តាត, ចិទម, ឋទេ ត ចិទមសិ, អហំ តំ ច្តទោ ពេហា តិក្លាមេឋ្យាមិ, តច ទដ្ឋា បព្វាជតីយកម្មំ ករិឋ្យាមី”តិ អាហ។

មាលាបេចា “ឲចំ ឋន្តេបិ អហំ ឋុទំ ជហិតុំ ត ឋក្កោមី”តិ ចត្វា គាថាទ្វយមាហ –

១៥៧។

“ទសាតំ អញ្ញាតទំ ឲតំ, គព្វា មំ ត្វំ តិចាទេមេ;

សោហំ តត្ថ គមិស្សាមិ, យត្ថ លច្ឆាមិ ឱទនំ។

១៦៣។

“សោចាហំ និប្បតិស្សាមិ, ន តេ វច្ឆាមិ សត្តិកេ;

យស្ស មេ ទស្សនេន ត្វំ, នាភិនន្ទសិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តត្ថ រសានន្តិ លោណម្ពិលតិត្តកកដុកខារិកមធុរកសាវសង្ខាតានំ សត្តន្នំ រសានំ អញ្ញតរំ ឧត្តមរសភូតំ មជ្ជំ នាម។ សោចាហន្តិ សោ អហំ ឯវំ និប្បតិស្សាមីតិ និក្ខមិស្សាមិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “នាហំ សុរាបានា វិរមិស្សាមិ, យំ មេ រុច្ចតិ, តំ ករោហី”តិ អាហ។ អថ ព្រាហ្មណោ “តយិ អម្ហេ បរិច្ចជន្តេ មយម្បិ តំ បរិច្ចជិស្សាមា”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៦៤។

“អទ្ធា អញ្ញេបិ ទាយាទេ, បុត្តេ លច្ឆាម មាណវ;

ត្វញ្ច ជម្ម វិនស្សស្សុ, យត្ថ បត្តំ ន តំ សុណេ”តិ។

តត្ថ យត្ថ បត្តន្តិ យត្ថ គតំ តំ “អសុកដ្ឋានេ នាម វសតី”តិ ន សុណោម, តត្ថ គច្ឆាហីតិ អត្ថោ។

អថ នំ វិនិច្ឆយំ នេត្វា អបុត្តកំ កត្វា នីហរាបេសិ។ សោ អបរភាគេ និប្បច្ចយោ កបណោ ជិណ្ណបិលោតិកំ និវាសេត្វា កបាលហត្ថោ បិណ្ឌាយ ចរន្តោ អញ្ញតរំ កុដ្ដំ និស្សាយ កាលមកាសិ។ ឥទំ ការណំ អាហរិត្វា កាឡអហត្ថិ រញ្ញោ ទស្សេត្វា, “មហារាជ, សចេ ត្វំ អម្ហាកំ វចនំ ន ករិស្សសិ, បព្ពាជនីយកម្មំ តេ ករិស្សន្តី”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៦៥។

“ᩑᩅᨾᩮᩅ ᨲᩩᩅᩴ ᩁᩣᨩ, ᨴ᩠ᩅᩥᨸᨴᩥᨶ᩠ᨴ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨾᩮ;

ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩣ, ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩴ ᨾᩣᨱᩅᨠᩴ ᨿᨳᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨴ᩠ᩅᩥᨸᨴᩥᨶ᩠ᨴᩣᨲᩥ ᨴ᩠ᩅᩥᨸᨴᩣᨶᩴ ᩍᨶ᩠ᨴ, ᨽᩮᩣ ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᩮ ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨲᩩᩅᩴ, ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩴ ᨾᩣᨱᩅᨠᩴ ᨿᨳᩣ ᨲᩴ ᨽᩅᨶ᩠ᨲᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᨲᩮᩣ ᨸᨻ᩠ᨻᩣᨩᩮᩔᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩑᩅᩴ ᨠᩣᩊᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩣ ᩏᨸᨾᩣᨿ ᩋᩣᩉᨭᩣᨿᨸᩥ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᨲᩮᩣ ᩅᩥᩁᨾᩥᨲᩩᩴ ᩋᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᨸᩁᨾ᩠ᨸᩥ ᩏᨴᩣᩉᩁᨱᩴ ᨴᩔᩮᨲᩩᩴ ᩋᩣᩉ –

᪑᪘᪘᪨

“ᩈᩩᨩᩣᨲᩮᩣ ᨶᩣᨾ ᨶᩣᨾᩮᨶ, ᨽᩣᩅᩥᨲᨲ᩠ᨲᩣᨶ ᩈᩣᩅᨠᩮᩣ;

ᩋᨧ᩠ᨨᩁᩴ ᨠᩣᨾᨿᨶ᩠ᨲᩮᩣᩅ, ᨶ ᩈᩮᩣ ᨽᩩᨬ᩠ᨩᩥ ᨶ ᩈᩮᩣ ᨸᩥᩅᩥ᪨

᪑᪘᪙᪨

“ᨠᩩᩈᨣ᩠ᨣᩮ ᩏᨴᨠᨾᩣᨴᩣᨿ, ᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮ ᩏᨴᨠᩴ ᨾᩥᨶᩮ;

ᩑᩅᩴ ᨾᩣᨶᩩᩈᨠᩣ ᨠᩣᨾᩣ, ᨴᩥᨻ᩠ᨻᨠᩣᨾᩣᨶ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ᪨

᪑᪙᪐᪨

“ᩑᩅᨾᩮᩅ ᩋᩉᩴ ᨠᩣᩊ, ᨽᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨽᨠ᩠ᨡ ᩁᩈᩩᨲ᩠ᨲᨾᩴ;

ᩋᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨾᩣᨶᩩᩈᩴ ᨾᩴᩈᩴ, ᨾᨬ᩠ᨬᩮ ᩉᩥᩔᩣᨾᩥ ᨩᩦᩅᩥᨲ”ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᩅᨲ᩠ᨳᩩ ᩉᩮᨭ᩠ᨮᩣ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩈᨴᩥᩈᨾᩮᩅ᪨

ຕຕ຺ຖ ກາຈິຕຕ຺ຖາຕາຕິ ກາຈິຕຈິຕ຺ຕາຕັ ເຕນັ ປຊ຺ຊາຕັ຺ຕ ຕ຺ຖນິສຕາຕັ຺ ອຉ຺ຉຣິ ກາຍຍເຕ຺ຕາຉາຕິ ເສາ ກິຣ ເຕນັ ຕ຺ຖນີຕັ ຍທາຂລ຺ລເປນິຍາ ຕາຣຄກາເລ ອຄາກຍຄັ ຈິຊິຕ຺ວາ “ກິ ຄ຺ ເຕາ ກາຣຕາ ຄ ອາກຉ຺ຉຕິ, ສເຕ ກຕ຺ວຈິ ກຕາ, ຂາຄິສ຺ສາມິ, ເຄາ ເຕ, ອຕ ເຄນັ ສຕ຺ຕິເກ ຆຍ຺ຍ ສ຺ຕຫິສ຺ສາມີ”ຕິ ວຊ຺ຈາຕັ ກຕ຺ວາ ຕ຺ຖນິກເຕ ຈຕິ຺ວາ ກຕເຂ຺ຕກສ຺ສ ສຕ຺ຕິເກ ຆຍ຺ຍ ສ຺ຕເຕ຺ຕາ ຄິສິເຕ຺ຕາຈ ສ຺ຣິເຍ ອຕ຺ຕເນາ ວເຊ຺ຍາຂິຍຍາເຄາປິ “ອຂ຺ຂ ຕ຺ຖເຕຈ ຈສິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຕ຺ຖນິກຕັ ຈຕິ຺ວາ ປຕ຺ຕສາລັ ປຈິສິຕ຺ວາ ຄິປຂ຺ຂ຺ ຣຕ຺ຕິກາເກ ສເກ຺ກາ ເຕຈຣາຂາ ເຕຈຉ຺ຉຣາສຊ຺ຊປຣິຈຸເຕາ ສຕ຺ຕິ ອຕ຺ຕເຄາ ປຣິຈາຣິກາຫິ ຕ຺ຖນິກຕັ ຈຕິ຺ຕັ ອາກເຕາ, ສກລິຣາເຍາ ວເກາກາເສາ ອເຫາສິ຺ ສ຺ຂາເຕາ “ກິ ຄ຺ ເຕາ ວຕ”ຕິ ວເຂາຍ ປຕ຺ຕສາລຕິເຕຄ ຂ຺ເລິເກເຕ຺ຕາ ສກ຺ກ ຕ຺ຖນິກຕັ ຈຕິ຺ຕັ ອາກຕັ ເຕຈຉ຺ຉຣາປຣິຈຸຕັ ຊິສ຺ວາ ອຉ຺ຉຣາຄັ ສຫ ຄສ຺ສເຄຄ ຣາກເຣຕ຺ວາ ອເຫາສິ຺ ສເກ຺ກາ ຄິສີຊິຕ຺ວາ ຆຍ຺ຍກຈ ສ຺ຕ຺ວາ ສກຂ຺ຂາຄເຍຈ ກເຕາ຺ ກ຺ຂຍ຺ຍິເກາປິ ປ຺ຄຊິຈເຍ ຕ຺ຖນິກຕັ ຈຕິ຺ຕັ ປ຺ຉ຺ຉ – “ຄເຕ຺ຕ, ເກາ ຄາເຍສ ຣຕ຺ຕິກາເກ ຕ຺ຍຍ຺ຍັ ຈຕ຺ຕຕ຺ວາຍ ອາກເຕາ”ຕິ? “ສເກ຺ກາ, ອາຈຸເສາ”ຕິ຺ “ຕັ ປຣິຈາເຣຕ຺ວາ ຄິສິຕ຺ຕາ ກາ ຄາເຍຕາ”ຕິ? “ເຕຈຉ຺ຉຣາ ຄາເຍຕາ”ຕິ຺ ເສາ ຕ຺ຖນິກຕັ ຈຕິ຺ຕາ ເກຫັ ກຕ຺ວາ ກຕກາລເຕາ ປຂ຺ຂາຍ “ອຉ຺ຉຣິ ເຍ ເຕຈ, ອຉ຺ຉຣິ ເຍ ເຕຈາ”ຕິ ຈິລປິ຺ ຂາຕກາ ປຣິຈາເຣຕ຺ວາ “ກ຺ຕາຈິເຂ຺ຂາ ຄ຺ ເຕາ”ຕິ ອຉ຺ຉຣິ ປຫຣິສ຺຺ ເສາ “ຄາຫັ ວຕັ ອຉ຺ຉຣິ ກເຈຍິ, ເຕຈຉ຺ຉຣິ ກເຈຍີ”ຕິ ຈຕ຺ວາ “ອຍັ ອຉ຺ຉຣາ”ຕິ ອລຂ຺ກຣິຕ຺ວາ ອາຄີຕັ ຄຣິຍຍິ ກລິກຍິ ຂ຺ເລິເກເຕ຺ຕາ “ຄາຍັ ອຉ຺ຉຣາ, ຍກ຺ລີຄີ ວສາ, ເຕຈຉ຺ຉຣິ ເຍ ເຕຈາ”ຕິ ຈິລປເຕ຺ຕາ ຄິຣາຫາເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ຕເຕ຺ວຈ ຂີຈິຕກ຺ລຍັ ປິປຸລິ຺ ເຕຄ ຈຸຕ຺ຕັ –

“ອຉ຺ຉຣິ ກາຍຍເຕ຺ຕາຈ, ຄ ເສາ ຄ຺ຂ຺ຂ຺ ຄ ເສາ ປິຊີ”ຕິ຺

ກ຺ສເກ຺ຄ຺ຄກາຍາຄາຍ, ສຍຸເຂ຺ ວ຺ເຄກັ ຍິເຄຕິ, ສຍ຺ ກາຍ຺ອຫຕິ຺, ເຍາ ກ຺ສເກ຺ເຄຈ ວ຺ເຄກັ ກເຫຕ຺ວາ “ວຕ຺ຕກັ ນິຍາ ຍຫາສຍຸເຂ຺ ວ຺ເຄກ”ຕິ ເຕຄ ສຕ຺ຕິ ວ຺ປຍາຍ ຍິເຄສ຺ສ, ເສາ ເກຈລັ ຍິເຄເຍ຺ຈ, ກ຺ສເກ຺ ປຄ ວ຺ເຄກັ ອຕິປຣິຕ຺ຕເກເຍຈ຺ ຍຈາ ຕັ, ວຈັ ຍາຄ຺ສກາ ກາຍາ ຊິຕ຺ຕກາຍາຄັ ສຕ຺ຕິເກ, ຕສ຺ວາ ເສາ ສ຺ຂາເຕາ ອຂ຺ຂາ ຕ຺ຖຕິ຺ ຄ ຂ຺ເລິເກສິ, ອຉ຺ຉຣເຍຈ ປເຕ຺ວເຕ຺ຕາ ຍເຕາ຺ ວຈເຍຈາຕິ ຍຈາ ເສາ ຊິຕ຺ຕກາຍັ ອລຄເຕ຺ຕາ ຂີຈິຕັ ຂຫິ, ວຈັ ອຫຍິ ວ຺ຕ຺ຕປເຣນັ ຍຄ຺ສ຺ສຍັນັ ອລຄເຕ຺ຕາ ຂີຈິຕັ ຂຫິສ຺ສາມີຕິ ຈຂຕິ຺

ຕັ ສ຺ຕ຺ວາ ກາຍ຺ອຫຕິ຺ “ອຍັ ຣາຂາ ອຕິຈິຍ ຣສກິເຂ຺ຂາ, ສຂ຺ຂາເປສ຺ສາມິ ຄ”ຕິ ສກຂາຕິກາຄັ ຍັນັ ຕາຊິຕ຺ວາ ອາກາສເຕຣາ ສ຺ຕຍ຺ລຫັສາປິ ຕາຕ ຈິຄຂ຺ຂາຕິ ຄເສ຺ສຕັ ກາຈາຂ຺ຍຍາຫ –

໑໕໔.

“ຍຈາປິ ເຕ ຘຕເຣ຺ຂາ, ຫັສາ ເຕຫາຍສຂ຺ກຍາ;

ອກ຺ຕ຺ຕປຣິເກາເກຄ, ສເຂ຺ຂ ອຂ຺ຄຕ຺ວຕັ ກຕາ຺

“ឲចរេចច ញុចំ រាជ, ខ្ញុំបគ្គិ ឃុណោហិ ឃេ;

អកត្វា រាជ ករេត្វសិ, តស្មា បញ្ញាយត្តិ ត”ត្តិ៍

តត្ថ អក្តួបរិភោគោកាតិ អត្តនោ ឃយាភជាតិកាត់ បរិភោគោភៈ អឌ្ឍត្តៅតិ កតាតិ ឃទ្ធោ យទេហេយច បត្វាៈ អតីតេ កិរ ចិត្តក្ខុទេ ឃុចណ្ហាក្ខហាយំ ភចុតិ ហំឃឃហស្សាគិ ចឃត្តិ៍ ទេត ចស្សិកេ ចត្តារេ យារេឃ ត គិក្លយត្តិ, ឃចេ គិក្លយេឃ្ញុំ, ខ្ពុកបុណ្ណេហិ បទេត្តហិ ខ្ពុញ្ញតិត្វុំ អឃរក្ខាត្តា យហាឃម្ញុគ្គេយេច បទេតឃ្ញុំ, តស្មា ត ច គិក្លយត្តិ៍ ខ្ពុបកេដ្ឋ បភ ចស្សការេល ជាតស្សទេតា ឃយំជាតឃាលិយោ អាហរិត្វា ក្ញុហំ ប្ញូរេត្វា ឃាលិ ពាគត្តា ចឃត្តិ៍ ទេពឃំ បភ ក្ញុហំ បចិដ្ឋការេល ក្ញុហគ្គារេទ ឲទេកា ទឆចក្លប្ញុយារេហា ខ្ពុណ្ណុភាកិ ភាយ យក្កដទេកា ឲទេកាឃ្លិ យារេឃ ឲទេកាកំ ជាលិ ចិភត្តតិ៍ តស្ស ឲទេកាកំ ឃុត្តិ ទោការជ្ជប្ញុយាលំ ទេហាតិ៍ ហំឃា “តំ ជាលិ គិគ្គិស្សតី”តិ ឲកស្ស តទ្យាហំឃស្ស ទេគ្គុ ទេកាដ្ឋាទេឃ ទេគត្តិ៍ ទេឃា ចិកទេត ទេភទេច បុទទេតា កត្តា តំ ជាលិ គិគ្គតិ៍ ទេតភ យទេក្កភ ទេឃឃា កគ្គិត្តិ៍ អទេឆកឃ្លិ ការេល បញ្ញា យារេឃ ចទេស្សា ចុទេដ្ឋ អទេហាឃិ៍ ហំឃា លឹហទេកាចរា “កិំ ត្ញុ ទេហា កតុត្តា”ត្តិ យទេត្តត្វា “យឃំ ឌឹចត្តា អឈ្ឍាតិ លកិស្សាយា”តិ បចេយំ អឈ្ឍាតិ ពាជីឃុ, តទេតា ទេបិតទេក, តទេតា ជឹណ្ហហំទេឃ៍ បញ្ញាយាឃគ្គុទេយភ ចស្សំ អបកតំ៍ យក្កដទេកា បញ្ញា ជាលិគិ ចិភត្តិ៍ ហំឃា ឃកជាតិកាត់ យំឃំ ពាជីត្វា អប្ញុឆាយា ជាតា៍ ខ្ញុំក្ញុហទេកាដ្ឋាឃលិគឹ ហំឃតទ្យណោ ជារេល បហរិត្វា ចត្តារិ គិគ្គិ, បញ្ញាយំ លិគ្គិតុំ ភាឃក្លិ, តទេត្តច លក្កិ៍ អឆស្ស ឃឹឃំ ចិជ្ជិត្វា យក្កដទេកា ទេលិហិតំ បិចិ៍ អទេញ្ញាបិ អាកត្តា ជាលិ បហរិ, ទេឃាបិ តទេត្តច លក្កីតិ ឲចំ ឃទេឌ្ឍឃំ យក្កដទេកា ទេលិហិតំ បិចិ៍ តគា ឆតទេដ្ឋក្ញុលំ ខ្ពុឌ្ឍិគត្តិ ចគត្តិ៍ ទេតភ ចុត្តិ “ឃទេឌ្ឍ អឌ្ឍត្តៅកតា”តិ៍

ឲចរេចច ញុចគ្គិ យឆា ឲទេត ហំឃា អកត្វា ឃកជាតិកយំឃំ ពាជីឃុ, តឆា ត្វយ្បិ ពាគឃិ, ឃកលភកទ់ កយប្បត្តិ, ចិទេយ, យហារាជាតិ៍ តស្មា បញ្ញាយត្តិ តត្តិ យស្មា អកត្វា ឃកជាតិកយំឃំ ករេត្វសិ, តស្មា ត្វទេយ ភកទេចាឃិទេភា តំ ទេដ្ឋា បញ្ញាយត្តិ៍

រាជា អញ្ញាយ្បិ ខ្ពុបយំ ចត្តុការេយា អទេហាឃិ៍ ភាកទេរា បភ ខ្ពុដ្ឋាយ, “ឃាយិ ទេឃភាបតិ, កិំ កទេរាឃិ, កិំ យត្ញុស្សយំឃពាគកំ ទេចារ់ កទេហត្វា ចិចរឃិ, ឃចេ ត ចិទេរយិស្សតិ, ទេដ្ឋទេតា តំ បញ្ញាទេជហី”តិ ចត្វា ភាស្ស កទេឆតុំ អជិឃុ៍ រាជា ពាហុតំ កឆំ ឃុត្វា គឹទេតា បុភ ចត្តិ ភាឃក្លិ៍ បុភបិ តំ ទេឃភាបតិ “កិំ យហារាជ ចិទេរយិតុំ ឃក្លិស្សឃិ, ខ្ពុពាហុ ត ឃក្លិស្សឃី”តិ ចត្វា “ត ឃទេក្កាយី”តិ ចុទេត្ត ឃត្ថិ ឆ្លូទេរាឆកាហញ្ញា បុត្តឆឹតទេរា ច ឃត្តាលក្ការបជិយណ្ណិទេត បទេស្ស ធទេបត្វា, “យហារាជ, ត្វទេយ ឆាតិយណ្ឌលេ ទេចច អយទ្ទាកាហញ្ញា ទេឌ្ឍឃិរិញ្ញា ឆ្លូទេលិទេកាហិ, យា ចិភស្សិ, ចិទេរ យត្ញុស្សយំឃទេតា”តិ អាហ៍ រាជា “ត យឃំាឲទេត យត្ញុស្សយំឃទេតា បិឃតរា”តិ ចត្វា “ទេតភ ហិ, យហារាជ, ត្វយេយ្យាភករា ច ទេដ្ឋា ច គិក្លយឆា”តិ ចុទេត្ត, “កាឡអហត្តិ, ត ទេយ ទទេជ្ជភទេត្ត, ភករា គិក្លយាយិ, ឲកំ បភ ទេយ ពក្កញ្ញា ទឃកញ្ញា កាជភញ្ញា ទេគហី”តិ អាហ៍ អឆស្ស ពក្កញ្ញា យំឃបចភកាជភញ្ញា បណ្ណ្ញា ខ្ពុក្លិបិទេបត្វា ទឃកញ្ញា គត្វា ទេដ្ឋា បញ្ញាជគឹយកយុំ ការិឃុ៍

សោ ខគ្គញ្ច រសកញ្ច អាទាយ នគរា និក្ខមិត្វា អរញ្ញំ បវិសិត្វា និគ្រោធមូលេ វសនដ្ឋានំ កត្វា តត្ថ វសន្តោ អដវិមគ្គេ ឋត្វា មនុស្សេ មារេត្វា អាហរិត្វា រសកស្ស ទេតិ។ សោបិស្ស មំសំ បចិត្វា ឧបនាមេតិ។ ឯវំ ឧភោបិ ជីវន្តិ។ មនុស្សគហណកាលេ “អហំ អរេ មនុស្សចោរោ បោរិសាទោ”តិ វត្វា តស្មិំ បក្ខន្តេ កោចិ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ ន សក្កោតិ, សព្ពេ ភូមិយំ បតន្តិ។ សោ យំ ឥច្ឆតិ, តំ ឧទ្ធំបាទំ អធោសិរំ កត្វា អាហរិត្វា រសកស្ស ទេតិ។ សោ ឯកទិវសំ អរញ្ញេ កញ្ចិ មនុស្សំ អលភិត្វា អាគតោ រសកេន “កិំ ទេវា”តិ វុត្តេ “ឧទ្ធនេ ឧក្ខលិំ អារោបេហី”តិ អាហ។ “មំសំ កហំ, ទេវា”តិ? “លភិស្សាមហំ មំស”ន្តិ។ សោ “នត្ថិ មេ ទានិ ជីវិត”ន្តិ កម្បមានោ ឧទ្ធនេ អគ្គិំ កត្វា ឧក្ខលិំ អារោបេសិ។ អថ នំ បោរិសាទោ អសិនា មារេត្វា មំសំ បចិត្វា ខាទិ។ តតោ បដ្ឋាយ ឯកកោវ ជាតោ សយមេវ បចិត្វា ខាទតិ។ “បោរិសាទោ មគ្គេ មគ្គបដិបន្នេ ហនតី”តិ សកលជម្ពុទីបេ បាកដោ អហោសិ។

តទា ឯកោ សម្បត្តិកោ ព្រាហ្មណោ បញ្ចហិ សកដសតេហិ វោហារំ ករោន្តោ បុព្វន្តតោ អបរន្តំ គច្ឆតិ។ សោ ចិន្តេសិ – “បោរិសាទោ នាម កិរ ចោរោ អន្តរាមគ្គេ មនុស្សេ មារេតិ, ធនំ ទត្វា តំ អដវិំ អតិក្កមិស្សាមី”តិ។ សោ អដវិមុខវាសីនំ មនុស្សានំ “តុម្ហេ អដវិតោ អតិក្កាមេថា”តិ សហស្សំ ទត្វា តេហិ សទ្ធិំ មគ្គំ បដិបជ្ជិ។ គច្ឆន្តោ ច ព្រាហ្មណោ សព្ពសត្ថំ បុរតោ កត្វា សយំ ន្ហាតានុលិត្តោ សព្ពាលង្ការបដិមណ្ឌិតោ សេតគោណយុត្តេ សុខយានកេ និសិន្នោ តេហិ អដវិវាសិកបុរិសេហិ បរិវុតោ សព្ពបច្ឆតោ អគមាសិ។ តស្មិំ ខណេ បោរិសាទោ រុក្ខំ អារុយ្ហ បុរិសេ ឧបធារេន្តោ សេសមនុស្សេសុ “កិំ ឯតេសុ មយា ឃាតេតព្វំ អត្ថី”តិ និច្ឆាតោ ហុត្វា ព្រាហ្មណំ ទិដ្ឋកាលតោ បដ្ឋាយ តំ ខាទិតុកាមតាយ បគ្ឃរិតខេឡោ អហោសិ។ សោ តស្មិំ អត្តនោ សន្តិកំ អាគតេ រុក្ខតោ ឱរុយ្ហ “អហំ អរេ បោរិសាទោ”តិ នាមំ តិក្ខត្តុំ សាវេត្វា ខគ្គំ បរិវត្តេន្តោ វាលុកាយ តេសំ អក្ខីនិ បូរេន្តោ វិយ បក្ខន្ទិ។ ឯកោបិ ឋាតុំ សមត្ថោ នាម នត្ថិ, សព្ពេ ភូមិយំ ឧរេន និបជ្ជិំសុ។ សោ សុខយានកេ និសិន្នំ ព្រាហ្មណំ បាទេ គហេត្វា បិដ្ឋិយំ អធោសិរកំ ឱលម្ពេត្វា សីសំ គោប្ផកេហិ បហរន្តោ ឧក្ខិបិត្វា បលាយិ។

តទា តេ បុរិសា ឧដ្ឋាយ, “ភោ, បុរិសា មយំ ព្រាហ្មណស្ស ហត្ថតោ កហាបណសហស្សំ គណ្ហិម្ហា, កោ នាម អម្ហាកំ បុរិសការោ, សក្កោន្តា វា អសក្កោន្តា វា ថោកំ អនុពន្ធាមា”តិ វត្វា អនុពន្ធិំសុ។ បោរិសាទោបិ និវត្តិត្វា ឱលោកេន្តោ កញ្ចិ អទិស្វា សណិកំ បលាយិ។ តស្មិំ ខណេ ថាមសម្បន្នោ ឯកោ សូរបុរិសោ វេគេន តំ បាបុណិ។ សោ តំ ទិស្វា ឯកំ វតិំ លង្ឃន្តោ ខទិរខាណុកំ អក្កមិ, ខាណុកោ បិដ្ឋិបាទេន និក្ខមិ។ លោហិតេន បគ្ឃរន្តេន ខញ្ជមានោ យាតិ។ អថ នំ សោ ទិស្វា, “ភោ, មយា ឯស វិទ្ធោ, កេវលំ តុម្ហេ បច្ឆតោ ឯថ, គណ្ហិស្សាមិ ន”ន្តិ អាហ។ តេ ទុព្ពលភាវំ ញត្វា តំ អនុពន្ធិំសុ។ សោ តេហិ អនុពទ្ធភាវំ ញត្វា ព្រាហ្មណំ វិស្សជ្ជេត្វា អត្តានំ សោត្ថិមកាសិ។ អថ អដវិវាសិកបុរិសា ព្រាហ្មណស្ស លទ្ធកាលតោ បដ្ឋាយ “កិំ អម្ហាកំ ចោរេនា”តិ តតោ និវត្តិំសុ។

បោរិសាទោបិ អត្តនោ និគ្រោធមូលំ គន្ត្វា បារោហន្តរំ បវិសិត្វា និបន្នោ, “អយ្យេ រុក្ខទេវតេ, សចេ មេ សត្តាហព្ភន្តរេយេវ វណំ ផាសុកំ កាតុំ សក្ខិស្សសិ, សកលជម្ពុទីបេ ឯកសតខត្តិយានំ គលលោហិតេន តវ ខន្ធំ ធោវិត្វា អន្តេហិ បរិក្ខិបិត្វា បញ្ចមធុរមំសេន ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អាយាចនំ ករិ។ តស្ស អន្នបានមំសំ អលភន្តស្ស សរីរំ សុស្សិត្វា អន្តោសត្តាហេយេវ វណោ ផាសុកោ អហោសិ។ សោ ទេវតានុភាវេន តស្ស ផាសុកភាវំ សល្លក្ខេសិ។ សោ កតិបាហំ មនុស្សមំសំ ខាទិត្វា ពលំ គហេត្វា ចិន្តេសិ – “ពហុបការា មេ

ទេវតា, អាឃាតកា អស្សា យុជ្ឈិស្សាមី”តិ ។ សោ ឧក្កំ អាទាយ រុក្ខមូលតោ និក្ខមិត្វា “រាជានោ អានេស្សាមី”តិ បលាយិ ។ អថ នំ បុរិមភវេ យក្ខកាលេ ឯកតោ មនុស្សមំសខាទកោ សហាយកយក្ខោ អនុវិចរន្តោ ទិស្វា “អយំ មម អតីតភវេ សហាយោ”តិ ញត្វា, “សម្ម, មំ សញ្ជានាសី”តិ បុច្ឆិ ។ “ន សញ្ជានាមី”តិ ។ អថស្ស បុរិមភវេ កតការណំ កថេសិ ។ សោ តំ សញ្ជានិត្វា បដិសន្ថារមកាសិ ។ “កហំ និព្ពត្តោសី”តិ បុដ្ឋោ និព្ពត្តដ្ឋានញ្ច រដ្ឋា បព្ពាជិតការណញ្ច ឥទានិ វសនដ្ឋានញ្ច តាលុកា វិទ្ធការណញ្ច ទេវតាយ អាឃាតកានយនត្ថំ គមនការណញ្ច សព្វំ អារោចេត្វា “តថាបិ មមេតំ កិច្ចំ និត្ថរិតព្វំ, ឯកោបិ គច្ឆាម, សម្មា”តិ អាហ ។ “សម្ម ន គច្ឆេយ្យាហំ, ឯកំ បន មេ កម្មំ អត្ថិ, អហំ តោ បន អង្គុលិបទលក្ខណំ តាយ ឯកំ មន្តំ ជានាមិ, សោ ពលវន្តំ ជវន្តំ សន្ធន្តំ គរោតិ, តំ មន្តំ គណ្ហាហី”តិ ។ សោ “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិ ។ យក្ខោបិស្ស តំ ទត្វា បក្កាមិ ។

បោរិសាទោ យន្តំ ឧក្កុដេត្វា តតោ បដ្ឋាយ វាតជវោ អតិវេគោ អហោសិ ។ សោ សត្តាហច្ចយេន ឯកសតរាជានោ ឧយ្យានាភិតិ គន្ត្វា ទិស្វា វាតវេគេន បក្កមិត្វា “អហំ អមេ មនុស្សចោរោ បោរិសាទោ”តិ នាមំ សាវេត្វា វគ្គន្តោ នទន្តោ កសប្បហារេ គត្វា បវិសេ គហេត្វា អគ្គិសាលំ គត្វា បលិប្បេត្វា និសិន្នំ បហរន្តោ វាតវេគេន គន្ត្វា ហត្ថតលេសុ បិណ្ឌេត្វា គត្វា រជ្ជុយា អាវុនិត្វា និគ្រោធរុក្ខេ ឱលម្ពេសិ អង្គុដ្ឋង្គុលីហិ ភូមិយំ ផុសមានាហិ ។ តេ សព្ពេ រាជានោ វាតវេគេន បហរន្តេ ទិស្វា កុរណ្ឌកសាខាយានិ វិយ បរិវត្តន្តា ឱលម្ពិសុ ។ “សុតសោមោ បន មេ បិដ្ឋិអាចរិយោ ហោតិ, តំ ន គណ្ហិស្សាមិ, សកលជម្ពុទីបោ តុច្ឆោ ភវិស្សតី”តិ តំ ន គណ្ហិ ។ សោ “ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ អគ្គិំ កត្វា សូលេ តច្ឆេន្តោ និសីទិ ។ រុក្ខទេវតា តំ កិរិយំ ទិស្វា “មយ្ហំ កិរេស ពលិកម្មំ ករោតិ, ចលមិស្ស មយា កិញ្ចិ ផាសុកំ កាតុំ នត្ថិ, ព្រាហ្មណេ បនេស មហាវិនាសំ ករិស្សតិ, កិំ នុ ខោ កាតព្ពន្តិ ចិន្តេត្វា “អហំ ឯតំ វារេតុំ ន សក្ខិស្សាមី”តិ វាតុមហារាជសន្តិកំ គន្ត្វា តមត្ថំ កថេត្វា “និវារេថ ន”ន្តិ អាហ ។ តេហិបិ “ន មយំ បោរិសាទស្ស កម្មំ និវារេតុំ សក្ខិស្សាមា”តិ វុត្តេ “កោ សក្ខិស្សតី”តិ បុច្ឆិត្វា “សក្កោ, ទេវរាជា”តិ វុត្តា សក្កំ ឧបសង្កមិត្វា តមត្ថំ កថេត្វា “និវារេថ ន”ន្តិ អាហ ។ សោបិ “នាហំ សក្កោមិ និវារេតុំ, សមត្ថំ បន អាចិក្ខិស្សាមី”តិ វត្វា “កោ នាមេសោ”តិ វុត្តេ “សទេវកេ លោកេ អញ្ញោ នត្ថិ, កុរុរដ្ឋេ បន ឥន្ទបត្តនគរេ កោរព្យរាជបុត្តោ សុតសោមោ នាម តំ និព្ពិសេវនំ កត្វា ទមេស្សតិ, រាជូនញ្ច ជីវិតំ ទស្សតិ, តញ្ច មនុស្សមំសា ឱរមាបេស្សតិ, សកលជម្ពុទីបេ អមតំ វិយ ឆណ្ឌំ អភិសិញ្ចិស្សតិ, សចេបិ រាជូនំ ជីវិតំ ទាតុកាមោ, ‘សុតសោមំ អានេត្វា ពលិកម្មំ ករោហិ’តិ វទេហី”តិ អាហ ។

សា “សាធូ”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា ខិប្បំ អាគន្ត្វា បព្ពជិតវេសេន តស្ស អវិទូរេ បាយាសិ ។ សោ បទសទ្ទេន “រាជា នុ ខោ កោចិ បលាតោ ភវិស្សតី”តិ ឱលោកេន្តោ តំ ទិស្វា “បព្ពជិតា នាម ខត្តិយាវ, ឥមំ គហេត្វា ឧកាសំ បូរេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ ឧដ្ឋាយ អសិហត្ថោ អនុពន្ធិ, តិយោជនំ អនុពន្ធិត្វាបិ តំ បាបុណិតុំ នាសក្ខិ, គត្តេហិ សេទា មុច្ចិំសុ ។ សោ ចិន្តេសិ – “អហំ បុព្ពេ ហត្ថិម្បិ អស្សម្បិ រថម្បិ ធាវន្តំ អនុពន្ធិត្វា គណ្ហាមិ, អជ្ជ ឥមំ បព្ពជិតំ សកាយ គតិយា គច្ឆន្តំ សព្ពថាមេន ធាវន្តោបិ គណ្ហិតុំ ន សក្កោមិ, កិំ នុ ខោ ការណ”ន្តិ ។ តតោ សោ “បព្ពជិតា នាម វចនករា ហោន្តិ, ‘តិដ្ឋ’តិ នំ វត្វា ឋិតំ គណ្ហិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា “តិដ្ឋ, សមណា”តិ អាហ ។ “អហំ តាវ ឋិតោ, ត្វំ បន ធាវិតុំ វាយាមមកាសី”តិ ។ អថ នំ, “ភោ, បព្ពជិតា នាម ជីវិតហេតុបិ អលិកំ ន ភណន្តិ, ត្វំ បន មុសាវាទំ កថេសី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៦៥៦។

“តិដ្ឋាហីតិ មយា វុត្តោ, សោ ត្វំ គច្ឆសិ បម្មុខោ;

អដ្ឋិតោ ត្វំ ឋិតោម្ហីតិ, លបសិ ព្រហ្មចារិនិ;

ឥទំ តេ សមណាយុត្តំ, អសិញ្ច មេ មញ្ញសិ កង្កបត្ត”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – សមណ, តិដ្ឋាហិ ឥតិ វចនំ មយា វុត្តោ សោ ត្វំ បម្មុខោ បរម្មុខោ ហុត្វា គច្ឆសិ, ព្រហ្មចារិនិ អដ្ឋិតោ សមានោ ត្វំ ឋិតោ អម្ហិឥតិ លបសិ, អសិញ្ច មេ កង្កបត្តំ មញ្ញសីតិ។

តតោ ថេរោ គាថាទ្វយមាហ –

៦៥៧។

“ឋិតោហមស្មិ សធម្មេសុ រាជ, ន នាមគោត្តំ បរិវត្តយាមិ;

ចោរញ្ច លោកេ អឋិតំ វទន្តិ;

អាបាយិកំ នេរយិកំ ឥតោ ចុតំ។

៦៥៨។

“សចេ ត្វំ សទ្ទហសិ រាជ, សុតំ គណ្ហាហិ ខត្តិយ;

តេន យញ្ញំ យជិត្វាន, ឯវំ សគ្គំ គមិស្សសី”តិ។

តត្ថ សធម្មេសូតិ, មហារាជ, អហំ សព្ពេសុ ទសសុ កុសលកម្មបថធម្មេសុ ឋិតោ អស្មិ ន ចាលេមិ។ ន នាមគោត្តន្តិ ត្វំ បុព្វេ ទហរកាលេ ព្រហ្មទត្តោ ហុត្វា បិតរិ កាលកតេ ពារាណសិំ រជ្ជំ លភិត្វា ពារាណសិរាជា ជាតោ, តំ នាមំ ជហិត្វា បោរិសាទោ ហុត្វា ឥទានិ

កល្យាណបរិភោ ជាតោ, ឥត្ថិយកុលេ ជាតោបិ អកត្វា មនុស្សមំសំ យស្មា ករោសិ, តស្មា អត្តនោ កាយកោដ្ឋំ យថា បរិច្ចជេសិ, តថា អហំ អត្តនោ កាយកោដ្ឋំ ន បរិច្ចជាមិ។ ចោរេហិ ទេវតា ចោរេហិ ធនកុសលកម្មេ ចេត្ត អវិហំ កាយ វធន្តិ។ ឆ្លេតា ខុទ្ទន្តិ ឆ្លេតា ខុទំ ហុត្វា អបរេន តិរេន បតិដ្ឋិតំ។ ឥត្ថិយ, ក្ខុមិបិល មហារាជ, ត្វំ មម វចនំ សចេ សទ្ទហសិ, សុតសោមំ គណ្ហាហិ, តេន សុតសោមេន យញ្ញំ យជិត្វាន ឯវំ សក្កំ ករិស្សសិ។ តោ, បោរិសាទេ មុសាវាទី តយា មយ្ហំ “សកលជម្ពុទីបេ រាជានោ អានេត្វា ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ បដិស្សុតំ, ឆ្លេតាតិ វេម ចា តេ ចា ទុព្ពលរាជានោ អានេសិ, ជម្ពុទីបតលេ ជេដ្ឋកំ សុតសោមរាជានំ សចេ ត្វំ ន អានេស្សសិ, វចនំ តេ មុសា កាយ ហោតិ, តស្មា សុតសោមំ គណ្ហាហីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា ទេវតា បដ្ឋមិតទេវំ អត្តនោ ឆាទេត្វា សរោគ វណ្ណេន អាការេន តត្រហសរីរេយា ចិយ ជលមានោ អដ្ឋាសិ។ សោ តស្សា កថំ សុត្វា ទុព្ពលា ជ្ឈេសិកេត្វា “កោសិ ត្វ”ន្តិ អាហ។ ឆ្លេមស្មិ “ទុតេប្ប តិដ្ឋាត្តទេវតា”តិ។ សោ “ជិដ្ឋា មេ អត្តនោ, ទេវតា”តិ តុស្សិត្វា, “សាមិ ទេវរាជ, មា សុតសោមស្ស ការណា ចិត្តយិ, អត្តនោ ទុក្ខ បចិសា”តិ អាហ។ ទេវតា តស្ស បស្សន្តស្សេវ ទុក្ខ បាចិចិសិ។ តស្មិំ ខណេ ស្សទិរេយា អត្តន្តរេតា, វេទ្ធា ស្កក្កតេតា។ បោរិសាទោ ទេវដ្ឋក្កុសលោ ភក្ខត្តវាទំ ជាតោតិ។ សោ ភកំ ជ្ឈេសិកេត្វា “ទេវ្វ ឲុស្សភក្ខត្តំ កថិស្សតិ, សុតសោមោ ភារិយំ ស្កន្ធំ គមិស្សតិ, តត្ថ គហិស្សាមិ, អារក្ខា បភស្ស មហា កថិស្សតិ, សមន្តា តិយោជនំ សកលភគរវាសិនោ រក្ខន្តា ចរិស្សន្តិ, អសំចិហិទេ អារក្ខេ បចេមយារមេ មិគាជិនំ ស្កន្ធំ កត្វា មជ្ឈេបោក្ខរណិំ ឱតរិត្វា ធស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តត្ថ គន្ត្វា បោក្ខរណិំ ឱតរិយាបត្តមបត្តេន សិរំ បដិច្ឆាទេត្វា អដ្ឋាសិ។ តស្ស តេជេន មច្ឆកច្ឆបាទយោ ឱសក្កិត្វា ស្ថលេបរិយន្តេ វគ្គវគ្គា ហុត្វា ចិចរិំសុ។

កុតោ បន លទ្ធោយំ តេជោតិ? បុព្ពយោគវសេន។ សោ ហិ កស្សបទសពលស្ស កាលេ ឯកំ សលាកភត្តំ បដ្ឋបេសិ, តេន មហាវាទេយា អហោសិ។ អក្កិសាលញ្ញា ការេត្វា តក្កសជ្ឈស្ស សីតចិតោទកត្តំ អក្កិញ្ញា ធារុតិ ច ធារុវឡកគាសិញ្ញា ឲរសុញ្ញា អទាសិ, តេន តេជវា អហោសិ។

ឯវំ តស្មិំ អន្តោក្ខន្ធំ គតោមេច ពលវបច្ចូសសមយេ សមន្តា តិយោជនំ អារក្ខំ គណ្ហិំសុ។ រាជាបិ បាតោវ ភុត្តបាតរាសោ អលង្កតហត្ថិក្ខន្ធវរគតោ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ បរិវុតោ នគរតោ និក្ខមិ។ តទា តក្កសិលតោ នន្ទោ នាម ព្រាហ្មណោ ចតស្សោ សតារហា គាថាយោ អាទាយ ចិរវាសិយោ នជរំ មគ្គំ អតិក្កមិត្វា តំ នគរំ បត្វា ទ្វារការេ វសិត្វា ស្សទិវេ ស្កក្កេ នគរំ បវិសន្តោ រាជានំ បាចីនទ្វារេន និក្ខន្តំ ទិស្វា ហត្ថំ បសារេត្វា ជយាបេសិ។ រាជា ឯសាទក្ខុកោ ហុត្វា គន្ត្វា ស្កន្ធបយ្យេន រេវ ថិតស្ស ព្រាហ្មណស្ស បសារិតហត្ថំ ទិស្វា ហត្ថិនា តំ ស្កបសង្កមិត្វា បុច្ឆិ –

១៥៩។

“កិស្មិំ នុ រដ្ឋេ តវ ជាតិភូមិ, អថ កេន អត្ថេន ឥធានុបត្តោ;

ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨾᩮ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ, ᨠᩥᨾᩥᨧ᩠ᨨᩈᩥ ᨴᩮᨾᩥ ᨲᩅᨩ᩠ᨩ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨲ"ᨶ᩠ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – ᨽᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨲᩅ ᨩᩣᨲᩥᨽᩪᨾᩥ ᨠᩥᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩥ ᨶᩩ, ᨠᩮᨶ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩮᨶ ᩉᩮᨲᩩᨽᩪᨲᩮᨶ ᩍᨵ ᩍᨾᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨶᨣᩁᩮ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ, ᨽᩮᩣ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱ, ᨾᨿᩣ ᨸᩩᨭ᩠ᨮᩮᩣ ᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩑᨲᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩑᨲᩴ ᨸᨿᩮᩣᨩᨶᩴ ᨾᩮ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨠ᩠ᨡᩣᩉᩥ ᨠᨳᩮᩉᩥ, ᨲᨿᩣ ᨸᨲ᩠ᨳᩥᨲᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᨲᩮ ᨲᩩᨿ᩠ᩉᩴ ᩋᨩ᩠ᨩ ᩍᨴᩣᨶᩥ ᨴᨴᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᩅᨲ᩠ᨳᩩᩴ ᩍᨧ᩠ᨨᩈᩦᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᩈᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩣᩉ –

᪑᪕᪘᪨

"ᨣᩣᨳᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨵᩁᨱᩦᨾᩉᩥᩔᩁ, ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩁᩈᩣᨣᩁᩪᨸᨾᩣ;

ᨲᩅᩮᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩍᨵᩣᨣᨲᩮᩣᩈ᩠ᨾᩥ, ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩥ ᨣᩣᨳᩣ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᩴᩉᩥᨲᩣ"ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨵᩁᨱᩦᨾᩉᩥᩔᩁᩣᨲᩥ ᨽᩪᨾᩥᨸᩣᩃ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨠᩥᩴ ᨽᩪᨲᩣ?᪨ ᩈᩩᨣᨾ᩠ᨽᩦᩁᨲ᩠ᨳᩣ ᩅᩁᩈᩣᨣᩁᩪᨸᨾᩣ, ᨲᩅᩮᩅ ᨲᩅ ᩑᩅ ᩋᨲ᩠ᨳᩣᨿ ᩍᨵ ᨮᩣᨶᩴ ᩋᨶᩩᨸ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩈ᩠ᨾᩥ ᨽᩅᩣᨾᩥ᪨ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᨠᩔᨸᨴᩈᨻᩃᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᨸᩁᨾᨲ᩠ᨳᩈᩴᩉᩥᨲᩣ ᩍᨾᩣ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ ᩈᩩᨱᩮᩣᩉᩦᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨳᩮᩣ᪨

ᩍᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ, "ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨾᨿᩣ ᨠᩔᨸᨴᩈᨻᩃᩮᨶ ᨴᩮᩈᩥᨲᩣ ᨧᨲᩔᩮᩣ ᩈᨲᩣᩁᩉᩣ ᨣᩣᨳᩣᨿᩮᩣ 'ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩮ ᩈᩩᨲᩅᩥᨲ᩠ᨲᨠᩣ'ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᨾ᩠ᩉᩣᨠᩴ ᨴᩮᩈᩮᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩦ"ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᪨ ᩁᩣᨩᩣ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨾᩣᨶᩈᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ, "ᩋᩣᨧᩁᩥᨿ , ᩈᩩᨭ᩠ᨮᩩ ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᩴ, ᨾᨿᩣ ᨸᨶ ᨶᩥᩅᨲ᩠ᨲᩥᨲᩩᩴ ᨶ ᩈᨠ᩠ᨠᩣ, ᩋᨩ᩠ᨩ ᨹᩩᩔᨶᨠ᩠ᨡᨲ᩠ᨲᨿᩮᩣᨣᩮᨶ ᩈᩦᩈᩴ ᨶ᩠ᩉᩣᨿᩥᨲᩩᩴ ᩋᩣᨣᨲᩮᩣᨾ᩠ᩉᩥ, ᩋᩉᩴ ᨸᩩᨶᨴᩥᩅᩈᩮ ᩋᩣᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᩔᩣᨾᩥ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨾᩣ ᩏᨠ᩠ᨠᨱ᩠ᨮᩦ"ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ "ᨣᨧ᩠ᨨ ᨻᩕᩣᩉ᩠ᨾᨱᩔ ᩋᨾᩩᨠᨣᩮᩉᩮ ᩈᨿᨶᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᨥᩣᩈᨧ᩠ᨨᩣᨴᨶᩴ ᩈᩴᩅᩥᨴᩉᨳᩣ"ᨲᩥ ᩋᨾᨧ᩠ᨧᩮ ᩋᩣᨱᩣᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨿ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨸᩣᩅᩥᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩁᩈᩉᨲ᩠ᨳᩮᨶ ᨸᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩴ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᨲᩴ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨦ᩠ᨥᨭ᩠ᨭᩮᨶ᩠ᨲᩣ ᩈᨾᨶ᩠ᨲᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩥᨶᩮᩣ ᨸᩁᩥᨠ᩠ᨡᩥᨸᩥᩴᩈᩩ, ᨲᨲᩮᩣ ᩋᩔᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᩁᨳᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨵᨶᩩᨣ᩠ᨣᩉᩣ, ᨲᨲᩮᩣ ᨸᨲ᩠ᨲᩦᨲᩥ, ᩈᨦ᩠ᨡᩩᨽᩥᨲᨾᩉᩣᩈᨾᩩᨴ᩠ᨴᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᩏᨶ᩠ᨶᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᩣ ᩋᩉᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳ ᩁᩣᨩᩣ ᩏᨱ᩠ᩉᩦᩈᩋᩣᨴᩥᨠᩣᨶᩥ ᩋᩣᨽᩁᨱᩣᨶᩥ ᩒᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩔᩩᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᩣᩁᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨻ᩠ᨻᨭ᩠ᨭᩥᨲᩈᩁᩦᩁᩮᩣ ᨸᩮᩣᨠ᩠ᨡᩁᨱᩥᨿᩣ ᩋᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩁᩣᨩᩅᩥᨽᩅᩮᨶ ᨶ᩠ᩉᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᨧ᩠ᨧᩩᨲ᩠ᨲᩁᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᨣ᩠ᨣᩉᨱᩈᩣᨭᨠᩮᨶ ᨶᩥᩅᩣᩈᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨭ᩠ᨮᩣᩈᩥ᪨ ᩋᨳᩔ ᨴᩩᩔᨣᨶ᩠ᨵᨾᩣᩃᩣᩃᨦ᩠ᨠᩣᩁᩮ ᩏᨸᨶᨿᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᩈᩥ – "ᩁᩣᨩᩣ ᩋᩃᨦ᩠ᨠᨲᨠᩣᩃᩮ ᨽᩣᩁᩥᨠᩮᩣ ᨽᩅᩥᩔᨲᩥ, ᩈᩃ᩠ᩃᩉᩩᨠᨠᩣᩃᩮᨿᩮᩅ ᨶᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᩔᩣᨾᩦ"ᨲᩥ᪨ ᩈᩮᩣ ᨶᨴᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᨣ᩠ᨣᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩏᨴᨠᩮ ᨾᨶ᩠ᨴᩥ ᩋᩣᩃᩩᩊᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᩅᩥᨩ᩠ᨩᩩᩃᨲᩣ ᩅᩥᨿ ᨾᨲ᩠ᨳᨠᩮ ᨡᨣ᩠ᨣᩴ ᨸᩁᩥᨻ᩠ᨽᨾᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ "ᩋᩉᩴ ᩋᩁᩮ ᨾᨶᩩᩔᨧᩮᩣᩁᩮᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ"ᨲᩥ ᨶᩣᨾᩴ ᩈᩣᩅᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨦ᩠ᨣᩩᩃᩥᩴ ᨶᩃᩣᨭᩮ ᨮᨸᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨴᨠᩣ ᩏᨲ᩠ᨲᩁᩥ᪨ ᨲᩔ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣᩅ ᩉᨲ᩠ᨳᩣᩁᩮᩣᩉᩣ ᩉᨲ᩠ᨳᩦᩉᩥ, ᩋᩔᩣᩁᩮᩣᩉᩣ ᩋᩔᩮᩉᩥ, ᩁᨳᩣᩁᩮᩣᩉᩣ ᩁᨳᩮᩉᩥ ᨸᨲᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨻᩃᨠᩣᨿᩮᩣ ᨣᩉᩥᨲᨣᩉᩥᨲᩣᨶᩥ ᩌᩅᩩᨵᩣᨶᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᩁᩮᨶ ᨽᩪᨾᩥᨿᩴ ᨶᩥᨸᨩ᩠ᨩᩥ᪨

រេបិទិររោគោ ស្ុតសោមំ ក្លិបិត្វា កហិ្យរេររទារខារេគា បិរេឌ កេហត្វា អរេឆាឃឹរេក កត្វា បហិ្យារ ឃឹរំ បហរេន្តា កន្ធតិ៍ រេខាធិរត្តំ បត ក្ខបកត្វា ឱ្ឌរេតា ក្លិបិត្វា លរេន្ត តិឃឹឝារេបឃិ៍ រេរា “ក្វាររេត កយតំ បបរេញ្ហា កចិស្សតី”តិ រយុ្លក្ខារេតរេយច អក្ខាររហត្វំ បិកាទំ លឈិ្ឆត្វា បុររេតា កលិតយឆយត្តចាររលាក្យុខ្ក អក្កយិត្វា បត្តាតក្ឈ្វាទិ បិរេតរេន្តា ចិឃ ចាតខចាតំ អស្សុតរាតំ បិរេដ្ឋ អក្កយរេន្តា បិរេតត្វា រឆស្ុររឆឃឹរេរស្ុ អក្កយិត្វា កយិកំ កយរេន្តា ចិឃ តឹលឋលកាតិ តិរេក្រាឈបត្តាតិ យឌ្ឍរេន្តា ចិឃ ឲ្យករេចរេករេតច ពិរេឃាខតយត្វំ យក្កំ កត្វា “អត្ថិ ត្ុ រេលា រេកាចិ ស្ុតរេរាយស្សត្វាឃ បន្ធរេតា អាកន្ធរេន្តា”តិ ឱ្យលៅរេកត្វា កន្ឋិ អខិត្វា រហិកំ កន្ធរេន្តា ស្ុតរេរាយស្ស រេករេហិ ក្ខឆាកពិត្តឹតិ អត្តរេតា ក្ខរេរ បតិតាតិ ខិស្វា “យរេលាស្ស អកាឃរេន្តា តាយ តត្ថិ, ស្ុតរេរារេយាបិ យរេលាករេឃត រេទាឆតិ យរេញ្ញា”តិ ចិរេន្តត្វា អាហ –

១៥៥៧

“ត រេច រុទន្តិ យតិយរេន្តា របញ្ញា, ពាហុស្សុតា រេឃ ពាហុឋាតចិន្តិរេតា;

ឌីបញ្ហិឲ្យតំ បរយំ តរាតំ, ឃំ បណ្ឌិតា រេរាកត្ុឆា កចន្តិ៍

១៥៥៨

“អត្តាតំ ឆាតឹ ក្ខឆាហុ បុត្តឆារំ, ឆញ្ញំ ឆតំ រខតំ ខាតរូបំ;

កិរេយច ត្វំ ស្ុតរេរាយាត្ុតរេប្យ, រេការរញ្ញរេរដ្ឋ ចចតំ ស្ុរេលាយ រេតត”ន្តិ៍

តត្ថ, រេកា ស្ុតរេរាយ យហារាខ, រេឃ បណ្ឌិតា កំ ក្ខតា? យតិយរេន្តា អត្តាតត្ថំ ការលាការលំ ខាតតបញ្ញាឃ រយន្នាកតា, របញ្ញា ចិឆរលាបញ្ញាឃ រយន្នាកតា, ពាហុស្សុតា ពាហុស្សុតឆរា ពាហុដ្ឋាតចិន្តិរេតា ពាហុការលាចិន្តតឃឹលិ, រេត បណ្ឌិតា យរេលាករេឃ ក្ខប្បរេន្ត រតិ គិតា ហុត្វា រេច ឲ្យករេន្តត ត រុទន្តិ ត បរិរេឆចន្តិ៍ ឌីបំ ហិតិ, រេកា ស្ុតរេរាយ យហារាខ ហិ កស្មា បត ចឆាយិ, យហារយុរេន្ទ គិន្នាចាតំ ចាលិខកាតំ ខតាតំ បតិដ្ឋាក្ខតំ យហាឌីបំ ព្លច, ឲ្យចយ្បិ តឆា ឲ្យតំ បណ្ឌិតំ អប្បដិររលាតំ តរាតំ បរយំ៍ ឃំ រេឃត ការរេលាត រេឃ បណ្ឌិតា រេរាកឹតំ ខតាតំ រេរាកត្ុឆា កចន្តិ, រេកា ស្ុតរេរាយ យហារាខ, ត្វំ យរេលាករេឃត បរិរេឆចិតិ យរេញ្ញា យញ្ញាយិ៍ អត្តាតន្តិ, រេកា ស្ុតរេរាយ យហារាខ, អត្តរេហត្ុ ក្ខឆាហុ ឆាតិរេហត្ុ បុត្តឆាររេហត្ុ ក្ខឆាហុ ឆញ្ញឆតរខតខាតរូបរេហត្ុ កិរេយច ត្វំ កិរេយច ឆយ្យាខាតំ ត្វំ អត្ុតរេប្យ អត្ុតរេប្យឃ្យារិ៍ រេការញ្ញរេរដ្ឋ ក្យុររដ្ឋចារឹតំ រេរដ្ឋ ក្ខត្តយ, រេកា យហារាខ, ឲ្យតំ តច ចចតំ ស្ុរេលាយាតិ៍

សុតសោមោ អាហ –

៣០០។

“នេវាហមត្តានមនុត្ថុនាមិ, ន បុត្តទារំ ន ធនំ ន រដ្ឋំ;

សតញ្ច ធម្មោ ចរិតោ បុរាណោ, តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សានុបេស្សំ។

៣០១។

“កតោ មយា សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្ស”ន្តិ។

តត្ថ នេវាហមត្តានមនុត្ថុនាមីតិ អហំ តាត អត្តត្ថាយ នេវ រោទាមិ ន សោចាមិ, ឥមេសម្បិ បុត្តាទីនំ អត្ថាយ ន រោទាមិ ន សោចាមិ, អបិច ខោ បន សតំ បណ្ឌិតានំ ចរិតោ បុរាណធម្មោ អត្ថិ, យំ សង្គរំ កត្វា បច្ឆា អនុតប្បន្តិ នាម, តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្ស អហំ អនុសោចាមីតិ អត្ថោ។ សច្ចានុរក្ខីតិ សច្ចំ អនុរក្ខន្តោ។ សោ ហិ ព្រាហ្មណោ តក្កសិលតោ កស្សបទសពលេន ទេសិតា ចតស្សោ សតារហា គាថាយោ អាទាយ អាគតោ, តស្សាហំ អាគន្តុកចិត្តំ ការេត្វា “តុម្ហា អាគតោ សុណិស្សាមិ, យាវ មមាគមនា អាគមេហី”តិ សង្គរំ កត្វា អាគតោ, ត្វំ តា គាថាយោ សោតុំ អទត្វាវ មំ គណ្ហិ សចេ មំ វិស្សជ្ជេសិ, តំ ធម្មំ សុត្វា សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្សាមីតិ វទតិ។

អថ នំ បោរិសាទោ អាហ –

៣០១។

“នេវាហមេតំ អភិសទ្ទហាមិ, សុខី នរោ មច្ចុមុខា បមុត្តោ;

អមិត្តហត្ថំ បុនរាវជេយ្យ, កោរព្យសេដ្ឋ ន ហិ មំ ឧបេសិ។

៣០៧។

“មុត្វា តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វា សកំ មន្ទិរំ កាមកាមី;

មធុរំ បិយំ ជីវិតំ លទ្ធ រាជ, កុតោ តុវំ ឯហិសិ មេ សកាស”ន្តិ។

តត្ថ សុខីតិ សុខប្បត្តោ ហុត្វា។ មច្ចុមុខា បមុត្តោតិ មាទិសស្ស ចោរស្ស ហត្ថតោ មុត្តមាយ មរណមុខា មុត្តោ ភាយ ហុត្វា អមិត្តហត្ថំ បុនរាវជេយ្យ អាគច្ឆេយ្យ, អហំ ឯតំ វចនំ នេវ អភិសទ្ទហាមិ, កោរព្យសេដ្ឋ ត្វំ មម សន្តិកំ ន ហិ ឧបេសិ។ មុត្វាតិ សុតសោម តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថតោ មុត្វា។ សកំ មន្ទិរន្តិ រាជធានិគេហំ គន្ត្វា។ កាមកាមីតិ កាមំ កាមយមានោ។ លទ្ធាតិ អតិវិយ បិយំ ជីវិតំ លភិត្វា តុវំ មេ មម សន្តិកេ កុតោ កេន ការណេន ឯហិសិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ សីហោ វិយ អសម្ភីតោ អាហ –

៣០៣។

“មតំ វរេយ្យ បរិសុទ្ធសីលោ, ន ជីវិតំ គរហិតោ បាបធម្មោ;

ន ហិ តំ នរំ តាយតិ ទុគ្គតីហិ, យស្សាបិ ហេតុ អលិកំ ភណេយ្យ។

៣០៨។

“សចេបិ វាតោ គិរិមាវហេយ្យ, ចន្ទោ ច សូរិយោ ច ឆមា បតេយ្យុំ;

សព្វា ច នជ្ជោ បដិសោតំ វជេយ្យុំ, ន ត្វេវហំ រាជ មុសា ភណេយ្យំ។

៣០៩។

“នភំ ផលេយ្យ ឧទធីបិ សុស្សេ, សំវដ្ដយេ ភូតធរា វសុន្ធរា;

និលុច្ឆនេយា នេមុ សម្ពលមុប្បនេត, ត ទេ្វចហំ រាឌ មុសា ភណាម្ហី”ត្តិ៍

តត្ថ យតំ ចនេយ្យាតិ នេបិរិសាគ នេយា តនេរា បរិសុទ្ធសីនេលា ឌីចិតនេហតុ អលុមត្តម្បិ បាបំ ត ពនេរាតិ, សីលសម្បនេន្នា ហុត្វា ចនេយ្យ តំ មនេលា ញនេន្នយ្យ, ករហិនេតា បាបឆនេយ្យា តំ ឌីចិតំ ត នេសនេយ្យា, ត្យស្សីនេលា បុគ្គនេលា យស្សាបិ នេហតុ អត្តាឌិនេតាបិ នេហតុ អលិកំ ចចតំ ភនេណយ្យ, តំ តនេ ឧចន្នបំ ត្យក្កតីហិ តំ អលិកំ ត តាឃនេត៍ សនេចបិ ចានេតា ពិរិយាចនេហយ្យាតិ, សមុ នេបិរិសាគ, តយា សទ្ធិំ ឧកាចរិយកុលេ សិក្ខិនេតា ឧចន្នេបិ សហាយនេកា ហុត្វា អហំ ឌីចិតនេហតុ មុសា ត ពនេឆមិ, កិំ ត សគ្គហសិ៍ សនេច បុរត្ថិមាឌិនេកនេតា ចានេតា វុដ្ឋាយ មហន្តំ ពិទំ តុលបិគ្នុ ចិយ អាកានេស អាចនេហយ្យ, ចន្ទោ ច សុរិនេយា ច អត្តនេតា អត្តនេតា ចិមានេតត សទ្ធិំ ឈមា បឆចិយំ បនេតយ្យុ, សត្តាបិ តនេន្ទា បតិនេសាតំ ចនេឌយ្យុ, នេកា នេបិរិសាគ , ឧចន្នបំ ចចតំ សនេច ភនេណយ្យ, តំ សគ្គហិតន្តំ, អហំ មុសា ភនេណយ្យំ ញាតិ ចចតំ តុយ្ហា ឌនេតហិ ចុត្តំ, ត នេត្វច តំ សគ្គហិតន្តា៍

ឧចំ ចុនេត្តបិ នេសា ត សគ្គហិនេយច៍ អឆ នេចាឌិសនេត្វា “អយំ មយ្ហាត សគ្គហតិ, សបនេឆតបិ តំ សគ្គហានេបស្សាមី”តិ ចិនេន្តត្វា, “សមុ នេបិរិសាគ, លត្ថនេតា តាច មំ ឌូតានេរហិ, សបឆំ កត្វា តំ សគ្គហានេបស្សាមី”តិ ចុនេត្ត នេតត ឌូតានេរត្វា គ្នុមិយំ ឆបិនេតា សបឆំ ពនេរានេន្តា អាហ –

៣០លិ៍

“អសិញ្ចា សត្តិញ្ចា បរាមសាមិ, សបឆម្បិ នេត សមុ អហំ ពនេរាមិ;

តយា បមុនេត្តា អតនេណា ភចិត្វា, សច្ចាតុនេក្កិ បុតរាចឌិស្ស”ត្តិ៍

តស្សនេត្វា – សមុ នេបិរិសាគ, សនេច ញាន្ទសិ, ឧចន្នេបហិ អាចុនេឆហិ សំចិហិតានេក្កេ លត្តិយកុលេ នេម តិដ្ឋាត្តិ តាម មា នេហាតុតិ អសិញ្ចា សត្តិញ្ចា បរាមសាមិ៍ សនេច អនេញ្ញាហិ រាឌ្មហិ អកត្តព្ពំ អញ្ញា ចា មំ ញាន្ទសិ, តំ សបឆម្បិ នេត, សមុ, អហំ ពនេរាមិ៍ យឆាហំ តយា បមុនេត្តា គន្ត្វា ព្រាហ្មណស្ស អតនេណា ហុត្វា សច្ចមតុនេក្កនេន្តា បុតរាគមិស្សាមីតិ៍

តនេតា នេបិរិសានេកា “អយំ សុតនេសានេមា លត្តិនេយហិ អកត្តព្ពំ សបឆំ ពនេរាតិ, កិំ នេម ញាមិតា, ឧស ឧតុ ចា មា ចា, អហម្បិ លត្តិយរាឌា, មនេមច ឌាហុនេលាហិតំ ករហត្វា នេឆចតាយ ពលិកម្មំ ករិស្សាមិ, អយំ អតិចិយ កិលមតី”តិ ចិនេន្តត្វា –

៣០ប៍

“នេយា នេត ពនេតា សគ្គនេរា ព្រាហ្មណេភ, រនេដ្ឋ សនេក ញាស្សុរិនេយ ចិនេតត;

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជស្សុ”តិ។

តត្ថ បុនរាវជស្សូតិ បុន អាគច្ឆេយ្យាមិ។

អថ នំ មហាសត្តោ, “សម្ម, មា ចិន្តយិ, ចតស្សោ សតារហា គាថា សុត្វា ធម្មកថិកស្ស បូជំ កត្វា បិតោវាគមិស្សាមី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣០៩។

“យោ មេ គតោ សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រជ្ជេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណស្សប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាវជិស្ស”ន្តិ។

អថ នំ បោរិសាទោ, “មហារាជ, តុម្ហេ ខត្តិយេហិ អាគន្តុំ សបថំ ការិត្វា, តំ អនុស្សរេយ្យាថា”តិ វត្វា, “សម្ម បោរិសាទ, ត្វំ មំ ទហរកាលតោ បដ្ឋាយ ជានាសិ, ហសេនាបិ មេ មុសា ន កថិតបុព្វា, សោហំ ឥទានិ រជ្ជេ បតិដ្ឋិតោ ធម្មាធម្មំ ជានន្តោ កិំ មុសា កថេស្សាមិ, សទ្ទហសិ មយ្ហំ, អហំ តេ ស្វេ ពាលិកម្មំ បិ បុណិស្សាមី”តិ សទ្ទហាបេតោ “តេន ហិ គច្ឆ, មហារាជ, តុម្ហេសុ អនាគតេសុ ពាលិកម្មំ ន ភវិស្សតិ, ទេវតាបិ តុម្ហេហិ វិនា ន សម្បដិច្ឆតិ, មា មេ ពាលិកម្មស្ស អន្តរាយំ ការិត្វា”តិ មហាសត្តំ វិស្សជ្ជេសិ។ សោ រាហុមុខា មុត្តចន្ទោ វិយ នាគពលោ ថាមសម្បន្នោ ខិប្បវេគ នគរំ សម្បាបុណិ។ សេនាបិស្ស “សុតសោមោ រាជា បណ្ឌិតោ មធុរធម្មកថិកោ ឯកំ ទ្វេ គាថា កថេត្វា លភន្តោ បោរិសាទំ ទមេត្វា សីហមុខា មុត្តមត្តវារណោ វិយ អាគមិស្សតិ, ‘ឥមេ រាជានំ បោរិសាទស្ស ទត្វា អាគតា’តិ មហាជនោ គរហិស្សតី”តិ ចិន្តេត្វា ពហិនគរេយេវ ខន្ធាវារំ កត្វា ឋិតា តំ ទូរតោវ អាគច្ឆន្តំ ទិស្វា បច្ចុគ្គន្ត្វា វន្ទិត្វា “កច្ចិ, មហារាជ, បោរិសាទេន កិលមិតោ”តិ បដិសន្ថារំ កត្វា “បោរិសាទេន មយ្ហំ មាតាបិតូហិបិ ទុក្ករំ កតំ, តថារូបោបិ នាម ចណ្ឌោ សាហសិកោ បោរិសាទោ មម ធម្មំ សុត្វា មំ វិស្សជ្ជេសី”តិ វុត្តេ រាជានំ អលង្ករិត្វា ហត្ថិក្ខន្ធំ អារោបេត្វា បរិវារេត្វា នគរំ បាវិសិ។ តំ ទិស្វា សព្ពេ នាគរា តុស្សិំសុ។

សោបិ ធម្មគរុតាយ ធម្មសោណ្ឌតាយ មាតាបិតរោ អទិស្វាវ “បច្ឆាបិ តេ បស្សិស្សាមី”តិ រាជនិវេសនំ បវិសិត្វា រាជាសនេ និសីទិត្វា ព្រាហ្មណំ បក្កោសាបេត្វា មស្សុកម្មាទីនិស្ស ការាបេត្វា តំ កប្បិតកេសមស្សុំ ន្ហាតានុលិត្តំ វត្ថាលង្ការបដិមណ្ឌិតំ កត្វា អានេត្វា ទស្សិតកាលេ សយំ បច្ឆា ន្ហាត្វា តស្ស អត្តនោ ភោជនំ ទាបេត្វា តស្មិំ ភុត្តេ សយំ ភុញ្ជិត្វា តំ មហារហេ បល្លង្កេ និសីទាបេត្វា ធម្មគរុកតាយ អស្ស គន្ធមាលាទីហិ បូជំ កត្វា សយំ នីចេ អាសនេ និសីទិត្វា “តុម្ហេហិ មយ្ហំ អាភតា សតារហា គាថា សុណោម

អាចរិយា”តិ យាចិ។ តមត្ថំ ទីបេន្តោ សត្ថា គាថមាហ –

៣១០។

“មុត្តោ ច សោ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វាន តំ ព្រាហ្មណំ ឯតទវោច;

សុណោមិ គាថាយោ សតារហាយោ, យា មេ សុតា អស្សុ ហិតាយ ព្រហ្មេ”តិ។

តត្ថ ឯតទវោចាតិ ឯតំ អវោច។

អថ ព្រាហ្មណោ ពោធិសត្តេន យាចិតកាលេ គន្ធេហិ ហត្ថេ ឧព្ពដ្ដេត្វា បសិព្ពកា មនោរមំ បោត្ថកំ នីហរិត្វា ឧភោហិ ហត្ថេហិ គហេត្វា “តេន ហិ, មហារាជ, កស្សបទសពលេន ទេសិតា រាគមទាទិនិម្មទនា អមតមហានិព្ពានបរិយោសានា ចតស្សោ សតារហា គាថាយោ សុណាហី”តិ វត្វា បោត្ថកំ ឱលោកេន្តោ អាហ –

៣១១។

“សកិទេវ សុតសោម, សព្ភិ ហោតិ សមាគមោ;

សា នំ សង្គតិ បាលេតិ, នាសព្ភិ ពហុ សង្គមោ។

៣១២។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ។

៣១៣។

“ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា, អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ;

សតញ្ចា ផលេ្យា ត ជរំ ្ហេបតិ, សន្តោ ហវេច សព្ភិ បវេចឥយន្តិ៍

៣០៣៍

“តកញ្ចា ក្ទេរ បឆចិ ច ក្ទេរ, បរិ៍ សយុក្ខស្ស ពងាហ្ ក្ទេរ;

ពតេា ហវេច ក្ទរតរ៍ ចឥន្តិ, សតញ្ចា ផលេ្យា អសតញ្ចា រាឌា”តិ៍

ពត្ថ សកិងេចាតិ ឲកចារយេច៍ សឝ្កីតិ សប្បុរិសេហិ៍ សា តន្តិ សា សឝ្កិ សប្បុរិសេហិ សភ្គតិ សយាកេយា ឲកចារ៍ បចឝេ្តាបិ ពំ ប្ហក្កលំ បរិលេតិ រក្ខតិ៍ តាសឝ្កីតិ អសប្បុរិសេហិ បត ពាហ្ ប្ហធិរយ្បិ កតោ សភ្គយោ ឲកដ្ឋានេត តិចារសា ត បរិលេតិ, ត ឆាចរោ ហោតីតិ អតេ្ថា៍ សយាសេឆាតិ សឝ្ពិ តិឃិេឥយ្យ, សពេ្ហាបិ ព្ទុរិឃាបឆេ បណ្ឌិតេហេច សឝ្ពិ បចឝេ្តឃ្យាតិ អតេ្ថា៍ សត្ថចត្តិ យិត្តសត្ថចិ៍ សពំ សឝ្គយត្តិ បណ្ឌិតាតំ ព្យុគ្ឃាឌីតំ សព្តពិសពៅឌិបក្ខិឃឆយុសប្តាពំ សគ្គយ្ខ៍ សេឃ្យាតិ ឲពំ ឆយ៉ំ ពាត្វា ចឝ្ពិឃេច ហោតិ, ហាតិ តាយ តពី្ធតិ អតេ្ថា៍ រាឌរឆាតិ រាត្ទតំ អារោហតិឃរឆា៍ ប្ហធិត្តាតិ ប្ហបរិកយុកពា៍ សឝ្កិ បវេចឥយន្តីតិ ព្យុគ្ឃាឥយោ សន្តោ “សឝ្កី”តិ សភ្ល កពំ សោកតំ ្ហត្តយំ តិព្ពាតំ បវេចឥន្តិ ឆោរយេន្តិ, សោ តិព្ពាតសព្ហារតោ សពំ ផលេ្យា ជរ៍ ត ្ហេបតិ ត ឌីរតិ៍ តកន្តិ អាកាសោ៍ ក្ទេរតិ បឆចិ ហិ សប្បតិដ្ឋា សកហលា, អាកាសោ តិរាលេ្ពា អប្បតិដ្ឋោ, ព្ទតិ ្ហកោ ឲតេព ឲកាពគ្ខាបិ ចិរំយោកដ្ឋេត អតុបលិត្តដ្ឋេត ច ក្ទេរ តាយ ហោន្តិ៍ បិរន្តិ ឞ្ហរិយពីរតោ បរតីរ៍ ពងាហ្វតិ ពំ អាហ្៍

ព្ទតិ (ពាហ្ហណោ ចពស្សោ សពារហា កាឆា កស្សបងសពេលត ងេឃិពតិឃារយត ងេសេត្វា ព្យុលិ្យអហោរាសិ ៎ ពំ ប្ហត្វា យហាសេត្វា “សប្បុលំ ចព េយ អាកយត”ត្តិ ពុដ្ឋចិតេ្តា ហុត្វា “ព្ទយា កាឆា តេច សាចកការិពា, ត ព្ទរិការិពា, ត កេតចិ ការិពា, សព្ពញ្ញុតាច ការិពា, កិំ ត្ ខោ អរ្ឃន្តី”តិ ចិន្តេត្វា “ព្ទយារំ សកលយ្បិ ចក្កចាឡអំ ឃាច (ពាហ្ហលោកា សត្តរពតប្ហណ្ណំ កត្វា ឥឥយាតោបិ តេច អត្ថគ្ឃិកំ កាពុំ សេក្កាតិ, អហំ ខោ បតស្ស ពិយោឌតសេព ក្យុរដ្ឋេ សព្តយោឌតិកេ ព្ទគ្គបត្តកេរ រដ្ឋេ ភាពុំ បហោមិ, អត្ថិ ត្ ខ្ទស្ស រដ្ឋេ ការរពុំ ការា្យ”ត្តិ អភ្គចិន្ដ្ឋាត្ហការេចត ឞ្ហលេកេន្តោ តាគ្គស៍ ពតោ សេតាបតិដ្ឋាតាឌីតិ ឞ្ហលេកេន្តោ ឲកកាយកោឌកយត្តស្សបិ កាក្យ អឌិត្វា ផតលិកស្ស ឞ្ហលេកេន្តោ កោជិឆតតោ បដ្ឋាយ ឞ្ហលេកត្វា ចពុត្តិំយេច កហាបណសហស្សាតំ កាក្យ ឌិត្វា “ឲត្តកេត តំ ប្ហជេស្សាមី”តិ ចពស្សោ សហស្សត្តចិកា ភារេបត្វា, “អាចរិយ, ពុយេអ្យេព្ញារំ ឥត្តិឃាតំ ព្ទយា កាឆា ងេសេត្វា កិត្តកំ ផតំ លកឆា”តិ ប្ហន្ឆិ៍ “ឲកេកាយ កាឆាយ សពំ សពំ, យហារាឌ, តេតេច ពា សពារហា តាយ ឌាពា”តិ៍ អឆ តំ យហាសេត្វា, “អាចរិយ, ព្វំ អត្តតា កេហេត្វា ចិក្កេឃ្យកណ្ឌស្ស អរ្ឃស្សិ ត ឌាតាសិ , ព្ទតោ បដ្ឋាយ ឲកេកា កាឆា សហស្សារហា តាយ ហោន្ត្វា”តិ ចត្វា កាឆយាហ –

“សហស្សិយា ឥមា គាថា, នហិមា គាថា សតារហា;

ចត្តារិ ត្វំ សហស្សានិ, ខិប្បំ គណ្ហាហិ ព្រាហ្មណា”តិ។

តស្សត្ថោ – ព្រាហ្មណ, ឥមា គាថា សហស្សិយា សហស្សារហា, ឥមា គាថា សតារហា ន ហិ ហោន្តិ, ព្រាហ្មណ, ត្វំ ចត្តារិ សហស្សានិ ខិប្បំ គណ្ហាតិ។

អថស្ស ឯកំ សុខយានកំ ទត្វា “ព្រាហ្មណំ សោត្ថិនា គេហំ សម្បាបេថា”តិ បុរិសេ អាណាបេត្វា តំ ឧយ្យោជេសិ។ តស្មិំ ខណេ “សុតសោមរញ្ញា សតារហា គាថា សហស្សារហា កត្វា បូជិតា សាធុ សាធូ”តិ មហាសាធុការសទ្ទោ អហោសិ។ តស្ស មាតាបិតរោ តំ សទ្ទំ សុត្វា “កិំ សទ្ទោ នាមេសោ”តិ បុច្ឆិត្វា យថាភូតំ សុត្វា អត្តនោ ធនលោភតាយ មហាសត្តស្ស កុជ្ឈិំសុ។ សោបិ ព្រាហ្មណំ ឧយ្យោជេត្វា តេសំ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា អដ្ឋាសិ។ អថស្ស បិតា “កថំ, តាត, ឯវរូបស្ស សាហសិកស្ស ចោរស្ស ហត្ថតោ មុត្តោសី”តិ បដិសន្ថារមត្តម្បិ អកត្វា អត្តនោ ធនលោភតាយ “សច្ចំ កិរ, តាត, តយា ចតស្សោ គាថា សុត្វា ចត្តារិ សហស្សានិ ទិន្នានី”តិ បុច្ឆិត្វា “សច្ច”ន្តិ វុត្តេ គាថមាហ –

៣១៨។

“អាសីតិយា នាវុតិយា ច គាថា, សតារហា ចាបិ ភវេយ្យ គាថា;

បច្ចត្តមេវ សុតសោម ជានហិ, សហស្សិយា នាម កា អត្ថិ គាថា”តិ។

តស្សត្ថោ – គាថា នាម, តាត, អាសីតិយា ច នាវុតិយា ច សតារហា ចាបិ ភវេយ្យ, បច្ចត្តមេវ អត្តនាវ ជានាហិ, សហស្សារហា នាម គាថា កា កស្ស សន្តិកេ អត្ថីតិ។

អថ តំ មហាសត្តោ “នាហំ, តាត, ធនេន វុឌ្ឍិំ ឥច្ឆាមិ, សុតេន បន ឥច្ឆាមី”តិ សញ្ញាបេន្តោ អាហ –

៣១៩។

“ឥច្ឆាមិ វោហំ សុតវុឌ្ឍិមត្តនោ, សន្តោតិ មំ សប្បុរិសា ភជេយ្យុំ;

អហំ សវន្តីហិ មហោទធីវ, ន ហិ តាត តប្បាមិ សុភាសិតេន។

៣១៨។

“អគ្គិ យថា តិណកដ្ឋំ ទហន្តោ, ន តប្បតី សាគរោវ នទីហិ;

ឯវម្បិ តេ បណ្ឌិតា រាជសេដ្ឋ, សុត្វា ន តប្បន្តិ សុភាសិតេន។

៣១៩។

“សកស្ស ទាសស្ស យទា សុណោមិ, គាថំ អហំ អត្ថវតិំ ជនិន្ទ;

តមេវ សក្កច្ច និសាមយាមិ, ន ហិ តាត ធម្មេសុ មមត្ថិ តិត្តី”តិ។

តត្ថ វោតិ និបាតមត្តំ។ “សន្តោ”តិ ឯតេ ច មំ ភជេយ្យុ ឥតិ ឥច្ឆាមិ។ សវន្តីហីតិ នទីហិ។ សកស្សាតិ តិដ្ឋតុ, នត្ថុ, ព្រាហ្មណោ, យទា អហំ អត្តនោ ទាសស្សបិ សន្តិកេ សុណោមិ, តាត, ធម្មេសុ មម តិត្តិ ន ហិ អត្ថីតិ។

ឯវញ្ច បន វត្វា “យា មំ, តាត, ធនហេតុ បរិភាសសិ, អហំ ធម្មំ សុត្វា អាគមិស្សាមី”តិ សបថំ កត្វា អាគតោ, បោរិសាទស្ស សន្តិកំ គមិស្សាមិ, ឥទំ តេ រដ្ឋំ គណ្ហា”តិ រដ្ឋំ និយ្យាតេន្តោ គាថមាហ –

៣២០។

“ឥទំ តេ រដ្ឋំ សធនំ សយោគ្គំ, សកាយុរំ សព្ពកាមូបបន្នំ;

កិំ កាមហេតុ បរិភាសសិ មំ, គច្ឆាមហំ បោរិសាទស្ស ញាត្តេ”តិ។

តត្ថ ញាត្តេតិ សន្តិកេ។

តស្មិំ សមយេ បិតុរញ្ញោ ហទយំ ផលិតំ អហោសិ។ សោ, “តាត សុតសោម, កិំ ការណំ ករោសិ, មយំ ចតុរង្គិនិយា សេនាយ ចោរំ គហេស្សាមា”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣១១។

“អត្តានុរក្ខាយ ភវន្តិ ហេតេ, ហត្ថារោហា រថិកា បត្តិកា ច;

អស្សារោហា យេ ច ធនុគ្គហាសេ, សេនំ បយុញ្ជាម ហនាម សត្តុ”ន្តិ។

តត្ថ ហនាមាតិ សចេ ឯវំ បយោជិតា សេនា តំ គហេតុំ ន សក្កោន្តិ, អថ នំ សកលរដ្ឋវាសិនោ គហេត្វា គន្ត្វា ហនាម សត្តុំ, មារេម តំ អម្ហាកំ បច្ចាមិត្តន្តិ អត្ថោ។

អថ នំ មាតាបិតរោ អស្សុបុណ្ណមុខា រោទមានា វិលបន្តា, “តាត, មា គច្ឆ, គន្តុំ ន លព្ភា”តិ យាចិំសុ។ សោឡសសហស្សា នាដកិត្ថិយោបិ សេសបរិជនោបិ “អម្ហេ អនាថេ កត្វា កុហិំ គច្ឆសិ, ទេវា”តិ បរិទេវិំសុ។ សកលនគរេ កោចិ សកភាវេន សណ្ឋាតុំ អសក្កោន្តោ “សុតសោមោ បោរិសាទស្ស កិរ បដិញ្ញំ ទត្វា អាគតោ, ឥទានិ ចតស្សោ សតារហា គាថា សុត្វា ធម្មកថិកស្ស សក្ការំ កត្វា មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា បុនបិ កិរ ចោរស្ស សន្តិកំ គមិស្សតី”តិ សកលនគរេ ឯកកោលាហលំ អហោសិ។ សោបិ មាតាបិតូនំ វចនំ សុត្វា គាថមាហ –

៣១២។

“សុទុក្ករំ បោរិសាទោ អកាសិ, ជីវំ គហេត្វាន អវស្សជី មំ;

តំ តាទិសំ បុព្ពកិច្ចំ សរន្តោ, ទុព្ភេ អហំ តស្ស កថំ ជនិន្ទា”តិ។

តត្ថ ជីវំ គហេត្វានាតិ ជីវគ្គាហំ គហេត្វា។ តំ តាទិសន្តិ តំ តេន កតំ តថារូបំ។ បុព្ពកិច្ចន្តិ បុរិមំ ឧបការំ។ ជនិន្ទាតិ បិតរំ អាលបតិ។

សោ មាតាបិតរោ អស្សាសេត្វា, “អម្ម តាតា, តុម្ហេ មយ្ហំ មា ចិន្តយិត្ថ, កតកល្យាណោ អហំ, មម ឆកាមសគ្គិស្សរិយំ ន ទុល្លភ”ន្តិ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា អាបុច្ឆិត្វា សេសជនំ អនុសាសិត្វា បក្កាមិ។ តមត្ថំ បកាសេន្តោ សត្ថា អាហ –

៥១៤។

“វន្ទិត្វា សោ បិតរំ មាតរញ្ច, អនុសាសិត្វា នេគមញ្ច ពលញ្ច;

សច្ចវាទី សច្ចានុរក្ខមានោ, អគមាសិ សោ យត្ថ បោរិសាទោ”តិ។

តត្ថ សច្ចានុរក្ខមានោតិ សច្ចំ អនុរក្ខមានោ។ អគមាសីតិ តំ រត្តិំ និវេសនេយេវ វសិត្វា បុនទិវសេ អរុណុគ្គមនវេលាយ មាតាបិតរោ វន្ទិត្វា អាបុច្ឆិត្វា សេសជនំ អនុសាសិត្វា អស្សុមុខេន នានប្បការំ បរិទេវន្តេន ឥត្ថាគារាទិនា មហាជនេន អនុគតោ នគរា និក្ខម្ម តំ ជនំ និវត្តេតុំ អសក្កោន្តោ មហាមគ្គេ ទណ្ឌកេន តិរិយំ លេខំ កឌ្ឍិត្វា “សចេ មយិ សិនេហោ អត្ថិ, ឥមំ មា អតិក្កមិស្សូ”តិ អាហ។ មហាជនោ សីលវតោ តេជវន្តស្ស អាណំ អតិក្កមិតុំ អសក្កោន្តោ មហាសទ្ទេន បរិទេវមានោ តំ សីហវិជម្ភិតេន គច្ឆន្តំ ឱលោកេត្វា តស្មិំ ទស្សនូបចារំ អតិក្កន្តេ ឯករវំ រវន្តោ នគរំ បវិសិំសុ។ សោបិ អាគតមគ្គេនេវ តស្ស សន្តិកំ គតោ។ តេន វុត្តំ “អគមាសិ សោ យត្ថ បោរិសាទោ”តិ។

តទា បោរិសាទោ ចិន្តេសិ – “សចេ មម សហាយោ សុតសោមោ អាគន្តុកាមោ, អាគច្ឆតុ, អនាគន្តុកាមោ, អនាគច្ឆតុ, រុក្ខទេវតា យំ មយ្ហំ ឥច្ឆតិ , តំ ករោតុ, ឥមេ រាជានោ មារេត្វា បញ្ចមធុរមំសេន ពលិកម្មំ ករិស្សាមី”តិ ចិតកំ កត្វា អគ្គិំ ជាលេត្វា “អង្គាររាសិ តាវ ហោតូ”តិ តស្ស សូលេ តច្ឆន្តស្ស និសិន្នកាលេ សុតសោមោ អាគតោ។ អថ នំ បោរិសាទោ ទិស្វា តុដ្ឋចិត្តោ, “សម្ម, គន្ត្វា កត្តព្ពកិច្ចំ តេ កត”ន្តិ បុច្ឆិ។ មហាសត្តោ, “អាម មហារាជ, កស្សបទសពលេន ទេសិតា គាថា មេ សុតា, ធម្មកថិកស្ស ច សក្ការោ កតោ, តស្មា គន្ត្វា កត្តព្ពកិច្ចំ កតំ នាម ហោតី”តិ ទស្សេតុំ គាថមាហ –

៥១៥។

“កតោ មយា សង្គរោ ព្រាហ្មណេន, រដ្ឋេ សកេ ឥស្សរិយេ ឋិតេន;

តំ សង្គរំ ព្រាហ្មណសប្បទាយ, សច្ចានុរក្ខី បុនរាគតោស្មិ;

យជស្សុ យញ្ញំ ខាទ មំ បោរិសាទា”តិ។

តត្ថ យជស្សូតិ មំ មារេត្វា ទេវតាយ វា យញ្ញំ យជស្សុ, មំសំ វា មេ ខាទាហីតិ អត្ថោ។

តំ សុត្វា បោរិសាទោ “អយំ រាជា ន ភាយតិ, វិគតមរណភយោ ហុត្វា កថេតិ, កិស្ស នុ ខោ ឯស អានុភាវោ”តិ ចិន្តេត្វា “អញ្ញំ នត្ថិ, អយំ ‘កស្សបទសពលេន ទេសិតា គាថា មេ សុតា’តិ វទតិ, តាសំ ឯតេន អានុភាវេន ភវិតព្វំ, អហម្បិ តំ កថាបេត្វា តា គាថាយោ សោស្សាមិ, ឯវំ អហម្បិ និព្ភយោ ភវិស្សាមី”តិ សន្និដ្ឋានំ កត្វា គាថមាហ –

១៦៣។

“ន ហាយតេ ណាទិតំ មយ្យាបន្នា, ចិតកា អយំ តាវ សទ្ធមិកាវ;

និព្ភយេគ បទិតំ សាធុបក្កំ, សុណោមិ គាថាយោ សតារហាយោ”តិ។

តត្ថ ណាទិតន្តិ ណាទតំ តំ ណាទតំ មយ្យាបន្នា វា បុរេ វា ន បរិហាយតិ, បន្នាបិ ហិ ត្វំ យថា ណាទិតន្តោវ និព្ភយេគ បទិតន្តិ និព្ភយ និគ្គាលេ អគ្គិម្បិ បក្កមិនំ សាធុបក្កំ នាម ហោតិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ “អយំ បោរិសាទោ បាបធម្មោ, ថោកំ និគ្គហេត្វា លជ្ជាបេត្វា កថេស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា អាហ –

១៦៤។

“អធម្មិកោ ត្វំ បោរិសាទកាសិ, រដ្ឋា ច ភដ្ឋោ ឧទរស្ស ហេតុ;

ធម្មញ្ចិមា អភិវទន្តិ គាថា, ធម្មោ ច អធម្មោ ច កុហិំ សមេតិ។

១៦៥។

“អធម្មិកស្ស លុទ្ទស្ស, និច្ចំ លោហិតបាណិនោ;

នត្ថិ សច្ចំ កុតោ ធម្មោ, កិំ សុតេន ករិស្សសី”តិ។

តត្ថ ធម្មញ្ចិមាតិ ធម្មា ច គាថា នវលោកុត្តរធម្មំ អភិវទន្តិ។ កុហិំ សមេតីតិ កត្ថ សមាគច្ឆតិ។ ធម្មោ ហិ សុគតិំ បាបេតិ និព្ពានំ ច, អធម្មោ ទុគ្គតិំ។ កុតោ ធម្មោតិ វចីសច្ចម្បិ នត្ថិ, កុតោ ធម្មោ។ កិំ សុតេនាតិ ត្វំ ឯតេន សុតេន កិំ ករិស្សសិ, មត្តិកាភាជនំ វិយ ហិ

សីហវសាយ អភាជនំ ត្វំ ធម្មស្ស។

សោ ឯវំ កថិតេបិ នេវ កុជ្ឈិ, កស្មា? មហាសត្តស្ស មេត្តាភាវនាយ មហន្តេន។ អថ នំ “កិំ បន សម្ម សុតសោម អហមេវ អធម្មិកោ”តិ វត្វា គាថមាហ –

១៦៨។

“យោ មំសហេតុ មិគវំ ចរេយ្យ, យោ វា ហនេ បុរិសមត្តហេតុ;

ឧភោបិ តេ បេច្ច សមា ភវន្តិ, កស្មា នោ អធម្មិកំ ព្រូសិ មំ ត្វ”ន្តិ។

តត្ថ កស្មា នោតិ យេ ជម្ពុទីបតលេ រាជានោ អលង្កតបដិយត្តា មហាពលបរិវារា រថវរគតា មិគវំ ចរន្តា តិណ្ហេហិ សរេហិ មិគេ វិជ្ឈិត្វា មារេន្តិ, តេ អវត្វា កស្មា ត្វំ មញ្ញេវ អធម្មិកន្តិ វទតិ។ យទិ តេ និទ្ទោសា, អហម្បិ និទ្ទោសោ ឯវាតិ ទីបេតិ។

តំ សុត្វា មហាសត្តោ តស្ស លទ្ធិំ ភិន្ទន្តោ គាថមាហ –

១៦៩។

“បញ្ច បញ្ច នខា ភក្ខា, ខត្តិយេន បជានតា;

អភក្ខំ រាជ ភក្ខេសិ, តស្មា អធម្មិកោ តុវ”ន្តិ។

តស្សត្ថោ – សម្ម បោរិសាទ, ខត្តិយេន នាម ខត្តិយធម្មំ ជានន្តេន បញ្ច បញ្ច ហត្ថិអាទយោ ទសេវ សត្តា មំសវសេន ន ខា ភក្ខា ន ខោ ខាទិតព្ពយុត្តកា។ “ន ខោ”ត្វេវ វា បាឋោ។ អបរោ នយោ ខត្តិយេន ខត្តិយធម្មំ ជានន្តេន បញ្ចនខេសុ សត្តេសុ សសកោ, សល្លកោ, គោធា, កបិ កុម្មោតិ ឥមេ បញ្ចេវ សត្តា ភក្ខិតព្ពយុត្តកា, ន អញ្ញេ, ត្វំ បន អភក្ខំ មនុស្សមំសំ ភក្ខេសិ, តេន អធម្មិកោតិ។

ឥតិ សោ និគ្គហំ បត្វា អញ្ញំ និស្សរណំ អទិស្វា អត្តនោ បាបំ បដិច្ឆាទេន្តោ គាថមាហ –

១៧០។

“ມຸເຕ຺ຕາ ຕຸວໍ ເປາຣິສາທສ຺ສ ຫຕ຺ຖາ, ຄນ຺ຕ຺ວາ ສກໍ ມນ຺ທິຣໍ ກາມກາມີ;

ອມິຕ຺ຕຫຕ຺ຖໍ ປຸນຣາຄເຕາສິ, ນ ຂຕ຺ຕທເມ຺ມ ກຸສເລາສິ ຣາຊາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ນ ຂຕ຺ຕທເມ຺ມຕິ ຕ຺ວໍ ຂຕ຺ຕິຍທມ຺ມສງ຺ຂາເຕ ນີຕິມເຄ຺ຄ ນ ກຸສເລາສິ, ອຕ຺ຕເນາ ອຕ຺ຖໍ ນ ຊານາສິ, ອກາຣເນເນວ ເຕ ເລາເກ ປຓ຺ຑິເຕາຕິ ກິຕ຺ຕິ ປຕ຺ຖຏາ, ອຫໍ ປນ ເຕ ປຓ຺ຑິຕກາຣໍ ນ ປສ຺ສາມິ ນ ຊານາມິ, ອຕິພາເລາສີຕິ ວທຕິ.

ອຖ ນໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ, “ສມ຺ມ, ຂຕ຺ຕິຍທເມ຺ມ ກຸສເລນ ນາມ ມາທິເສເນວ ຠວິຕພ຺ພໍ, ອຫເມຕໍ ຊານາມິ, ນ ປນ ຕທຕ຺ຖາຍ ປຏິປຊ຺ຊາມີ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໓໑໐.

“ເຍ ຂຕ຺ຕທເມ຺ມ ກຸສລາ ຠວນ຺ຕິ, ປາເຍນ ເຕ ເນຣຍິກາ ຠວນ຺ຕິ;

ຕສ຺ມາ ອຫໍ ຂຕ຺ຕທມ຺ມໍ ປຫາຍ, ສຈ຺ຈານຸຣກ຺ຂີ ປຸນຣາຄເຕາສ຺ມິ;

ຍຊສ຺ສຸ ຍຎ຺ຎໍ ຂາທ ມໍ ເປາຣິສາທາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ກຸສລາຕິ ຕທຕ຺ຖາຍ ປຏິປນ຺ນກຸສລາ. ປາເຍນາຕິ ເຍຠຸເຍ຺ຍນ ເນຣຍິກາ. ເຍ ປນ ຕຕ຺ຖ ນ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ, ເຕ ເສສາປາເຍສຸ ຕິຏ຺ຐນ຺ຕິ.

ເປາຣິສາເທາ ອາຫ –

໓໑໑.

“ປາສາທວາສາ ປຖວີຄວາສ຺ສາ, ກາມິຕ຺ຖິເຍາ ກາສິກຈນ຺ທນຎ຺ຈ;

ສພ຺ພໍ ຕຫິໍ ລຠສິ ສາມິຕາຍ, ສເຈ຺ຈນ ກິໍ ປສ຺ສສິ ອານິສໍສ”ນ຺ຕິ.

តត្ថ បិសាធចាសាតិ, សមុ ស្សុតេសាម, តច តិណ្ណំ ឋត្វា អត្ថុប្បត្តិកា ជិណ្ណបិយាភកប្យា តេមា ភិចាសបិសាធា។ បឆចិកចាយ្យាតិ បឆចិ ច ការេចា ច អស្សា ច ពាហុ។ កាយិត្ថិយោតិ កាយចក្ខុតា ទុត្ថិយោ។ កាសិកចក្ខុភញ្ញាតិ កាសិកចត្ថញ្ញា លោហិតចក្ខុភញ្ញា។ សដ្ឋំ តហិន្តិ ឧតញ្ញា អញ្ញញ្ញា ឋបកោកបរិកោកំ សដ្ឋំ តុំ តហិំ អត្តនោ ភកេរ សាមិតាយ លភសិ, សាមី ហុត្វា យថា ទុច្ឆសិ, តថា បរិភុញ្ជិតុំ លភតិ, សោ តុំ សដ្ឋមេវតំ បហាយ សច្ចាភុរក្ខិ ទុឝាកច្ឆន្តោ សច្ចេភ កំ អានិសំសំ បស្សសីតិ។

ពោធិសត្តោ អាហ –

៣១២។

“យេ កេចិមេ អត្ថិ រសា បថព្យា, សច្ចំ តេសំ សាទុតរំ រសានំ;

សច្ចេ ឋិតា សមណព្រាហ្មណា ច, តរន្តិ ជាតិមរណស្ស បារំ”ន្តិ។

តត្ថ សាទុតរន្តិ យស្មា សព្វេបិ រសា សត្តានំ សច្ចការេលេមេច បណីតា មធុរា ហោន្តិ, តស្មា សច្ចំ តេសំ សាទុតរំ រសានំ, យស្មា ចា ចិរតិសច្ចចរិសច្ចេ ឋិតា ជាតិមរណសង្ខាតស្ស តេភូមកវដ្ដស្ស បារំ អមតមហានិព្វានំ តរន្តិ បរិបុរន្តិ, តស្មាបិ តំ សាទុតរន្តិ។

ឧបមស្ស មហាសត្តោ សច្ចេ អានិសំសំ កថេសិ។ តតោ បោរិសាទោ ចិកសិតបត្ថមបុណ្ណចន្ទសស្សិរិកមេមចស្ស មុខំ ឱលោកេត្វា “អយំ សុតសោមោ អង្គារចិតកំ មច្ចុ ម្ហុលំ តន្ធត្តិ បស្សតិ, ចិត្តុត្រាសមត្តម្បិស្ស ភត្ថិ, កិំ នុ ខោ ឧស សតារហកាធាតំ អាភុភាវោ, ឧទាហុ សច្ចស្ស, អញ្ញមេស្សេច ចា កស្សចី”តិ ចិន្តេត្វា “បុច្ឆិស្សាមិ តាវ ន”ន្តិ បុច្ឆន្តោ គាថមាហ –

៣១៣។

“មុត្តោ តុវំ បោរិសាទស្ស ហត្ថា, គន្ត្វា សកំ មន្ទិរំ កាមកាមី;

អមិត្តហត្ថំ បុនរាគតោសិ, ន ហិ នូន តេ មរណភយំ ជនិន្ទ;

អលីនចិត្តោ អសិ សច្ចវាទី”តិ។

មហាសត្តោបិស្ស អាចិក្ខន្តោ អាហ –

໓໑໓.

“ກຕາ ເຕ ກລ຺ຍາຓາ ອເນກຣູປາ, ຍຌ຺ຌາ ຍິຏ຺ຐາ ເຕ ວິປຸລາ ປສຕ຺ຖາ;

ວິໂນທເຍຕາ ປຣເລາກສ຺ສ ສເຄ຺ຄ, ໂມເທ ທິເຕາ ເກາ ຍເທາຫສ຺ສ ກາເຍ.

໓໑໔.

“ກຕາ ເຕ ກລ຺ຍາຓາ ອເນກຣູປາ, ຍຌ຺ຌາ ຍິຏ຺ຐາ ເຕ ວິປຸລາ ປສຕ຺ຖາ;

ອນາຄຕມ຺ປິ ປຣເລາເກ ກຣິສ຺ສໍ, ຍທສ຺ສຸ ຍຌ຺ຌໍ ອທ ຍໍ ເຍາທິສາທ.

໓໑໕.

“ປິຕາ ຈ ມາຕາ ຈ ຊປຎ຺ຏິຕາ ເຕ, ຒເມ຺ມາຈ ເຕ ຆສ຺ສທິຘໍ ປສຕ຺ຖໍ;

ວິໂນທເຍຕາ ປຣເລາກສ຺ສ ສເຄ຺ຄ, ໂມເທ ທິເຕາ ເກາ ຍເທາຫສ຺ສ ກາເຍ.

໓໑໖.

“ປິຕາ ຈ ມາຕາ ຈ ຊປຎ຺ຏິຕາ ເຕ, ຒເມ຺ມາຈ ເຕ ຆສ຺ສທິຘໍ ປສຕ຺ຖໍ;

ອນາຄຕມ຺ປິ ປຣເລາເກ ກຣິສ຺ສໍ, ຍທສ຺ສຸ ຍຌ຺ຌໍ ອທ ຍໍ ເຍາທິສາທ.

໓໑໗.

“ຌາຕີສຸ ມິເຕ຺ຕສຸ ກຕາ ເຕ ກາຣາ, ຒເມ຺ມາຈ ເຕ ຆສ຺ສທິຘໍ ປສຕ຺ຖໍ;

វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៣៣០។

“ញាតីសុ មិត្តេសុ កតា មេ ការា, ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្ថំ;

អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ បោរិសាទ។

៣៣១។

“ទិន្នំ មេ ទានំ ពហុធា ពហូនំ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច;

វិសោធិតោ បរលោកស្ស មគ្គោ, ធម្មេ ឋិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ។

៣៣២។

“ទិន្នំ មេ ទានំ ពហុធា ពហូនំ, សន្តប្បិតា សមណព្រាហ្មណា ច;

អនានុតប្បំ បរលោកំ គមិស្សំ, យជស្សុ យញ្ញំ អទ មំ បោរិសាទា”តិ។

តត្ថ កល្យាណាតិ កល្យាណកម្មា។ អនេករូបាតិ នានាវិធវសេន អនេកវិធា។ យញ្ញាតិ ទសវិធទានវត្ថុបរិច្ចាគវសេន អតិវិបុលា បណ្ឌិតេហិ បសត្ថា យញ្ញាបិ យិដ្ឋា បវត្តិតា។ ធម្មេ ឋិតោតិ ឯវំ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ មាទិសោ កោ នាម មរណស្ស ភាយេយ្យ។ អនានុតប្បន្តិ អនានុតប្បមានោ។ ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្ថន្តិ ទសវិធំ រាជធម្មំ អកោបេត្វា ធម្មេនេវ មយា រជ្ជំ បសាសិតំ។ ការាតិ ញាតីសុ ញាតិកិច្ចានិ, មិត្តេសុ ច មិត្តកិច្ចានិ។ ទានន្តិ សវត្ថុកចេតនា។ ពហុធាតិ ពហូហិ អាការេហិ។ ពហូនន្តិ ន បញ្ចន្នំ, ន ទសន្នំ, សតស្សបិ សហស្សស្សបិ សតសហស្សស្សបិ ទិន្នមេវ។ សន្តប្បិតាតិ គហិតគហិតភាជនានិ បូរេត្វា សុដ្ឋុ តប្បិតា។

តំ សុត្វា បោរិសាទោ “អយំ សុតសោមមហារាជា សប្បុរិសោ ញាណសម្បន្នោ មធុរធម្មកថិកោ, សចាហំ ឯតំ ខាទេយ្យំ, មុទ្ធា មេ សត្តធា ផលេយ្យ, បថវី វា បន មេ វិវរំ ទទេយ្យា”តិ ភីតតសិតោ ហុត្វា, “សម្ម, ន ត្វំ មយា ខាទិតព្ពរូបោ”តិ វត្វា គាថមាហ –

᪑᪑᪐

“ᩅᩥᩈᩴ ᨸᨩᩣᨶᩴ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ ᩋᨴᩮᨿ᩠ᨿ, ᩋᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩴ ᨩᩃᩥᨲᨾᩩᨣ᩠ᨣᨲᩮᨩᩴ;

ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨸᩥ ᨲᩔ ᩅᩥᨹᩃᩮᨿ᩠ᨿ ᩈᨲ᩠ᨲᨵᩣ, ᨿᩮᩣ ᨲᩣᨴᩥᩈᩴ ᩈᨧ᩠ᨧᩅᩣᨴᩥᩴ ᩋᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩅᩥᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᨾᩣᩁᨱᩈᨾᨲ᩠ᨳᩴ ᩉᩃᩣᩉᩃᩅᩥᩈᩴ᪨ ᨩᩃᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᩅᩥᩈᨲᩮᨩᩮᨶ ᨩᩃᩥᨲᩴ ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩏᨣ᩠ᨣᨲᩮᨩᩴ ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨠ᩠ᨡᨶ᩠ᨵᩴ ᩅᩥᨿ ᨧᩁᨶ᩠ᨲᩴ ᩋᩣᩈᩦᩅᩥᩈᩴ ᩅᩣ ᨸᨶ ᩈᩮᩣ ᨠᩦᩊᩣᨿ ᨣᨱ᩠ᩉᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩉᩃᩣᩉᩃᩅᩥᩈᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ, ᨠᩮᩣ ᨲᩴ ᨡᩣᨴᩥᩔᨲᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨲᩴ ᨿᩣᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᨶ ᨵᨾ᩠ᨾᨠᩣᨾᨲᩣᨿ “ᨴᩮᩅᩁᩪᨸᩣᨶᩴ ᩋᨲ᩠ᨳᨩᩣᨶᨶᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩋᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩮᩣ”ᨲ᩠ᨲᩥ ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨡᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣᨸᩥ “ᩈᨠᩃᨩᨾ᩠ᨻᩩᨴᩦᨸᩮ ᨬᩣᨿᩥᨲᩣ ᩈᨴᩥᩈᩮᩣ ᨸᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨳᩥ, ᩋᩉᩴ ᨾᨾ ᩉᨲ᩠ᨳᩣ ᨾᩩᨬ᩠ᨧᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩥᨠᩔ ᩈᨧ᩠ᨧᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᩥᩃᩦᨶᩮᨶ ᨾᨶ᩠ᨲᩮ ᩋᩣᨣᨲᩣᨿ ᨸᩩᨶᩣᨣᨲᩮᩣ, ᩋᨲᩥᩅᩥᨿ ᩈᩣᨵᩩᩁᩪᨸᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᨽᩅᩥᩔᨶ᩠ᨲᩦ”ᨲᩥ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩮᩈᩴ ᨸᨬ᩠ᨬᩣᨲᨵᨾ᩠ᨾᩔᩅᨶᩣᨴᩁᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩴ ᨿᩣᨧᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪑᪑᪑

“ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩅᩥᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶᩁᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨸᩣᨸᨠᩴ;

ᩋᨸᩥ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨱᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ, ᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨾᩮ ᩁᨾᨲᩮ ᨾᨶᩮᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᩔᨲ᩠ᨳᩮᩣ – “ᩈᨾ᩠ᨾ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾ, ᨶᩁᩣ ᨶᩣᨾ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾ᩠ᨸᩥ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨸᩥ ᨩᩣᨶᨶ᩠ᨲᩥ, ᩋᩉᨾ᩠ᨸᩥ ᨶᩣᨾ ᨲᩣ ᨣᩣᨳᩣ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᨿᨴᩥᨸᩥ ᨠᩩᩈᩃᨠᨾ᩠ᨾᨸᨳᨵᨾ᩠ᨾᩮ ᨾᨶᩮᩣ ᩁᨾᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᩋᨳ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩈᩮᩣᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨩᩣᨲᩮᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩤᨴᩮᩣ, ᨠᨳᩮᩔᩣᨾᩦ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩣ “ᨲᩮᨶ ᩉᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩈᩣᨵᩩᨠᩴ ᩈᩩᨱᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᨲᩴ ᩒᩉᩥᨲᩈᩮᩣᨲᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨶᨶ᩠ᨴᩥᨲᩣᩉᩩᨴᨿᩮᨶ ᨠᩥᨬ᩠ᨧᩥᨶᩥᨾ᩠ᨾᩥᨲᩮᨶ ᨣᩣᨳᩣᨶᩴ ᨳᩩᨲᩥᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨨᩈᩩ ᨠᩣᨾᩣᩅᨧᩁᨴᩮᩅᩮᩈᩩ ᩑᨠᨠᩮᩣᩃᩣᩉᩃᩴ ᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨴᩮᩅᨲᩣᩈᩩ ᩈᩣᨵᩩᨠᩣᩁᩴ ᨴᨴᨾᩣᨶᩣᩈᩩ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩤᨴᩔ ᨵᨾ᩠ᨾᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ –

᪑᪑᪒

“សកិទេវ មហារាជ, សព្ភិ ហោតិ សមាគមោ;

សា នំ សង្គតិ បាលេតិ, នាសព្ភិ ពហុ សង្គមោ។

៨៨២។

“សព្ភិរេវ សមាសេថ, សព្ភិ កុព្ពេថ សន្ថវំ;

សតំ សទ្ធម្មមញ្ញាយ, សេយ្យោ ហោតិ ន បាបិយោ។

៨៨៣។

“ជីរន្តិ វេ រាជរថា សុចិត្តា, អថោ សរីរម្បិ ជរំ ឧបេតិ;

សតញ្ច ធម្មោ ន ជរំ ឧបេតិ, សន្តោ ហវេ សព្ភិ បវេទយន្តិ។

៨៨៤។

“នភញ្ច ទូរេ បថវី ច ទូរេ, បារំ សមុទ្ទស្ស តទាហុ ទូរេ;

តតោ ហវេ ទូរតរំ វទន្តិ, សតញ្ច ធម្មោ អសតញ្ច រាជា”តិ។

តស្ស តេន សុភាសិតត្តា ចេវ អត្តនោ បណ្ឌិតភាវេន ច តា គាថា សព្ពញ្ញុពុទ្ធភាសិតា វិយាតិ ចិន្តេន្តស្ស សកលសរីរំ បញ្ចវណ្ណាយ បីតិយា បរិបូរិ, ពោធិសត្តេ មុទុចិត្តោ អហោសិ, សេតច្ឆត្តទាយកំ បិតរំ វិយ តំ អមញ្ញិ។ សោ “អហំ សុតសោមស្ស ទាតព្ពំ កិញ្ចិ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ ន បស្សាមិ, ឯកេកាយ បនស្ស គាថាយ ឯកេកំ វរំ ទស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា គាថមាហ –

៨៨៥។

“គាថា ឥមា អត្ថវតី សុព្យញ្ជនា, សុភាសិតា តុយ្ហ ជនិន្ទ សុត្វា;

ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩥ ᩅᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩈᩩᨾᨶᩮᩣ ᨷᨲᩦᨲᩮᩣ, ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩥ ᨲᩮ ᩈᨾ᩠ᨾ ᩅᩁᩮ ᨴᨴᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᩦᨲᩥ ᩋᩣᨶᨶ᩠ᨴᨩᩣᨲᩮᩣ᪨ ᩈᩮᩈᩣᨶᩥ ᨲᩔᩮᩅ ᩅᩮᩅᨧᨶᩣᨶᩥ᪨ ᨧᨲ᩠ᨲᩣᩁᩮᩣᨷᩥ ᩉᩮᨲᩮ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᩣᨠᩣᩁᩣ ᩑᩅ᪨

ᩋᨳ ᨶᩴ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᨠᩥᩴ ᨶᩣᨾ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩁᩴ ᨴᩔᩈᩦ”ᨲᩥ ᩋᨷᩈᩣᨴᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪓᪐᪨

“ᨿᩮᩣ ᨶᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣ ᨾᩁᨱᩴ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩈᩥ ᨲᩩᩅᩴ, ᩉᩥᨲᩣᩉᩥᨲᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᨬ᩠ᨧ ᩈᨣ᩠ᨣᩴ;

ᨣᩥᨴ᩠ᨵᩮᩣ ᩁᩈᩮ ᨴᩩᨧ᩠ᨧᩁᩥᨲᩮ ᨶᩥᩅᩥᨭ᩠ᨮᩮᩣ, ᨠᩥᩴ ᨲ᩠ᩅᩴ ᩅᩁᩴ ᨴᩔᩈᩥ ᨷᩣᨷᨵᨾ᩠ᨾ᪨

᪓᪓᪑᪨

“ᩋᩉᨬ᩠ᨧ ᨲᩴ ‘ᨴᩮᩉᩥ ᨾᨾ’ᨶ᩠ᨲᩥ ᨿᩣᨧᩮ, ᨲ᩠ᩅᩴ ᨧᩣᨷᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩋᩅᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ;

ᩈᨶ᩠ᨴᩥᨭ᩠ᨮᩥᨠᩴ ᨠᩃᩉᨾᩥᨾᩴ ᩅᩥᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩮᩣ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᨩᩣᨶᨾᩩᨷᨻ᩠ᨻᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣᨲᩥ ᨿᩮᩣ ᨲ᩠ᩅᩴ “ᨾᩁᨱᨽᨿᩮᩣᩉᨾ᩠ᩉᩥ”ᨲᩥ ᩋᨲ᩠ᨲᨶᩮᩣᨷᩥ ᨾᩁᨱᩴ ᨶ ᨻᩩᨩ᩠ᨫᩈᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ, ᨷᩣᨷᨠᨾ᩠ᨾᨾᩮᩅ ᨠᩁᩮᩣᩈᩥ᪨ ᩉᩥᨲᩣᩉᩥᨲᨶ᩠ᨲᩥ “ᩍᨴᩴ ᨾᩮ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩥᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᩋᩉᩥᨲᩴ, ᩍᨴᩴ ᩅᩥᨶᩥᨷᩣᨲᩴ ᨶᩮᩔᨲᩥ, ᩍᨴᩴ ᩈᨣ᩠ᨣ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨶ ᨩᩣᨶᩣᩈᩥ᪨ ᩁᩈᩮᨲᩥ ᨾᩴᩈᩁᩈᩮ᪨ ᩅᨩ᩠ᨩᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᨴᩮᨿ᩠ᨿᩴ᪨ ᨶ ᩋᩅᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᩅᩣᨧᩣᨿ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ “ᨴᩮᩉᩥ ᨾᩮ ᩅᩁ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᩅᩩᨧ᩠ᨧᨾᩣᨶᩮᩣ ᨶ ᩋᩅᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ ᨶ ᨴᨴᩮᨿ᩠ᨿᩣᩈᩥ᪨ ᩏᨷᨻ᩠ᨻᨩᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨠᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨠᩃᩉᩴ ᨷᨱ᩠ᨯᩥᨲᩮᩣ ᩏᨷᨣᨧ᩠ᨨᩮᨿ᩠ᨿ᪨

ᨲᨲᩮᩣ ᨷᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣ “ᨶᩣᨿᩴ ᨾᨿ᩠ᩉᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩉᨲᩥ, ᩈᨴ᩠ᨴᩉᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩥ ᨶ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪓᪒᪨

“ᨶ ᨲᩴ ᩅᨴᩮ ᩋᩅᩉᨲᩥ ᨩᨶ᩠ᨲᩩ ᨩᩣᨲᩩ, ᨿᩴ ᨧᩣᨷᩥ ᨴᨲ᩠ᩅᩣ ᨶ ᩋᩅᩣᨠᩁᩮᨿ᩠ᨿ;

ດຣສ຺ສ຺ ນຍຸ ອຊິກຍ຺ຍາເຕາ, ປໍຜໍ ດຂິຕ຺ວາຕປິ ຄສ຺ສເຍດາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຊິກຍ຺ຍາເຕາຕິ ອເຕາລີພຍາເຕາ.

ອຓ ຍຫາສເຕ຺ຕາ “ອຍໍ ອຕິວິຍ ສຸເຣາ ຫຸຕ຺ວາ ກເຓຕິ, ກຣິສ຺ສຕິ ເຍ ດຄຕໍ, ດຣໍ ກທິສ຺ສາມິ, ນເຄ ປຕ “ຍຕຸສ຺ສຍໍນໍ ຕ ດາຂິຕຕ຺ຖາ’ຕ຺ຕິ ປໜຍເຍດ ດຣໍ ດາຣພິສ຺ສໍ, ອຕິວິຍ ກິລຍິສ຺ສຕິ, ປໜໍ ອເຕ຺ຕາ ຕເພາ ດເຣ ກເທຕ຺ວາ ປຕ຺ຖາ ໂຕໍ ກທິສ຺ສາມີ”ຕິ ຈິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ອາຫ –

໓໓໒.

“ອຣິຍສ຺ສ ອຣິເຍນ ສເມຕິ ສກ຺ຂໍ, ປຕ຺ຕາສ຺ສ ປຕ຺ຕາຕວຕາ ສເມຕິ;

ປເສ຺ສຍ຺ຍ ຕໍ ດສ຺ສສຕໍ ອເຣາຄໍ, ໂຕໍ ດຣາຕໍ ປໜໍ ດຣາມີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ອຣິຍສ຺ສາຕິ ອາດາຣອຣິຍສ຺ສ. ສກ຺ຂ຺ຕ຺ຕິ ສລິຄເຍ຺ຍາ ມິຕ຺ຕຄເຍ຺ຍາ. ປຕ຺ຕາຕວຕາຕິ ຄາຕວສຍ຺ເຍເຕ຺ຕ. ສເມຕີຕິ ກເຕ຺ຕາເກໍ ຈິຍ ພຍຸເຕາຄເກຕ ນິສຕ຺ຕິ. ຄາຕຸເສາ ຫິ ສຕ຺ຕາ ນິສຕ຺ຕິ. ປເສ຺ສຍ຺ຍ ຕຕ຺ຕິ ສຸຕເສາເຍາ ເປິຣິສາຄສ຺ສ ຈິຣໍ ຊີວິຕໍ ທຸຕ຺ຖເຕ຺ຕາ ຈິຍ ປໜໍ ອຕ຺ຕເຕາ ຊີວິຕດຣໍ ພາດຕິ. ປຕ຺ຕິຕສ຺ສ ຫິ “ຍຍ ຊີວິຕໍ ເຄຫີ”ຕິ ດຕ຺ຕຸ ອພຸຕ຺ຕໍ, ອປິດ ເສາ ‘ຍຍ຺ຫໍເຍດ ໂຕສ ອາເຣາຄ຺ຍໍ ທຸຕ຺ຖີ’ຕິ ຈິເຕ຺ຕຕ຺ວາ ຕຸສ຺ສິສ຺ສຕີຕິ ໂດຍາຫ.

ເສາປິ ຕໍ ສຸຕ຺ວາດ “ອຍໍ ທຸສ຺ສິຣິຍາ ຄໍເສຕ຺ວາ ທຸຄາຕິ ຍໍນໍ ດາຂິຕຸກາຍສ຺ສ ໂດດໍ ຍຫາອຕຕ຺ຕກຣສ຺ສ ຍຫາເດາຣສ຺ສ ຍຍ຺ຫໍເຍດ ຊີວິຕໍ ທຸຕ຺ຖຕິ, ອເຫາ ຍຍ ຫິຕກາເຍາ”ຕິ ຕຸຕ຺ຖຍາຕເສາ ດເຕ຺ຕາຕ຺ວາ ດຣສ຺ສ ກຫິຕກາດໍ ອຂາຕິຕ຺ວາ ຕໍ ດຣໍ ຄຄຍາເຕາ ກາຜຍາຫ –

໓໓໓.

“ອຣິຍສ຺ສ ອຣິເຍນ ສເມຕິ ສກ຺ຂໍ, ປຕ຺ຕາສ຺ສ ປຕ຺ຕາຕວຕາ ສເມຕິ;

ປສ຺ສາມິ ຍໍ ດສ຺ສສຕໍ ອເຣາຄໍ, ໂຕໍ ດຣາຕໍ ປໜໍ ຄຄາມີ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ດຣາຕຕ຺ຕິ ດຕຸຕ຺ຖໍ ດຣາຕໍ ປໜໍ.

ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪓᪓᪓᪨

“ᨿᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩈᩮ ᩍᨵ ᨽᩪᨾᩥᨸᩣᩃᩣ, ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ;

ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨽᩪᨾᩥᨸᨲᩦ ᩋᨴᩮᩈᩥ, ᩑᨲᩴ ᩅᩁᩣᨾᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩅᩁᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣᨲᩥ ᨾᩩᨴ᩠ᨵᨶᩥ ᩋᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᨲ᩠ᨲᩣ ᨧ “ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ”ᨲᩥ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ᪨ ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮᨲᩥ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩮ ᨶ ᩋᨴᩮᩈᩥ ᨾᩣ ᨡᩣᨴᩥ᪨

ᩍᨲᩥ ᩈᩮᩣ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᩅᩁᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩁᩮᩣᩈᨲᩣᨶᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᨶᩴ ᨩᩦᩅᩥᨲᨴᩣᨶᩴ ᨣᨱ᩠ᩉᩥ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᩣᨸᩥᩔ ᨴᨴᨾᩣᨶᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪓᪓᪔᪨

“ᨿᩮ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣᩈᩮ ᩍᨵ ᨽᩪᨾᩥᨸᩣᩃᩣ, ᨾᩩᨴ᩠ᨵᩣᨽᩥᩈᩥᨲ᩠ᨲᩣ ᨠᨲᨶᩣᨾᨵᩮᨿ᩠ᨿᩣ;

ᨶ ᨲᩣᨴᩥᩈᩮ ᨽᩪᨾᩥᨸᨲᩦ ᩋᨴᩮᨾᩥ, ᩑᨲᩴ ᩅᩁᩣᨾᩥ ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ ᨴᨴᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨠᩥᩴ ᨸᨶ ᨲᩮ ᨲᩮᩈᩴ ᩈᨴ᩠ᨴᩴ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ, ᨶ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩦᨲᩥ? ᨶ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩈᩩᨱᨶ᩠ᨲᩥ᪨ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩮᨶ ᩉᩥ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ [illegible] ᨸᨭᩥᨠ᩠ᨠᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᨣ᩠ᨣᩥ ᨠᨲᩮᩣ, ᩋᨣ᩠ᨣᩥᨲᩮᩣ ᨧ ᩁᩩᨠ᩠ᨡᩔ ᨧ ᩋᨶ᩠ᨲᩁᩮ ᨶᩥᩈᩦᨴᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩮᨶ ᩈᨴ᩠ᨵᩥᩴ ᨠᨳᩮᩈᩥ, ᨲᩈ᩠ᨾᩣ ᩈᨻ᩠ᨻᩮ ᩋᩈᩩᨲ᩠ᩅᩣ ᩏᨸᨯ᩠ᨰᩩᨸᨯ᩠ᨰᩴ ᩈᩩᨱᩥᩴᩈᩩ᪨ ᨲᩮ “ᩍᨴᩣᨶᩥ ᩈᩩᨲᩈᩮᩣᨾᩮᩣ ᨸᩮᩣᩁᩥᩈᩣᨴᩴ ᨴᨾᩮᩔᨲᩥ, ᨾᩣ ᨽᩣᨿᨳᩣ”ᨲᩥ ᩋᨬ᩠ᨬᨾᨬ᩠ᨬᩴ ᩈᨾᩔᩣᩈᩮᩈᩩᩴ᪨ ᨲᩈ᩠ᨾᩥᩴ ᨡᨱᩮ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩍᨾᩴ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪓᪕᪨

“ᨸᩁᩮᩣᩈᨲᩴ ᨡᨲ᩠ᨲᩥᨿᩣ ᨲᩮ ᨣᩉᩦᨲᩣ, ᨲᩃᩣᩅᩩᨲᩣ ᩋᩔᩩᨾᩩᨡᩣ ᩁᩩᨴᨶ᩠ᨲᩣ;

ᩈᨠᩮ ᨲᩮ ᩁᨭ᩠ᨮᩮ ᨸᨭᩥᨸᩣᨴᨿᩣᩉᩥ, ᩑᨲᩴ ᩅᩁᩣᨾᩥ ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩅᩁᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨸᩁᩮᩣᩈᨲᨶ᩠ᨲᩥ ᩋᨲᩥᩁᩮᨠᩈᨲᩴ᪨ ᨲᩮ ᨣᩉᩦᨲᩣᨲᩥ ᨲᨿᩣ ᨣᩉᩥᨲᩣ᪨ ᨲᩃᩣᩅᩩᨲᩣᨲᩥ ᩉᨲ᩠ᨳᨲᩃᩮᩈᩩ ᩋᩣᩅᩩᨲᩣ᪨

ឥតិ មហាសត្តោ តតិយំ វរំ គណ្ហន្តោ តេសំ ខត្តិយានំ សករដ្ឋនិយ្យាតនវរំ គណ្ហិ. កិំការណា? សោ អលាភេន្តោបិ វេរកវេមន សទ្ធោ តេ ទាសេ កត្វា អរញ្ញេយេវ វាសេយ្យ, មារេត្វា វា ខាទេយ្យ, បច្ឆា នេត្វា វា វិក្កិណេយ្យ, តស្មា តេសំ សករដ្ឋនិយ្យាតនវរំ គណ្ហិ ឥតរោបិស្ស ឧភយតោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៨៨.

“បរោសតំ ខត្តិយា យេ គហីតា, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;

សកេ តេ រដ្ឋេ បដិបាទយាហិ, ឯតំ វរានំ តតិយំ ទទាហី”តិ.

ចតុត្ថំ បន វរំ គណ្ហន្តោ ពោធិសត្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៨៩.

“ឆិទ្ទំ តេ រដ្ឋំ ព្យថិតា ភយា ហិ, បុថូ នរា លេណមនុប្បវិដ្ឋា;

មនុស្សមំសំ វិរមេហិ រាជ, ឯតំ វរានំ ចតុត្ថំ ទទាហី”តិ.

តត្ថ ឆិទ្ទន្តិ ន ឃនវាសំ តត្ថ តត្ថ គាមាទីនំ ឆឌ្ឌិតត្តា សវិវរំ. ព្យថិតា ភយាហីតិ “បោរិសាទោ ខាទិស្សតី”តិ តវ ភយេន កម្បិតា. លេណមនុប្បវិដ្ឋាតិ ទារកេ ហត្ថេសុ គហេត្វា តិណគហនាទីនិ លីយនដ្ឋានំ បវិដ្ឋា. មនុស្សមំសន្តិ ទុគ្គន្ធំ ជេគុច្ឆំ បដិក្កូលំ មនុស្សមំសំ បជហ. និស្សក្កត្ថេ វា ឧបយោគំ, មនុស្សមំសតោ វិរមាហីតិ អត្ថោ.

ឯវំ វុត្តេ បោរិសាទោ បាណិំ បហរិត្វា ហសន្តោ “សម្ម សុតសោម កិំ នាមេតំ កថេសិ, កថាហំ តុម្ហាកំ ឯតំ វរំ ទស្សាមិ, សចេ គណ្ហិតុកាមោ, អញ្ញំ គណ្ហាហី”តិ វត្វា គាថមាហ –

៣៩០.

“អទ្ធា ហិ សោ ភក្ខោ មម មនាបោ, ឯតស្ស ហេតុម្ហិ វនំ បវិដ្ឋោ;

ເສາຫໍ ກຖໍ ຈເຕ຺ວາ ຊີວິເຣຍ຺ຍໍ, ອຍ຺ຍໍ ວຣານໍ ວຕ຺ຖຸໍ ວຣສ຺ສູ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ວທ຺ຕິ ຣຊ຺ຊໍ ປຫາຍ ຍານໍ ວຕໍ ປຕິເຖ຺ຖາ.

ອຖ ນໍ ມຫາສເຕ຺ຕາ “ຕ຺ວໍ ‘ມນុສ຺ສມໍສສ຺ສ ປິຍຕເຣ຺ຕາ ຕເທາ ຊີວິຕໍ ນ ສເກ຺ກາມີ”ຕິ ວເທສិ. ເອາ ຫິ ປິຍໍ ນិສ຺ສາຍ ປາປໍ ກເຣາຕិ, ອຍໍ ຄາເລາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ກາຖມາຫ –

໓໙໑.

“ນ ເຈ ‘ປິຍໍ ເມ’ຕິ ຊນິນ຺ທ ຕາທິເສາ, ອຕ຺ຕໍ ນິຣໍກຈ຺ຈ ປິຍານិ ເສວຕິ;

ອຕ຺ຕາວ ເສເຍ຺ຍາ ປຣມາ ຈ ເສເຍ຺ຍາ, ລພ຺ພາ ປິຍາ ໂອຈິຕເຕ຺ຕນ ປຈ຺ຖາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕາທິເສາຕິ ຊນິນ຺ທ ຕາທິເສາ ຍុວາ ອភິນ຺ຣູເປາ ມຫາຍເສາ “ຊាតំ ນາມ ເມ ປິຍ”ນ຺ຕິ ປິຍວត្ថុເລາເກນ ຕຕ຺ຖ ອຕ຺ຕានំ ນិរំកត្វា ສព຺ພສុກាតីហិ ເວາ ສុຂិເສເສហិ ຈ ວចិត្វា និរេយ ປាເតត្វា ນ ເຈ ປິຍានិ ເສວຕិ. ປເຣາ ຈ ເສເຍ຺ຍາຕិ ປុរិសស្ស ហិ ປເຣາ ປិយវត្ថុຍា ອត្តាវ ວເຣາເຣາ. ກិការណា? ລព្ភា ປິຍາຕិ, ປິຍາ ນាម ອិស្សរិយេ ເວາ ປុញ្ញេន ຈ ឱចិតត្តេន វឌ្ឍិតត្តេន ឋិតេន ເວາ ປុគ្គ ຈ ເວាមនុស្សសម្បត្តិ ປត្វា សក្កា លទ្ធុំ.

ທញំ ຈុត្ត ເປារិសាទោ ກមំបេត្វា ហុត្វា “ອហំ សុតសោមេន គហិតំ ວរំ ចិស្សជ្ជាបេត្វា មនុស្សមំសតោ ចិរមិតុំ ន សក្កោមិ, កិំ ນុ ខោ ករិស្សាមី”តិ ອស្សុបុណ្ណេហិ ເនត្តេហិ ກາຖມາຫ –

໓໙໒.

“ປິຍໍ ເມ ມານុសំ មំសំ, សុតសោម ຈិជានហិ;

នបិ សក្កា និវារេតុំ, ອញ្ញំ វរំ សម្ម វរស្សុ”តិ.

ຕຕ຺ຖ ວິຊານហីຕិ ຕ຺ວໍ ຊານាហិ.

ᨲᨲᩮᩣ ᨻᩮᩣᨵᩥᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᩋᩣᩉ –

᪓᪙᪗᪨

“ᨿᩮᩣ ᩅᩮ ‘ᨸᩥᨿᩴ ᨾᩮ’ᨲᩥ ᨸᩥᨿᩣᨶᩩᩁᨠ᩠ᨡᩦ, ᩋᨲ᩠ᨲᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨧ᩠ᨧ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩈᩮᩅᨲᩥ;

ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᩣᩅ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩅᩥᩈᨾᩥᩔᨸᩣᨶᩴ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᨸᩁᩮᨲ᩠ᨿ᪨

᪓᪙᪘᪨

“ᨿᩮᩣ ᨧᩦᨵ ᩈᩘᨡᩣᨿ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣ, ᨠᩥᨧ᩠ᨨᩮᨶᨸᩥ ᩈᩮᩅᨲᩥ ᩋᩁᩥᨿᨵᨾ᩠ᨾᩮ;

ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩥᨲᩮᩣᩅ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ ᨿᨳᩮᩣᩈᨵᩣᨶᩥ, ᨲᩮᨶᩮᩅ ᩈᩮᩣ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᩩᨡᩦ ᨸᩁᩮᨲ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᨿᩮᩣ ᩅᩮᨲᩥ, ᩈᨾ᩠ᨾ ᨴᩮᩣᩅᩤᩁᩥᨠ, ᨿᩮᩣ ᨸᩩᩁᩥᩈᩮᩣ “ᩍᨴᩴ ᨾᩮ ᨸᩥᨿ”ᨶ᩠ᨲᩥ ᨸᩣᨸᨠᩥᩁᩥᨿᩣᨿ ᩋᨲ᩠ᨲᩣᨶᩴ ᨶᩥᩁᩴᨠᨲ᩠ᩅᩣ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩅᨲ᩠ᨳᩪᨶᩥ ᩈᩮᩅᨲᩥ, ᩈᩮᩣ ᩈᩩᩁᩣᨸᩮᨾᩮᨶ ᩅᩥᩈᨾᩥᩔᩴ ᩈᩩᩁᩴ ᨸᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᩈᩮᩣᨱ᩠ᨯᩮᩣ ᩅᩥᨿ ᨲᩮᨶ ᨸᩣᨸᨠᨾ᩠ᨾᩮᨶ ᨸᩁᩮᨲ᩠ᨿ ᨶᩥᩁᨿᩣᨴᩦᩈᩩ ᨴᩩᨠ᩠ᨡᩦ ᩉᩮᩣᨲᩥ᪨ ᩈᩘᨡᩣᨿᩣᨲᩥ ᨩᩣᨶᩥᨲ᩠ᩅᩣ ᨲᩩᩃᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩋᨠᩩᩈᩃᨸᨭᩥᩈᩴᨿᩩᨲ᩠ᨲᩣᨶᩥ ᨸᩥᨿᩣᨶᩥ ᨨᨯ᩠ᨯᩮᨲ᩠ᩅᩣ᪨

ᩍᨴᩴ ᩅᩩᨲ᩠ᨲᩮ ᨴᩮᩣᩅᩤᩁᩥᨠᩮᩣ ᨣᩃ᩠ᩉᩴ ᨸᩁᩥᨴᩮᩅᩮᨶ᩠ᨲᩮᩣ ᨣᩣᨳᨾᩣᩉ –

᪓᪙᪙᪨

“ᩒᩉᩣᨿᩉᩴ ᨸᩥᨲᩁᩴ ᨾᩣᨲᩁᨬ᩠ᨧ, ᨾᨶᩣᨸᩥᨿᩮ ᨠᩣᨾᨣᩩᨱᩮ ᨧ ᨸᨬ᩠ᨧ;

ᩑᨲᩔ ᩉᩮᨲᩩᨾ᩠ᩉᩥ ᨸᩅᩥᨭ᩠ᨮᩣ, ᨲᩴ ᨲᩮ ᩅᨴᩴ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩈᩴ ᨽᨩᩣᨾᩦ”ᨲᩥ᪨

ᨲᨲ᩠ᨳ ᩑᨲᩔᩣᨲᩥ ᨾᨶᩩᩔᨿᩈᩔ᪨ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨿᩈᨶ᩠ᨲᩥ ᨠᩥᨲ᩠ᨲᩥ ᨣᨲ᩠ᩅᩣ ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᩅᨴᩴ ᨽᨩᩮ᪨

តតោ មហាសត្តោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៦៦។

“ន បណ្ឌិតា ទិគុណមាហុ វាក្យំ, សច្ចប្បដិញ្ញាវ ភវន្តិ សន្តោ;

‘វរស្សុ សម្ម’ ឥតិ មំ អវោច, ឥច្ចព្រវី ត្វំ ន ហិ តេ សមេតី”តិ។

តត្ថ ទិគុណន្តិ, សម្ម បោរិសាទ, បណ្ឌិតា នាម ឯកំ វត្វា បុន តំ វិសំវាទេន្តា ទុតិយំ វចនំ ន កថេន្តិ។ ឥតិ មំ អវោចាតិ, “សម្ម សុតសោម វរស្សុ វរ”ន្តិ ឯវំ មំ អភាសិ។ ឥច្ចព្រវីតិ តស្មា យំ ត្វំ ឥតិ អព្រវិ, តំ តេ ឥទានិ ន សមេតិ។

ឥតោ បុន ទោរសាទោ ឥមំ គាថមាហ –

៣៦៧។

“អបុញ្ញលាភំ អយសំ អកិត្តិំ, បាបំ ពហុំ ទុច្ចរិតំ កិលេសំ;

មនុស្សមំសស្ស កតេ ឧបាគា, តំ តេ វរំ កិន្តិ មហំ ទទេយ្យ”ន្តិ។

តត្ថ បាបន្តិ កម្មបថំ អប្បត្តំ។ ទុច្ចរិតន្តិ កម្មបថប្បត្តំ។ កិលេសន្តិ ទុក្ខំ។ មនុស្សមំសស្ស កតេតិ មនុស្សមំសស្ស ហេតុ។ ឧបាគាតិ ឧបគតោមិ្យាតំ តេតិ តំ តុយ្ហាកថាយំ វរំ ទេមិ, មា មំ វារយិ, អត្ថកម្យំ ការុញ្ញំ មយិ ករោហិ, អញ្ញំ វរំ គណ្ហាហីតិ អាហ។

អថ មហាសត្តោ អាហ –

៣៦៨។

“ន តំ វរំ អរហតិ ជន្តុ ទាតុំ, យំ ចាបិ ទត្វា ន អវាករេយ្យ;

វរស្សុ សម្ម អវិកម្បមានោ, បាណំ ចជិត្វានបិ ទស្សមេវា”តិ។

ឯវំ តេន បធេយំ វុត្តការំ អាហរិត្វា ទស្សេត្វា ធនេការេ ឧស្សាហេន្តោ គាថា អាហ –

៣៤៩។

“បាណំ ចជន្តិ សន្តោ នាបិ ធម្មំ, សច្ចប្បដិញ្ញាវ ភវន្តិ សន្តោ;

ទត្វា វរំ ខិប្បមាគមេហិ, ឯតេន សយ្ហំ សុរាជសេដ្ឋ។

៣៥០។

“ចជេ ធនំ អង្គវរស្ស ហេតុ, អង្គំ ចជេ ជីវិតំ រក្ខមានោ;

អង្គំ ធនំ ជីវិតញ្ចាបិ សព្ពំ, ចជេ នរោ ធម្មមនុស្សរន្តោ”តិ។

តត្ថ បាណន្តិ ជីវិតំ។ សន្តោ នាម អបិ ជីវិតំ ចជន្តិ, ន ធម្មំ។ ខិប្បមាគមេហីតិ ឃរំ ខិប្បំ បច្ចាគច្ឆាហីតិ អត្ថោ។ ឯតេនាតិ ឯតេន ធម្មេន ចេវ សច្ចេន ច សយ្ហំ សយ្ហន្តោ ឧបបន្នោ ហោហិ។ សុរាជសេដ្ឋាតិ តំ បក្កោសន្តោ អាលបតិ។ ចជេ ធនន្តិ, សចេ បិ រោគោ, បណ្ឌិតោ បុរិសោ ហត្ថបាទាទិអង្គេ ឆិជ្ជមានេ តស្ស រក្ខណត្ថាយ ពហុម្បិ ធនំ ចជេយ្យ។ ធម្មមនុស្សរន្តោតិ អង្គធនជីវិតានិ បរិច្ចជន្តោបិ “សតំ ធម្មំ ន វីតិក្កមិស្សាមី”តិ ឯវំ ធម្មំ អនុស្សរន្តោ។

ឯវំ មហាសត្តោ ឥមេហិ ការណេហិ តំ សច្ចេ បតិដ្ឋាបេត្វា ឥទានិ អត្តនោ គុណកថំ ទស្សេន្តោ គាថមាហ –

៣៥១។

“យស្មា ហិ ធម្មំ បុរិសោ វិជញ្ញា, យេ ចស្ស កង្ខំ វិនយន្តិ សន្តោ;

តំ ហិស្ស ទីបញ្ច បរាយណញ្ច, ន តេន មិត្តិំ ជិរយេថ បញ្ញោ”តិ។

តត្ថ យស្មាតិ យស្មា បុរិសា។ ធម្មន្តិ កុសលាកុសលជោតកំ ការណំ។ វិជញ្ញាតិ វិជានេយ្យ។ តំ ហិស្សាតិ តំ អាចរិយកុលំ ឯតស្ស បុគ្គលស្ស

បតិដ្ឋានដ្ឋេន ឌីបំ, ឋប្បេត្ត ករេយ កត្តព្ពដ្ឋានដ្ឋេន បរាយណញ្ញ៉ ន តេន យិត្តិត្តិ តេន អាចរិយបុគ្គលេន សហ សោ បណ្ឌិតោ កោនចិបិ ការេណេន យិត្តិ ន ឌីរយេឆ ន ចិនាសេយ្យ៉

ឧចេញ្ញា បន ចត្វា, "សម្ម រេបរិសាគ, ក្យោចត្តស្ស អាចរិយស្ស ចចតំ នាយ កិត្តិតំ ន ចដ្ឋតិ, អហញ្ញា តទ្យោការេលបិ តច បិដ្ឋិអាចរិយោ ហុត្វា ខាហំ សិក្ខ សិក្ខាបេសិ, ខ្លងាតិបិ ខ្យដ្ឋលីលិយ សតារេហា កាឆា តេ កេឆេសិ, តេន រេយ ចចតំ កាតំ អរេហសី"តិ អាហ៉ តំ ស្វុត្វា រេបរិសាគោ "អយំ ស្វុតសោរោយោ យយ្ហាអាចរិយោ ឆេច បណ្ឌិតោ ច, ចរោ ចស្ស យយា ជិនេត្វា, កិំ សក្កា កាតំ, ឧកស្មិ អត្តការេច យរលំ នាយ ស្វចំ, យត្ថុស្សយំសំ ន លាជិស្សាមិ, ឥស្សាមិស្ស ចរ"ត្តិ អស្សុធារាហិ បចត្តមាតាហិ ដ្ឋេយ ស្វុតសោយនរិត្តស្ស បិរេងស្វ បតិត្វា ចរំ ឥងយារេតា ខ្លយំ កាឆយាហ –

៖សិ៍ា៉

"អទ្ធា ហិ សោ ករក្ខា យយ យតារេបិ, ឧតស្ស រេហតុម្ហិ ចសតំ បចិដ្ឋោ;

សចេ ច យំ ឃាចសិ ឧតមត្ថំ, ឧតម្បិ តេ សម្ម ចរំ ឥងាយី"តិ៉

អឆ តំ យហាសត្តោ ឧចយាហ – "សម្ម, សីលេ ជិតស្ស យរលម្បិ ចរំ, កល្យាមិ, យហារាឌ, តយា ជិតំ ចរំ, អជ្ជ បដ្ឋាយ អរិយបថេ បតិដ្ឋិតោសិ, ឧចំ សត្តេបិ តំ ឃាចាមិ, សចេ តេ យយិ សិនេហោ អត្ថិ, បញ្ញ សីលានិ កល្យាយហារាឌា"តិ៉ "សាធុ, សម្ម, ឥហិ រេយ សីលានី"តិ៉ "កល្យាយហារាឌា"តិ៉ សោ យហាសត្តំ បញ្ញបតិដ្ឋិតេន ចត្តិត្វា ឧកយន្តំ តិសីជិ៉ យហាសត្តោបិ តំ បញ្ញសីលេស្វ បតិដ្ឋាបេសិ៉ តស្មិំ លេណ តត្ថ សត្តិបតិតា ក្យូរា ឥចរា យហាសត្តំ បីតិំ ជរេតត្វា "អចិចិរេតា ឃាច កចក្កា អរេញ្ញោ រេបរិសាគំ យត្ថុស្សយំសរេតា តិចាររេតំ សយរេត្វា នាយ តត្ថិ, អរេហា ស្វុតសោរោយន ទុក្ករំ កត"ត្តិ យហរេត្តន សរេទ្ទន ចតំ ឋត្វាឥត្តា សាធុការំ អងំស្វ៉ តេសំ សទ្ទំ ស្វុត្វា ចារុយហារាឌិកាតិ ឧចំ ឃាច ព្រាហ្មរេលិកា ឧកកោលលិហលំ អរេហាសិ៉ ទុរេក្ខ លក្កិតរាឌារេតាបិ តំ ឥចតានំ សាធុការសទ្ទំ ស្វុលិស្វ៉ ទុក្ខឥចតាបិ សកចិមានេត ជិតាច សាធុការមងាសិ៉ ខ្លតិ ឥចតានំ សទ្ទាច ស្វុយតិ, ទុបំ ន ជិស្សតិ៉ ឥចតានំ សាធុការសទ្ទំ ស្វុត្វា រាឌារេតា ចិន្តយិស្វ – "ស្វុតសោរោយំ តិស្សាយ តោ ឌីចិតំ លទ្ធំ, ទុក្ករំ កតំ ស្វុតសោរោយន រេបរិសាគំ ឥមេត្តតា"តិ នេរាធិសត្តស្ស ឌុតិ កាទិស្វ៉ រេបរិសាគោ យហាសត្តស្ស បិរេង ចត្តិត្វា ឧកយន្តំ អដ្ឋាសិ៉ អឆ តំ នេរាធិសត្តោ – "សម្ម, លត្តិរេយ រេយាចេហី"តិ អាហ៉ សោ ចិន្តេសិ "អហំ ឧតេសំ បច្ចាមិត្តោ, ឧតេ យយា រេយាចិតា 'កល្យាក តោ បច្ចាមិត្ត'ត្តិ យំ ហិំសេយ្យុំ, យយា ឌីចិតំ ចជេត្តតបិ ន សក្កា ស្វុតសោរោយស្ស សត្តិកា កហិតំ សីលំ កិត្តិតំ, ខ្លមិតា សទ្ធិំរេយច កត្តា រេយារេចស្សាមិ, ឧចំ រេយ កយំ ន កចិស្សតី"តិ៉ អឆ នេរាធិសត្តំ ចត្តិត្វា, "ស្វុតសោរោយ, ដ្ឋរេកាបិ កត្តា លត្តិរេយ រេយារេចស្សាមា"តិ ចត្វា កាឆយាហ –

៖សិ៍ា៉

“សត្ថា ច មេ ហោសិ សខា ច មេសិ, វចនម្បិ តេ សម្ម អហំ អកាសិំ;

តុវម្បិ មេ សម្ម ករោហិ វាក្យំ, ឧភោបិ គន្ត្វាន បមោចយាមា”តិ.

តត្ថ សត្ថាតិ សក្កយក្កស្ស ទេសិតត្តា សត្ថា ច, តរុណកាលតោ បដ្ឋាយ សខា ច.

អថ នំ ពោធិសត្តោ អាហ –

៣៧៣.

“សត្ថា ច តេ ហោមិ សខា ច ត្យម្ហិ, វចនម្បិ មេ សម្ម តុវំ អកាសិ;

អហម្បិ តេ សម្ម ករោមិ វាក្យំ, ឧភោបិ គន្ត្វាន បមោចយាមា”តិ.

ឥទំ វត្វា តេ ឧបសង្កមិត្វា អាហ –

៣៧៤.

“កម្មាសបាទេន វិហេឋិតត្ថ, តលាវុតា អស្សុមុខា រុទន្តា;

ន ជាតុ ទុព្ភេថ ឥមស្ស រញ្ញោ, សច្ចប្បដិញ្ញំ មេ បដិស្សុណាថា”តិ.

តត្ថ កម្មាសបាទេនាតិ ឥទំ មហាសត្តោ “ឧភោបិ គន្ត្វាន បមោចយាមា”តិ សម្បដិច្ឆិត្វា “ខត្តិយា នាម មានត្ថទ្ធា ហោន្តិ, មុត្តមត្តាវ ‘ឥមិនា មយំ វិហេឋិតម្ហា’តិ បោរិសាទំ បោថេយ្យុម្បិ ហនេយ្យុម្បិ, ន ខោ បនេស តេសុ ទុព្ភិស្សតិ, អហំ ឯកកោវ គន្ត្វា បដិញ្ញំ តាវ នេសំ ការិស្សាមី”តិ ចិន្តេត្វា តត្ថ គន្ត្វា តេ ហត្ថតលេ អាវុនិត្វា អគ្គបាទង្គុលីហិ ភូមិំ ផុសមានាហិ រុក្ខសាខាសុ ឱលម្ពិតេ វាតប្បហរណកាលេ នាគទន្តេសុ ឱលម្ពិតកុរណ្ឌកទាមានិ វិយ សម្បរិវត្តន្តេ អទ្ទស. តេបិ តំ ទិស្វា “ឥទានិម្ហាមយំ អនោកា”តិ ឯកប្បហារេនេវ មហាវិរវំ រវិំសុ. អថ តេ មហាសត្តោ “មា ភាយិត្ថា”តិ អស្សាសេត្វា “មយា បោរិសាទោ ទមិតោ, តុម្ហាកំ អភយំ គហិតំ, តុម្ហេ បន មេ វចនំ ករោថា”តិ វត្វា ឥទមាហ. តត្ថ ន ជាតូតិ ឯកំសេនេវ ន ទុព្ភេថ.

ເຕ ອາຫໍສຸ –

໓໔໒.

“ກມ຺ມາສປາເທນ ວິເຫຐິຕມ຺ຫາ, ຕລາວຸຕາ ອສ຺ສຸມຸຂາ ຣຸທນ຺ຕາ;

ນ ຊາຕຸ ທຸພ຺ເພມ ອິມສ຺ສ ຣຎ຺ເຎາ, ສຈ຺ຈປ຺ປຏິຎ຺ຎາ ເຕ ປຏິສ຺ສຸຓາມາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ປຏິສ຺ສຸຓາມາຕິ “ເອກໍ ປຏິຎ຺ຎໍ ອທິວາເສມ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉາຍ, ອປິຈ ໂວ ປນ ຍໍ ກິລນ຺ຕາ ກເຣມ ນ ສເກ຺ກາມ, ຕຸມ຺ເຫ ສທ຺ທສ຺ຕາວໍ ສເຣມ,
ຕຸມ຺ເຫ ກເຣວ, ຍໍ ໂວ ວທຕິ ສຸຕ຺ວາ ປຏິຎ຺ຎໍ ທສ຺ສາມາ”ຕິ.

ອຖ ເຕ ເຕາລິສເຕ຺ວາ “ເທຖ ຫິ ປຏິຎ຺ຎໍ ເທວາ”ຕິ ວຕ຺ວາ ຄາຖມາຫ –

໓໔໔.

“ຍຖາ ປິຕາ ວາ ອຖ ວາປິ ມາຕາ, ອນຸກມ຺ປກາ ອຕ຺ຖກາມາ ປຊານໍ,

ເອວເມວ ໂວ ໂຫຕຸ ອຍຎ຺ຈ ຣາຊາ, ຕຸມ຺ເຫ ໂວ ໂຫຖ ຍເຖວ ປຸຕ຺ຕາ”ຕິ.

ອຖ ຕໍ ເຕປິ ສມ຺ປຏິຉ຺ຉມານາ ຄຸມໍ ຄາຖມາຫໍສຸ –

໓໔໕.

“ຍຖາ ປິຕາ ວາ ອຖ ວາປິ ມາຕາ, ອນຸກມ຺ປກາ ອຕ຺ຖກາມາ ປຊານໍ;

ເອວເມວ ໂນ ໂຫຕຸ ອຍຎ຺ຈ ຣາຊາ, ມຍມ຺ປິ ເຫສ຺ສາມ ຍເຖວ ປຸຕ຺ຕາ”ຕິ.

ຕຕ຺ຖ ຕຸມ຺ເຫ ໂວຕິ ໂວ-ກາເຣາ ນິປາຕມຕ຺ຕໍ.

ញាតិ មហាសត្តោ តេសំ បដិញ្ញា គហេត្វា បរិព្វាជិកំ បក្កោសិត្វា “ឯហិ, អយ្យេ, ឥត្ថិយោ យោជេហី”តិ អាហ។ សោ ឥត្ថី គហេត្វា ឯកស្ស រញ្ញោ ជាត្តំ លិខិ។ រាជា សត្តាហំ និរាហារោ វេគប្បត្តោ សហ ជាត្តទេវិយា មន្តេត្វា ក្រមិំ បតិ។ តំ និស្វា មហាសត្តោ ការុញ្ញោ កត្វា, “អយ្យេ បរិព្វាជេ, មា ឯវំ លិខី”តិ ឯកំ រាជានំ វិកោហិ ហត្ថេហិ គហេត្វា វិហេ កត្វា “ញាតិ ជាត្តំ លិខាហី”តិ អាហ។ បរិព្វាជិកា ឥក្កេត លិខិ។ មហាសត្តោ ចាមមយ្ហត្តាយ តំ វិហេ និបជ្ជាបេត្វា ជម្ពុបត្តំ ជិយ មុក្ខិទត្តេ ជាតាទេត្វា ក្រមិំ និបជ្ជាបេសិ។ ឯវំ សន្តេបិ ទេ ក្រមិំ និបជ្ជាបេត្វា ជលេ ឆោជិត្វា ជាវការំ កណ្ណេ តា ម្ពុត្តកំ ជិយ សលិកំ វជ្ជេយា និក្កមិត្វា បុព្ពលោហិតំ ឆោជិត្វា ជលេ និក្ខមេន កត្វា, “អយ្យេ បរិព្វាជេ, ឯកំ ទ្រព្យតមំ បិសារណ ឈសិត្វា អាហរា”តិ អាហរាបេត្វា សច្ចកិរិយំ កត្វា តេសំ ហត្ថតលេនិ មក្ខេសិ។ តជ្ជណេញ្ញេវ ជលេណ ចាមុកំ អហោសិ។ បរិព្វាជិកា តណ្ហុលំ គហេត្វា តរុលំ បជិ, វិកោ ដតា បទោរមតំ ឥត្ថិយេ បរិយេសុំ។ ញាតិ ទេ សន្តេច សត្តប្បិតា, ម្តុរិយា អត្តត្តេតា បុគជិចទេ បរិតោ ច មជ្ឈត្តិ ច សាយណ្ហា តរុលមេច បរិយេត្វា តតិយជិចទេ សសិត្តកយាក្បំ បរិយេសុំ, តាចតា ទេ អទោរាកា អហេសុំ។

អថ តេ មហាសត្តោ “កត្ថំ សក្កិស្សថា”តិ បុច្ឆិត្វា “កច្ចាយា”តិ វុត្តេ “ឯហិ, អយ្យេ បរិព្វាជេ, សកំ វដ្ដំ កច្ចាយា”តិ អាហ។ សោ ទោគមាតេតា តស្ស បរិគេសុ បតិត្វា “ត្វំ, អយ្យេ, រាជានំ គហេត្វា កច្ច, អហំ ញាណេន ចគម្ពុលផលានិ ឥវេតេ្ត ចរិស្សាមី”តិ អាហ។ “អយ្យេ, ញាណ កិំ ករិស្សសិ, វេមហិំ ទេ វដ្ដំ, និរាមយសមំ វជ្ជេ ការេហី”តិ។ “អយ្យេ កិំ កថេសិ, ត សក្កា មយា តត្ថ កត្តុំ, សកលគរជាសិតោ ហិ មេ ទោទិតោ, ទេ ‘ញាមិតា មយ្ហំយាតា ឥវជិតា, មយ្ហំបិតា, មយ្ហំកាតា’តិ មំ បរិកាសិស្សន្តិ, ‘កណ្ហា ញាមំ ទោរ’ន្តិ ឯកោកគេណ្ហុត ចា ឯកោកលេច្ឆតា ចា មំ ជីជិតា ទោទោរបស្សន្តិ, អហញ្ញា តុមហាកំ សត្តិកេ ឆិលេសុ បតិដ្ឋិតា, ជីជិតហេតុបិ ត សក្កា មយា បរិ មាទេតុំ, តស្មា តាហំ កច្ចាមិ, អហំ មតុស្សមំសតា ជិរតត្តា កិត្តកំ ជីជិស្សាមិ, ញាតាតិ មម តុមហាកំ គស្សតំ តត្ថិ”តិ ទោជិត្វា “កច្ចថ តុម្ហេ”តិ អាហ។ អថ មហាសត្តោ តស្ស បិដ្ឋិំ បរិមជ្ជិត្វា, “អយ្យេ បរិព្វាជេ, មា ជិត្តមិ, មុតទោរយា តាយាហំ, មយា តាជិទោ កក្កត្យញ្ច ផរុសោ ជិតិទេតា, និរាមយិចាសិកោមុ កិំ ចត្តុត្តំ អត្ថិ, អហំ តំ តត្ថ បតិដ្ឋាបេស្សាមិ, អមក្កោន្តោ អត្តតោ វដ្ដំ វិត្វា កិត្តិត្វា គស្សាមី”តិ ចត្វា “តុមហាកមេវ តកទេ មម ទោទិតោ អត្ថិយេចា”តិ វុត្តេ “ញាមិតា មម ចតំ កទោរត្តកំ ទក្កទ៍ កតំ, ឯយត កោតជិ វិបរិយេត បរិរោណកាយសេ បតិដ្ឋាបេតព្វោ ឯវ មយា”តិ ជិន្តេត្វា តស្ស បលោកកត្តាយ តករសមុត្តិំ ចណ្ហេត្វា អាហ –

៣៤៩។

“ចតុប្បទំ សកុណញ្ចាបិ មំសំ, ស្វេហិ រត្តំ សុកតំ សុតិដ្ឋិតំ;

សុធំ ញាត្វា បរិភុញ្ជិយាត, ហិត្វា កេឆកោ វេមសិ អរញ្ញោ។

៣៥០។

“តា ឥត្តិយា ចេល្លិចិលិកម្បញ្ញា, អលង្កតា វយ្សរិចារយិត្វា;

ខ្លាត្តិច ចេះចេស្ស បចយាឌយិស្ស, ហិត្វា កចឆចកា រយសិ អវចណ្ណា៍

៣ប័ត៍

“តព្វូបឆាចត ពាហុចកាលាកម្បិក្សុកម្បិក្សខ្ពាស្សូយតម្បិក្សចង្គ;

ចសយ្សស្ស យឞ្ញម្បិក្សុព៌ សយិត្វា

ហិត្វា កចឆចកា រយសិ អវចណ្ណា៍

៣ប័ត៍

“បាលិហិស្សរំ កុម្ពុត្ចុហ៌ តិសិចឆ, អចឆាបិ ចច តិប្បុរិសម្បិ ត្វុរិឃំ;

ពាហ៊ុ ស្សុកិតញ្ជា ស្សុចាឌិតញ្ជា, ហិត្វា កចឆចកា រយសិ អវចណ្ណា៍

៣ប័ត៍

“ក្ខឃ្សាតសម្បត្ត៍ បហ្វុតយាល៊្យ, ម្បិកាឌិត្វចបត់ ប្បុរំ ស្សុរម៉្ញ;

ហចឃហិ តាចកហិ រចឆហុចបត់, ហិត្វា កចឆចកា រយសិ អវចណ្ណា”តិ៍

តត្ថ ស្សុកតត្តិ តាតប្បកាចរហិ ស្សុដ្ឋ កត៍ ស្សុតិដ្ឋិតត្តិ តាតាសម្ពារចឃាឌចតត ស្សុដ្ឋ តិដ្ឋិត៍ កចឆចកាតិ កឆំ ឲចកា៍ រយសិតិ ម្ពុលផលិឌិតិ ឈាឌចត្តា កឆំ រម្បិស្សសិ, “ឲហិ, មហារាឌ, កម្បិស្សាមា”តិ៍ ចេល្លិចិលិកម្បញ្ញាតិ ឲត្ត ចេល្លិតិ វាសិ, ចិលិកម្បញ្ញាតិ ចិលក្កុម្បញ្ញា៍ ក្ខត្តត្តឈតស្សុចណ្ណុរាសិបកា ចេច តត្ថឌិឈម្បញ្ញា ចាតិ ឌចស្សតិ៍ ចេះចេស្សតិ ចេចចលិចកាស្ស អង្កុរា ខ្លាត្តិ ចិឃ រយហិចឃ ពារាលសិតកចរ ប្បុចន្ត ត៍ បចយាឌយិស្ស, តា ហិត្វា ខ្លាឆ កិ៍ កម្បិស្សសិ, “ឲហិ, សម្ពុ, កង្ខាមា”តិ៍ តព្វូបឆាចតតិ រត្តូបឆាចត៍ សខ្ពាស្សូយតម្បិត្វិ សខ្ពាត្តូរលាត្តូចត

ᩈᨾᨱᩮᩣ ᩈᨠ᩠ᨠᩮᩣᨲᩥ ᩋᨶᩮᨠᨷ᩠ᨿᩣᨵᩥᨠᩮ ᨴᩮᩈᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᨭ᩠ᨮᩁᩈᩋᨠ᩠ᨡᩁᩮᩈᩩ ᨶᨿᩴ ᨲᩴ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩴ ᩈᨾᩦᨸᩮ ᩋᨲ᩠ᨳᩣ ᩈᩩᨡᨶ᩠ᨲᩥ ᨶᩤᨳᩈᩈ᩠ᩈ ᩈᨾᨱᩔ ᨾᨩ᩠ᨫᩥᨾᨷᩩᨹᩴ ᩈᨾᩥᨲ᩠ᩅᩣᨶ

ᨬᩣᨲᩥ ᨠᩴ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩮ ᩁᨾᩥᩔᩈᩥ, “ᩑᩉᩥ ᨠᨱ᩠ᩉᩣᨿ, ᩈᨾ᩠ᨾ”ᨲᩥ ᨶᩥᩈᩦᨴᩮᨲᩥ ᩁᨲ᩠ᨲᩥᨽᩣᨣᩮ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᩁᩪᨷᩴ ᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ ᨷ᩠ᨿᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ

ᨷᩉᩩᨲᨾᩣᩃ᩠ᨿᨲ᩠ᨲᩥ, ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᨲᨧ ᨷ᩠ᨿᩣᨶᩈᨾ᩠ᨸᨲ᩠ᨲᩥ ᨶᩣᨶᩣᩅᩥᨵᨷᩩᨷ᩠ᨹᩴ ᨾᩥᨠᩣᨩᩥᨶᩮᨷᨲᩴ ᨷᩩᩁᩮ ᩈᩩᩁᨾ᩠ᨾᨲ᩠ᨲᩥ ᨲᩴ ᨷ᩠ᨿᩣᨶᩴ ᨾᩥᨠᩣᨩᩥᨶᩴ ᨶᩤᨾ ᨶᩤᨾᩮᨶ, ᨲᩮᨶ ᨷᩮᨲᩴ

ᨷᩩᩁᩮᨾᩥ ᨲᩮ ᩈᩩᨴᩴ ᩁᨾ᩠ᨾᩴ ᩉᩥᨲ᩠ᩅᩣᨲᩥ ᩑᨠᩁᩪᨷᩴ ᨾᨶᩣᩁᨾᩴ ᨶᨣᩁᩴ ᩃᨴ᩠ᨵᩣ

ᩍᨲᩥ ᨾᩉᩣᩈᨲ᩠ᨲᩮᩣ “ᩋᨿᨬ᩠ᨧ ᨶᩣᨾᩮᩈ ᨷᩩᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨷᨠ᩠ᨡᨷᩁᩥᨡᩣᨠᩁᨱᩴ ᩈᩁᩥᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᨡᨱᩮᨿ᩠ᨿᩣ”ᨲᩥ ᨷᨮᨾᩴ ᩋᩮᩣᩅᨩ᩠ᨩᩮᨶ ᨷᩃᩮᩣᨠᩮᩈᩥ, ᨴᩩᨲᩥᨿᩴ

ᨠᩥᩃᩮᩈᩮᨶ, ᨲᨲᩥᨿᩴ ᩈᨾᨿᩮᨶ, ᨧᨲᩩᨲ᩠ᨳᩴ ᨶᨭ᩠ᨮᨣᩦᨲᩅᩣᨴᩥᨲᩮᨶ, ᨷᨬ᩠ᨧᨾᩴ ᨷ᩠ᨿᩣᨶᩮᨶ ᩑᩅᩴ ᨶᩣᨶᩣᨠᩣᩁᩮᨶ ᩅᩣᨴᩥ ᨬᩣᨲᩮᩉᩥ ᩑᨠᨠᩮᩉᩥ ᨷᩃᩮᩣᨠᩮᨲ᩠ᩅᩤ “ᩑᩉᩥ,

ᨾᩉᩣᩁᩣᨩ, ᩋᩉᩴ ᨲᩴ ᩋᩣᨴᩣᨿ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᨿᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨷᨧ᩠ᨨᩣ ᩈᨠᩁᨭ᩠ᨮᩴ ᨣᨾᩥᩔᩣᨾᩥ, ᩈᨧᩮ ᨻᩣᩁᩣᨱᩈᩥᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨶ ᩃᨽᩥᩔᩈᩥ, ᨷ᩠ᨿᨷᨴ᩠ᨴᩁᨩ᩠ᨩᩴ ᨲᩮ

ᨴᩔᩣᨾᩥ, ᨠᩥᩴ ᨲᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᩣᩈᩮᨶ, ᨾᨾ ᩅᨧᨶᩴ ᨠᩁᩮᩣᩉᩦ”ᨲᩥ ᩋᩣᩉ᩵ ᩈᩮᩣ ᨲᩔ ᩅᨧᨶᩴ ᩈᩩᨲ᩠ᩅᩤ ᨠᨲ᩠ᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ ᩉᩩᨲ᩠ᩅᩤ “ᩈᩩᨶᨶ᩠ᨴᩮᩣ ᨾᩉᩣᩋᨲ᩠ᨳᨠᩣᨾᩮᩣ

ᩋᨶᩩᨠᨾ᩠ᨷᨠᩮᩣ, ᨷᨮᨾᩴ ᨾᩴ ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲ᩠ᩅᩤ ‘ᨬᩣᨲᩥ ᨷᩮᩣᩁᩣᨱᨠᨾᨣ᩠ᨣᩮ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᩔᩣᨾᩦ’ᨲᩥ ᩅᨴᨲᩥ, ᩈᨠ᩠ᨠᩥᩔᨲᩥ ᩑᩅᩴ ᨷᨲᩥᨭ᩠ᨮᩣᨷᩮᨲᩩᩴ,

ᨬᩣᨾᩥᨠᩣ ᩈᨶ᩠ᨲᩥᨠᩮ ᨣᨶ᩠ᨲ᩠ᩅᩤ ᩅᨭ᩠ᨭᨲᩥ, ᨠᩥᩴ ᨾᩮ ᩋᩁᨬ᩠ᨬᩅᩣᩈᩮᨶᩣ”ᨲᩥ ᨧᩥᨶ᩠ᨲᩮᨲ᩠ᩅᩤ ᨲᩩᨭ᩠ᨮᨧᩥᨲ᩠ᨲᩮᩣ ᨲᩔ ᨣᩩᨱᩴ ᨶᩥᩔᩣᨿ ᩅᨱ᩠ᨱᩴ ᨠᨳᩮᨲᩩᨠᩣᨾᩮᩣ “ᩈᨾ᩠ᨾ, ᩈᩩᨶᨶ᩠ᨴ,

ᨠᩃ᩠ᨿᩣᨱᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᩈᩣᨵᩩ, ᨷᩣᨷᨾᩥᨲ᩠ᨲᩈᩴᩈᨣ᩠ᨣᩮᨶ ᨧ ᨷᩣᨷᨶᩴ ᨶᩤᨾ ᨶᨲ᩠ᨳᩦ”ᨲᩥ ᩅᨲ᩠ᩅᩤ ᩋᩣᩉ –

᪓᪖᪓

“ᨠᩣᨾᨷᨦ᩠ᨠᩮ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨣᩮᩣ, ᩉᩣᨿᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩩᨶᩮ ᨷᩩᨶᩮ;

ᨠᩣᨾᨷᨦ᩠ᨠᩮᨾᩮᩣ ᩁᩣᨩ, ᩋᩈᩴ ᩉᩮᩣᨲᩥ ᩈᨾᩣᨣᨾᩮᩣ᩵

᪓᪖᪔

“ᨿᨳᩣᩉᩴ ᩁᩈᨠᨾᩣᨠᩴ, ᩈᩩᨧᩴ ᨠᩣᨷᩩᩁᩥᩈᩣᨶᨾᩴ;

ᩋᨠᩣᩈᩥᩴ ᨷᩣᨷᨠᩴ ᨠᨾ᩠ᨾᩴ, ᨿᩮᨶ ᨣᨧ᩠ᨨᩣᨾᩥ ᨴᩩᨣ᩠ᨣᨲᩥᩴ᩵

᪓᪖᪕

“ᩈᩩᨠ᩠ᨠᨷᨦ᩠ᨠᩮ ᨿᨳᩣ ᨶᩣᨣᩮᩣ, ᨶᨴ᩠ᨴᨶ᩠ᨲᩮᨶ ᨷᩩᨶᩮ ᨷᩩᨶᩮ;

សុក្កបក្ខូបមោ រាជ, សតំ ហោតិ សមាគមោ។

៣៨៧។

“យថាហំ តុវមាគម្ម, សុតសោម វិជានហិ;

កាហាមិ កុសលំ កម្មំ, យេន គច្ឆាមិ សុគ្គតិំ។

៣៨៨។

“ថលេ យថា វារិ ជនិន្ទ វុដ្ឋំ, អនទ្ធនេយ្យំ ន ចិរដ្ឋិតីកំ;

ឯវម្បិ ហោតិ អសតំ សមាគមោ, អនទ្ធនេយ្យោ ឧទកំ ថលេវ។

៣៨៩។

“សរេ យថា វារិ ជនិន្ទ វុដ្ឋំ, ចិរដ្ឋិតីកំ នរវីរសេដ្ឋ;

ឯវម្បិ វេ ហោតិ សតំ សមាគមោ, ចិរដ្ឋិតីកោ ឧទកំ សរេវ។

៣៩០។

“អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ, យាវម្បិ តិដ្ឋេយ្យ តថេវ ហោតិ;

ខិប្បញ្ហិ វេតិ អសតំ សមាគមោ, តស្មា សតំ ធម្មោ អសព្ភិ អារកា”តិ។

តត្ថ សុវេ សុវេតិ ទិវសេ ទិវសេ។ អនទ្ធនេយ្យន្តិ ន អទ្ធានក្ខមំ។ សរេតិ សមុទ្ទេ។ នរវីរសេដ្ឋាតិ នរេសុ វីរិយេន សេដ្ឋ។ ឧទកំ សរេវាតិ សមុទ្ទេ បក្ខិត្តឧទកំ វិយ។ អព្យាយិកោតិ អវិនស្សនកោ។ យាវម្បិ តិដ្ឋេយ្យាតិ យត្តកំ កាលំ ជីវិតំ តិដ្ឋេយ្យ, តត្តកំ កាលំ តថេវ ហោតិ, ន ជីរតិ សប្បុរិសេហិ មិត្តភាវោតិ។

ញាតិ ពោរិសាទោ សត្តហិ គាថាហិ មហាសត្តស្ស វណ្ណំ កថេសិ។ មហាសត្តោបិ ពោរិសាទញ្ច តេ ច រាជានោ គហេត្វា អត្តនោ បច្ចន្តគាមំ អគមាសិ។ បច្ចន្តគាមវាសិនោ មហាសត្តំ ទិស្វា នគរំ គន្ត្វា អមច្ចានំ អាចិក្ខិំសុ។ អមច្ចា ពលកាយំ អាទាយ គន្ត្វា បរិវារយិំសុ។ មហាសត្តោ តេន បរិវារេន ពារាណសិរជ្ជំ អគមាសិ។ អន្តរាមគ្គេ ជនបទវាសិនោ ពោធិសត្តស្ស បណ្ណាការំ ទត្វា អនុគច្ឆិំសុ, មហន្តោ បរិវារោ អហោសិ, តេន សទ្ធិំ ពារាណសិំ បាបុណិ។ តទា ពោរិសាទស្ស បុត្តោ រាជា ហោតិ, សេនាបតិ កាឡហត្ថិយេវ។ នាគរា រញ្ញោ អារោចយិំសុ – “មហារាជ, សុតសោមោ កិរ ពោរិសាទំ ទមេត្វា អាទាយ អាគច្ឆតិ, នគរមស្ស បវិសិតុំ ន ទស្សាមា”តិ សីឃំ នគរទ្វារានិ បិទហិត្វា អាវុធហត្ថា អដ្ឋំសុ។ មហាសត្តោ ទ្វារានិ បិហិតភាវំ ញត្វា ពោរិសាទញ្ច បរោសតញ្ច រាជានោ ឱហាយ កតិបយេហិ អមច្ចេហិ សទ្ធិំ អាគន្ត្វា “អហំ សុតសោមរាជា, ទ្វារំ វិវរថា”តិ អាហ។ បុរិសា គន្ត្វា រញ្ញោ អារោចេសុំ។ សោ “ខិប្បំ វិវរថា”តិ វិវរាបេសិ។ មហាសត្តោ នគរំ បាវិសិ។ រាជា ច កាឡហត្ថិ ច បច្ចុគ្គន្ត្វា អាទាយ បាសាទំ អារោបយិំសុ។

សោ រាជបល្លង្កេ និសីទិត្វា ពោរិសាទស្ស អគ្គមហេសិំ សេសាមច្ចេ ច បក្កោសាបេត្វា កាឡហត្ថិំ អាហ – “កាឡហត្ថិ, កស្មា រញ្ញោ នគរំ បវិសិតុំ ន ទេថា”តិ? “សោ រជ្ជំ ការេន្តោ ឥមស្មិំ នគរេ ពហូ មនុស្សេ ខាទិ, ខត្តិយេហិ អកត្តព្ពំ ករិ, សកលជម្ពុទីបំ ឆិទ្ទមកាសិ, ឯវរូបោ បាបធម្មោ, តេន ការណេនា”តិ។ “ឥទានិ ‘ឯវរូបំ ករិស្សតី’តិ មា ចិន្តយិត្ថ, អហំ តំ ទមេត្វា សីលេសុ បតិដ្ឋាបេសិំ, ជីវិតហេតុបិ កញ្ចិ ន វិហេឋេស្សតិ, នត្ថិ តេ ឥតោ ភយំ, ឯវំ មា ករិត្ថ, បុត្តេហិ នាម មាតាបិតរោ បដិជគ្គិតព្ពា, មាតាបិតុបោសកា ហិ សគ្គំ គច្ឆន្តិ, អបោសកា និរយ”ន្តិ ឯវំ សោ នីចាសនេ និសិន្នស្ស បុត្តរាជស្ស ឱវាទំ ទត្វា, “កាឡហត្ថិ, ត្វំ រញ្ញោ សហាយោ ចេវ សេវកោ ច, រញ្ញាបិ មហន្តេ ឥស្សរិយេ បតិដ្ឋាបិតោ, តយាបិ រញ្ញោ អត្ថំ ចរិតុំ វដ្ដតី”តិ សេនាបតិម្បិ អនុសាសិត្វា, “ទេវិ, ត្វម្បិ កុលគេហា អាគន្ត្វា តស្ស សន្តិកេ អគ្គមហេសិដ្ឋានំ បត្វា បុត្តធីតាហិ វឌ្ឍិប្បត្តា, តយាបិ តស្ស អត្ថំ ចរិតុំ វដ្ដតី”តិ ទេវិម្បិ ឱវាទំ ទត្វា តមេវត្ថំ មត្ថកំ បាបេន្តោ ធម្មំ ទេសេន្តោ គាថា អាហ –

៣៨១។

“ន សោ រាជា យោ អជេយ្យំ ជិនាតិ, ន សោ សខា យោ សខារំ ជិនាតិ;

ន សា ភរិយា យា បតិនោ ន វិភេតិ, ន តេ បុត្តា យេ ន ភរន្តិ ជិណ្ណំ។

៣៨២។

“ន សា សភា យត្ថ ន សន្តិ សន្តោ, ន តេ សន្តោ យេ ន ភណន្តិ ធម្មំ;

រាគញ្ច ទោសញ្ច បហាយ មោហំ, ធម្មំ ភណន្តាវ ភវន្តិ សន្តោ។

១៨៧។

“នាភាសមានំ ជានន្តិ, មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ;

ភាសមានញ្ច ជានន្តិ, ទេសេន្តំ អមតំ បទំ។

១៨៨។

“ភាសយេ ជោតយេ ធម្មំ, បគ្គណ្ហេ ឥសិនំ ធជំ;

សុភាសិតទ្ធជា ឥសយោ, ធម្មោ ហិ ឥសិនំ ធជោ”តិ។

តត្ថ អជេយ្យន្តិ អជេយ្យា នាម មាតាបិតរោ, តេ ជិនន្តោ រាជា នាម ន ហោតិ។ សចេ ត្វម្បិ បិតុ សន្តកំ រជ្ជំ លភិត្វា តស្ស បដិសត្តុ ហោសិ, អកិច្ចការី នាម ភវិស្សសិ។ សខារំ ជិនាតីតិ កូដដ្ដេន ជិនាតិ។ សចេ ត្វំ, តាត អហម្បិ, រញ្ញា សទ្ធិំ មិត្តធម្មំ ន បូរេសិ, អធម្មដ្ឋោ ហុត្វា និរយេ និព្ពត្តិស្សសិ។ ន វិភេតីតិ ន ភាយតិ។ សចេ ត្វំ រញ្ញោ ន ភាយសិ, ភរិយាធម្មេ ឋិតា នាម ន ហោសិ, អកិច្ចការី នាម ភវិស្សសិ។ ជិណ្ណន្តិ មហល្លកំ។ តស្មិំ កាលេ អភរន្តា បុត្តា បុត្តា នាម ន ហោន្តិ។

សន្តោតិ បណ្ឌិតា។ យេ ន ភណន្តិ ធម្មន្តិ យេ បុច្ឆិតា សភាវកថំ ន កថេន្តិ, ន តេ បណ្ឌិតា នាម។ ធម្មំ ភណន្តាវាតិ ឯតេ រាគាទយោ បហាយ បរស្ស ហិតានុកម្បកា ហុត្វា សភាវំ ភណន្តាវ បណ្ឌិតា នាម ហោន្តិ។ នាភាសមានន្តិ ន អភាសមានំ។ អមតំ បទន្តិ អមតមហានិព្ពានំ ទេសេន្តំ “បណ្ឌិតោ”តិ ជានន្តិ, តេនេវ បរិវារោ យំ ញត្វា បសន្នចិត្តា ចត្តារោ ធម្មំ សុត្វា បញ្ចសុ សីលេសុ បតិដ្ឋិតា។ ភាសយេតិ បណ្ឌិតោ បុរិសោ ធម្មំ ភាសេយ្យ ជោតេយ្យ, ធម្មោ ហិ ឥសិនំ ធជោ, តស្មា សុភាសិតទ្ធជា នាម សុភាសិតំ បគ្គណ្ហន្តិ, ពាលា បន សុភាសិតំ បគ្គណ្ហន្តា នាម នត្ថីតិ។

ពោធិសត្តស្ស ធម្មកថំ សុត្វា រាជា ច សេនាបតិ ច សេដ្ឋិ ច តុដ្ឋា “គច្ឆាម, មហារាជ, អានេថា”តិ វត្វា នគរេ ភេរិំ ចរាបេត្វា នាគរេ សន្និបាតេត្វា “តុម្ហេ មា ភាយិត្ថ, រាជា កិរ ធម្មេ បតិដ្ឋិតោ, ឯថ តំ អានេថា”តិ មហាជនំ អាទាយ មហាសត្តំ បុរតោ កត្វា រញ្ញោ សន្តិកំ គន្ត្វា វន្ទិត្វា ...

ຣເຍຕ຺ວາ ຣເຊ຺ຊ ປຕິຎ຺ຐາປິເຕາ”ຕິ ສກລຊມ຺ພຸທີເປ ຍທາເກາລາຫລໍ ຈຸຣປິຣີ ຬຸຑປຕ຺ຕກເຣຈາມິເສາປິ “ຣາຊາ ເສາ ອາຄຈ຺ຉຕຸ”ຕິ ຈຸຕໍ ປຫິນິສຸ ເສາ ຕຕ຺ຕ ຍານຍຕ຺ຕ ຈສິຕ຺ວາ, “ສຍ຺ຍ, ກຉ຺ຉາຍທໍ, ຕ຺ວໍ ອປ຺ປຍເຕ຺ຕາ ເທາຫິ, ສກເຣຈ຺ຈເຣສຸ ຈ ຍເຊ຺ຊຈາຕິ ປຕ຺ວາ ຣາສສາລິເຍາ ກາເຣຫິ, ຣສ ຣາຊຣເຍ຺ຍ ອເກາເຣປຕ຺ວາ ອກຕິກຍສໍ ປຣິທຣາ”ຕິ ເປີຣິສາຣໍ ຬຸຈຣີ ປເຣາສຕາຫິ ຣາຊຣາສີຫິ ຣາລການຍາ ເຍກຸເຍ຺ຍສ ສຕ຺ຕຸປຕິ ເສາ ເຕສ ຣາລການເຍສ ປຣິຈຸເຕາ ຣາຣາຫຸສີເຕາ ສິກ຺ລຍີ ເປີຣິສາເຣາປິ ສິກ຺ລຍິຕ຺ວາ ຈຸປຑ຺ຑປຣາ ສິຈຕ຺ຕີ ຍທາສເຕ຺ຕາ ອຈາທສາສໍ ຣາຊ຺ຊສໍ ຈາທສາສິ ຣຕ຺ວາ ຈຸເຍ຺ຍາເຊສິ ເຕປິ ຣາຊາເສາ ເຕສ ສຕ຺ຕິ ສເຍ຺ຍາຣິຕ຺ວາ ຍທາສຕ຺ຕ ຈຕ຺ຕສາຊີສິ ກຕ຺ວາ ອຕ຺ຕເສາ ອຕ຺ຕເສາ ຊສປຣໍ ອກຍິສຸ

ຍທາສເຕ຺ຕາປິ ສກໍ ປຕ຺ວາ ຬຸຑປຕ຺ຕກເຣຈາສີຫິ ເຣຈສກໍ ຍິຍ ອລຕ຺ຕສກໍ ປຍິສີຕ຺ວາ ຍາຕາປິຕເຣາ ຈຕ຺ຕິຕ຺ວາ ຍຈຸຣປຊີ ສຕ຺ຕາໍ ກຕ຺ວາ ຍທາຕລໍ ອກີຣຸທີ ເສາ ຣເຍ຺ຍສ ຣເຊ຺ຊ ການເຣຕ຺ຕາ ຍິເຣຕ຺ຕສິ – “ຣຸກ຺ລເຣຈຕາ ຍຍ຺ຍາຣາທຸປກາເຣາ, ຣາລິກຍຸລິກຍສ຺ສາ ກຣິສ຺ສາຍີ”ຕີ ເສາ ຕສ຺ສ ສິເຼກາຣສ຺ສ ອຍິຈ຺ຈເຣ ຍທຕ຺ຕ ຕຍ຺ຍອາກໍ ກາເຣຕ຺ວາ ຣາທຸສິ ກຸລິສິ ເປເສຕ຺ວາ ກາຍໍ ສິເຣເສສີ ກາເຍາ ຍທາ ອເທາສິ ອສີຕິຍຕ຺ຕອາປທາສທສ຺ສປຊີຍກ຺ລິເຕາ ຕຍ຺ຍີ ຣຸກ຺ລຍຸລໍ ສາຕຕ຺ຕເຕາ ປຑ຺ຌາຍ ສຍຕລໍ ກາເຣຕ຺ວາ ປຣິກ຺ລິຕ຺ຕເຣຈຣີເກເຕາເຣຕ຺ຕເຣສຸຕ຺ຕ ອກາສິ, ເຣຈຕາ ອກີປ຺ປສີຣີ ກຍຸຍາສປິຣສ຺ສ ຣຍິຕຕ຺ຕເຣສ ສິຈຸຕ຺ຕາ ປສ ເສາ ການຍາ ກຍຸຍາສຣຍຸສີກເຍາ ສາຍ ຊາເຕາ ເຕປິ ສເຕ຺ຕາ ຣາຊາເສາ ຍທາສຕ຺ຕສ຺ສ ຬຸຈາເຣ ຣຕ຺ວາ ຣາສາຊີສິ ປຸຕ຺ຕາກີ ກຕ຺ວາ ອາຍຸປຣິເຍາສາເສ ສຄ຺ຄ ປູຣຍິສຸ

ສຕ຺ຕາ ຬຸຍໍ ຣຍ຺ຍເຣສໍ ອາທຣິຕ຺ວາ ສຈ຺ຈາສິ ປກາເສຕ຺ວາ “ສ, ກິກ຺ລເວ, ຬຸຣາເສຈາທໍ ອຕ຺ຕລິຍາລໍ ຣເຍຍິ, ປຸເຕ຺ພເປສ ຍຍາ ຣຍິເຕາເຍຈາ”ຕິ ຈຕ຺ວາ ຊາຕກໍ ສເຍາຣາເສສີ “ຕຣາ ເປີຣິສາເຣາ ຣາຊາ ອຕ຺ຕລິຍາເລີ ອເທາສິ, ກາຍ຺ຍອທຕ຺ຕີ ສາຣິປຸເຕ຺ຕາ, ສຕ຺ຕເຼາທຸເຣາ ອາສເຕ຺ຕ, ຣຸກ຺ລເຣຈຕາ ກສ຺ສເປີ, ສເກ຺ກາ ອສຸຣຸເຕ຺ຕ, ເສສຣາຊາເສາ ຬຸຑປຣິສາ, ຍາຕາປິຕເຣາ ຍທາຣາຊກຸລິສິ, ສຸຕເສາຍຣາຊາ ປສ ອທເຍຈ ອເທາສິ”ສ຺ຕິ

ຍທາສຸຕເສາຍຊາຕກຈຕ຺ຕຕາ ປຑ຺ຈຍາ

ຊາຕກຸຕ຺ຕາສໍ –

ສຸຍຸເທາ ປສ ທໍສເຈເຣາ ຈ ຍທາ, ສຸຣເກາຊສິເກາ ຈ ປເຣາ ປຈເຣາ;

ສກຸລາລຊີຊາຣິປຕິຈ຺ຈເສາ, ສຸຕເສາຍຈຣຸຕ຺ຕຍສຈ຺ຈເສາຕິ

ອສີຕິສິປາຕຈຕ຺ຕຕາ ສິຎ຺ຐິຕາ

បញ្ញយោ ភាកោ តិដ្ដិពោ៍